

**РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
УНИВЕРЗИТЕТ “СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ”
ВО СКОПЈЕ**

Б И Л Т Е Н

**НА
УНИВЕРЗИТЕТОТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ”
ВО СКОПЈЕ**

**Билтен број 1028
Скопје, 2 април 2012 година**

**Издание на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во
Скопје**

ПРВИОТ БРОЈ НА БИЛТЕНОТ Е ОБЈАВЕН ВО МАЈ 1957 ГОДИНА

**Главен и одговорен уредник: м-р Илија ПИПЕРКОСКИ,
генерален секретар**

Уредник: Томислав БАШЕВСКИ

Лектор: Весна Илиевска-Цветановска

**Умножено на Универзитетот во Скопје
Тираж: 70 примероци**

Содржина на Билтен број 1028 од 2 април 2012 година

ГРАДЕЖЕН ФАКУЛТЕТ

1. Преглед на прифатени теми за изработка на докторска дисертација на Градежниот факултет во Скопје, (м-р **Сања Спирковска**, м-р **Зоран Качески**).....1
2. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Градежниот факултет во Скопје (Милица Јованоска, Горан Касевски).....2

ПЕДАГОШКИ ФАКУЛТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

1. Реферат за избор во наставно-научно звање доцент од областа методика на наставно-научните области по предметот методика на воспитно-образовната работа по култура на говорот, за групата предучилишно воспитание на албански наставен јазик на Педагошкиот факултет "Св. Климент Охридски" во Скопје (д-р **Љуљзим Адеми**).....3-11

ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ "ЈУСТИНИЈАН ПРВИ"

1. Реферат за избор на соработник во звањето асистент на научната област медиуми и комуникации на Правниот факултет "Јустинијан Први" во Скопје (м-р **Даниела Блажевска**).....12-16

ИНСТИТУТ ЗА ФОЛКЛОР "МАРКО ЦЕПЕНКОВ"

1. Реферат за подобност на темата за докторска дисертација **Фолклорните елементи во Канонот на Лек Дукаѓини и оспособеноста на кандидатот м-р Есмије Вејсели** за научна работа, пријавена на Институтот за фолклор "Марко Цепенков" во Скопје.....17-21
2. Преглед на прифатени теми за изработка на докторска дисертација на Институтот за фолклор "Марко Цепенков" во Скопје (м-р **Љупчо Чедомирски**, м-р **Есмије Вејсели**).....22
3. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Институтот за фолклор "Марко Цепенков" во Скопје (**Сашо Митев**).....22

ПЕДАГОШКИ ФАКУЛТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

1. Реферат за избор во насловно звање: од областа методика на наставно-научните области, по предметите методика на наставата по математика, за студиската група одделенска настава, на албански наставен јазик и методика на воспитно-образовната работа по математика, за студиската група предучилишно воспитание, на албански наставен јазик, на Педагошкиот факултет "Св. Климент Охридски" во Скопје (д-р **Агим Рушити**)....23-33

СТОМАТОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

1. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Стоматолошкиот факултет во Скопје (д-р **Марија Костадинова**, д-р **Веле Наумовски**, д-р **Весна Јанкуловска**, д-р **Ели Андонова**, д-р **Славица Доковска**, д-р **Александра Трајчева**, **Благоја Лазовски**).....34-35

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на наставник (во сите звања) за научните области (дисциплини): музеологија и конзервација, археологија-општ курс, ликовна семиотика и историја на културата на Македонија на Филозофскиот факултет во Скопје (д-р **Никос Чаусидис**).....36-57

ТЕХНОЛОШКО-МЕТАЛУРШКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија на докторската дисертација **Синтеза и карактеризација на метал-металоксидни наноструктурирани електродни материјали за електролиза на вода** од кандидатката **м-р Дафинка Стоевска-Гоговска**, пријавена на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје.....58-63

ФАРМАЦЕВТСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на еден асистент по предметот општа и неорганска хемија на Фармацевтскиот факултет во Скопје (**м-р Лилјана Богдаповска**).....64-69

ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија на докторската дисертација **Хемиска депозиција и карактеризација на неоргански електрохромни тенки филмови**, од **м-р Сани Демири**, пријавена на Природно-математичкиот факултет во Скопје.....70-74
2. Реферат за избор на еден асистент од областа на применетата математика на Институтот за математика на Природно-математичкиот факултет во Скопје (**м-р Анаста Гацовска**).....75-78

ГРАДЕЖЕН ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија на докторската дисертација **Нумерички модел на армиран бетон зајакнат со FRP**, изработена од **м-р Владимир Витанов**, пријавена на Градежниот факултет во Скопје.....79-83

ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ

1. Преглед на одобрени теми за изработка на докторска дисертација на Економскиот институт во Скопје (**м-р Вера Бошковска**, **м-р Мирјана Пехчевска Поп Илиев**, **м-р Златко Јаковлев**, **м-р Драган Чунгурски**).....84
2. Преглед на одобрени теми за изработка на магистерски труд на Економскиот институт во Скопје (**Славица Псалтиров Брачковиќ**, **Марија Србиновска**, **Ана Стоиљковиќ Нацевска**, **Сабина Факиќ**, **Вioleta Крстевска**, **Исидора Стојановска**, **Жарко Спасески**, **Ивана Чадиковска**, **Сашка Стојменова**, **Дејан Ѓорѓиевски**, **Методи Пеновски**, **Филип Чичевалиев**).....84-85

ФАКУЛТЕТ ЗА ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА

1. Преглед на прифатени теми за изработка на докторска дисертација на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје (**м-р Бранко Атанасов**).....86

ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ "ЈУСТИНИЈАН ПРВИ"

1. Преглед на одобрени теми за изработка на докторска дисертација на Правниот факултет "Јустинијан Први" во Скопје (**м-р Зоран Димитровски**, **м-р Силвана Бержецка**, **м-р Елена Милевска Штрбеvsка**, **м-р Хари Ајцев**, **м-р Шпендим Максuti**, **м-р Казиме Шерифи**, **м-р Елмедјине Асани**, **м-р Емил Крстески**, **м-р Ирфан Тефики**).....87-88
2. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Правниот факултет "Јустинијан Први" во Скопје (**Дансела Илиевска**, **Гордана Чокрева**, **Илчо Глигуровски**, **Наташа Стојчевска**, **Пакиза Фрќуновска**, **Мимоза Грујеска**, **Александра Јанакуевска**, **Маја Симоновска**, **Ивана Трајчевска**, **Суада Адемоска**, **Андреј Божиновски**, **Маја Димовска**, **Иља Спасовска**, **Бобан Божиновски**, **Мартин Чалакоски**, **Илија Ефремов**, **Јасмина Стефаноска**, **Анига Тасева**, **Хамдије Адеми**, **Кристина Петровска**, **Марија Јолевска**, **Александра Ристова**, **Сања Ѓорѓиева**, **Александар Китановски**, **Билјана Трпеска**, **Јасмина Калач**, **Ирена Петровска**, **Сања Стрезоска**, **Росана Јаневска**, **Димитрија Димовски**, **Марија Томевска**, **Градмир Симоновски**, **Трајче Ангеловски**, **Дарко Блажевски**, **Сања Божовиќ**, **Софија Бојковска**, **Љупчо Цветановски**, **Антонела Саздова**, **Душица Нофитоска**, **Бојана Георгиевска**, **Надица Чаушевска**, **Мариша Костовска**, **Мери Михајловска**, **Ердуан Садик**, **Кристина Колева**, **Марко Димовски**, **Александар**

Макалоски, Милица Казиева, Репата Здравкоска, Александар Крстески, Владимир Наумоски, Емилија Станојковска, Александар Стојанов, Моника Колевска, Горан Талески, Васко Соткароски, Ангела Јолакоска, Ирена Дојчиновска, Анета Бошковска, Драган Божиновски, Леонида Цумеркоска, Слаѓана Ивандовска, Бети Василевска, Тодор Пеливанов, Кристина Талеска, Емилија Шунтова, Катерина Стојановска, Даниела Манасиевска, Светислав Стојановски, Родне Мартинова, Ненад Паунов, Нада Миленкова, Липа Несторовска, Биљана Милошевска, Симона Макаријоска, Весна Велкова, Ивана Стајкиќ, Стојка Стојанова, Марија Георгиева, Александра Христовска, Симона Стефановска, Биљана Биљановска, Катерина Петкова, Елена Петровска, Ана Шајновска, Дарко Антиќ, Филип Србиновски, Ана Чешуровска, Дарко Јаневски, Катерина Шојкиќ, Паула Гилевска, Марин Гавриловски, Филип Вучев, Јасмина Вељановска, Владимир Георгиевски, Сања Георгиевска, Орхан Арифевски, Ивана Петкуќеска, Јордан Дуков, Марија Теговска, Дејан Савески, Филип Јаневски, Мирослав Драганов, Лаура Стоиленовска, Ирена Несторовска, Маргарита Котушевска, Александар Павлов, Николче Мушаревски, Наташа Симеонова).....89-99

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на еден наставник во сите звања за предметот имунологија на Медицинскиот факултет во Скопје (д-р Дејан Трајков).....100-123

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ "БЛАЖЕ КОНЕСКИ"

1. Реферат за избор на виш лектор по италијански јазик на Филолошкиот факултет "Блаже Конески" во Скопје (м-р Љиљана Узуповиќ, Давиде Фанчуло).....124-133
2. Преглед на прифатени теми за изработка на докторска дисертација на Филолошкиот факултет "Блаже Конески" во Скопје (м-р Зоран Спасовски, м-р Атина Кичева, м-р Маријана Ѓорѓиева, м-р Анета Наумоска, м-р Јованка Јованчевска-Милевска, м-р Маријана Марјановиќ-Апостоловски, м-р Леонора Рамадан, м-р Искра Стаменковска, м-р Александра Димитрова, м-р Јане Јованов, м-р Васка Ташова, м-р Мирван Џемаили, м-р Бојан Илковски, м-р Наташа Алексоска, м-р Борче Арсов, м-р Весна Конева, м-р Љиљана Узуповиќ, м-р Ведат Реџеми, м-р Наташа Ракиџиев).....134-136
3. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Филолошкиот факултет "Блаже Конески" во Скопје (Маја Митева, Весна Крстиновска, Ана Наупова, Бранка Николовска, Екатерина Терзијоска, Катерина Стојчевска, Елена Пренова, Огнен Чемерски, Миа Нешовска, Маја Смилеска).....137-138

АРХИТЕКТОНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Архитектонскиот факултет во Скопје (Магдалена Матеска, Катерина Зафировска, Розита Симоневска, Александра Младеновиќ, Македонка Макаровска, Лидија Мицковска, Ива Димонска, Маја Петреска, Ема Зафирова, Елена Ефтимова, Гордана Крстеска, Марија Петровска, Ива Хаџи-Василева, Љупчо Алексев, Елена Марковска, Маја Тошиќ, Сања Миташова, Маријана Миповска, Јана Брсакоска, Виолета Пеева, Благој Даскалов, Маја Сталевска, Милена Наумоска, Верница Арапова, Фросина Стојановска, Сања Стојкова, Марипа Најдоска, Дејан Томски, Светлана Камчева Љубица Манасиева, Бисера Денковска, Симона Ситновска).....139-141

ПЕДАГОШКИ ФАКУЛТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

1. Реферат за избор во наставно-научно звање доцент по предметите од наставно-научната област историски науки - историја на писмото и библиотеките, културна историја на Македонија и историја на библиотекарството во Македонија и по предметите од наставно-научната област тесно-стручни наставни области - библиотекарство, каталогизација и класификација 1, каталогизација и класификација 2 и јавни, училишни и високошколски библиотеки, на Педагошкиот факултет "Св. Климент Охридски" во Скопје (д-р Сузана Котончевска).....142-156

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на помлад асистент за научните области методика, дефектологија и ран третман и предучилишно воспитание на Филозофскиот факултет во Скопје (м-р Оливер Рашиќ).....157-161

ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ

1. Рецензија на докторската дисертација **Ефектите и перспективите од реформите на пензискиот систем во Република Македонија**, од м-р Булеит Девниши, пријавена на Економскиот институт во Скопје.....162-167
2. Реферат за избор на еден наставник во научното поле економски науки, наставно-научна област-экономика на туризмот и угостителството на Економскиот институт во Скопје (м-р Марија Ацковска).....168-182

ФАКУЛТЕТ ЗА ИНФОРМАТИЧКИ НАУКИ И КОМПЈУТЕРСКО ИНЖЕНЕРСТВО

1. Рецензија на докторската дисертација **Нови методи за градење на хисрархиски повскепелни класификатори**, изработена од м-р Ѓорѓи Маџаров, на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје 183-189

ПЕДАГОШКИ ФАКУЛТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

1. Рецензија на ракописот **Информациско-комуникациската технологија во одделенската настава во Р. Македонија** од м-р Анита Штерјоска, пријавен на Педагошкиот факултет "Св. Климент Охридски" во Скопје.....190-199
2. Рецензија на учебникот **Методика на наставата по предметот македонски јазик (I-V одделение)** на основното училиште од проф. д-р Благница Петковска, пријавен на Педагошкиот факултет "Св. Климент Охридски" во Скопје.....200-207

ФАКУЛТЕТ ЗА ДРАМСКИ УМЕТНОСТИ

1. Преглед на одобрени теми за изработка на магистерски труд на Факултетот за драмски уметности во Скопје (Катерина Момсва, Дејан Димески, Ѓлигор Кондовски).....208

ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ "ЈУСТИНИЈАН ПРВИ"

1. Рецензија на докторската дисертација **Државноцентричната паспроти теоријата за повеќестепено владеење во процесот на проширување на Европската унија**, изработена од м-р Иван Дамјановски, пријавена на Правниот факултет "Јустинијан Први" во Скопје.....209-217

ИНСТИТУТ ЗА НАЦИОНАЛНА ИСТОРИЈА

1. Рецензија на докторската дисертација **Историскиот развој на изразните стилови во обредната книжевност XIX-XX век**, изработена од м-р Валентина Божиновска, пријавена на Институтот за национална историја во Скопје.....218-222

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на еден наставник по предметот интерна медицина на Медицинскиот факултет во Скопје (д-р Магдалена Генадиева-Димитрова, науч. сop.).....223-243

МАКЕДОНСКА АКАДЕМИЈА НА НАУКИТЕ И УМЕТНОСТИТЕ

1. Реферат за избор на асистент-истражувач во истражувачкиот центар за енергетика, информатика и материјали на Македонската академија на науките и уметностите во Скопје (м-р Верица Тасеска).....244-252

ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ "ЈУСТИНИЈАН ПРВИ"

1. Реферат за избор на наставник на научната област граѓанско материјално право на Правниот факултет "Јустинијан Први" во Скопје (д-р **Испад Гавриловиќ**).....253-272

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ "БЛАЖЕ КОНЕСКИ"

1. Рецензија на докторската дисертација **Англиските лексички заемки во францускиот јазик од 1945 до 2005 година (лингвистички и социокултурен аспект)** од м-р **Зоран Николовски**, пријавена на Филолошкиот факултет "Блаже Конески" во Скопје.....273-281

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на наставник (во сите звања) за следниве научни области (дисциплини): социјална работа (во здравство, образование, социјална заштита и друго), методики на социјалната работа (поединец, група, локална заедница) и методологија и статистика на социјални истражувања, на Филозофскиот факултет во Скопје (д-р **Софија Арнаудова**).....282-298
2. Рецензија на докторската дисертација **Влијанието на нелегалната и присилна миграција врз мирот и стабилноста на земјите од Западен Балкан** изработена од м-р **Зоран Јонески**, пријавена на Филозофскиот факултет во Скопје.....299-303

АРХИТЕКТОНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања за група предмети од областа на ликовната уметност во Институтот за заштита на градителското наследство и историја на архитектурата при Архитектонскиот факултет во Скопје (м-р **Натанша Миловапчсва**).....304-315

ПЕДАГОШКИ ФАКУЛТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

1. Реферат за избор на доцент за наставно-научната област филолошки и историски науки (по предметите: историја на писменоста во Македонија, ракописната традиција во Македонија, палеографија, историја на книгите и читањето (библиологија) и раритетни збирки во библиотеките, за групата библиотекарство) на Педагошкиот факултет "Св. Климент Охридски" во Скопје (д-р **Виолета Мартиновска**).....316-330

ГРАДЕЖЕН ФАКУЛТЕТ

1. Преглед на прифатени теми за изработка на докторска дисертација на Градежниот факултет во Скопје, (м-р **Владимир Ставриќ**).....331
2. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Градежниот факултет во Скопје (**Андреј Матевски, Никола Мојсовски**).....332

ТЕХНОЛОШКО-МЕТАЛУРШКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија на ракописот **Практикум за лабораториски вежби по аналитичка хемија** од д-р **Гордана Русевска**, насловен доцент на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје.....333-336
1. Рецензија на ракописот **Збирка задачи по аналитичка хемија** од д-р **Гордана Русевска**, насловен доцент на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје.....333а-336а

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија на докторската дисертација под наслов **Игровната активност како методски концепт во првиот образовен циклус**, изработена од м-р **Алма Тасевска**, пријавена на Филозофскиот факултет во Скопје.....337-345

ИНСТИТУТ ЗА СОЦИОЛОШКИ И ПОЛИТИЧКО-ПРАВНИ ИСТРАЖУВАЊА

1. Преглед на одобрени теми за изработка на докторска дисертација на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања во Скопје (м-р Душица Јаневска, м-р Елеонора Блажевска, м-р Александар Чопевски).....346
2. Преглед на одобрени теми за изработка на магистерски труд на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања во Скопје (Татјана Насенска-Додевска, Даница Коловска).....347

ИНСТИТУТ ЗА НАЦИОНАЛНА ИСТОРИЈА

1. Рецензија на докторската дисертација **Македонското кралство како балкански фактор (454-359 год. п.н.е.)**, изработена од м-р Катерина Младеновска-Ристовска, пријавена на Институтот за национална историја во Скопје.....348-352

ФАКУЛТЕТ ЗА ЕЛЕКТРОТЕХНИКА И ИНФОРМАЦИСКИ ТЕХНОЛОГИИ

1. Реферат за избор во наставно-научно звање доцент во наставно-научната област телекомуникации на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје (д-р Марко Порјазоски).....353-363

ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ "ЈУСТИНИЈАН ПРВИ"

1. Рецензија на докторската дисертација **Улогата на превентивната мисија на УНПРЕДЕП во стабилизацијата на Балканот**, од м-р Светлана Велјановска, пријавена на Правниот факултет "Јустинијан Први" во Скопје.....364-371

ПРЕГЛЕД
на пријавена и прифатена тема за изработка на докторска
дисертација на Градежниот факултет во Скопје

на 385. седница на Наставно – научниот совет одржана на 09.3.2012 година

Р. бр.	Кандидат	Работен наслов на темата	Ментор
1	м-р Сања Спирковска, дипл.град.инж.	Анализа, откривање и намалување на загубите на вода во водоводниот систем на град Скопје	проф. д-р Петко Пеливаноски, Градежен факултет во Скопје
2	м-р Зоран Качески, дипл. град. инж.	Методологија за примена на интеракциони анализи при проценка на ризик за загадување на подземните води	проф. д-р Милорад Јовановски, Градежен факултет во Скопје

ПРЕГЛЕД

на пријавени и прифатени теми за изработка на магистерски трудови на
Градежниот факултет во Скопје

на 385. седница на Наставно – научниот совет одржана на 09.3.2012 година

Р. бр.	Кандидат	Работен наслов на темата	Ментор
1	Милица Јованоска, дипл.град.инж.	Утврдување на методологија за класификација на објекти според звучна изолираност	доц. д-р Тодорка Самарџиоска, Градежен факултет во Скопје.
2	Горан Каевски, дипл.геод.инж.	Оптимизација на геодетски мерења во наменските мрежи	доц. д-р Митре Насевски, Градежен факултет во Скопје

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНОТО ЗВАЊЕ ДОЦЕНТ ОД ОБЛАСТА МЕТОДИКИ НА НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ ПО ПРЕДМЕТОТ МЕТОДИКА НА ВОСПИТНО-ОБРАЗОВНАТА РАБОТА ПО КУЛТУРА НА ГОВОРОТ, ЗА ГРУПАТА ПРЕДУЧИЛИШНО ВОСПИТАНИЕ НА АЛБАНСКИ НАСТАВЕН ЈАЗИК НА ПЕДАГОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, на својата редовна седница одржана на 10. 2. 2012 година, донесе одлука бр. 02-95/5, заверена на 13.2.2012 година, за формирање Рецензентска комисија во состав:

1. проф.д-р Агим Полоска - претседател,
2. проф.д-р Вехби Кадриу - член и
3. доц.д-р Лулзим Алиу - член.

На конкурсот за избор во сите наставно-научни звања од областа **методика на наставно - научните области**, по предметот: методика на воспитно - образовната работа по култура на говорот, за групата предучилишно воспитание, на албански наставен јазик, објавен во дневниот весник „Дневник“ од 29.12.2011 год., и во дневниот весник „Лајм“ од 30.12.2011 година се пријави кандидатот д-р Љуљзим Адеми.

Откако ги анализираваме доставените материјали на кандидатот, имаме чест на Наставно-научниот совет до му го доставиме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци за кандидатот д-р Љуљзим Адеми:

Кандидатот Љуљзим Адеми е роден во Скопје на 17.5.1971 година. Основното училиште го завршил во ОУ „Лирија“ во Скопје. Средното училиште го завршил во УСО „Зеф Луш Марку“ во Скопје со одличен успех по сите предмети во сите години.

По завршувањето на средното образование, во учебната 1991/1992 година, се запишал на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ при Катедрата за албански јазик и книжевност. На овој факултет дипломирал на 2.10.1995 година со среден успех од студиите 9,26. Висок просек на оценките имал по стручните предмети посебно од областа на јазичните предмети: фонетика на албанскиот јазик, морфологија на албанскиот јазик, синтакса на албанскиот јазик, дијалектологија на албанскиот јазик и историја на албанскиот јазик. По овие предмети просекот на оценките му бил 9,80.

По завршувањето на Факултетот се запишал на постдипломските студии од областа на јазикот при Филолошкиот факултет „Блаже

Конески“ во Скопје, каде што ги положил сите испити предвидени со постдипломските студии, и тоа: специјален курс по албански јазик со оцената 10, општа лингвистика 1 со оцената 7, општа лингвистика 2 со оцената 9, француски јазик со оцената 9 и унгарски јазик со оцената 10.

На 13.10.2005 година, пред Рецензентската комисија составена од д-р Агим Полоска, вонреден професор, д-р Ремзи Несими, редовен професор и д-р Аслан Хамити, вонреден професор, успешно го одбрал магистерскиот труд со наслов „Литературната норма во медиумите на албански јазик во Р. Македонија“.

Од 1.11.1997 год. е вработен на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, во соработничко звање помлад асистент, од 6.5.2006 год, како асистент по предметот албански јазик со култура на изразувањето, а од 2006 до 2010 година ги држел и вежбите по предметот методика на наставата по албански јазик за групата одделенска настава на албански наставен јазик.

На 22.12.2011 година, пред Рецензентската комисија составена од д-р Агим Полоска, редовен професор, д-р Мируше Хоџа, вонреден професор, д-р Вехби Кадриу, вонреден професор, д-р Димитар Пандев, редовен професор и д-р Валбона Тоска, доцент, успешно ја одбрал докторската дисертација под наслов „Стандардниот албански јазик во медиумите на албански јазик во Република Македонија, Република Албанија и Косово“ и се здобил со звањето доктор на филолошки науки.

Наставно-стручни и педагошки квалификации:

Од досегашната наставно-научна и педагошка дејност на кандидатот д-р Љуљзим Адеми, во рамките на Темпус Фаре - проектот за обврка на наставници, во периодот од 27.2 до 15.4.2001 година, престојувал на студиски престој во Рибе, Данска за изучување и усовршување на нови методи на работа со студентите. Бил кординатор на проектите „Славејче“ и „Училиште во болница“, спроведени од Педагошкиот факултет со цел помагање, социјализација и подобро учење на децата од социјално загрозуени семејства.

Од 22.8 до 31.8.2005 година и од 16.1 до 26.1.2006 година ги следел обуките за технологија, учители и ученици (Вклучување на информатичката технологија во наставата), водена од професори од Џорџ Мејсон универзитетот од САД, по што истата година бил обучувач за колегите од Педагошкиот факултет, а во 2008 за колегите од Природно-математичкиот и Филозофскиот факултет при Државниот универзитет во Тетово

Од 20.11 до 26.11.2005 година престојувал во Лондон, Велика Британија во рамките на програмата за обука „Child-centered Methodology Curriculum Development“ (Развој на курикулумот за методи ориентирани кон детето) на која добил сертификат за стекнати вештини за активни наставни методи и комуникациски вештини, методи ориентирани кон детето и употреба на ИТ во наставата.

Од 1.12 до 3.12. 2005 година го посетувал семинарот „Со читање и пишување до критичко мислење“, организиран од ФООСИМ.

Од 23 до 27.12. 2005 година и од 9 до 14.1.2006 година ја посетувал обуката за мастер обучувач за примена на образовниот софтвер „Тулкид“ кој дејствува во склоп на системот „Kommenius Logo“ организиран од Е-

училиште Македонија. Овој образовен софтвер имал за цел интегрирање на информатичката технологија во наставниот процес не како замена на средствата, методите и техниките кои се употребуваат во наставата, туку како нивно надополнување. По завршувањето на обуката, во текот на 2006 год. бил обучувач за истиот образовен софтвер за реонот Скопје, Тетово и Куманово со над 60 обучени одделенски наставници.

Од 1 до 4 јуни 2006 година учествувал на 5 Национална конференција за користење на технологијата во наставата, Златни песоци, Р. Бугарија.

Во 2006 год. учествувал на неколкуте работилници за ЕКТС-системот и негово спроведување во високото образование, организирани од ФООСИМ.

Од 24 до 26. 11. 2006 година и од 16 до 18. 3. 2007 година го посетувал семинарот „Образование за социјална правда“ I и II.

Од 21 до 31. 1. 2008 година во рамките на Темпус 4 - проектот за „Модел на Е-учење“ престојувал во Гронинген, Р. Холандија.

Во 2007 и 2008 год. посетувал неколку обуки за обучувач за „Менторирање и менторство“, организирани од ФООСИМ

Од 7 до 10. 2. 2008 година посетувал обука за обучувачи за „Социјална правда“, организиран од ФООСИМ, за што добил меѓународен сертификат.

Во 2008 и 2009 година, во рамките на проектот на ФООСИМ, обучувал професори од гимназиите на албански јазик во Република Македонија за „Социјална правда“.

Во периодот 1-13 јули 2010 година, во рамките на летниот камп одржан во Охрид, обучувал 320 ученици од гимназиите од Република Македонија за „Социјална правда“.

Во сите овие активности поврзани со обука и ангажирања на кандидатот д-р Љуљзим Адеми се забележува неговиот интерес за унапредување и усовршување на наставата по предметот албански јазик и култура на изразувањето. Неговиот интерес посебно е насочен кон правилната употреба на албанскиот стандарден јазик во предучилишното воспитание на албански наставен јазик и одделенска настава. Исто така, ќе напоменеме дека досегашната негова педагошка активност од страна на наставниците и студентите е позитивно вреднувана и оценета. Д-р Љуљзим Адеми во доменот на неговиот досегашен ангажман, пројавува голем интерес за воведување на техничката и информатичката технологија во наставниот процес, со единствена цел за нивно осовременување, примена и имплементација во педагошката теорија и практика. Сите овие иновации кандидатот со успех ги применува во наставата по предметот албански јазик со култура на изразувањето.

Публикации и друга стручна и научна активност:

Статии

1. **„Localization or creation of educational software“** (Локализација или создавање на образовен софтвер), Стара Загора, IV балкански конгрес за образование и наука, 2007 год.
2. **„Influence of media on literary norms of language“** (Влијанието на медиумите врз литературната норма на јазикот), Охрид, IV меѓународен научен собир, 2008 год.
3. **„The language standard in the school texts and the schools in the Republic of Macedonia“** (Јазичниот стандард во училишните текстови и во училиштата во Република Македонија), Едрене, V балкански конгрес за образование и наука, 2009 год.
4. **„Use of standard language as part of professional ethics for teacher“** (Употребата на јазичниот стандард како дел од професионалната етика на наставникот), Охрид, V меѓународен научен собир, 2010 год.
5. **„Microsoft word and the possibility for use of some of its tools for evaluation of the written works in the subject Mother language“** (Микрософт ворд и можноста за користење на некои негови алатки за евалуација на писмените работи по мајчин јазик), Охрид, IV балкански конгрес за образование и наука, 2011 год.

Преводи:

1. Транспарентност и молк - Извештај на Иницијативата за правда при Отворено општество од анализите на законите и практиката за слободен пристап до информациите во 14 држави, Скопје, 2006 год.
2. МЦГО, Прирачник за обука на наставниците од основните училишта за усвојување на основни знаења и вештини за употреба на информатичката технологија, Скопје, 2007
3. ЕДЦ, Образовни игри, прирачник, Компјутерот во училиште (Тулкид), Скопје, 2007 год.
4. ЕДЦ, Графика, прирачник, Компјутерот во училиште (Тулкид), Скопје, 2007 год.
5. ЕДЦ, Текст и звук, прирачник, Компјутерот во училиште (Тулкид), Скопје, 2007 год.
6. ЕДЦ, Комбинирање на информации, прирачник, Компјутерот во училиште (Тулкид), Скопје, 2007 год.
7. МЦГО, Прирачник, за обука на наставниците од основно образование за стекнување на основни знаења и вештини за употреба на информатичката технологија, Скопје, 2007 год.

8. Педагошки факултет „Св. Климент Охридски, 60 години Учителска школа, Педагошка академија, Педагошки факултет“, Скопје, 2007 год.
9. Дамиан Марчан, Гери Шил, Прирачник за училишни стандарди за оценување во основното образование: Импликации во иницијалната подготовка на наставниците во РМ, Скопје, 2008 год.
10. Кејт Бурк Велш, прирачник: Унапредување на наставата по математика и запознавање на природата, Скопје, 2008 год.
11. Universiteti Shtetëror i Tetovës, Pakoja informative e Fakultetit Filozofik, Тетово, 2008 год.
12. ЕДЦ, ТулКид +, прирачник, Компјутерот во училиште (Тулкид), Скопје, 2008 год.
13. ФООСИМ, прирачник, Образование за социјална правда, Скопје, 2009 год.
14. Фондација за образовни и културни иницијативи „Чекор по чекор“, прирачник, Современа наставна практика, Скопје, 2011 год.

Јазично уредување:

1. Министерство за здравство, Национална стратегија за превенција на орални заболувања кај децата од 0 до 14 год. во Република Македонија, Скопје, 2008
2. Министерство за здравство, Прирачник за спроведување на националната стратегија за превенција на орални заболувања кај децата од 0 до 14 год. во Република Македонија, Скопје, 2008.
3. Ивановски Васил, ИКТ во оценувањето, МЦГО, Скопје, 2009 год.

Предлог и заклучок

Од досега изнесеното, Рецензентската комисија констатира дека кандидатот д-р Љуљзим Адеми ги исполнува формалните услови за избор во наставно – научното звање доцент. Тој има соодветно високо образование, магистратура и докторат од областа на филолошките науки, и учествувал со трудови на меѓународни научни собири, Преведувал и вршел јазично уредување на многу публикација од сферата на образованието, учествувал во разни проекти, бил обучувач на многу проекти кои се имплементирале во Република Македонија, и успешно изведувал вежби по предметот албански јазик со култура на изразувањето за групите одделенска настава и предучилишно воспитување на албански наставен јазик, како и методика на наставата на албански јазик за групата одделенска настава на албански наставен јазик.

Врз основа на изнесеното, Рецензентската комисија на Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје му предлага да го усвои нашиот извештај и д-р Љуљзим Адеми да

го избере во наставно – научното звање ДОЦЕНТ од областа **методики на наставно – научните области**, по предметот методика на воспитно - образовната работа по култура на говорот, за групата предучилишно воспитување, на албански наставен јазик.

Рецензентска комисија

Проф. д-р Агим Пољоска, претседател, с.р

Проф. д-р Вехби Кадриу, член, с.р

Доц. д-р Лулзим Алиу, член с.р

ОБРАЗЕЦ

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: д-р Љулзим Адеми

Институција: Педагошки факултет „Св. Климент Охридски”

Научна област: методика на наставно - научните области

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1	Одржување на вежби по предметот албански јазик со култура на изразувањето 1, одделенска настава, 3 групи, 2 часа неделно (2х3х15х0,04х2)	7.2
2	Одржување на вежби по предметот албански јазик со култура на изразувањето 2, одделенска настава, 3 групи, 2 часа неделно (2х3х15х0,04х2)	7.2
3	Одржување на вежби по предметот албански јазик со култура на изразувањето 1, предучилишно воспитување, 1 групи, 2 часа неделно (2х1х15х0,04х2)	2.4
4	Одржување на вежби по предметот албански јазик со култура на изразувањето 2, предучилишно воспитување, 1 групи, 2 часа неделно (2х1х15х0,04х2)	2.4
5	Консултации по предметот албански јазик со култура на изразувањето 1, одделенска настава 2 дена по 2 часа (120х2х0,002)	0.48
6	Консултации по предметот албански јазик со култура на изразувањето 2, одделенска настава 2 дена по 2 часа (120х2х0,002)	0.48
7	Консултации по предметот албански јазик со култура на изразувањето 1, предучилишно воспитување 2 дена по 2 часа (60х2х0,002)	0,24
8	Консултации по предметот албански јазик со култура на изразувањето 2, предучилишно воспитување 2 дена по 2 часа (60х2х0,002)	0,24
9	Превод, Прирачник за обука на наставниците од основните училишта за усвојување на основни знаења и вештини за употреба на информатичката технологија, МЦГО, Скопје, 2007	3
10	Превод на прирачник, ЕДЦ, Образовни игри, Компјутерот во училиште (Тулкид), Скопје, 2007 год	3
11	Превод на прирачник, ЕДЦ, Графика, Компјутерот во училиште (Тулкид), Скопје, 2007 год.	3

12	Превод на прирачник, ЕДЦ, Текст и звук, Компјутерот во училиште (Тулкид), Скопје, 2007 год	3
13	Превод на прирачник, ЕДЦ, Комбинирање на информации, Компјутерот во училиште (Тулкид), Скопје, 2007 год	3
14	Превод на прирачник, Дамиан Марчан, Гери Шил, Прирачник за училишни стандарди за оценување во основното образование: Импликации во иницијалната подготовка на наставниците во РМ, Скопје, 2008 год.	3
15	Превод на прирачник, „Унапредување на наставата по математика и запознавање на природата“, Кејт Бурк Велш, Скопје, 2008 год.	3
16	Превод на прирачник, ЕДЦ, ТулКид + Компјутерот во училиште (Тулкид), Скопје, 2008 год.	3
17	Превод на прирачник, ФООСИМ, Образование за социјална правда, Скопје, 2009 год	3
18	Превод на прирачник, Современа наставна практика- втор дел, Фондација за образовни и културни иницијативи „Чекор по чекор“, Скопје, 2011 год	3
19	Превод на монографијата „60 години Виша педагошка академија, Педагошка академија, Педагошки факултет“, Скопје, 2007 год.	3
Вкупно		53,64

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Одбранета докторска теза: „Стандардниот албански јазик во медиумите на албански јазик во Република Македонија, Република Албанија и Косово“ на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, во Скопје, 2011	8
2.	Одбранета магистерска теза: „Литературната норма во медиумите на албански јазик во Р. Македонија“ на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, во Скопје, 2005	4
3.	Учесник во национален проект: „Промоција на хумани вредности“ ICRC – Меѓународен комитет на Црвен крст, 2003	3
4.	Учесник во национален проект: „Развој на курикулумот во светлото на болошкиот процес – ЕКТС како врска меѓу академското признавање, квалификационата рамка и обезбедувањето на квалитет“ - УСАИД & ФИОМ, 2006	3
5.	Учесник во национален проект: „Формирање на студиските програми и наставните планови-општи концепции и анализа на примери“ и „Обновување на образованието за наставници“ - УСАИД & ФИОМ, 2006	3
6.	Учесник во национален проект „Модернизација на образованието и обуката за наставници“ за подкомпонентите „Трендови во европското образование за наставници и Југоисточна Европа“, „Кон Европски квалификации за наставници“ - УСАИД & ФИОМ, 2006	3
7.	Учесник во национален проект: „Образование за социјална правда“ - УСАИД & ФИОМ, 2006-2010	3
8.	Учесник во национален проект: „Училишните стандарди за оценување во основното образование: Импликации во иницијалната подготовка на наставниците во Р. Македонија“ - УСАИД & ФИОМ, 2007	3
9.	Учесник во меѓународен проект: „Професионална обука на наставниците и наставниот кадар во високото образование“ – Темпус	5

	Фаре - проект, 2001- 2003	
10.	Учесник во меѓународен проект: „Вклучување на ИКТ- технологија во курикулумот и работата во високото образование“ - ТЕМПУС, Педагошките факултети во Скопје, Битола и Штип, 2008	5
11.	Учесник на 5. Национална конференција за користење на технологијата во наставата, Златни Песоци, Р. Бугарија, 2006	5
12.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во зборник на трудови од меѓународен научен конгрес : „Localization or creation of educational software“. Fourth balkan congress of education, Стара Загора, Р.Булгарија, 2007, вол.3. стр.120- 121.	3
13.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во зборник на трудови со меѓународен карактер и учество: „Influence of media on literary norms of language“. Современи тенденции во образованието. IV Меѓународен научен собир, Охрид, 2008, книга 2, стр.17-26	3
14.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во зборник на трудови со меѓународен уреднички одбор и учество: „The language standard in the school texts and the schools in the Republic of Macedonia“. The 5 th International Balkan Education and Science Congress, Едрене, Р. Турција, 2009, вол.2. стр. 93-94.	3
15.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во зборник на трудови со меѓународно учество : „Use of standard language as part of professional ethics for teacher“. Образование за хумано општество, Петти научен собир, Охрид, 2010.	3
16.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во зборник на трудови од меѓународен научен конгрес : „Microsoft word and the possibility for use of some of its tools for evaluation of the written works in the subject Mother language“. VI Balkan education and science congress, Охрид, 2011, стр.1289-1295	3
	Вкупно	60

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЛНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Обучувач на проектот „Вклучување на информатичката технологија во наставата“ за професорите од Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“, Скопје, 2007	0,5
2.	Обучувач на проектот „Вклучување на информатичката технологија во наставата“, за професорите од Природно - математичкиот и Филозофскиот факултет при Државниот универзитет во Тетово, 2008	0,5
3.	Учесник во проект како обучувач во летна работилница „Социјална правда“ за ученици од средно образование (USAID & ФИОМ & Youth Educational Forum, 2010 година)	0,5
4.	Учесник во проект како обучувач „Социјална правда“, за професори од средно образование (USAID & ФИОМ & Youth Educational Forum, 2009-2010 година)	0,5
5.	Учесник во проект како обучувач за студенти од наставничките факултети „Промоција на хумани вредности“ (ICRC – Меѓународен комитет на Црвен крст, Струга, 2003 година)	0,5
6.	Учесник во проект за обука на наставници од средните училишта „Образование за социјална правда“ (УСАИД & ФИОМ, 2008-2009 година)	0,5
7.	Член на комисија за реализација на активности за учество и презентација на Педагошкиот факултет на Саемот за образованието, 2009	0,5
8.	Координатор за имплементација на ЕКТС при Педагошкиот факултет, 2006-2009	1

9.	Член на уредувачкиот одбор на монографијата „60 години Виша педагошка академија, Педагошка академија, Педагошки факултет“, Скопје, 2007 год.	0,5
10.	Член на комисија за упис на нови студенти, 2002-2008	0,5
11.	Учество во работилницата „Креативна настава и учење“, Модернизација на образованието за наставници по ЕКТС ФОСИМ, 2008	1
12.	Учество во работилниците „Преку читање и пишување до критичко мислење“, ФОСИМ, 2005	1
13.	Учесник во работилницата „Менторирање и менторство“, ФОСИМ, 2007-2008	1
Вкупно		8,5

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Студиски престој во странство (до три месеци) за професионална обука на наставници и наставнички кадар во високото образование – Темпус-Фаре проект, Рибе, Данска, 2001 год.	0,5
2.	Превод на Транспарентност и молк - Извештај на Иницијативата за правда при Отворено општество од анализите на законите и практиката за слободен пристап до информациите во 14 држави, Скопје, 2006 год.	0,5
3	Јазично уредување: Министерство за здравство, Национална стратегија за превенција на орални заболувања кај децата од 0 до 14 год. во Република Македонија, Скопје, 2008 год.	0,5
4	Јазично уредување: Министерство за здравство, Прирачник за спроведување на националната стратегија за превенција на орални заболувања кај децата од 0 до 14 год. во Република Македонија, Скопје, 2008 год.	0,5
5.	Јазично уредување: Ивановски Васил, ИКТ во оценувањето, МЦГО, Скопје, 2009 год.	0,5
Вкупно		2,5

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	53,64
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	60
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	8,5
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	2,5
Вкупно	124,64

Рецензентска комисија

Проф. д-р Агим Пољоска, претседател, с.р

Проф. д-р Вехби Кадриу, член, с.р

Доц. д-р Лулзим Алиу, член с.р

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА СОРАБОТНИК
ВО ЗВАЊЕТО АСИСТЕНТ
НА НАУЧНАТА ОБЛАСТ МЕДИУМИ И КОМУНИКАЦИИ НА
ПРАВНИОТ ФАКУЛТЕТ „ЈУСТИНИЈАН ПРВИ“ ВО СКОПЈЕ

Со одлука на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, донесена на седницата одржана на 24 февруари 2012 година, бевме определени за членови на Рецензентската комисија за избор/преизбор на соработник во звањето асистент на научната област медиуми и комуникации, врз основа на конкурсот објавен во дневниот весник „Дневник“ од 2 февруари 2012 година.

Во ова својство, на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје му го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На конкурсот објавен во дневниот весник „Дневник“ од 2 февруари 2012 година за избор/преизбор на соработник во звањето асистент на научната област медиуми и комуникации се пријавија 4 (четворица) кандидати:

1. м-р Даниела Блажевска;
2. м-р Јанез Чернута;
3. м-р Наташа Басарова;
4. м-р Соња Стефановиќ.

I. Податоци за кандидатите

1. М-р Даниела БЛАЖЕВСКА е родена на 19.1.1977 година во Тетово. Дипломирала на студиите по новинарство на Правниот факултет „Јустинијан Први“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје во 1999 година, со среден успех 9,62. Предвидените испити на постдипломските студии по комуникации на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања ги положила со просечна оценка 9,67. Магистерскиот труд „Јавниот говор на жените-политичари во Република Македонија во предизборната кампања, 2006“ го одбрала на 5.11.2008 година и се стекнала со научен степен - магистер на комуникации. Магистерскиот труд на кандидатката Блажевска е прво научно истражување на оваа тема во Република Македонија. Во него, реториката на жените-политичари е научно опишана и објаснета, преку анализа на содржината и структурата на говорот, дикцијата и говорот на телото на жените-политичари на митинзите, во платената политичка програма и бесплатното телевизиско претставување за време на предизборната кампања во 2006 година.

Темата за докторска дисертација под наслов „Деловната комуникација во менаџментот на медиумите во РМ“ е оценета за подобна за изработка на докторска

дисертација од страна на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје во 2009 година.

Со одлука на ННС на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје од 2.7.2009 година е избрана во соработничко звање – асистент по комуникациски теории на Правниот факултет „Јустинијан Први“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Претходно, на 22 септември 2008 година е избрана во соработничко звање – помлад асистент по комуникациски теории на Правниот факултет „Јустинијан Први“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Кандидатката Блажевска е распоредена на работни задачи по предметите комуникациски теории, односи со јавноста, историја на новинарството, жанрови во медиуми, политичко и деловно комуницирање, теории на новинарството, права на детето и медиумите.

Од 2001 до 2008 година била ангажирана како демонстратор по предметите стилистика и реторика и комуникациски теории.

Во јануари 2010 година е избрана за главен и одговорен уредник на Универзитетското радио „Студент ФМ 92,9“. Од 2011 година е член на Советот на МРТ, како претставник на УКИМ.

Нејзината професионална биографија содржи работа како новинар во неделникот „Капитал“ во 1999 година.

Во 2000 година работела како шеф на кабинет во Министерството за образование и наука.

Од 2001 до 2003 работела како раководител на канцеларијата во Скопје на лондонскиот Институт за воено и мирнодопско известување.

Во периодот од 2004 до 2005 година работела како новинар и преведувач во Агенцијата за Југоисточна Европа АИМ-НГ.

Има тригодишно телевизиско искуство како автор и водител на емисии на телевизија „Телма“, од 2003 до 2006 година.

Кандидатката Блажевска учествувала на тринеделна програма за истражувачко новинарство во САД (International Leadership Visitor Programme), во јуни 2010 година (Вашингтон, Њујорк, Лас Вегас, Далас). Присутствувала на Годишната конференцијата на ИРЕ (Истражувачки репортери и уредници) во јуни 2010 година во Лас Вегас.

Учествувала на семинари за правата на децата и медиумите во Букурешт, во февруари 2010 и во Даблин, во мај 2010 година, во организација на УНИЦЕФ.

Остварила студиски престој на Универзитетот „Ломоносов“ во Москва, Русија, во јуни 1999 година и на Високата школа за новинарство во Лил, Франција, во октомври 2006 година, при што се запознала со работата на најрелевантните француски и белгиски медиуми. Посетувала семинари за односи со јавноста и новинарството.

Кандидатката Блажевска е автор на прирачникот „Јавно говорење“ (2006) и коавтор на прирачникот „Ефективно комуницирање“ (2007), публикувани од СЕА-проектот на УСАИД. Во рамките на проектот за модернизација на образованието на Бирото за развој на Министерството за образование и наука, коавтор е на прирачникот „Вештини на комуникација“, наменет за наставниците во основните и средните училишта, кои ја посетувале обуката.

Автор е на научниот труд „Политичко говорништво - од идеја до презентација“, објавен во Зборникот во чест на проф. д-р Георги Ганзовски во издание на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје во 2010 година. Трудот „Говорот на телото во политичкото говорништво“ за Зборникот во чест на проф. д-р Петар Манговски е во фаза на објавување.

Учествувала во следниве научно-истражувачки проекти: Правата на децата и работата на новинарите (четири студии на случај од Македонија, УНИЦЕФ, 2009), „Евалуација на ТВ-документарец на Косовското тимско известување“ (АЕД, Академија за развој на образованието, 2006) и „Другиот во наставните содржини на студиите по новинарство на Правниот факултет“ (Фондација „Институт Отворено општество“, 2002). Има учествувано на Интернационалната конференција на комуникациските студии на тема „Глобалните или локалните медиуми во транзиција-случајот на Југоисточна Европа 1990-2007“ (Њујорк-универзитет, Скопје, 2007).

Исто така, како предавач по комуникациски вештни има спроведено многу обуки наменети за менаџери, професори, синдикални лидери, студенти, средношколци на следниве теми: напредни комуникациски вештини, ефективна надворешна комуникација, ефективна внатрешна комуникација, вештини на комуникација, ефективно комуницирање, јавно говорење, односи со јавноста, деловно комуницирање, менаџирање на стресот, филозофија на менаџментот, преговарање, управување и разрешување конфликти. Од 2007 година е ангажирана како повремен обучувач за реторика со правно аргументирање на Академијата за судии и јавни обвинители на РМ.

Како студентка, двапати ја освоила првата награда на Ораторската вечер „Иво Пухан“ на Правниот факултет „Јустинијан Први“, а од 2001 година е член на Организациониот одбор на Ораторската вечер. Била член на жири-комисијата на седумнаесеттиот и осумнаесеттиот натпревар во беседништво на Правниот факултет во Белград, во јануари 2011 и јануари 2012 година.

Кандидатката одлично го говори англискиот, францускиот, српскиот и хрватскиот јазик, а има основни познавања од италијанскиот јазик.

2. М-р Јанез ЧЕРНУТА е роден на 21.5.1958 година во Скопје. На студиите по новинарство на Правниот факултет „Јустинијан Први“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје дипломирал во 1983 година. Предвидените испити на постдипломските студии по политички и правно-политички науки ги положил со просечна оценка 8,83. На 7.6.2005 година го одбрал својот магистерски труд на тема „Правната регулатива и културниот идентитет на Република Македонија во пострамковниот период“ и се стекнал со диплома: магистер на политички и правно-политички науки.

Говори словенечки, англиски, италијански, српски и грчки јазик.

Кандидатот Чернута има долгогодишно работно искуство како новинар во печатени и електронски медиуми: Вечер, МРТ, радио Канал 77, радио ПРО-ФМ, радио УНО и во Би-би-си програмата на словенечки јазик. Има петгодишно искуство како аташе во Амбасадата на Република Словенија во Скопје, во периодот од 1996 до 2001 година. Од 2005 до 2007 година работел во невладината

организација „Транспарентност Македонија“ како координатор на проектот за имплементација на Декларацијата за „0“ толеранција на корупцијата.

Учествувал на неколку семинари и конференции кои третирале теми од областа на новинарството, како што се: медиумите и конфликтот во Македонија (септември 2001, Скопје), известување за теми од здравството (5-11 ноември 2001, Љубљана, Словенија), медиумската ситуација во РМ (27-28 ноември 2002 година).

Член е на Здружението на новинари од 1986 година.

Нема научни и стручни трудови.

3. **М-р Наташа БАСАРОВА** е родена на 30.7.1979 година во Велес. Дипломирала социологија на Филозофскиот факултет во Скопје во 2005 година. Предвидените испити на постдипломските студии по менаџмент во образованието ги положила со просечна оценка 8,42. На 26.3.2009 година го одбрала магистерскиот труд под наслов „Комуникациските вештини на директорите на училиштата“ и се стекнала со диплома магистер по менаџмент во образованието.

Добро говори германски јазик. Има завршено курс за водење книговодство во Центарот за стручно образование во Велес во 1999-2000 година.

Има тримесечно работно искуство како професор по граѓанско образование во средното училиште „8 Септември“.

Нема научни и стручни трудови.

4. **М-р Соња СТЕФАНОВИЌ** е родена на 12.8.1963 година во Брање, Република Србија. Дипломирала македонски јазик и книжевност на Филолошкиот факултет при Универзитетот во Скопје. Предвидените испити на постдипломските студии по мир и развој ги положила со просечна оценка 9,25. На 28.6.2011 година го одбрала магистерскиот труд под наслов „Медиумите и нивната објективност во информирањето за време на конфликтот во Република Македонија во 2001 година“ и се стекнала со диплома: магистер по мир и развој.

Нејзината работна биографија вклучува: професор по македонски и српски јазик во основните училишта „Тихомир Милошевски“ и „Братство“ во Скопје; новинар и уредник на културната редакција во ТВ А1, ТВ Телма, ТВ Скајнет; хонорарен дописник за агенцијата „Макфакс“ од Келн и Бон; соработник во невладината организација за човекови права и овластен судски преведувач по српски јазик.

Говори англиски, германски и српски јазик.

Научниот труд за улогата на медиумите за афирмација на книжевниот јазик на кандидатката Стефановиќ е во фаза на печатење и објавување на МИТ универзитетот во Скопје.

II.

Заклучна оцена и предлог

Откако со внимание ги разгледа пријавите на кандидатите, со сите прилози и објавени трудови, Комисијата заклучи дека само пријавената кандидатка под

реден број 1 – м-р Даниела Блажевска ги исполнува законските услови и условите на конкурсот.

Имено, по деталното разгледување на поднесените документи од останатите тројца кандидати- м-р Јанез Чернута, м-р Наташа Басарова и м-р Соња Стефановиќ- Комисијата заклучи дека кандидатите не ги исполнуваат условите од конкурсот и дека немаат соодветни академски и професионални квалификации за наведениот конкурс. Кандидатот м-р Јанез Чернута е магистер по политички и правно-политички науки, кандидатката м-р Наташа Басарова е магистер по менаџмент во образованието, а кандидатката Соња Стефановиќ е магистер по мир и развој. Освен тоа, м-р Наташа Басарова е дипломиран социолог, а м-р Соња Стефановиќ дипломиран професор по македонски јазик и книжевност.

По разгледувањето на документите на пријавените кандидати, Комисијата констатира дека *единствен соодветен кандидат е м-р Даниела Блажевска.*

Членовите на Комисијата се запознаени со работата на кандидатката м-р Даниела Блажевска како демонстратор, помлад асистент и асистент на студиите по новинарство на Правниот факултет „Јустинијан Први“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Кандидатката Даниела Блажевска има и теоретско и практично знаење од научната област медиуми и комуникации. Од 2008 година, успешно ја извршува работата како соработник по комуникациски теории на студиите по новинарство, а од 2001 година и како демонстратор. Во работата со студентите покажува исклучителни резултати.

Во таа смисла, ни причинува особено задоволство на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје да му го дадеме следниов

ПРЕДЛОГ

М-р Даниела Блажевска да биде преизбрана за соработник во звањето асистент на научната област медиуми и комуникации.

Скопје, 12.3.2012

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА,

1. Проф. д-р Гордана Бужаровска, с.р.
2. Проф. д-р Томе Груевски, с.р.
3. Доц. д-р Јасна Бачовска, с.р.

РЕФЕРАТ

За подобност на темата за докторска дисертација *Фолклорните елементи во Канонот на Лек Дукаџини* и научна оспособеност на кандидатката м-р Есмије Вејсели

Наставно-научниот совет на Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ во Скопје, на својата редовна седница одржана на 21. 3. 2012 година, донесе одлука за формирање Комисија за оцена на подобноста на дисертациониот наслов *Фолклорните елементи во Канонот на Лек Дукаџини*, поднесен од кандидатката м-р Есмије Вејсели. Комисијата во состав: проф. д-р Изаим Муртезани, проф. д-р Лидија Стојановиќ – Лафазановска и проф. д-р Весна Петревска, ја разгледа пријавата на кандидатката и на Наставно-научниот совет на Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ во Скопје му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. КРАТКИ БИО-БИБЛИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ ЗА КАНДИДАТКАТА

М-р Есмије Вејсели е родена на 1. 1. 1982 во Гостивар. Основното и средното образование ги завршила во родното место, додека високото образование во рамките на Филолошкиот факултет, односно при Катедрата за албански јазик и книжевност.

Веднаш по завршувањето на студиите во 2005 год. м-р Есмије Вејсели била вработена како професор по албански јазик и книжевност во гимназијата во Гостивар каде што работела до 2007 год. Од оваа година е вработена како помлад асистент при Државниот тетовски универзитет каде што работи и денес во својство на асистент по предметите детска книжевност и албански јазик.

Во 2010 година, во рамките на Универзитетот на Југоисточна Европа ја одбранила магистерската теза и се здобила со звањето *магистер по албански јазик и книжевност*.

М-р Есмије Вејсели е учесник во некои семинари и курсеви организирани од страна на невладиниот сектор.

Од доменот на научноистражувачката дејност треба да се издвојуваат научните трудови, како *Migjeni dhe epoka historike* (Миген и историската епоха), објавен во *Seminari i IV Ndërkombëtar i Albanologjisë, Tetovë 2010* (IV меѓународен семинар по албанологија) и *Tipologjia e personazheve në romanin e Fatos Kongolli (Jeta në një kuti shkrepsesh)* (Типологија на ликовите во романот на Фатос Конголи), објавен во *Seminari i V Ndërkombëtar i Albanologjisë, 2011, Shkup* (V меѓународен семинар по албанологија).

М-р Есмије Вејсели е член на Уредувачкиот одбор на списанието за научна дејност

Cogito, кое се објавува во рамките на Филолошкиот факултет при Државниот тетовски универзитет.

2. КРАТОК ОПИС НА ПРЕДЛОЖЕНАТА ТЕМА

На почетокот треба да се нагласи фактот дека членовите на Комисијата од горенаведениот состав за оцена на подобноста на предложениот наслов *Фолклорните елементи во Канонот на Лек Дукаѓини* одлучија заеднички да се модифицира, односно да се преименува овој наслов и да гласи како *Канон и песна (според примери од Канонот на Лек Дукаѓини)*. Преименувањето на насловот на темата следува по реализираните консултации меѓу членовите на Комисијата и кандидатката.

2.1. Предмет (содржина) и цели на истражувањето

Главната цел на предложената докторска дисертација со наслов *Канон и песна (Според примери од Канонот на Лек Дукаѓини)* е да се откриваат некои релации, односно совпаѓања кои се појавуваат меѓу албанското обичајно право и народната албанска поезија. Предмет на истражување ќе бидат особено епските народни песни кои се издвојуваат со развиена нарација и следствено на ова, во нивната содржина кријат многу елементи кои се поврзани со Канонот на Лек Дукаѓини. Од епските албански песни, во фокусот на истражувањето, ќе бидат особено творбите со легендарна тематика кои потекнуваат од предосманскиот период и мошне се богати со етнопсихолошки особини, својствени за албанскиот народ. Исто така, и народните албански балади како епско-лирски или лирско-епски творби се мошне богати со елементи кои произлегуваат од Канонот на Лек Дукаѓини. И во песните со историска тематика се одразени многубројни особености кои се поврзуваат со обичајното албанско право.

Кандидатката м-р Есмије Вејсели во тајната на предложената дисертација ќе се обиде да проникне низ неколку тематски единици. Така, во првата тематска единица со наслов *Канонот на Лек Дукаѓини (општи карактеристики)* ќе бидат приложени некои од основните податоци поврзани со овој Законик, кој е преведен речиси на сите светски познати јазици. Низ оваа диоптрија ќе биде третирана јазичната етимологија на зборот *канон*, потоа кодификацијата, односно собирањето на овој вид материјал од авторот Штјефан Ѓечови, или подобро речено, перипетиите со кои се соочил овој автор до објавувањето на финалната верзија. Во овој дел, во фокусот на истражувањето ќе бидат и некои од надворешните влијанија кои ги претрпел овој Законик, особено римското и византиското право. Исто така, ќе бидат внесени и условите или причините за опстанокот на овој Законик, односно регионите во кои тој бил применлив.

Во втората тематска единица со наслов *Семејни релации и песна* ќе бидат третирани проблеми кои се поврзуваат со семејството, односно релациите маж – жена или обврските и правата кои произлегуваат од нивниот статус. Во песните ќе се откриваат траги кои се поврзани со матријархалниот и патријархалниот систем. Во овој однос ќе биде истакната и улогата на поглаварот, односно домаќинот на потесното или поопширното семејство. Исто така, нема да бидат запоставени ниту релациите меѓу родителите и нивните синови или ќерки. Во рамките на оваа тематска единица ќе бидат разгледани, освен овие биолошки сроднички односи и другите сроднички односи кои се засновуваат врз вештачка основа, како што се побратимството, кумството итн.

Во третата тематска единица, насловена како *Свадбата како ритуален чин и песната*, ќе бидат набљудувани прашања поврзани со бракот и сите други компоненти кои го сочинуваат овој процес. Ќе биде третирана свршувачката со сите свои ритуални чинови и правила. Исто така, и свадбата, како своевиден акт на иницијација со сите свои правила и норми кои се составен, но и опширен дел од содржината на Канунот на Лек Дукаѓини. Инаку, албанската свадба разгледана низ диоптријата на Канонот е полна со секвенции од обичаи, обреди и верувања кои се мошне архаични и занимливи за истражување.

Во четвртата тематска единица, *селото како традиционална заедница или поопширни општествени заедници*, кандидатката ќе се фокусира врз една поопширна општествена заедница како што е селото, односно како тоа опстојува и како бил организиран животот во неа. Но, исто така нема да бидат запоставени ниту темите поврзани со пошироки општествени заедници, како родот, бајракот, собрание и други облици на територијална организираност и тела на одлучување за некои поважна работи поврзани за заедницата. Во овој контекст, ќе бидат разгледани и телата во вид на судска власт кои се грижеле за изречување на пресуди кон тие кои вршеле некој престап. На виделина ќе излезат и некои видови на најтипични казни.

Во петтата тематска единица, *Семејни и општествени морални кодови*, ќе бидат третирали некои од моралните категории, или култот на честа како индивидуален и колективен чин, дадениот збор (бесата), гостопримството, симболите на добро однесување итн. Албанските песни се полни со вакви примери каде што излегува на прв план саможртвувањето, со цел да се сочуваат вредностите кои произлегуваат од содржината на овие етнопсихолошки особини. Во овој правец, особено бесата (дадениот збор), се издвојува со своите специфичности и е составен дел на многу балади со развиена нарација каде што таа се појавува како основен психолошки двигател на дејствувањето на протагонистите.

Во шестата тематска единица насловена како *Крвната освета и песната* ќе се изнесат на виделина многу детали поврзани со оваа појава која е регулирана со низа правила и норми. Од анализата на песните ќе се искристализира основната премиса на крвната освета дека вредноста на животот е иста за секој член на заедницата, бидејќи, како што се вели во Канонот, од лошиот излегува добар, а од добриот излегува лош. Ова значи дека секоја душа е рамноправна и аналогно на ова, секое убиство подразбирало и одмазда. Но, за секој субјект кој би се инкорпорирал во овој „круг на насилство“ биле неопходни почитувањата на низа одредби кои детално се регулирани за овој вид на однесување.

Во седмата тематска единица, *Другите за Канонот на Лек Дукаѓини*, ќе се изнесат на површина разновидни судови поврзани за овој Законик. Со делови од неговата содржина се занимавале многу странски патописци, но и многу истражувачи. Во овој контекст вреди да се спомнуваат истражувањата на Дурхам, Нопча, Хахн, Елсие, Јајамото и др. Нивната општа оцена е тоа дека Канонот на Лек Дукаѓини, односно некои негови делови се мошне стари, или подобро речено, остатоци од едно преисториско општество, на едно општество без класи. Во содржината на Канонот се наоѓаат и траги од еден стар религиозен систем, почнувајќи од анимизмот, тотемизмот итн.

Преку теориската обработка на сите овие поглавја би биле изнесени констатации во прилог на една традиционална матрица на вредности, односно на еден јасно определен модел на дејствување.

2.2. Методологија на истражувањето

За подготовка на оваа докторска дисертација, кандидатката ќе се базира врз општите законитости кои произлегуваат од теоријата на епистемологијата (познавањето), како што се: дијагностификација или лоцирање на проблемот, опис преку соодветни примери, анализирање и синтетизирање на резултатите. При обработката на темата ќе се користи мултидисциплинарниот пристап, бидејќи предмет на истражување е еден сегмент од фолклористиката, која иако е автономна дисциплина, сепак се служи со методите и теориите од другите сродни дисциплини, како што се социологијата, антропологијата, психологијата, етнологијата, историја на религијата итн.

Некои од основните истражувачки методи кои би биле користени во функција на разгледување на темата се следниве:

а) примена на дескриптивниот метод преку кој би биле изнесени примерите, односно моделите од песните со тоа што би се опишале поопширно со цел да се имаат на увид повеќе детали и конкретни ситуации;

б) примена на споредбениот метод преку кој би биле изнесени пообемни податоци во однос на релацијата народна песна – Канунот на Лек Дукаѓини, односно би се согледале совпаѓањата кои постојат меѓу овие народни творби;

в) примена на аналитичниот метод преку кој би биле изнесени соодветни заклучоци кои би произлегувале од материјалот кој е предмет на разгледување.

3. ОЦЕНА НА КОМИСИЈАТА

Комисијата ја проучи пријавата на кандидатката м-р Есмије Вејслеи за изработка на докторска дисертација под наслов *Канон и песна (Според примери од Канонот на Лек Дукаѓини)*. При ова, Комисијата констатира дека предложената тема е научно оправдана, целта на истражувањето е издржано елаборирано и аргументирано, а предложениот богат методолошки инструментариум е соодветен на комплексноста и карактерот на темата. Истовремено, Комисијата оцени дека предложениот методолошки и теоретски пристап кон истражувањето и сеопфатноста на предметот на истражувањето се доволни рамки за успешна обработка на една ваква дисертациона тема. Овој начин на обработка на темата кој произлегува од наведената содржина, односно од нејзините поглавја, би претставувал сериозен приод кон научната проблематика и би довел до пожелни резултати и научни сознанија. Дополнувањата што би се појавиле во текот на работата не би требале во голема мера да влијаат врз основната концепција на докторската дисертација.

Имајќи ја предвид досегашната истражувачка активност на кандидатката, нејзиното искуство и високото ниво на стручност и компетентност во работата на воспитно-образовниот процес, Комисијата констатира дека се работи за солиден кандидат, подобен за изработка на пријавената докторска дисертација.

3.1. Предлог:

Со оглед на изнесеното, Комисијата во состав: проф. д-р Изаим Муртезани, проф. д-р Лидија Стојановиќ - Лафазановска и проф. д-р Весна Петревска, ја констатира подобноста на кандидатката и истовремено и на темата, и му предлага на Наставно-

научниот совет на Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ во Скопје да го усвои Извештајот и да ѝ овозможи на кандидатката да пристапи кон изработка на докторската дисертација со наслов *Канон и песна (според примери од Канонот на Лек Дукаѓини)*

Комисија:

1. Проф. д-р Изаим Муртезани с. р.
2. Проф. д-р Лидија Стојановиќ – Лафазановска с. р.
3. Проф. д-р Весна Петреска с. р.

ПРЕГЛЕД

На прифатени теми за изработка на докторски дисертации во Институтот за фолклор “Марко Цепенков” – Скопје во студиската програма по фолклористика во 2012 г.

кандидат	тема	ментори
м-р Љупчо Чедомирски	Кларинетот во македонската чалписка традиција	проф. д-р Родна Величковска
м-р Есмије Вејсели	Канон и песна (Според примери од Канонот на Лек Дукаѓини)	проф. д-р Изаим Муртезани

ПРЕГЛЕД

На прифатена тема за изработка на магистерски трудо во Институтот за фолклор “Марко Цепенков” – Скопје во студиската програма по фолклористика

кандидат	тема	ментор
Сапо Митев	Традиционалните музички дувачки инструменти во Струмичко-радовишкиот регион	проф. д-р Родна Величковска

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР ВО НАСЛОВНО ЗВАЊЕ: ОД ОБЛАСТА МЕТОДИКИ НА НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ, ПО ПРЕДМЕТИТЕ МЕТОДИКА НА НАСТАВАТА ПО МАТЕМАТИКА, ЗА СТУДИСКАТА ГРУПА ОДДЕЛЕНСКА НАСТАВА, НА АЛБАНСКИ НАСТАВЕН ЈАЗИК И МЕТОДИКА НА ВОСПИТНО-ОБРАЗОВНАТА РАБОТА ПО МАТЕМАТИКА, ЗА СТУДИСКАТА ГРУПА ПРЕДУЧИЛИШНО ВОСПИТАНИЕ, НА АЛБАНСКИ НАСТАВЕН ЈАЗИК, НА ПЕДАГОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на седницата одржана на 10.2.2011 година, донесе одлука бр. 02-95/4 за формирање рецензентска комисија за изготвување реферат за избор во насловно звање: од областа методики на наставно-научните области, по предметите методика на наставата по математика, за студиската група одделенска настава, на албански наставен јазик и методика на воспитно-образовната работа по математика, за студиската група предучилишно воспитание, на албански наставен јазик, во состав: проф. д-р Снежана Адамческа (претседател), проф. д-р Азиз Шеху (член) и проф. д-р Весна Макашевска (член).

На конкурсот објавен во весниците „Дневник“ и „Лајм“ од 11.1.2012 година, се пријави д-р Агим Рушити, надворешен соработник на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

По разгледувањето на поднесената документација во предвидениот рок со конкурсот, Рецензентската комисија има чест до Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје да го поднесе следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Основни биографски податоци

Д-р Агим Рушити е роден на 11.6.1964 година во Куманово, каде што завршил основно и средно училиште, со континуиран одличен успех. Студиите по математика, наставна насока, на Природно-математичкиот факултет при Универзитетот во Приштина, Косово, ги завршил во 1989 година. Магистерските студии по математика на Природно-математичкиот факултет при Државниот универзитет во Тетово ги завршил на 25 јуни 2009 година, со одбрана на магистерскиот труд на тема *Работа со талентирани ученици по математика во светло на повеќеслојни интелигенции*, изработен под менторство на проф. д-р Сабри Тахири. Во септември 2009 г. ги започнал докторските студии по педагошки науки на Филозофскиот факултет во Скопје при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, кои ги завршил на 27.6.2011 година, со одбрана на докторската дисертација со наслов *Методички модели за развој на математичките компетенции*, изработена под менторство на проф. д-р Снежана Адамческа, со што се стекна со научен степен: доктор на педагошки науки.

2. Професионален развој

Агим Рушити е истакнат стручњак од својата област кој во досегашната работа и професионалниот развој покажал широк спектар од активности во повеќе институции. Својот работен ангажман го почнал како професор по математика во Гимназијата „Зенел Хајдини“ во Гџилане, во 1988 година, за по три години истата дејност да ја врши во Гимназијата „Гоце Делчев“ во Куманово, каде што во периодот од 1 септември 2001 до 31 август 2002 година ја вршеше и задачата помошник-директор на гимназијата. Од 2002 година работел во Бирото за развој на образованието, орган во состав на Министерството за образование и наука, во Секторот за професионална поддршка на воспитно-образовните кадри, прво во својство на советник за следење и професионална поддршка на кадарот во воспитно-образовните институции за претшколска, одделенска и предметна настава, а потоа и како самостоен републички советник по предметот математика за следење и професионална поддршка на кадарот во воспитно-образовните институции за претшколска, одделенска и предметна настава. Во текот на овие години се стекнал со големо стручно-педагошко искуство и усовршување, кое потоа се рефлектирало при директно учество во креирање на наставните планови и програми по математика во БРО, изведување на семинари и обуки за стручно-педагошко усовршување на наставниците и учество во креирање на стратески развојни образовни документи.

Истовремено бил ангажиран на Тетовскиот универзитет, Факултет за компјутерски науки, како асистент по предметите: елементарна математика, математика 3 и математика 4, а потоа и како професор по предметите математика за бизнис 1 и математика за бизнис 2 во Факултет за бизнис администрација при Државниот универзитет во Тетово. Д-р Агим Рушити е во постојан подем во усовршувањето на својата педагошка дејност од која стекнува драгоцен искуства во работата со студентите на УКИМ, Педагошки факултет во Скопје, каде што е ангажиран за предметот методика на наставата по математика, за студиската група одделенска и предучилишна настава, на албански наставен јазик.

3. Научноистражувачка дејност

Научниот интерес и академски афинитет на д-р Агим Рушити е насочен кон областа на стратегиите за изведба на наставата по математика, развој на курикулумот, технолошката поддршка на наставата и проблемите на наставата во математичкото програмско подрачје, но и кон проблемите од суштински карактер за транзиционите етапи од развојот на воспитно-образовниот систем во Република Македонија. Го истакнуваме широкиот опус и творечки потенцијал изразен во бројни трудови и значајни прилози во домашната периодика, од кои ќе издвоиме:

1. *Кога и каде се создаде математиката, Флака*, 13-14 октомври 2003, Скопје;
2. *Четиридимензионалните простори-простори со многу енигми*, Списание за наука, култура и уметност *Дорунтина*, бр. 22-23, Скопје, 2000 (87-96 стр.);
3. *Живи калкулатори, Флака*, 8 мај 2003, Скопје;
4. *Кога и каде се раѓаше математиката, СМИ Плус*, бр. 44-45, Тетово;
5. *Теорија на Гарднер за многуслојните интелигенции, Јехона е ре*, бр.3-4/2011, Ватра, Скопје, 2011 (стр.163-176);
6. *Сфаќањата на многуслојните интелигенции, Журнал*, Скопје, 2011;

7. *Математички модели за развој на математичките компетенции*, Просветно дело 4/2011, Скопје, 2011 (71-89 стр.).

Покрај објавените стручни и научни трудови, Д-р Агим Рушити е автор, коавтор и соработник на неколку стручни публикации:

1. *Математички миниматематископ* (автор), *Флака е велазеримит*, Скопје, 1993;

2. *Миниматематископ за семиматуранти* – прашања, задачи и контролни тестови по математика за семиматуранти, за приемен испит по предмет математика во средните училишта (автор), *Флака е велазеримит*, Скопје, 1993;

3. *Прирачник по математика за полагање на приемен испит во средните училишта* (автор), *Флака е белазеримит*, Скопје, 1993;

4. *Прирачник по математика за приемните испити во средните училишта* (автор), *Флака*, Скопје, 1993;

5. *Гимназиско образование во Република Македонија*, истражувачко студиска работа која претставува една анализа на состојбите и проблемите во гимназиското образование (коавтор), БРО, Скопје, 2003;

6. *Првите наставни единици по елементарна геометрија за основните училишта* – Кристо Дако, ИК Чабел, Тетово, 2005;

7. *Основи на програмата за воспитно-образовната работа во подготвителна работа* (со соработници), МОН, БРО, Скопје, 2005;

8. *Правата и одговорностите на учениците во средните училишта* (коавтор), АД Киро Дандаров, Битола, 2005;

9. *Превенција на трговија со луѓе преку едукативни активности и градење на капацитетите на училиштата*, Прирачник за наставници (коавтор), ИС М-мисија во Скопје, Скопје, 2006;

Д-р Агим Рушити е автор и на првиот речник на математички термини на албански јазик кој до сега има две изданија:

1. *Математички терминологички речник*, КМИ Паскал-Тетово и ДМФ Еширеф Адемај-Куманово, 2008;

2. *Математички терминологички речник*, Универзитет на Југоисточна Европа во Тетово, Тетово, 2012.

Покрај публикациите од стручна област, д-р Агим Рушити има објавено и две монографии:

1. *Со дејците на образованието на албански јазик во општините Куманово и Липково (1945-1960)* (автор), Графотекс, Куманово, 2000;

2. *Со ветераните на образованието на албански јазик во Куманово и околината (1945-1950)* (коавтор), Интердисконт, Скопје, 1998.

4. Учество на стручни и научни собири

Со свои излагања, предлози и сугестии, д-р Агим Рушити има остварено активно учество на повеќе значајни собири одржани во земјата и во странство, меѓу кои:

1. конференција: *Предизвици на наставничката професија* во рамките на проектот *Креативна настава и учење* (ФИОМ/УСАИД), (12-13 април 2007 г.), Скопје, Македонија;

2. XIII национална олимпијада по математика, Plus, 25-26.4.2008, Тетово, со секциското предавање на тема: *Математичките модели во функција на современата настава*;

3. Работилница за промовирање на НРК: *Предлог дескриптори за трите циклуси на високото образование во РМ*, (24.2.2010 г.), Темпус-проект N° 145165-TEMPUS-2008-SE-SMHES (2008-4763), Дизајнирање и имплементација на НРК, Битола, Македонија;

4. XV национална олимпијада по математика, со секциско предавање на тема: *Многудимензионалните простори, простори со многу енигми*, 23-25 мај 2010 г., Скадар, Р.Албанија;

5. Семинар за презентирање на новите програми за математичко описменување во рамките на проектот Thinking Mathematics (AFT ER&D/UNICEF), (4-5 ноември 2010 г.), Скопје, Македонија;

6. конференција на тема: *Клучни предизвици за развој на нови образовни политики*, по повод манифестацијата *Денови на доживотно учење* 2011, МОН, Скопје, Македонија.

5. Проектни ангажмани

Во последните десетина години, д-р Рушители се ангажирал во многу проектни тимови, во својство на реализатор, модератор, евалуатор и координатор. Станува збор за проекти чија цел е креирање на образовните политики во Република Македонија, на сите степени на образование, унапредување на наставната практика и застапеност и имплементација на иновативни стратегии во наставата. Истовремено е член на повеќе експертски комисии и групи за креирање на нови концепции за развој, стратегии за развој на образованието, како и за концепциски решенија на учебни помагала, од кои ќе издвоиме:

1. *Активна настава – интерактивно учење* (Фаза 1: Обука за наставници за методологија на интерактивна настава, 2002-2005), спроведена од страна на Фондацијата „Отворено општество-Македонија“, а реализирана во соработка со БРО и МОН;
2. *Чекор по чекор* (2002), финансирана од ФИОМ и Фондацијата „Крал Бодуен“, а реализирана во соработка со БРО и МОН;
3. *Ние народот – проект граѓанинот* (2002), финансирана од ЦРС, а реализирана во соработка со БРО и МОН;
4. *Реформите во високото образование со воведување на европски кредит трансфер систем*, USAID и Фондација „Отворено општество“;
5. *Екстракурикуларни активности во училишта со мешан етнички состав*, (2004-2006), Европска агенција за реконструкција и развој, а реализирана во соработка со МОН;
6. *Образование за сите* (Подобрување на образованието на девојчињата во руралните средини), БРО, МОН;
7. *Креативна настава и учење* (2005), проект кој е финансиран од Американската агенција за помош и развој, каде што Фондацијата „Чекор по чекор“ се јавува како партнер за имплементација на ФИОМ;
8. *Анализа на капацитетите за добро владеење во образованието* (2007), Фондација „Институт отворено општество-Македонија“;
9. *Вие и вашиот тим* (9-11.11.2011 г.), МИОА, Скопје.

6. Други дејности

Како член на експертски и стручни комисии учествувал во:

1. работни групи за изготвување на *Законот за основното образование, Законот за средното образование, Законот за Бирото за развој на образованието, Законот за Центарот за стручно образование и обука*;
2. работната група за изготвување на *Концепција за матура и за завршен испит во јавното средно образование во Република Македонија*, МОН, БРО, Скопје, 2004;
3. експертека група за изготвување на *Национална програма за развој на образованието во Република Македонија 2005-2015* со придружни и програмски документи, МОН, 2005;

4. работната група за изготвување на Методологијата за вреднување на учебниците за основно и средно образование, МОН, БРО, Скопје, 2005;

5. работната група за изготвување на Концепцијата за учебник за основно и средно образование, МОН, БРО, Скопје, 2006;

6. работната група за изготвување на Основи на програмата за воспитно-образовната работа со деца од предучилишна возраст во јавните детски градинки, БРО, Скопје, 2007;

7. стручен тим во изработка на наставните програми по математика за средното образование.

Д-р Агим Рушити е основач на Друштвото на математичарите и физичарите "Галактика" и член на Клубот на математичари и информатичари "Паскал", преку кои учествувал во организирање на математички натпревари и олимпијади, од општинско до национално ниво, за учениците од основното и средното образование. Член е на редакцискиот одбор на списанијата за математика „Плус“, „Нумерус“ и „Сигма“.

За својата работа, д-р Рушити е добитник на бројни награди и признанија: Републичката награда "Св. Климент Охридски" за постигањата во сферата на образование (2008), Ноемвриската награда на Град Куманово (2005) за истакнатите достигнувања од областа на образованието, а во 1992 година се стекнал со звањето истакнат наставник.

Од прегледот на досегашните професионални активности и стручен ангажман на д-р Рушити, може да се согледа дека станува збор за кандидат со нагласен интелектуален потенцијал кој неуморно работи на сопственото усовршување и академски развој. Неговите потенцијали несомнено се потврдуваат и преку објавените трудови кои третираат мошне актуелни проблеми во наставата по математика кои потекнуваат од специфичностите во кои се одвива воспитно-образовниот процес во нашето задолжително образование.

Заклучок и предлог:

Врз основа на извештајот, како членови на Рецензентската комисија, кои непосредно ја имаат следено активноста на д-р Агим Рушити, позитивно ја оценуваме досегашната неговата севкупна активност и цениме дека д-р Агим Рушити се развива во врвен наставно-научен работник.

Затоа сметаме дека се исполнети сите критериуми д-р Агим Рушити да биде избран во звањето насловен доцент. Со задоволство му препорачуваме на Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, д-р Агим Рушити да биде избран во звањето насловен доцент од областа методика на наставно-научните области, по предметите методика на наставата по математика, за студиската група одделенска настава, на албански наставен јазик и методика на воспитно-образовната работа по математика, за студиската група предучилишно воспитание, на албански наставен јазик.

Рецензентска комисија

1. Д-р Снежана Адамческа, редовен професор на Филозофскиот факултет во Скопје, с.р.
2. Д-р Азиз Шеху, вонреден професор на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, с.р.
3. Д-р Весна Макашевска, вонреден професор на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, с.р.

Прилог 4. Анекс 2 кон извештајот

АНЕКС 2

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: д-р АГИМ РЕШАТ РУШИТИ

Институција: Педагошки факултет „Св. Климент Охридски“ – Скопје

Научна област: педагошки науки

(методики на наставно-научните области, по предметите:

- методика на наставата по математика - група одделенска настава на албански наставен јазик, и
- методика на воспитно-образовната работа по математика - група прегучилишно воспитание на албански наставен јазик)

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЛНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1	Одржување на настава од прв циклус студии Методика на наставата по математика 1 – група: одделенска настава на албански наставен јазик (2+1).	1,2
2	Одржување на настава од прв циклус студии Методика на наставата по математика 2 – група: одделенска настава на албански наставен јазик (2+1).	1,2
3	Одржување на настава од прв циклус студии Методика на наставата по математика 3 – група: одделенска настава на албански наставен јазик (2+2).	1,2
4	Одржување на настава од прв циклус студии Методика на наставата по математика 4 – група: одделенска настава на албански наставен јазик (2+2).	1,2
5	Одржување на вежби од прв циклус студии Методика на наставата по математика 1 – група: одделенска настава на албански наставен јазик (2+1).	0,45
6	Одржување на вежби од прв циклус студии Методика на наставата по математика 2 – група: одделенска настава на албански наставен јазик (2+1).	0,45
7	Одржување на вежби од прв циклус студии Методика на наставата по математика 3 – група: одделенска настава на албански наставен јазик (2+2).	0,9
8	Одржување на вежби од прв циклус студии Методика на наставата по математика 4 – група: одделенска настава на албански наставен јазик (2+2).	0,9
9	Одржување на вежби од прв циклус студии Методика на воспитно-образовната работа по математика 1 – група: прегучилишно воспитание на албански наставен јазик (2+2).	0,9

10	Одржување на вежби од прв циклус студии Методика на воспитно-образовната работа по математика 2 – група: претучилишно воспитание на албански наставен јазик (2+2).	0,9
11	Одржување на вежби од прв циклус студии Методика на воспитно-образовната работа по математика 3 – група: претучилишно воспитание на албански наставен јазик (3+2).	0,9
12	Одржување на настава од прв циклус (ангажирање на друг универзитет, ДУТ – Факултет за бизнис администрација, Тетово) Математика за бизнис 1 (2+3).	1,2
13	Одржување на настава од прв циклус (ангажирање на друг универзитет, ДУТ – Факултет за бизнис администрација, Тетово) Математика за бизнис 2 (2+3).	1,2
14	Одржување на настава од прв циклус (ангажирање на друг универзитет, ДУТ – Факултет за бизнис администрација, Тетово) Линеарна алгебра (3+3).	1,8
15	Одржување на настава од прв циклус (ангажирање на друг универзитет, ДУТ – Факултет за бизнис администрација, Тетово) Математичка анализа (3+3).	1,8
16	Консултации со студенти.	2
17	Член на комисија за оцена и одбрана на дипломска работа.	0,5
18	Научно-популарно или наставно-историска статија во стручно-методско списание: <i>Teoria e Gardnerit mbi inteligjencat e shumëfishta, Jehona e</i> <i>Re, 3-4, Скопје, 2011 (163-176 стр.).</i>	1
19	Научно-популарно или наставно-историска статија во стручно-методско списание: <i>Математички модели за развој на математичките</i> <i>компетенции, Просветно дело 4, Скопје, 2011 (71-89 стр.).</i>	1
20	Научно-популарно или наставно-историска статија во стручно-методско списание: <i>Четиридимензионалните простори, простори со многу</i> <i>енигми, Доронтина 22-23, Скопје, 2000 (87-96 стр.).</i>	1
21	Пакет материјали за одреден предмет: <i>Прашања, задачи и контролни тестови по предмет</i> <i>математика, Флака, Скопје, 1993.</i>	1
ВКУПНО		22,7

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЛНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1	Одбранета докторска теза: <i>МЕТОДИЧКИ МОДЕЛИ ЗА РАЗВОЈ НА</i> <i>МАТЕМАТИЧКИТЕ КОМПЕТЕНЦИИ</i> , докторска дисертација, УКИМ, Филозофски факултет, Скопје, 2011 (одбранета на 27 јуни 2011 година).	8
2	Одбранета магистерска тема: <i>РАБОТА СО ТАЛЕНТИРАНИ УЧЕНИЦИ ПО</i>	

	МАТЕМАТИКА ВО СВЕТО НА ПОВЕЌЕКРАТНИ ИНТЕЛЕКЦИИ , магистерски труд, ДУТ, Природно-математички факултет, Скопје, 2009 (одбранета на 25 јуни 2009 година).	4
3	Учесник во национален научен проект: Анализа на капацитетите за добро владеење, ФОСИМ, 2007.	3
4	Учесник во национален научен проект: Математиката во средното образование во меѓународни рамки, МОН, БРО, Скопје, 2004.	3
5	Монографија: Со ветераните на образованието на албански јазик во Куманово и околината (1945-1950), Интердисконт, Скопје, 1998.	8
6	Монографија: Со дејците на образованието на албански јазик во општините Куманово и Липково (1945-1960), Графотеке, Куманово, 2000.	8
7	Секциско предавање на научен/стручен собир: Kontributi intelektual dhe arsimor i personalitetit i cili i dha impuls shkencës shqiptare, XI национална олимпијада по математика, Plus, Порградец, Р.Албанија, 19-21 мај 2006.	1
8	Секциско предавање на научен/стручен собир: Modelet matematike në funksion të mësimi bashkëkohor, XIII математичка олимпијада на национално ниво, Plus, Тетово, 26.4.2008.	1
9	Секциско предавање на научен/стручен собир: Harpësirat shumëdimensionale, harpësira me shumë enigma, XV математичка олимпијада на национално ниво, Plus, Скадар, 23-25 мај 2010.	1
10	Секциско предавање на научен/стручен собир: Rëndësi e tekstit shkollor dhe roli i saj në ngritjen e diturive të nxënësve, ДАН "Наим Фрашери", Скопје, 3-5 март 2009.	1
11	Секциско предавање на научен/стручен собир: Njeriu i cili i dha dritë shkencës shqiptare, Универзитет во Приштина, Република Косово, 17.7.2009.	1
	ВКУПНО	39

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1	Книга од стручна област (автор): Први наставни содржини по елементарна геометрија-Кристо Дако, ЧАБЕЈ, Тетово, 2008.	8
2	Книга од стручна област (коавтор): Превенција на трговија со луѓе преку едукативни активности и градење на капацитетите во училиштата, ИОМ, Скопје, 2006.	7
3	Книга од стручна област (коавтор): Гимназиското образование во Република Македонија (состојби, проблеми, промени), МОН, БРО, Скопје, 2003.	7
4	Речник (автор): Математички терминологски речник, КМИ Паскал, Тетово, 2008.	6

5	Речник (автор): Математички терминологички речник, ЈИЕ универзитет, Тетово, 2011.	6
6	Експертски активности (евалуација, стручна ревизија, супервизија): Евалуација на меѓународните проекти од Темпус- програмата.	1
7	Учество во работата на комисији за државни натпревари: Математичка олимпијада на национално ниво, КМИ Паскал, Поградец, Република Албанија, 19-21 Мај 2006.	1
8	Учество во работата на комисији за државни натпревари: Математичка олимпијада на национално ниво, КМИ Паскал, Тетово, 26.04.2008.	1
9	Учество во работата на комисији за државни натпревари: Математичка Олимпијада на национално ниво, КМИ Паскал, Скадар, Република Албанија, 23-25 мај 2010.	1
10	Учество во работата на комисији за државни натпревари: Математичка олимпијада на национално ниво, КМИ Паскал, Прешево, Република Албанија, 20-21 мај 2011.	1

Дејност од поширок интерес

1	Член на уредувачки одбор/стручно списание: Shqyrtime albanologjike, Lidhja e Shoqatave të arsimtarëve të gjuhës dhe letërsisë shqiptare në Maqedoni.	0,5
2	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир: Меѓународен научен собир по повод одбележувањето на 600-годишнината од раѓањето на Герг Кастриоти Скендер- бер (1405-1468), организатор: Институтот за национална историја и Министерството за образование и наука, одржана во Македонската академија на науките и уметностите, Скопје, 25-26 ноември 2005.	1
3	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир: „100 години пишуваме исто“, по повод 100-годишнина на одржувањето на Конгресот на азбуката (1908-2008), МОН.	1
4	Државни награди за научни постигнувања (самостоен): Републичка награда „Св. Климент Охридски“, Скопје, 2008.	5
5	Награда за научни постигнувања од струкова организација (самостоен): Ноемвриска награда на град Куманово, Куманово, 2005.	3
6	Награда за научни постигнувања од струкова организација (самостоен): Наградата „Истакнат наставник“, ЗАН „Наим Фрешари“, Куманово, 1992.	3
7	Изготвување и пријавување на научен/образовен национален проект (соработник): Екстракурикуларни активности во мешани етнички средини, МОН, Скопје, 2004.	0,5
8	Изготвување и пријавување на научен/образовен национален проект (соработник): Образование за сите (Подобрување на образованието на девојчињата во руралните средини), БРО, Скопје.	0,5
	Изготвување и пријавување на научен/образовен	

9	национален проект (соработник): Ние народот – проект граѓанинот, МОН, БРО, ЦРС, Скопје 2002.	0,5
10	Подготовка на национални документи (стратегии, закони и сл.): Член на експертска група за изготвување на: Национална програма за развој на образованието во Република Македонија 2005-2015 со придружни и програмски документи, МОН, 2005.	2
11	Подготовка на национални документи (стратегии, закони и сл.): Член на работна група за изготвување на Законот за средното образование.	2
12	Подготовка на национални документи (стратегии, закони и сл.): Член на работна група за изготвување на Законот за основното образование.	2
13	Подготовка на национални документи (стратегии, закони и сл.): Член на работна група за изготвување на Законот за Бирото за развој на образованието.	2
14	Подготовка на национални документи (стратегии, закони и сл.): Член на работна група за изготвување на Законот за Центарот за стручно образование и обука	2
15	Учество на комисии и тела на државни и други органи: Член на Управниот одбор на Центарот за стручно образование и обука.	1
16	Учество на комисии и тела на државни и други органи: Член на Државниот матурски одбор.	1
17	Учество во изработка на национална програма од одредена област: Концепција за матура и за завршен испит во јавното средно образование во Република Македонија, МОН, БРО, Скопје, 2004.	3
18	Учество во изработка на национална програма од одредена област: Основи на програмата за воспитно-образовната работа со деца од предучилишната возраст во јавните детски градинки, БРО, Скопје, 2007.	3
19	Учество во изработка на национална програма од одредена област: Права и одговорности на ученикот во средното училиште, МОН, БРО, Скопје, 2005.	3
20	Учество во изработка на национална програма од одредена област: Методологија за вреднување на учебниците за основно и за средно образование, МОН, БРО, Скопје, 2005.	3
21	Учество во изработка на национална програма од одредена област: Концепција за учебник за основно и за средно образование, МОН, БРО, Скопје, 2006.	3
22	Учество во изработка на Национална наставна програма по математика во средното образование.	3
23	Автор на: Прирачник за математика за полагање на приемен испит во средните училишта, Флака, Скопје, 1993.	3
24	Автор на специјален додаток: Математички миниматематископ, Флака, Скопје, 1993.	2
ВКУПНО		69,5

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	22,7
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	39,0
СТРУЧНО УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	00,0
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	69,5
ВКУПНО	131,2

1. Д-р Снежана Адамческа, редовен професор на Филозофскиот факултет во Скопје, с.р.
2. Д-р Азиз Шеху, вонреден професор на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, с.р.
3. Д-р Весна Макашевска, вонреден професор на Педагошк факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, с.р.

ПРЕГЛЕД

На прифатени наслови на теми од Наставно-научниот совет за изработка на магистерски труд на Стоматолошкиот факултет во Скопје при Универзитетот “Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

р.б.	кандидат	наслов
1	д-р Марија Костадинова	Антибиотска профилакса-тераписки избор при хируршка екстракција на трети молари-употреба или злоупотреба? Antibiotic prophylaxis choise of therapy for surgical removal of third molars use or orabuse?
2	д-р Веле Наумовски	Квантитативни и квалитативни карактеристики на плунката кај пациенти со дијабет Quantitative and qualitative characteristics of saliva in patients with diabetes
3	д-р Весна Јанкуловска	Мастикаторна ефикасност кај индивидуи со малоклузија II класа 1 одделение и II класа 2 одделение по Angle Masticatory efficiency in patients with class II division 1 and class II division 2 malocclusion
4	д-р Ели Андонова	Естетско-функционални можности со нови современи реставративни дентални материјали Aesthetic and funkcional opportunities the new modern dental restorative materials
5	д-р Славица Доковска	Компаративна анализа на ефектот од употребата на три видови мастики врз оралниот медиум Comparative analysis of the effect of using three types of gum on oral medium
6	д-р Александра Трајчева	Клиничка евалуација на запечатување

		на фисуриите и јамичките на забите кај децата Analysis of retentive characteristics of the extracoronar glide attachments with plastic matrix (acrylock systems)
7	Благоја Лазовски	Биокомпатибилност на естетски ресторативни дентални материјали Biocompatibility of esthetic restorative dental materials

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК (ВО СИТЕ ЗВАЊА) ЗА НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ
(ДИСЦИПЛИНИ): МУЗЕОЛОГИЈА И КОНЗЕРВАЦИЈА, АРХЕОЛОГИЈА-
ОПШТ КУРС, ЛИКОВНА СЕМИОТИКА И ИСТОРИЈА НА КУЛТУРАТА НА
МАКЕДОНИЈА НА ФИЛОЗОФСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, на својата дваесет и четврта редовна седница (од 16.2.2012 година), нè избра за членови на Рецензентската комисија за избор на наставник (во сите наставно-научни звања) за научните области (дисциплини): *музеологија и конзервација, археологија – општ курс, ликовна семиотика и историја на културата на Македонија*, а по пристигнатата пријава на кандидатот д-р Никос Чаусидис, имаме посебна чест и задоволство на Советот да му го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Биографски податоци: Никос Чаусидис е роден на 17.7.1959 година во Ташкент, а од 1968 живее во Скопје, од кога е државјанин на Република Македонија. Основно, средно образование и Филозофски факултет (Катедра за историја на уметноста со археологија) завршил во Скопје. Дипломирал во 1984 година, а од 1986 година работи на Институтот за историја на уметност и археологија, најпрвин како помлад асистент, а потем, следствено, поминува низ сите звања до последното – вонреден професор (избран на 7.6.2007 година). Магистрирал во 1992 година, со труд под наслов *Пајанската религија на Јужните Словени и нејзиниот ограз во нивната материјална култура*, а докторирал во 2002 година, со темата *Раносредновековните двојлочести фибули и прехристијанската духовна култура на Словениите* (под менторство на д-р Андреј Плелерски од Љубљана). Истата година бил избран за доцент и држел настава по предметите (за повеќе студиски групи на Филозофскиот, Филолошкиот и Природно-математичкиот факултет): *музеологија и конзервација, музеологија, основи на конзервацијата, занаетчиски технологии и конзервација, археологија – општ курс, историја на културата на Македонија, ликовна семиотика – 1 и 2*. На постдипломските студии по археологија учествувал во реализацијата на предметите *теорија и методологија на археологијата* и *средновековни пајански религии*.

Уште како асистент па наваму, бил соработник на повеќе истражувачки проекти од областа на археологијата: *Ситари градови и ѕвргини во Средното Повардарие* (под раководство на д-р Иван Микулчиќ); *Античката и средновековна населба Голем Град* (под раководство на д-р Вера Битракова – Грозданова); *Трајните од Перуновиот кул во Македонија* (во организација на Македонската и Словенечката академија на науките и уметностите). Бил учесник на уште неколку национални истражувачки проекти, меѓу кои и *Историја на културата на Македонија* (МАНУ), како и *Македонскиот шешир во контекст на балканската шеширска сцена* (Факултет за драмски уметности). Во 2004/2005 година бил раководител на меѓународниот словенечко-македонски научноистражувачки проект *Ситруктуриите на*

архаичната духовна култура во Словенија и Македонија и нивните релации, под финансиско покровителство на министерствата за образование и наука на Р. Македонија и Р. Словенија. Самостојно ги покренал и ги реализирал проектите: *Македонски древности* (1997-2000, „Еин-соф“, Скопје), како и *Пошраќа по постојаноста на ситариот игра (ревитализација на ситариот игра – Ситариќа чаршија во Скопје)*, преку агенцијата ЛИСТ, 2000/2003 година. Првиот проект резултираше со двојазично (македонско-англиско) ЦД, носител на две меѓународни награди од областа на примената на компјутерската технологија во сферата на културното наследство (признание за квалитет во Барселона и наградата “The Best Digital Media Award” во Јапонија). Вториот, покрај од домашни, беше поддржан и од две меѓународни организации: Фондацијата „Бодуен“ од Белгија и фондацијата „Конрад Аденауер“ од Германија.

Покрај овие учества во научноистражувачки проекти, д-р Никос Чаусидис учествувал на повеќе меѓународни и државни научни собири (што може да се види од неговата исцрпна библиографија приложена кон документацијата за Конкурсот), а неколкупати држел и предавања на соодветните институти во Љубљана, Загреб и Софија. Објавил и неколку научни трудови во меѓународната и домашната стручна периодика, а автор е и на четири крупни (по значење) научни монографии: *Митските слики на Јужните Словени* (Скопје, МИСЛА, 1994), *Дуалистички слики – бојомилството во медиумот на сликата* (Скопје, ЛИСТ, 2003), *Космолошки слики – симболизација и митологизација на космосот во ликовниот медиум* (Скопје, 2003) и *Неолитски антропоморфни предмети од Република Македонија* (Скопје, МАГОР, 2011). Автор е и на два универзитетски учебника, придружени со подробни визуелни Power Point-презентации: *Музеологија* (Филозофски факултет, 2012 - во печат) и *Занаетчиски техники и конзервација* (Филозофски факултет, 2012 – во печат). Учествувал со избор на фотографиите и со свои текстови во првото, второто и третото издание на популарната монографија “Macedonia the Land of...”.

2. Наставна дејност. Од особено значење во биографијата на д-р Никос Чаусидис е неговата *наставна дејност*, не само како изведување настава по веќе наведените предмети, туку и како учество во *реформите* кои го погодија образовниот систем во последните години и кои бараа реструктурирање на постојните предмети во нови. Покрај реформата на веќе постојните, Чаусидис се истакнува и со воведување **нови предмети** (за првпат во рамките на програмите на Филозофскиот факултет), и тоа главно надвор од матичниот институт: *семиотика на археологијата* (археологија); *историја на културата* (социологија); *ликовна семиотика* (филозофија); *ликовна семиотика – родови перспективи* (заедно со д-р Анета Серафимова, Институт за родови студии), *заштитата на културното наследство* (историја).

Во 2009 година, Чаусидис се јавува како иницијатор и главен носител на студиите од втор степен по *историја на уметноста* – на насоката ликовна семиотика, со 7 нови предмети, од кои за 3 Чаусидис се јавува како носител и реализатор на наставата. Во текот на 2009 и 2010 година бил иницијатор и главен носител на два нови модула за студиите од трет степен, од кои еден е во рамките на студиите по *историја на уметноста*, со наслов „Семиотички проучувања на ликовното и визуелното“, а во рамките на студиите по археологија се јавува со модулот „Религиско-митолошки проучувања во археологијата“.

Д-р Никос Чаусидис бил ментор на 3 магистерски и 3 докторски дисертации, а ги исполнува и условите за ментор на докторски дисертации според новите критериуми за студирање. Во три мандати бил координатор на меѓународниот проект ARHEOPED, во рамките на CEEPUS-програмата за меѓудржавна размена на студенти. Бил иницијатор на повеќе дебати и трибини за подобрување на квалитетот на наставата и студирањето воопшто.

Како што може да се забележи од сето досега изложено, без разлика дали станува збор за наставна или научна дејност, д-р Чаусидис покажува жив, видлив и респектабилен интерес за *семиотичките* проучувања од областите со кои се занимава. Веројатно од тие причини, тој е и креатор на веб-страницата "Archaeosemiotics", која функционира како драгоцен прирачник за сите студенти и други интересенти за семиотиката како методолошки инструмент во пристапот кон сите видови артефакти од областа на археологијата, историјата на уметноста и пошироко.

3. Научни студии: методолошки карактеристики и вредност

Библиографијата што кандидатот д-р Никос Чаусидис ја приложува кон својата пријава на конкурсот содржи вкупно 117 библиографски единици, од 1987 година до денес (статии и книги). Од тоа, 75 се до неговиот последен избор – во звањето *вонреден професор*, а 42 се од неговиот избор наваму (2007-2011). Од самиот квантитет станува јасно дека кандидатот има *импресивна* библиографија и дека станува збор за исклучително плоден научник. Неговата работна енергија е речиси неисцрпна, а научниот интерес *високо сконцентриран* кон една посебна, важна група научни прашања и кон една специфична интердисциплинарна методологија, во која *семиотиката* е научниот нуклеус од којшто се дедуцираат, се модификуваат и се унапредуваат методолошките алатки за пристап кон предметот на проучување.

Апсолутно е невозможно на еден ваков, ограничен простор да се наведат макар и кратки дескрипции на сите или барем повеќето студии на д-р Чаусидис од неговата богата библиографија. Затоа, ќе се ограничине на највидливите карактеристики на неговиот научен пристап кон различните предмети на проучување, кои впрочем, ги претставуваат и *научните области*, односно *наставните предмети* за чиј избор кандидатот се пријавува на распишаниот конкурс.

Како што веќе истакнавме, она што го разликува д-р Никос Чаусидис од другите проучувачи на сличните области е неговата видлива инклинација кон *семиотиката*. Семиотиката, или општата теорија на знаците, кај него добива специфични артикулации и спецификации – таа, од општа и најширока теорија на знаците, се претвора во *семиотика на културите*, што значи претрпува приспособување за секој посебен предмет на неговиот научен интерес, за секој негов научен труд. Тие приспособувања на семиотичкиот пристап кон секој поединечен предмет на проучување подразбираат, фактички, од општопознатите семиотички поими да се одберат, приспособат, а честопати и да се произведат нови семиотички алатки со кои потем ќе се толкува предметот на интересирање. Така, неговата семиотика, која главно се служи со поимите на *визуелната семиотика* (означување со форми, големини и бои), е *семиотика во постојано настанување*. Тоа е жива семиотика, која не сопира само на хипотезата дека сè е знак, туку се претвора во еден жив процес на пренос на значењата (семиоза) во една култура. Тој пренос на значења, од Чарлс Саундерс Пирс и од неговите дваесеттовековни

следбеници наваму (од кои се издвојува Умберто Еко) претпоставува „преведување“ на еден знак (единица на една култура) во друг знак (друга единица од истата култура), при што вториот знак во којшто се преведува првиот се вика *интерпретација*. Оваа методологија на откривање аналогии меѓу навидум неповрзани низи знаци во една култура е постојано присутна во сите научни текстови на Чаусидис и е причина за нивната кохерентност и постојаност.

Три се основните низи на знаци кои во семиотичкиот пристап на Чаусидис постојано се наоѓаат во аналошки однос и меѓу кои се воспоставуваат сличности, кои понекогаш фрапираат со својата неочекуваност. Имено, станува збор за: 1. *семиотика на шелошо*; 2. *семиотика на кукаша* и 3. *космолошка семиотика* (семиотика на космосот воопшто). Врските меѓу овие три низи (подрачја) на знаци го отсликуваат она што Чаусидис (и не само тој, туку и сите антрополози, меѓу кои особено Клод Леви-Строс) го именуваат како *мишска свест* или *предлоичко мислење* на нашите предци од раните, древни култури. Имено, митската свест и не е ништо друго туку пресликување според аналошки принципи на знаците од трите различни низи знаци (трите семиотики).

Така, кога пишува за семантиката на садовите во лексиката на словенските традиционални култури (единица бр. 78 од Библиографијата), Чаусидис го толкува прикажувањето на садовите и на земјата во вид на жена благодарјќи и на „директната или индиректната идентификација на жената, земјата и садот“. Се разбира, овде доаѓа до аналогия меѓу една семиотика на женското тело и семиотиката на посатките како артефакти, но таква аналогия е можна само ако покрај „голата семиотика“ се земат предвид и познавањата од симболологијата и митските антрополошки претстави, кои ги поистоветуваат жената и земјата според принципот на фертилитет. Кога пишува за митологизираното гумно во словенската традиционална култура (единица 80), во истиот дух, Чаусидис ќе го поврзе предметот на своето проучување со семиотиката на небото (*космолошката семиотика*), па неговото значење (значи - неговата семиотика е само почетна точка која нужно го води кон *семантиката*) ќе го открие во „неговата идентификација со вселената и особено со небото, сфатено како кружен објект кој ротира околу својата оска (стожерот на гумното како *axis mundi*)“. При секоја таква своја експликација, Чаусидис инсистира дека толкувањето на сите артефакти, обреди или каков и да е тип семиотички дизајн од тие архаични култури не треба да се одвива според законите на поимното мислење карактеристично за денешниов човек, па затоа редовно предлага „теза според која во архаичните стадиуми не биле диференцирани утилитарните и митско-обредните функции“ (во овој случај на - гумното).

За да ги поткрепи тие свои иновантни хипотези, Чаусидис посегнува по цел еден спектар други културно-семиотички единици, од кои некои имаат доста имобилизирани значења во културите кои ги проучува. Имено, тој често, за да ги докаже своите тези се служи со *шолоними* (лингвистичка етимологија), народни приказни и преданија, апокрифни текстови, обреди, верувања. Со тоа, тој ги допира, во својата интердисциплинарна методологија, покрај семиотиката, семантиката и митската симболологија, уште и – лингвистиката (етимологијата), фолклористиката, филологијата и антропологијата. Станува збор за силен спектар на меѓусебно поврзани науки, кои сите заедно, во неговата методолошка пирамида, се вкрстуваат во врвната точка, врвот – семиотиката.

Интересно е дека во неговите студии, во кои, како што рековме, семиотиката на женското тело станува космолошка семиотика, токму поради семиотизацијата на женската телесност, се јавува еден про-Фројдовски третман на либидото како главна основа на сите митски и архаично-културални слики. Со тоа, Чаусидис, во богатата палета која археологијата ја сврзува со веќе наведениот „буке“ гранични (сродни) дисциплини, ја прибројува и психологијата. Така, во една студија која на обредот гледа како на трансмисија меѓу половите нагони и работата (единица бр. 81), Чаусидис ја потцртува „симболичката идентификација на оружјето со фалусот, на ловеното животно со жената и на ловот со коитусот. На аналоген начин е обработена и инвестицијата на либидото во сферите на земјоделството и тоа врз база на симболичката идентификација на земјата со жената и на земјоделското орудие со фалусот, при што актот на обработка на земјата и сеенето, исто така добива карактер на коитус“. Се разбира, сето тоа наоѓа повторно потврда во различни други семиотички дизајни од раните култури, во кои најважно нешто бил токму принципот на фертилитет, а тој е невозможен без либидалната свест, која е основа на секоја митска перцепција на светот/космосот.

Дури и кога пишува за метафизичките аспекти за музејот, Чаусидис (единица 84), како и во својот учебник *Музеологија*, става акцент на семиотиката на музејот, односно на *комуникациските аспекти* на посетителот на музејот и музејот. Говорејќи за човековата потреба од тоа да појде во музеј, тој открива и извесни „ирационални мотиви кои стојат зад оваа потреба, а им припаѓаат на сферите на митот, магијата, религиите и обредите. Првиот од нив е компонентата на *митското време*, која претпоставува материјализација на времето во експонатот и духовно патување во минатото преку експонатот. Втор мотив – музејскиот предмет, претставува *еквивалент* за некаква целина (*pars pro toto*), при што преку еден фрагмент во музејот се населува цела една епоха“. Видливи се овде сите поставки на класичната семиотика на комуникацијата, и особено нејзиниот *синејдошки аспекти* (знакот, имено, никогаш не ја застапува целината, туку само дел од неа, но има способност преку делот да ја отслика целината. Пример: во семиотиката на инсигниите, кафеана се означува со вкрстени нож и вилушка, што е само дел од севкупната понуда што еден ресторан ја нуди). Така, применувајќи семиотички закони од општата семиотика, Чаусидис доаѓа до интересни, често елитизирани претпоставки, кои кај научните пуристанци можат да предизвикаат и чувство на претерување. Но, тие за стручната јавност се секогаш крајно интересни и интригантни. Во тоа се состои и вредноста на неговите трудови – тие се иновантни, затоа што предлагаат, со сиот научен резпект кон претходниците – нови хипотези.

Во трудовите на Чаусидис јасно се гледа од каква полза му се семиотиката и митската симболологија. Тој повторно ги аргументира своите претпоставки преку други семиотички дизајни – обреди, а често се служи и со етимологијата, како дел од практичната лингвистика за да не убеди во плаузибилноста на она што го тврди. На едно место открива нешто што дури и доста упатени филолози не го знаат – дека и зборот „куќа“ доаѓа од зборот агол, односно „кут“, кој, пак, има богати митолошки значења како колективен симбол (затворање на еден и почеток на друг свет од точката во која се спојуваат правите на аголот). Но, за нас е најважно дека и во горниот извадок се потврдува нашата теза дека методологијата на Чаусидис главно оперира со пресликувања на низите знаци од три области: семиотиката на куќата,

семиотиката на космосот (небото) и семиотиката на женското тело. Во овој случај, семиотиката на куќата се поистоветува со космолошката семиотика, затоа што очигледно е дека куќата е земна макета на космосот – неколку редови подоцна се наоѓа крунскиот аргумент за тоа: „Наведените обреди често завршуваат со дарување на последниот пункт – огништето кое го кодира средиштето, т.е. центарот на куќата“, во што не е тешко да се препознае Сонцето како космички центар во митската свест на архаичните култури.

Така, од студија во студија, се создаваат цели низи од интерпретанти, се преведуваат едни знаци во други (планина = столб меѓу небото и земјата = космичко дрво; куќа = тело, врата = уста, прозорци = очи; тапанот во „Тешкото“ = гром и богот громовник). Во една студија (един. 95) се допира и прашањето за семиотиката на женската облека, на еден крајно модерен семиотички начин, при што повторно покривките на женското тело, од најархаичните (скутало), преку модерните (гаќи, танга, мрежести чорапи, хулахопки), се доведуваат во врска со семиотиката на ловот и пленот (особено мрежестите чорапи), а фустанот со семиотиката на куќата. Една од најинтересните студии (бр. 101) е секако и онаа за женските аспекти на ноќвите, печката и препната во словенскиот фолклор, кои се доведуваат во врска со репродуктивните органи на жената (матката, вулвата и дојките). Во една друга студија се анализира семиотиката на лулањето како универзален знак на културите (границите на еден свет со друг и опасностите што произлегуваат од пречекорувањето на тие граници - студија бр. 107), а во друга се анализира семиотиката на негроидните фигурации – претстави во митските традиции на Македонија (студија бр. 91), што резултира со цела една имагологија којашто белото го претставува како „горе“, „живот“, „добро“ и „чисто“, а митската парадигма на црното ја исполнува со симболичките корелати на „долу“, „смрт“, „лошо“ и „нечисто“!

Сè на сè, станува збор за исклучително интригантни, семиотички засновани, а сепак интердисциплинарни интерпретации на различните предмети на проучување, со вклучување на знаења од широк спектар научни дисциплини, кои веќе ги наведовме: лингвистика, фолклористика, симболологија, митологија, семантика, филологија, антропологија, психологија и психијатрија. Со тие инструменти Чаусидис ја освежува својата, во основа, археолошка научна парадигма на интерес.

4. Монографии и наставни помагала

Истите методолошки параметри раководат и со четирите монографии на Никос Чаусидис, како и со двата учебника, кои фигурираат како објавени книги во неговата обемна библиографија. Станува збор за монографиите *Митскиите слики на Јужните Словени* (Скопје, МИСЛА, 1994), *Дуалистички слики – бојомилството во медиумот на сликата* (Скопје, ЛИСТ, 2003), *Космолошки слики – симболизација и митологизација на космосот во ликовниот медиум* (Скопје, 2003) и *Неолитски антропоморфни предмети од Република Македонија* (Скопје, „Магор“, 2011). Тука се и учебниците: *Музеологија* (Филозофски факултет, 2012 – во печат) и *Знаејчишките технологии и конзервација* (Филозофски факултет, 2012 – во печат). Ќе се задржиме сосема кусо и на нив, затоа што сè што беше кажано како опис на интердисциплинарниот пристап на д-р Чаусидис во неговите статии и научни прилози, важи и за овие пообемни публикации.

Монографијата *Неолитски антропоморфни предмети во Република Македонија* Чаусидис ја копотишува со Гоце Наумов. Всушност, Чаусидис с

автор на првото поглавје, второто го копотишува со Наумов, а третото и четвртото поглавје се на Наумов. Станува збор за 55 страници ситно печатен и густо набран текст, кон кој е придружен и апстракт на англиски јазик, со вообичаената научна апаратура: богата библиографија, за на крајот да се помести визуелниот материјал (цртежи и фотографии) од проучуваните предмети. Трудот се занимава со керамичкиот материјал од неолитот: обработени се антропоморфните модели на куќи, антропоморфните садови и антропоморфните фигурици, и тоа од сите фази на неолитот во кои биле присутни. Авторите нагласуваат дека тие предмети, пред нивниот труд ретко биле предмет на научен интерес, но и кога биле третирани, биле согледувани „пред сè од типолошка и хронолошка перспектива, а во некои случаи и низ видното поле на уметноста“ (стр.7). Јасно е дека овде се препознава авторскиот ракопис на Чаусидис, кој бара „нешто повеќе“ при проучувањето на овие артефакти одошто просто набројување и периодизација. Освен дијахорнија и таксономија (класификација), тој бара и нивно синхрониско поставување како знаци во времето на нивната култура, а да се чита еден знак според кодовите на културата од која потекнал и на која ѝ припаѓа, веќе води кон културално-семиотичка херменевтика, омилената научна постапка на Чаусидис. Притоа, авторот не негира дека се потребни (дури, неопходни се) и првичните, позитивистички, пред сè статистички, периодизациски и таксономиски (класификациски) научни методи – „Најпрво се покажа како неопходно да се направи детален увид на присуството и бројноста на наведените категории антропоморфни предмети, како на глобално ниво, односно на целото подрачје на Република Македонија, така и локално (во рамките на определени географски целини, културни ареали и конкретни локалитети). Потоа се пристапи кон типолошка класификација на секоја група, собирање факти кои се однесуваат на нивните технолошки карактеристики и податоци за позицијата и контекстот на нивното пронаоѓање. Врз основа на овие факти, како и **сознанијата на досегашните истражувачи** (потцртаното – наше), прибрани се и систематизирани хипотезите кои се однесуваат на намената т.е. функциите на овие предмети. Како завршна фаза од проучувањето и како сублимат на сите претходни нивоа на истражување, произлегоа и согледувањата за семиотичките и симболичките аспекти на овие предмети, односно нивното место во рамките на социјалните и митско-религиските сфери на егзистенција на неолитските заедници од територијата на Македонија“ (7).

Конечно, само уште една анотација за двата учебника на Чаусидис – *Занаеџички технологии и конзервација* и *Музеологија*. Со самиот факт што и двата, низ соодветна процедура се одобрени за печатење како изданија на Филозофскиот факултет во Скопје, непотребно е да ги рецензираме одново. Но, би сакале да укажеме дека тие имаат и сличности и разлики по однос на научните трудови на Чаусидис. Сличноста е во тоа што тие, како и научните трудови на Чаусидис ја користат истата прегледност и јасност на излагањето, убедливост на аргументацијата и композиција – логиката на постапноста на научното откритие. И тие, на местата каде што тоа е можно, прибегнуваат кон семиотичките точки на гледање на нештата (на пример, поглавјето 4. од учебникот по музеологија се занимава со семиотички феномен од прв ред – комуникацијата, а насловено е како „Музејска комуникација“). За разлика од научните трудови, овие *наставни* помагала го приспособуваат и квантитетот на знаењата (дозирање според степенот на студентот) и квалитетот на пренесување на знаењата (стилот на научното излагање, кој е исто така

приспособен кон степенот на кој се наоѓа студентот-корисник на наставното помагало). Ова е од особено значење, затоа што познато е дека не е исто да се биде добар научник и добар наставник/учебникар. Постојат брилијантни научници кои немаат начин да одберат разбирлив научен колоквијал со којшто би им се обратиле на оние кои уште не се специјалисти според својот статус и хиерархијата во образовниот процес. Вистинска среќа е што во личноста на д-р Никос Чаусидис (а за тоа сведочат неговите научни трудови наспроти неговите учебници) имаме рамнотежа, од која се добива – првокласен научник и одличен учебникар и наставник.

Заклучок и предлог

Од сето што досега беше кажано, следува заклучокот дека колегата д-р Никос Чаусидис, полека ама сигурно, станува единица-мера на нашите археологија, историја на уметност, културологија и семиологија. Неговата инклинација кон семиотичкиот пристап кон предметите на проучување подразбира мулти и интердисциплинарна научна постапка, во која околу јадрото – археологијата, гравитираат десетина научни соседни дисциплини, од кои Чаусидис поседува повеќе од фасцинантни сознанија: симболологијата, лингвистиката, семантиката, културологијата, митологијата, филологијата (во смисла на текстологија), антропологијата, психологијата, филозофијата, историјата на религиите... Тој палимпсест од применети научни методологии резултира со еден посебен вид *миџо-семиоџика*, со автентичен, жив, интригантен научен ракопис кој секогаш својата иновативност ја поставува како респективно и респектабилно продолжение на традицијата и научната претходница, дури и по цена да ја ревидира.

Надминувајќи ги вообичаените компетенции на академската мера, д-р Чаусидис заслужено се кандидира за наставник по научните области, односно предметите посочени во конкурсот. Со нескриено задоволство му предлагаме на ННС на Филозофскиот факултет во Скопје да го прифати нашиот извештај и да го избере вонр. проф. д-р Никос Чаусидис за наставник во звањето редовен професор по научните области, односно предмети: *музеологија и конзервација, археологија – оџиџи курс, ликовна семиоџика и исџорија на кулџураџа на Македонија*.

Скопје, 5.3.2012

Рецензентска комисија

Проф. д-р Венко Андоновски, с.р.
Проф. д-р Иван Микулчиќ, с.р.
Проф. д-р Антоанела Петковска, с.р.

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: **Никос Филипас Чаусидис**

Институција: **Филозофски факултет – Скопје, Институт за историја на уметноста и археологија**

Научна област: **музеологија и конзервација, ликовна семиотика, археологија – општ курс, историја на културата**

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
	Одржување настава	
	- од прв циклус студии	
1	Музеологија (V сем. Археологија 2+0/2+2): 5 сем. по 2 часа = 12	
2	Музеологија (VI сем. Истор. на уметноста 2+2): 3 сем. по 2 часа = 06	
3	Занаетчиски технологии и конзервација (VI сем. Археологија 2+2): 4 сем. по 2 часа = 08	
4	Занаетчиски технологии и конзервација (VI сем. Истор. на уметноста 2+2): 4 сем. по 2 часа = 08	
5	Музеологија, занаетчиски технологии и конзервација (I сем. Археологија 3+2): 3 сем. по 5 часа = 15	
6	Музеологија, занаетчиски технологии и конзервација (V сем. Истор. на уметноста 4+2): 1 сем. по 5 часа = 06	
7	Музеологија (VI сем. Историја 2+1): 4 сем. по 2 часа = 08	
8	Ликовна семиотика – 1 (III сем. Истор. на уметноста 2+2): 3 сем. по 4 часа = 12	
9	Ликовна семиотика – 2 (IV сем. Истор. на уметноста 2+2): 3 сем. по 4 часа = 12	
10	Ликовна семиотика -1,2 (III сем. Истор. на уметноста 4+2): 2 сем. по 6 часа = 12	
11	Ликовна семиотика (II сем. Психологија 2+0/3+2): 2 сем. по 2 часа и 1 сем по 5 часа = 11	
12	Семиотика на артефакти (IV сем. Археологија 3+2): 1 сем. по 5 часа = 05	
13	Археологија – општ курс (VI сем. Историја 2+1/3+2) = 9	
14	Историја на културата (IV сем. Социологија 3+2): 1 сем по 5 часа = 5	
15	Историја на културата на Македонија – 1 (I сем. Филолошки факултет 2+0): 3 сем по 1 час = 3	

16	Историја на културата на Македонија – 2 (II сем. Филолошки факултет 2+0): 3 сем по 1 час = 3	
	17 предмети = 135 часа x 15 недели = 2025 x 0,04 = 81,00	81,00
	- од втор циклус студии	
17	Теорија и методологија на археологијата: 15 часа x 4 години = 45 45 x 0,05 = 2,25	2,25
	Подготовка на нов предмет (додипломски студии)	
18	Ликовна семиотика 1-2 (историја на уметноста)	1,5
19	Музеологија, занаетчиски технологии и конзервација (археологија)	1,5
20	Музеологија, занаетчиски технологии и конзервација (историја на уметноста)	1,5
21	Заштита на културното наследство (историја)	1,5
22	Семиотика на артефакти (археологија)	1,5
23	Историја на културата (социологија)	1,5
24	Ликовна семиотика - родови перспективи (родови студии)	1,5
25	Ликовна семиотика (филозофија)	1,5
	Вкупно: 8 x 1,5	12,00
	Подготовка на нов предмет (студии од втор степен)	
26	Ликовна и визуелна семиотика	1,5
27	Симболот и митот во визуелните медиуми	1,5
28	Архетипски аспекти на христијанската симболика	1,5
	Вкупно: 3 x 1,5	4,50
	Подготовка на нов предмет (студии од трет степен)	
29	Манифестации на митот и религијата во елементите на материјалната култура	1,5
30	Религиско-митолошки манифестации во неолитот	1,5
31	Христијанско-канонски, христијанско-еретички и пагански религии во доцната антика и средниот век	1,5
32	Семиотика на сликата, просторот, говорот и звукот	1,5
33	Семиотика на телото, на елементите на културата и на макрокосмосот	1,5
34	Архетипските и канонските аспекти во христијанската визуелна и ликовна семиотика	1,5
35	Културна историја на средниот век	1,5
36	Фолклорни и архетипски компоненти во поствизантиската и преродбенската уметност	1,5
	вкупно: 8 x 1,5	12,00
37	Консултации со студенти: 2000 студенти x 0,002 =	4,00
	Ментор на дипломска работа	
38	Е. Митева, Конзервација на сребро, 2009	0,2
39	С. Несторовска, Семиотиката на нозете и обувките (со посебен акцент на балканските традиции), 2009	0,2
40	М. Иличковиќ, Митско-симболичките значења на змијата во традиционалните култури, 2009	0,2
41	Е. Ристовска, Златарски техники, 2010	0,2
42	К. Михајловиќ, Визуелни симболи на масонството, 2011	0,2
	Вкупно: 5 x 0,2	1,00

	Член на комисија за одбрана на магистратура	
43	Д. Божиновски, Поствизантиското аликарство во црквата Св. Пантелејмон во Нерези, 2009	0,30
	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа	
44	И. Стојчевска, Архетипот на Големата Мајка и неговите манифестации, 2007 (Инст. за психологија)	0,1
45	Д. Трајкова, Архетипските слики на Јужните Словени, 2007 (Инст. за психологија)	0,1
46	М. Науновска, Црквата Св. Атанасиј Александриски во Журче, 2009	0,1
47	О. Абрамовиќ, Св. Богородица Кичевска, 2009	0,1
48	А. Василевски, Пертсонификации на адот во Страшниот суд од 15 до 18 век, 2007	0,1
49	М. Симоновска. Фрескоживопис и иконопис во црквата Св. Никола Геракомија во Охрид, 2008	0,1
50	И. Петрова, Манастир Св Јован Бигорски, 2008	0,1
51	М. Атанасовски, Манастирот Св. Никола Ореоречки, 2008	0,1
52	Д. Јовановски, Манастир Морача, 2008	0,1
53	И. Накиќ, Бестиариум: Средновековната книга на ѕверови, 2008	0,1
54	М. Марковска, Полошкиот манастир Св. Ѓорѓи, 2009	0,1
55	О. Ливриниќ, Манастир Св. Никола Ореочки, 2009	0,1
56	М. Трпкоски, Припратата во Кучевишкиот манастир Св. Арханѓели, 2009	0,1
57	Б. Трајковска, Фреско-живописот во црквата Св. Арханѓели на манастирот Св. Наум Охридски, 2009	0,1
58	Т. Ѓорѓиевска, Сликаството во наосот на Кучевишките Свети Арханѓели, 2009	0,1
59	С. Цветковска, Манастир Сопокани, 2009	0,1
60	В. Механциска, Кралската црква во Студеница, 2009	0,1
61	Е. Николовска, Манастир Св. Јован Бигорски, 2009	0,1
62	И. Петрушевски, Манастир Сопокани, 2009	0,1
63	Ј. Младеновска, Историските портрети во Св. Софија Константинополска, 2009	0,1
64	К. Хорват, Богородичната црква во Париз и нејзиното влијание во готиката, 2009	0,1
65	И. Павлов, Психолошките аспекти на народната игра со посебен осврт на орото „Тешкото“, 2009	0,1
66	А. Гиовска, Манастир Сопокани, 2011	0,1
67	С. Јовановска, Тематско – програмските новини на комненскиот стил во нерешкото сликарство, 2011	0,1
68	Д. Стојмировски, Компаративна анализа на житиските циклуси на свети Никола во спомениците од 13 и 14 век, 2011	0,1
69	И. Богдановска, Манастирот Св. Наум Охридски (Св. Арханѓели) во Охрид, 2011	0,1
70	М. Трајковска Компаративни анализи на иконографијата на Богородичните теми во делата на зографите Михаил Астрапа и Евтихиј, 2011	0,1
71	Д. Трајковски, Манастирот Морача, 2011	0,1

72	Е. Каранфиловска, Бигорски манастир Св. Јован, 2011	0.1
73	А. Алексовска, Живописот на црквата во Дечани, 2011	0.1
	вкупно: 30 x 0,1	3,00
	Позитивно рецензиран универзитетски учебник (автор)	
74	Музеологија , Скопје: Филозофски факултет, 2012 (позитивно рецензиран ракопис за учебник во обем од 135 стр.; предавања придружени со илустративен материјал и визуелни PowerPoint презентации, снимени на DVD - диск) (in print)	8,00
75	Занаетчиски технологии и конзервација , Скопје: Филозофски факултет, 2012 (позитивно рецензиран ракопис за учебник во обем од 186 стр.; предавања придружени со илустративен материјал и визуелни PowerPoint-презентации, снимени на DVD - диск) (in print)	8,00
	Вкупно	136,05

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЛНОСТ

Ред. Број	Назив на активност:	Поени
	Ментор на докторска дисертација	
1	Г. Наумов, Неолитски антропоморфизам и хибридноост (третманот на телото на Балканот од VII до V милениум пр. н.е.). Филозофски факултет – Скопје	3
2	Ј. Ристовска Пиличкова, Македонската традиционална текстилна орнаментика – класификација, типологија и семиотика на ликовните елементи. Институт за фолклор „Марко Цепенков – Скопје	3
3	М. Гакина, Организациона структура и раководење во институциите од областа на културата. Студија на случај – МСУ- Скопје. Факултетот за драмски уметности – Скопје	3
	3 x 3	9,00
	Ментор на магистерска работа	
4	Г. Наумов, Орнаментиката и телесноста во неолитската материјална култура од Република Македонија	1
5	О. Зорова, Средновековни прстени од Република Македонија (V – XV век) – декоративни предлошки и решенија	1
6	С. Боризовски, Семиотички аспекти на музејска комуникација: со посебен акцент на посетителите со ограничена визуелна перцепција	1
	3 x 1	3,00
	Раководител на национален научен проект	
7	Неолитски антропоморфни предмети од Република Македонија, 2010-2011	6,00
	Учесник во национален научен проект	
8	Историја на културата на Македонија, МАНУ, 1997-2010.	3
9	Македонскиот театар во контекст на балканската театарска сфера (допири, врски, влијанија, специфики), Институт за театрологија при Факултетот за драмски уметности во Скопје, 2003-2007	3

10	Поимник на книжевната теорија, МАНУ, 2004-2007	3
11	Македонска енциклопедија, МАНУ, 2003-2009	3
	4 x 3	12,00
	Учесник во меѓународен научен проект	
12	Interpretations, European Research Project for Poetics and Hermeneutics, МАНУ; UNESCO, 2009-2011 http://www.interpretations.mk/basic.asp	5,00
	Монографија	
13	Г. Наумов, Н. Чаусидис, Неолитски антропоморфни предмети во Република Македонија , Скопје: Магор, 2011; Summary: Neolithic anthropomorphic objects in the Republic of Macedonia (монографија: 114 стр. и 32 табли со илустрации)	7,20
	Дел од монографија објавен во странство	
14	Metafizički aspekti muzeja (mitska i magijska baza muzeologije) // L. Gavrilović, M. Stojanović, Muzeji u Srbiji: započeto putovanje , Beograd: Muzejsko društvo Srbije, 2008, 9 – 21.	6,00
	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание	
15	Обредот како трансмисија меѓу половите нагони и работата , <i>Миф</i> , 14, Софија, 2008, 5 - 43.	4
16	Отворите на неолитските жртвеници од типот „Мајка-Кука“ (симболика и култна намена) , <i>Macedoniae acta archaeologica</i> , 18, Скопје, 2008, 75 - 92. (Summary: Nikos Čausidis, The Openings of the Neolithic Altars of the "Mother-House" Type. Symbolism and Cult Purpose)	4
17	Балканске „кућарице“ и неолитски керамички жртвеници у облику куће , <i>Етнокултуролошки зборник</i> , XIII, Сврљиг, 2009, 53-72. < http://kcsvrljig.rs/1/Etno-kulturoloski%20zbornik%20XIII.pdf >	4
18	Барабан и "тешко оро" - анализ мифо-символічного і обрядового значення , <i>Народна творчість та етнографія: Македонський спецвипуск</i> , Київ, 3/2009, 68 - 79. (Summary: N. Chausidis, The drum and the dance „Teškoto“ - analysis of the mytho-symbolic and ritual meaning (Резиме: Тапанот и „тешкото оро“ - анализа на митско-симболичкото и обредното значење) < http://www.etnolog.org.ua/pdf/makedonskyj.pdf >	4
19	Требенишките кратери и митот за Кадмо и Хармонија , <i>Macedoniae acta archaeologica</i> , 19, Скопје, 2010, 157-175. (Summary: N. Chausidis, Trebenishte's craters and the myth about Kadmo and Harmoniya)	4
20	Отац хлеба. Мушки аспекти квасца и други елементи обредне производње хлеба // С. Петровић (ed.) <i>Етнокултуролошки зборник</i> , XIV, Сврљиг, 2010, 89-112. (Summary: The Father of Bread. Male Aspects of Yeast and Other Elements of Ritual Production of Bread) < http://kcsvrljig.rs/wp-content/uploads/2010/09/Etno-kulturoloski-zbornik-XIV.pdf >	4
21	Дискусија околу иконографијата и семиотиката на	4

	тиквешките т.е. кавадаречките надгробни споменици од римскиот период, <i>Patrimonium MK</i> , 9, Скопје, 2011, 357-378.	
22	Негроидните митски ликови во Македонија и Тракија, <i>Миф</i> , 15, София, 2011. (in print)	4
	8 x 4	32,00
	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор	
23	Митологизираното гумно во словенската традиционална култура - I, <i>Studia, mythologica Slavica</i> , 10, Ljubljana, 2007, 83 - 101. (Summary: N. Chausidis, The Mythologized Threshing Floor in the Slavic Traditional Culture - I) < http://sms.zrc-sazu.si/pdf/10/SMS_10_Causidis.pdf >	6
24	Митологизираното гумно во словенската традиционална култура - II, <i>Studia, mythologica Slavica</i> , 11, Ljubljana, 2008, 65 - 103. (Summary: N. Chausidis, The Mythologized Threshing Floor in the Slavic Traditional Culture - II) < http://sms.zrc-sazu.si/pdf/11/SMS_11_Causidis.pdf >	6
25	„Prozori-oči“ i „vrata-usta“ na neolitskim žrtvenicima tipa „Mati-Kuća“ s područja Republike Makedonije, <i>Histria antiqua</i> , 18/1, Pula, 2009, 113-128. (Summary: "Windows-eyes" and "Doors-mouths" on the Neolithic Altars of the "Mother-house" type found in the Republic of Macedonia)	6
26	Чекорење по тесниот мост – меѓу митот, обредот и циркуската точка, <i>Poznańskie Studia Slawistyczne</i> , 2, Poznań, 2012. (in print)	6
	4 x 6	24,00
	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во стручно/научно популарно списание	
27	Носот како главно обележје на митските ликови (археолошки наоди и фолклорни традиции од Македонија), <i>Културен живот</i> , 2010 / 1 - 2, Скопје, 8 - 21. < http://www.scribd.com/doc/49698076/KULTUREN-ZIVOT-1-2-2010 >	2
28	Grafiti v cerkvi Sv. Georgija v kraju Gorni Kozjak pri Štipu, za katere je mogoče, da imajo bogomislki pomen, <i>OtočjeO., revija</i> , Grahovo ob Bači, 2011, 84-96.	2
	2 x 2	4,00
	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир	
29	Семантика посуды в лексике славянских традиционных культур // Г. А. Богатова, Н. И. Демидова (eds.) И. И. Срезневский и история славяно-русской филологии: Тенденции в науке, образовании и культуре, Рязань, 2007, 33 – 36.	2
30	Тапан – дијакхрониски преглед на митско-симболичкото и обредното значење на тапанот во Македонија // Е. Црвенковска (ed.) Предавања на XL меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура, Скопје: Универзитет	2

	„Св. Кирил и Методиј“, 2008, 209 - 236. < http://www.ukim.edu.mk/dokumenti_m/2007-Predavanja.pdf >	
31	Сексуалните коннотации ДВЕРИ по материјалом фолклора и доисториски наоѓоци во Балканскиот регион: диахронички анализ // И. А. Седакова (ed.) <i>Балкански читања 10 „Переходи. Перемены. Превращения“</i> , Москва: Институт славяноведения РАН, Москва, 2009, 97 – 105.	2
32	Сукња измеѓу жене и земље - дијахронички преглед семиотики покривања доњег дела женског тела // <i>Традиционална естетска култура: тело и одевање</i> , // Д. Жунџ (ed.), Ниш, 2009, 202 - 233. (Abstract: Nikos Chausidis, Skirt between woman and earth: a diachronic overview of the semiotics of covering the lower part of female body) < http://www.ni.ac.rs/dokumenti/sanu/telo_i_odevanje.pdf >	2
33	Древни елементи во иконографијата раннесредновековни украси на Источна и Централна Европа и Балкан // А. М. Воронцов, И. О. Гаврилухин (eds.) <i>Лесна и лесостепна зона Источна Европа во епохи римски влијанија и Великиот преселение на народите. Конференција 2, Част 2</i> , Тула: Государственный Музей-заповедник „Куликово поле“, 2010, 203 - 222.	2
34	Мати хлеба. Женски аспекти наџви, пеџи и крепуље во словенскиот фолклор во релација со прансторијскиот традиција // Д. Жунџ (ed.), <i>Традиционална естетска култура: Хлеб</i> , Ниш: Центар за научна истражувања САНУ и Универзитета у Нишу, 2010, 131 - 167. (Abstract: The Mother of Bread: Female Aspects of Kneading trough, Oven and Clay Container „Crepulja“ in Slavic Folklore, in Relation with Prehistoric Tradition) < http://www.ni.ac.rs/dokumenti/sanu/hleb_web.pdf >	2
35	Љуљашка и щуљање измеѓу обреда, игре и уметности // Д. Жунџ (ed.), <i>Традиционална естетска култура: Игра</i> , Ниш: Центар за научна истражувања САНУ и Универзитета у Нишу, 2011, 35 - 63. (Abstract: The Swing and Swinging Between Rite, Play and Art)	2
36	Кольцо из Штробьенена – иконографички и семиотички анализ , <i>Лесна и лесостепна зона Источна Европа во епохи римски влијанија и Великиот преселение на народите (етнокултурни контакти)</i> , Конференција 3, Тула: Государственный музей-заповедник „Куликово Поле“, 2011. (in print)	2
37	Ликовни претстави на светот брака (хиерогамија) во древни и архаички култури . <i>Традиционална естетска култура V: Ерос</i> , Ниш: Центар за научна истражувања САНУ и Универзитета у Нишу, 2012 (in print)	2
	9 x 2	18, 00
	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со	

	меѓународен уредувачки одбор	
38	Mythologization of the Mountain (A Diachronic Survey of Examples from Macedonia and the wider Balkan region) // K. Kulavkova (ed.) <i>Memory & Art. Interpretations</i> . Vol 2, Skopje: MANU, 2008, 261 - 303. Summary: http://www.interpretations.mk/tekst.asp?lang=eng&tekst=73 = Митологизација на планината (дијахрониски поглед низ македонските и пошироко - низ балканските примери) // К. Кулавкова (ed.) <i>Меморија и интерпретација</i> , Скопје: МАНУ, 2008, 171 - 213. (Summary: N. Čausidis, Mythologization of the Mountain. A Diachronic Survey of Examples from Macedonia and the wider Balkan region) Резиме: http://www.interpretations.mk/tekst.asp?lang=mac&tekst=73	3,00
39	Н. Чаусидис, К. Рахно, Г. Наумов, Пећ као жена и мајка у словенској традиционалној култури: семиотика, митологија, обреди, лингвистика, дијахроне компарације // А. Агапкина, Д. Ајдачић, J. Bartminsky, M. Mencej, A. Плотникова (eds.) <i>Кодови словенских култура, Т. 10 (ватра)</i> , Београд: CLIO, 2008, 13 - 114.	2,40
40	The Black Man in the Mythical Tradition of Macedonia // K. Kulavkova (ed.) <i>Interpretations, Vol. 3, Figures of Memory: Black Arab</i> , Skopje: MANU, 2009, 73 - 104. Summary: http://www.interpretations.mk/tekst.asp?lang=eng&tekst=83	3,00
41	Neolithic Ceramic Figurines in the Shape of a Woman – House from the Republic of Macedonia, // Anthropomorphic and Zoomorphic Miniature Figures in Eurasia, Africa and Meso-America. Morphology, materiality, technology, function and context (ed. Dragos Gheorghiu; Ann Cyphers), BAR International Series 2138, Oxford, 2010, 25 - 35.	3,00
42	The Funeral Stelae of "Kavadarci Group" in Macedonia: Manichaeian Interpretations // <i>Funerary Sculpture of the Western Illyricum and Neighbouring Regions of the Roman Empire</i> , Split: Književni krug Split, 2011. (in print)	3,00
43	Mythical Representations of the Mother Earth in Pictorial Media // G. Terence Meaden (ed.) <i>An Archaeology of Mother Earth Sites and Sanctuaries: Art and Artefacts, Symbols and Images From History and Prehistory</i> . (in print) Summary: http://events.um.edu.mt/ea2008/meaden.pdf	3,00
44	Juggling and its Mythical Paradigms in the Pictorial Medium // <i>Jubilee Collection, dedicated to the 70th anniversary of Prof. DSc Ivan Marazov</i> , Sofia, 2012. (in print)	3,00
	6 x 3 = 18 + 2,40	20,40
	Пленарни предавања на научен/стручен собир	
45	Сукња измеѓу жене и земље - дијахрони преглед семиотике покривања доњег дела женског тела // <i>Традиционална естетска култура: тело и одевање</i> , Ниш: Центар за научна истраживања САНУ и Универзитет у Нишу, 23.11.2007.	2
46	Негроидните митски ликови во Македонија и Тракија,	2

	Трета меѓународна конференција „Траките и околния свет“, Шумен (Бугарија): Регионален Исторически музеј, 02-04.2008	
47	Древние элементы в иконографии раннесредневековых украшений Восточной и Центральной Европы и Балкан, Лесная и лесостепная зоны Восточной Европы в эпохи римских влияний и Великого переселения народов. Конференција 2, Тула: Государственный Музей-заповедник „Куликово поле“, 03-09.11.2008.	2
48	Митологизација на лебот низ системот на полове-брачните кодови, Традиционална естетска култура: Хлеб, Ниш: Центар за научна истражувања САНУ и Универзитет у Нишу, 14.11.2008.	2
49	Нови прилози за античките култови во Стоби, XX симпозиум на Македонското археолошко научно друштво, Кичево, 3-6.12.2008.	2
50	Сексуалните коннотации двери по материјалом фолклора и доисториски наоди во Балканском регионе: диахронниот анализ, Балканские чтения 10 „Переходы. Перемены. Превращения“, Москва: Институт славяноведения РАН, Москва, 31.03-02.04.2009.	2
51	Еретишки индикации во манастирот Велјуса кај Струмица, Византиското културно-историско наследство и Македонија, Денови на Јустинијан I, Скопје: Културно-информативен центар, 11-12.5.2009.	2
52	Циркус измеѓу обрета, игре и уметности: прилог космолошким аспектима класичне циркуске тачке, Традиционална естетска култура: Игра, Ниш: Центар за научна истражувања САНУ и Универзитет у Нишу, 12.02.2010.	2
53	Ликовне претставе светог брака (хиерогамије) у древним и арханчим културама, Традиционална естетска култура V: Ерос, Ниш: Центар за научна истражувања САНУ и Универзитет у Нишу, 22.10.2010	2
54	Љубав у врту, у башти и на пољу, Традиционална естетска култура VI: Врт, Ниш: Центар за научна истражувања САНУ и Универзитет у Нишу, 25.11.2011.	2
	10 x 2	20,00
	Секциско предавање на научен/стручен собир	
55	Н. Чаусидис, Г. Наумов, Неолитски жртвеници во вид на антропоморфизирана кука од Говрлево и Зелениково, XXI симпозиум на Македонското археолошко научно друштво, Струмица, 26-29.10.2010.	1
	1 x 1	1,00
	Пленарни предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество	
56	Митологизација на планината (дијахрониско патување низ Македонија и други примери од балканскиот регион), Memory & Art. Interpretations, Skopje: MANU, 16-17.11.2007, Summary:	3

	http://www.interpretations.mk/tekst.asp?lang=eng&tekst=73	
57	Митската контекстуализација на црниот човек врз основа на артефактите од почвата на Македонија , <i>Interpretations, Figures of Memory: Black Arab</i> , Skopje: MANU, 25.11.2009, Summary: http://www.interpretations.mk/tekst.asp?lang=eng&tekst=83	3
58	Nadgrobne stele „Skupine Kavadarci“ iz Makedonije: manihejsko tumačenje , <i>Funerary Sculpture of the Western Illyricum and Neighbouring Regions of the Roman Empire</i> , Split: Književni krug Split, 27-30.09.2009.	3
59	Находки из Велестино, Мартыновки, Штробьенена: икониографија и стилистическое сравнение , <i>Лесная и лесостепная зоны Восточной Европы в эпохи римских влияний и Великого переселения народов (этнокультурные контакты)</i> , Конференција 3, Тула: Государственный музей-заповедник „Куликово Поле“, 9-13.11.2011.	3
	4 x 3	12,00
	Секциски предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество	
60	Neolithic Ceramic Figurines in the Shape of a Woman – House from the Republic of Macedonia , Session: Hand-Made People: Anthropomorphic Figurines in Euroasia and Mesoamerica: Chronology, Function, Iconography and Context. <i>13 Annual Meeting of the European Association of Archaeologists</i> , Zadar (Croatia). 18-23.2007.	2
61	Mythical Representations of the Mother Earth in Pictorial Media , Session: An Archaeology of Mother Earth Sites and Sanctuaries: Art and Artefacts, Symbols and Images From History and Prehistory. <i>13 Annual Meeting of the European Association of Archaeologists</i> , Valletta (Malta). 16-21.09, 2008. Summary: http://events.um.edu.mt/ea2008/meaden.pdf	2
	2 x 2	4,00
	Одржани предавања по покана на референтен странски универзитет	
62	Neolitski kultni predmeti u obliku kuće s područja Makedonije: tipologija, simbolika i kulturna namjena , University of Zadar, Dept. of Archaeology. 17.03.2011.	1
63	Zoomorfizirane i antropomorfizirane praistorijske posude: arheološko - etnološke komparacije , University of Zadar, Dept. of Archaeology. 18.03.2011.	1
	2 x 1	2,00
	Апстрактни објавени во зборник на конференција (меѓународна)	
64	Neolithic ceramic figurines in the shape of woman - house from the Republic of Macedonia // 13th Annual Meeting of European Association of the Archaeologists (Abstract Book) , Zadar, 2007, 154.	1
65	Mythical Representations of the Mother Earth in Pictorial	1

	Media // 14 Annual Meeting of the European Association of Archaeologists (Abstract Book), Valletta (Malta).	
66	The Funeral Stelae of "Kavadarci Group" in Macedonia: Manichaeic Interpretations // Funerary Sculpture of the Western Illyricum and Neighbouring Regions of the Roman Empire (abstracts), Split: Književni krug Split, 2009, 40 - 43.	1
	3 x 1	3,00
	Вкупно	188,60

СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
	Вкупно	00,00

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. Број	Назив на активност:	Поени
	Стручна монографија	
1	N. Chausidis (text & photography selection), <i>Macedonia the land of ...</i> , (photo R. Kamilov and others), Skopje: Zona, 2009, - 84. < http://www.zona-online.com/Mtlo.html >	8,00
	Авторство на стручна веб-страница	
2	Archaeosemiotics / Археосемиотика (поставена: 05.2009 г.) < http://semiotika.arheo.com.mk/?page_id=85 >	8,00
	Авторство на одредница во речник или енциклопедија 12 936 карактери x 0,05	
3	Митска слика // К. Кулавкова (ed.) <i>Поимник на книжевната теорија</i> , Скопје: МАНУ, 2007, 339 - 342.	0,30
	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија, супервизија, проценка на капитал, систематизација, методологија	
4	Член на меѓународна комисија на конкурсот за проекти: "Stimulation of scientific research in public higher education institutions", Софија, јули 2007.	1
	Претседател на комисија за ревизија на елаборати за ревалоризација на збирки на движно културно наследство (музејски предмети), Управа за културно наследство (февруари 2008):	1
5	„Збирка на раноантички уметнички творби од археолошкиот локалитет Вардарски Рид“, НУ Музеј Гевгелија	1
6	„Копрус на монети од археолошкиот локалитет Вардарски Рид“, НУ Музеј Гевгелија	1
7	„Збирка на теракоти од археолошкиот локалитет Вардарски Рид“, НУ Музеј Гевгелија	1

8	„Збирка на археолошки предмети од средновековниот период“, НУ Завод за заштита на спомениците на културата и Музеј – Прилеп	1
9	„Збирка археолошки предмети од некрополата на споменичката целина Цареви Кули“, НУ Завод за заштита на спомениците на културата и Музеј – Струмица	1
10	„Археолошка збирка на предмети од праисторискиот период“ НУ Завод за заштита на спомениците на културата и Музеј - Струмица	1
11	„Збирка на археолошки предмети од антиката“, НУ Завод за заштита на спомениците на културата и Музеј - Струмица	1
12	„Збирка на предмети од археолошкиот локалитет Црвено Поле, Драгулево и Укуслово, во пределот на Огражден“, НУ Завод за заштита на спомениците на културата и Музеј – Струмица	1
13	„Збирка на керамика, метални предмети, дрво, камена пластика од неолит до 19. век“, НУ Музеј на тетовскиот крај – Тетово	1
14	„Збирка на монети од археолошкиот локалитет Градиште Стенче, НУ Музеј на тетовскиот крај – Тетово	1
15	„Збирка на археолошки предмети“, НУ Музеј Западна Македонија во НОВ - Кичево	1
16	Претседател на комисија за стручна контрола на конзерваторски проект „Проект за реконструкција интарзија од објектот Коцкарница во Стоби“, Управа за културно наследство, октомври 2009	1
17	Претседател на комисија за прием на конзервација на античката скулптура „Венера Пудика“ од Скупи, Управа за културно наследство, ноември 2011	1
	14 x 1	14,00
	Учество во промотивни активности на Факултетот/Институтот	
18	Македонија // С. Шкарик, Д. Апасиев, В. Патчев (eds.), <i>Спорот за името меѓу Грција и Македонија: Студентски проект</i> , Скопје: ЈП Службен весник на РМ, 2008, 2-4.	0,50
	Предавање на институции од јавен интерес, културно-информативни центри	
19	Семинар за македонски јазик, литература и култура, Охрид, 2007 (курс од 7 предавања со наслов „Археолошки толкувања на симболите и митовите во македонската култура“)	7,00
20	Семинар за македонски јазик литература и култура, Охрид, 2010 (курс од 7 предавања со наслов „Историја на културата на Македонија“)	7,00
21	Семинар за македонски јазик, литература и култура, Охрид, 2011 (курс од 7 предавања со наслов „Историја на културата на Македонија“)	7,00
22	Предавање со наслов „Планината како симбол во македонската традиција“, Музеј на Македонија; Хералдичко друштво на Македонија. 24.12.2008.	1,00

23	Предавање со наслов „Човековиот груд меѓу практиката и спознавањето“, TEDX – Skopje, 30.10.2010 http://tedxskopje.mk/archives/category/tedvideos	1,00
24	Документарен филм „Митологија на планините во Македонија“, Македонска телевизија, Скопје, 12.2009	1,00
Дејности од поширок интерес		
Член на уредувачки одбор на научно/стручно списание		
25	Macedoniae acta archaeologica, број 18, Скопје, 2008	0,50
Член на уредувачки одбор на меѓународно научно/стручно списание		
26	Studia Mythologia slavica, Ljubljana: бр. 10/2007; 11/2008; 12/2009; 13/2010.	4,00
Награда за стручни постигнувања од струкова организација (самостоен)		
27	Трета награда на Конкурсот за филозофски есеј, Издавачка куќа „Аз-буки“ – Скопје. Разговори со вонземјанинот, Филозофија (филозофско списание, 26, Скопје, 2009, 49-71.	3,00
Студиски престој во странство		0,50
28	Филозофски факултет, Задар, септември 2007	0,50
29	Москва, Институт археологии Росийској академии наук; Государственный музей-заповедник „Куликово Поле“, Москва, 11.2008	0,50
30	Регионален исторически музеј, Шумен, Бугарија, октомври 2008	0,50
31	Сплит, Археолошки музеј, септември 2009	0,50
32	Институт славяноведения, РАН, Москва: 03.-04. 2009	0,50
33	Москва, Институт археологии Росийской академии наук; Государственный музей-заповедник „Куликово Поле“, Москва: 11.2010	0,50
34	Филозофски факултет, Задар, 03.2011	0,50
8 x 0,5 = 4,0		4,00
Членство на извршно тело на меѓународна организација која поддржува / организира научноистражувачка дејност		
35	Член (претставник на Македонија) во Комисијата за етнолингвистика при Словенскиот комитет на слависти	2,00
Изготвување и пријавување на научен/образовен национален проект (носител)		
36	“Ликовните манифестации на симболот и митот на почвата на Македонија”, 2008	0,50
37	“Ликовните манифестации на симболот и митот на почвата на Македонија”, 2010	0,50
38	„Неолитски антропоморфни предмети од Република Македонија“, 2010	0,50
39	„Хемиска анализа и презентација на неолитски фигурини и модели“, 2011	0,50
40	„Хемиска анализа и презентација на неолитски фигурини и модели“, 2012	0,50
5 x 0,50 = 2,50		2,50
Изготвување и пријавување на научен/образовен		

	меѓународен проект (соработник)	
41	CEEPUS (Arhaeoped) 2008 (национален координатор)	1
42	CEEPUS (Arhaeoped) 2009 (национален координатор)	1
43	CEEPUS (Arhaeoped) 2010 (национален координатор)	1
44	CEEPUS (Arhaeoped) 2011 (национален координатор)	1
45	SOCRATES/ERASMUS program Academic Year 2010/11-2012/13	1
46	„Culture and Politics of Sciences of Antiquity in SE Europe“ - CULPAEST, (FP 7.) 2009.	1
	6 x 1,00 = 6,00	6,00
	Член на комисија за избор во избор на звање	
47	Д-р Анета Срефимова, за избор во звањето вонреден професор, 2008	0,20
	Спортска дејност	
	Вкупно	77,00

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	136,05
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	188,60
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	-
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	77,00
Вкупно	401,65

Членови на Комисијата

1. Проф. д-р Венко Андоновски, претседател, с.р.
2. Проф. д-р Иван Микулчиќ, член, с.р.
3. Проф. д-р Антоанела Петковска, член, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „СИНТЕЗА И КАРАКТЕРИЗАЦИЈА НА МЕТАЛ-МЕТАЛОКСИДНИ НАНОСТРУКТУРИРАНИ ЕЛЕКТРОДНИ МАТЕРИЈАЛИ ЗА ЕЛЕКТРОЛИЗА НА ВОДА” ОД КАНДИДАТКАТА М-Р ДАФИНКА СТОЕВСКА-ГОГОВСКА, ПРИЈАВЕНА НА ТЕХНОЛОШКО-МЕТАЛУРШКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Со Решение бр. 07-502 од 6.ИП 2012, донесено на VII редовна седница на Наставно-научниот совет на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје на 29. II 2012 година, избрани сме за членови на Комисијата за оцена на докторската дисертација „Синтеза и карактеризација на метал-металоксидни наноструктурирани електродни материјали за електролиза на вода” од кандидатката м-р Дафинка Стоевска-Гоговска. По прегледот на доставениот ракопис, го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Формално прикажување на дисертацијата

Ракописот е презентираан на вкупно 166 страници текст со вообичаениот проред.

Во него се застапени 80 слики (шеми, слики, микрофотографии и дијаграми).

Материјалот е презентираан во следниве глави:

ВОВЕД

1. ТЕОРИСКИ ОСНОВИ НА ЕЛЕКТРОДНИ РЕАКЦИИ ПРИ ЕЛЕКТРОЛИЗА НА ВОДА

Во оваа глава е застапена следната материја од теоријата на електродните процеси: Водородна електродна реакција; Кислородна електродна реакција; Електрокатализа и електрокаталитички својства на металите; Зависност на електрокаталитичката активност од електронската конфигурација на металите; Подобрување на каталитичката активност на чистите метали; Електродни материјали за водородната електродна реакција; Електродни материјали за кислородната електродна реакција; Улога на носечките материјали.

2. МЕТОДИ НА ИСПИТУВАЊЕ

Прикажани се следниве методи: рендгенска дифракциона метода (XRD), електронска микроскопија, рендгенска фотоелектронска спектроскопија (XPS), инфрацрвена спектроскопија, потенциодинамички методи, стационарни методи.

3. ОПИС НА ЕКСПЕРИМЕНТОТ

Наведени се целите на истражувањата, постапката за активирање на повеќесидните јаглеродни наноцевчиња (MWCNTs), постапката за синтеза на електрокатализатори за електролиза на вода, начините на карактеризирање на структурата на катализаторите и начините за електрохемиско карактеризирање на катализаторите.

4. РЕЗУЛТАТИ И ДИСКУСИЈА

Најголем дел од трудот е посветен на прикажување на резултатите од мерењата и на нивната интерпретација. Така, посебно се прикажани и дискутирани ефектите од активирање на јаглеродните наноцевчиња, како и елементите на структурата на синтетизираните

електродни материјали што се утврдени со помош на современите методи, и тоа: XRD-анализата, ТЕМ-анализата, SEM-анализата, XPS-анализата и FTIR-анализата.

Електрохемиските својства на синтетизираниите материјали и од нив изготвените електроди и склопови на електроди се утврдени со циклична волтаметрија во алкална средина и во РЕМ-електролизер, а посебно е утврдена електрокаталитичката активност во алкална средина, односно во РЕМ-електролизер.

5. ЗАКЛУЧОК

6. ЛИТЕРАТУРА

Во списокот на литературата се внесени 207 единици, од кои поголем дел се публикувани во последните 5-10 години.

Публикации произлезени од дисертацијата

Резултатите од испитувањата во рамките на оваа докторска дисертација се публикувани/реферирани во следниве трудови:

1. P. Paunović, D. Stoevska Gogovska, O. Popovski, A. Stoyanova, E. Slavcheva, E. Lefterova, P. Iliev, A. T. Dimitrov and S. Hadži Jordanov, Preparation and Characterization of Co-Ru/TiO₂/MWCNTs Electrocatalysts in PEM Hydrogen Electrolyzer, *International journal of Hydrogen Energy*, 36, 9405-9414 (2011) (импакт фактор: 4,053)
2. P. Paunović, O. Popovski, D. Stoevska Gogovska, E. Lefterova, E. Slavcheva, A. T. Dimitrov, Electrocatalytic activity of hypo-hyper d-electrocatalysts (Me/TiO₂/MWCNTs) based on Co-Ru in alkaline hydrogen electrolyzer, *Maced. J. Chem. Chem. Eng.*, 30, 55-65 (2011) (импакт фактор: 0,459)
3. P. Paunović, O. Popovski, I. Radev, D. Stoevska Gogovska, E. Lefterova, E. Slavcheva, A. T. Dimitrov and S. Hadži Jordanov, Non-platinum electrode materials for hydrogen evolution: effect of catalyst support and metallic phase, *Bulgarian Chemical Communications*, 43, 74-80 (2011) (импакт фактор: 0,157)
4. P. Paunović, O. Popovski, E. Fidančevska, B. Ranguelov, D. Stoevska Gogovska, A. T. Dimitrov, S. Hadži Jordanov, Co-Magneli phases electrocatalysts for hydrogen/oxygen evolution, *International journal of Hydrogen Energy*, 35, 10073-10080 (2010) (импакт фактор: 4,053)
5. D. Stoevska Gogovska, O. Popovski, P. Paunović, A. T. Dimitrov, S. Hadži Jordanov, Characterization of Co-Ru-TiO₂ electrocatalysts for water electrolysis, Second Regional Symposium on Electrochemistry of South-East Europe, Proceedings, Belgrade, Serbia, June 6-10 (2010) p. 116-119
6. D. Stoevska Gogovska, R. Smileski, O. Popovski, P. Paunović, S. Hadži Jordanov, Novel nano-scaled electrocatalysts for hydrogen evolution with reduced loading of precious metals, *New trends in research of energetic materials, Proceedings of the IX seminar*, p. 416-422, Pardubice, Czech Republic, April (2010)
7. D. Stoevska Gogovska, O. Popovski, P. Paunović, A. T. Dimitrov, S. Hadži Jordanov, Characterization of Co-Ru-TiO₂ electrocatalysts for water electrolysis, Second Regional Symposium on Electrochemistry of South-East Europe, Book of Abstracts, Belgrade, Serbia, June 6-10 (2010) p. 60
8. P. Paunović, D. Stoevska Gogovska, O. Popovski, I. Radev, E. Lefterova, E. Slavcheva, A. T. Dimitrov and S. Hadži Jordanov, Non-Platinum Electrode Materials for Hydrogen Evolution: Effect of Catalyst Support and Metallic Phase, Sofia Electrochemical Days 2010: May 11-13, 2010, Book of Abstracts, p. 73
9. D. Stoevska Gogovska, P. Paunović, O. Popovski, E. Fidančevska, B. Ranguelov, S. Hadži Jordanov, Co-Ebonex electrocatalyst for water electrolysis, XXI Congress of Chemists and Technologists of Macedonia, Book of Abstracts, ECH-1, p. 31, Ohrid, September 23rd-26th (2010)

2. Суштинско прикажување на дисертацијата

Предмет на интерес

Предметот на испитување во дисертацијата е: (1) добивање хипо-хипер *d*-катализатори со нанометарска структура, од неблагородни метали (или со минимално количество благородни метали) и (2) определување на нивната електрокаталитичка активност за водородната и кислородната реакција. Цел е да се добијат електродни катализатори со активност блиска или еднаква на онаа кај благородните метали. Како хипокомпонента е користен оксид (TiO_2), а како хиперкомпонента чист метал (Co) или негова смеса со металите Ru и Ru+Pt). Тие се нанесуваат врз јаглероден носач – јаглеродни наноцевчиња со многу развиена површина.

Изучувањето на водородната електродна реакција е дамнешна задача на електрохемијата. И покрај огромниот број трудови, тоа е сè уште актуелно. Во раните денови на електрохемијата, водородната електродна реакција се испитувала за да се дефинираат основните појави и законитости на ова подрачје на хемијата, како што се брзината, реакцискиот пат, појавата на електрокатализа и други. Во поново време, целите на изучувањето се многу поапликативни – добивање евтино гориво што ќе ги замени исцрпените фосилни горива и со тоа ќе го реши проблемот број еден на човековата егзистенција во иднина. Веќе е постигнат значителен напредок во инженерството како на електрокатализаторите за производство на водород, така и на горивите ќелии кои од водородот произведуваат електрична струја.

Истражувањата во оваа дисертација претставуваат прилог токму на најважниот сегмент на т.н. водородна економија – синтеза и карактеризирање нови електродни материјали за водородната и кислородната електродна реакција. Во сложени системи што се состојат од два (или повеќе) метала со различна, но соодветно комплементарна електронска структура се постигнува синергизам на електрокаталитичките својства за водородната и кислородната реакција. Хипо-хипер *d*-електронските композити во метална состојба и титанот во оксидна состојба, се темелно и повеќестрано испитувани.

Системите се изработени така што претставуваат надградба на една континуирана повеќегодишна работа на електрохемиската група при Институтот за екстрактивна металургија на Технолошко-металуршкиот факултет во рамките на проектот Inco Copernikus, PL ICA2-2001-10037 (2002-2005), финансиран од Европската комисија во Брисел, еден национален (2003-2006) и еден билатерален проект со Р. Бугарија (2006-2008), финансирани од Министерството за образование и наука на Р. Македонија.

Начин на истражување

Во дисертацијата се вршени повеќе видови испитувања, и тоа со следниов функционален редослед:

1. синтеза на електрокатализаторите (сол-гел-постапка + термички третман);
2. структурна карактеризација на добиените електрокатализатори;
3. изработка на гас-дифузиони електроди;
4. тестирање на електродите во алкални ќелии за развивање водород;
5. изработка на склопови мембрана-електроди (MEA, *англ. Membrane Electrode Assembly*);
6. тестирање во мембрански ќелии од типот на DeNora и тест-ќелија за брзи испитувања (*англ. Easy Test Cell*).

3. Поважни резултати

Во рамките на истражувањата во докторската дисертација беа добиени следниве поважни резултати:

1) Развиена е сопствена **симплифицирана сол-гел - постапка** за добивање композитни, нанодимензионирани хипо-хипер *d*-електрокатализатори за развивање водород и кислород.

2) Како резултат на процесот на **активација на јаглеродните наноцевчиња**, подобрена е каталитичката активност на катализаторот поради: i) функционализирање со хидроксилни групи на површината на јаглеродната мрежа, ii) отстранување на неориентираниот јаглерод од наноцевчињата, пред сè аморфниот, со што се зголемува нивната кристалинност и iii) отворање на краевите на јаглеродните цевчиња и нивно скратување по должина.

3) Со помош на рендгенска дифракциона анализа кај сите проби TiO_2 беше детектиран како кристален анатаз со просечна големина на кристалитите од 4 nm. За металната фаза (Co, Ru и Pt) не се добиени изразени XRD-пикови, поради многу малите кристалити (околу 2 nm) и аморфниот карактер на нивните оксиди. Со SEM-микроскопијата беше утврдено дека испитуваните електрокатализатори имаат идентична **морфологија** – испреплетени кончести агрегати со големи празнини помеѓу нив. Големiot број празнини помеѓу честичките придонесува да се зголеми порозноста помеѓу честичките на електродниот материјал (**интерчестична порозност**). Исто така, самата геометрија на повеќесидните наноцевчиња значително ја зголемува порозноста во самите честички (**транчестична порозност**). Со XPS-анализата беше покажано дека на површината на катализаторите (до дебелина од неколку Å), металните компоненти (Co, Ru, Pt) се наоѓаат во **оксидирана состојба** (оксиди или хидроксици) и градат мешани оксиди (на пр., $\text{RuO}_2\text{-TiO}_2$ и CoO-TiO_2). Со помош на FTIR-спектроскопијата беше детектирана **хипо-хипер *d*-интеракцијата** помеѓу TiO_2 и металната фаза, при што нејзиниот интензитет е многу висок, што значи дека додавањето на TiO_2 во електрокаталитичките системи во голема мера ја зголемува внатрешната каталитичка активност.

4) **Електрокаталитичката активност** на катализаторите во **алкален електролизер**, опаѓа по следниов редослед: $\text{Ru} > \text{CoRuPt} (4:0,5:0,5) > \text{CoRu} (1:1) > \text{CoRu} (4:1) > \text{Co}$. За реакцијата на издвојување водород во **ПЕМ-електролизер**, активноста на испитуваните хипо-хипер *d*-електрокатализатори опаѓа по следниов редослед: $\text{CoRuPt} (8:1:1) > \text{CoPt} (1:1) > \text{Pt} > \text{CoRu} (1:1) > \text{Ru} > \text{CoRu} (4:1)$. Во однос на реакцијата на издвојување кислород во ПЕМ-електролизер каталитичка активност на катализаторите со општ состав $10\%\text{Me}+18\%\text{TiO}_2+\text{MWCNTs}$, опаѓа по следниов редослед: $\text{CoRu}(1:1) > \text{Ru} > \text{RuPtCo}(1:1:8) > \text{RuCo}(1:4)$.

4. Научен придонес

Секое истражување во подрачје поврзано со обезбедување енергетска сигурност, како предуслов за опстанок на човековата цивилизација, е актуелно и има научен придонес без оглед колку тој бил минорен. Во случајов, придонесот воопшто не е минорен поради повеќе факти, и тоа:

1. во овој труд се испитувани електродни материјали од неблагородни метали (или смеси од неблагородни метали со мало количество благородни) како

- супституција на материјалите од благородни метали, кои се успешни катализатори на водородната реакција, но се скапи и со ограничени залихи;
2. постигнато е упростување на постапката за синтетизирање, без да се наруши квалитетот на катализаторите;
 3. заокружено е испитувањето на голем број ефекти што се постигаат со активирањето на јаглеродните наноцевчиња со HNO_3 и со помош на голем број современи експериментални постапки добиени се квантитативни податоци за постигнатите подобрувања;
 4. со соодветен избор и услови на синтеза на електрокатализаторите, постигнат е ефект на синергизам, така што неблагородниот метал кобалт или смесата кобалт со малку Ru и/или Pt, во содејство со титандиоксид и јаглеродни наноцевчиња покажува активност приближна на онаа електрода со чиста платина како метална фаза;
 5. систематски е изучувано влијанието на содржината на кобалт во металната фаза на електрокатализаторот (во интервал од 0 до 100% кобалт), врз постигната електрокаталитичка активност;
 6. постигната е извонредна електрокаталитичка активност, посебно кај материјалите во кои е вградено поголемо количество неблагороден метал (Co) и мало количество благороден метал (Ru и/или Pt); и
 7. постигнат е одличен успех во инженерското оформување електроди, па и ќелии за електролиза на водата (течна и водена пареа) со вградување на изготвените електродни материјали во комбинација со последните достигнувања на ова поле (нафион-мембрани, MEA склопови итн.).

5. Заклучок

Испитувањата извршени во рамките на оваа докторска дисертација ги карактеризира користење на голем број современи и софистицирани експериментални техники, како и добивање значајни резултати за науката и практиката. Ова, заедно со сувереното владеење со теоријата на електрокатализата и фактот дека е користена опсежна и актуелна литература, укажува дека докторската дисертација „Синтеза и карактеризација на метал-металоксидни наноструктурирани електродни материјали за електролиза на вода“ од кандидатката м-р Дафинка Стоевска-Гоговска претставува квалитетен научен труд.

Во дисертацијата се осмислени, се планирани и се изведени бројни експерименти наменети за подобрување на електрокаталитичките својства на посебна категорија комплексни електродни материјали базирани на неблагородниот метал кобалт. Постигнато е водородната електродна реакција врз вака синтетизирани материјали да се одвива со брзина приближна на онаа врз благородните метали, што претставува остварување на поставената цел.

За квалитетот на дисертацијата, покрај другото, сведочи и фактот што добиените резултати досега се публикувани во 8 труда во списанија и во 1 труд на конгрес, од кои 2 во врвни меѓународни научни списанија (фактор на влијание поголем од 4), 2 во научни списанија со фактор на влијание 0,5 и 0,15, 2 труда во зборници на меѓународни научни собири и 3 соопштенија на меѓународни научни собири.

Извршените испитувања се надоврзуваат на оние во претходните десетина години, што укажува дека тие претставуваат дел од подолготрајна тимска работа на научни центри од повеќе земји и дека резултатите од испитувањата се реферирани/верификувани пред пошироката научна јавност. Меѓународниот карактер

на дисертацијата се потврдува и со фактот дека значителен дел од испитувањата се вршени во лаборатории надвор од земјата.

Според изнесеното, со задоволство му предлагаме на Наставно-научниот совет на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје, поднесениот ракопис на докторската дисертација „Синтеза и карактеризација на метал-металоксидни наноструктурирани електродни материјали за електролиза на вода“, од кандидатката м-р Дафинка Стоевска-Гоговска, да го прифати како соодветен и да закаже негова јавна одбрана според пропишаната постапка.

**Комисија за оцена на
докторската дисертација**

1. Д-р Перица Пауновиќ, вонр. проф., ТМФ-Скопје, ментор, с.р.
2. Д-р Светомир Хаци Јорданов, ред. проф. во пензија, ТМФ-Скопје, член, с.р.
3. Д-р Александар Димитров, ред. проф., ТМФ-Скопје, член, с.р.
4. Д-р Орце Поповски, вонр. проф., Воена академија „Генерал Михајло Апостолски“, Скопје, член, с.р.
5. Д-р Јон Магдески, ред. проф., ТМФ-Скопје, член, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН АСИСТЕНТ ПО ПРЕДМЕТОТ ОПШТА И НЕОРГАНСКА ХЕМИЈА НА ФАРМАЦЕВТСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Со одлука на Наставно-научниот совет на Фармацевтскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, донесена на XX редовна седница одржана на 17.2.2012 година, а согласно со Законот за високото образование, Законот за научноистражувачка дејност, критериумите, постапката и начинот на избор во наставно-научни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ и Правилникот на Факултетот, избрани сме за членови на Рецензентската комисија за избор на асистент по предметот општа и неорганска хемија.

По разгледувањето на доставената документација, го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На конкурсот објавен во весникот „Утрински весник“ од 24.12.2011 година за избор на еден асистент по предметот општа и неорганска хемија, се пријавил еден кандидат:

м-р фарм. сци. Лилјана Богдановска

Кандидатката Лилјана Богдановска е родена на 20.12.1983 година во Скопје. Основното и средно образование ги завршила во Скопје со континуиран одличен успех. Во учебната 2002/03 се запишала на студии на Фармацевтскиот факултет во Скопје и ги завршила во 2007 година со просечен успех 9,12. Во јуни 2007 година, со одбрана на дипломската работа под наслов „Определување растворливост на венлафаксин од дозиран фармацевтски облик-капсула со модифицирано ослободување“, се стекнала со звањето магистер по фармација. Во март 2008 година го положила стручниот испит и се стекнала со лиценца за работа.

Во октомври 2007 год., кандидатката се запишала на постдипломски студии по аналитика на лекови на Фармацевтскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Предвидените испити ги положила со просечен успех 10,00, а во ноември 2011 година успешно го одбрала магистерскиот труд под наслов „Развој на биоаналитички HPLC - метод за определување на концентрација и терапевтска евалуација на бетаметазон дипропионат во субгингингивална течност“ и се стекнала со научно звање - магистер на фармацевтски науки. Член е на Фармацевската комора на Македонија и на Здружението на фармацевти на Р. Македонија.

Од 2007 год. кандидатката е ангажирана во изведувањето на практичната настава по предметот општа и неорганска хемија на Институтот за применета хемија и фармацевтски анализи при Фармацевтскиот факултет. Во јули 2011 год., избрана е за помлад асистент на Институтот за применета хемија и фармацевтски анализи при Фармацевтскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје по предметот општа и неорганска хемија.

Од јуни 2009 год. активно учествува во работата на Центарот за испитување и контрола на лекови при Фармацевтскиот факултет како самостоен аналитичар. Дел е од тимот одговорен за имплементирање на стандардот за општите барања за лаборатории за тестирање и калибрација ISO/IEC 17025, по кој е извршена акредитација на Центарот од Институтот за акредитација на Република Македонија. Вклучена е во матрицата за компетентност на Центарот за испитување и контрола на лекови за изведување на фармацевтски анализи со примена на повеќе аналитички техники (хроматографски, спектроскопски, електрохемиски) и за испитување на фармацевтско-технолошки параметри на фармацевтски дозирани форми.

Во периодот по изборот за помлад асистент па до денес, со цел постојано усовршување и имплементирање на современите аналитички техники, редовно учествува на научни конгреси, конференции и работилници:

- 21-25.9.2011 – активен учесник на V конгрес на фармацијата на Република Македонија со интернационално учество;
- 23.9.2011 - учесник на работилницата Tips and Tricks of fast GC and troubleshooting the GC system, во рамките на V конгрес на фармацијата на Република Македонија со интернационално учество;
- 24.9.2011 - учесник на работилницата Tips and Tricks for UHPLC analysis in optimization and the new ISET from Agilent, во рамките на V конгрес на фармацијата на Република Македонија со интернационално учество;
- 29.9-01.10.2011 - активен учесник на Четвртата интернационална конференција на фармацевтски науки, Блед, Словенија;
- 17-20.11.2011 - активен учесник на II конгрес на фармацијата на Босна и Херцеговина со интернационално учество.

За тековниот избор, кандидатката ги поднесува следниве трудови и соопштенија:

1. R. Petkovska, A. Dimitrovska, C. Cornett, **L. Bogdanovska**. Chemometrical approach in claritromycin and its related compounds analysis by rapid resolution RP-HPLC method. European J. Pharm. Sci. 2009, 38 (S1): 176-177.

Во овој труд развиен е и валидиран HPLC - метод за истовремено определување на кларитромицин и неговите онечистувања со примена на експериментален дизајн. Примената на експерименталниот дизајн при развојот и оптимизацијата на методот претставува ефикасен и практичен пристап за определување на оптималните HPLC - услови. Предложениот HPLC - метод дава можност за негова понатамошна примена при истовремено определување на кларитромицин и неговите сродни супстанции специфицирани како онечистувања.

2. „Развој на биоаналитички HPLC - метод за определување на концентрација и терапевтска евалуација на бетаметазон дипропионат во субгингивална течност” - магистерски труд.

Магистерскиот труд на кандидатката претставува самостоен научно-истражувачки труд, што опфаќа развој, оптимизација и валидација на биоаналитички метод со примена на високо - ефективна течна хроматографија (HPLC) за квантитативно определување на бетаметазон дипропионат во субгингивална течност, како и определување на концентрација на бетаметазон дипропионат во субгингивална течност со примена на оптимизираниот метод. Терапевтската евалуација на локално аплицираниот бетаметазон дипропионат беше извршена преку споредување на каталитичката активност на ензимите-биомаркери: алкална фосфатаза, аспартат аминотрансфераза и лактат дехидрогеназа. Каталитичката активност на ензимите беше определена пред и после третманот на пародонталната болест со бетаметазон дипропионат.

Резултатите кои произлегуваат од валидацијата на биоаналитичкиот метод (HPLC) за квантитативно определување на бетаметазон дипропионат во субгингивална течност укажуваат дека методот може да се користи за следење на концентрациите на бетаметазон дипропионат во примероци од субгингивална течност. Компарирањето на определените концентрации на бетаметазон дипропионат во гингивален флуид со неговото антиинфламаторно дејствување, проценето преку каталитичката активност на ензимите биомаркери, дава можност за евалуација на терапевтскиот ефект од локалната терапија и прогноза на болеста.

3. **L.Bogdanovska**, R. Petkovska, M. Popovska, A. Dimitrovska. Optimization of a HPLC method for determination of betamethasone dipropionate in gingival crevicular fluid. *European J. Pharm. Sci.* 2011, 44 (S1): 164-165.

Во овој труд е оптимизиран и валидиран HPLC-метод за определување на бетаметазон дипропионат во субгингивална течност по локална апликација на бетаметазон дипропионат крем 0,5 mg/g во пародонталниот џеб. Резултатите кои произлегуваат од валидацијата на методот покажуваат дека предложениот HPLC-метод за определување на бетаметазон дипропионат во субгингивална течност е линеарен, точен и прецизен со задоволителни резултати за аналитичкиот принос по екстракцијата на бетаметазон дипропионат од субгингивална течност. Предложениот HPLC-метод е соодветен за анализа на бетаметазон дипропионат во субгингивална течност и може успешно да биде применет за квантитативно определување на концентрациите кои бетаметазон дипропионат ги постигнува во субгингивална течност по локална апликација на бетаметазон дипропионат крем 0,5 mg/g.

4. **L.Bogdanovska**, N.Nakov, J.Acevska, S.Trajkovic-Jolevska, A.Dimitrovska, R.Petkovska. *Development and optimization of a HPLC method for determination of clopidogrel-carboxylic acid inactive metabolite of clopidogrel, in human plasma.* *Macedonian Pharmaceutical Bulletin*, 2011, 57: 68-69.

Во овој труд е извршена оптимизација и валидација на HPLC-метод со UV-детекција за определување на клопидогрел-карбоксилна киселина (ССА) во хумана плазма. Присуството на клопидогрел или неговиот активен метаболит не може да се одреди со задоволителна точност. ССА претставува фармаколошки неактивен дериват на клопидогрел преку кој може да се процени фармакокинетскиот профил на клопидогрелот. Резултатите добиени од валидација покажуваат дека методот може да биде применет за определување на релативната биорасположливост на фармацевтски производи кои содржат клопидогрел.

5. **L.Bogdanovska**, N.Nakov, V.Karcev, A.Dimitrovska, R.Petkovska. *Optimization of method for determination of ACE inhibitors in human plasma based on enzyme-inhibitor binding assay followed by RP-HPLC.* *Macedonian Pharmaceutical Bulletin*, 2011, 57: 71-72.

Целта на овој труд е развој, оптимизација и валидација HPLC-метод за определување на хипурна киселина, која претставува продукт на ензимско-инхибиторната реакција на АКЕ - инхибиторот (лизиноприл и фосиноприл).

АКЕ - инхибиторите во хуманата плазма можат да се определат со помош на ензимско-инхибиторни методи кои се точни и лесно достапни. Резултатите од валидација покажуваат дека предложениот метод е линеарен, точен, прецизен, робусен и може успешно да се примени во фармакокинетски студии, како метод за определување на концентрацијата на АКЕ-инхибиторните лекови во хуманата плазма.

6. N. Nakov, **L. Bogdanovska**, L. Ugrinova, M. Hadzieva, R. Petkovska, A. Dimitrovska. *Comparison of ion-pair HPLC and HILIC method for determination of cetylpyridinium chloride in pharmaceutical preparation*. Macedonian Pharmaceutical Bulletin, 2011, 57: 77-78.

Целта на овој труд е да направи споредба помеѓу веќе постојни јон-пар HPLC и новопредложениот HILIC-метод за определување на цетилпиридиниум хлорид во фармацевтска дозирана фарма. Споредбата на хроматографските параметри покажа дека HILIC-методот обезбедува пократко време на ретенција, подобра симетрија на пикот и поголема ефикасност на колоната во однос на јон-пар HPLC-методот. HILIC-методот дава подобри перформанси во однос на јон-пар HPLC-методот, со што претставува супериорна алтернатива на јон-пар HPLC-методот за определување на цетилпиридиниум хлорид во фармацевтски препарати.

7. N.Nakov, L.Ugrinova, M.Hadzieva, **L.Bogdanovska**, R.Petkovska, A.Dimitrovska. *Determination of perindopril erbumine in tablets using hydrophilic interaction liquid chromatography*. Proceedings from Second Congress of Pharmacists of Bosnia and Hercegovina with International participation, 2011, 117-119.

Трудот се базира на развој на метод за определување на периндоприл ербумин во таблети со примена на течна хроматографија со хидрофилна интеракција. Периндоприл ербумин е поларна молекула, со што неговото задржување на реверзно-фазниот хроматографски систем е отежнато. Постојните јон-пар хроматографски методи за негово определување имаат низа недостатоци. Предложениот метод кој се заснова на течната хроматографија со хидрофилна интеракција ги надминува недостатоците на постојните јон-пар хроматографски методи и овозможува брзо и едноставно определување на периндоприл ербумин во таблети.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

По разгледувањето на приложената документација за рецензија, Комисијата констатира дека пријавената кандидатка ги исполнува критериумите за избор во соработничкото звање асистент.

Кандидатката м-р фарм.сци. Лилјана Богдановска, од нејзиното стапување на должност како помлад асистент, континуирано и интензивно се изградува во наставно-образовната и во научноистражувачката дејност. Во текот на нејзината досегашна работа на Институтот за применета хемија и фармацевтски анализи, како и при реализацијата на наставата по предметот општа и неорганска хемија покажува континуиран напредок во областа на фармацевтските науки и со успех ги извршува своите стручни и научни должности.

Земајќи го предвид изнесеното, Рецензентската комисија му предлага на Наставно - научниот совет на Фармацевтскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, да ја избере кандидатката м-р фарм. сци. Лилјана Богдановска, во соработничкото звање асистент по предметот општа и неорганска хемија.

Рецензентска комисија

Проф. д-р Анета Димитровска с.р.

Доц. д-р Руменка Петковска с.р.

Проф. д-р Сузана Трајковиќ- Јолевска с.р.

РЕЦЕНЗИЈА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА

“ХЕМИСКА ДЕПОЗИЦИЈА И КАРАКТЕРИЗАЦИЈА НА НЕОРГАНСКИ ЕЛЕКТРОХРОМНИ ТЕНКИ ФИЛМОВИ” ОД М-Р САНИ ДЕМИРИ, ПРИЈАВЕНА НА ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Со одлука на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет во Скопје, бр. 07-1959/18 од 12.III 2012 год., донесена на седницата од 23.II 2012 год., избрани сме за членови на Рецензентската комисија за оценка на докторската дисертација ХЕМИСКА ДЕПОЗИЦИЈА И КАРАКТЕРИЗАЦИЈА НА НЕОРГАНСКИ ЕЛЕКТРОХРОМНИ ТЕНКИ ФИЛМОВИ, поднесена од м-р Сани Демири, професор во ПСУ „Јахја Кемал“. По разгледувањето на поднесениот труд, чест ни е на Наставно-научниот совет да му го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Докторската дисертација под наслов ХЕМИСКА ДЕПОЗИЦИЈА И КАРАКТЕРИЗАЦИЈА НА НЕОРГАНСКИ ЕЛЕКТРОХРОМНИ ТЕНКИ ФИЛМОВИ, поднесена од м-р Сани Демири е напишана на 186 страници текст (А4 - формат) и содржи 72 слики и 3 табели. Цитираната литература брои 509 библиографски единици. Содржината на поднесениот труд е поделена во две глави, и тоа: Теоретски основи и Експериментален дел. Делот Теоретски основи се состои од следниве поглавја: Наука за материјалите (2 страници), Електрохромизам: историја, основи и карактеристики (29 страници), Методи за депозиција на тенки филмови (9 страници) и Податоци од литературата за испитуваните електрохромни материјали (24 страници). Втората глава, Експериментален дел, се состои од следниве поглавја: Приготвување и карактеризација на тенки електрохромни филмови од берлинско сино (16 страници), Приготвување и карактеризација на тенки електрохромни филмови од ванадиум оксидни бронзи (23 страници), Приготвување и карактеризација на тенки електрохромни филмови од хидратиран калиум манган оксид (20 страници), Приготвување на тенки електрохромни филмови со трансформација на манган(II) карбонат (22 страници), Приготвување и карактеризација на тенки електрохромни филмови од волфрам(VI) оксид (14 страници), а на крајот се дадени заклучоци (3 страници) и преглед на користената литература (22 страници).

Научните истражувања опишани во оваа докторска дисертација се насочени кон развивање на нови, едноставни и економични хемиски методи за приготвување на тенки филмови од неоргански материјали и нивна карактеризација.

Во првата глава ТЕОРЕТСКИ ОСНОВИ (64 страни), кандидатот укажува на значењето на науката за материјалите и дава преглед на развојот на истражувањата во областа на електрохромизмот во хронолошка форма. Во овој дел понатаму, ставен е акцент на теоретските основи за електрохромните материјали, нивна класификација и карактеристики како што се време на обојување, издржливост и др. Во понатамошниот текст од теоретските основи, м-р Демири дава преглед на постојните методи за приготвување на електрохромни тенки филмови, меѓу кои се спомнуваат: метод на хемиска депозиција од парна фаза, метод на електродепозиција, метод на сол-гел депозиција, метод на распршување во вакуум, метод на вакуум испарување и методи за хемиска депозиција. Во последниот дел од теоретските основи, Податоци од литературата за испитуваните електрохромни материјали, како што кажува и самиот назив, кандидатот дава преглед на податоците од литературата кои се во врска со петте

системи на кои работел кандидатот, а кои се обработени во експерименталниот дел. Во овој дел, исто така, конкретно, со повикување на литературата, е презентирана примената на електрохромните материјали.

Во втората глава, ЕКСПЕРИМЕНТАЛЕН ДЕЛ (101 страница), во првото поглавје е опишан методот за приготвување на електрохромни тенки филмови од берлинско сино и нивна карактеризација. Приготвувањето е извршено со хемиска депозиција од два раствора. Едниот раствор за хемиска депозиција содржел железо(III) сулфат, ЕДГА и хлороводородна киселина, а другиот раствор содржел калиум хексацијаноферат(II) и хлороводородна киселина. Електрохромните тенки филмови се приготвени врз стаклен супстрат со тенок слој од калај(IV) оксид, доингуван со флуор. Приготвувањето на тенките филмови било изведено со наизменично потопување на супстратите во двата раствора кои биле претходно загреани до температура од 60 °C. Со овој метод биле приготвувани филмови со дебелина во интервалот од 80 до приближно 250 nm. Било утврдено дека со еден циклус на потопување на супстратот во двата раствора, дебелината на филмот се зголемува за 6,2 nm. Ваквиот начин на приготвување на овие филмови е оригинален и значаен придонес во методите за приготвување на филмови од берлинско сино. Во понатамошниот текст од ова поглавје се опишани испитувањата за идентификација на составот на филмовите со рендгенска дифракција, SEM - испитувања, карактеризација на електрохемиските својства, како и испитување на оптичките својства во видливиот дел од електромагнетниот спектар. Разликата во трансмитанцата меѓу сината и обезбоената состојба на филмот на 700 nm изнесува приближно 45%. Според презентираните резултати, рендгенската анализа не ја завршила својата улога во идентификацијата и затоа составот на филмовите е испитуван и со други методи. Присуството на вода во составот на тенките филмови е потврдено со инфрацрвена спектроскопија. Според резултатите од анализата, ако присуството на калиум се занемари, може да се предложи следнава хемиска формула: $\text{Fe}_4[\text{Fe}(\text{CN})_6]_3 \cdot 20\text{H}_2\text{O}$. Во докторската дисертација е истакнато дека било забележано дека тенок филм со дебелина од 140 nm почнува полака да ја променува бојата од сина во зелена при +1,5 V, а промената е побрза ако се зголемува електричниот напон. Спротивната промена на бојата, во сина, се постигнувала релативно брзо при -0,8 V во електролит $\text{KNO}_3(\text{aq})$, а значителна промена на бојата во $\text{KCl}(\text{aq})$ била забележана при -1,5 V. При истите услови, т.е. при еднаков електричен напон, било забележано дека сината боја на тенките филмови во $\text{KNO}_3(\text{aq})$ како електролит избледува побрзо. Методот на циклична волтаметрија утврдил присуство на два оксидациони и два редукциони пика што укажува на постоење на два оксидо-редукциони парови кои се доста стабилни. Резултатите од анализите направени врз тенките филмови од берлинско сино укажуваат на широка можност за апликација на овие тенки филмови.

Во второто поглавје од втората глава е опишан хемиски метод за депозиција на електрохромни тенки филмови од ванадиум оксидна бронза и нивна карактеризација. Хемиската депозиција е изведена од еден раствор кој бил приготвен со мешање на раствор од натриум метаванадат и глацијална оцетна киселина. Со загревање на овој раствор на 75 °C на површината на супстратите се приготвуваат транспарентни тенки филмови со жолто-портокалова боја. Најтенките филмови имале дебелина од приближно 100 nm, а најдебелите приближно 280 nm. Идентификацијата на составот на филмовите со рендгенска дифракција не била можна заради аморфната природа на депонираниот материјал, како и на талогот којшто се добил при хемиската депозиција. Со термички третман на приготвен филм и талог на температурата 400 °C за време од 3 часа била постигната подобра кристализација на депонираниот материјал. Анализата на рендгенсограмите укажала присуство на смеса од моноклиничен $\text{NaV}_6\text{O}_{15}$ и моноклиничен $\text{Na}_{1,1}\text{V}_3\text{O}_{7,9}$. Присуството на кристална вода во ванадиум оксидните филмови било откриено со инфрацрвена спектроскопија и било потврдено со термичко-

гравиметриска анализа на талогот. Имено, било регистрирано континуираното намалување на масата на талогот за 10,58% во температурниот опсег од 50 до 250 °C. Електрохемиските и оптичките својства биле испитувани на тенки филмови кои имале дебелина ~160 nm. Некои од нив биле термички третираны на температура 400 °C за време од 3 часа. Цикличните волтамограми укажале на постоење на два оксидациони и два редукциони пика кај филмовите од ванадиум оксидната бронза, кои се должат на процесот на електрохемиската трансформација меѓу V^{5+} и V^{4+} , којшто е придружен со интеркалација/деинтеркалација на алкални јони од електролитот. Кај термички третираните филмови е утврдено и постоење на трет пик чија причина за постоење не е разјаснета во оваа теза. Електрохромизмот на овие филмови се манифестира преку промена на бојата на филмовите од жолтопортокалова до зелена и од зелена во сина. Со промена на поларитетот, бојата се враќа во почетната, т.е. жолтопортокалова. Испитувањата се изведени со употреба на електролит кој претставува раствор од $LiClO_4$ со концентрација 1 mol/dm^3 , растворен во пропилен карбонат.

Разликата во трансмитанцата меѓу двете обоени состојби (жолтопортокалова и сина) е повисока во случајот на термички нетретиран филм. Освен тоа, разликата во трансмитанцата меѓу двете состојби во регионот 600-900 nm е приближно 20%, што е во согласност со податоците од литературата за електрохромните соединенија кои содржат V^{5+} .

Во третото поглавје е презентираан нов метод за хемиска депозиција на тенки филмови од хидатизиран оксид на манганот и нивна карактеризацијата. Приготвувањето на тенките електрохромни филмови било изведено со методот на хемиска депозиција од два раствора при собна температура. Според овој метод растворите за депозиција биле приготвени со разредување на претходно приготвени водни раствори од манган(II) хлорид и раствор од калиум перманганат. Тенките филмови биле приготвени со повеќекратно потопување на претходно исчистен супстрат во едниот, па во другиот раствор. Дебелината на приготвените филмови била во интервалот од приближно 50 nm до приближно 250 nm. Испитувањата покажале дека просечниот пораст на дебелината на тенкиот филм за еден циклус изнесува 4, 7 nm. Рендгенската анализа на тенките филмови покажала знаци на низок степен на кристалност и манифестација на само два многу широки дифракциски максимума. Позициите на овие дифракциски максимума се согласуваат со двата најсилни дифракциски максимума карактеристични за хексагоналниот калиум бирнесит што го има составот, кој може да се опише со следнава хемиска формула $K_{0.27}MnO_2 \cdot 0.54H_2O$. Инфрацрвената спектроскопија потврдила дека се работи за соединение од бирнеситен тип.

Континуираното намалување на масата од 20,0% при термичката анализа во температурниот опсег од 50 до 240 °C било утврдено дека се должи на отстранувањето на молекулите на водата, што е регистрирано со ендотермен пик на $t_{max} = 98$ °C. Пресметката, за составот за $K_{0.27}MnO_2 \cdot xH_2O$ утврдила дека $x = 1,4$. Според тоа е заклучено дека во еден мол калиум манган оксид има 1,4 мол на молекули водата вградени во структурата, т.е. меѓу слоевите во ова соединение.

Електрохемиските својства на тенките филмови од калиум бирнесит биле испитани со метод на циклична волтаметрија. Било испитувано електрохемиското однесување на термички нетретираны и на третираны филмови во различни електролити. Електрохемискиот процес при кој доаѓа до интеркалација на катјони, а воедно и се менува бојата на филмот од кафена во светложолта, е следена со редукциони промени. Спротивниот процес на оксидација е следен со деинтеркалација на катјони и оксидација на манганот од оксидациона состојба +3 во +4. Меѓу испитуваните електролити, употребата на воден раствор од KNO_3 покажала најдобри резултати во електрохемиското поведение во однос на реверзибилноста регистрирана во рамките на испитувањата.

При испитување на оптичките својства регистрирана е највисока разлика во спектралните промени на 400 nm бранова должина. Разликата во трансмитанцата на 400 nm меѓу бледожолтата (редуцирана) и кафената (оксидирана) состојба (при употреба на електролит LiClO_4/PC) е повисока во случај на термички нетретиран филм, и таа достигнува ~35%. Во споредба со неа, разликата во трансмитанцата на двете состојби (редуцирана и оксидирана) за термички третираниот филм од калиум бирнесит е двапати помала (~15%). Подобри резултати во однос на разликата во трансмитанцата меѓу двете редокс состојби на тенките филмови се добиени со користење на воден раствор од KNO_3 и таа изнесува ~40%.

Во четвртото поглавје од својата докторска дисертација, м-р Демири презентира хемиски метод за депозиција на тенки филмови од манган(II) карбонат, негова трансформација во електрохромни филмови и нивна карактеризација. Тенките филмови од манган(II) карбонат беа приготвени со хемиска депозиција од еден раствор кој содржел манган(II) хлорид и карбамид. Дебелината на приготвените филмови во зависност од времето на депозиција може да има вредност од 70 до 480 nm. Рендгенската анализа покажала дека се работи за родохрозитна фаза којашто е потврдена и со инфрацрвена спектроскопија. Соодветни електрохромни својства се постигнати кај примероци кои биле подложени на наизменична промена на поларитетот (300 и 700 циклуси) во електрохемиски систем. Промената на бојата кај овие филмови е од светлокафеава во светложолта. Раманските испитувања на овие филмови покажале дека се работи за бирнеситен тип на соединение.

Оптичките спектри на овие филмови, снимени во двокомпонентен електролит (воден раствор од KOH и KNO_3), покажале значително подобри електрохромни карактеристики во споредба со термички третирани и нетретирани филмови од манган(II) карбонат. Постигнатата разлика во трансмитанцата на 400 nm бранова должина на двете редокс состојби изнесува 30 %.

Петтото поглавје се однесува на дизајнот на хемиски метод за депозиција на тенки филмови од волфрам(VI) оксид и нивна карактеризација. Хемиската депозиција се изведува од еден воден раствор на натриум волфрамот и хлороводородна киселина. Најтенкиот филм се карактеризирал со 10 минути време на депозиција и со дебелина приближно 100 nm, а најдебелиот филм бил приготвен за време од 30 минути и имал дебелина од приближно 500 nm. Од рендгенската анализа било заклучено дека приготвените филмови по својот состав претставуваат смеса од волфрам(VI) оксид монохидрат и 0,33 хидрат. Електрохемиските испитувања покажале најдобра стабилност во раствор од литиум перхлорат растворен во пропилен карбонат.

Оптичките спектри на тенките филм со дебелина ~200 nm биле снимани во интервал од 400 до 800 nm во водни раствори од сулфурна киселина, литиум перхлорат и LiClO_4 растворен во пропилен карбонат. Потенцијалната разлика при снимањето била варирана во опсег од -3 V до +3 V. Максимално постигнатата разлика во вредноста на трансмитанцата при обоена и безбојна состојба при електричен напон од -3 V до +3 V изнесува приближно 40%.

Во поглавјето Заклучоци, кандидатот ги сумира најважните резултати и изведува соодветни заклучоци од презентираниите научни истражувања.

ЗАКЛУЧОК

Врз основа на анализата на докторската дисертација под наслов ХЕМИСКА ДЕПОЗИЦИЈА И КАРАКТЕРИЗАЦИЈА НА НЕОРГАНСКИ ЕЛЕКТРОХРОМНИ ТЕНКИ ФИЛМОВИ, од м-р Сани Демири, може да се заклучи дека кандидатот ги постигнал поставените цели. Имено, дизајнирал пет оригинални хемиски методи за

хемиска депозиција на електрохромни тенки филмови. Ги совладап методите на научноистражувачката работа, а при тоа успешно ги искористил техниките за карактеризација на тенките филмови. Добиените резултати и заклучоци претставуваат значаен придонес кон осовременување на методите за приготвување на електрохромните тенки филмови и придонес кон проширување на видиците во инженерството на тенкослојни неоргански материјали. Презентираните истражувања несомнено ќе побудат интерес кај научната јавност. Заклучоците од докторската дисертација се исто така научно издржани, што го потврдува и публикувањето на дел од резултатите од ова научно истражување во две научни статии.

Членовите на Рецензентската комисија имаат чест да му препорачаат на Наставно-научниот совет на ПМФ во Скопје да ја прифати докторската дисертација под наслов ХЕМИСКА ДЕПОЗИЦИЈА И КАРАКТЕРИЗАЦИЈА НА НЕОРГАНСКИ ЕЛЕКТРОХРОМНИ ТЕНКИ ФИЛМОВИ и да поведе постапка за нејзина јавна одбрана.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Д-р Билјана Пејова, вонреден професор на ПМФ во Скопје, с.р.
2. Д-р Јулијана Велевска, вонреден професор на ПМФ во Скопје, с.р.
3. Д-р Виолета Колева, вонреден професор при БАН во Софија, с.р.
4. Д-р Валентин Мирчески, редовен професор на ПМФ во Скопје, с.р.
5. Д-р Методија Најдоски, вонреден професор на ПМФ во Скопје, с.р.

РЕФЕРАТ

**ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН АСИСТЕНТ ОД ОБЛАСТА НА ПРИМЕНЕТАТА
МАТЕМАТИКА НА ИНСТИТУТОТ ЗА МАТЕМАТИКА НА ПРИРОДНО -
МАТЕМАТИЧКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ**

Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет, на седницата одржана на 22.12.2011 година, донесе одлука бр. 07-2683/3 за избор на Рецензентска комисија за избор на еден асистент, од областа на применетата математика, на Институтот за математика при Природно – математичкиот факултет во Скопје, во состав: д-р Борко Илиевски, д-р Биљана Крстеска и д-р Весна Манова Ераковиќ.

ИЗВЕШТАЈ

На конкурсот за избор во наставно – научни и соработнички звања, излезен во дневниот весник „Дневник“, на 25.11.2011, за работно место под број 2, на Институтот за математика при Природно – математичкиот факултет во Скопје се пријави м-р Анета Гацовска, асистент на Институтот за математика.

М-р Анета Гацовска е родена на 30.10.1975 година во Скопје, каде што завршила основно и средно образование. На Природно – математичкиот факултет во Скопје, на групата математика – теориска насока, се запишала во учебната 1994/95 година и дипломирала на 7.11.2000 година со просек на студии 9,73, со што се стекнала со академско звање-дипломиран математичар.

Постдипломските студии на Институтот за математика ги завршила на 18.12.2008 година со одбрана на магистерската работа со наслов “Стохастички модели во неживотно осигурување”, под менторство на проф. д-р. Жанета Попеска, редовен професор на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство (ФИНКИ) во Скопје. Во октомври 2011 ја пријавува темата на својата докторска дисертација со работен наслов: К–ТИ ЕКСТРЕМАЛНИ ПРОЦЕСИ ВО УПРАВУВАЊЕТО СО РИЗИК, под менторство на проф. д.м.н. Елисавета Панчева, од Институтот за математика и информатика при Бугарската академија на науките, Софија, Република Бугарија.

Во периодот ноември – февруари 2000/01 година работела како демонстратор на Електро–техничкиот факултет во Скопје по предметот математика I.

На 10.10.2001 година е примена за помлад асистент на Институтот за математика при Природно – математичкиот факултет во Скопје и е преизбрана во истото звање на 30.9.2003 година и 28.9.2006 година. На 14.5.2009 година е избрана за асистент на Институтот за математика.

Во изминатиот период, м-р Анета Гацовска изведувала вежби по следниве предмети: математика (Фармацевтски факултет), математика (за аналитичка биохемија на Институт за хемија), математика II (Институт за физика), математика I и математика II – A-ниво (Институт за хемија), аналитичка геометрија (Институт за информатика). одбрани делови од алгебра.

алгебра II, геометрија, евклидска геометрија, елементарна математика со практикум и хоспитации на наставата по математика (математика – физика), векторска алгебра, аналитичка геометрија, топологија, топологија – општа и алгебарска, проективна геометрија, елементарна математика со практикум - прв и втор дел, основи на веројатност, хоспитации на наставата по математика, финансиска математика, теорија на неподвижна точка и математички модели во економијата (Институт за математика).

Кандидатката учествувала на три интензивни курса во рамките на DAAD-проектите „Center of Excellence for Applications of Mathematics“, во кои што се вклучени институтите за математика на универзитети во Скопје, Ниш, Нови Сад, Благоевград, Скопје и Софија, од областите: теорија на кодирање и примена во теоријата на комуникации (Софија, 3 – 12.04.2002), финансиска математика и нејзино воведување на универзитетите (Пловдив, 15 – 21.12.2002) и финансиска математика (Пловдив, 15 – 26.11.2004). Освен тоа, во периодот од 10 до 12.11.2005 година, под раководство на DAAD, а во организација на Факултетот за математика при Белградскиот универзитет и САНУ учествувала и на конференцијата за Multimedia Technology for Mathematics and Computer Science Education. Кандидатката учествувала и на две работилници во состав на SEE Tempus Math PhD Studies-проектот, со свои презентации: Будва, 21 – 25 октомври 2009; Скопје, 9 – 13 ноември 2011, а во состав на истиот проект била и на месечен престој и учествувала на курсот по веројатност на Универзитетот на Црна Гора, во Подгорица, во текот на месец април 2011.

Учествувала и на следниве конференции:

- ICA 2010, 29. Меѓународна конференција на актуари, 7-12.3.2010, Кејп Таун, Јужна Африка,
- Mathematical Conference: 85 years of professor Blagoj Popov life, Ohrid 2008;
- Mathematical Conference 2010 - Dedicated to Professor Gorgi Čupona, Ohrid, Macedonia, September 10-13, 2010, presented - **A. Gacovska**, D. Leshkovski, Reinsurance models and Macedonian insurance data.

Во периодот 15-21.1.2012, кандидатката била на студиски престој на БАН, по покана на менторот д-р Елисавета Панчева, каде што учествувала на Националниот семинар по стохастика со свое предавање на тема: Карактеризација на k -ти горни подредени статистики (Characterization of k -th upper order statistics).

М-р Анета Гацовска во периодот мај 2002 – јуни 2003 година го посетувала и го завршила курсот по актуарска математика и примена на математиката во осигурувањето, организиран од Министерството за финансии на Р. Македонија, Faculty of Actuaries UK и Природно-математичкиот факултет од Загреб, а потоа и неговото продолжение во периодот октомври 2003 – јуни 2004 година. Во рамките на курсот ги има положено следниве 16 модули: вовед во актуарска и финансиска математика, статистика и веројатност, математика на осигурувањето на живот, математика на неживотно осигурување, економија и инвестиции, социјално и пензиско осигурување, принципи и практика на осигурувањето на живот, принципи и практика на неживотно осигурување (основен курс); инвестирање и управување со средства и обврски, напредна актуарска математика на живот, актуарско управување со животно осигурување, актуарско управување со неживотно осигурување, осигурувањето и позитивното законодавство во РМ, сметководство, демографија, актуарско

управување со здравствено осигурување (напреден курс). По завршувањето се стекнала со уверение за положени 16 модули и со сертификат за положен стручен испит за добивање дозвола за работа како овластен актуар. Во периодот јуни – јули 2004 престојувала на Институтот за актуари во Англија, во Лондон и во Оксфорд, каде што ја завршила обуката и се стекнала со сертификат за работа како тренер за изведување на актуарски курсеви. Член е на Македонското актуарско здружение „Актуар“ и била претседател на Собранието на ова Здружение во два мандата, а во моментот е секретар на Здружението.

Во периодот 2001 – 2004 учествувала во научноистражувачкиот проект „Фурисва анализа и примена“, финансиран од Министерството за образование и наука на Р. Македонија, под раководство на проф. д-р Живорад Томовски.

Член е на Сојузот на математичарите на Македонија. Постојан член е на комисиите за натпревари по математика за учениците од средните училишта и основните училишта. Освен тоа, учествува и во изведувањето на меѓународните натпревари „Кенгур“ за Македонија. Од 2004 до 2007 година била еден од уредниците на „Нумерус“ – математичко списание за учениците од основните училишта во нашата земја. Од 2010 е член на уредувачкиот одбор на математичкото списание „Сигма“, за учениците од средните училишта. Била член на Организациониот одбор на III и IV конгрес на математичарите на Македонија одржани во Струга, во периодот 29.9.2005 – 2.10.2005 и 19.10.2008 – 22.10.2008. На овие конгреси учествувала и со презентации на стручни трудови:

[1] Вообичаени грешки на учениците - натпреварувачи во учебната 2004/05 година, А. Гацовска, Д. Лешковски, Зборникот на трудови на Третиот конгрес, стр. 13-20, Сојуз на математичари на Македонија;

[2] Очекувани тенденции на бројноста и успехот на учениците – натпреварувачи по математика од средните училишта (В. Миовска, Ѓ. Маркоски, А. Гацовска, Д. Лешковски, Зборник на трудови на Четвртиот конгрес, стр. 155-168, Сојуз на математичари на Македонија.

Свои стручни трудови има објавено и во популарните списанија за учениците од средните училишта, „Сигма“, и за учениците од основното образование, „Нумерус“, во издание на Сојузот на математичари на Македонија. Во циклусот наслови под име “За популаризација на математиката”, во четири продолженија објавени се:

[3] Применетата математика како средство за популаризација на математиката, А. Гацовска, „Сигма“ 73, стр. 4-8,

[4] Сложена каматна стапка и начини на пресметување, А. Гацовска, „Сигма“ 74, стр. 4-8;

[5] Антиципативно и непрекинато пресметување на сложената камата, А. Гацовска, „Сигма“ 75, стр. 1-5;

[6] Примена на изводите во економските функции, А. Гацовска, „Сигма“ 76, стр. 3-6;

[7] Мали тајни на броевите, А. Гацовска, „Нумерус“ 32-4, стр. 9-11, ЗМИ град Скопје.

Еден е од авторите и на книгите собрани задачи од натпревари за средните училишта:

[8] Macedonian Mathematical Competitions 2007, CMM

[9] Macedonian Mathematical Competitions 2008, CMM

- [10] Macedonian Mathematical Competitions 2009, СММ
- [11] Натпревари по математика 2010 во Р. Македонија, СММ
- [12] Натпревари по математика во основно образование 2011, СММ
- [13] Натпревари по математика во средно образование 2011, СММ.

Еден е од авторите и на учебниците за редовна настава за средно образование:

[14] К. Тренчевски, А. Гацовска, Н. Ивановска, Математика за економисти, за III година на четиригодишното стручно образование, економско-правна и трговска струка, економски техничар, Просветно дело, Скопје, 2010.

[15] А. Гацовска, Ј. Т. Смилески, Н. Ивановска, Математика за економисти, Изборен предмет за III и IV година на четиригодишното стручно образование, економско-правна и трговска струка, Просветно дело, Скопје, 2010.

[16] К. Тренчевски, А. Гацовска, Н. Ивановска, Математика за економисти, за III година на четиригодишното стручно образование, економско-правна и трговска струка, техничар за трговија и маркетинг, Скопје, 2011.

[17] К. Тренчевски, А. Гацовска, Н. Ивановска, Ј. Т. Смилески, Математика за економисти, за IV година на четиригодишното стручно образование, економско-правна и трговска струка, економски техничар, Скопје, 2011.

Заклучок и предлог

Врз основа на погоре изнесениот извештај, како членови на Рецензентската комисија, кои непосредно ја имаат следено активноста на кандидатката, позитивно ја оценуваме досегашната нејзина севкупна активност и цсиме дека кандидатката се развива во солиден наставно-научен работник.

Затоа, сметаме дека се исполнети сите услови кандидатката да биде повторно избрана во звањето асистент. Со задоволство му препорачуваме на Наставно-научниот совет на Природно-математички факултет во Скопје, да ја преизбере м-р Анета Гацовска во звањето асистент од областа на применетата математика на Институтот за математика при Природно-математичкиот факултет во Скопје.

Рецензентска комисија

1. Д-р Борко Илиевски, редовен професор на ПМФ, с.р.
2. Д-р Билјана Крстеска, редовен професор на ПМФ, с.р.
3. Д-р Весна Манова Ераковиќ, редовен професор на ПМФ, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „НУМЕРИЧКИ МОДЕЛ НА АРМИРАН БЕТОН ЗАЈАКНАТ СО FRP“, ИЗРАБОТЕНА ОД М-Р ВЛАДИМИР ВИТАНОВ, ДИП.ГРАД.ИНЖ., ПРИЈАВЕНА НА ГРАДЕЖНИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Градежниот факултет во Скопје, на својата 377.седница одржана на 1.7.2011, нè именува за членови на Комисијата за преглед и оцена на докторската дисертација под наслов НУМЕРИЧКИ МОДЕЛ НА АРМИРАН БЕТОН ЗАЈАКНАТ СО FRP, изработена од м-р Владимир Витанов, дипл.град.инж., асистент на Градежниот факултет во Скопје.

По прегледот на дисертацијата, Комисијата го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Докторската дисертација под наслов „Нумерички модел на армиран бетон зајакнат со FRP“, изработена од м-р Владимир Витанов, дипл.град.инж., е изложена на 136 страници, разработена е во 6 глави и содржи 69 слики, 15 табели, 1 додаток и листа на литература со 103 наслови.

1. Предмет на истражувањето

Употребата на армиранобетонски платна како примарен систем за зголемување на сеизмичката отпорност на армиранобетонските конструкции претставува стандард во современото асеизмичко проектирање. Интензивните истражувања во областа на земјотресното инженерство доведоа до постојани подобрувања во анализата и проектирањето на ваквите објекти кои се рефлектирани и во актуелните прописи. Оваа постојана промена резултира со тоа што објектите изградени пред неколку децении повеќе не се во согласност, односно не одговараат на барањата на современите стандарди и прописи. Ваквите конструкции мора да бидат зајакнати и приспособени на стандардите (ретрофит) со цел да се обезбеди нивно соодветно однесување во случај на појава на земјотрес.

Повеќе различни методи за поправка и зајакнување на конструкциите со армиранобетонски платна се развиени, тестирани и употребени, а нови постојано се појавуваат. Една од поновите и популарни методи за зајакнување вклучува употреба на полимери армирани со влакна (FRP - Fiber Reinforced Polymers), поврзани на надворешните површини на армиранобетонските платна. Благодарение на нивните специфични карактеристики како што се: високата јакост, малата тежина, отпорноста на корозија и др., тие се покажуваат како ефективна, а понекогаш и незаменлива мерка за зајакнување - особено во случаите кога традиционалните методи, како што се

додавањето на челични плочи или зголемувањето на армиранобетонските пресеци („жакетирање“), не би можеле да се употребат.

Барањата на индустријата за нови технологии неминуливо води кон зголемување на истражувањата во соодветната научна област со цел да се обезбеди научно здрава основа за нивна ефикасна и економична употреба. Ова секако се однесува и на употребата на FRP како современи материјали за зајакнување на армиранобетонските конструкции. Значителен обем на теоретски и експериментални истражувања беа изведени во последните декади и тие придонесоа за многу подобрувања - од развој на различни технологии за производство и техники на примена на FRP до подобро, поточно и поефикасно моделирање на материјалот и анализата на конструкциите. И покрај тоа, идентификувани се повеќе области кои не се доволно покриени, односно бараат дополнителни истражувања и подобрувања.

Презентираното истражување се фокусира на симулирањето на однесувањето на армираниот бетон зајакнат со FRP и се наоѓа во рамнинска состојба на напрегања. Добро прогнозирање на однесувањето на материјалот може да се постигне преку користење на соодветен материјален закон. Брзиот напредок во пресметковната технологија овозможи развивање на сè покомплексни и посоефицицирани материјални закони со кои може да се моделира нелинеарното однесување на материјалот, предизвикано од најразлични феномени кои се јавуваат кај материјалот во текот на товарењето. Најзастапен пристап за добивање на нумерички резултати за распределбата на напрегањата и деформациите во конструктивните елементи е преку користење на методот на конечни елементи.

Првите обиди за употреба на методот на конечни елементи за анализа на армиранобетонски елементи датираат од 60-тите години на 20 век. Моделирањето на армираниот бетон, кој е нелинеарен, нехомоген, композитен материјал со анизотропија предизвикана од напрегањата, се покажало како многу тешка задача. Пукањето на бетонот, како феномен кој е идентификуван како главен причинител на нелинеарното однесување на материјалот, било моделирано преку претходно дефинирани шеми на пукнатини каде што се предвидуваало физичко одвојување на јазлите од мрежата на конечни елементи, што од своја страна барало постојано менување на топологијата на мрежата како што се менувал товарот. Во обид да се надминат ваквите недостатоци, воведен е нов пристап при моделирање на пукнатините преку воведување на т.н. „распределни“ (smeared) пукнатини. При овој пристап бетонот се третира како континуален ортотропен материјал каде пукнатината се појавува во точка каде што главното напрегање на затегнување ќе ја надмине јакоста на затегнување, но наместо една пукнатина и физичко одвојување на материјалот во таа точка, се појавуваат повеќе рамномерно распределни пренатини нормални на правецот на главното напрегање на затегнување, при што не настанува физичко одвојување на материјалот.

Моделирањето на челичната арматура претрпело слични промени - дискретно и „распределено“ моделирање. При дискретното моделирање се користат посебни гредни или стапаста елементи за моделирање на секоја од арматурните прачки, додека при „распределеното“ моделирање, челичната арматура се смета дека е распределена низ бетонскиот елемент.

Зголемената употреба на FRP за зајакнување на армиранобетонските конструкции води кон појава на првите обиди за моделирање на нивното однесување со користење на методот на конечни елементи. Развиени се и помалку или повеќе успешно употребени различни формулации на конечни елементи, материјални закони и пристапи на моделирање.

2. Содржина на трудот

Во презентираното истражување се предлага нов материјален модел за армиран бетон зајакнат со FRP. Предложениот хипоеластичен ортотропен модел овозможува симулација на армиранобетонски конструкции зајакнати со FRP, со земање предвид на развојот на пукнатините под дејство на приложениот статички или цикличен товар. Моделот може да се употреби за симулирање на однесувањето на зајакнати армиранобетонски елементи во услови на рамнинска состојба на напрегања како што се армиранобетонските платна, плочи и лушпи.

Во Глава 1 од дисертацијата се дадени воведот во темата на презентираното истражување, мотивацијата за негова реализација и поставените цели.

Во Глава 2 се содржи сеопфатен преглед на стручната литература од научните области кои се поврзани со предметот на истражувањето - историскиот развој на употребата на FRP за зајакнување на армиранобетонските конструкции, преглед на релевантните експериментални истражувања и нивните резултати, преглед на пристапите и методите за анализа на овој вид конструкции, како и преглед на постојните кодови и стандарди кои се однесуваат на употребата на FRP за зајакнување на армиранобетонските конструкции во практиката.

Во Глава 3 се дадени основните информации (физичко-механичките својства, моделирањето, техниките за зајакнување, производствената технологија) за конститутивните материјали - бетон, челик и FRP - кои заедно го формираат композитниот материјал кој е предмет на истражувањето.

Во Глава 4 се содржи деталната формулација на предложениот модел за армиран бетон зајакнат со FRP. Поединечно се формулирани моделите на бетонот, арматурното железо и зајакнувањето од FRP, како и формирањето на конститутивната матрица на композитниот материјал.

Во Глава 5 е презентирана верификацијата на предложениот модел. Во почетокот се презентирани резултатите од спроведените анализи на единечен конечен елемент изложен на едноаксијален притисок, односно зајакнување, со цел да се верификува точноста на софтверската имплементација на материјалниот модел. Потоа се дадени резултатите од повеќе спроведени анализи на армиранобетонски елементи со и без зајакнување, изложени на монотони и циклични товари, а за кои се познати експериментално добиените резултати со цел да се провери и потврди практичната примена на моделот.

Во последната глава, Глава 6, се поместени кратко резиме на трудот, изведените заклучоци како и препораките за евентуалните понатамошни истражувања во областа.

Во додатокот на оваа дисертација, Додаток А, е претставен детален опис на софтверската имплементација на предложениот модел во комерцијалниот софтверски пакет за анализа со користење на методот на конечни елементи, ANSYS.

3. Придонес на дисертацијата

Во дисертацијата е презентиран и оригинално, софтверски имплементиран конститутивниот модел за армиран бетон на Darwin и Pecknold, зајакнат со FRP и применлив при рамнинска состојба на напрегања на конструкции изложени на монотонно или циклично товарење. Предложениот конститутивен модел за биаксијално однесување на бетонот кој го имплементира концептот на еквивалентна едноаксијална дилатација, заедно со сите придружни субрутини е програмиран во фортрански код и е вграден во комерцијалниот пакет за генерална анализа на конструкции со конечни

елементи. ANSYS. Извршените анализи покажуваат многу добро совпаѓање на нумеричките и експерименталните резултати при монотонно товарење. Многу добри резултати се добисни и кај тестовите каде што армиранобетонски елементи зајакнати со FRP се изложени на циклично товарење, со блиско совпаѓање на кривите сила-поместување, како и дисипацијата на енергија по циклус.

Резултатите од спроведените нумерички анализи покажуваат дека добро совпаѓање со експерименталните резултати се остварува преку комбинирање на индивидуалните конститутивни карактеристики на бетонот, челикот и FRP со користење на пристапот на „распределување“ за добивање на конститутивната матрица на „композитниот“ материјал. Овој пристап овозможува многу едноставно моделирање на конструкциите со користење на методот на конечни елементи, елиминирајќи ја потребата за додавање на посебни елементи за секој од материјалите, со што се намалува големината и комплексноста на конструктивниот модел.

Предложениот модел овозможува едноставно моделирање на комплексен, високо-нелинеарен материјал изложен на биаксијално монотонно или циклично товарење. Показано е дека моделот е способен да го симулира однесувањето на армиранобетонските елементи во рамнинска состојба на напрегања кои се зајакнати со FRP, каде што материјалот за зајакнување може да биде аплициран во неколку слоја со различна ориентација, во различни конфигурации (континуирано распределено преку површината на елементот, или дискретно, само во одредени точки/области) и различна локација (на страните или на горната/долната страна). Неговата имплементација во комерцијалниот софтвер за анализа со метод на конечни елементи, ANSYS, ја олеснува неговата примена за понатамошни истражувања или за апликативни потреби.

Верификацијата на програмскиот код за имплементираниот пресметковен модул, кој во себе ги интегрира на ниво на волумен на конечен елемент физичко-механичките карактеристики на конститутивните материјали, како и дискретните прснатини во бетонот кои физички учествуваат во елементот и ги трансформира во континуирана форма, е извршена на повеќе примери од литературата. Експериментално добиените резултати од избраните примери на однесување на тестирани конструкции, како при статичко така и при циклично товарење, реално се репродуцирани според добиените резултати од анализа во ова истражување. Примерите за експериментално однесување на елементите и конструкциите се поддржани и со нумерички резултати за однесувањето од други автори. Резултатите од ова истражување во споредба со нумеричките резултати добисни според други извори покажуваат еднакво добро поклопување со експериментално добиените, а во некои случаи предложениот пресметковен модел дава подобра поддршка на експериментите.

4. Заклучок

Во докторската дисертација под наслов „Нумерички модел на армиран бетон зајакнат со FRP“, кандидатот м-р Владимир Витанов успешно имплементира оригинално развиен пресметувачки модул за моделирање и анализа на рамнински проблеми за конструкции од армиран бетон зајакнати со FRP во компјутерскиот код на програмот ANSYS. Биаксијалната состојба на напрегања и деформации на конструкцијата, како и формирањето на конститутивната матрица на композитниот материјал е формулирана преку поединечните модели за однесување на бетонот, арматурата и зајакнувањето со FRP. Дискретните прснатини во бетонот со произволна линиска ориентација, како и линиската ориентација на арматурата и зајакнувањето од FRP, во пресметковниот

модел се претставени како површински дистрибуирани, односно распределени во рамките на елементите на кои им припаѓаат.

Применетиот пристап на континуирана распределба на пренатините се одликува со екстремна едноставност и ефикасност при решавањето на проблемите кои манифестираат високо нелинеарно однесувањето на композитниот материјал составен од бетон, арматурно железо и FRP. Нумеричкиот модел, развиен во ова истражување, овозможува анализа на линиски и површински: елементи, потконструкции и конструкции од армиран бетон со или без FRP, изложени на различни истории на товарење. Моделот овозможува нелинеарна анализа при монотono или циклично товарење, но и за независни симултани истории на товарење од попречна сила и од аксијална сила. Моделот реално ги репродуцира феномените на деградација на крутоста, деградација на јакоста и стеснување (штипнување) на хистерезисната петелка при циклично товарење, како резултат, најмногу, на високата вредност на трансверзалната и/или аксијалната сила.

Врз основа на изнесеното во рецензијата на поднесената докторска дисертација под наслов „Нумерички модел на армиран бетон зајакнат со FRP“, од кандидатот м-р Владимир Витанов, со особена чест и посебно задоволство му предлагаме на Наставно-научниот совет на Градежниот факултет во Скопје да ја прифати позитивната оцена на Рецензентската комисија и согласно со законските одредби за докторирање на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје да закаже јавна одбрана.

Рецензенти

Проф. д-р Љупчо Лазаров с.р.

Проф. д-р Кристоф Бутенвег с.р.

Проф. д-р Светлана Петковска Ончевска с.р.

Проф. д-р Ѓорѓи Кокаланов с.р.

Проф. д-р Данило Ристик с.р.

**ПРЕГЛЕД НА ПРИФАТЕНИ ТЕМИ ЗА ИЗРАБОТКА НА ДОКТОРСКИ
ДИСЕРТАЦИИ – ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ ВО СКОПЈЕ**

<i>Ред. бр.</i>	<i>Име на кандидатот</i>	<i>Наслов на темата</i>	<i>Комисија за подборност</i>
1.	м-р Вера Бошковска	"Стратегии за адаптација на франшизата во Република Македонија"	-д-р Марија Ацковска -д-р Татјана Петковска-Мирчевска -д-р Дејан Пендев
2.	м-р Мирјана Пехчевска Поп Илиев	"Улогата и значењето на кариерното советување во процесот на доживотното учење во Република Македонија"	-д-р Верица Јанеска -д-р Васил Поповски -д-р Наташа Данилоска
3.	д-р Златко Јаковлев	"Финансиските одлуки на менаџментот и нивната улога во работењето на претпријатијата од областа на туризмот"	д-р Марија Ацковска -д-р Биљана Ангелова -д-р Неда Петроска-Ангеловска
4.	м-р Драган Чунгурски	"Локалната самоуправа во функција на одржлив рурален развој во Република Македонија"	д-р Наташа Данилоска -д-р Снежана Костадиновска-Милошевска -д-р Татјана Петковска-Мирчевска

**ПРЕГЛЕД НА ПРИФАТЕНИ ТЕМИ ЗА ИЗРАБОТКА НА МАГИСТЕРСКИ
ТРУДОВИ**

<i>Ред. бр.</i>	<i>Име на кандидатот</i>	<i>Наслов на темата</i>	<i>Ментор</i>
1.	Славица Псалтиров Бранковиќ	"Улогата на агенциите за вработување во градењето на капацитетите на човечките ресурси"	д-р Васил Поповски
2.	Марија Србиновска	"Компаративна анализа на перформансите на банките со примена на методот КАМЕЛС"	д-р Климентина Попоска
3.	Ана Стоилковиќ Нацевска	"Улогата и значењето на ефективното лидерство во поттикнување на креативното мислење"	д-р Васил Поповски
4.	Сабина Факиќ	"Брендирањето на земји во	д-р Силвана

		глобализираниот свет "	Мојсовска
5.	Виолета Крстевска	"Системот за плати и награди на финансиските работници во Република Македонија "	д-р Снежана Костадиновска-Милошевска
6.	Исидора Стојановска	"Капитални и ликвидносни мерки на Базел 3 и нивното влијание врз стабилноста и профитабилноста на банките "	д-р Климентина Попоска
7.	Жарко Спасески	"Мерките за спречување на корупцијата и нивното влијание врз динамиката на евроинтеграцискиот процес на Република Македонија "	д-р Снежана Костадиновска-Милошевска
8.	Ивана Чадиковска	"Кредитната анализа на клиентите во функција на управувањето со кредитниот ризик во банките "	д-р Климентина Попоска
9.	Сашка Стојменова	"Примена на концептот на проектен менаџмент во спроведување на јавни набавки - студија на случај "	д-р Биљана Ангелова
10.	Дејан Ѓорѓиевски	"Бренд менаџмент на автомобилската индустрија во Македонија "	д-р Татјана Петковска-Мирчевска
11.	Методи Пеневски	"Можности и перспективи за воведување на финансискиот производ "проскитил" како дел од проектното кредитирање "	д-р Климентина Попоска
12.	Филип Чичевалиев	"Фактори на успешност при спојување и превземањена консултантски фирми "	д-р Биљана Ангеловска

Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје
Факултет за ветеринарна медицина - Скопје

Прифатени теми за изработка на докторска дисертација

Кандидат	Тема	Комисија
М-р Ксенија Илиевска	„Застапеност, можности за рана дијагностика и терапија на заболувањата на чапунките кај млечните крави“.	1. Проф. д-р Пламен Тројачанец 2. Проф. д-р Игор Улчар 3. Проф. д-р Дине Митров
М-р Ширибан Рамани	„Проценка на достапноста и влијанието на металите врз рибните популации во реките кои се под влијание на рударски активности“	1. Проф. д-р Велимир Стојковски 2. Проф. д-р Зехра Хајрулаи - Муслиу 3. Проф. д-р Павле Секуловски
М-р Игор Џаџовски	„Молекуларна типизација и филогенетска анализа на ленти вирусите кај мали преживари детектирани на територијата на Република Македонија“.	1. Проф. д-р Дине Митров 2. Проф. д-р Славчо Мреношки 3. Проф. д-р Игор Улчар

Адреса: Лазар Поп-Трајков 5-7, 1000 Скопје, Р. Македонија
Address: Lazar Pop-Trajkov 5-7, 1000 Skopje, R. Macedonia
Tel: +389 2 3240 700
Fax: +389 2 3114 619
E-mail: fvms@fvm.ukim.edu.mk
Web: http://www.fvm.ukim.edu.mk

Certificate No: 74597

ПРЕГЛЕД
на одобрени теми за изработка на докторски дисертации на Правниот
факултет „Јустинијан Први„ во Скопје
Наставно-научен совет – 23.03.2012 година

Кандидат	Тема	Комисија
М-р Зоран Димитровски	Корени на развојот на политичките идеологии во Македонија	Д-р Гордана Силјановска Давкова Д-р Билјана Поповска Д-р Зоран Илиевски
М-р Силвана Бержецка	Улогата на бранителот во претходната постапка	Д-р Методија Каневчев Д-р Гордана Бужаровска Д-р Гордан Калајџиев
М-р Елена Милевска Штрбевска	Меѓународната соработка во казнената материја – предизвици и перспективи по Лисабонскиот договор	Акад. д-р Владо Камбовски Д-р Гордана Бужаровска Д-р Гордан Калајџиев
М-р Хари Ајцев	Арбитражата како начин на решавање на спорови од спортско право	Д-р Поликсена Гавроска Д-р Арсен Јаневски Д-р Тони Дескоски
М-р Шпендим Максути	Уставниот суд на Република Македонија и заштитата на слободите и правата на човекот и на граѓанинот	Д-р Тања Каракамишева Јовановска Д-р Гордан Калајџиев Д-р Ана Павловска Данева
М-р Казиме Шерифи	Случајот на распаѓање на Југославија низ преговорите на претседателите на републиките и Мирвната конференција за Југославија (Хаг, Брисел и Лондон)	Д-р Денко Малески Д-р Љубомир Фрчкоски Д-р Татјана Петрушевска
М-р Елмедине Асани	Двојниот карактер на прекршоците во правниот систем на Република Македонија	Д-р Симеон Гелевски Д-р Борче Давитковски Д-р Ана Павловска Данева

М-р Емил Крстески	Политиката на Соединетите Американски Држави спрема Медитеранот на почетокот на 21-от век	Д-р Денко Малески Д-р Сашо Георгиевски Д-р Татјана Петрушевска

ПРЕГЛЕД
на прифатени теми за изработка на магистерски трудови на Правниот
факултет „Јустинијан Први„ во Скопје
Наставно-научен совет – 23.03.2012 година

Кандидат	Тема	Ментор
Даниела Илиевска	Кривични дела против безбедноста на јавниот сообраќај	Акад.д-р Владо Камбовски
Меѓународен тероризам	Меѓународен тероризам	Д-р Методија Каневчев
Гордана Чокрева	Зависност од марихуана	Д-р Гордана Бужаровска
Илчо Глигуровски	Конвенцијата за правата на детето и нејзиното влијание врз системот на малолетничката казнена правда во Република Македонија	Д-р Гордан Калаџиџев
Наташа Стојчевска	Класификација на осудените лица (со посебен осврт на затвор Битола)	Д-р Александра Груевска Дракулевски
Пакиза Фрkušоска	Туристички криминалитет	Д-р Александра Груевска Дракулевски
Мимоза Грујеска	Казнено правни аспекти на вознемирување на работното место во Република Македонија	Д-р Александра Груевска Дракулевски
Александра Јанкаиевска	Етиолошки и феноменолошки карактеристики на рецидивизмот во Република Македонија	Д-р Александра Груевска Дракулевски
Маја Симоновска	(Де)криминализација на евтаназијата	Д-р Александра Деаноска Трендафилова
Ивана Трајчевска	Казнени дела на загрозување на здравјето со заразни болести	Д-р Александра Деаноска Трендафилова

Суада Адемоска	Казненоправната проблематика на трансплантацијата на човечки органи и ткива	Д-р Александра Деаноска Трендафилова
Андреј Божиновски	Европски налог за апсење	Д-р Александра Деаноска Трендафилова
Маја Димовска	Казненото дело „трговија со луѓе“ – компаративно-правни аспекти	Д-р Александра Деаноска Трендафилова
Оља Спасовска	Хашки трибунал, со посебен осврт на судскиот процес против Јохан Тарчуловски	Д-р Никола Тупанчески
Бобан Божиновски	Фалсификување исправи и службени исправи	Д-р Никола Тупанчески
Мартин Чалакоски	Казненоправни аспекти на нелојална конкуренција во фармацевтската индустрија	Д-р Никола Тупанчески
Илија Ефремов	Стечајни инкриминации со посебен осврт на кривичното дело лажен стечај	Д-р Никола Тупанчески
Јасмина Стефаноска	Проширената конфискација – нов инструмент во борбата против организираниот криминал	Д-р Никола Тупанчески
Анита Тасева	Репресивни мерки за спречување на перење пари со посебен осврт на одредбата од член 273 од КЗ на РМ	Д-р Никола Тупанчески
Хамдије Адеми	Европски институции и нивната улога во сузбивање на организиран криминал	Д-р Никола Тупанчески
Кристина Петровска	Недозволена трговија	Д-р Никола Тупанчески
Марија Јолевска	Одземање на незаконски стекнати приходи со перење пари	Д-р Никола Тупанчески

Александра Ристова	Крајна нужда во казненото право	Д-р Никола Тупанчески
Сања Ѓорѓиева	Членот 2 од Палермо Конвенцијата и неговата интерпретација во некои казнени законодавства	Д-р Никола Тупанчески
Александар Китановски	Мерки на безбедност-компаративни аспекти	Д-р Никола Тупанчески
Билјана Трлеска	Казненоправни аспекти на криминалитетот на бели јаки	Д-р Никола Тупанчески
Јасмин Калач	Феноменолошки карактеристики на организираниот криминалитет во Република Македонија во периодот од 2007-2010 година	Д-р Гордана Бужаровска
Ирена Петровска	Училишно насилство како социопатолошка појава	Д-р Гордана Бужаровска
Сања Стрезоска	Етиологија на насилството кај малолетниците	Д-р Гордана Бужаровска
Росана Јаневска	Казненоправни аспекти на кривичното дело убиство на миг	Д-р Александра Груевска Дракулевски
Димитрија Димовски	Семејното насилство во Република Македонија со посебен осврт на подрачјето на Основниот суд во Гостивар	Д-р Александра Груевска Дракулевски
Марија Томевска	Положбата на осудените лица во казнено-поправните установи во Република Македонија со посебен осврт на затвор Битола	Д-р Александра Груевска Дракулевски
Градимиr Симоновски	Облици на надворешна контрола врз органите на државната управа	Д-р Борче Давитковски
Трајче Ангеловски	Облици на неформално здружување во рамки на административните	Д-р Борче Давитковски

	организации и влијание на неформалните организации врз продуктивноста на администрацијата (ефекти од појави како: корпоративен идентитет, клики, позитивна корупција, хронизам, непотизам)	
Дарко Блажевски	Интерпелацијата како механизам за собраниска контрола врз носителите на јавни функции	Д-р Борче Давитковски
Сања Божовиќ	Отвореноста на македонската администрација – оцена преку Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер	Д-р Борче Давитковски
Софија Бојковска	Реформите на системот за колективна безбедност на ОН	Д-р Татјана Петрушевска
Љупчо Цветановски	Воспоставување и модалитети на одржување на дипломатските односи	Д-р Татјана Петрушевска
Антонела Саздова	Дипломатски привилегии и имунитети	Д-р Татјана Петрушевска
Душица Нофитоска	Јуриспруденцијата на Трибуналот за поранешна Југославија и Трибуналот за Руанда во однос на злосторството геноцид	Д-р Татјана Петрушевска
Бојана Георгиевска	Дипломатските привилегии и имунитети и заштитата на човековите права	Д-р Татјана Петрушевска
Надица Чаушевска	Европски извршен наслов – реалности и перспективи	Д-р Сашо Георгиевски
Марина Костовска	Употребата на обновливите	Д-р Сашо Георгиевски

	енергетски извори во Европската унија	
Мери Михајловска	Повелбата за фундаменталните права на Европската унија и правото на добро администрирање	Д-р Сашо Георгиевски
Ердуан Садики	Недискриминација во образованието	Д-р Љубомир Фрчкоски
Кристина Колева	Општа меѓународна надлежност во меѓународното право на Европската унија и на Република Македонија	Д-р Тони Дескоски
Марко Димовски	Заштитата на јавното здравје во рамките на Европската унија: Право и политика	Д-р Татјана Петрушевска

ПРЕГЛЕД

на прифатени теми за изработка на магистерски трудови на Правниот факултет „Јустинијан Први,, во Скопје

Кандидат	Тема	Ментор
Александар Макалоски	Инвестициските фондови во Република Македонија	проф. д-р Тито Беличанец
Милица Казиева	План за реорганизација во стечајната постапка	проф. д-р Димитар Гелев
Рената Здравкоска	Правна регулација на правата на пациентите	проф. д-р Димитар Гелев
Александар Крстески	Работите (обврските) на шпедитерот кај договорот за меѓународна шпедиција	проф. д-р Горан Коевски
Владимир Наумоски	Поврзаноста и односот на системот на јавни набавки со други институции во правниот систем	доц. д-р Александар Климовски.
Емилија Станојковска	Позицијата и влијанието на главниот извршен директор во процесите на носење на одлуките и можностите на одборот за ограничување на неговата моќ во корпорацијата	доц. д-р Александар Климовски
Александар Стојанов	Улогата и значењето на малцинските акционери во корпоративното управување во Република Македонија, споредбено со земјите од Европската унија	доц. д-р Александар Климовски
Моника Колевска	Одговорност за нематеријална штета за повреда на правото на углед и чест во правото и практиката на Република Македонија	проф. д-р Јадранка Дабовиќ-Анастасовска
Горан Талески	Улогата на Светската организација за интелектуална сопственост во развојот на правото на интелектуална сопственост	проф. д-р Јадранка Дабовиќ-Анастасовска
Васко Соткароски	Обврски на закупецот во правото на Република Македонија и правото на земјите на Југоисточна Европа	проф. д-р Јадранка Дабовиќ-Анастасовска
Ангела Јолакоска	Безбедноста на детските играчки во потрошувачкото	проф. д-р Јадранка Дабовиќ-Анастасовска

	право на Република Македонија и на Европската унија	
Ирена Дојчиновска	Одговорност на изведувачот кај договорот за градење во домашното право и практика	проф. д-р Јадранка Дабовиќ-Анастасовска
Анета Бошковска	Рокови за остварување на правата на купувачот според домашните и меѓународните извори	проф. д-р Јадранка Дабовиќ-Анастасовска
Драган Божиновски	Постапка за делба на заеднички предмет или имот	проф. д-р Татјана Зороска-Камиловска
Леонида Цумеркоска	Извршување врз хартии од вредност заради наплата на парично побарување	проф. д-р Татјана Зороска-Камиловска
Слаѓана Ивановска	Вонпарнични постапки за уредување на семејни односи во правото на Република Македонија и во судската практика	проф. д-р Татјана Зороска-Камиловска
Бети Василевска	Влијанието на стечајната постапка врз извршната постапка и обезбедувањето на побарувањата	проф. д-р Татјана Зороска-Камиловска
Тодор Пеливанов	Смртта како правен факт во граѓанското право	проф. д-р Родна Живковска
Кристина Талеска	Владението како граѓанско правен институт	проф. д-р Родна Живковска
Емилија Шунтова	Правен режим на станбенот простор во Република Македонија	проф. д-р Родна Живковска
Катерина Стојаноска	Оригинални начини на стекнување на право на сопственост според Законот за сопственост и други стварни права	проф. д-р Родна Живковска
Даниела Манасиеска	Сопарничарство	проф. д-р Арсен Јаневски
Светислав Стојаноски	Исправите како доказно средство во граѓанската процесна постапка	проф. д-р Арсен Јаневски
Родне Мартинова	Постапка за склучување брак	проф. д-р Дејан Мицковиќ

Ненад Паунов	Брачниот договор во современите семејно правни системи	проф. д-р Дејан Мицковиќ
Нада Миленкова	Улогата на нотарите во водењето на оставинската постапка во македонското право и компаративното право	проф. д-р Дејан Мицковиќ
Лина Несторовска	Хармонизација и унификација на семејното право во европските земји	проф. д-р Дејан Мицковиќ
Биљана Милошевска	Брачни пречки во македонското и споредбеното право	проф. д-р Дејан Мицковиќ
Симона Макаријоска	Постапка за развод на брак	проф. д-р Дејан Мицковиќ
Весна Велкова	Современи тенденции во семејното право во европските земји	проф. д-р Дејан Мицковиќ
Ивана Стајиќ	Карактеристики на старателството во македонското и споредбеното право	проф. д-р Дејан Мицковиќ
Стојка Стојанова	Старателство над лица со одземена деловна способност	проф. д-р Дејан Мицковиќ
Марија Георгиева	Начини на престанок на бракот во Македонија и споредбеното право	проф. д-р Дејан Мицковиќ
Александра Христовска	Правото на речен залог како граѓанско субјективно право во правниот систем на Република Македонија	доц. д-р Тина Пржеска
Симона Стефановска	Правна регулација на трансплатација на органи	проф. д-р Димитар Гелев
Биљана Биљановска	Анuitети и пазари на анuitети	проф. д-р Димитар Гелев
Катерина Петкова	Управување со инвестициони фондови	проф. д-р Димитар Гелев
Елена Петровска	Правна регулација на жирантите	проф. д-р Димитар Гелев
Ана Шајноска	Правен и даночен третман на постојаната деловна единица на странско лице во Република Македонија	проф. д-р Весна Пендовска
Дарко Антиќ	Правни аспекти на финансирање на јавниот долг преку домашни извори во Република Македонија	проф. д-р Александра Максимовска Велјановски
Филип Србиновски	Надлежности на учесниците	проф. д-р Александра

	во буџетскиот процес во Република Македонија	Максимовска Велјановски
Ана Чешуровска	Правна регулатива на данокот на имот во домашното и компаративното законодавство	проф. д-р Александра Максимовска Велјановски
Дарко Јаневски	Правните аспекти на електронските потписи во Европската унија и Република Македонија низ призма на воведување на електронски фактури	проф. д-р Горан Коевски
Катерина Шојкиќ	Copyright, Freedom of Expression and Right to Access Information in the Digital Age	проф. д-р Јадранка Дабовиќ Анастасовска
Паула Гилевска	Protection and Commercialization of Intellectual Property Rights in Function of Successful Management of SMEs	проф. д-р Валентин Пепељугоски
Марин Гавриловски	Enforcement of Intellectual Property Rights According to the Anti-Counterfeiting Trade Agreement	проф. д-р Валентин Пепељугоски
Филип Вучен	The Significance of Geographical Indications for the Wine Regions in the Republic of Macedonia	проф. д-р Мирјана Поленак Акимоска
Јасмина Вељановска	Collective Management-Modes of Implementation in Croatia and Sweden and Proposals for Amending the Legislation of the Republic of Macedonia	проф. д-р Јадранка Дабовиќ Анастасовска
Владимир Георгиевски	Digital Rights Management in Linear and Nonlinear Audiovisual Media Services	проф. д-р Маја Камбовска
Сања Георгиевска	Договорот за трговско застапување во споредбеното право и во правото на Република Македонија	проф. д-р Горан Коевски
Орхан Арифовски	Предностите и слабостите на едностепенниот систем на управување во ОКТА наспроти двостепенниот систем на управување	проф. д-р Тито Беличанец

ДЕКАН

Проф.д-р Борче Давитковски

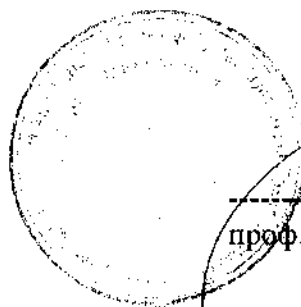
ПРЕГЛЕД
на прифатени теми за изработка на магистерски трудови на Правниот
факултет „Јустинијан Први„ во Скопје

Кандидат	Тема	Ментор
Ивана Петкуќеска	Влијанието на агенсите на политичка социјализација врз партиципативната политичка култура во Република Македонија	доц.д-р Ненад Марковиќ
Јордан Дуков	Потребата од саморегулација во македонското новинарство	доц.д-р Дејан Донев
Марија Теговска	Влијанието на организациите на глобалното цивилно општество врз демократските процеси во Македонија, Србија и Босна и Херцеговина	доц.д-р Ненад Марковиќ
Дејан Савески	Швајцарски федерализам	проф.д-р Гордана Силјановска Давкова
Филип Јаневиќ	Улогата на ЗЕЛС во процесот на одлучување на локално ниво	проф.д-р Гордана Силјановска Давкова
Мирослав Драганов	Локална самоуправа во Балканските држави	проф.д-р Гордана Силјановска Давкова
Лаура Стоименовска	Односот на Собранието на Република Македонија со извршната и судската власт	проф.д-р Саво Климовски
Ирена Несторовска	Правото на работа во Република Македонија меѓу Уставот и праксата	проф.д-р Рената Дескоска
Маргарита Котушевска	Поделба на власта во Соединетите Американски Држави	проф.д-р Рената Дескоска

Александар Павлов	Неспојливост на функцијата пратеник во претставничкото тело со вршење на други јавни функции или професии	проф.д-р Марица Ристовска
Николче Мушаревски	Стекнување на пратеничкиот мандат во претставничките тела	проф.д-р Марица Ристовска
Наташа Симеонова	Законодавниот процес и нормативната активност на парламентот	проф.д-р Саво Климовски

ПРЕГЛЕД
на прифатени теми за изработка на докторски дисертации на Правниот
факултет „Јустинијан Први,, во Скопје

Кандидат	Тема	Комисија
М-р Ирфан Тефики	Договор за доживотна рента во Република Македонија и во споредбеното право	Проф.д-рАрсен Јаневски Проф.д-рРоднаЖивковска Проф.д-р Јадранка Дабовиќ Анастасовска

ДЕКАН

проф.д-р Борис Давитковски

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА ЗА ПРЕДМЕТОТ ИМУНОЛОГИЈА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на член 132 од Законот за високото образование (Сл.весник на РМ бр. 35/2008, 103/2008, 26/2009, 83/2009, 99/2009, 115/10, 17/11 и 51/11), а во врска со членовите 42, 46 и 48 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник број 173/2011), Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на својата XII редовна седница одржана на 15.3.2012 година, донесе решение за избор на 1 наставник во сите звања по предметот имунологија и ја формираше Рецензентската комисија во состав:

1. проф. д-р Мирко Спироски
2. проф. д-р Кочо Димитровски
3. проф. д-р Перко Колевски
4. проф. д-р Милена Петровска
5. проф. д-р Маргарета Балабанова-Стефанова

На конкурсот објавен во весникот "Утрински весник" на 25.2.2012 година, се пријави кандидатот д-р Дејан Трајков. По разгледувањето на приложената документација и познавањето на кандидатот, Рецензентската комисија има чест да му го достави на Наставно-научниот совет на Факултетот следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

Д-р Дејан Трајков е роден во Скопје во 1963 година. Основно образование и гимназија завршил во Скопје со одличен успех. Студиите на Медицинскиот факултет во Скопје ги започнал во учебната 1982/83 година, а ги завршил во 1989 година со среден успех 8,73. Стручниот испит за лекари го положил во 1991 година. Во 1997 година ја започнал специјализацијата по трансфузиологија, а ја завршил во 2001 година, со што се стекнал со звањето специјалист - трансфузиолог. Супспецијализацијата по имунологија ја започнал во јуни 2002 година, а ја

завршил во 2011 година, со што се стекнал со звањето супспецијалист по имунологија и со лиценца за работа со пациенти од имунологијата.

На Институтот за МЕП Физиологија со антропологија се вработил во 1991 година, а од 1997 година до сега работи на Институтот за имунобиологија и хумана генетика.

Наставна дејност

За помлад асистент по предметот физиологија бил избран во 1993 година и сè до 1997 година учествувал во изведувањето на практичната настава по предметот физиологија за студентите по медицина, стоматологија, фармација и на Факултетот за физичка култура. За помлад асистент по предметот имунологија бил избран во 1995 година, а за асистент по истиот предмет бил избран во 2000 година. Во 2004 година бил преизбран за асистент по предметот имунологија. Од 1994 година до денес учествува во изведувањето на практичната настава по предметот имунологија за студентите по медицина и предметот имунохемија со основи на имунологија за студентите по аналитичка биохемија. Исто така, учествува и во изведувањето на практичната настава за студентите на постипломски студии на Стоматолошкиот факултет. Од 2005 година до денес учествува и во изведувањето на практичната настава по предметот хумана генетика за студентите по медицина, за студентите по логопедија и високите стручни сестри, по предметот биохемија 3 за студентите од аналитичка биохемија и по предметот генетика на спортот за студентите од Факултетот за физичка култура. Во 2012 година учествувал и во изведувањето на практичната настава по предметот методологија на научноистражувачка работа (од областа на биотехничките, медицинските науки и јавното здравство) за студентите од докторските студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“. Учествовал во изработката на неколку практикуми за овие предмети, како и во преводот на учебници за нив.

Како едукатор учествувал на 8 работилници за студентите по медицина и на 2 работилници за контрола на квалитетот во медицинските лаборатории за лаборанти.

Ментор е на 6 студентски теми изложени на конгресите на студентите по медицина во земјата и во странство.

Научноистражувачка дејност

Постдипломските студии ги започнал во учебната 1989/90 година, а во ноември 1999 година го одбрал магистерскиот труд на тема „Застапеноста на изоензимските форми на ензимот аденозин деаминаза (АДА) и активноста на аденозин деаминаза комплексирачкиот протеин (АДКП) во лимфоидните органи/ткива и крвта кај стаорци и зајци“, со што се здобил со звањето магистер по медицински науки. Во 2009 година ја

одбранил својата докторска дисертација на тема „Молекуларно дефинирање на цитокинските полиморфизми во Република Македонија и нивната асоцираност со некои заболувања“, со што се стекнал со звањето доктор на медицински науки.

Досега има реферирано 101 стручен труд на конгреси во нашата земја и во странство, а учествувал и во изработката на 43 труда печатени во домашни и во странски списанија.

Учествувал во изработката на 4 национални научноистражувачки проекти.

Има одржано едно предавање на секцијата на Здружението на медицинските биохемичари на Македонија, а учествувал и во изработката на една научно-популарна статија во стручно-методско списание.

Досега во Билтените на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, рецензирани се 63 труда на кандидатот (број 597/1993, 625/1994, 769/2000 и 845/2004).

Стручно-апликативна дејност

Во Институтот за имунобиологија и хумана генетика е раководител на лаборатории и учествува во постојаната лабораториска работа, од што произлегува и воведувањето на голем број нови лабораториски техники.

Досега посетувал 11 школи, работилници и курсеви од областа на имунологијата и генетиката.

Дејности од поширок интерес

Како член на Организациониот одбор учествувал во организација на 2 национални и 2 меѓународни научни/стручни собири.

Член е на уредувачкиот одбор на 2 научно-стручни списанија, за кои рецензирал и трудови.

Секретар е на Здружението за базична, клиничка имунологија и алергологија, а бил и член на Управниот одбор на Македонското научно здружение за аутизам.

Во 2000 година е добитник на диплома од Македонското лекарско друштво за придонеси и ангажирање во неговата работа.

ЗАКЛУЧОК

Врз основа на извршениот увид во доставената документација и бодирањето согласно со образецот кон извештајот за избор, а според член 11 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (пречистен текст), од август 2011, Рецензентската комисија утврди дека кандидатот д-р Дејан Трајков ги исполнува критериумите за избор во звањето доцент по предметот имунологија. Земајќи ги предвид вкупниот број на бодови и нивниот квалитативен распоред, Рецензентската комисија има чест и задоволство на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје да му предложи д-р Дејан Трајков да биде избран во звањето ДОЦЕНТ по предметот **имунологија**.

Рецензентска комисија

1. Проф. д-р Мирко Спироски, претседател с.р.
2. Проф. д-р Кочо Димитровски, член с.р.
3. Проф. д-р Перко Колевски, член с.р.
4. Проф. д-р Милена Петровска, член с.р.
5. Проф. д-р Маргарета Балабанова-Стефанова, член с.р.

ОБРАЗЕЦ

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: *Трајков Кирил Дејан*

Институција: Медицински факултет, Скопје, Институт за имунобиологија и хумана генетика

Научна област: медицина и имунологија

Наставно-образовна дејност

	Бодови	Вкупно
Настава во школи и работилници		
- како едукатор		
1. Работилница на студентите по медицина на Македонија: „Научниот труд - да се напише и да се објави“, јуни 2002 година, Центар КМЕ-Чаир.	1,5	1,5
2. Работилница на студентите по медицина на Македонија: „Етика во медицина“, април 2005 година, Скопје.	1,5	1,5
3. " Работилница на студентите по медицина на Македонија: „Научниот труд - да се напише и да се објави“, февруари 2006 година, Скопје.	1,5	1,5
4. Работилница на студентите по медицина на Македонија: „Научниот труд - да се напише и да се објави“, мај 2006 година, Скопје, Македонија.	1,5	1,5
5. Работилница на студентите по медицина на Македонија: „Етика во медицина“, април 2008 година, Охрид.	1,5	1,5
6. Работилница на студентите по медицина на Македонија: „Научниот труд - да се напише и да се објави“, мај 2009 година, Охрид.	1,5	1,5
7. Работилница на студентите по медицина на Македонија: „Научниот труд - да се напише и да се објави“, мај 2010 година, Охрид.	1,5	1,5
8. Работилница на студентите по медицина на Македонија: „Научниот труд - да се напише и да се објави“, мај 2011 година, Охрид	1,5	1,5
9. Работилница за контрола на квалитет во медицинските лаборатории - април 2002 година Струга, Македонија	1,5	1,5
10. Работилница за контрола на квалитет во медицинските лаборатории - мај 2003 Охрид, Македонија	1,5	1,5
- како учесник		
1. Мај 1995, Курс за употреба на компјутери во медицината, Охрид.	1	1
2. Февруари 1998, 1. Имунолошка школа, Катедра за имунологија, Медицински факултет, Скопје.	1	1
3. Април 2000, Курс за изолација на ДНК и ХЛА-типизирање. ПВР-ССП и ПВР-ССО методи. University hospital	1	1

"Alexandrovska", Division of Clinical and Transplantation Immunology - Accredited by EFI, Director: Prof. Dr. Elissaveta Naumova, MD, PhD.						
4. Зимска медицинска школа за гастроентерологија /хепатологија - 23-25 февруари 2001 година, Охрид, Македонија. Под покровителство и водство на Prof. Dr. H.J. Seitz, MD, PhD. University of Hamburg и Проф. Др В. Василевски, Медицински факултет Скопје. Спонзорирана од Falk Foundation, DAAD Stability Pact, Universities of Hamburg, Скопје и Загреб.	1	1				
5. ЕФИС-симпозиум и постдипломски курс "Molecular and cellular interactions in chronic inflammatory autoimmune diseases", Belgrade-Serbia and Montenegro, Serbian Academy of Sciences and Arts, August 29-September 2, 2004.	1	1				
6. "Beckman Coulter's CyAN ADP Training Program", 2008.	1	1				
7. 1 South Eastern European Immunology School, Ohrid, Macedonia, 2009.	1	1				
8. Intensive course "Immunodiagnostics", Lubeck, Germany, 2009.	1	1				
9. 2 South Eastern European Immunology School, Dubrovnik, Croatia, 2010.	1	1				
10. Симпозиум „ХИВ-инфекции и асоцирани болести: дијагноза, превенција, третман", Скопје, Македонија, 2011.	1	1				
11. „Прв симпозиум за матични клетки и регенеративна медицина со интернационално учество", Скопје, Македонија, 2011.	1	1				
Одржување на вежби						
1. Физиологија (2 семестра)		70,2	70,2			
а) Медицина, 5 часа неделно						
б) Стоматологија, 4 часа неделно						
в) Фармација, 2 часа неделно						
г) Физичка култура, 2 часа неделно						
1	2	3	4	5	6	
Учебна година	Медиц. факултет	Стоматол. факултет	Фармац. факултет	ФФК	Вк.бод.*	
1992	4,5	3,6	1,8	1,8	11,7	
1993	4,5	3,6	1,8	1,8	11,7	
1994	4,5	3,6	1,8	1,8	11,7	
1995	4,5	3,6	1,8	1,8	11,7	
1996	4,5	3,6	1,8	1,8	11,7	
1997	4,5	3,6	1,8	1,8	11,7	
ВКУПНО					70,2	
2. Имунологија и генетика (1 семестар)		31,5	31,5			
а) Медицински факултет (МФ) - имунологија, 1 час неделно						
б) Медицински факултет (МФ1) - генетика, 30 часа						
в) Аналитичка биохемија (АБ) - имунохем. со основи на имунологија, 1 час неделно						
г) Аналитичка биохемија (АБ1) - биохемија 3, 4 часа неделно						
д) Факултет за физичка култура (ФФК) - генетика во спортот, 1 час неделно						
1	2	3	4	5	6	7
Учебна	МФ	МФ1	АБ	АБ1	ФФК	Вк.бод.*

година						
1993	0,45	/	/	/	/	0,45
1994	0,45	/	/	/	/	0,45
1995	0,45	/	/	/	/	0,45
1996	0,45	/	/	/	/	0,45
1997	0,45	/	/	/	/	0,45
1998	0,45	/	/	/	/	0,45
1999	0,45	/	/	/	/	0,45
2000	0,45	/	/	/	/	0,45
2001	0,45	/	/	/	/	0,45
2002	0,45	/	/	/	/	0,45
2003	0,45	/	/	/	/	0,45
2004	0,45	0,9	/	/	/	1,35
2005	0,45	0,9	1,8	0,45	/	3,6
2006	0,45	0,9	1,8	0,45	/	3,6
2007	0,45	0,9	1,8	0,45	/	3,6
2008	0,45	0,9	1,8	0,45	0,45	4,05
2009	0,45	0,9	1,8	0,45	0,45	4,05
2010	0,45	0,9	1,8	0,45	0,45	4,05
2011	0,45	0,9	/	/	/	1,35
2012	/	0,9	/	/	/	0,9
Вкупно						31,5

3. ВСП, магистерски и докторски студии (1 семестар)

а) Виши рентген-техничари (ВРТ) - 10 часа

б) Логопеди (Лог.) - 15 часа редовни и 6 часа вонредни

в) Високи стручни сестри (ВСС) - 5 часа редовни и 6 часа вонредни

г) Стоматолошки факултет (Стом.) - магистерски студии, 10 часа

д) Докторски студии (ДС) - 18 часа

1	2	3	4	5	6	7
Учебна година	ВРТ	Лог.	ВСС	Стом.	ДС	Вк.бод.*
2003	0,3	/	/	/	/	0,3
2004	0,3	/	/	/	/	0,3
2005	0,3	/	/	/	/	0,3
2006	0,3	/	/	0,3	/	0,6
2007	/	/	/	0,3	/	0,3
2008	/	0,45+0,18	/	0,3	/	0,93
2009	/	0,45+0,18	0,15+0,18	0,3	/	1,26
2010	/	0,45+0,18	0,15+0,18	0,3	/	1,26
2011	/	0,45+0,18	0,15+0,18	0,3	/	1,26
2012	/	0,45+0,18	0,15+0,18	/	0,54	1,5
Вкупно						8,01

* формула за 1 семестар (бр. час. x 15 x 0,03)

Консултации со студенти

1. Физиологија (2 семестри)

а) Медицина, 200 студенти

б) Стоматологија, 180 студенти

в) Фармација, 45 студенти

г) Физичка култура, 45 студенти

1	2	3	4	5	6
Учебна година	Медиц. факултет	Стоматол. факултет	Фармац. факултет	ФФК	Вк.бод.*
1992	0,8	0,72	0,18	0,18	1,88

8,01

8,01

11,28

11,28

1993	0,8	0,72	0,18	0,18	1,88
1994	0,8	0,72	0,18	0,18	1,88
1995	0,8	0,72	0,18	0,18	1,88
1996	0,8	0,72	0,18	0,18	1,88
1997	0,8	0,72	0,18	0,18	1,88
Вкупно				11,28	

2. Имунологија и генетика (1 семестар)

- а) Медицински факултет (МФ)- имунологија, 200 студенти
 б) Медицински факултет1 (МФ1) - генетика, 200 студенти
 в) Аналитичка биохемија (АБ) - имунохем. со основи на имунологија, 40 студенти
 г) Аналитичка биохемија1 (АБ1) - биохемија 3, 40 студенти
 д) Факултет за физичка култура (ФФК) - генетика во спортот, 30 студенти

12,34

12,34

1	2	3	4	5	6	7
Учебна година	МФ	МФ1	АБ	АБ1	ФФК	Вк.бод.*
1993	0,4	/	/	/	/	0,4
1994	0,4	/	/	/	/	0,4
1995	0,4	/	/	/	/	0,4
1996	0,4	/	/	/	/	0,4
1997	0,4	/	/	/	/	0,4
1998	0,4	/	/	/	/	0,4
1999	0,4	/	/	/	/	0,4
2000	0,4	/	/	/	/	0,4
2001	0,4	/	/	/	/	0,4
2002	0,4	/	/	/	/	0,4
2003	0,4	/	/	/	/	0,4
2004	0,4	0,4	/	/	/	0,8
2005	0,4	0,4	0,08	0,08	/	0,96
2006	0,4	0,4	0,08	0,08	/	0,96
2007	0,4	0,4	0,08	0,08	/	0,96
2008	0,4	0,4	0,08	0,08	0,06	1,02
2009	0,4	0,4	0,08	0,08	0,06	1,02
2010	0,4	0,4	0,08	0,08	0,06	1,02
2011	0,4	0,4	/	/	/	0,8
2012	/	0,4	/	/	/	0,4
Вкупно				12,34		

3. ВСП, магистерски и докторски студии (1 семестар)

- а) Виши рентген-техничари (ВРТ) - 40 студенти
 б) Логопеди (Лог.) - 40 редовни и 20 вонредни студенти
 в) Високи стручни сестри (ВСС) - 40 редовни и 40 вонредни студенти
 г) Стоматолошки факултет (Стом.) - 30 студенти
 д) Докторски студии (ДС) - 18 часа

2,12

2,12

1	2	3	4	5	6	7
Учебна година	ВРТ	Лог.	ВСС	Стом.	ДС	Вк.бод.*
2003	0,08	/	/	/	/	0,08
2004	0,08	/	/	/	/	0,08
2005	0,08	/	/	/	/	0,08
2006	0,08	/	/	0,06	/	0,14
2007	/	/	/	0,06	/	0,06
2008	/	0,08+0,04	/	0,06	/	0,18
2009	/	0,08+0,04	0,08+0,08	0,06	/	0,34

2010	/	0,08+0,04	0,08+0,08	0,06	/	0,34		
2011	/	0,08+0,04	0,18+0,08	0,06	/	0,44		
2012	/	0,08+0,04	0,08+0,08		0,1	0,38		
Вкупно						2,12		
* формула за 2 семестри (бр.студенти x 0,002)								
Подготовка на нов предмет								
- вежби								
а) Имунологија							0,5	0,5
б) Хумана генетика							0,5	0,5
в) Имунохемија со основи на имунологија							0,5	0,5
г) Биохемија 3							0,5	0,5
д) Генетика во спортот							0,5	0,5
ѓ) Имунологија за виши ренген техничари							0,5	0,5
е) Хумана генетика за логопеди							0,5	0,5
ж) Хумана генетика за високи стручни сестри							0,5	0,5
з) Имунологија за Стоматолошки факултет							0,5	0,5
с) Методологија на НИР за докторски студии							0,5	0,5
Позитивно рецензирани практикуми (коавтор или автор на поглавја):								
1. Имунолошки практикум, (привремен учебник за практична настава од имунологија); Скопје, 2005.							3	3
2. Практикум за хумана генетика-1 (учебник за практична настава од хумана генетика); Скопје, 2006, прво издание.							3	3
3. Имунолошки практикум, лабораториска имунодијагностика; Скопје, 2006.							3	3
4. Анализа на случаи од имунологијата; Скопје, 2007.							3	3
5. Практикум за хумана генетика-1 (учебник за практична настава од хумана генетика); Скопје, 2009, второ издание.							3	3
6. Практикум за генетика во спорт; Скопје, 2010.							3	3
Научно-популарна статија во стручно-методско списание (Vox Medici)								
1. Ставриќ К, Карева Л, Миронска К, Пеова С, Христоманова С, Трајков Д, Спирски М. ИгЕ-сензибилизација кај деца со тешка форма на atopски дерматит. Vox Medici 2011; 20 (72): 164-167.							1	1
Вкупно								185,45

Научноистражувачка дејност

	Бодови	Вкупно
Учесник на национален научен проект		
1. 1989-1994, истражувач во проектот „Имунолошки аспекти на малигните заболувања“. (Министерство за наука и образование, главен истражувач: проф. д-р Перко Колевски).	3	3
2. 1997-1999, истражувач во проектот „Испитување на активноста на некои ензими од јаглехидратниот метаболен пат во црниот дроб кај стаорци. Дејството на температурата, ендокрините фактори и метаболната состојба на организмот.“ (Министерство за наука и образование, главен истражувач: проф. д-р Славчо Митев).	3	3
3. 2006-2009, истражувач во проектот „Молекуларна анализа на цитокинскиот генски полиморфизам во Република Македонија“. (Министерство за наука и образование, главен	3	3

истражувач: проф. д-р Мирко Спироски). 4. 2010-2012, истражувач во проектот „Генетски мутации асоцирани со болестите на крвните садови во Република Македонија“. (Министерство за наука и образование бр. 13-3589/2, главен истражувач: проф. д-р Мирко Спироски).	3	3
Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно-стручно списание		
1. Spiroski M, Petrovska S, Dejanova B, Jurhar M, Trajkov D, Mojsoska L. Investigation of local inflammatory reaction of ear in supradrenalectomed rats, treated with dexamethason and medroxiprogesteron acetate. God zb Med Fak Skopje 1989; 35 (1): 3-8.	2,4	2,4
2. Spiroski M, Puntevska T, Nikolich E, Jurhar M, Petrovska S, Dejanova B, Trajkov D. Thymus weight in rats treated with medrixiprogesteron and/ or dexamethason. God zb Med Fak Skopje 1992; 38 (1-2): 3-11.	2,4	2,4
3. Trajkov Dejan, Pavlova-Jurhar Maja, Petlichkovski Aleksandar, Pavkovikj Marica, Spiroski Mirko. Changes of the lysozyme level in the serum and organs of the aging rats. Mac J Med 1997; 43 (1-2): 15-24.	2,4	2,4
4. Mitevska E, Gerasimovska Z, Kakasheva L, Trajkov D, Jurhar M, Stojkoska P, Spiroski M. Hystophysiology of the spleen after application of medroxiprogesterone acetate Proceedings for Natural Sciences, Matica Srpska Novi Sad 1998; No 95: 25-32.	2,4	2,4
5. Спироски М, Трајков Д, Павлова-Јурхар М, Петличковски А. Мерењето несигурност (quantifying uncertainty) во медицинските лаборатории. Лабораторија 2002; 5 (4): 38-41.	2,4	2,4
6. Спироски М, Трајков Д, Павлова-Јурхар М, Петличковски А. Тестирање способност (proficiency testing) во медицинските лаборатории. Лабораторија 2002; 5 (4): 42-48.	2,4	2,4
7. Trajkov D, Petlichkovski A, Arsov T, Jurhar-Pavlova M, Strezova A, Efinska-Mladenovska O, Spiroski M. Determination of the concentration of free and total Prostate Specific Antigen in human serum, using two different saturation methods, DELFIA and RIACT. Acta Chir Maced, June 2003, Vol. 2 (N^o1): 105-116.	2,4	2,4
8. Ilievska-Poposka B, Spiroski M, Trajkov D, Atanasova S, Talevski S, Stefanovski T. Role of CYFRA 21.1 in patients with bronchial carcinoma. Mak Med Pregled 2003; 57 (3-4): 137-141.	2,4	2,4
9. Pandilova M, Stavrevska-Minovska A, Spiroski M, Trajkov D. Levels of IL-1 and IL-12 in gingival tissue from sites with different degree of attachment loss. Maced. Stomatol. Pregled 2004; 28 (1-4): 28-34.	2,4	2,4
10. Mitevska E, Kostovska N, Vasilevska K, Trajkov D. Stereoloical study of thymus after dexamethasone application. Macedonian pharmaceutical bulletin 2004; 50 (2): 25-28.	2,4	2,4
11. Pandilova M, Stavrevska-Minovska A, Trajkov D, Spiroski M. Detection of tissue levels of IL-1α and IL-1β in different degrees of attachment loss. Maked. Stomatol. Pregled 2005; 29 (3-4): 219-226.	2,4	2,4
12. Petlichkovski A, Peova S, Trajkov D, Arsov T, Strezova A, Hristomanova S, Djulejic E, Petrov J, Spiroski M. Alpha-1-antitrypsin deficiency: A case of a two-year old boy with inherited disease. Macedonian Journal of Medical Sciences. 2008; 1 (1): 59-	2,4	2,4

63. Epub 2008 Aug 18. doi:10.3889/MJMS.1857-5773.2008.0109		
13. Atanasovska-Stojanovska A, Popovska M, Trajkov D, Spiroski M. Association of IL-4 gene polymorphism with periodontal disease phenotype expression in Macedonian population. <i>Maced Stomatol Pregl</i> 2008; 32 (1-2): 89-102.	2,4	2,4
14. Trajkov D, Petlichkovski A, Strezova A, Spiroski M. Sixty Years Faculty of Medicine in the Republic of Macedonia (1947-2007). <i>Macedonian Journal of Medical Sciences</i> . 2008 Sep 15; 1(1):3-12. doi:10.3889/MJMS.1857-5773.2008.0111	2,4	2,4
15. Trajkov D, Atanasovska-Stojanovska A, Petlichkovski A, Strezova A, Gogusev J, Hristomanova S, Djulejic E, Petrov J, Spiroski M. IL-1 Gene Cluster Polymorphisms in the Macedonian Population. <i>Macedonian Journal of Medical Sciences</i> . 2008 Sep 15; 1(1):26-33. Epub 2008 Aug 14. doi:10.3889/MJMS.1857-5773.2008.0101	2,4	2,4
16. Petlichkovski A, Trajkov D, Strezova A, Spiroski M. 60 years (1945-2005) Macedonian Medical Association. <i>Macedonian Journal of Medical Sciences</i> . 2008; 1(2):5-9. doi:10.3889/MJMS.1857-5773.2008.0023	2,4	2,4
17. Panovska-Stavridis I, Cevreska L, Trajkova S, Hadzi-Pecova L, Trajkov D, Petlichkovski A, Efinska-Mladenovska O, Sibinovska O, Matevska N, Dimovski A, Spiroski M. Preliminary results of introducing the method multiparameter flow cytometry in patients with acute leukemia in the Republic of Macedonia. <i>Macedonian Journal of Medical Sciences</i> . 2008; 1(2):36-43. doi:10.3889/MJMS.1857-5773.2008.0021	2,4	2,4
18. Panovska-Stavridis I, Chevreska L, Hadzhi-Pecova L, Trajkova S, Matevska N, Trajkov D, Spiroski M, Dimovski A. Acute promyelocytic leukemia as a model for multimodal diagnostic approach and molecular minimal residual disease monitoring: Our initial experience. <i>Mac Med Review</i> , 2008; 62 (2): 50-56.	2,4	2,4
19. Atanasovska-Stojanovska A, Trajkov D, Popovska M, Spiroski M. Analysis of Transforming Growth Factor-Beta1 Gene Polymorphisms in Macedonian Patients with Chronic Periodontitis. <i>Macedonian Journal of Medical Sciences</i> . 2009 Mar 15; 2(1):30-35. doi:10.3889/MJMS.1857-5773.2009.0029	2,4	2,4
20. Atanasovska-Stojanovska A, Nakova M, Popovska M, Trajkov D, Spiroski M. Future of periodontal disease - genetic test for susceptibility. In: Marija Nakova, eds, <i>Sovremeni dostreli, Stomatoloshki fakultet</i> , Skopje 2009: 3-18.	2,4	2,4
21. Pandilova M, Trajkov D, Spiroski M. Cytokine profile of the early periodontal lesion. <i>Maced Stomatol Pregl</i> 2009; 33(3-4): 151-158.	2,4	2,4
22. Pavkovic M, Petlichkovski A, Stojanovic A, Trajkov D, Spiroski M. <i>Bgl II</i> Polymorphism of the $\alpha 2\beta 1$ Integrin Gene in Macedonian Population. <i>Maced J Med Sci</i> . 2010;3(2):115-118. doi:10.3889/MJMS.1857-5773.2010.0096.	2,4	2,4
23. Hristomanova S, Grunevska V, Balabanova-Stefanova M, Trajkov D, Petlichkovski A, Kirijas M, Djulejic E, Senev A, Spiroski M. Hyper IgE in a HIV Positive Patient - Case Report. <i>Macedonian Journal of Medical Sciences</i> . 2011; 4(1):99-103. (doi:10.3889/MJMS.1857-5773.2011.0160).	2,4	2,4
Трудови со оригинални научно-стручни резултати, објавени во референтно/научно списание со меѓународен		

уредувачки одбор или само со ИФ		
1. Trajkov D, Kostovska S, Stefanovska V, Blagoevska M, Petlichkovski A, Arsov T, Jurhar-Pavlova M, Strezova A, Jankova R, Spiroski M. The activity of enzyme adenosine deaminase in the ABO blood group system of the Macedonian population. <i>Clinical Application of Immunology</i> , Pleven 2002; Vol. 1, No. 1: 62-66.	3,6	3,6
2. Arsov T, Petlichkovski A, Strezova A, Jurhar-Pavlova M, Trajkov D, Spiroski M. Prevalence of the hereditary hemochromatosis mutations (C282Y, H63D AND S65C) in the Republic of Macedonia. <i>BJMG</i> , 2002; 5 (1&2): 11-14.	3,6	3,6
3. Jurhar-Pavlova M, Petlichkovski A, Trajkov D, Efinska-Mladenovska O, Arsov T, Strezova A, Dinevska-Kjovkarova S, Mitev S, Spiroski M. Influence of the elevated ambient temperature on immunoglobulin G and immunoglobulin G subclasses in sera of Wistar rats. <i>Vojnosanit Pregl</i> 2003; 60 (6): 657-661.	3,6	3,6
4. Ilievska-Poposka B, Spirovski M, Trajkov D, Stefanovski T, Atanasova S, Metodieva M. Neuron specific enolase - marker for small-cell lung cancer. <i>Radiol Oncol</i> 2004; 38 (1): 21-6.	3,6	3,6
5. Petlichkovski A, Efinska-Mladenovska O, Trajkov D, Arsov T, Strezova A, Spiroski M. High-resolution typing of HLADRB1 locus in the Macedonian population. <i>Tissue Antigens</i> 2004 Oct; 64(4): 486-91. doi: 10.1111/j.1399-0039.2004.00273.x	3,6 + 3,024	6,624
6. Trajkov D, Arsov T, Petlichkovski A, Strezova A, Efinska-Mladenovska O, Spiroski M. Cytokine Gene Polymorphisms in Population of Ethnic Macedonians. <i>Croat Med J</i> 2005 Aug; 46 (4): 685-692	3,6 + 1,455	5,055
7. Pavkovic M., Petlichkovski A., Strezova A., Arsov T., Trajkov D., Spiroski M.. Gene frequencies of human platelet antigens in the Macedonian population. <i>Tissue Antigens</i> 2006; 67 (3): 241-246. doi: 10.1111/j.1399-0039.2006.00551.x	3,6 + 3,024	6,624
8. Strezova A, Arsov T, Petlichkovski A, Trajkov D, Efinska-Mladenovska O, Spiroski M. Ambiguous allele combinations at group level of HLA-A, -C, AND -B genes in Macedonian population using reverse line strip typing method. <i>Contributions, Sec. Biol. Med. Sci., MASA, XXIX</i> , 2008; 1: 77-91.	3,6	3,6
9. Trajkov D, Mirkovska-Stojkovikj J, Arsov T, Petlichkovski A, Strezova A, Efinska-Mladenovska O, Sandevska E, Gogusev J, Spiroski M. Association of Cytokine Gene Polymorphisms with Bronchial Asthma in Macedonians. <i>Iran J Allergy Asthma Immunol</i> 2008; 7(3): 143-156.	3,6 + 1,5	5,1
10. Trajkovski V, Petlichkovski A, Efinska-Mladenovska O, Trajkov D, Arsov T, Strezova A, Ajdinski Lj, Spiroski M. Higher plasma concentration of food-specific antibodies in persons with autistic disorder in comparison to their siblings. <i>Focus Autism Other Dev Disabl</i> 2008; 23 (3): 176-185. Epub 2008 Jul 16. doi: 10.1177/1088357608320413	3,6 + 0,286	3,886
11. Spiroski I, Kedev S, Antov S, Arsov T, Krstevska M, Dzhekova-Stojkova S, Kostovska S, Trajkov D, Petlichkovski A, Strezova A, Efinska-Mladenovska O, Spiroski M. Association of Methylenetetrahydrofolate Reductase (<i>MTHFR</i> -677 and <i>MTHFR</i> -1298) Genetic Polymorphisms with Occlusive Artery Disease and Deep Venous Thrombosis in Macedonians. <i>Croat Med J</i> 2008; 49: 39-49. doi:10.3325/cmj.2008.1.39	3,6 + 1,455	5,055

12. Spiroski I, Kedev S, Antov S, Arsov T, Krstevska M, Dzhekova-Stojkova S, Bosilkova G, Kostovska S, Trajkov D, Petlichkovski A, Strezova A, Efinska-Mladenovska O, Spiroski M. Methylenetetrahydrofolate reductase (<i>MTHFR</i> -677 and <i>MTHFR</i> -1298) genotypes and haplotypes and plasma homocysteine levels in patients with occlusive artery disease and deep venous thrombosis. <i>Acta Biochimica Polonica</i> 2008; 55 (3): 587-594.	3,6 + 1,234	4,834
13. Trajkov D, Arsov T, Petlichkovski A, Strezova A, Efinska-Mladenovska O, Gogusev J, Spiroski M. Distribution of the 22 cytokine gene polymorphisms in healthy Macedonian population. <i>Bratisl Lek Listy</i> 2009; 110 (1): 7-17.	3,6 + 0,345	3,945
14. Trajkov D, Mirkovska-Stojkovikj J, Petlichkovski A, Strezova A, Efinska-Mladenovska O, Sandevska E, Sibinovska O, Hristomanova S, Djulejic E, Petrov J, Gogusev J, Spiroski M. Association of Cytokine Gene Polymorphisms with Chronic Obstructive Pulmonary Disease in Macedonians. <i>Iran J Allergy Asthma Immunol</i> 2009; 8(1): 31-42.	3,6 + 1,5	5,1
15. Trajkov D, Mishevskia-Perchinkova S, Karadzova-Stojanoska A, Petlichkovski A, Strezova A, Spiroski M. Association of 22 cytokine gene polymorphisms with rheumatoid arthritis in population of ethnic Macedonians. <i>Clin Rheumatol</i> (2009) 28:1291-1300. DOI 10.1007/s10067-009-1238-4	3,6 + 1,687	5,287
16. Spiroski I, Kedev S, Antov S, Trajkov D, Petlichkovski A, Dzhekova-Stojkova S, Kostovska S, Spiroski Mirko. Investigation of <i>SERPINE1</i> genetic polymorphism in Macedonian patients with occlusive artery disease and deep vein thrombosis. <i>Kardiolog Pol</i> 2009; 67: 1088-1094	3,6 + 0,523	4,123
17. Spiroska V, Kedev S, Antov S, Trajkov D, Petlichkovski A, Hristomanova S, Djulejic E, Paneva M, Senev A, Spiroski M. Association between 22 cytokine gene polymorphisms and dilated cardiomyopathy in Macedonian patients. <i>Kardiolog Pol</i> 2009; 67: 1237-1247.	3,6 + 0,523	4,123
18. Spiroski M, Trajkovski V, Trajkov D, Petlichkovski A, Efinska-Mladenovska O, Hristomanova S, Djulejic E, Paneva M, Bozhikov J. Family analysis of immunoglobulin classes and subclasses in children with autistic disorder. <i>Bosnian journal of basic medical sciences</i> 2009; 9 (4): 283-289.	3,6 + 0,415	4,015
19. Trajkov D, Trajchevska M, Arsov T, Petlichkovski A, Strezova A, Efinska-Mladenovska O, Sandevski A, Spiroski M. Association of 22 cytokine gene polymorphisms with tuberculosis in Macedonians. <i>Indian J Tuberc</i> 2009; 56:117-131.	3,6	3,6
20. Djulejic E, Petlichkovski A, Trajkov D, Hristomanova S, Middleton D, Spiroski M. Distribution of killer cell immunoglobulinlike receptors in the Macedonian population. <i>Human Immunology</i> 71 (2010) 281-288.	3,6 + 2,872	6,472
21. Panovska-Stavridis I, Ivanovski M, Hadzi-Pecova L, Ljatici A, Trajkov D, Spiroski M, Cevreska L. A case report of aggressive adult neuroblastoma mimicking acute leukemia with fulminant course and fatal outcome. <i>Contributions, Sec. Biol. Med. Sci., MASA, XXXI, 2010; 1: 349-359.</i>	3,6	3,6
22. Atanasovska-Stojanovska A, Trajkov D, Nares S, Angelov N, Spiroski M. <i>IL4</i> gene polymorphisms and their relation to periodontal disease in a Macedonian population. <i>Human Immunology</i> 2011; 72: 446-450.	3,6 + 2,872	6,472

(doi:10.1016/j.humimm.2011.02.005) 23. Petlichkovski A, Djulejic E, Trajkov D, Efinska-Mladenovska O, Hristomanova S, Kirijas M, Senev A, Spiroski M. Distribution of killer cell immunoglobulin-like receptor genes in Roma from Republic of Macedonia. International Journal of Immunogenetics 2011; 38: 493-500. (doi: 10.1111/j.1744-313X.2011.01039.x)	3,6 + 1,620	5,220
Трудови со оригинални/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир		
1. Trajkov D. Standardization of methods for cellular immunity. Mak med pregled 2000; 54 (Supplement 43): 164-166.	2	2
2. Trajchevska M, Pavkovikj M, Petlichkovski A, Jurhar-Pavlova M, Trajkov D, Spiroski M. Initial level on C-reactive protein, haptoglobin and transferrin in patients with lung tuberculosis. Mak med pregled 2000; 54: (Supplement 43) 90-92.	1,2	1,2
Трудови со оригинални/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор		
1. Spiroski M, Trajkov D, Petlichkovski A, Arsov T, Strezova A, Efinska-Mladenovska O. Cytokine gene polymorphism, effects on expression and disease association. Turk J Immunol, 2004; 9 (2): 31-2.	1,8	1,8
Секциско предавање на научен/стручен собир		
1. Поврзаност на полиморфизмите на цитокинските гени со бронхијалната астма во Македонската популација. Состанок на Здружението на медицинските биохемичари на македонија, 4ти Јуни, 2010.	1	1
Учество на научен/стручен собир со реферат со усна презентација и постер		
1. Trajkov D, Mojsoska L. Competitive binding of dexamethason and medroxyprogesteroneacetate in thymocytes, in vitro. 31 Scientific Congress of Yugoslav Medical and Stomatology Students, 1989 Ohrid: 31.	1	1
2. Trajkov D, Dejanova B, Jurhar-Pavlova M, Petrovska S, Spiroski M. Influence of stress on the activity of lysozyme in tissues and organs of rats. XIV Congress of Phisicians of Macedonia, Ohrid 1995; XV (Corections and supplements).	0,5	0,5
3. Trajkov D, Jurhar-Pavlova M, Petlichkovski A, Pavkovikj M, Spiroski M. Frequency of isoenzymatic forms of adenosine deaminase (ADA) and activity if adenosine deaminase complexing protein (ADCP) in rabbit. Mak med pregled 1998; 51 (Supplement 32) 53-54.	0,5	0,5
4. Trajkov D, Petlichkovski A, Arsov T, Spiroski M. Aadenosine deaminase (ADA) isoenzyme forms representation and sdenosine deaminase complexing proteine (ADCP) activity in lymphoid organs/tissues and blood inrats and rabbits. Mak med pregled 2000; 54 (Supplement 46): 160.	1	1
5. Trajkov D, Jurhar-Pavlova M, Pavkovikj M, Petlichkovski A, Jankova R, Arsov T, Spiroski M. Determination of free and total prostatic specific antigen in human serum with two saturation methods. Abstract book, 3 rd Macedonian National Congress of Medical Biochemist, Ohrid 2001: 99.	1	1
6. Trajkov D, Kostovska S, Stefanovska V, Blagoevska M, Petlichkovski A, Arsov T, Jurhar-Pavlova M, Strezova A, Jankova R, Spiroski M. The activity of enzyme adenosine deaminase in the	0,5	0,5

ABO blood group system of the Macedonian population. Mak med pregled 2002; 55: (Suplement 50) 25.		
Учество на меѓународен научен/стручен собир со реферат со усна презентација и постер		
1. Trajkov D, Samardziski M. Determination of the number of glucocorticoid receptors in thymocytes of rats. 29 Professional Congress of Yugoslav Medical and Stomatology Students, 1987 Vrnjachka Banja: 163.	1	1
2. Trajkov D, Hadzivasileva T. Determination of the number of nucleosomal, cytosolic and total receptors in isolated rat thymocytes. 30 Scientific Congress of Yugoslav Medical and Stomatology Students, 1988 Prishtina: 26.	1	1
3. Trajkov D. J17-Determination of nuclear, cytosolic and total glucocorticoid receptors in isolated thymocytes od rats. 4th Medical Sciences Student congress, Istanbul, Tyrkey1988; 50.	1	1
4. Trajkov D, Dejanova B, Spiroski M. Influence of stress on the activity of adenosine deaminase in lymphoid organs of rats. 1 Macedonian Immunology Congress, Mak med pregled 1996; 50: (Suplement 23) 30.	1	1
5. Trajkov D, Pavlova-Jurhar M, Petlichkovski A, Pavkovikj M, Spiroski M. Changes of the lysozyme level in the serum and organs of the aging rats. II Scientific meeting of Immunologists of Yugoslavia, Belgrade 1997; 48.	1	1
6. Trajkov D, Jurhar-Pavlova M, Petlichkovski A, Pavkovikj M, Jankova R, Spiroski M. Presence of isoenzyme forms of enzyme adenosine deaminase (ADA) and activity of adenosine deaminase complex protein (ADCP) in lymphoid organs/tissues of rats. Mak med pregled 2000; 54: (Suplement 43): 244.	0,5	0,5
7. Trajkov D, Jurhar-Pavlova M, Petlickovski A, Pavkovikj M, Jankova R, Spiroski M. Adenosine deaminase (ADA) isoenzyme forms and adenosine deaminase complexing protein (ADCP) in lymphoid organs and blood in rats and rabbits. ICACI 2000, Sydney Australia; W-238.	0,5	0,5
8. Trajkov D, Strezova A, Arsov T, Petlichkovski A, Efinska-Mladenovska O, Perchinkova S, Spiroski M. Cytokine gene polymorphism in Macedonian patients with rheumatoid arthritis. EFIS symposium and postgraduate course "Molecular and cellular interactions in chronic inflammatory autoimmune diseases, Belgrade-Serbia and Montenegro, Serbian Academy of Sciences and Arts, August 29-September 2, 2004.	0,5	0,5
9. Trajkov D, Petlichkovski A, Strezova A, Spiroski M. Lower concentration of the erythrocyte adenosine deaminase (ADA) in blood group type A in R Macedonia. Mac Med Pregled 2004; 58 (Supl 63): 278.	1	1
10. Trajkov D, Strezova A, Arsov T, Petlichkovski A, Efinska-Mladenovska O, Perchinkova S, Spiroski M. Cytokine gene polymorphism in Macedonian patients with rheumatoid arthritis. 7 BCMDSYD, November 5-7, 2004, Ohrid, R. Macedonia: 66.	0,5	0,5
11. Trajkov D, Strezova A, Petlichkovski A, Arsov T, Efinska-Mladenovska O, Trajchevska M, Spiroski M. Cytokine gene polymorphism in Macedonian patients with tuberculosis. BJMG, 2006; 9 (3&4): 116.	0,5	0,5
12. Trajkov D, Mirkovska-Stojkovikj J, Petlichkovski A, Strezova A, Efinska-Mladenovska O, Sandevska E, Sibinovska O,	1	1

Hristomanova S, Djulejic E, Petrov J, Gogusev J, Spiroski M. Association of 22 cytokine gene polymorphisms with chronic obstructive pulmonary disease in Macedonians. <i>Maced J Med Sci</i> 2008; 1(Suppl. 1): S21-S22.		
13. Trajkov D, Mishevska-Perchinkova S, Petlichkovski A, Strezova A, Spiroski M. Association of 22 Cytokine Gene Polymorphisms with Rheumatoid Arthritis in Population of Ethnic Macedonians. <i>Pediatr Croat</i> 2009; 53 (Suppl 2): 3-4.	1	1
14. Trajkov D Mirkovska-Stojkovikj J, Arsov T, Petlochkovski A, Strezova A, Efinska-Mladenovska O, Sandevska E, Gogushev J, Spiroski M. Association of Cytokine Gene Polymorphisms with Bronchial Asthma in Macedonia. <i>Balkan Journal of Clinical Laboratory</i> 2009; 17 (1): 127.	1	1
15. Trajkov D, Petlichkovski A, Efinska-Mladenovska O, Hristomanova S, Djulejic E, Paneva M, Senev A, Trpevski M, Spiroski M. Distribution of 22 Cytokine Gene Polymorphisms in Roma from the Republic of Macedonia. <i>Balkan Journal of Clinical Laboratory</i> 2010; 18 (1): 76.	0,5	0,5
16. Trajkov D, Dinevska-Kjovkarova S, Petlichkovski A, Miova B, Efinska-Mladenovska O, Hristomanova S, Kirijas M, Senev A, Trpevski M, Slavcho M, Spiroski M. Influence of hyperthermic environmental temperature on adenosine deaminase (ADA) activity in serum and lymphoid organs. 2 South Eastern European Immunology School, Dubrovnik, Croatia, 2010; 17.	0,5	0,5
Коавтор на апстракт, печатен во зборник на апстракти		
1. Samardziski M, Trajkov D. Influence of medroxyprogesteron acetate on IgM secreting splenocytes number in rats. 29 Professional Congress of Yugoslav Medical and Stomatology Students, 1987 Vrnjachka Banja: 165.	1	1
2. Hadzivasileva T, Trajkov D. Activity of adenosine deaminase in plasma and eritocytes of humans with different blood types. 30 Scientific Congress of Yugoslav Medical and Stomatology Students, 1988 Prishtina: 14.	1	1
3. Petrovska S, Dejanova B, Trajkov D, Piponski M, Jurhar M, Trojachanec Z, Spiroski M. Influence of one-month treatment with high doses of medroxyprogesterone acetate (MPA) on the weight of thymus, spleen, hypophys, supra-renal glands, ovaries and uterus in white rats. XIII Congress of Phisicians of Macedonia with international participation, 1991 Ohrid: 122.	0,5	0,5
4. Dejanova B, Petrovska S, Piponski M, Trajkov D, Jurhar M, Trojachanec Z, Spiroski M. Differences in adenosine deaminase (ADA) distribution in organs and tissues of different strains of rats and mice. XIII Congress of Phisicians of Macedonia with international participation, 1991 Ohrid: 122.	0,5	0,5
5. Piponski M., Dejanova B., Petrovska S., Trajkov D., Jurhar M., Trojachanec Z., Spiroski M. Isoenzyme forms of adenosine deaminase in tissues of organisms from different vertebrate classes and their interconvertibility. XIII Congress of Phisicians of Macedonia with international participation, 1991 Ohrid: 122.	0,5	0,5
6. Ilievska-Poposka B, Stefanovski T, Spirovski M, Trajkov D, Vidoevska A, Jonchevska M. Tumour markers in patients with bronchial carcinoma. X Pulmo-allergology scientific-professional meeting, 1991 Ohrid: 78.	0,5	0,5

7. Mitevska E, Kakasheva L., Gerasimovska Z, Veljanovska G, Trajkov D. Morphological features of spleen after application of medroxyprogesterone acetate. 7 Congress of Pediatricists of Macedonia with international participation, 1994 Struga: 414.	0,5	0,5
8. Nakeva N, Djordjevic N, Lazarova D, Stratevska A, Papazova M, Trajkov D. Influence of the parametres on young population from Macedonian nationality. Folia anatomica Beograd 1994; 21/22 (Supp 1): 31.	1	1
9. Nakeva N, Djordjevich N, Dzidrova D, Lazarova D, Papazova M, Jovevska S, Trajkov D. Antropological features of schollar and pre-schollar children from Skopje. Folia Anatomica Belgrade 1994; 21/22 (Supp. 1): 31.	1	1
10. Veljanovska G, Mitevska E, Gerasimovska Z, Trajkov D. Changes in thyroid gland weight in rats treated with amiodarone and methimasol. Balkan Journal of Clinical Laboratory Istanbul 1994; 2'94'1: 65.	1	1
11. Veljanovska G, Serafimov N, Trajkov D, Mitev S. Influence of methimazole on thyroid gland structure in wistar rats. Bulletin of the Macedonian pharmaceutical association Skopje 1995; 41(1-2): 238-239.	0,5	0,5
12. Gerasimovska Z, Mitevska E, Kakasheva L, Trajkov D, Spiroski M. Influence of different doses of medroxyprogesteron acetate on the structure of thyroid glend. Macedonian Pharmaceutical Society Bulletin, Skopje 1995; 41(1-2): 226-227.	0,5	0,5
13. Ilievska-Poposka B, Trajkov D, Spiroski M, Talevski S, Vidoevska A. The role of CYFRA 21-1 and neuron specific enolase in patients with bronchial carcinoma. XIV Congress of Phisicians of Macedonia, Ohrid 1995; 119.	0,5	0,5
14. Veljanovska G, Gerasimovska Z, Mitevska E, Trajkov D. Cytoarchitecture of thyroid gland in young Wistar rats under the influence of methamisol. XIV Congress of Phisicians of Macedonia; Ohrid 1995; 656.	0,5	0,5
15. Dejanova B, Trajkov D, Petrovska S, Jurhar M, Spiroski M. Activity of adenosine deaminase (ADA) during aging in different tissues and organs of rats. XIV Congress of Phisicians of Macedonia, Ohrid 1995; XV (Corections and supplements).	0,5	0,5
16. Petrovska S, Dejanova B, Trajkov D, Jurhar M, Spiroski M. Influence of high doses of medroxyprogesteron acetate (MPA) on the activity of adenosine deaminase (ADA) in organs of rats. XIV Congress of Phisicians of Macedonia. XV (Corections and supplements).	0,5	0,5
17. Dejanova B, Trajkov D, Petrovska S, Spiroski M. Influence of aminophyllin on the adenosine concentration in lymphoid organs of rats. 1 Macedonian Immunology Congress, Mak med pregled 1996; 50: (Supplement 23) 30-31.	0,5	0,5
18. Ilievska Popovska B, Trajkov D, Spirovski M, Donevska P, Talevski S, Janackova S. Serum markers CYFRA 21-1, NSE and CEA in lung cancer. 1-st Congres of Pneumology joint with the 9-th Alps-Adria-Pannonia Congress of Pneumology, Bled-Slovenia 1996; 113.	1	1
19. Ilievska Popovska B, Stefanovski T, Spirovski M, Trajkov D, Talevski S. The role of neuron specific enolase and carbohydrate antigen 19.9 in the patients with bronchial carcinoma. Tuberculosis and Pulmonary Disease, Vol 43; 1:176-	1	1

177.		
20. Traichevska M, Minovska N, Trajkov D, Vulovic M, Ponjavić S. Activity of lysozyme and adenosine deaminase in patients with pulmonary tuberculosis. The European Respiratory Journal September 1997, 10 (Supp 25): 449s.	1	1
21. Jurhar-Pavlova M, Dinevska-Kjovkarova S, Trajkov D, Pavkovikj M, Petlichkovski A, Mitev S, Spiroski M. Influence of hyperthermic environmental temperature on adenosine deaminase (ADA) activity in serum and lymphoid organs. II Scientific meeting of Immunologists of Yugoslavia, Belgrade 1997; 47.	1	1
22. Kirovska G, Mitevska E, Gerasimovska Z, Trajkov D, Kalamaras A. Histological-stereological analysis of thyroid gland under the influence of amiodarone. XII National Congress of BAS, Scripta scientifica medica, Varna 1997: 82.	1	1
23. Kirovska G, Trajkov D, Mitevska E, Gerasimovska Z, Kakasheva L. Stereological analysis of thyroid gland of young Wistar rats under the influence of amiodarone. 11 th European anatomical congress, 3 rd National congress of the Romanian society of anatomist, Timisoara 1998: 130.	1	1
24. Petlichkovski A, Pavkovikj M, Jurhar-Pavlova M, Trajkov D, Spiroski M. Determination of the concentration of C4 and fibrinogen in plasma with turbidimetry and radial immunodiffusion. Mak med pregled 1998; 51: (Supplement 32) 57-58.	0,5	0,5
25. Pavkovikj M, Petlichkovski A, Jurhar-Pavlova M, Trajkov D, Spiroski M. Apoptotic changes in thymus of rats under influence of dexamethason and medroxiprogesteron acetate. Mak med pregled 1998; 51: (Supplement 32) 54-55.	0,5	0,5
26. Jurhar-Pavlova M, Dinevska-Kjovkarovska S, Mitev S, Pavkovikj M, Petlichkovski A, Trajkov D, Spiroski M. Immunoglobulin classes (IgA, IgM, IgG) in serum of rats during acclimation on increased outer temperature. Mak med pregled 1998; 51: (Supplement 32) 54.	0,5	0,5
27. Gorgevska V, Trajkov D, Timova T, Slavkova L, Gjurchinova B, Dejanova V, Stefanovska V, Blagoevska M. Young people and blood donation - new formula in the educational-information system. Transfuziology Bulletin 1998; 44 (2): 74.	1	1
28. Timova T, Trajkov D, Gorgevska V, Kostovska S, Stefanovska V, Blagoevska M. Education of the youngest and voluntary blood donation. Transfuziology Bulletin 1998; 44 (2): 76.	1	1
29. Pajkovska M, Kostov B, Adzikj M, Jankova R, Jurhar-Pavlova M, Trajkov D, Petlichkovski A, Pavkovikj M, Spiroski M. Concentration of immunoglobulin classes and subclasses in the elderly in the Republic of Macedonia. Mak med pregled 2000; 54 (Supplement 43): 245.	0,5	0,5
30. Petlichkovski A, Trajkov D, Jurhar-Pavlova M, Spiroski M. Laboratory allergologic evaluation of specific IgE antibodies against honeybee and wasp venoms. Mak med pregled 2000; 54 (Supplement 46): 159.	0,5	0,5
31. Pavkovikj M, Jurhar-Pavlova M, Petlichkovski A, Trajkov D, Jankova R, Spiroski M. Concentration of C4 and fibrinogen in plasma measured with radial immunodiffusion, turbidimetry and nephelometry. Allergy 2000; 55 (Supplement 63): 134.	1	1

32. Jurhar-Pavlova M, Dinevska-Kjovkarova S, Trajkov D, Pavkovic M, Petlichkovski A, Minova B, Mitev S, Spiroski M. Changes in four subclasses of rat immunoglobulin IgG during acclimation on elevated ambient temperature. <i>Allergy</i> 2000; 55 (Supplement 63): 90.	1	1
33. Arsov T, Petlichkovski A, Jankova R, Pavkovikj M, Jurhar-Pavlova M, Trajkov D, Spiroski M. Prevalence of the most common HFE mutations (C282Y and H63D) in the general population in the Republic of Macedonia. Abstract book, 3 rd Macedonian National Congress of Medical Biochemist, Ohrid 2001: 37.	0,5	0,5
34. Zaharieva E, Efinska-Mladenovska O, Trajkov D, Spiroski M. Measuring Prostate Specific Antigen (PSA) concentration in serum utilizing two different methods, enzymatic (EIA) and radioactive (RIACT). Abstract book, 29 th October meeting of the society of associations of medical laboratory and sanitary technicians, Ohrid 2001: 56.	0,5	0,5
35. Petlichkovski A, Jankova R, Pavkovikj M, Jurhar-Pavlova M, Trajkov D, Spiroski M. Ambiguous combinations in sequence based typing of HLA DRB1 locus - preliminary results. 3 rd Balkan Congress of Immunology, Athens, Greece, 2001: 94.	1	1
36. Jurhar-Pavlova M, Trajkov D, Pavkovic M, Petlickovski A, Arsov T, Jankova R, Dinevska-Kjovkarova S, Miova B, Mitev S, Spiroski M. Immunoglobulin classes (IgA, IgG, IgM) in serum of rats during acclimation to elevated ambient temperature. 3 rd Balkan Congress of Immunology, Athens, Greece, 2001: 58.	1	1
37. Jurhar-Pavlova M, Trajkov D, Petlickovski A, Arsov T, Jankova R, Dinevska-Kjovkarova S, Mitev S, Spiroski M. Elevated ambient temperature causes increase of immunoglobulins, granulocytes and monocytes, while decrease of body weight, thymus mass, lymphocytes and transferrin in Wistar rats. <i>Mak med pregled</i> 2002; 55: (Suplement 50) 25.	0,5	0,5
38. Trajkovski V, Arsov T, Strezova A, Petlichkovski A, Trajkov D, Pavlova-Jurhar M, Jankova R, Kopachev D, Spiroski M. HLA DNA tipization of persons with autism in R. Macedonia. Abstract book, International Scientific meeting "Dani Zavoda", Beograd 24-26 November 2002: 102.	1	1
39. Strezova A, Arsov T, Petlichkovski A, Trajkov D, Pavlova-Jurhar M, Perchinkova S, Spiroski M. Association of loci and class HLA -A, -C and -B with rheumatoid arthritis. Abstract book of the plenary lectures and abstracts, 4 th Scientific meeting of the association of Allergologists and Clinical Immunologists of Yugoslavia, Belgrade, March 28-30 2003.	1	1
40. Spiroski M, Arsov T, Petlichkovski A, Strezova A, Trajkov D, Jurhar-Pavlova M, Efinska-Mladenovska O, Zaharieva E. Macedonian human DNA bank (HDNAMKD). 3 rd European-American School in forensic Genetics and Mato Clinic Course in Advanced Molecular and Cellular Medicine, Zagreb, Croatia, September 2003: 64.	1	1
41. Laban-Guceva N, Pavkovic M, Dimitrovski C, Percan V, Arsov T, Trajkov D, Petlickovski A, Spiroski M. The polymorphism of platelet glycoprotein receptor GPIa and its relationship with diabetic retinopathy in patients with Type 2 diabetes mellitus. 18 th International Diabetes Federation Congress, August 24-29, 2003,	1	1

Paris-France: 2671.		
42. Spiroski M, Trajkov D, Strezova A, Arsov T, Petlichkovski A, Efinska-Mladenovska O, Perchinkova S. Association between HLA-DRB1*04 histocompatibility complex and rheumatoid arthritis in Macedonian population. EFIS symposium and postgraduate course "Molecular and cellular interactions in chronic inflammatory autoimmune diseases, Belgrade-Serbia and Montenegro, Serbian Academy of Sciences and Arts, August 29-September 2, 2004.	1	1
43. Strezova A, Arsov T, Petlichkovski A, Trajkov D, Efinska-Mladenovska O, Perchinkova S, Spiroski M. HLA-B27 subtypes in Macedonian patients with rheumatoid arthritis. EFIS symposium and postgraduate course "Molecular and cellular interactions in chronic inflammatory autoimmune diseases, Belgrade-Serbia and Montenegro, Serbian Academy of Sciences and Arts, August 29-September 2, 2004.	1	1
44. Strezova A, Arsov T, Petlichkovski A, Trajkov D, Efinska-Mladenovska O, Spiroski M. alleles ambiguity frequency of HLA-A, -B and -C loci at Macedonian population. Turk J Immunol, 2004; 9 (2): 212.	1	1
45. Strezova A, Trajkov D, Arsov T, Petlichkovski A, Efinska-Mladenovska O, Trajcevska M, Spiroski M. Distribution of HLA class I and II alleles in Macedonian patients with pulmonary tuberculosis. UNESCO advanced course "Environment and immunology: from allergic to infectious diseases in Eastern Europe", Rome, Italy, 22-26 September 2004.	1	1
46. Spiroski M, Trajkov D, Petlichkovski A, Arsov T, Strezova A, Efinska-Mladenovska O. Cytokine gene polymorphism in allergies. UNESCO advanced course "Environment and immunology: from allergic to infectious diseases in Eastern Europe", Rome, Italy, 22-26 September 2004.	1	1
47. Spiroski M, Trajkov D, Strezova A, Arsov T, Petlichkovski A, Efinska Mladenovska O. Cytokine gene polymorphism in Mediterranean populations. 7 BCMDSYD, November 5-7, 2004, Ohrid, R. Macedonia: 27.	1	1
48. Strezova A, Trajkov, D, Arsov T, Petlichkovski A, Efinska-Mladenovska O, Trajcevska M, Spiroski M. Analysis of DQB1 allele frequencies in macedonian patients with pulmonary tuberculosis. 7 BCMDSYD, November 5-7, 2004, Ohrid, R. Macedonia: 58.	1	1
49. Pandilova M, Stavrevska-Minovska A, Spiroski M, Trajkov D. Levels of IL2 and IL12 in gingival tissue from sites with different degree of attachment loss. 9th Congress of the Balkan Stomatological society, Ohrid 2004; 98.	1	1
50. Petlichkovski A, Strezova A, Trajkov D, Arsov T, Efinska-Mladenovska O, Perchinkova S, Spiroski M. Association of HLA-DRB1*04 alleles with severity of rheumatoid arthritis in Macedonian Population. NAID Research Conference, June 24-30, 2006, Opatija, Croatia: 44.	0,5	0,5
51. Strezova A, Trajkov D, Petlichkovski A, Arsov T, Efinska-Mladenovska O, Trajchevska M, Spiroski M. Association of HLA-DQB1 alleles with pulmonary tuberculosis in Macedonian population. NAID Research Conference, June 24-30, 2006, Opatija, Croatia: 51.	0,5	0,5
52. Spiroska E, Hristomanova S, Trajkov D, Arsov T, Petlichkovski	0,5	0,5

A, Strezova A, Efinska-Mladenovska O, Spiroski M. Killer Ig-Like Receptor (KIR) Gene Polymorphism in the Macedonian Population. BJMG, 2006; 9 (3&4): 117.		
53. Atanasovska-Stojanovska A, Popovska M, Angelovska L, Trajkov D, Arsov T, Petlichkovski A, Strezova A, Efinska-Mladenovska O, Spiroski M. Association of Cytokine Gene Polymorphism with Periodontitis in the Macedonian Population. BJMG, 2006; 9 (3&4): 116-117.	0,5	0,5
54. Petlichkovski A, Efinska-Mladenovska O, Strezova A, Trajkov D, Arsov T, Spiroski M. Ambiguous allele combinations in HLA class II sequence-based typing in Macedonian population. BJMG, 2006; 9 (3&4): 41.	1	1
55. Pandilova M, Minovska A, Trajkov D, Spiroski M. Expression of IL6 in sites with different attachment loss. 11 th Congress of the Balkan Stomatological society, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina, 2006; 82.	0,5	0,5
56. Strezova A, Arsov T, Petlichkovski A, Trajkov D, Efinska-Mladenovska O, Spiroski M. Ambiguous allele combinations at group level of HLA-A, -C and -B genes in Macedonian population using reverse line strip typing method. Human Immunology 2006, 67 (Supplement 1): S169	1	1
57. Spiroski M, Trajkov D, Petlichkovski A, Strezova A, Efinska-Mladenovska O, Hristomanova S, Spiroska E, Petrov J, Sibinovska O. Uloga na ubistvenite kletocni imunoglobulinoidni receptorski (KIR) geni vo virusnite infencii. Mak Med Pregled 2007; Supplement 69 (61): 47-48.	1	1
58. Atanasovska-Stojanovska A, Popovska M, Trajkov D, Spiroski M. Interleukin-4 gene polymorphism and its relation with periodontal disease in a Macedonian population. 12 th Confress of the BaSS, April 12-14, 2007, Istanbul, Turkey: 43.	1	1
59. Spiroski M, Trajkovski V, Trajkov D, Petlichkovski A, Strezova A, Efinska-Mladenovska O, Sibinovska O, Hristomanova S, Djulejic E, Petrov J. Concomitant autoimmunity, allergy and immune tolerance are possible immunological disorders in autism. Maced J Med Sci 2008; 1(Suppl. 1): S20-S21.	1	1
60. Petlichkovski A, Trajkov D, Arsov T, Strezova A, Efinska-Mladenovska O, Hristomanova S, Djulejic E, Petrov J, Spiroski M. Killer cell immunoglobulin-like receptors genotype frequencies in the Macedonian population. Maced J Med Sci 2008; 1(Suppl. 1): S21-S22.	1	1
61. Mitevska E, Gerasimovska Z, Trajkov D, Kostovska N, Milenkova S. Stereological study of thymic vascular network after dexamethasone and medroxyprogesterone acetate application. Maced J Med Sci 2008; 1(Suppl. 1): S29.	1	1
62. Gerasimovska Z, Mitevska E, Trajkov D, Kirovska G, Kostovska N, Stefanovska I. Comparative morphometric analysis of the effects of different doses of dexamethasone on mesenteric lymph nodes. Maced J Med Sci 2008; 1(Suppl. 1): S29-S30.	1	1
63. Strezova A, Arsov T, Trajkov D, Petlichkovski A, Efinska-Mladenovska O, Sibinovska O, Djulejic E, Hristomanova S, Petrov J, Spiroski M. Allele frequency of HLA-DQB1 locus in Macedonian population. Maced J Med Sci 2008; 1(Suppl. 1): S45.	1	1
64. Efinska-Mladenovska O, Trajkov D, Petlichkovski A, Strezova A, Sibinovska O, Hristomanova S, Djulejic E, Petrov J, Spiroski M.	1	1

Immunonephelometry and reverse hybridization genotyping in diagnosis of alpha-1-antitrypsin deficiency. <i>Maced J Med Sci</i> 2008; 1(Suppl. 1): S47.		
65. Sibinovska O, Trajkov D, Petlichkovski A, Strezova A, Efinska-Mladenovska O, Hristomanova S, Djulejic E, Petrov J, Spiroski M. Assessment of the phagocytic function and oxidative burst in blood leukocytes by flow cytometry. <i>Maced J Med Sci</i> 2008; 1(Suppl. 1): S47-S48.	1	1
66. Atanasovska-Stojanovska A, Trajkov D, Popovska M, Spiroski M. Association of IL-10 gene polymorphisms with chronic periodontitis in Macedonians. 14th Congress of Balkan Stomatological Society and 9th Scientific Congress of Bulgarian Dental Association, May 6-9, 2009, Varna, Bulgaria: 121-122.	1	1
67. Atanasovska-Stojanovska A, Trajkov D, Spiroski M. Association of interleukin-1 cluster genes polymorphisms with chronic periodontitis in Macedonians. <i>Journal of Clinical Periodontology</i> 2009; 36 (Suppl. 9): 44-45.	1	1
68. Petlichkovski A, Trajkov D, Strezova A, Djulejic E, Hristomanova S, Spiroski M. Comparison of killer cell immunoglobulin-like gene polymorphism in Macedonian population and 33 populations published in www.allele-frequencies.net database. <i>Pediatr Croat</i> 2009; 53 (Suppl 2): 14.	1	1
69. Spiroski M, Spiroski I, Kedev S, Antov S, Trajkov D, Petlichkovski A, Strezova A, Dzhekova-Stojkova S, Kostovska S. Investigation of plasminogen activator inhibitor 1 (PAI1) genetic polymorphism in Macedonian patients with occlusive artery disease and deep venous thrombosis. <i>Pediatr Croat</i> 2009; 53 (Suppl 2): 15.	1	1
70. Pandilova M, Trajkov D, Spiroski M, Minovska A. Cytokine profile of the early periodontal lesion. Vth Macedonian Dental Congress with international Participation, Ohrid 2009; 12.	0,5	0,5
71. Kirijas M, Saltirovski S, Senev A, Trpevski M, Hristomanova S, Efinska-Mladenovska O, Petlichkovski A, Trajkov D, Spiroski M. Comparison of two strategies for resolution of ambiguous HLA typing results. 2 South Eastern European Immunology School, Dubrovnik, Croatia, 2010; 8.	1	1
72. Senev A, Kirijas M, Trpevski M, Hristomanova S, Efinska-Mladenovska O, Petlichkovski A, Trajkov D, Spiroski M. Allele frequency of HLA-DQB1 locus in Macedonian population. 2 South Eastern European Immunology School, Dubrovnik, Croatia, 2010; 14.	1	1
73. Hristomanova S, Grunevska V, Balabanova M, Trajkov D, Petlichkovski A, Kirijas M, Djulejic E, Senev A, Spiroski M. Hyper IgE in a HIV positive patient.. 2 South Eastern European Immunology School, Dubrovnik, Croatia, 2010; 5.	1	1
74. Petlichkovski A, Trajkov D, Hristomanova S, Djulejic E, Trpevski M, Efinska-Mladenovska O, Kirijas M, Senev A, Spiroski M. KIR gene frequencies in women with infertility problems. 2 South Eastern European Immunology School, Dubrovnik, Croatia, 2010; 12.	1	1
75. Marinovska T, Spiroski I, Kedev S, Antov S, Trajkov D, Petlichkovski A, Spiroski M. Factor V Leiden (G1691A, factor V R2 (A4070G), and protrombin (G20210A) genetic polymorphism in	1	1

Macedonian patients with occlusive artery disease and deep vein thrombosis. LIMSC, Leiden University Medical Center, Netherlands, 2011; 259.		
76. Marinaska T, Hristomanova S, Petlichkovski A, Trajkov D, Efinska-Mladenovska O, Kirijas M, Senev A, Spiroski M. Distribution of total IgE and specific IgE for Dermatophagoides pteronyssinus (d1) in Republic of Macedonia. 22nd European Students' Conference "Perspectives and challenges in regenerative medicine", Charite-Universitätsmedizin, Berlin, Germany, 2011; 126.	1	1
Вкупно		260,335

Стручно-апликативна дејност

	Бодови	Вкупно
Завршена специјализација	2	2
Завршена супспецијализација	1	1
Експертски активности: евалуација, стручна ревизија, супервизија, проценка на капитал, систематизација, методологија 5 рецензии за MJMC	5x1	5
Превод на учебник 1. Рецензент на книгата "Имунологија" од Куби 2. Превод на 13 поглавја од книгата "Cecil medicine"	5x1 13x1	5 13
Воведување нова лабораториска/клиничка или јавно-здравствена метода -метода која за првпат е воведена во државата	4	4
Раководител на лабораторија	1	1
Вкупно		31

Дејност од поширок интерес

	Бодови	Вкупно
Член на уредувачки одбор на научно/стручно списание 1. Macedonian Journal of Medical Sciences, Скопје, Македонија 2. Научни часопис ургентне медицине - Хало 94, Београд, Р. Србија	0,5 0,5	0,5 0,5
Член на организационен или програмски одбор на научен/стручен собир 1. 1st Macedonian immunological congress, October 01-05, 1996, Ohrid, Republic of Macedonia. 2. 2nd Macedonian immunological congress, June 13-17, 2000, Ohrid, Republic of Macedonia.	0,5 0,5	0,5 0,5
Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир 1. 7th Balkan congress of medicine and dentistry for students and young doctors, November 05-07, 2004, Ohrid, Republic of Macedonia. 2. 5th Balkan congress of Immunology, June 01-03, 2008, Ohrid, Republic of Macedonia.	1 1	1 1
Изготвување и пријавување на научен/образовен		

национален проект - соработник		
1. 1989-1994, истражувач во проектот „Имунолошки аспекти на малигните заболувања“. (Министерство за наука и образование, главен истражувач: проф. д-р Перко Колевски).	0,5	0,5
2. 1997-1999, истражувач во проектот „Испитување на активноста на некои ензими од јаглехидратниот метаболен пат во црниот дроб кај стаорци. Дејството на температурата, ендокрините фактори и метаболната состојба на организмот.“ (Министерство за наука и образование, главен истражувач: проф. д-р Славчо Митев).	0,5	0,5
3. 2006-2009, истражувач во проектот „Молекуларна анализа на цитокинскиот генски полиморфизам во Република Македонија“. (Министерство за наука и образование, главен истражувач: проф. д-р Мирко Спироски).	0,5	0,5
4. 2010-2012, истражувач во проектот „Генетски мутации асоцирани со болестите на крвните садови во Република Македонија“. (Министерство за наука и образование бр. 13-3589/2, главен истражувач: проф. д-р Мирко Спироски).	0,5	0,5
Вкупно		6

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ ЗА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	185,45
НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	260,335
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	31
ДЕЈНОСТ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	6
Вкупно	482,785

Членови на Комисијата

1. Проф. д-р Мирко Спироски, претседател с.р.
2. Проф. д-р Кочо Димитровски, член с.р.
3. Проф. д-р Перко Колевски, член с.р.
4. Проф. д-р Милена Петровска, член с.р.
5. Проф. д-р Маргарета Балабанова-Стефанова, член с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ВИШ ЛЕКТОР ПО ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК
НА ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, на својата дваесетта и трета редовна седница одржана на 8.2.2012 година избра, Рецензентска комисија во врска со пријавата од м-р Љиљана Узуновиќ и Давиде Фанчуло на конкурсот објавен во весниците *Нова Македонија* и *Лајме* од 23.1.2012 година, за избор во звањето виш лектор по италијански јазик. Рецензентската комисија во состав: д-р Радица Никодиновска, вонреден професор, д-р Александра Саржоска, вонреден професор и д-р Анастасија Ѓурчинова, редовен професор, по увидот во доставениот материјал на Наставно-научниот совет му го предлага следниов

ИЗВЕШТАЈ

На конкурсот објавен во весниците *Нова Македонија* и *Лајме* од 23.1.2012 година, за избор во звањето виш лектор по италијански јазик, се јавија двајца кандидати: м-р Љиљана Узуновиќ и Давиде Фанчуло.

По разгледувањето на доставената документација, Комисијата констатира дека Давиде Фанчуло не доставил решенија за признавање на високообразовна квалификација стекната во странство, издадена од надлежното Министерство за образование и наука на РМ, на дипломите за завршено високо образование и за завршени магистерски студии, па според тоа не ги исполнува условите за избор во звањето виш лектор по италијански јазик на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“.

Во врска со пријавата на м-р Љиљана Узуновиќ, Комисијата констатира дека таа ги исполнува условите за пријавување на споменатиот конкурс и пристапи кон разгледување на доставениот материјал.

1. Биографски податоци на м-р Љиљана Узуновиќ

М-р Љиљана Узуновиќ е родена на 24.8.1964 во Куманово.

Дипломирала на Филолошкиот факултет во Скопје во 1988 година, со просечна оценка 9,60 и се стекнала со диплома: професор по француски јазик и книжевност и италијански јазик и книжевност – наставна и преведувачка насока.

Магистерскиот труд од областа на француската и италијанската книжевност, насловен *Дино Кампана и поетите на францускиот симболизам*, го одбрала на 18.2.2011 на Филолошкиот факултет при Универзитетот во Белград.

Од 1989 до 1990 година, м-р Љиљана Узуновиќ работи како професор по француски јазик во средното училиште „Скендербег“ во Прешево (Србија). Во периодот од 1990 до 1995 година ангажирана е како стручен соработник за вежби по француски и по италијански јазик на Катедрата за романски јазици и книжевности на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.

Во 1995 година се вработила како лектор по современ италијански јазик на истиот Факултет. Ангажирана е за изведување вежби по италијански јазик, литературен и деловно-технички превод, практика на преведување од италијански на македонски јазик, подготовка за преведување и толкување, симултано толкување и книжевен превод од италијански на македонски јазик. М-р Узуновиќ, исто така, држи вежби на следниве предмети од италијанската книжевност: почетоците на италијанската книжевност и хуманизмот и ренесансата во италијанската книжевност, италијанската поезија на XX век, италијанскиот роман на XX век, италијанската драма и театарот на XX век, како и анализа и интерпретација на италијански книжевни текстови.

Освен со настава, м-р Љиљана Узуновиќ се занимава со преведувачка и толкувачка дејност. Во повеќе наврати била ангажирана како консекутивен и симултан толкувач за потребите на македонски и италијански претпријатија, на официјални делегации, новинари од Италија, министерства и Собранието на Р. Македонија.

Досега има објавено бројни преводи на раскази, поезии и романи од италијански и француски автори.

М-р Љиљана Узуновиќ има остварено повеќе студиски престои во странство: на Универзитетот за странци во Перуца (1985, 1986, 1995), во Венеција, во Фондацијата “Џорџо Чини” (1987, 1990), следела курс по италијанска култура во Меѓународната лабораторија во Џемона (2003), престојувала на Универзитетот во Бари, во рамките на програмата “Темпус” (12 мај – 2 јуни 2005).

М-р Љиљана Узуновиќ е добитник на наградата „Божидар Настев“ за најдобар превод на роман во 2008 година, за превод на романот *City* од Алесандро Барико. Добитник е и на орденот и титулата „Витез на Италија“ (*Ordine della stella della solidarietà italiana*), доделени од страна на претседателот на Италија, Џорџо Наполитано, за придонес во ширењето на италијанската култура во странство во 2009 година.

Наставно- образовна дејност

Прв циклус студии

Од учебната 2009/10, па сè до зимскиот семестар на учебната 2011/2012 г., м-р Љиљана Узуновиќ има изведувано лекторска настава на Катедрата за италијански јазик и книжевност при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, по предметот италијански јазик 5, 6, 7 и 8. Во истиот период, м-р Узуновиќ држела и вежби по предметите: италијанскиот роман на XX век, анализа и интерпретација на итал. книжевни текстови, подготовка за преведување и толкување, италијанската поезија на XX век (2 часа), италијанската драма и театарот на XX век, практика на преведување од италијански на македонски јазик, симултано толкување од италијански на македонски јазик и книжевен превод.

За летниот семестар од учебната 2010/11, Узуновиќ го подготвувала новиот предмет-симултано толкување од италијански на македонски јазик.

Консултации со студенти

М-р Љиљана Узуновиќ има извршено консултации со повеќе од 120 студенти во текот на само еден семестар, што е потврда за нејзината голема ангажираност околу следењето на развојот на студентите.

М-р Узуновиќ учествувала во 22 комисији за оценување на **дипломски трудови**.

Како **учесник во проект**, Узуновиќ со своите активности дала голем придонес во реализацијата на меѓународниот проект: Темпус-проект ЈЕР 18101-2003 New Curriculum Model for Italian Studies (2003-2007), заеднички проект на катедрите за италијански јазик при универзитетите во Скопје (Македонија), Бари (Италија), Солун (Грција) и Ајштет (Германија).

М-р Узуновиќ е **коавтор на следниов позитивно рецензиран учебник и на изменетото и дополнето издание на учебникот**:

- Анастасија Ѓурчинова, Љиљана Узуновиќ, *Италијанска книжевност од XIII до XVI век. Историски преглед, текстови и коментари*, Филолошки факултет “Блаже Конески” Скопје, 2007;

- Анастасија Ѓурчинова, Љиљана Узуновиќ, *Италијанска книжевност од XIII до XVI век. Историски преглед, текстови и коментари*, Филолошки факултет “Блаже Конески” – Скопје, 2011.

Трудови со оригинални научни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир

М-р Узуновиќ се занимава и со научноистражувачка работа и во периодот од 2007 до 2011 година ги објавила следниве оригинални научни трудови:

- „Читателот во земјата на романите или за нишката на Шехерзада“, поговор на АКО ЕДНА ЗИМСКА НОЌ НЕКОЈ ПАТНИК од Итало Калвино, Темплум, Скопје 2005, стр. 349-356;
- „Нож и пердув“, поговор на *Нож и пердув* од Димитри Соле Љубин, Антолог, 2010;

„Кампана и поетите на францускиот симболизам“, во: *Годишен зборник* на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, во Скопје, Книга 37, 2011, стр. 611-622.

Трудови со оригинални научни резултати, објавени во зборник на трудови од меѓународен научен/стручен собир

Како резултат на учеството на лектор м-р Узуновиќ на меѓународни научно/стручни собири, објавени се следниве трудови:

- „Nuovi programmi nell'insegnamento della Letteratura italiana all'Università di Skopje“, во *Време на средби. Зборник на трудови од семинарите на проектот „Темпус“*, ЈЕР 18101-2003, приредиле: Анастасија Ѓурчинова и Вана Сакаро, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје, Филолошки факултет „Блаже Конески“, Скопје, 2007, стр. 22-25;

“Come ho tradotto Calvino”, *Време на средби. Зборник на трудови од семинарите на проектот „Темпус“*, ЈЕР 18101-2003, приредиле: Анастасија Ѓурчинова и Вана Сакаро, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје, Филолошки факултет „Блаже Конески“, Скопје, 2007, стр. 308-314.

Трудови објавени во зборник на трудови на високообразовна институција

М-р Узуновиќ во Годишниот зборник на Филолошкиот труд го објавува високо оценетиот труд:

- „Кампана и поетите на францускиот симболизам“, *Годишен зборник кн. 37* Филолошки факултет „Блаже Конески“, Скопје 2011, стр. 611-622.

Воннаставни активности

Лектор м-р Љиљана Узуновиќ вложува голем труд и во организирање на воннаставни активности со цел да ги запознае студентите со содржини од италијанската култура кои не се

предмет на редовната настава. Таа има одржано предавање под наслов *Омаж за Фабрицио де Андре*, во соработка со Институтот „Данте Алигиери“ во Скопје, на 25 јуни 2009. Учествува во организирање проекции на филмови, исто така, при што во периодот од 8 март до 26 април 2011 има организирано (заедно со лекторката Ксенија Јелен) 6 средби на тема „Средби со италијанската музика на кантавторите“, кои вклучуваа проекција на два филма и по две предавања на тема италијанска музика на кантавторите (*Омаж на маестрото: Фабрицио Де Андре. Кантавтори меѓу музиката, поезијата и политиката: Франческо Гучини и Франческо де Грегори*).

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

1. Превод на книги

М-р Љиљана Узуновиќ во периодот од 2007 до 2011 ги има преведено следниве дела:

- Алесандро Барико, *City*, Табернакул, Скопје, 2008;
- Стефано Бени, *Кафуле под морето*, Табернакул, Скопје, 2009.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

По направениот увид и анализа на севкупната активност на м-р Љиљана Узуновиќ, Комисијата во состав: д-р Никодиновска Радица, вонреден професор, д-р Александра Саржоска, вонреден професор и д-р Анастасија Ѓурчинова, редовен професор, со задоволство констатира дека м-р Љиљана Узуновиќ, со оглед на квантитетот на реализираните стручно- научни и наставни активности, како и на релевантните резултати кои ги постигнала во вид на публикации, книги и преводи и учества во научни проекти, во целост ги исполнува сите услови за избор во звањето виш лектор по италијански јазик.

Од наведените вкупни активности, изразени во поени **94,39**, можеме да воочиме дека м-р Љиљана Узуновиќ со својата научна, наставна и стручна дејност дава голем придонес за развојот на италијанистиката во Македонија.

Комисијата смета дека м-р Узуновиќ ги поседува сите наставно-педагошки квалитети и стручно-научни остварувања за звањето за кое конкурира и затоа со задоволство му предлагаме на Наставно-научниот совет на Филололошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје да ја избере м-р Љиљана Узуновиќ во звањето виш лектор по италијански јазик.

Рецензентска комисија

Д-р Никодиновска Радица, претседател, с.р.

Д-р Александра Саржоска, член, с.р.

Д-р Анастасија Ѓурчинова, член, с.р.

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Љиљана Владимир Узуновиќ

(име, татково име и презиме)

Институција: Филолошки факултет „Блаже Конески“-Скопје

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: италијански јазик

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЛНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
	Одржување на настава од прв циклус студии	
1.	Лекторска настава во 2009 (летен): италијански јазик 6 (4 часа) и италијански јазик 8 (2 часа): 6x15x0,04	3,6
2.	Вежби во 2009 (летен) по предметите: италијанскиот роман на XX век (4 часа), анализа и интерпретација на итал. книжевни текстови (2 часа), подготовка за преведување и толкување (2 часа): 8x15x0.03	3,6
3.	Лекторска настава во академската 2009/2010 (зимски): италијански јазик 5 (4 часа), италијански јазик 7 (2 часа): 6x15x0.04	3,6
4.	Вежби по предметите: италијанската поезија на XX век (2 часа), италијанската драма и театарот на XX век (2 часа): 4x15x0.03	1,8
5.	Лекторска настава во 2010 (летен): италијански јазик 6 (4 часа), италијански јазик 8 (2 часа): 6x15x0.04	3,6
6.	Вежби во 2010 (летен) по предметите: италијански роман на XX век (2 часа), анализа и интерпретација на итал. книжевни текстови (2 часа), практика на превод од италијански на македонски јазик (4 часа), подготовка за преведување и толкување (2 часа): 10x15x0.03	4,5
7.	Лекторска настава во академската 2010/2011 (зимски): италијански јазик 5 (4 часа), италијански јазик 7 (4 часа): 8x15x0.04	4,8
8.	Вежби во академската 2010/2011 (зимски) по предметите: италијанска поезија на XX век (2 часа), италијанската драма и театарот на XX век (2 часа), практика на преведување од италијански на македонски јазик (4 часа): 8x15x0.03	3,6
9.	Лекторска настава во 2011 (летен): италијански јазик 6	4,8

	(4 часа), италијански јазик 8 (4 часа): 8x15x0.04	
10.	Вежби во 2011 (летен) по предметите: италијански роман на XX век (2 часа), анализа и интерпретација на итал. книжевни текстови (2 часа), симултано толкување од италијански на македонски јазик (2 часа): 6x15x0.03	2,7
11.	Лекторска настава во академската 2011/2012 (зимски): италијански јазик 5 (4 часа), италијански јазик 7 (2 часа): 6x15x0.04	3,6
12.	Вежби во академската 2011/2012 (зимски) по предметите: италијанска поезија на XX век (2 часа), италијанската драма и театарот на XX век (2 часа), практика на преведување од италијански на македонски и од македонски на италијански јазик 1 (3 часа), книжевен превод (2 часа): 9x15x0.03	4,05
		44,25
	Подготовка на нов предмет	
13.	Симултано толкување од италијански на македонски јазик 1	0,5
14.	Книжевен превод 1	0,5
	Консултации со студенти	
15.	120 x 6 семестри x 0.002	1,44
	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа	
16.	22 дипломски: 22x0,1	2,2
	Позитивно рецензиран универзитетски учебник	
17.	Анастасија Гурчинова, Лилјана Узуновиќ, <i>Италијанска книжевност од XIII до XVI век. Историски преглед, текстови и коментари</i> , Филолошки факултет "Блаже Конески"-Скопје, 2007.	6
	Изменето и дополнето издание на учебник	
18.	Анастасија Гурчинова, Лилјана Узуновиќ, <i>Италијанска книжевност од XIII до XVI век. Историски преглед, текстови и коментари</i> , Филолошки факултет "Блаже Конески"-Скопје, 2011.	3
	Вкупно	57,89

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
	Учество во национални и меѓународни научни проекти	
1.	Учесник во меѓународниот Темпус-проект JEP 18101-	5

	2003 New Curriculum Model for Italian Studies (2005-2007), заеднички проект на катедрите за италијански јазик при универзитетите во Скопје (Македонија), Бари (Италија), Солун (Грција) и Ајштет (Германија)	
	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор	
2.	„Nuovi programmi nell'insegnamento della Letteratura italiana all'Università di Skopje“, во <i>Време на средби. Зборник на трудови од семинарите на проектот „Темпус“</i> , ЈЕР 18101-2003, приредиле: Анастасија Ѓурчинова и Вана Сакаро, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје, Филолошки факултет „Блаже Конески“, Скопје, 2007, стр. 22-25.	3
3.	“Come ho tradotto Calvino”, <i>Време на средби. Зборник на трудови од семинарите на проектот „Темпус“</i> , ЈЕР 18101-2003, приредиле: Анастасија Ѓурчинова и Вана Сакаро, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје, Филолошки факултет „Блаже Конески“, Скопје, 2007, стр. 308-314.	3
	Трудови објавени во зборник на трудови на високообразовна институција	
4.	„Кампана и поетите на францускиот симболизам“, <i>Годишен зборник кн. 37</i> Филолошки факултет „Блаже Конески“, Скопје 2011, стр. 611-622.	2
	Учество на научен/стручен собир со реферат	
5.	Учество на симпозиумот “Италијански јазик и култура”, одржан од 10 до 11 ноември 2000 на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, со тема “Baricco – il cantastorie”.	1
	Пленарно предавање на научен/стручен собир со меѓународно учество	
6.	„Nuove tendenze e nuovi curricula nell'insegnamento delle lingue e della letteratura italiana“, Скопје, 27-28 октомври 2005 со тема “Nuovi programmi nell'insegnamento della Letteratura italiana all'Università di Skopje”.	3
	Секциско предавање на научен/стручен собир со меѓународно учество	
7.	Учество на меѓународниот симпозиум за преведување одржан од 30 мај до 1 јуни 2006 во Бари, со темата “Come ho tradotto Calvino”.	2
	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир	

8.	„Alessandro Baricco, il cantastorie“, во: <i>Зборник на трудови од научниот собир 40 години лекторат по италијански јазик на универзитетот „Св. Кирил и Методиј“</i> – Скопје, уредник: Петар Атанасов, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Филолошки факултет „Блаже Конески“-Скопје, 2001, стр. 183-191.	2
	Вкупно	21

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
	Превод на книга/учебник	
1.	Алесандро Барико, <i>City</i> , Табернакул, Скопје, 2008.	3
2.	Стефано Бени, <i>Кафуле под морето</i> , Табернакул, Скопје 2009	3
	Предавање на институции од јавен интерес, културно-информативни центри	
3.	<i>Омаж за Фабрицио де Андре</i> , во соработка со Институтот „Данте Алигиери“ во Скопје, одржано на 25 јуни 2009 во Мултимедијалниот центар при Катедрата за италијански јазик и книжевност.	0.5
4.	<i>Средби со италијанската музика на кантавторите - Омаж на маестрото: Фабрицио де Андре</i> (29 март 2010) во МЦ при Катедрата за италијански јазик и книжевност	0,5
5.	<i>Кантавтори меѓу музиката, поезијата и политиката: Франческо Гучини и Франческо Де Грегори</i> (5 април 2010) во МЦ при Катедрата за италијански јазик и книжевност	0,5
		7,5
	Дејности од поширок интерес	
	Државна награда за научни постигнувања	
	Орденот и титулата „Витез на Република-Италија (<i>Ordine della stella della solidarietà italiana</i>), што се доделуваат од претседателот на Италија за ширење на италијанската култура во странство (2009).	5
	Награда за научни постигнувања од струкова организација	
	Плакета „Божидар Настев“ за најдобар превод на роман	3

	во 2008 година (за превод на романот <i>City</i>)	
		8
	Вкупно	94,39

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	57,89
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	21
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	/
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	15,5
Вкупно	94,39

Членови на Комисијата

1. Д-р Никодиновска Радица, претседател, с.р.
2. Д-р Александра Саржоска, член, с.р.
3. Д-р Анастасија Ѓурчинова, член, с.р.

ПРЕГЛЕД
на прифатени теми за изработка на докторски дисертации на Филолошкиот факултет
„Блаже Конески“-Скопје

Име и презиме на кандидатот	Наслов на прифатена тема за изработка на докторска дисертација	Комисија за утврдување подобност на кандидатот и темата
м-р Зоран Спасовски	„Топонимијата во Радовишко“	Д-р Марија Коробар-Белчева, научен советник Проф. д-р Катерина Велјановска Проф. д-р Симон Саздов
м-р Атина Кичева	„Херменевтика на поезијата на Анте Поповски“	Проф. д-р Кристина Николовска Проф. д-р Венко Андоновски Проф. д-р Весна Мојсова-Чепишевска
м-р Маријана Горѓиева	„Критика на верата и на религијата кај Хајнрих Бел“	Проф. д-р Ранка Грчева Д-р Петер Рау, визитинг професор Проф. д-р Зорица Николовска
м-р Анета Наумоска	„Категоријата број во англискиот и во македонскиот јазик“	Проф. д-р Јованка Лазаревска-Станчевска Проф. д-р Марија Јанева-Михајловска Проф. д-р Елена Петроска
м-р Јованка Јованчевска-Миленкоска	„Карактеристиките на македонскиот збороред на ниво на фраза и на реченица и споредбена анализа со англискиот јазик“	Проф. д-р Марија Јанева-Михајловска Проф. д-р Јованка Лазаревска-Станчевска Проф. д-р Анета Дучевска
м-р Маријана Марјановиќ – Апостоловски	„Учебниците и наставните материјали како рамка за развивање на комуникативната компетенција во изучувањето на деловниот англиски како јазик во функција на структурата во високото образование во Р. Македонија“	Проф. д-р Солзица Поповска Проф. д-р Екатерина Бабамова Проф. д-р Марија Јанева-Михајловска
м-р Леонора Рамадани	„Мултимедијалните технологии во учењето на англискиот како странски јазик на ниво на средно образование“	Проф. д-р Екатерина Бабамова Проф. д-р Зозе Мургоски Проф. д-р Анжела Николовска
м-р Искра Стаменкоска	„Следење и формативно оценување на јазичната	Проф. д-р Екатерина Бабамова

	компетенција во англискиот јазик како странски јазик преку традиционалните методи на оценување наспроти употребата на портфолио”	Проф. д-р Марија Јанева-Михајловска Проф. д-р Анжела Николовска
м-р Александра Димитрова	„Аспекти на комичното (хумористичното) во драмите на Венко Андоновски”	Проф. д-р Кристина Николовска Проф. д-р Весна Мојсова-Чепишевска Проф. д-р Јасна Котеска
м-р Јане Јованов	„Меѓукултурната комуникација и лингвокултурологија во создавањето на јазичната личност на наставникот по руски јазик како странски јазик”	Проф. д-р Максим Каранфиловски Проф. д-р Красимира Илиевска Проф. д-р Кита Бицевска
м-р Васка Ташова	„Авторските лингвостилистички маркирани единици во современата македонска проза”	Проф. д-р Томислав Трневски Проф. д-р Катерина Велјановска Проф. д-р Симон Саздов
м-р Мирван Џемаили	„Улогата на мајчиниот (Албанскиот) јазик, во наставата и учењето на Англискиот јазик за специфични потреби”	Доц. Д-р Брикена Џафери Проф. д-р Агим Пољоска Доц. Д-р Валбона Тоска
м-р Бојан Илковски	„Анализа на in, out, on и off во состав на глаголски конструкции во англискиот и нивните преводни еквиваленти во македонскиот јазик”	Проф. д-р Јованка Лазаревска-Станчевска Проф. д-р Елени Бужаровска Проф. д-р Анета Дучевска
м-р Наташа Алексоска	„Прилозите и прилошките изрази од деонтичка модалност во францускиот и во македонскиот јазик”	Проф. д-р Алекса Попоски Проф. д-р Звонко Никодиновски Проф. д-р Маргарита Велевска
м-р Борче Арсов	„Постапки на стилизација на морфолошко, зборообразувачко и на лексичко рамниште во Кониовското, Кулакиското и во Бобшчанското евангелие (споредби)”	Проф. д-р Људмил Спасов Проф. д-р Катерина Велјановска Проф. д-р Димитар Пандев
м-р Весна Коцева	„Имплицитно поучување на граматиката на италијанскиот јазик како странски преку	Проф. д-р Радица Никодиновска Проф. д-р Александра Саржоска

	имплементација на активности за обработка на импут	Проф. д-р Мира Трајкова
м-р Љиљана Узуновиќ	„Движењето на отпорот во италијанскиот и во македонскиот роман: низ делата на Фенољо, Калвино, Виторини, Јаневски, Малески и Солев”	Проф. д-р Анастасија Ѓурчинова Проф. д-р Венко Андоновски Проф. д-р Маја Бојациева
м-р Ведат Рецели	“Реторичко-стилска култивираност и културолошки проникнувања во дипломатскиот дискурс”	Проф. д-р Кристина Николовска Проф. д-р Венко Андоновски Проф. д-р Весна Мојсова-Чепишевска
м-р Наташа Ракичиев	„Политики на алтеритетот во наративните текстови (врз примери на англоамериканската и македонската книжевност)”	Проф. д-р Славица Србиновска Проф. д-р Маја Бојациевска Проф. д-р Елизабета Шелева

ПРЕГЛЕД
на одобрени теми за изработка на магистерски трудови на Филолошкиот
факултет „Блаже Конески“-Скопје

<i>Име и презиме на кандидатот</i>	<i>Наслов на тема за магистерски труд</i>	<i>Ментор</i>
Маја Митева	“Јазичните особености на романите на Горјан Петрески”	проф. д-р Димитар Пандев
Весна Крстиновска	“Триумфот на игра во прозата за деца на Оливера Николова”	проф. д-р Весна Мојсова-Чепишевска
Ана Наунова	“Алтернативни форми на оценување во наставата по англиски јазик како странски во основното образование во Република Македонија”	проф. д-р Анжела Николовска
Бранка Николовска	“Контрастивно проучување на категоријата ВИД во италијанскиот и во македонскиот глаголски систем”	доц. д-р Лучана Гвидо Шремпф
Екатерина Терзијоска	“Фраземите со компоненти бело, црно и црвено во рускиот и во македонскиот јазик”	проф. д-р Красимира Илиевска
Катерина Стојчевска	“Аспекти на драмскиот конфликт во делата: „Диво месо“ од Горан Стефановски; „Долго патување во ноќта“ од Јуџин О’Нил и „Три високи жени“ од Едвард Олби”	проф. д-р Славица Србиновска
Елена Пренцова	“Сонетот во англиската, италијанската и македонската книжевност”	проф. д-р Зоран Анчевски
Огнен Чемерски	“Преведување поморјанска	проф. д-р Драги Михајловски

	терминологија во романот Моби Дик од Херман Мелвил”	
Миа Нешовска	“Толкувач за социјална средина: состојби и перспективи во Република Македонија”	проф. д-р Мирјана Алексоска-Чкатроска
Маја Смилеска	“Интеринституционален приемен испит за толкувачите при европските институции: анализа на корпус испитни говори”	проф. д-р Зорица Николовска

Одобрени теми за изработка на магистерски труд на Архитектонскиот факултет

р.бр	кандидат	наслов на тема	ментор
1	Магдалена Матеска	“Нови модели на интергенерациско домување“	Проф. Д-р Зорица Блажевска
2	Катерина Зафировска	„Интегриран енвиронмент – социјално споделено домување“	Проф. Д-р Зорица Блажевска
3	Розита Симоновска	„Обединет хабитат“	Проф. Д-р Зорица Блажевска
4	Александра Младеновиќ	„Кула – нов колектив“	Проф. Д-р Зорица Блажевска
5	Македонка Макаровска	„Рурбан хабитат“	Проф. Д-р Зорица Блажевска
6	Лидија Мицковска	„Учење од Скопје: кука/монумент. Прототип 1 Тактики на трансформирање на станбената текстура“	Проф. Д-р Минас Бакалчев
7	Ива Димовска	„Учење од Скопје: кука/монумент. Прототип 2 Тактики на трансформирање на станбената текстура“	Проф. Д-р Минас Бакалчев
8	Маја Петреска	„Учење од Скопје: кука/монумент. Прототип 3 Тактики на трансформирање на станбената текстура“	Проф. Д-р Минас Бакалчев
9	Ема Зафирова	„Учење од Скопје: кука/монумент. Прототип 4 Тактики на трансформирање на станбената текстура“	Проф. Д-р Минас Бакалчев
10	Елена Ефтимова	„Интерполација на простори со културно-информативна, трговска и станбена намена“	Проф. Д-р Митко Хаџи Пуља
11	Гордана Крстеска	„Градска дневна соба и точки со културно-информативна и трговско угостителска програма“	Проф. Д-р Митко Хаџи Пуља

12	Марија Петровска	„Линеарни просторни интерполации – перформативен стрип“	Проф. Д-р Митко Хаџи Пуља
13	Ива Хаџи-Василева	„Преоткривање и типолошко дефинирање на фрагментирани архитектонски простори“	Проф. Д-р Митко Хаџи Пуља
14	Љупчо Алексов	„Центар за современи аудио-визуелни уметности“	Проф. Д-р Анета Христова-Поповска
15	Елена Марковска	„Музеј на уметностите на 20 век“	Проф. Д-р Анета Христова-Поповска
16	Маја Тошиќ	„Мултимедијален музеј на современа уметност“	Проф. Д-р Анета Христова-Поповска
17	Сања Миташова	„Архитектонско истражување во областа на трансформативните типологии при перцепцијата на постоечките и развивање нови архитектонски концепти за интегрирани објекти од едукативен и културен карактер“	Доц. Д-р Михајло Зиноски
18	Маријана Миновска	„Интегрирани објекти како модел на архитектонскиот концепт од областа на трансформативните типологии на примерот на општествените објекти и јавните простори во градот Скопје од областа на здравство и рекреација“	Доц. Д-р Михајло Зиноски
19	Јана Брсакоска	„Истражување во областа на објектите од општествен карактер со интегрирана програмска содржина од трговија, транспорт и култура“	Доц. Д-р Михајло Зиноски
20	Виолета Пеева	„Типологија на интегрирани објекти од образование, култура и спорт – училиште за перформанс уметности“	Доц. Д-р Михајло Зиноски
21	Благој Даскалов	„Објекти со мешана намена од општествен карактер од областа трговија, култура, спорт /рекреација“	Доц. Д-р Михајло Зиноски

22	Маја Сталевска	„Истражување на односите помеѓу јавниот, заедничкиот и приватниот простор во централно- градските урбани блокови“	Проф. Д-р Влатко Коробар
23	Милена Наумоска	„Хибриден урбан блок“	Доц. Д-р Дивна Пенчиќ
24	Верица Арапова	„Интегрален урбан блок – слика на новата колективност“	Доц. Д-р Дивна Пенчиќ
25	Фросина Стојановска	„Самодоволен урбан блок“	Доц. Д-р Дивна Пенчиќ
26	Сања Стојкова	„Програмско-обликовна редефиниција на центарот на Гевгелија“	Проф. Д-р Мирослав Грчев
27	Марина Најдоска	„ Програмски и просторни потреби на кулинарскиот образовен процес“	Проф. Д-р Виктор Пајвански
28	Дејан Томски	„ Традиционалното искуство како појдовна точка во процесот на совладувањето на современите програмски и енергетски барања за проектирање на институт за здрава храна“	Проф. Д-р Виктор Пајвански
29	Светлана Камчева	„Недооформени / маргинализирани простори	Проф. Д-р Владимир Арсовски
30	Љубица Манасиева	„Простори со сиромашни, девастирани формални и визуелни квалитети“	Проф. Д-р Владимир Арсовски
31	Бисера Денковска	„Институт за современи медиуми, мултимедиа и урбана култура“	Доц. Д-р Огнен Марина
32	Симона Ситновска	„Институт за иновација, современи технологии и енергетска ефикасност во домувањето“	Доц. Д-р Огнен Марина

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ ДОЦЕНТ ПО ПРЕДМЕТИТЕ ОД НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ ИСТОРИСКИ НАУКИ – ИСТОРИЈА НА ПИСМОТО И БИБЛИОТЕКИТЕ, КУЛТУРНА ИСТОРИЈА НА МАКЕДОНИЈА И ИСТОРИЈА НА БИБЛИОТЕКАРСТВОТО ВО МАКЕДОНИЈА И ПО ПРЕДМЕТИТЕ ОД НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ ТЕСНО-СТРУЧНИ НАСТАВНИ ОБЛАСТИ – БИБЛИОТЕКАРСТВО, КАТАЛОГИЗАЦИЈА И КЛАСИФИКАЦИЈА 1, КАТАЛОГИЗАЦИЈА И КЛАСИФИКАЦИЈА 2 И ЈАВНИ, УЧИЛИШНИ И ВИСОКОШКОЛСКИ БИБЛИОТЕКИ, НА ПЕДАГОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“ ВО СКОПЈЕ,

Со одлука бр. 02-155/12 на Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, донесена на седницата одржана на 14.3.2012 година, одредени сме за членови на Рецензентската комисија за избор на еден наставник по предметите од наставно-научната област историски науки – Историја на писмото и библиотеките, културна историја на Македонија и историја на библиотекарството во Македонија и по предметите од наставно-научната областа тесно-стручни наставни области – библиотекарство, каталогизација и класификација 1, каталогизација и класификација 2 и јавни, училишни и високошколски библиотеки, врз основа на конкурсот објавен во дневниот весник “Дневник” од 15.2.2012 година.

На објавениот конкурс се пријави кандидатката Сузана Котовчевска, доктор на историски науки.

Врз основа на поднесените документи, Рецензентската комисија во состав проф. д-р Виолета Ачкоска, проф. д-р Владо Тимовски и проф. д-р Благица Петковска, констатира дека кандидатката д-р Сузана Котовчевска ги исполнува сите услови предвидени со конкурсот.

Врз основа на оцената на поднесените документи, монографии и стручни трудови, Комисијата има посебна чест и задоволство на Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје да го поднесе следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Биографски податоци

Сузана Котовчевска е родена на 31.1.1961 година во Прилеп. Гимназија завршила во Скопје во 1980 година. Во 1987 дипломирала на Филозофскиот факултет во Скопје на Институтот за историја на уметноста со археологија, со солиден успех. Во 1992 година се вработила во „Музејот на тетовскиот крај“ во Тетово на работното место кустос. Во 1994 година нејзините работни ангажмани ги продолжила во Градската библиотека „Браќа Миладиновци“ во Скопје. Врз основа на досегашните резултати во сферата на библиотекарската дејност била унапредена во звањето раководител на Централната библиотека „Друтарче“ и раководител на Одделението за автоматска обработка на книжниот фонд при Градската библиотека „Браќа Миладиновци“ во Скопје.

Поседува лиценца за креирање на нови записи во КОБИСС – програмата, а воедно е и главен носител на успешната имплементација на КОБИСС – програмата во Градската библиотека „Браќа Миладиновци“ во Скопје.

Во 2005 година магистрирала на Институтот за историја на уметноста со археологија на Филозофскиот факултет во Скопје на тема „Рановизантиска пумизматика на доцноантичката провинција Македонија Секунда“.

Во мај 2006 година била избрана за претседател на Библиотекарското друштво на Македонија, функција која со голем успех ја остварувала. Во нејзиниот мандат, Библиотекарското друштво на Македонија доживеа силна афирмација преку големиот број национални и меѓународни активности, издавањето на стручното списание „Библиотекарство“ и издавањето на Прирачникот за републички натпревар на млади библиотекари.

На Филозофскиот факултет, во октомври 2006 година ја одбрала докторската дисертација на тема „Развој на библиотекарството и библиотечната дејност во Р. Македонија (1944 – 2004)“. Нејзината обемна докторска дисертација има несомнен научен придонес од областа на историјата на библиотекарството и посебно на историскиот развој на библиотекарството во Македонија.

Во 2007 година била избрана за член на Управниот одбор на UNDP за проектот „Пријателски библиотеки“.

на културата“, „Народните библиотеки во XXI век“, „Дигитални библиотеки – современа неопходност во глобалниот свет“ итн.

Во 2011 година го организираше првиот курс за едукација на библиотекарите вработени во училишните библиотеки, со цел ефикасна примена на новите стандарди во библиотечното работење и ефикасното функционирање на училишните библиотеки во новиот век. Во функција на успешното спроведување на овој курс, д-р Сузана Котовчевска подготвила и посебен прирачник за обработка на монографските публикации во училишните библиотеки.

Кандидатката д-р Сузана Котовчевска има објавено и серија статии во списанијата „Библиотечен спектар“ и „Библиотекарство“.

2. Професионална активност:

Наставно-педагошка дејност

Д-р Сузана Котовчевска во изминатиот период држела настава по предметите Историја на писмата и библиотеките, културна историја на Македонија, библиотекарство, историја на библиотекарството во Македонија, каталогизација и класификација 1 и каталогизација и класификација 2 на Катедрата за библиотекарство при Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје. Покрај тоа, активно е вклучена и во подготвувањето и изведувањето и на други педагошки и организациони активности што се во надлежност на соодветната Катедра. Треба да се истакне нејзиното извонредно залагање за воведување и подготовка на предавањата по претходно споменатите предметите кои припаѓаат на новата студиска програма за прв пат воведена во високото образование на Република Македонија.

Научна и стручна дејност

Во периодот на нејзиното активно ангажирање во осовременувањето на библиотечното работење во Р. Македонија, д-р Сузана Котовчевска фокусот на

нејзиниот научен и истражувачки интерес го има насочено кон истражување на историскиот развој на писмото, библиотеките и библиотекарството во Република Македонија, културната историја на Република Македонија, историјата на библиотеките во стариот, средниот и новиот век, интердисциплинарните истражувања во областа на археологијата и нумизматиката, како и перманентно следење на современите светски стандарди за класификација и каталогизација на целокупната библиотечна граѓа. Како резултат на овие нејзини истражувања се пет објавени монографски и еден стручен труд кој се однесува на одделни аспекти на меѓународната децимална класификација.

Објавени трудови

- „Рановизантиска нумизматика на доцноантичката провинција Македонија Секунда“ – 2006 година (монографија)
- „Извадок од меѓународната децимална класификација“ - 2006 година (стручен труд)
- „Македонското библиотекарство низ вековите“ - 2007 година (монографија)
- „Писмата и библиотеките во стариот век“ – 2008 година (монографија)
- „Писмата и библиотеките во средниот и новиот век“ – 2011 година (монографија)
- „Обработка на монографски публикации во училишни библиотеки“ – 2011 година (монографија)

Монографијата „Рановизантиска нумизматика во доцноантичката провинција Македонија Секунда“

Во монографијата „Рановизантиска нумизматика во доцноантичката провинција Македонија Секунда“, предмет на истражување претставува нумизматичкиот материјал од шестиот век од н.е. на подрачјето на доцноантичката провинција Македонија Салутарис/Втора. Во културно хронолошки смисла се работи за доцноримскиот период или познат како рановизантиско или раносредновековно време.

Монографијата претставува оригинален научен труд во кој промотивно се објавуваат збирките на монети од рановизантискиот период кои беа откриени во Стоби, како и збирката на монети од Филозофскиот факултет во Скопје. Во монографијата е презентираан и каталог на монети откриени на просторот на доцноантичката провинција Македонија Секунда.

Со објавувањето на оваа монографија, создадена е генерална слика на монетарната циркулација од VI век од н.е. на подрачјето на провинцијата Македонија Секунда.

„Извод од меѓународната децимална класификација“

Изводот од Меѓународната децимална класификација, подготвен од д-р Сузана Котовчевска, претставува квалификувано и професионално издржано стручно и прилично помагало за содржинската обработка на библиотечниот материјал и изготвување на систематски УДК-каталог. Изводот се појавува во време кога во најголем дел од библиотеките во националната библиотечна мрежа се применуваат застарени и неажурирани изданија на УДК-таблици. Со други зборови, авторката на ова стручно помагало со извонреден професионален сензибилитет ја почувствувала потребата од актуелна верзија на УДК-таблиците на македонски јазик. Главниот мотив и професионален предизвик на д-р Сузана Котовчевска за подготвување на Извод од УДК било сознанието за лошата состојба на стручен план во најголемиот дел училишни библиотеки во нашата земја. Конципиран со карактеристики на методско помагало, Изводот претставува лесно применлив прирачник за содржинска обработка на библиотечен материјал.

Изводот од Универзалната децимална класификација содржи четири поглавја:

- вовед, во кој корисникот на ова помагало може да се запознае со основните начела за правилна примена на УДК-таблиците;
- главни таблици на Универзалната децимална класификација-УДК. Изводот содржи 2744 УДК-броеви;
- дополнителни таблици кои содржат 320 УДК-броеви. Овој помошен систем за индексирање е една од главните карактеристики на УДК-системот. Тој овозможува нови конструкции на сложените броеви или нивна синтеза

преку примена на одредени знаци и потподелби. Постојат општи и специјални помошни броеви;

- четвртото поглавје е резервирано за азбучен регистар. Азбучниот регистар на поимите има основна задача да го олесни наоѓањето на вистинскиот индекс во главните табlici.

Монографијата „Македонското библиотекарство низ вековите“

Трудот „Македонското библиотекарство низ вековите“ од д-р Сузана Котовчевска е комплексен труд низ кој се расветлува историскиот развој на македонското библиотекарство низ вековите, со посебен акцент во последните педесет години.

Трудот претставува оригинално дело кое прави целосен методолошки и историски пресек во развојот на македонското библиотекарство како паралелен и неразвоен процес во развојот на просветителството и писменоста во рамките на Европа и пошироко. Исто така, трудот го карактеризира и оригинална методолошка рамка и оригинален предмет на научно истражување со што во голема мера се збогатува методологијата на научноистражувачката работа, специфична за расветлување на овие значајни општествени и културни феномени.

Презентираниот труд има сериозна научна заснованост и претставува солидна основа за понатамошно научно проучување на библиотекарството на Р. Македонија во сите негови суштински сегменти.

Ова научно дело на д-р Сузана Котовчевска прави историска реконструкција на еден значаен сегмент од историјата на културата на Македонија – библиотекарството и библиотечната дејност. Во презентираниот комплексен историски пресек опфатени се сите суштински сегменти на библиотекарството и библиотечната дејност, што претставува значаен прилог кон македонската историографија, и нов импулс во развојот на библиотечната наука во Р. Македонија.

Монографијата „Библиотеките и писмата во стариот век“

Студијата „Библиотеките и писмата во стариот век“ од д-р Сузана Котончевска го елаборира развојот на писмата и библиотеките во антиката од нејзините појавни форми на Блискиот Исток во третиот милениум пр.н.е. сè до рановизантискиот период, до IV и V век кога со ширењето на христијанството и монаштвото во значајна мера ќе биде променет правецот во развојот на историјата на библиотеките.

Кога станува збор за библиотеките во овој век, фокусот на истражување е насочен кон Блискиот Исток во антиката: античка Грција, Александрија и другите кралски библиотеки во тој период, Рим и Римското Царство (најбор од градот Рим).

Од аспект на научната анализа на развојот на писмата во разните цивилизации, акцентот во оваа студија е ставен на развојот на најстарите писма (сумерско, египетско, кинеско), како и целосна анализа на алфабетските писма заклучно со развојот во латинските и кириличните словенски писма. Станува збор за сеопфатна студија која претставува значаен прилог во развојот на нашата научна мисла од областа на културната историја и науката за библиотекарството.

Монографијата „Библиотеките во средниот и новиот век“

Монографијата „Библиотеките во средниот и новиот век“ претставува прво научно дело од областа на историјата на библиотекарството (карактеристично за периодот на средниот и новиот век) во научната мисла на нашата држава. Во овој сериозен труд, авторот на 250 страници го систематизира и го презентира развојот на библиотеките во средниот век (раниот среден век, во периодот на неговиот развој и во епохата на доцниот среден век), како и периодот на новиот век.

Во периодот на средниот век, авторката на трудот акцентот го става на развојот на библиотеката на Цезар (Византија, со нејзините библиотеки во Цариград), како и провинциските библиотеки во тој период во Александрија, Цезарија (Каесарија), на островот Патмос, Атол, Ерусалим, грчките манастири во Јужна Италија. Исто така, авторката ги елаборира и библиотеките на Евреите,

библиотеките во арапскиот свет (Багдад, Персија, Египет, арапскиот дел на Шпанија – Кордоба и Толедо).

Во оваа монографија, авторот неизбежно ги разработува и библиотеките на Запад (Рим, Галија и Шпанија) во кои доминантно место заземаат манастирските библиотеки. Манастирските библиотеки најголем процут добиле во периодот на владеењето на Карло Велики (8-9 век) – периодот на каролинската ренесанса.

Во монографијата „Библиотеките во средниот и новиот век“, авторката континуирано го продолжува истражувањето и на историскиот развој на библиотеките во најзначајните европски држави во периодот во доцниот среден век – Франција, Италија, Германија, Британија и Ирска со што ја комплетира културната и библиотечната мапа на Европа во анализираниот период.

Авторката, со истиот научен интерес, го пренесува истражувањето и во периодот на новиот век кој го обележуваат многу значајни и динамични промени во развојот на библиотеките во Европа и целиот свет.

Монографијата „Обработка на монографски публикации во училишни библиотеки“

Монографијата “Обработка на монографски публикации во училишни библиотеки” претставува квалификувано и професионално издржано стручно помагало за содржинска обработка на библиотечниот материјал и изработување на систематски УДК - каталог.

Издавањето на монографијата “Обработка на монографски публикации во училишни библиотеки” е иницирано пред сè од потребата за воведување на нови содржини и методи на современото библиотечно работење во училишните библиотеки кои претставуваат главен извор на знаење во училиштата во кои учениците ги остваруваат првите контакти и непосредната комуникација со книгата.

Целта на училишните библиотеки преку својот широк спектар на активности е во функција на остварување на воспитно-образовните цели. Тие придонесуваат во воспитно-образовниот и културниот развој на учениците и стручно усовршување на наставничкиот кадар. Исто така, овозможуваат побрз

пристап до соодветни извори на информации, во добивањето на нови знаења, идеи и искуства за постигнување решенија во функција на остварување на воспитно-образовните цели.

За успешно и целосно остварување на целите и задачите на училишните библиотеки, неопходно е библиотекарите со своето образование и знаење да претставуваат главни двигатели во развојот на училишните библиотеки.

Монографијата "Обработка на монографски публикации во училишни библиотеки" претставува прв сериозен научен труд од оваа сфера во нашата држава со оригинална содржина и со применета соодветна методологија за научно истражувачка работа специфична за научните дисциплини од областа на библиотекарството. Со овој труд во голема мера се збогати научната мисла за современото библиотечно работење и се создаде солидна научна база за континуирано истражување и збогатување на научните и практичните сознанија неопходни за развој на науката за библиотекарството.

Значењето на монографијата "Обработка на монографски публикации во училишни библиотеки" е од голема важност за зголемување и збогатување на личните компетенции на библиотечниот кадар во училишните библиотеки, како и за едукација на студентите по библиотекарство на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје.

Заклучок и предлог

Според доставените документи, научни и стручни трудови и соодветно на научните области наведени во конкурсот за избор во наставно-научно звање – доцент, сметаме дека овие услови целосно ги исполнува пријавената кандидатка **д-р Сузана Котовчевска**. Досегашната нејзина наставно-научна и стручна работа целосно ги опфаќа како пошироката наставно-научна област - историја на писмото и библиотеките, културна историја на Македонија и историја на библиотекарството во Македонија, така и тесно-стручните наставни области - библиотекарство, каталогизација и класификација 1. каталогизација и класификација 2 и јавни, училишни и високошколски библиотеки.

Во досегашната работа, д-р Сузана Котовчевска покажала високи резултати во професионалното ангажирање за развојот на современото библиотекарство во Република Македонија, како и во наставно-педагошката дејност. Секогаш се залага максимално да им ги пренесе своите знаења и искуства на студентите, воспоставувајќи извонредна комуникацијата и дух на тимска работа.

Врз основа на претходно изнесените оценки и констатации, а ценејќи го досегашниот нејзин ангажман во наставно-научната работа, **Рецензентската комисија има посебна чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет при Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје да ја избере кандидатката д-р Сузана Котовчевска во звањето доцент по предметите од наставно-научната област историски науки – историја на писмото и библиотеките, културна историја на Македонија и историја на библиотекарството во Македонија и по предметите од наставно-научната област тесно-стручни наставни области – библиотекарство, каталогизација и класификација 1, каталогизација и класификација 2 и јавни, училишни и високошколски библиотеки.**

Рецензентска комисија

1. Проф. д-р Виолета Ачкоска, с.р.
2. Проф. д-р Владо Тимовски, с.р.
3. Проф. д-р Благица Петковска, с.р.

ОБРАЗЕЦ

Кон извештајот за избор во наставно-научно, научно, наставно-стручно и соработничко звање.

КАНДИДАТ: Д-р Сузана Котовчевска

ИНСТИТУЦИЈА: Педагошки факултет „Св. Климент Охридски“, Универзитет „Св. Климент Охридски“ – Скопје.

НАУЧНА ОБЛАСТ: Историски науки – историја на писмото и библиотеките, културна историја на Македонија и историја на библиотекарството во Македонија и тесно-стручни наставни области – библиотекарство, каталогизација и класификација 1, каталогизација и класификација 2 и јавни, училишни и високошколски библиотеки.

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ			
Одржување на настава		предавања	поени
од прв циклус студии			
<i>Историја на писмото и библиотеките</i>	2+3	2	1,2
<i>Културна историја на Македонија</i>	3+2	3	1,8
<i>Историја на библиотекарството во Македонија</i>	3+3	3	1,8
<i>Библиотекарство</i>	3+2	3	1,8
<i>Каталогизација и класификација 1</i>	2+2	2	1,2
ВКУПНО		13	7,8
Одржување на теренска настава			1,2
ВКУПНО			1,2
Одржување на вежби (лабараториски, аудиториски или изработка на семинарски труд)			
<i>Историја на писмото и библиотеките</i>	2+3	3	1,35
<i>Културна историја на Македонија</i>	3+2	2	0,9
<i>Историја на библиотекарството во Македонија</i>	3+3	3	1,35
<i>Библиотекарство</i>	3+2	2	0,9
<i>Каталогизација и класификација 1</i>	2+2	2	0,9
ВКУПНО		12	5,4
Консултации со студенти		50	0,1
ВКУПНО		50	0,1
ВКУПНО (НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ)			14,5

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ			
Одбранета докторска теза			
„Развој на библиотекарството и библиотечната дејност во Р. Македонија (1944 – 2004)“		1	8
ВКУПНО		1	8
Одбранета магистерска теза			
„Рановизантиска нумизматика на доцноантичката провинција Македонија Секуида“		1	4
ВКУПНО		1	4
Учесник во меѓународен научен проект			
Проект „Пријателски библиотеки“		1	5
ВКУПНО		1	5
Монографија			
„Македонското библиотекарство низ вековите“		1	8
„Писмата и библиотеките во стариот век“		1	8
„Писмата и библиотеките во средниот и новиот век“		1	8
ВКУПНО		3	24
Трудови со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание			
Дигитални библиотеки – современи тенденции и перспективи, „Библиотекарство“, бр.2, Скопје, 2006, с. 10-13.		1	4
Градска библиотека „Браќа Миладиновци“ – Скопје – шеесет и две години постоење и развој, „Библиотекарство“, бр.2, Скопје, 2006, с. 60-63.		1	4
Шеесет години на Градската библиотека „Браќа Миладиновци“ – Скопје, „Библиотекарство“, бр.1, Скопје, 2006, с. 4-6.		1	4
Македонскиот просветно-културен центар во Охрид, „Библиотечен спектар“, бр.28, Скопје, 2006, с. 26-28.		1	4
Систем на образование на библиотекарите за XXI век, „Библиотечен спектар“, бр.28, Скопје, 2006, с. 25-26.		1	4

Современи трендови во библиотекарството, „Библиотечен спектар“, бр.28, Скопје, 2006, с. 20-21.		1	4
Генезата – првите корени на македонското библиотекарство во IX век, „Библиотечен спектар“, бр.39, Скопје, 2007, с. 26-29.		1	4
Дигитални библиотеки – разграничување на поимите, „Библиотекарство“, бр.2, Скопје, 2007, с. 9-11.		1	4
Зачетоци на библиотекарството како висококредна, незаменлива и универзална придобивка на културата, „Библиотекарство“, бр.1/2, Скопје, 2009, с. 62-68.		1	4
ВКУПНО		9	36
Труд со оригинални научни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор „Дигитални библиотеки – современа неопходност во глобалниот свет“, VI меѓународен балкански конгрес за образование и наука, Охрид, 2011.		1	3
ВКУПНО		1	3
Учество на научен/стручен собир со реферат		5	5
ВКУПНО		5	5
ВКУПНО (НАУЧНО - ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ)			85
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ			
Стручна монографија			
„Рановизантиска нумизматика на доцноантичката провинција Македонија Секунда“		1	8
„Писмата и библиотеките во средниот и новиот век“		1	8
„Обработка на монографски публикации во училишни библиотеки“		1	8
ВКУПНО		3	24
Книга од стручна област автор			

Натрада за научна и стручна работа на стариот год. IV	1	8
ВКУПНО	1	8
Учество во промотивна активност на факултетот/институтот	1	0,5
ВКУПНО	1	0,5
Натрада за научна и стручна работа на спрочовна организација самостојно		0
Членство во комисија за избор на професор	1	3
ВКУПНО	1	3
Членство во факултетска комисија Комисија за изработка на стручна програма за Здравствена наука	2	1
Комисија за ревизија на библиотечните фондови библиотека на Др. Мери Милова факултет, Св. Кирил и Методиј - Скопје	1	0,5
ВКУПНО	3	1,5
Учество во изработка на национална програма со одредено тематика Државна библиотека на Македонија - Скопје Служба за информативна работа на библиотека на Др. Мери Милова	1	3
ВКУПНО	1	3
ВКУПНО СТРУЧНО-АКТИВНА ДЕЛНОСТ		40

ВКУПНО ПОБЕДИТЕЛСКИ ОСНОВИ	139,5

УЧЕСТВО ВО НАСТАВНО-НАУЧНА КАРИКАТУРАТОРСКА КОНКУРСНА НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЛНОСТ	Поени
НАУЧНО-СТРАЖОВАЧКА ДЕЛНОСТ	85
СТРУЧНО-АКТИВНА ДЕЛНОСТ	40

Вкупно: **139,5**

Редовна комисија

Д-р Виолета Ачкоска, с.р.

Д-р Владо Тимовски, с.р.

Д-р Благина Петковска, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ПОМЛАД АСИСТЕНТ ЗА НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ МЕТОДИКА, ДЕФЕКТОЛОГИЈА И РАН ТРЕТМАН И ПРЕДУЧИЛИШНО ВОСПИТАНИЕ НА ФИЛОЗОФСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

На Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје на својата XXV редовна седница, одржана на 21.3.2012 година, определени сме за членови на Рецензентската комисија за избор на еден помлад асистент за научните области методика, дефектологија и ран третман и предучилишно воспитание, на Филозофскиот факултет во Скопје.

На конкурсот за избор во наставно-научни и соработнички звања, објавен од страна на деканот на Филозофскиот факултет, во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на 17.2.2012 година во весниците „Дневник“ и „Лајме“ се пријави кандидатката м-р Оливера Рашиќ за избор на помлад асистент за научните области методика, дефектологија и ран третман и предучилишно воспитание.

Рецензентската комисија, по разгледувањето на доставената документација, го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Податоци за кандидатката м-р Оливера Рашиќ

Биографски податоци:

М-р Оливера Рашиќ е родена на 10.1.1984 година во Скопје, Р. Македонија. Основно и средно образование во ДСМУ „Д-р Панче Караџов“ завршила во родното Скопје. Во 2002 година се запишала на Филозофскиот факултет при Институтот за дефектологија и своите универзитетски додипломски студии ги завршува во 2006 година со просечен успех 9,25 и одбрана на дипломскиот труд со наслов „Сексуална злоупотреба на лицата со ментална ретардација“. Во истата високообразовна институција на 17.6.2009 година ги завршила магистерските студии со просечен успех 10,00 и одбрана на магистерската теза со наслов „Полов развој, едукација и сексуална злоупотреба на лицата со инвалидност во Р. Македонија“.

Во ноември 2009 година, на Филозофскиот факултет (Институт за дефектологија) ѝ беше прифатена пријавата и одобрена темата за докторска дисертација со наслов „Проценка на самостојноста во изведување на секојдневните активности и потребата од окупациона терапија кај лицата со мултиплекс склероза“, а за ментор на трудот е одбрана доц. д-р Наташа Чичевска-Јованова.

Од зимскиот семестар во 2007 година, м-р Оливера Рашиќ е ангажирана на Институтот за дефектологија на Филозофскиот факултет како демонстратор по предметот физиологија со функционална анатомија, под менторство на проф. д-р Владимир Трајковски, а од 2009 година по предметите методика на работа со телесно инвалидни ученици и методика на работа со лесно ментално ретардирани ученици, под менторство на доц. д-р Наташа Чичевска - Јованова.

Од 2.12.2010 до 28.12.2011 м-р Оливера Рашиќ работела како дефектолог-олигофренолог во посебното основно училиште „Д-р Златан Сремец“.

Стручно - научна дејност

Учество на проекти и семинари:

- М-р Оливера Рашиќ, како студент, во периодот 16.1.2005-16.4.2005 била учесник во европски TEMPUS - InFOCUS проект при студентска размена во Германија и Холандија, на тема „Рана интервенција и специјална едукација и рехабилитација“.
- Во периодот 20.4.2007-22.4.2007 била учесник на Вториот интернационален конгрес на студенти од факултети за специјална едукација и рехабилитација во Загреб, Р. Хрватска.
- На 21.10.2009 и 22.10.2009 била учесник на Семинар за обука за примена на MOVE-програмата на работа со лица со физичка попреченост, во организација на Британската амбасада во Скопје.
- Во периодот јануари 2010 – јуни 2010 работела на проектот (предавач) „Модернизација на наставата - работа со ученици со инвалидност“ во реализација на Министерство за образование и наука на РМ и Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, Филозофски факултет- Институт за дефектологија.
- На 15.3.2010 учествувала во работилницата „Aging of people with intellectual disabilities“ во организација на IASSID academy on Education, Teaching and Research и Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, Филозофски факултет- Институт за дефектологија
- Од 27 до 29 мај 2010 година била активен учесник на конференцијата „60 години воспитание, образование, рехабилитација и вработување на лицата со инвалидност во Р. Македонија“, со две презентации („Полов развој, абнормално полово однесување и сексуално воспитание кај лицата со инвалидност“, и „Приказ на случај според MOVE програма“-објавени во зборник на трудови);
- Учесник на конференцијата „Towards community living-current realities-future challenges“ во организација на ЕАСПД, ПОРАКА, Отворете ги прозорците и МНЗА на 7 и 8.10.2010 година.
- Во периодот од 22 до 24.10.2010 година била учесник на I интернационална конференција во Сомбор, Република Србија, на тема „Специјална едукација и рехабилитација наука и/или пракса“, во организација на Друштвото на дефектолози од Војводина, Одделот за соматопатологија од Факултетот за специјална едукација и рехабилитација при Универзитетот во Белград, НВО - ресурсен центар за специјална едукација и рехабилитација од Белград и Друштвото на дефектолози од Сомбор, со трудот „Подобрување на квалитетот на живот преку MOVE-програма“, објавен во зборник на трудови.
- Во периодот од 3 до 6.11.2011 била учесник на DG ECHO 4-дневна обука на тема: „Strengthening the capacities of humanitarian NGO's: from the identification to the implementation of a humanitarian action“ организиран од Фондацијата „Together“- Словенија и Punto.sud во Порторож.
- Од 23 до 25 август 2011 година била учесник на воведна обука за инклузивно образование, во организација на УНИЦЕФ и Министерството за образование и наука на Р. Македонија.
- Учесник била на работилницата „Early Intervention: Preventive effects of Early Childhood Intervention - Challenges of 21st Centry“, во организација на Social

Inovative Network, Филозофски факултет - Институт за дефектологија на 29 август 2011, во Скопје.

- Надворешен соработник била при Бирото за развој на образованието, како изработувач на Адаптирани наставни програми за IV одделение на деветгодишно основно образование во посебните основни училишта за ученици со пречки во психичкиот развој и ученици со мултихендикеп во текот на 2011 година.
- Учесник била на семинарот „Supporting individuals with autism based on the TEACCH approach“ на 11 и 12 ноември 2011, во Скопје.
- Учесник била на обуката „Управување со проектен циклус и подготовка на предлог – проект“ во организација на Министерството за труд и социјална политика и Austrian Development Cooperation на 14 ноември 2011, во Скопје.
- Од 2010 година е член на НВО „Резја“ од Скопје и работа на проект „Советувалиште за деца, млади и родители“ во соработка со Фондацијата „Together“ од Р. Словенија и Министерството за надворешни работи на Р. Словенија.

Објавени трудови:

1. „Сексуална злоупотреба на лица со ментална ретардација“ – Дефектолошка теорија и практика (3-4 2006 година); 57-67 стр.
2. Коавтор на прирачник-практикум за спроведување на вежби по предметот физиологија со функционална анатомија (2007/2008 учебна година).
3. „Полова едукација на лицата со инвалидност во Република Македонија“ – Дефектолошка теорија и практика (1-2 2009 година); 7-24 стр.
4. „Полов развој, абнормално полово однесување и сексуално воспитание кај лицата со инвалидност“ – Зборник на трудови, Сојуз на дефектолози на Р. Македонија (27.5.2010-29.5.2010, Конференција во Битола).
5. „Приказ на случај според MOVE-програма“ – Зборник на трудови, Сојуз на дефектолози на Р. Македонија (27.5.2010-29.5.2010 Конференција во Битола).
6. „Подобрување на квалитетот на живот преку MOVE-програма“ – Зборник на трудови „Специјална едукација и рехабилитација наука и/или практика“ (22.10.2010-24.10.2010, Прва интернационална конференција во Сомбор); 373-395.
7. „Насилно однесување и агресивност кај учениците од посебните основни училишта“ – Зборник на трудови „Подобрување на квалитетот на живот на деца и млади“ конференција во Тузла, Р. Босна и Херцеговина 11-12.6.2011); 471-480.
8. „Презентација на односот помеѓу еколошките работилници за рециклирање и начинот на размислување на учениците од посебното основно училиште Д-р Златишан Сремец- Скопје “ – Зборник на трудови „Специјалната едукација и рехабилитација - денес“ (24-27 септември 2011, 5. Научен меѓународен собир во Златибор)
9. „Преваленција и вид на агресивно однесување во фрустрирачки ситуации кај ученици со лесна и умерена интелектуална попреченост“ (во принт, Зборник на трудови, 8. Интернационална научна конференција во Загреб „Research in Education and Rehabilitation Sciences“, 27-29 септември 2012.

- Во ноември 2008 година е избрана за технички секретар при редакцискиот одбор на списанието „Дефектолошка теорија и практика“, додека, пак, во ноември 2011 година е избрана за заменик-главен и одговорен уредник на списанието „Дефектолошка теорија и практика“.
- Во мај 2011 година е уредник на зборник на трудови на симпозиумот “Рана интервенција и развојни пореметувања,, во организација на Сојуз на дефектолози на Р. Македонија и Здружение на педијатри на Р. Македонија.

Јазични компетенции:

М-р Оливера Рашиќ активно се служи со англискиот и албанскиот јазик (во прилог: уверенија за завршен курс по наведените јазици), како и со повеќе словенски јазици.

Други вештини:

Кандидатката поседува напредни способности во работа со компјутер (MS Office: Word, Excel, Power Point, Internet).

Членување во професионални тела:

Од 2007 година кандидатката е член на Сојузот на дефектолози на Р. Македонија, во 2010 година станала член на Македонското научно здружение за аутизам, а во 2008 година станала член на редакцискиот одбор на списанието „Дефектолошка теорија и практика“.

Оцена:

Врз основа на сите горенаведени факти за професионалниот развој на м-р Оливера Рашиќ, може да се заклучи дека станува збор за оформен млад и амбициозен научен работник, сестрано активен на научноистражувачки план. За краток временски период, кандидатката се стекнала со големо искуство во проучувањето на дефектолошката проблематика низ теоријата и практиката, а повеќекратното учество на домашни и меѓународни проекти поврзани со специјалната едукација и рехабилитација е добра основа за развој на нејзините компетенции за идна самостојна научноистражувачка работа во областа на дефектологијата. Изработените дипломски и магистерски трудови, како и останатите објавени научно - стручни трудови и уредничкото искуство посочуваат на студиозност, темелност и критичност, сигурност и сопствен пристап во научната дејност, додека, пак, прифатената тема за докторска дисертација го потврдува континуитетот на научен и стручен развој на кандидатката и нејзините академски доблести.

Искуствата од повеќегодишниот ангажман како демонстратор по предметите: физиологија со функционална анатомија, методика на работа со телесно инвалидни ученици и методика на работа со лесно ментално ретардирани ученици, се исклучително позитивни од педагошки аспект: манифестира голема

совесност, посветеност и комуникативност во работата со студентите и кооперативност со колегите. Во текот на 6-годишната работа како демонстратор, м-р Оливера Рашиќ покажа особен интерес за стручно усовршување и проучување на новитетите, особено на методиките и клиничкиот дел на дефектологијата како наука кои се однесуваат за лицата со телесна инвалидност.

ЗАКЛУЧЕН ПРЕДЛОГ

Врз основа на изнесените податоци за наставно-образовната, научно-истражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејностите од поширок интерес, Рецензентската комисија заклучи дека кандидатката м-р Оливера Рашиќ ги исполнува сите услови за избор во звањето помлад асистент, предвидени со Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Нејзините квалификации и компетенции во целост соодветствуваат за професионален ангажман во областите: методика, дефектологија и ран третман и предучилишно воспитание. Постигнувањата во досегашната научноистражувачка, наставно-образовна и стручно-апликативна дејност на кандидатката м-р Рашиќ укажуваат на континуиран професионален напредок, дефиниран научен интерес и изградени компетенции, но и потенцијал за понатамошен развој, а нејзиниот сериозен пристап кон извршувањето на обврските, инвентивноста, трудољубивоста и залагањето во работата со студентите потврдуваат дека кандидатката е исклучително квалитетен и перспективен научен работник.

Според тоа, Рецензентската комисија има чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, да ја избере кандидатката м-р Оливера Рашиќ во звањето помлад асистент за научните области: методика, дефектологија и ран третман и предучилишно воспитание.

Скопје, 23.3.2012

Рецензентска комисија

1. Доц. д-р Наташа Чичевска – Јованова, с.р.
2. Проф. д-р Зора Јачова, с.р.
3. Проф. д-р Даниела Димитрова – Радојичиќ, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ЕФЕКТИТЕ И ПЕРСПЕКТИВИТЕ ОД РЕФОРМИТЕ НА ПЕНЗИСКИОТ СИСТЕМ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА “ ОД
М-Р БУЛЕНТ ДЕРВИШИ, ПОДНЕСЕНА ДО ЕКОНОМСКИОТ ИНСТИТУТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на член 241 од Статутот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, во врска со поднесената докторска дисертација од кандидатот м-р Булент Дервиши на тема „Ефектите и перспективите од реформите на пензискиот систем во Република Македонија“, а согласно со заклучокот од 69-тата седница на Научниот совет од 20.12.2011 и одлука бр. 02-2580/1 од 23.12.2011 година, формирана е Комисија за оцена и одбрана во состав:

- д-р Биљана Ангелова
- д-р Верица Јанеска
- д-р Снежана Костадиновска Милошеска
- д-р Диана Бошковска
- д-р Неда Петроска Ангеловска.

Членовите на Комисијата со особено внимание ја прочитаа и ја проучија поднесената докторска дисертација од кандидатот м-р Булент Дервиши на тема „Ефектите и перспективите од реформите на пензискиот систем во Република Македонија“, и до Научниот совет на Економскиот институт во Скопје го доставуваат следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Општи согледувања

Поднесениот докторски труд на м-р Булент Дервиши на тема „Ефектите и перспективите од реформите на пензискиот систем во Република Македонија“ обработува актуелна проблематика од областа на пензиското осигурување како важен дел од социјалното осигурување на една земја, а тесно поврзано со економските и демографските движења на националната економија, како и степенот на развиеноста на нејзиниот финансиски систем. Во овој труд, во фокусот на внимание е

пензискиот систем во Република Македонија, кој во изминатата декада од еднослоен со реформираше во повеќеслоен систем.

Актуелноста на темата на трудот произлегува од социоекономските промени на македонската економија во периодот на транзиција, кои наметнаа големи тешкотии во алиментирањето на пензискиот фонд. Исто така, неповолните движења во стопанството влијаеја на намалување на бројот на активните осигуреници, од една страна, и зголемување на бројот на пензионери, од друга страна. Понатаму, влијанието на демографскиот фактор врз пензискиот систем, изразено преку стареењето на населението остварува сè посилна пресија врз пензискиот фонд. Анализите покажуваат дека очекуваното траење на живот во Република Македонија, како впрочем и во другите држави во Европа, се зголемува. Паралелно со порастот на животниот век, во Република Македонија се бележи пад на стапката на фертилитет, што сега, а уште повеќе во иднина ќе предизвикува сè поголемо учество на старите лица во вкупното население.

Демографските промени кои предизвикуваат зголемување на бројот на пензионери во однос на бројот на осигурениците наметна потреба од реформи во начинот на финансирање на пензионираниите лица. Финансиските пресметки покажуваат дека неспроведувањето на реформата на пензискиот систем (во смисла на начините на финансирање) ќе доведеше до значајно зголемување на стапката на придонес, што не би довело само до намалување на нето-приходите на работниците, туку и на потенцијалот на земјата за економски раст, а речиси со сигурност би предизвикало и понатамошно зголемување на стапката на невработеност. Ваквите демографски движења ја наметнаа потребата од промена на постојниот начин на финансирање на пензиските фондови и барање на алтернативни, односно други произдашни извори на финансирање, преку пазарот на капитал. Ова, всушност, ја чини и суштината на пензиските реформи која не само кај нас, туку и во светот вклучува: зголемување на возраста за пензионирање, промена на стапката со која пензиите се индексираат и воведување на задолжително и доброволно капитално финансирано пензиско осигурување (повеќестолбен систем), со кои значително се намалува влијанието на демографските промени.

Со реформата на пензискиот систем и воспоставувањето на повеќеслоен пензиски систем како комбиниран систем од јавно, тековно финансирано и приватно, капитално финансирано пензиско осигурување во Република Македонија, се очекува да се обезбеди долгорочна стабилност на системот кој е важен елемент на социјалното осигурување, а како резултат на тоа и сигурност во остварувањето на правата од пензиското и инвалидското осигурување.

Трудот дава значаен придонес во поглед на научното третирање на пензискиот систем преку примена на теоретските сознанија од оваа област, начинот на неговото финансирање, идентификација и дијагностицирање на тековните состојби, но и дава препораки за натамошниот правец во кој треба да се движи пензиската реформи во Република Македонија во иднина, притоа имајќи ги предвид перманентните економски и демографски движења и трендови во државата.

II. Содржина на трудот

Според приложените тези, докторската дисертација е систематизирана во вовед, шест тематски поглавја, заклучок и библиографија. На основниот текст отпаѓаат 224 страници, 5 страници прилози и 9 страници се библиографски единици (користена литература).

Во воведот се објаснети актуелноста на темата, целта, основните мотиви, предметот на истражување, како и методолошкиот приод кои кандидатот ги користи во текот на истражувањето и обработката на темата.

Првата глава, Теоретски аспекти на пензиските реформи, е посветена на теоретските аспекти на пензиските реформи, реформите на пазарот на труд како и реформите на финансискиот сектор. Во овој дел, исто така се презентирани и фискалните импликации од стареењето на населението, степенот на активност на населението и влијанието на економските фактори во оваа област од општествено-економското функционирање на националната економија. Во оваа глава се истакнати и социјалните ризици и социјалната политика кои постојат во пензискиот систем.

Во втората глава, Современи трендови во пензиските реформи, се опфатени современите трендови во пензиските реформи во поразвиените земји, со водење по примерот на некои од земјите од ЕУ. Покрај тоа, исто така се анализирани и реформите на пензискиот систем кај земјите во транзиција. Во овој дел од докторската дисертација станува збор и за искуството на оние земји кои веќе постигнале успех во реформата на пензискиот систем. Целта на оваа глава е преку компаративна анализа на пензиската реформа со некои од земјите на ЕУ и земјите од регионот да се утврди реалната слика за пензиската реформа во Република Македонија, со цел да се согледаат предностите и слабостите на македонскиот пензиски систем.

Третата глава, Особености на пензискиот систем на Република Македонија, се однесува на особеностите на македонскиот пензиски систем, при што детална анализа е направена на функционирањето на Фондот за пензиското и инвалидското осигурување на Република Македонија. Посебно внимание е посветено на факторите кои влијаат врз димензионирањето на

Фондот на ПИОМ, како и на методолошките и актуарските проекции и демографските и економските претпоставки.

Четвртата глава, Реформи на пензискиот систем на Република Македонија, се фокусира на реформата на пензискиот систем на Република Македонија. Притоа посебно внимание е посветено на потребата и целите на пензиската реформа, правната рамка за регулирање на реформата, институционално регулирање на реформата на пензискиот систем, како и структурата на реформираниот пензиски систем во Република Македонија. Исто така, во овој дел од трудот е презентирана улогата на капиталното финансирано пензиско осигурување во пензискиот систем и финансиското работење на друштвата кои управуваат со пензиски фондови. Оваа глава се заокружува со деталното истражување на задолжителните и доброволните пензиски фондови преку анализа на членството во задолжителните и/или доброволните пензиски фондови, преминот од еден во друг пензиски фонд, придонесите, инвестирањето и структурата на портфолиото, сметководствената единица, приносот, надоместоците и исплатата на пензии.

Во петтата глава, Имплементација на ЕУ-директиви за реформа на пензискиот систем во Република Македонија, е разработена имплементацијата на ЕУ-директивите за реформите во пензискиот систем во РМ, анализа на европските пензиски реформи, ЕУ-директивите за реформи на пензискиот систем во Република Македонија, можноста и динамиката за имплементацијата на ЕУ-директивите и слично. Согледувајќи ги слабостите на едностволбниот пензиски систем, се наметна потребата од легислативни промени и имплементирање на соодветни реформите предвидени со ЕУ-директивите.

Во шестата глава, Ефекти на пензиските реформи во Република Македонија, се анализирани ефектите на пензиските реформи во Република Македонија. Во таа насока, подетално се анализирани ефектите од глобалната криза врз задолжителното капитално финансирано пензиско осигурување, препораките на меѓународните организации во врска со реформите во пензискиот систем и ефектите од намалувањето на стапките за придонес на пензиското и инвалидското осигурување кај задолжителниот пензиски фонд.

Заклучните согледување ги презентираат битните прашање што се опфатени во оваа дисертација и во кратки црти е направена анализа на презентираниот материјал со давање на сублимирани сознанија по клучните прашања од трудот. Основниот заклучок е дека реформата на пензискиот систем се спроведе со цел да обезбеди материјална и социјална сигурност за сегашните и за идните генерации пензионери гледано на долг рок. Системот (реформираниот пензиски систем) на Република Македонија е многу млад со многу млади членови кои се уште

имаат време до пензионирање и повлекување на средства од вториот столб. Како и во другите земји, така и во Република Македонија пензискиот систем е дизајниран да функционира на долг рок. Имајќи го ова предвид, на економските движења на земјата на краток рок потребно е да не се реагира врз системот, но истовремено внимателно треба да се анализираат реакциите на долг рок.

III. Оцена и заклучок

Докторската дисертација на тема „Ефектите и перспективите од реформите на пензискиот систем во Република Македонија“, од *м-р Булент Дервиши*, претставува актуелен и значаен труд кој се одликува со адекватно изграден методолошки пристап кон третирањето на предметот на истражување на трудот базиран на теоретска разработка на поставените тези, но и анализа на релевантни податоци, пред сè добиени од секундарни извори. Во трудот, преку примената на компаративна анализа и емпириско истражување, се доаѓа до соодветни сознанија од кои потоа произлегуваат адекватни заклучоци, насоки и препораки што му дава научен придонес на трудот. Исто така, значајно е да се потенцира дека, при изработката на трудот, консултирана е значителна библиографска граѓа како од домашни, така и од странски автори, како и голем број документи, интернет - извори и публикации поврзани со истражуваната проблематика.

Комплексното третирање на оваа проблематика во трудот се очекува да даде придобивка не само од теоретски, туку и од практичен аспект, на кој начин би се овозможило промовирање и зголемување на интересот за пазарот на труд и користењето на можностите на вториот и третиот столб. Исто така, трудот несомнено дава придонес во поглед на можноста за утврдување на ефектите од намалувањето на стапките на придонес за пензиско и инвалидско осигурување врз задолжителниот пензиски фонд, ефектите од глобалната финансиска криза врз задолжителното капитално финансирано пензиско осигурување, но и за ефектите од примената на препораките од меѓународните организации во врска со амортизирање на ударот од финансиската криза врз пензиските фондови.

Согласно со претходното, Комисијата констатира дека кандидатот *м-р Булент Дервиши* изработил квалитетен и сеопфатен труд. Кандидатот успешно се справил со поставениот предизвик за истражување и анализа на оваа проблематика и успеал да понуди сопствени ставови, мислења, заклучоци и препораки. Теоретските и емпириските елаборации и резултати од анализата на податоци можат да придонесат кон поголемо промовирање и зголемување на интересот за финансирање на пензискиот систем на одржлива долгорочна основа.

Врз основа на претходното, Комисијата му предлага на Советот на Економскиот институт во Скопје:

1. да го прифати извештајот со позитивна оцена за поднесената докторска дисертација „Ефектите и перспективите од реформите на пензискиот систем во Република Македонија“ од м-р Булент Дервиши;
2. на кандидатот м-р Булент Дервиши да му се дозволи јавна одбрана на докторскиот труд.

Скопје, 19.3.2012

Членови на Комисијата

1. _____
/Д-р Биљана Ангелова/ с.р.
2. _____
/Д-р Верица Јанеска/ с.р.
3. _____
/Д-р Снежана Костадиновска/
Милошеска/ с.р.
4. _____
/Д-р Диана Бошковска / с.р.
5. _____
/Д-р Неда Петроска Ангеловска/ с.р.

РЕФЕРАТ

**ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН НАСТАВНИК ВО НАУЧНОТО ПОЛЕ ЕКОНОМСКИ НАУКИ,
НАСТАВНО-НАУЧНА ОБЛАСТ - ЕКОНОМИКА НА
ТУРИЗМОТ И УГОСТИТЕЛСТВОТО
НА ЕКОНОМСКИОТ ИНСТИТУТ ВО СКОПЈЕ**

Наставно-научниот совет на Економскиот институт во Скопје, на својата 71. седница одржана на 17.1.2012 година, донесе одлука бр. 02-153/1 за формирање на Рецензентската комисија за избор на еден наставник во звањето вонреден професор во научното поле економски науки/научна област - економика на туризам и угостителство, во состав: д-р Митре Аврамоски, редовен професор, д-р Биљана Ангелова, научен советник/редовен професор и д-р Ристо Мијалов, редовен професор.

На конкурсот објавен во дневните весници „Весник“ и „Коха“ од 22.12.2011 година, се пријави кандидатката д-р Марија Ацковска, научен соработник/доцент при Економскиот институт во Скопје, за избор во звањето вонреден професор. Врз основа на внимателното прочување на поднесените материјали, Комисијата го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Биографски податоци

Кандидатката д-р Марија Ацковска е родена на 27.10.1973 година во Скопје. Основно и средно економско училиште завршила во Скопје, со континуиран одличен успех.

Во учебната 1991/1992 година, кандидатката се запишала на Факултетот за туризам и угостителство во Охрид при Универзитетот „Св. Климент Охридски“ во Битола. Дипломирала во 1995 година со висок просек и се стекнала со звањето дипломиран организатор по туризам и угостителство.

Во учебната 1995/1996 година кандидатката го продолжила своето образование на постдипломските студии по туристички менаџмент на Факултетот за туризам и угостителство-Охрид при Универзитетот „Св. Климент Охридски“ во Битола. Испитите ги положила во предвидениот рок со просечна оценка 9,5, а со звањето магистер по менаџмент во туризмот се стекнала во декември 1999 година, со одбраната на магистерскиот труд „Угостителството во функција на развој на туризмот во Република Македонија“.

Кандидатката Ацковска во 2007 година, на Економскиот институт во Скопје, успешно ја одбранила докторската дисертација на тема „Туризмот и економскиот развој на Република Македонија“, со што се стекнала со звањето доктор на економски науки.

Својот работен ангажман кандидатката Марија Ацковска го започнала на 15.9.1997 година со вработувањето во Економскиот институт во Скопје како помлад асистент-истражувач и главно работела на задачи и задолженија од областа на економијата на туризмот. Во мај 2007 година била избрана за научен соработник од областа на економијата и развојот на туризмот и угостителството.

Покрај вршењето на редовните научноистражувачки активности, кандидатката д-р Ацковска е вклучена во наставно-образовниот процес, при што го користела еквивалентното звање доцент. Нејзиниот ангажман во високото образование започнува од академската 2008/2009 година со вклучувањето во наставата од втор циклус на студии при Економскиот институт во Скопје на постдипломските студии од областа на меѓународната економија, меѓународниот менаџмент и претприемништво. Од учебната 2009/2010 година, кандидатката е ангажирана во изведувањето на наставно-образовниот процес на првиот циклус студии на Факултетот за туризам и бизнис логистика, при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип. Од учебната 2011/2012 година, д-р Марија Ацковска е ангажирана и во наставно-образовниот процес на третиот циклус студии при Школата за докторски студии на Универзитетот „Св. Кирил Методиј“ во Скопје. Исто така, од учебната 2011/2012 година кандидатката е ангажирана како наставник во првиот циклус студии на Институтот за географија на Природно-математичкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил Методиј“ во Скопје.

Во текот на својот работен ангажман во Институтот, д-р Марија Ацковска учествувала на голем број научни собири, конференции, форуми и тркалезни маси со национален и меѓународен карактер. Исто така, автор е на бројни публикации објавени во земјата и во странство, а учествувала и во реализацијата на голем број научноистражувачки и апликативни проекти, во рамките на програмата на Институтот, но и на проекти на Европската комисија, УНДП, ОЕЦД и други меѓународни организации.

2. Наставно-образовна дејност

Кандидатката д-р Марија Ацковска е континуирано вклучена во наставно-образовната дејност на студиите од втор циклус на Економскиот институт во Скопје, при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, од учебната 2008/2009 година до сега.

Во рамките на менторската програма на постдипломските студии на Институтот, ангажирана е како наставник на предметите: методологија на научноистражувачка работа (застапен на студиските програми: меѓународна економија, финансиски менаџмент и претприемништво), глобална економија и меѓународна трговија (застапени на студиската програма меѓународна економија) и инвестиции и трансфер на технологија (застапен на студиската програма меѓународен менаџмент).

Во рамките на студиите од втор циклус (ЕКТС- систем) на Институтот, ангажирана е на предметите: глобална економија (застапен на студиските програми: меѓународна економија и меѓународен менаџмент), меѓународна трговија (застапен на студиската програма меѓународна економија), економика на претпријатија (застапен на студиската програма претприемништво) и изборните предмети методологија на научноистражувачка работа и проектен менаџмент.

Од учебната 2009/2010 година, д-р Ацковска е ангажирана во изведувањето на наставата од прв циклус на студии на Факултетот за туризам и бизнис логистика, при Универзитетот Гоце Делчев во Штип. Во рамките на наставната програма на факултетот на насоката за Бизнис логистика во Гевгелија и дисперзираните студии во Скопје ги предава предметите Економика на претпријатија и Меѓународна трговија, а во летниот семестар на учебната 2009/2010 година била ангажирана и на предметот комерцијална логистика.

Од учебната 2011/2012 година кандидатката е ангажирана како предметен наставник по предметот Економика на туризмот на Институтот за географија на Природноматематичкиот факултет при Универзитетот Св. Кирил Методиј во Скопје

Од учебната 2011/2012 година д-р Марија Ацковска е ангажирана и во наставно образовниот процес на третиот циклус на студии како наставник на генеричкиот предмет Методологија на истражување на општествените науки на докторската школа при Универзитетот Св. Кирил Методиј во Скопје.

Во рамките на наставно-образовната дејност, забележителна е посветеноста на д-р Ацковска за оспособување на постдипломците и младиот наставно-научен кадар за преземање и вршење на самостојни истражувања, посебно преку консултации при изработката на семинарски, магистерски и докторски трудови. Од последниот избор досега, кандидатката Ацковска е ментор на 7 докторски дисертации и 9 магистерски трудови. Покрај тоа, учествувала во 7 комисии за оцена и одбрана на докторски дисертации и во 13 комисии за оцена и одбрана на магистерски трудови. Воедно, како предметен наставник, кандидатката д-р Мојсовска изработила скрипта по предметите Економика на претпријатија и Економика на туризам, а исто така подготвила и пакет наставни материјали по сите предмети што ги предава(ла), при што се раководела од принципот да им обезбеди на студентите основна и поширока литература од соодветните области, како и увид во најновите научни достигнувања.

3. Научноистражувачка дејност

Во рамките на научноистражувачките активности, од својот последен избор до сега, д-р Марија Ацковска учествувала во изработката на неколку научно-истражувачки проекти, изработила и објавила голем број релевантни научни трудови и учествувала на научни собири, конференции и други форуми на размена на идеи, знаења и резултати од истражувања. Исто така, активно била вклучена во академско надоградување на млади истражувачи преку менторство на определен број кандидати при изработката на нивните докторски дисертации и магистерски работи.

А) Учество на проекти

- **ФП7 - компаративна анализа на пазарните фактори**, проект финансиран од Европска комисија, како национален координатор и истражувач, (2008-2011);

- **Можности за унапредување на регионалните трговски интеграции во Република Македонија**, проект на Економскиот институт, финансиран од Министерството за наука и образование, како истражувач, (2010-2012);
- **Научната дијаспора на Република Македонија**, проект на Економскиот институт, финансиран од УКИМ, како истражувач, (2010-2011);
- **Establishing a model for sustainable functioning of TIP in Republic of Macedonia**, проект на Холандската развојна агенција (SNV), како консултант и истражувач (2009).

Б) Учество на научни конференции, семинари и собири

- (2011), меѓународна конференција: **Регионалната трговска интеграција во земјите од ЈИЕ**. Економски институт, LSI, УКИМ. Скопје (со реферат: CEFTA 2006 implementation - institutional and policy perspectives, во коавторство со д-р Силвана Мојсовска и д-р Крум Ефремов);
- (2008), меѓународен симпозиум: **Туризмот во 21-ви век**, Факултет за туризам во Скопје, Скопје, (со реферат: ИПА како инструмент за финансирање на развојот на руралниот туризам во Република Македонија);
- (2008), меѓународна конференција: **ICES 2008**, Сараево (со реферат: Managing cash flow and liquidity in Macedonian enterprises, во коавторство со д-р Неда Петроска Ангеловска);
- (2008) научен собир: **Претприемништво, иновација и конкурентност**. Агенција за промовирање на претприемништвото, Факултет за бизнис економија во Тетово и Економски институт во Скопје, Скопје (со реферат: Претприемништвото и иновативниот труд како критериум и фактор на развојот на туризмот).

В) Список на изработени и објавени трудови

- **Sustainable model of TIC in the Republic of Macedonia**, Економски развој бр. 3/2010, Економски институт-Скопје, 2011, (во коавторство д-р Неда Петроска Ангеловска);
- **Some problems in identifying process of potential applicants for Rural Development component of Pre-Accession Assistance in the Republic of Macedonia**, Albanian Socio-Economic Review, ACER 2011, (во коавторство д-р Неда Петроска Ангеловска);
- **Subsidies in agriculture and their role in enhancing the competitiveness of Macedonian agricultural products**. Albanian Socio-Economic Review, ACER 2011, (во коавторство д-р Неда Петроска Ангеловска);
- **Туризмот и економскиот развој на Република Македонија**, Економски институт - Скопје, Скопје, 2009 (монографија);

- ***Tourism as a tool for local economic development.*** University " Ismail Qemali" Valona, 2009, (во коавторство со д-р Неда Петроска Ангеловска);
- ***ИПА како инструмент за финансирање на развојот на руралниот туризам во Република Македонија,*** Зборник на трудови од меѓународниот симпозиум: Туризмот во 21-ви век, Факултет за туризам во Скопје, Скопје, 2008;
- ***Претприемништвото и иновативниот труд како критериум и фактор на развојот на туризмот,*** Зборник на трудови од научниот собир: Претприемништво, иновација и конкурентност. Агенција за промовирање на претприемништвото, Факултет за бизнис економија во Тетово и Економски институт - Скопје, Скопје 2008;
- ***Managing cash flow and liquidity in Macedonian enterprises.*** Зборник на трудови од меѓународната конференција ICES 2008, Sarajevo, 2008, ((во коавторство со д-р Неда Петроска Ангеловска);
- ***Методи за мерење на економските ефекти од туризмот,*** Економски развој, бр. 1, Економски институт - Скопје, 2008;
- ***Евалуација на македонската туристичка понуда.*** Економски развој, бр. 9/3, Економски институт - Скопје, 2007.

Од објавените научни трудови, посебно би можеле да се издвојат следниве:

1. ***Туризмот и економскиот развој на Република Македонија,*** Економски институт - Скопје, Скопје 2009.

Монографијата „Туризмот и економскиот развој на Република Македонија“ третира проблематика релевантна за синергиската врска меѓу туризмот и развојот и настојува да го афирмира пристапот за развој на туризмот базиран на научни сознанија. Во рамките на монографијата, обработени се пет тематски поглавја кои што претставуваат логички поврзана целина. Првото поглавје обработува материја релевантна за научното поимање за туризмот, при што се дадени термилошки појаснувања со кои се објаснуваат и дефинираат најзначајните економски категории поврзани со туризмот. Во втората глава се третира проблематика релевантна за современите туристички текови. Се разгледуваат туристичката понуда и побарувачка од аспект на нејзиниот обем, но и специфики кои во голема мера го детерминираат идниот туристички развој на дестинациско ниво. Во третата глава се обработува материја која се однесува на основните постулати на туристичкиот и економскиот развој и нивната меѓузависност. Во тој контекст, се разгледува туризмот како битен сегмент од развојната стратегија како и неговите ефекти врз економијата. Во четвртата глава се разгледуваат факторите на туристичкиот развој. Акцентот е ставен на факторите на понудата кои имаат доминантна улога за појавата и развојот на туризмот во туристичките дестинации од макро до микро ниво. Во тој контекст разгледани се факторите на туристичкиот развој во Република Македонија поврзани со физичкиот и финансискиот капитал, работната сила и атрактивните фактори на понудата. Во петтата глава се анализираат карактеристиките на туристичкиот промет во Република Македонија, преку неговите физички и финансиски индикатори, економските ефекти од

туризмот и се даваат определени согледувања за туризмот како фактор на вкупниот развој на Македонија. Притоа акцентот е ставен на институционалните, концептуалните и фундаменталните прашања поврзани со туристичкиот развој.

2. ***Sustainable model of TIC in the Republic of Macedonia***, Економски развој бр. 3/2010, Економски институт - Скопје, 2011

Статијата ги обработува можностите за воспоставување на одржлив модел на туристичките информативни центри (ТИЦ) апликативен за Република Македонија. За таа цел, анализирана е работата на тринаесет ТИЦ кои функционираат на територијата на Македонија. Главно се анализира нивната организација и начин на тековно функционирање и финансирање, од каде што јасно се детерминираат основните карактеристики на ТИЦ и се идентификуваат проблемите со кои што тие се соочуваат. Истражувањата покажуваат дека состојбата на ТИЦ во Република Македонија не добра, бидејќи тие се соочуваат со низа проблеми поврзани со нивната организација, локација, формалната соработка со реалниот сектор и промоцијата, но најзначаен проблем со кој тие се соочуваат е обезбедување на финансиски средства неопходни за нормалното функционирање на ТИЦ. Оттука, јасно се наметнува потребата од воспоставување на поинаков модел на функционирање на ТИЦ. Предложениот модел овозможува одржливо функционирање на ТИЦ во пазарни услови на стопанисување.

3. ***ИПА како инструмент за финансирање на развојот на руралниот туризам во Република Македонија***, Зборник на трудови од меѓународниот симпозиум: Туризмот во 21-ви век, Факултет за туризам во Скопје, Скопје, 2008.

Појдовното стојалиште во оваа статија е дека руралниот туризам во Република Македонија се соочува со проблеми околу обезбедувањето на неопходни средства потребни за финансирање на неговиот развој. ИПА - фондовите иако примарно се насочени кон поддршката на меѓусекторски цели на економска и социјална кохезија на земјите-кандидати, исто така овозможуваат и добри можности за поддршка на туристички мерки. Република Македонија, како земја кандидат, има пристап до сите пет компоненти на ИПА, па оттука сосема е логично дека значајни средства за финансирање на развојот на руралниот туризам во Македонија можат да се обезбедат преку финансиската поддршка од овие фондови. Треба да се истакне дека развојот на руралниот туризам во Република Македонија подразбира поттикнување на развојот на активности поврзани со земјоделството, но и неземјоделски активности во руралните средини. Битно е да се истакне дека развојот на овие активности придонесува кон генерирање на приходите во руралните средини, но и во аграрните стопанства, ја намалува руралната и вкупната невработеност, обезбедува дополнителни социо-економски користи за локалната рурална заедница и сл. Битно е да се истакне дека развојот на руралниот туризам во Република Македонија има потенцијал да одговори на структурните промени на македонската економија, но и да даде значаен придонес кон евро-интегративните процеси на земјата.

4. ***Tourism as a tool for local economic development.*** University "Ismail Qemali" Valona, 2009.

Во статијата е поместена критичка дискусија во поглед на можностите за интензивирање на економскиот раст на локално ниво. Во тој контекст се констатира дека промените што настанаа во македонското економско опкружување диктираат развој на локалните заедници базиран врз сопствени ресурси, капацитети и стратегии. Мора да се истакне дека поголемиот број од македонските општини располагаат со значајни потенцијали за развој на туризмот, па оттука основната поента на трудот е идентификување на лукреативните можности на туристичката база за развој на туризмот преку создавање на поволни услови за поттикнување на претприемачки ориентирани проекти и развој на нови бизниси базирани на компаративните предности. Имајќи го тоа предвид во статијата се истакнува дека значајните поместувања во развојот на туризмот и интензивирањето на неговите ефекти врз развојот на локалната заедница имплицира координација на интересите на сите заинтересирани страни инволвирани во процесот. Ваквиот пристап е сосема нов концепт во кој подразбира синхронизирање на развојните напори, вмрежување и заеднички настапи во проекти од интерес за локалната заедница. Како резултат од развојот на туризмот, општините со изразени туристички ресурси имаат потенцијал да ја заживеат локалната економија.

5. ***Методи за мерење на економските ефекти од туризмот,*** Економски развој, бр. 1, Економски институт - Скопје, 2008

Статијата се фокусира на истражувањето на системите за мерење на економските ефекти од туризмот. Во суштина, постојат голем број на методи кои се користат во економската анализа и кои овозможуваат мерење на директните и индиректните ефекти од туризмот. Во тој контекст, во трудот се презентирани теоретските карактеристики и поентирани се определени предности и недостатоци на следниве методи: националниот пресметковен метод, туризам сателит акаунт ТСА, кост-бенефит методот, мултипликативниот метод и инпут-аутпут методот. Карактеристично е дека сите методи за мерење на економските ефекти од туризмот тргнуваат од потрошувачката и инвестициите и сите се поврзани со мултипликативниот механизам. Исто така се истакнува дека изборот на методот кој ќе се користи за мерење на директните и индиректните ефекти од туризмот главно е условен од расположливите податоци, расположливиот инструментариум и расположливите финансиски средства за спроведување на мерењето. Сите методи што се предмет на анализа во трудот имаат определени предности и недостатоци, меѓутоа како метод со најдобри перформанси се смета инпут-аутпут методата поради постоењето на конкретни механизми што би можеле да обезбедат егзактни резултати во сферата на квантификување на економските ефекти од туризмот.

4. Стручно-апликативна дејност

Паралелно со наставно-образовните и научноистражувачките активности, кандидатката Марија Ацковска имала извесни активности од доменот на стручно-апликативната дејност. Имено, во рамките на својата стручно-апликативна активност се јавува како автор на книга од стручна област и како рецензент на книга од областа на туристичкото планирање.

Исто така, како дел од другите активности учествувала во изготвувањето и пријавувањето на научен национален проект како соработник и носител.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на презентираниите податоци за д-р Марија Ацковска, Комисијата со задоволство констатира дека кандидатката има остварено забележителни резултати во доменот на својот ангажман на наставно-образовни, научноистражувачки и стручно-апликативни активности. Притоа, карактеристичен е нејзиниот професионален однос, конструктивност и посветеност кон работните задачи и задолженија, што укажува на фактот дека се работи за амбициозна и исполнителна кандидатка.

Кандидатката Ацковска успешно ја апсолвирала научната методологија и се профилирала во квалитетен научен работник.

Од приложената документација што се однесува на наставно-образовниот процес, евидентен е и нејзиниот ангажман во првиот, вториот и третиот циклус на студии. Кандидатката преку имплементацијата на современи наставно-образовни програми, изготвувањето на соодветни наставни материјали како и солидниот методолошки пристап во реализацијата на наставата укажува на фактот дека обезбедувањето на квалитетен образовен процес за студентите се вбројува во нејзините приоритети. Нејзиниот ангажман како предметен наставник и нејзината менторска активност на докторски дисертации и магистерски трудови дава придонес во едукацијата на младите генерации и нивното оспособување за идните научни и професионални предизвици. Оттука, јасно се согледува и потврдува дека кандидатката Ацковска поседува изразени квалитети за вршење на наставно-образовната дејност.

Во однос на научноистражувачката и стручната работа на д-р Марија Ацковска, заеднички е впечатокот на Комисијата дека кандидатката има изработено голем број на оригинални научни трудови и поседува извонредна смисла за препознавање и соодветно методолошко третирање на актуелни прашања од областа на економијата на туризмот. Исто така, кандидатката учествувала во реализацијата на меѓународни и национални научноистражувачки и апликативни проекти и земала активно учество на конференции и научни собири во земјата и во странство. Сето тоа зборува за афинитетите на кандидатката Ацковска за научноистражувачката работа и укажува на фактот дека успешно ја апсолвирала научната методологија и се профилирала во квалитетен научен работник.

Имајќи го предвид изнесеното, Комисијата заклучува дека кандидатката во целост ги исполнува законските услови и предвидените услови според конкурсот и има особено задоволство да му предложи на Научниот совет на Економскиот институт во Скопје да ја избере кандидатката д-р Марија Ацковска во звањето **вонреден професор од областа на економијата на туризмот и угостителството.**

Членови на Комисијата

1. _____
Д-р Митре Аврамоски, редовен професор, с.р.
2. _____
Д-р Биљана Ангелова, научен советник/редовен професор, с.р.
3. _____
Д-р Ристо Мијалов, редовен професор, с.р.

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: д-р Марија Апковска

Институција: Економски институт - Скопје

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЛНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
	Одржување на настава	
	Одржување на настава на прв циклус на студии	
1	Летен семестар 2009/2010 (Факултет за туризам и бизнис логистика) Комерцијална логистика (2+2) Економика на претпријатија (2+2+2)	6
2	Зимски семестар 2010/2011 (Факултет за туризам и бизнис логистика) Економика на претпријатија (2+2+2)	3.6
3	Летен семестар 2010/2011 (Факултет за туризам и бизнис логистика) Меѓународна трговија (2+2+2)	3.6
4	Зимски семестар 2011/2012 (Факултет за туризам и бизнис логистика) Економика на претпријатија (2+2+2)	3.6
	Одржување на настава на втор циклус на студии	
1	Зимски семестар 2009/2010 (Економски институт) Глобална економија (2+2) Меѓународна трговија (2+2)	6
2	Летен семестар 2009/2010 (Економски институт) Глобална економија (2+2) Меѓународна трговија (2+2) Проектен менаџмент (2+2)	9
3	Зимски семестар 2010/2011 (Економски институт) Глобална економија (2+2) Меѓународна трговија (2+2) Проектен менаџмент (2+2) Економика на претпријатија (2+2)	12
4	Летен семестар 2010/2011 (Економски институт) Глобална економија (2+2) Меѓународна трговија (2+2) Проектен менаџмент (2+2) Методологија на научноистражувачка работа (2+2)	12
5	Зимски семестар 2011/2012 (Економски институт) Глобална економија (2+2) Меѓународна трговија (2+2) Проектен менаџмент (2+2) Економика на претпријатија (2+2)	12
	Одржување настава на трет циклус студии	

1	Зимски семестар 2011/2012 (Школа за докторски студии на УКИМ) Методологија на истражување на општествени и хуманистички науки	3,6
Изработка на семинарски трудови		
1	Зимски и летен семестар 2008/2009 (Економски институт)	1,8
2	Зимски и летен семестар 2009/2010 (Економски институт)	1,8
3	Летен семестар 2009/2010 (Факултет за туризам и бизнис логистика)	0,9
4	Зимски и летен семестар 2010/2011 (Економски институт)	1,8
5	Зимски и летен семестар 2010/2011 (Факултет за туризам и бизнис логистика)	1,8
6	Зимски семестар 2011/2012 (Економски институт)	0,9
7	Зимски семестар 2011/2012 (Факултет за туризам и бизнис логистика)	0,9
Консултации со студенти		
1	Зимски и летен семестар 2008/2009 (Економски институт)	0,2
2	Зимски и летен семестар 2009/2010 (Економски институт)	0,4
3	Летен семестар 2009/2010 (Факултет за туризам и бизнис логистика)	1,26
4	Зимски и летен семестар 2010/2011 (Економски институт)	0,2
5	Зимски и летен семестар 2010/2011 (Факултет за туризам и бизнис логистика)	1,44
6	Зимски семестар 2011/2012 (Економски институт)	0,2
7	Зимски семестар 2011/2012 (Факултет за туризам и бизнис логистика)	1,88
Член на комисија за оцена или одбрана на докторат и магистратура		
1	Член на комисија за оцена и одбрана на докторат на седум (7) кандидати на Економскиот институт во периодот 2008-2011	3,5
2	Член на комисија за оцена и одбрана на магистратура на седум (13) кандидати на Економскиот институт во периодот 2008-2011	3,9
Интерна скрипта од предавања		
1	Интерна скрипта од предавања по предметот комерцијална логистика	4
2	Интерна скрипта од предавања по предметот економика на претпријатија	4
3	Интерна скрипта од предавања по предметот меѓународна трговија	4
Пакет материјали по одреден предмет		
1	Пакет материјали по предметот проектен менаџмент	1
2	Пакет материјали по предметот економика на претпријатија	1
3	Пакет материјали по предметот меѓународна трговија	1
4	Пакет материјали по предметот глобална економија	1
5	Пакет материјали по предметот методологија на научноистражувачка работа	1
ВКУПНО		109,48

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЛНОСТ

Реден број	Назив на активност:	Поени
	Ментор на докторска дисертација	
1.	До ноември 2011 година, ментор е на седум (7) докторски дисертации на Економскиот институт во Скопје, и тоа на: • м-р Нехат Рамадани, Улогата на туристичките здруженија во промоцијата и развојот на руралниот туризам во Македонија (одбранета 2010); • м-р Игор Андреески, Ивестициите во туристичкиот сектор и нивната улога во развојот на туризмот; • м-р Костадинка Чабулева, Корелативната зависност меѓу надворешната трговија и економскиот раст на ЕУ; • м-р Марина Р. Бојчева, Ефикасност и ефективност на користењето на фондовите на ЕУ во Република Македонија; • м-р Наташа Колевска, Раст и развој на хотелските синџири и можни стратегии за влез на македонскиот пазар; • м-р Оливер Филиповски, Меѓународните стандарди и нивната улога во развојот на услужниот сектор; • м-р Снежана Дагалева, Можности за унапредување на економичноста на претпријатијата во Република Македонија, со посебен осврт на претпријатијата од секторот хотели и ресторани.	21
	Ментор на магистерска работа	
1.	До ноември 2011 година, ментор е на девет (9) магистратури на Економскиот институт во Скопје, и тоа на: • Марија Петковска, Безбедносни аспекти на електронската трговија (одбранета 2010); • Марина Димовска, Улогата на економските организации во светското стопанство (одбранета 2011); • Јован Аврамоски, СДИ во банкарскиот сектор на Република Македонија-студија на случај Охридска банка; • Методи Стојменов, Развој на агротуризмот и гастрономскиот туризам во Република Македонија; • Фјола Каили, Формите за настап на странските пазари со посебен осврт на франшизата како глобална перспектива за развој на бизнисот; • Фиснике Јусуфи, Улогата на СТО во развојот на електронската трговија; • Нела Божиновска, изборот на видот, категоријата и локацијата на објектот како битен чинител на туристичкиот бизнис; • Александра Жакова, Пензискиот систем во Република македонија со посебен осврт на капитално финансираното пензиско осигурување; • Наташа Хиохи, Перспективи за развој на сакралниот туризам во Струга.	9
	Научноистражувачки проекти	
1.	Национален координатор на еден (1) меѓународен научен проект:	6

	ФП7-компаративна анализа на пазарните фактори.	
2	Учесник во два (2) национални проекта: - Можности за унапредување на регионалните трговски интеграции во Република Македонија; - Научната дијаспора на Република Македонија.	6
3	Учесник во еден (1) меѓународен научен проект: ФП7-компаративна анализа на пазарните фактори.	5
	Објавени научни трудови	
1	Трудови со оригинални научни резултати објавени во научно/стручно списание (5) : - Some problems in identifying process of potential applicants for Rural Development component of Pre-Accession Assistance in the Republic of Macedonia, Albanian Socio-Economic Review, ACER 2011, (во коавторство со д-р Неда Петроска Ангеловска); - Subsidies in agriculture and their role in enhancing the competitiveness of Macedonian agricultural products. Albanian Socio-Economic Review, ACER 2011, (во коавторство со д-р Неда Петроска Ангеловска); - Tourism as a tool for local economic development. University " Ismail Qemali" Valona, 2009, (во коавторство со д-р Неда Петроска Ангеловска); - Методи за мерење на економските ефекти од туризмот, Економски развој бр. 1, Економски институт - Скопје, 2008; - Евалуација на македонската туристичка понуда. Економски развој бр. 9/3, Економски институт - Скопје, 2007.	18,8
2	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор (1): Sustainable model of TIC in the Republic of Macedonia, Економски развој бр. 3/2010, Економски институт-Скопје, 2011,(во коавторство со д-р Неда Петроска Ангеловска).	5,4
3	Труд со оригинални научни/ стручни трудови, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир (1) Претприемништвото и иновативниот труд како критериум и фактор на развојот на туризмот, Зборник на трудови од научниот собир: Претприемништво, иновација и конкурентност. Агенција за промовирање на претприемништвото, Факултет за бизнис економија - Тетово и Економски институт - Скопје, Скопје, 2008.	2
4	Труд со оригинални научни/ стручни трудови објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор (2): - ИПА како инструмент за финансирање на развојот на руралниот туризам во Република Македонија, Зборник на трудови од меѓународниот симпозиум: Туризмот во 21-ви век, Факултет за туризам во Скопје, Скопје, 2008; - Managing cash flow and liquidity in Macedonian enterprises. Зборник на трудови од меѓународната конференција ICES 2008, Sarajevo, 2008, (во коавторство со д-р Неда Петроска Ангеловска).	5,7
5	Учество на научен собир со реферат (4)	3,7

	• <i>Регионалната трговска интеграција во земјите од ЈИЕ</i>. Економски институт, LSI, УКИМ. Скопје (со реферат: CEFTA 2006 implementation - institutional and policy perspectives, 2011 (во коавторство со д-р Силвана Мојсовска и д-р Крум Ефремов); • <i>Туризмот во 21-ви век</i>, Факултет за туризам во Скопје, Скопје, (со реферат: ИПА како инструмент за финансирање на развојот на руралниот туризам во Република Македонија), 2008; • <i>ICES 2008</i>, Сараево (со реферат: Managing cash flow and liquidity in Macedonian enterprises, во коавторство со д-р Неда Петроска Ангеловска); Претприемништво, иновација и конкурентност. Агенција за промовирање на претприемништвото, Факултет за бизнис економија - Тетово и Економски институт - Скопје. Скопје (со реферат: Претприемништвото и иновативниот труд како критериум и фактор на развојот на туризмот), 2008.	
	Вкупно	82,6

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЛНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1	Стручна монографија: • Туризмот и економскиот развој на Република Македонија, Економски институт - Скопје, Скопје, 2009 (монографија)	8
2	Изработка на апликативен проект • Establishing a model for sustainable functioning of TIP in Republic of Macedonia, проект на Холандската развојна агенција (SNV), како консултант и истражувач (2009).	1
3	Рецензија на стручна монографија	1
	Вкупно	10

ДЕЛНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1	Носител на изготвување и пријавување на научен национален проект • Стратегија за развој на рурален туризам во Македонија	1
2	Соработник во на изготвување и пријавување на два (2) научни национални проекти	1
3	Член на Научниот совет на Економскиот институт - Скопје	0,5
	Вкупно	2,5

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЛНОСТ	109,48
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЛНОСТ	82,6
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЛНОСТ	10
ДЕЛНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	2,5
Вкупно	204,58

Членови на Комисијата

1. _____
Д-р Митре Аврамоски, редовен професор, с.р.
2. _____
Д-р Биљана Ангелова, научен советник/ редовен професор, с.р.
3. _____
Д-р Ристо Мијалов, редовен професор, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „НОВИ МЕТОДИ ЗА ГРАДЕЊЕ НА ХИЕРАРХИСКИ ПОВЕЌЕЦЕЛНИ КЛАСИФИКАТОРИ“, ИЗРАБОТЕНА ОД М-Р ЃОРЃИ МАЏАРОВ, ПРИЈАВЕНА НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ИНФОРМАТИЧКИ НАУКИ И КОМПЈУТЕРСКО ИНЖЕНЕРСТВО

Со одлука на Наставно-научниот совет на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје, донесена на седницата одржана на 22.11 2012 година, одредени сме за членови на Комисијата за оценка и одбрана на докторската дисертација на кандидатот м-р Ѓорѓи Маџаров, со наслов „Нови методи за градење на хиерархиски повеќецелни класификатори“.

По извршениот преглед на докторската дисертација, до Наставно-научниот совет на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје, го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Општи податоци за докторската дисертација

Докторската дисертација со наслов „Нови методи за градење на хиерархиски повеќецелни класификатори“ од м-р Ѓорѓи Маџаров е распределена на 183 страници и е организирана во 10 поглавја. Дисертацијата содржи и список на литература и 2 додатока со табеларни анализи. Во докторатот има 70 слики, 49 табели и 102 референци. Од референците, 16 му припаѓаат на авторот, сите објавени во меѓународни списанија и на меѓународни конференции, од кои две во списание со фактор на влијание, а на 12 од нив м-р Ѓорѓи Маџаров е прв автор.

2. Предмет на докторската дисертација

Сè поголем е бројот на апликациски области (класификација на слики, класификација на функција на гени, класификација на функција на протеини, класификација на текст од различни извори, класификација на мултимедијални податоци итн.) каде што можат да се применат различните системи за повеќезначна класификација и рангирање. Истовремено, со порастот на колекциите на податоци што се обработуваат и нивната комплексност, барањата за подобрување на перформансите на методите, особено од аспект на нивната пресметковна комплексност и точност на предвидување стануваат сè поголеми. Поради тоа, истражувањата во оваа област се интензивираат и стануваат доминантни во однос на останатите видови на класификација. Бројот на методи за повеќезначна класификација станува сè поголем, а изборот на вистинскиот класификациски метод сè потежок. Дополнително, постоењето на голем број различни евалуациски мерки кои се користат за споредување на различните пристапи ја прави ситуацијата уште похаотична. Во оваа докторска дисертација, покрај другото, е понудена и платформа за избор на методи за повеќезначна

класификација и рангирање со која би се идентификувале и споредувале најрелевантните методи во оваа област со што изборот на соодветна метода за решавање на конкретен проблем значително би се олеснил.

Покрај релативно големиот број предложени методи за препознавање на концепти во повеќезначните класификациски проблеми, сè уште не е имплементирана класификациска архитектура која со подеднакви перформанси би одговорила на сите предизвици поставени од повеќезначните проблеми. Затоа, се наметна како потребно да се донесат значајни заклучоци за квалитетот, перформансите и применливоста на постојните класификациски методи. Целта на истражувањето на докторската дисертацијата е преку детална анализа и евалуација на постојните класификациски системи да се детектираат нивните главни недостатоци и да се предложат модификации на постојните и комплетно нови алгоритми за ефикасно и ефективно решавање на различни повеќезначни класификациски проблеми кои делумно или во целост ќе ги надминат недостатоците на постојните методи.

3. Анализа на трудот

Во воведната глава на дисертацијата се опишуваат основните поими кои се користат во текстот и истражувањето. Дадена е мотивацијата за градењето на методи за повеќезначна класификација и рангирање, наведени се основните рамки на истражувањето, начинот на работа и добиените резултати.

Во втората глава од докторската дисертација се претставени основните концепти на машинското учење со посебен акцент на надгледуваното учење. Во неа се опишани основните теоретски и практични концепти на машинското учење, и најзначајните термини и поими кои се среќаваат во оваа област. Во вториот дел формално се дефинирани задачите на повеќекласна, повеќезначна и хиерархиска повеќезначна класификација (поделба која е направена врз основа на видот на проблемите кои се решаваат со помош на класификација), а дефинирана е и заедничката задача на класификацијата и рангирањето.

Третата глава содржи опис на податочните множества и мерките што се користени за евалуација на перформансите на методите за повеќезначна класификација и рангирање. Во првиот дел се претставени евалуациските мерки групирани според перформансите што тие ги мерат и тие формално се опишани. Во продолжение, претставени се множествата на податоци кои се користат за евалуација на перформансите на системите и неколку статистички мерки со кои се карактеризираат тие.

Во четвртата глава е даден широк преглед на постојните техники и методи за повеќезначна класификација и рангирање предложени во изминатите неколку години. Претставени се теориските основи на кои почиваат и начините за нивна реализација. Дополнително, предложена е и нова поделба на методите за повеќезначна класификација и рангирање во три основни групи (методи кои го трансформираат проблемот, методи кои го адаптираат алгоритмот и методи ансамбли).

Во петтата глава е направена обемна експериментална евалуација и споредба на перформансите на најзначајните методи за повеќезначна класификација и рангирање. Споредбата на методите е направена во однос на 18 евалуациски мерки вклучувајќи ги и времињата на обучување и тестирање на 11 бенчмарк повеќезначни класификациски проблеми. Главата започнува со детален опис на методите опфатени со експерименталната евалуација, а во делот на експериментите, детално се опишани експерименталниот дизајн и условите под кои се споредени методите. На крајот се прикажани резултатите добиени од експерименталната евалуација, статистичката анализа и донесените заклучоци.

Во шестата глава е претставена двонивовска ефикасна *џарови* на ознаки архитектура за повеќезначна класификација и рангирање. Прво е опишана дво-нивовската архитектура, нејзиниот дизајн и начинот на кој таа се евалуира, а потоа се претставени три различни варијанти на градење на оваа архитектура: дво-нивовски метод со гласање, двонивовски верижен метод и дво-нивовски скратен верижен метод. Приложена е и формална анализа на пресметковната комплексност на двонивовската архитектура. Основната идеја на оваа архитектура е да ја намали пресметковната комплексност на *џарови* на ознаки методите и притоа да ги задржи или да ги подобри перформансите во однос на прецизноста на предвидување. Главата завршува со анализа на резултатите добиени од експерименталната евалуација на оваа архитектура.

Во седмата глава е претставена хибридна архитектура базирана на дрва за одлучување што користат локални машини со носечки вектори за повеќезначна класификација и рангирање. Користејќи го методот „раздели и владеј“, основната идеја на оваа архитектура е да ја намали пресметковната комплексност на методите кои го трансформираат проблемот и да ги задржи или да ги подобри перформансите во однос на предвидувањата. Таа прво го трансформира глобалниот повеќезначен класификациски проблем во повеќе помали локални проблеми, а потоа овие новодефинирани проблеми ги решава со употреба на локални класификатори. За решавање на локалните класификациски проблеми се користат локални машини со носечки вектори во еден-против-сите архитектура, а за локализација на проблемите се користат дрва за одлучување кои се карактеристични по својата висока ефикасност. Главата завршува со анализа и заклучоци донесени врз основа на резултатите добиени од експерименталната евалуација на оваа архитектура.

Имајќи ги предвид предностите и недостатоците на различните методи за повеќезначна класификација и рангирање, во осмата глава преку експериментална евалуација е покажано дека ако постои хиерархиска законитост на означување на примероците во рамки на податочното множество, најдобро е прво таа да биде детектирана, а потоа новодефинираниот хиерархиски повеќезначен класификациски проблем да биде решен со метод за хиерархиска класификација. За таа цел, во оваа глава е предложен нов метод за повеќезначна класификација и рангирање кој претставува интеграција на двата метода: *HOMER* и ансамблите од дрва

за предиктивно кластерирање – *RF-PCT* за решавање на хиерархиски повеќезначни класификациски проблеми. На крајот на оваа глава е дадена анализа и заклучоци донесени врз основа на добиените резултати.

Во деветтата глава се споредени перформансите на новопредложените методи и најзначајните постојни методи за повеќезначна класификација и рангирање. Споредбата е направена во однос на истите 18 евалуациски мерки кои се користени и во петтата глава на 11-те повеќезначни класификациски проблеми. На крајот на оваа глава се донесени најзначајните заклучоци за перформансите на споредуваните методи. Врз основа на добиените резултати може да се забележи дека методите предложени во дисертацијата за сите евалуациски мерки се наоѓаат во горната половина на методи според нивниот ранг. Предложената хибридна архитектура, пак, нуди одличен баланс на перформансите во однос на предвидувањето и пресметковната ефикасност со перформанси на предвидување подобри или многу слични на перформансите на двата метода кои ги интегрира и со пресметковна ефикасност значително подобра од глобалниот BR-метод.

Во последната (десетта) глава се дадени заклучоците до кои се дошло врз основа на анализите на резултатите на методите за повеќезначна класификација и рангирање.

Во додатоците се дадени комплетните табели со резултатите од сите спроведени експерименти, како и дијаграми на статистичка значајност на резултатите од експериментите и дијаграми на зависност на перформансите на методите во однос на одредени параметри.

4. Верификација на докторската дисертација

Резултатите од истражувањата на проблематиката од докторската дисертација, м-р Ѓорѓи Маџаров успешно ги презентирал и ги публикувал на меѓународни конференции и во меѓународни списанија. Кандидатот е автор или коавтор на следниве трудови:

- [1] G. Madjarov, D. Kocev, D. Gjorgjevikj, and S. Džeroski, "An extensive experimental comparison of methods for multi-label learning," *Pattern Recognition*, DOI: <http://dx.doi.org/10.1016/j.patcog.2012.03.004>. (IF: 2.607, 5yr IF: 3.402)
- [2] G. Madjarov, D. Gjorgjevikj, and S. Džeroski, "Two stage architecture for multi-label learning," *Pattern Recognition*, vol. 45, pp. 1019–1034, 2012. (IF: 2.607, 5yr IF: 3.402)
- [3] G. Madzarov, D. Gjorgjevikj, and I. Chorbev, "A multi-class SVM classifier utilizing binary decision tree," *Informatica*, vol. 33, no. 2, pp. 233–241, 2009.
- [4] G. Madjarov and D. Gjorgjevikj, "Hybrid decision tree architecture utilizing local SVMs for multi-label classification," in *Hybrid Artificial Intelligent Systems* (E. Corchado, V. Snasel, A. Abraham, M. Wozniak, M. Grana, and S.-B. Cho, eds.), vol. 7209 of *Lecture Notes in Computer Science*, pp. 1–12, Springer Berlin / Heidelberg, 2012.

- [5] G. Madjarov, D. Gjorgjevikj, and S. Džeroski, "Dual layer voting method for efficient multi-label classification," in *Pattern Recognition and Image Analysis* (J. Vitrià, J. a. Sanches, and M. Hernández, eds.), vol. 6669 of *Lecture Notes in Computer Science*, pp. 232–239, 2011.
- [6] G. Madjarov, D. Gjorgjevikj, and T. Delev, "Efficient two stage voting architecture for pairwise multi-label classification," in *AI 2010: Advances in Artificial Intelligence* (J. Li, ed.), vol. 6464 of *Lecture Notes in Computer Science*, pp. 164–173, 2011.
- [7] G. Madzarov and D. Gjorgjevikj, "Evaluation of distance measures for multi-class classification in binary SVM decision tree," in *Artificial Intelligence and Soft Computing* (L. Rutkowski, R. Scherer, R. Tadeusiewicz, L. Zadeh, and J. Zurada, eds.), vol. 6113 of *Lecture Notes in Computer Science*, pp. 437–444, 2010.
- [8] D. Gjorgjevikj and G. Madjarov, "Two stage classifier chain architecture for efficient pair-wise multi-label learning," in *Proc. of IEEE International Workshop on Machine Learning for Signal Processing*, (Beijing, China), pp. 1–6, 2011.
- [9] G. Madzarov and D. Gjorgjevikj, "Multi-class classification using support vector machines in decision tree architecture," in *Proc. of International Conference EUROCON*, (Saint Petersburg, Russia), pp. 306–313, 2009.
- [10] K. Trojancanec, G. Madjarov, S. Loskovska, and D. Gjorgjevikj, "Hierarchical classification architectures applied to magnetic resonance images," in *Proc. of 33rd International Conference on Information Technology Interfaces*, (Cavtat, Croatia), pp. 501–506, 2011.
- [11] K. Trojancanec, G. Madzarov, D. Gjorgjevikj, and S. Loskovska, "Classification of magnetic resonance images," in *Proc. of 32nd International Conference on Information Technology Interfaces*, (Cavtat, Croatia), pp. 597–602, 2010.
- [12] G. Madjarov, D. Gjorgjevikj, and T. Delev, "Ensembles of binary SVM decision trees," in *Proc. of 2nd ICT Innovations Conference*, (Ohrid, Macedonia), pp. 181–188, 2010.
- [13] K. Trojancanec, G. Madjarov, D. Gjorgjevikj, and S. Loskovska, "Hierarchical classification of magnetic resonance images," in *Proc. of 13th International Multiconference Information Society*, (Ljubljana, Slovenia), pp. 51–54, 2010.
- [14] G. Madzarov, I. Dimitrovski, S. Loskovska, and D. Gjorgjevikj, "Hierarchical video classification," in *Proc. of 9th National Conference with International Participation, ETAI*, (Ohrid, Macedonia), pp. 15–4, 2009.
- [15] G. Madzarov, D. Gjorgjevikj, and I. Dimitrovski, "A multi-class SVM classifier utilizing binary decision tree," in *Proc. of 11th International Multiconference Information Society*, (Ljubljana, Slovenia), pp. 13–17, 2008.
- [16] G. Madzarov, D. Gorgevik, and E. Ikonovska, "Tree of SVM for pattern recognition," in *Proc. of 8th National Conference with International Participation, ETAI*, (Ohrid, Macedonia), pp. 16–3, 2007.

5. Оригинални придонеси на дисертацијата

Главните придонеси од докторската дисертација, искажани и во публикуваните трудови, можат да се групираат во две целини, придонеси во подрачјето на повеќезначна класификација и рангирање и во развојот на методи за решавање на повеќезначни класификациски проблеми.

Во контекст на општиот придонес во областа на повеќезначна класификација и рангирање, опишани и референцирани се голем број од постојните техники и методи за повеќезначна класификација и рангирање.

- Како резултат на анализата направена на карактеристиките на различните методи, како и начините според кои ги решаваат повеќезначните класификациски проблеми, дефинирана е нова онтологија за методите за повеќезначна класификација и рангирање.

Во контекст на развојот на методи за решавање на повеќезначни класификациски проблеми, докторската дисертација предлага дизајн и имплементација на брзи и ефикасни методи за градење на класификациски архитектури за повеќезначна класификација и рангирање:

- Двонивовска *парови на ознаки* архитектура. Оваа архитектура ја намалува пресметковната комплексност на *парови на ознаки* методите (еден од најголемите недостатоци на овие методи) и ги подобрува нивните перформанси во однос на прецизноста на предвидување користејќи ги мета-информациите на верижната структура на нејзините класификатори. Оваа архитектура покажува најдобри резултати во споредба со останатите *SVM*-базирани методи.
- Хибридна архитектура базирана на дрвата за одлучување која користи локални машини со носечки вектори. Нејзина главна карактеристика и предност е високата ефикасност. При решавањето на различни повеќезначни проблеми, тие се одликуваат со високо ниво на генерализација, скалабилност, ефикасност, брзина и робусност. Оваа архитектура дава одличен баланс на перформансите во однос на пресметковната комплексност.
- Примена на вештачки дефинирана хиерархија за решавање на повеќезначна класификација и рангирање. Експериментално е покажано дека дефинирањето на вештачка хиерархија на целните обележја и трансформацијата на повеќезначниот класификациски проблем во хиерархиски повеќезначен класификациски проблем најчесто позитивно влијае на перформансите на предвидување.

Деталните анализи на карактеристиките на предложените методи, како и обемните и сеопфатни споредби кои се направени на нивните перформанси и перформансите на најдобрите методи за повеќезначна класификација и рангирање познати денес, даваат огромен придонес во разрешувањето на дилемата кои методи се реално најдобри за решавање на конкретни повеќезначни класификациски проблеми.

Заклучок и предлог

Врз основа на претходно изнесеното, Комисијата заклучи дека во докторската дисертација „Нови методи за градење на хиерархиски повеќецелни класификатори“, на кандидатот м-р Ѓорѓи Маџаров, е даден значителен научен придонес во областа на повеќебезначна класификација и рангирање. Дадени се придонеси во развојот на нови брзи и ефикасни методи за повеќебезначна класификација и рангирање кои даваат врвни резултати применети на повеќе апликативни области како категоризација на текст, класификација на музика, слика и видео и класификација на функција на гени.

Со постигнатите резултати, кандидатот м-р Ѓорѓи Маџаров покажал длабоко познавање на проблематиката на дисертацијата и истражувачки дух, што резултира со научен придонес во областа на хиерархиска и повеќебезначна класификација и рангирање. Резултатите од работата на докторската дисертација се публикувани во 16 научни труда на меѓународни конференции и во меѓународни списанија.

Врз основа на изложената анализа, Комисијата со особено задоволство му предлага на Наставно-научниот совет на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје да го прифати овој извештај и на кандидатот м-р Ѓорѓи Маџаров да му одобри јавна одбрана на докторската дисертација „Нови методи за градење на хиерархиски повеќецелни класификатори“.

Комисија

1. Проф. д-р Драган Михајлов, претседател, с.р.
Факултет за информатички науки и компјутерско инженерство – Скопје, Р. Македонија
2. Вонр. проф. д-р Дејан Ѓорѓевиќ, ментор, с.р.
Факултет за информатички науки и компјутерско инженерство – Скопје, Р. Македонија
3. Проф. д-р Сашо Џероски, коментор, с.р.
Институт Јожеф Стефан – Љубљана, Р. Словенија
4. Проф. д-р Сузана Лошковска, член, с.р.
Факултет за информатички науки и компјутерско инженерство – Скопје, Р. Македонија
5. Вонр. проф. д-р Ана Мадевска Богданова, член, с.р.
Факултет за информатички науки и компјутерско инженерство – Скопје, Р. Македонија

РЕЦЕНЗИЈА
НА РАКОПИСОТ НА „ИНФОРМАЦИСКО-КОМУНИКАЦИСКАТА
ТЕХНОЛОГИЈА ВО ОДДЕЛЕНСКАТА НАСТАВА ВО Р. МАКЕДОНИЈА“
ОД АС. М-Р АНИТА ШТЕРЈОСКА

Со одлуката на Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, на седницата одржана на 10, 2, 2012 заведена под бр. 02-95/10 од 13. 2. 2012 г., бев назначен за член на Рецензентската комисија за рецензирање на книгата „Информациско-комуникациската технологија во одделенската настава во Р. Македонија“ од авторот ас. м-р Анита Штерјоска.

По разгледувањето и анализата на ракописот „Информациско-комуникациската технологија во одделенската настава во Р. Македонија“, од авторот ас. м-р Анита Штерјоска, имаме задоволство до Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје да му го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

I. ОСНОВНИ ПОДАТОЦИ

1. Назив на ракописот:

Насловот на ракописот гласи „Информациско-комуникациската технологија во одделенската настава во Р. Македонија“.

2. Поврзаност со предметна програма:

Книгата претставува теоретско-емпириска студија во која се изложени научни сознанија поврзани со употребата на информациско-комуникациската технологија во одделенската настава во основните училишта во Р. Македонија.

Понудените содржини тангираат актуелни дидактички прашања и дилеми поврзани со процесот на интегрирање на информациско-комуникациската технологија во основното образование во Р. Македонија.

Како ново, современо и повеќенаменско наставно средство, ИКТ го привлекува интересот на целокупната педагошка јавност. Нејзината употребата во наставниот процес е тесно поврзана со планирањето на наставата на национално ниво, но уште поголемо значење добива на микроплан, во текот на артикулацијата на наставните активности.

Од таа гледна точка, ракописот ги допира предметните програми во чиј домен се наоѓа теоријата на наставата, методиката на

наставата по одделни предмети, наставната практика, наставните средства и воопшто технологијата на наставниот процес.

3. **Намена на ракописот:**

Новите технологии нудат плејада на можности за создавање на стимулативна средина за учење. Трудот овозможува воочување на третманот и на улогата на ИКТ во процесот на планирање и реализација на наставните цели. Тој придонесува кон збогатување на постојните информации за организацијата на примената на ИКТ во образовниот процес во Република Македонија. Сметаме дека ракописот ќе го привлече вниманието на пошироката стручна академска средина за проширување на сознанијата поврзани со статусот на ИКТ во одделенската настава. Прикажаните емпириски податоци укажуваат на низа дилеми и отворени прашања чии одговори се бараат во институциите кои на различен начин го третираат основното образование. Истовремено, трудот е во функција на поттикнување на наставниот кадар да осмислува креативни методски пристапи за ефикасна примена на ИКТ во својата наставна практика.

4. **Карактер на ракописот:**

Алатките од информациско-комуникациската технологија претставуваат специфични наставни средства, чија примена во наставниот процес значително се разликува од начините на употреба на останатите наставни средства.

Оттаму, елаборацијата на дидактичките аспекти на овие, современи, наставни средства претставува мошне интересен, стручен и практично применлив научен труд.

5. Автор на трудот е м-р Анита Штерјоска, асистент на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје.
6. За рецензент јас, проф. д-р Владо Тимовски, сум избран на седницата на Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет, одржана на 10.2.2012 година.
7. Предложениот ракопис со наслов „Информациско-комуникациската технологија во одделенската настава во Р. Македонија“ е прво издание.

8. **Општи податоци за книгата:**

- Предложениот ракопис-книгата е компјутерски уреден, соодветно форматиран текст, изработен во Б5 - формат.
- Книгата содржи четири (4) дела во чии рамки се поместени 17 тематски поглавја.
- Во трудот се забележува систематичност во излагањето на материјата, при што најнапред се прикажани теоретски сознанија поврзани со насловот, а потоа следат податоци и резултати од спроведено емпириско истражување чија елаборација нуди попрецизни податоци за одделни аспекти на централната тема.
- Структурните, содржинските и техничките карактеристики на трудот ги следат барањата за публикација на научен труд.

9. Краток опис на книгата

Предложениот труд со наслов: *Информациско-комуникациската технологија во одделенската настава во Р. Македонија* е научен труд кој на едноставен и разбирлив начин, преку теоретски пристап, надополнет со соодветни емпириски показатели, ја илустрира тековната употреба на ИКТ во одделенската настава во Р. Македонија.

Примената на ИКТ во образованието претставува повеќестрано проучуван проблем на истражување. Во овој труд авторката ги истакнува придобивките од правилната примена на ИКТ во одделенската настава, и, истовремено, укажува на низа неправилности во дидактичко-методското дизајнирање на наставата со ИКТ во воспитно-образовната практика во Р. Македонија. Илустрираните податоците се добиени од спроведено научно истражување, и како такви, во голема мера, ќе помогнат ИКТ да стане моќно средство за постигнување на образовни цели.

Предложениот ракопис за печатење ги содржи следниве структурни елементи:

Прв дел – Приказ на теоретски сознанија за информациско-комуникациската технологија како дидактичко средство;

Втор дел – Примената на ИКТ во практиката на основното образование во некои европски земји;

Трет дел – Методолошка рамка на истражувањето на тема: „Дидактичките аспекти на примената на ИКТ во одделенската настава“;

Четврт дел – ИКТ во одделенската настава во Р. Македонија – резултати од истражувањето.

Во *првиот дел* се прикажани теоретски содржини поврзани со стекнувањето на информациската писменост како императив на новата концепција на основното образование во Р. Македонија. Во тие рамки, авторката прави дистинкција помеѓу информатичката и информациската писменост, како и на нивниот статус во образовното и во функционалното оформување на учениците.

Информатичкото описменување на учениците, согласно со Концепцијата за деветгодишно основно образование во Р. Македонија, започнува уште во првото одделение, а останува присутно до крајот на основното образование. Оттаму, стекнувањето на знаења и вештини од оваа сфера претставува цел на сите развојни циклуси. Поаѓајќи од ова стојалиште, авторката дава приказ на новата позиција во којашто се поставени и наставниците и учениците во наставата потпомогната со ИКТ. Наставниците имаат за задача, со алатките од ИКТ, да осмислуваат нови модели на стимулативна средина за учење, додека, пак, учениците се вклучуваат во решавање на различни задачи при чие решавање активно употребуваат ИКТ.

Во овој дел од трудот, како особено важен елемент е акцентирано планирањето на наставата со ИКТ на сите рамништа (почнувајќи од наставните програми, па сè до дневното планирање на наставата). Притоа, во предлог-ракописот е даден модел на планирање на настава придружена со ИКТ, со даден опис на фазите од коишто е сочинет тој.

Следствено на дидактичката поставеност на наставниот процес во овој дел од трудот се поместени и содржини во коишто се говори за примената на ИКТ во трите етапи на наставниот процес - планирање на наставата, реализација на наставата и евалуација на постигањата на учениците. Со цел да се задржи вниманието на дидактичката вредност на алатките од ИКТ, како одделни наставни средства, авторката укажува на можни начини на примена на овие средства при остварување на наставни цели од различни наставни предмети.

Вториот дел од книгата претставува компаративна анализа на податоци за примената на ИКТ во основното образование на неколку европски држави. Од прикажаните теоретско-емпириски податоци за примената на ИКТ во Велика Британија, во Холандија, во Норвешка, во Р. Србија, во Р. Хрватска и во Р. Македонија, читателот добива сознанија за достигнувањата на македонското образование во оваа област, во споредба со споменатите земји.

Во *третиот дел* од книгата, авторката дава преглед на методолошката рамка на истражувањето. Во неа, со посебни задачи и хипотези се опфатени дидактичките аспекти на примената на ИКТ во одделенската настава во Р. Македонија. Овој дел содржи податоци за планирањето и за спроведувањето на теренскиот дел од истражувањето.

Четвртиот дел од понудениот труд претставува приказ на добиените податоци, на нивната обработка и на добиените резултати од истражувањето. Во овој дел од ракописот е даден детален преглед на резултатите од истражувањето проследен со соодветно толкување. Тука, на јасен и прегледен начин се сублимирани сите согледувања добиени од спроведеното истражување. На крајот од четвртиот дел, авторката ги изложува своите констатации во врска со дефинираните претпоставки поврзани со примената на ИКТ во основното образование во Р. Македонија.

Земајќи ги предвид резултатите од истражувачките активности, во заклучните согледувања се понудени предлози за можни интервенции во некои подрачја на образовно дејствување, чија имплементација би влијаела врз подигнување на квалитетот на наставата со користење на ИКТ.

10. Предлози за потребни корекции:

Трудот целосно се прифаќа за објавување.

11. Оцена на трудот:

Авторката на ракописот, м-р Анита Штерјоска, во оваа студија се задржува на повеќе прашања поврзани со примената на ИКТ во одделенската настава, како што се: квалитетното планирање на наставните цели и на наставните активности потпомогнати од неа, манипулацијата на наставникот со оваа технологија, умешноста на наставникот да направи избор и да развие чувство на мерка да го употреби ИКТ како клуч на образовно-воспитниот успех и др.

Овој научен труд се карактеризира со систематичност во изложувањето на научните факти и дава јасна слика за состојбата во којашто

се наоѓа основното образование во Р. Македонија во процесот на оспособување на учениците за живот во информатичкото општество.

Наша констатација е дека интерпретираните податоци се подеднакво интересни, како за научната јавност, така и за практичарите чии резултати, проблеми и предизвици произлезени од работата со ИКТ се прикажани во овој труд.

12. Категоризација: научен труд

13. Оправданост за објавување на трудот:

Современата педагошка мисла сè повеќе е насочена кон образовниот исход од употребата на дигиталните наставни средства што го помагаат учењето, а, исто така, се наметнува и важноста на проценката на улогата на овие средства во планирањето и дидактичко-методската артикулација на наставниот процес.

Природно е што овие средства на ИКТ ја имаат водечката позиција во креирањето на современата образовна околина, зашто симболичкиот јазик е составен дел од функционирањето на воспитно-образовната дејност.

Оттаму, на мислење сме дека овој труд ќе придонесе кон збогатување на досегашните сознанија од оваа сфера и истовремено ќе биде искористен како прилог во унапредувањето на воспитно-образовната практика.

14. Заклучок:

Имавме исцрпна анализа на предлог-ракописот за печат: **„Информациско-комуникациската технологија во одделенската настава во Р. Македонија“** од м-р Анита Штерјоска.

Задоволни сме од начинот на интерпретација на теоретските поставки и од презентацијата на емпириските сознанија изнесени во овој труд.

Сметаме дека понудениот ракопис нуди содржини кои актуализираат низа проблеми поврзани со тековните образовни реформи во Р. Македонија.

Ценејќи ги сите квалитети на ова дело го препорачуваме овој наслов за печатење.

Скопје, 16. II 2012 г.

Рецензент
Проф. д-р Владо Тимовски, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ НА „ИНФОРМАЦИСКО-КОМУНИКАЦИСКАТА
ТЕХНОЛОГИЈА ВО ОДДЕЛЕНСКАТА НАСТАВА ВО Р. МАКЕДОНИЈА“
ОД АС. М-Р АНИТА ШТЕРЈОСКА

Врз основа на одлуката на Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, на седницата одржана на 10.2.2012 и заведена под бр. 02-95/10 од 13.2.2012 година, беше формирана Рецензентска комисија за рецензирање на ракописот „Информациско-комуникациската технологија во одделенската настава во Р. Македонија“, од авторот ас. м-р Анита Штерјоска.

Со одлуката на Наставно-научниот совет за член на Рецензентската комисија сум определена и јас, проф. д-р Благица Петковска.

По читањето на наведениот ракопис, го имаме задоволството на Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје да му го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

I. ОСНОВНИ ПОДАТОЦИ

1. **Назив на ракописот:**

Насловот на ракописот гласи „Информациско-комуникациската технологија во одделенската настава во Р. Македонија“.

2. **Поврзаност со предметна програма:**

Книгата се однесува на дидактичките аспекти на примената на информатичко-комуникациската технологија во одделенската настава во основното училиште на Р. Македонија. Таа расветлува повеќе прашања поврзани со методската артикулација на наставниот процес, во чии рамки се применува ова наставно средство. Имено, во ракописот се прикажани моделите на актуелната примена на ИКТ во одделенската настава по сите наставни предмети. Притоа, не е изоставен и интегрираниот пристап на наставата.

3. Намена на ракописот:

Информациско-комуникациската технологија е сè поприсутна во наставата на сите образовни степени, почнувајќи од одделенската настава. Со редефинирањето на основното деветгодишно задолжително образование, употребата на ова наставно средство е дефинирана како развојна цел на наставата по сите предмети.

Трудот е наменет да ѝ послужи на пошироката стручна академска

средина за употреба на ИКТ во наставата, како и за установи кои се поврзани со основното училиште. Емпириските показатели, што се прикажани во трудот, се од големо значење за унапредување на наставниот процес и за надминување на препреките на кои наидуваат наставниците при планирањето и при реализацијата на настава со алатките од ИКТ. Понудените содржини ги презентираат постојните предизвици со кои е соочено основното образование при имплементацијата на ова наставно средство во одделенската настава. Тие ја отсликуваат состојбата на национално ниво и нудат релевантни податоци, како основа за понатамошни истражувања и/или промени во оваа област.

4. Карактер на ракописот:

Нашата проценка, што произлезе од анализата на содржината на ракописот, е дека тој претставува значаен теоретско-апликативен труд од областа на примената на ИКТ како едно од најсовремените и најупотребувани дидактички средства на модерното образование.

5. Автор на трудот е м-р Анита Штерјоска, асистент на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје.
6. За рецензент на ракописот „Информациско-комуникациската технологија во одделенската настава во Р. Македонија“, јас, проф. д-р Благоица Петковска, сум избрана на седницата на Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет одржана на 10. 2.2012 година.
7. Предложениот ракопис со наслов „Информациско-комуникациската технологија во одделенската настава во Р. Македонија“ е прво издание.

8. Општи податоци за книгата:

- Ракописот-книгата е напишана на компјутер, со прелом во Б5 - формат.
- Книгата е поделена на четири (4) дела, со поконкретно опсервирање на материјата низ 17 тематски поглавја, во кои погледбачно е разработен секој аспект од основната тематика.
- Во првиот и во вториот дел се понудени теоретски сознанија поврзани со темата, додека во третиот и во четвртиот дел се

поместени содржини и податоци од спроведеното емпириско истражување, како и предлози за имплементација на добиените резултати.

- При изработката на трудот, авторката остварила систематичност во структурирањето на материјата.
- Авторката на трудот целосно ги респектирала и ги применила современите барања за конципирање и изработка на научно-истражувачки труд.

9. Краток опис на книгата

„Информациско-комуникациската технологија во одделенската настава во Р. Македонија“ претставува научна студија која со теоретски сознанија и со емпириски показатели ги покажува дидактичките аспекти на примената на ИКТ во одделенската настава на основното училиште во Р. Македонија.

Трудот, со сета издржаност на понудената содржина, претставува можност преку печатен медиум да се помогне во подобрувањето на квалитетот на наставата со ИКТ.

Предложениот ракопис за печатење содржи четири дела и ја има следнава структура:

Првиот дел содржи теоретски сознанија за поврзаноста на информациско-комуникациската технологија со стекнувањето на информатичка писменост од една страна, но и за нејзиното место во процесот на комплетно описменување на учениците (јазично, математичко, графичко, и др.), како елементи на стекнувањето на информациската писменост од друга страна. Во овој дел, авторката зборува за потребата од интегрирање на информациско-комуникациската технологија во наставата, при што акцентот е поставен на ученикот, опкружен со широк спектар на наставни средства, вклучувајќи ја и ИКТ. Имено, присуството на ИКТ во сите сфери на живеење условува низа активности за модифицирање и за осовременување на наставата. Притоа, квалитетниот наставник има за задача да воспостави рамнотежа помеѓу сите суштински елементи на наставата и да моделира соодветни модели на поучување во кои ИКТ претставува наставно средство.

Авторката укажува на основните елементи на планирањето на наставата поддржана со некоја од овие технологии. Во тие рамки, во трудот се дава осврт на планирањето на овој тип настава, како процес сочинет од неколку фази: *Анализа на наставните програми; Истражување на можностите на ИКТ; Планирање на методската артикулација и улогата на ИКТ во наставата; Осмислување на систем за евалуација на постигнатите цели.*

Во овој дел од трудот се поместени и содржините за примената на ИКТ во трите етапи на наставниот процес (1. Планирање на наставата, 2. Реализација на наставата и 3. Евалуација на постигањата на учениците). Во овој корпус, авторката дава преглед на повеќе наставни средства, кои

се прикажани како ИКТ алатки во одделенската настава. Тука е прикажана дидактичката вредност на секоја од овие алатки од аспект на постигнување на наставни цели од повеќе наставни предмети на различно одделенско ниво.

Во **вториот дел** од книгата насловен како: *Примената на ИКТ во практиката на основното образование во некои европски земји* се претставени теоретско-емпириски податоци за примената на овие технологии во Велика Британија, Холандија, Норвешка, Р. Србија, Р. Хрватска и Р. Македонија. Од прикажаните сознанија јасно се гледа интенцијата на авторката да го лоцира местото на македонското образование од аспект на примената на ИКТ во основните училишта, во регионот, но и пошироко, во однос на земјите со водечка позиција во Европа (Велика Британија, Холандија и Норвешка).

Третиот дел од понудениот ракопис дава приказ на методолошката рамка на спроведеното истражување за дидактичките аспекти на примената на ИКТ во одделенската настава во Р. Македонија, чии резултати се соодветно прикажани и толкувани во последниот дел од книгата.

Последниот, **четвртиот дел**, содржи систематичен преглед на резултатите од истражувањето со нивно соодветно толкување и интерпретирање. Според содржинската основа, во ова поглавје се надополнува теоретскиот материјал, даден во првите две глави, со соодветни емпириски сознанија во однос на примената на ИКТ во планирањето, реализацијата и евалуацијата на наставата во нижите одделенија од основните училишта во Р. Македонија. Во овој дел се дава одговор на повеќе прашања поврзани со оваа тематика, како на пример: *Третманот на ИКТ во планирањето и во реализацијата на наставата; Препреки во реализацијата на наставни активности со помош на ИКТ; Оптовареност на наставникот при подготовката и при реализацијата на наставата со ИКТ; ИКТ и квалитетот на наставата* и др.

На крајот, врз основа на прикажаните резултати, авторката изведува општи заклучоци од истражувањето и дава предлози за можна имплементација на резултатите од истражувањето.

10. Предлози за потребни корекции:

Врз основа на направената анализа на содржините на предложениот ракопис, сметаме дека тој ги почитува потребните параметри за академско пишување и дека не се потребни корекции.

11. Оцена на ракописот:

Современите образовни системи во светот на информациската ера сè повеќе се насочени кон користење на симболичките начини на изразување и комуницирање.

Да се оспособат учениците за самостојно учење, самообразование, како и за самовреднување на сопствените постигања подразбира дека тие треба да излезат од рамките на традиционалниот систем на работа, и да прибегнат кон креативен пристап, во кој наставните цели и наставните

содржини, од повеќе предмети, ќе се изведуваат холистички, во една хармонична целина, онака како што тие егзистираат во природата.

Оттука, образовната концепција и во Р. Македонија претрпе промени, па покрај говорот, како доминантно дидактичко средство во воспитно-образовната работа, беше надополнета со голем број на дидактички средства.

Во таа насока, сите опсежни аспекти и анализи во трудот на м-р Анита Штерјоска водат во насока на расветлувањето на некои дидактички аспекти на новите дигитални наставни средства, со цел наставникот од одделенската настава да може со креативно методски пристапи да обезбеди квалитетна воспитно-образовна дејност и да постигне високи резултати.

12. Категоризација: научен труд

13. Предлог за оправданоста за објавување на трудот:

Како рецензент го изразуваме задоволството дека образовно-воспитната и културна средина на нашата држава ќе добие книга којашто ги отсликува сите предности на употребата на ИКТ во наставата, но и нејзината реална примена во нашите училишта. Овој труд може да помогне да се зацртаат правилните насоки за вистинската примена на ИКТ во одделенската настава, но воопшто, и во воспитно-образовниот систем на Р. Македонија.

14. Заклучок:

Аналитичкиот пристап и систематичноста на изнесените факти во овој труд предизвикуваат кај читателот да се креира визија за комплексниот процес на имплементација на ИКТ во основното образование во Р. Македонија.

Врз основа на изнесените факти од опсежната анализа на содржината на ракописот „**Информатско-комуникациската технологија во одделенската настава во Р. Македонија**“, од м-р Анита Штерјоска, задоволни во однос и на неговата форма, го препорачуваме за печатење.

Скопје, 16. II 2012 г.

Рецензент
Проф. д-р Благица Петковска, с. р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА УЧЕБНИКОТ „МЕТОДИКА НА НАСТАВАТА ПО ПРЕДМЕТОТ МАКЕДОНСКИ
ЈАЗИК (I – V ОДДЕЛЕНИЕ) НА ОСНОВНОТО УЧИЛИШТЕ“ ОД АВТОРОТ
ПРОФ. Д-Р БЛАГИЦА ПЕТКОВСКА

Со одлука на Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, на седницата одржана на 10. 2. 2012 под бр. 02-95/9 од 13. 2. 2012 г., бев избрана за член на Рецензентската комисија за рецензирање на учебникот „Методика на наставата по предметот македонски јазик (I – V одделение) на основното училиште“ од проф. д-р Благица Петковска, за студентите на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, за предметите: методика на наставата по почетно читање и пишување, методика на наставата по македонски јазик 1 и методика на наставата по македонски јазик 2, за студиската група одделенска настава, на македонски наставен јазик.

По разгледувањето и анализата на учебникот „Методика на наставата по предметот македонски јазик (I – V одделение) на основното училиште“ на проф. д-р Благица Петковска, имаме задоволство до Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје да му го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

I. ОСНОВНИ ПОДАТОЦИ

1. Насловот на ракописот – учебникот гласи „Методика на наставата по предметот македонски јазик (I – V одделение) на основното училиште“.
2. Учебникот се однесува за програмите: Методика на наставата по почетно читање и пишување, Методика на наставата по македонски јазик 1 и Методика на наставата по македонски јазик 2.
3. Учебникот е наменет за студиската програма за одделенска настава на Педагошкиот факултет на македонски наставен јазик.
4. Предметот методика на наставата по почетно читање и пишување е задолжителен, и се слуша во V семестар – (2+2+1) со 4 ЕКТС - кредити; методика на наставата по македонски јазик 1 се слуша во VI семестар – (2+2+1) со 4 ЕКТС - кредити и методика на наставата по македонски јазик 2 се слуша во VII семестар (2+2+1) со 5 ЕКТС - кредити.
5. Автор на учебникот е д-р Благица Петковска, редовен професор на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје.

6. Учебникот „Методика на наставата по предметот македонски јазик (I – V одделение) на основното училиште“ е напишан согласно со наставниот план и програмата за наведените предмети за групата одделенска настава на македонски наставен јазик, на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје.
7. Со одлука на Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, бр.02-95/9, од 13. 2. 2012 г., бев избрана за член на Рецензентската комисија за рецензирање на учебникот „Методика на наставата по предметот македонски јазик (I – V одделение) на основното училиште“ од проф. д-р Благица Петковска, наменет за студентите од македонската наставна група на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, за предметите: методика на наставата по почетно читање и пишување, методика на наставата по македонски јазик 1 и методика на наставата по македонски јазик 2.
8. Станува збор за прво издание на учебник по оваа студиска програма.

9. Општи податоци за учебникот:

Ракописот е напишан на компјутер и е форматиран во Б5 – формат.

Книгата е поделена на пет дела: првиот дел се однесува на наставата по почетно читање и пишување. Во вториот дел од учебникот се поместени: Наставата по јазик и Наставата по изразување и творење.

Во третиот дел е Наставата по читање, литература и лектира; Наставата по медиумска култура; Дополнителна и додатна настава; Слободните активности на учениците, како и содржините: Училницата на часот по македонски јазик; Наставни средства; Планирање на наставата по предметот македонски јазик. Четвртиот дел е практикум кон наставата по македонски јазик. Петтиот дел содржи авторски трудови и користена литература.

10. Краток опис на учебникот:

Учебникот „Методика на наставата по предметот македонски јазик (I – V одделение) на основното училиште“ ги содржи следниве наслови: Главни моменти во развојот на наставата по мајчин јазик во минатото; Општ поглед на развитокот на наставата по македонски јазик во минатото; Поим, предмет и теоретските основи на методиката на наставата по македонски јазик; Настава по подготовка за почетно читање и пишување; Настава по почетно читање и пишување; Настава по јазик; Настава по изразување и творење; Настава по читање, литература и лектира; Настава по медиумска култура; Дополнителна и додатна настава; Слободни активности на учениците; Училницата на часот по македонски јазик; Наставни средства во

наставата по македонски јазик; Планирање на наставата по предметот македонски јазик; Видови планирање во наставата по македонски јазик; Практикум; Авторски трудови; Користена литература

Овие наставни содржини ја чинат комплексната структура на теоријата на наставата по предметот македонски јазик. Имено, станува збор за методски пристапи за различни подрачја кои меѓусебно се преплетуваат во дијалектичко единство врз кое се развива јазичната писменост, во најшироко поимање на зборот. Кога се имаат предвид задачите и целите што треба да се реализираат во наставата по предметот Македонски јазик, кому програмски, му е доделено првото место од групата задолжителни предмети во наставата на основното училиште, тогаш понудениот ракопис за учебник претендира да се стави во функција на сите тие потреби и барања за успешна образовно-воспитна работа.

11. Анализата на предложениот ракопис укажа дека не се потребни корекции. Учебникот ги задоволува потребните барања и критериуми да биде академски учебник, и тој соодветствува со студиската програма на Педагошкиот факултет и на практиката во училиштата во Р. Македонија.

12. Оцена на учебникот:

Учебникот „Методика на наставата по предметот македонски јазик (I – V одделение) на основното училиште“ на д-р Благица Петковска е понуден ракопис за учебник кој се јавува во вистинско време. Кога велиме вистинско време, мислиме, пред сè, на промените што се случуваат во нашето образование, и тоа, од најнискиот до највисокиот степен. Како што е познато, нашето основно образование е трансформирано од осумгодишно во деветгодишно, средното образование стана задолжително, а високото е опфатено со европскиот систем, и е во фаза на негово приспособување и прифаќање. Имајќи ги предвид овие големи општообразовни промени, потребата за учебници, прирачници и друг вид образовни помагала е огромна. Токму затоа и велиме дека овој учебник се јавува во вистинско време, а се надеваме дека бројот на вакви учебници и по другите предмети ќе расте и ќе се зголемува. Ракописот ги нуди можностите за организирање на креативна настава по предметот македонски јазик, во кои ученикот е во позиција на субјект кој навистина може да ги развива умствените способности, зашто организираната настава според дадените теоретски претпоставки овозможува развој на критичкото мислење и креативноста кај ученикот. Имено, најтесни се врските меѓу умствените процеси и јазикот, а наставата по литература, изразување и творење и медиумска култура ги развива и сите аспекти на личноста (умствени, чувствени, етички, морални и др.) и го подготвува ученикот за живот во новото време, во кое врз јазичната писменост ќе се надополнат и другите писмености што ги бара модерното училиште.

13. **Категоризација:** учебник збогатен со практикум и теоретски трудови.

14. **Заклучок:**

Редоследот на поглавјата даден во учебникот „Методика на наставата по предметот македонски јазик (I – V одделение) на основното училиште“ од д-р Благица Петковска е логичен и единствено можен доколку сакаме да ја согледаме методиката како научна дисциплина која овозможува реализација на наставата од соодветниот предмет, а во овој случај наставата по предметот македонски јазик. Секој дел е разработен научно-стручно, системски и прецизно, со многу примери, а сето тоа овозможува читателот/студентот лесно да ги совлада методските постапки, но едновременно му се остава и доволно простор за негово креативно изразување.

Овој учебник е наменет пред сè за студентите од групата одделенска настава, но и како наставен прирачник за професорите од нижите одделенија во основното образование. На крај, би сакале да го изразиме нашето задоволство што македонската научно-стручна литература ќе се збогати со уште едно дело, учебникот „Методика на наставата по предметот македонски јазик (I – V одделение) на основното училиште“ од д-р Благица Петковска, и му предлагаме на Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје да го прифати како основна литература за студентите по одделенска настава на македонски наставен јазик, за предметите: методика на наставата по почетно читање и пишување, методика на наставата по македонски јазик 1 и методика на наставата по македонски јазик 2.

Скопје, 13. 2. 2012 г.

Рецензент
Проф. д-р Билјана Маленко, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА УЧЕБНИКОТ „МЕТОДИКА НА НАСТАВАТА ПО ПРЕДМЕТОТ
МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК (I – V ОДДЕЛЕНИЕ) НА ОСНОВНОТО
УЧИЛИШТЕ“ ОД АВТОРОТ ПРОФ. Д-Р БЛАГИЦА ПЕТКОВСКА

Со одлука на Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, на седницата одржана на 10. 2. 2012 заведена под бр. 02-95/9 од 13. 2. 2012 г., бев избрана за член на Рецензентската комисија за рецензирање на учебникот „Методика на наставата по предметот македонски јазик (I – V одделение) на основното училиште“ од проф. д-р Благица Петковска, за студентите на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, за предметите методика на наставата по почетно читање и пишување, методика на наставата по македонски јазик 1, методика на наставата по македонски јазик 2, за студиската група одделенска настава, на македонски наставен јазик.

По разгледувањето и анализата на учебникот „Методика на наставата по предметот македонски јазик (I – V одделение) на основното училиште“ на проф. д-р Благица Петковска, имам задоволство до Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје да го поднесам следниов

ИЗВЕШТАЈ

I ОСНОВНИ ПОДАТОЦИ

1. Насловот на ракописот – учебникот гласи „Методика на наставата по предметот македонски јазик (I – V одделение) на основното училиште“.
2. Учебникот се однесува за програмите: Методика на наставата по почетно читање и пишување, Методика на наставата по македонски јазик 1 и Методика на наставата по македонски јазик 2.
3. Учебникот е наменет за студиската програма за одделенска настава на Педагошкиот факултет на македонски наставен јазик.
4. Предметот методика на наставата по почетно читање и пишување е задолжителен и се слуша во V семестар – (2+2+1) со 4 ЕКТС - кредити; Методика на наставата по македонски јазик 1 се слуша во VI семестар – (2+2+1) со 4 ЕКТС - кредити и методика на наставата по македонски јазик 2 се слуша во VII семестар (2+2+1) со 5 ЕКТС - кредити.

5. Автор на учебникот е д-р Благица Петковска, редовен професор на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје.
6. Учебникот „Методика на наставата по предметот Македонски јазик (I – V одделение) на основното училиште“ е напишан согласно со наставниот план и програмата за наведените предмети за групата одделенска настава на македонски наставен јазик на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје.
7. Со одлука на Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, бр.02-95/9 од 13. 2. 2012 г., бев избрана за член на Рецензентската комисија за рецензирање на учебникот „Методика на наставата по предметот македонски јазик (I – V одделение) на основното училиште“ од проф. д-р Благица Петковска, наменет за студентите од македонската наставна група на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, за предметите: методика на наставата по почетно читање и пишување; методика на наставата по македонски јазик 1 и методика на наставата по македонски јазик 2.
8. Станува збор за прво издание на учебник по оваа студиска програма.

9. Општи податоци за учебникот:

Ракописот е напишан на компјутер и е форматиран во Б5 – формат.

Книгата е поделена на пет дела: првиот дел се однесува на наставата по почетно читање и пишување. Во вториот дел од учебникот се поместени: Наставата по јазик и Наставата по изразување и творење.

Во третиот дел е Наставата по читање, литература и лектира; Наставата по медиумска култура; Дополнителна и додатна настава; Слободните активности на учениците; Училишната на часот по македонски јазик; Наставни средства; Планирање на наставата по предметот македонски јазик. Четвртиот дел е практикум кон наставата по македонски јазик. Шестиот дел содржи авторски трудови и користена литература.

10. Краток опис на учебникот:

Учебникот, согласно со наставната програма за наведените предметни подрачја, ги нуди методско-дидактичките стратегии. Имено, станува збор за дијалектички упатени подрачја од наставата по предметот македонски јазик во нижите одделенија. Исто така, во рамките на едно подрачје, зависно од наставната содржина се

предвидуваат различни методски пристапи, како на пример по подрачјето литература. Имено, зависно од литературниот род се има предвид наставна обработка на содржини: лирски, епски, драмски текст, како и обработка на научно-популарен текст и новинарски написи. Наставата по јазик ги има предвид јазичните содржини од сите структури на јазикот, и од правописот и правоорот на македонскиот јазик. Наставата по изразување и творење ги има предвид формите на сврзаното изразување (прераскажување, раскажување, опишување, известување и деловни состави, како и состави на процедурални текстови (како да...)). Се имаат предвид говорената и писмената форма на јазикот, а како врв на јазичното творештво се писмените работи по зададена тема. Другите содржини од работата по предметот македонски јазик во одделенската настава, исто така ги содржат теоретските барања за креативна наставна работа.

11. Анализата на предложениот ракопис не укажа на потреби од никакви корекции. Учебникот ги задоволува потребните барања и критериуми и тој соодветствува со студиската програма на Педагошкиот факултет и на практиката во училиштата во Р. Македонија.

12. Оцена на учебникот:

Ракописот предложен како учебник од авторката проф. д-р Благоица Петковска претставува теоретско емпириски заокружен труд кој говори за тесно научната и стручна упатеност од областа на методиката на настава по мајчин јазик. Авторката, свесна за меѓусебната тесна врска меѓу теоријата и практиката, во практикумот на учебникот нуди методски модели на наставни содржини од сите предметни подрачја, во ЕСР - рамката за организирање на настава. Креативната настава да прерасне од занает во уметност е можна ако наставникот умее вешто да ги преточи наставните теоретски знаења од областа, да користи современи активни и креативни техники и графички организатори, како и да е оспособен да реализира интерактивни и креативни вежби по сите подрачја.

Приложените авторски трудови не само што ќе им послужат на студентите како модел за академско пишување, туку ќе ги упатат и на конкретни методски модели и методски прашања од областа на теоријата на наставата по мајчин јазик.

Укажуваме дека како лајт - мотив на проф. д-р Благоица Петковска е укажувањето на најтесната врска помеѓу јазикот и мислењето, што може да стане силно оружје на секој методски подготвен наставник.

13. **Категоризација:** учебник збогатен со практикум и теоретски трудови.

14. **Заклучок:**

Имаме чест да бидеме рецензент на овој научно-стручен труд. Нашата опсежна анализа и согледувања се дека учебникот ќе ги задоволи, на високо рамниште, потребите за едукација на студентите на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, како и тоа дека тој ќе стане потпора и на практиканти во одделенската настава воопшто, на Наставно - научниот совет на Педагошкиот факултет „Св.Климент Охридски“ во Скопје, му предлагаме учебникот „Методика на наставата по предметот македонски јазик (I – V одделение) на основното училиште“ од проф. д-р Благица Петковска да го прифати како основна литература за студентите од одделенска настава на македонски наставен јазик, за предметите методика на наставата по почетно читање и пишување, методика на наставата по македонски јазик 1 и методика на наставата по македонски јазик 2. на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје.

Скопје,

Рецензент

16. 2. 2012 г.

Доц. д-р Елизабета Ралповска, с. р.

ПРЕГЛЕД

на пријавена и прифатена тема за изработка на магистерски труд на
Факултетот за драмски уметности во Скопје

Кандидат	Тема	Ментор
Катерина Момева	Телеграмата	Вон.проф.д-р Сашко Насев
Дејан Димески	Филмска фотографија во нестандардна сценографија	Проф.Апостол Трпески
Глигор Кондовски	Македонска рапсодија	Вон.проф.д-р Сашко Насев

РЕЦЕНЗИЈА

НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ДРЖАВНОЦЕНТРИЧНАТА НАСПРОТИ ТЕОРИЈАТА ЗА ПОВЕЌЕСТЕПЕНО ВЛАДЕЕЊЕ ВО ПРОЦЕСОТ НА ПРОШИРУВАЊЕ НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА“, ИЗРАБОТЕНА ОД М-Р ИВАН ДАМЈАНОВСКИ, ПРИЈАВЕНА НА ПРАВНИОТ ФАКУЛТЕТ „ЈУСТИНИЈАН ПРВИ“ ВО СКОПЈЕ

На седницата одржана на 24.2.2012 година, Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје донесе одлука за формирање на Комисија за оцена и одбрана на докторската дисертација под наслов „Државноцентричната наспроти теоријата за повеќестепено владеење во процесот на проширување на Европската унија“ од кандидатот м-р Иван Дамјановски, во состав: проф. д-р Љубомир Фрчкоски, проф. д-р Сашо Георгиевски, проф. д-р Татјана Петрушевска, доц. д-р Зоран Илиевски и доц. д-р Каролина Ристова-Астеруд.

Комисијата до Наставно-научниот совет го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

ПРЕДМЕТ, ХИПОТЕЗА И МЕТОДИ НА ИСТРАЖУВАЊЕТО

Основен предмет на интерес на докторската дисертација на м-р Иван Дамјановски е теоријата за европска интеграција и нејзината апликација врз процесот на проширување на Европската унија. Примарната цел на овој труд е да направи валиден придонес кон теоретската дебата за европската интеграција имајќи ја предвид актуелната академска расправа во еден нов контекст на ширење на Европската унија преку анализирање на процесот на донесување одлуки во процесот на проширување низ призмата на веќе постојните теоретски методолошки модели и инструменти. Следствено, докторската дисертација развива две линии на аргументација. Прво, во еден поширок теоретски контекст, целта на истражувањето е да генерира објективна и веродостојна аргументација на утилитарноста и употребливоста на теоријата од среден домет, пред сè теоријата за владеење како потентна рамка за експликација и анализа на процесот на проширување. Притоа, политиката на проширување се гледа низ призмата на повеќестепено владеење, т.е. како на процес кој е детерминиран од формалните и неформалните овластувања и активности на мноштво актери дисперзирани на неколку нивоа на политичка дилиберација: национално, супранационално, транснационално и субнационално. Истовремено, преку аргументацијата на употребната вредност на теоријата за владеење и

новиот институционализам во експликацијата на процесот на проширување, истражувањето има за цел да го истакне критичкиот потенцијал на теоријата од среден домет и следствено да генерира една опсежна критика на теоријата на либерална меѓувладина соработка. Преку потенцирање на плуралистичката и мултидимензионалната природа на политиката на проширување од една страна и преку укажување на важноста на вредностите, идентитетите и процесите на социјализација во процесите на европска интеграција, истражувањето укажува на ограниченоста и дефицитарната аргументација на теоријата за либерална меѓувладина соработка во нејзината материјалистичка концептуализација на процесот на проширување.

Второ, во потесна смисла, основните теоретски претпоставки во рамките на докторската дисертација се операционализираат преку една опсежна емпириска анализа на улогата и влијанието на недржавните актери врз процесот на проширување. Преку потенцирањето на улогата и способноста за автономно дејствување на недржавните актери (супранационални, субнационални и транснационални) како субјекти кои не се субординирани на државниот авторитет, истражувањето го манифестира повеќестепениот карактер на креирањето и имплементирањето на политиката на проширување и ја става под знак на прашање рационалистичката хипотеза околу ексклузивната позиција на државниот интерес (и соодветната минимизација на придонесот на недржавните актери) во генезата и апликацијата на процесот на проширување.

Докторската дисертација поставува неколку примарни хипотези. Основната хипотеза на истражувањето е дека растежот и зголемувањето на обемот на владеење на европско ниво преку вондржавни трансакции има силно влијание и врз процеси кои почиваат врз консензуално одлучување (во овој случај, процесот на проширување). Авторот аргументира дека недржавните актери имаат значително влијание врз политиката и процесот на проширување и дека се способни да ја ограничат моќта на државите-членки со што ја афирмираат валидноста на теориите за владеење и ја зацврстуваат нивната критичка позиција наспроти претпоставките на теоријата за либерална меѓувладина соработка. Финално, истражувањето претпоставува дека преку претприемачки активности и меѓусебно коалицирање недржавните актери се наметнуваат како автономни фактори на влијание врз исходи на јавна политика кои понекогаш се и спротивни на определени државни интереси.

Аргументацијата на докторската дисертација методолошки е апсолвирана преку еден комплексен истражувачки дизајн во кој се тестира теоријата за владеење и влијанието на недржавните актери како независна варијабла врз политиката на проширување како една сеопфатна зависна варијабла. Аналитичкиот пристап на овој труд опфаќа студии на случај кои се однесуваат на цели бранови на проширување, при што посебен акцент се става на проширувањето со посткомунистичките држави од Централна и Источна Европа и на постојниот процес на проширување со земјите од Југоисточна Европа. Авторот воспоставува комбиниран методолошки пристап кој овозможува опсежно истражување на основните хипотези. Во докторската дисертација преовладуваат аналитичкиот, компаративниот и критичкиот метод. Целокупниот инпут на истражувањето е резултат на екстензивна употреба на примарни извори: официјални документи, извештаи, акти на говор, изјави, медиумски написи и персонални интервјуа, како и утилизација на широк дијапазон на секундарни извори.

СТРУКТУРА И СОДРЖИНА НА ДИСЕРТАЦИЈАТА

Структурата на дисертацијата се состои од вовед, девет дела и заклучок. Дисертацијата е правилно референцирана во оксфордски стил, со фусноти, и содржи комплетна библиографија која вклучува голем број на академски извори, официјални документи, извори од пишани и електронски медиуми и интернет-извори. Првата половина од докторската дисертација ја воспоставува теоретската рамка на истражувањето која е елаборирана во четири засебни целини кои нудат детален хронолошки осврт на теоријата за европска интеграција презентирајќи ги најбитните теоретски достигнувања во ова поле. Вториот дел на дисертацијата воспоставува аналитичка и емпириска апликација на конкретни теоретски модели врз процесот на проширување на Европската унија.

Воведното поглавје на докторската дисертација ја образложува општествената и научната оправданост на темата која е предмет на истражување, ги презентира целите на истражувачкиот потфат и ги воспоставува основните истражувачки прашања и хипотезите на истражувањето. Тука авторот ги посочува основните варијабли на истражувањето и методолошки ги воспоставува контурите на истражувачкиот процес.

Првиот дел е посветен на пратеоријата на регионална интеграција каде што авторот ги анализира првичните студиски експликации на процесите на регионална интеграција. Овој дел е поделен на три поглавја кои апсолвираат три засебни теоретски модели на меѓународна соработка: функционализам, федерализам и трансакционализам. Поглавјето посветено на функционализмот дава детална анализа на функционалистичкиот дискурс и неговото влијание врз процесот на европска интеграција. Првенствено фокусирајќи се на научната работа на Дејвид Митрани, поглавјето од една страна укажува на важноста и влијанието на основните функционалистички хипотези, но истовремено нив ги става под критичка лупа. Последниот дел од ова поглавје е насочен и кон современите обиди за тестирање на функционалистичките наоди врз сегашната европска реалност. Поглавјето посветено на федерализмот ги истражува теоретските постулати на идејата за федерална Европа концентрирајќи се на модерната визуализација на концептите на федерализам и федерација. Анализирајќи ја генезата на европскиот федерализам, истражувањето воспоставува негова двонасочна категоризација преку деконструкција на радикалниот федералистички модел на Алтиерио Спинели и функционалниот федералистички модел на Жан Моне. Ова поглавје посветува внимание и на современата дебата и најновите теоретски согледувања околу федералниот карактер на Европската унија. Последната секција на ова поглавје воспоставува соодветна критика на овој теоретски модел. Првиот дел завршува со анализа на трансакционализмот како теорија на европска интеграција. Првенствено фокусирајќи се на наодите на Карл Дојч, оваа секција гледа на меѓународните заедници низ призмата на меѓусебни трансакции на единките кои влегуваат во интеграциски аранжмани. Посебно внимание се посветува на концептот на безбедносна заедница како суштинска варијабла на успешноста на интеграциските процеси. Поглавјето завршува со критички осврт на овој теоретски модел.

Вториот дел се сосредоточува врз теоретските потфати за конципирање на „голема теорија“ на европска интеграција и ги анализира двете основни парадигми на класичната теорија за европска интеграција: неофункционализмот и теоријата за меѓувладина соработка. Поглавјето посветено на неофункционализмот започнува со продлабочена

анализа на оригиналниот неофункционалистички модел на Ернст Хас, каде што кандидатот нуди екстензивна елаборација на трите базични неофункционалистички концепти: прелевање, супранационален институционален дизајн и улогата на елитистичките општествени групи во процесот на интеграција. Ставајќи го неофункционалистичкиот дискурс во историски контекст, дисертацијата обрнува внимание и на потфатите за модификација на оригиналниот теоретски модел, пред се обрнувајќи внимание на ревидираната теорија на регионална интеграција на Филип Шмитер. Ова поглавје нуди и детален критички осврт кон неофункционализмот, а завршува со анализа на современите неофункционалистички теоретски интерпретации на процесот на европска интеграција, пред сè трансакционалната теорија на Вејн Сандхолц и Алек Стоунсвит како своевидно враќање на неофункционализмот. Втората секција на овој дел е посветена на теоријата за меѓувладина соработка како критички пандан на неофункционализмот и принципиелен државноцентричен теоретски модел на процесот на регионална интеграција. Во ова поглавје авторот најприн дава осврт на теоретските извори на оваа теорија преку елаборација на реалистичките и неореалистичките концепции во меѓународните односи, за потоа да премине на анализа на основните премиси и постулати на теоријата за меѓувладина соработка. Тука посебно внимание се посветува на наследството на Стенли Хофман и неговите тези околу влијанието на државниот интерес и поделбата на ниска и висока политика во процесот на европска интеграција. Ова поглавје завршува со соодветна критичка евалуација на теоријата за меѓувладина соработка.

Третиот и четвртиот дел ја заокружуваат теоретската дебата преку деконструкција на современиот дискурс на европската интеграција. Третиот дел е посветен на доминантниот државноцентричен модел, теоријата за либерална меѓувладина соработка. Во овој дел, авторот воспоставува детална и продлабочена анализа на теоретскиот модел на Ендрју Моравчик и соодветно објаснување на основните теоретски постулати засновани врз либералната теорија на меѓународни односи и интеракцијата помеѓу домашната и меѓународната политика. Посебен акцент се става врз анализата на трипартитниот теоретски систем на Моравчик во кој се обработуваат три последователни фази: создавање на национални преференци, меѓудржавно спогодување и институционален избор. Овие три процеси се соодветно објаснети со експликација на три детерминирачки фактори/теоретски модели: економскиот интерес како најважен чинител во формулирањето на националните приоритети, релативната моќ на државите како кореспондент на резултатите од процесот на спогодување и веродостојноста на меѓудржавните преземени обврски кои се зајакнати од страна на меѓународните институции. На крајот на овој дел, кандидатот презентира критички осврт на теоријата за либерална меѓувладина соработка.

Во четвртиот дел, кандидатот го анализира новиот бран на стожерни теории од среден домет: теоријата за повеќестепено владеење и „новиот“ институционализам. Во првото поглавје од овој дел кандидатот се впушта во широка и детална анализа на теоријата за повеќестепено владеење како носител на новиот бран на теоретизирање на евроинтеграцискиот процес која централно се занимава со процесот на креирање и имплементација на политики преку мултидимензионалното учество на мноштво актери. Најпрвин кандидатот ги објаснува основните постулати и претпоставки на овој теоретски модел за подоцна да премине на анализа на типологијата на повеќестепено владеење на

Гари Маркс и Лизбет Хуге. Централна тема на оваа дискусија е елаборацијата на растечкото влијание и меѓусебната интеракција на мноштво државни и недржавни, територијални и нетериторијални актери кои оперираат на неколку нивоа: национално, субнационално, транснационално и супранационално. Следствено, кандидатот дава екстензивна анализа на улогата на субнационалните, транснационалните и супранационалните актери врз динамиката и резултатите на процесот на европска интеграција. Претпоследната секција на ова поглавје се осврнува и на моментните развојни точки на овој теоретски модел кои се фокусираат на влијанието на политизацијата и идентитетските прашања врз процесот на владеење во Европската унија. Поглавјето завршува со критичка евалуација на теоријата за повеќестепено владеење. Во второто поглавје од четвртиот дел, кандидатот го анализира новиот бран на институционалистички концепции на процесот на европска интеграција. Откако најпрвин ќе се сосредоточи на основните теоретски постулати на институционализмот и неговата апликација врз процесот на европска интеграција, кандидатот ги анализира трите варијанти на новиот институционализам: институционализмот на рационален избор, социолошкиот институционализам и историскиот институционализам.

Со петтиот дел започнува апликацијата на теоријата на европска интеграција врз процесот на проширување на Европската унија. Во овој дел кандидатот изложува сопствен комплексен модел за теоретско истражување на процесот на проширување кој претставува комбинација на стожерната теорија на повеќестепено владеење со некои елементи на социолошкиот и историскиот институционализам. Апликативноста на теоријата за повеќестепено владеење се тестира низ призмата на повеќестепениот карактер на политиката за проширување и улогата на недржавните актери. Тука, со цел да се развие сеопфатна теоретска алокација на влијанието на различните актери во процесот на проширување од една страна и доследна критика на државноцентричната теорија од друга страна, кандидатот го надополнува основниот концепт со две помошни аналитички алатки, анализа на мрежи на јавни политики и концептот на коалиција на адвокатура. На овој начин кандидатот доаѓа до соодветна рамка преку која може да се истражи основната хипотеза дека недржавните актери имаат значително влијание врз политиката и процесот на проширување со што ја ограничуваат моќта на државите-членки и со тоа ја потврдуваат валидноста на теориите за владеење и ја зацврстуваат нивната критичка позиција во дебатата со застапниците на државноцентричната теорија. Од друга страна, моделот претставен во ова поглавје го адресира и прашањето за формирањето на интересите и факторите кои го иницираат и движат процесот на проширување, со што се овозможува рамка за севкупна критика на либералната теорија за меѓународна соработка. Оваа рамка во рамките на предложениот модел се материјализира преку триангулација на теоријата за повеќестепено владеење со две варијанти на новиот институционализам: социолошкиот (конструктивистички) институционализам и историскиот институционализам.

Централна тема на наредните три дела е анализата на улогата на недржавните актери во процесот на проширување. Шестиот дел ја обработува улогата на супранационалните институции, т.е. Европската комисија и Европскиот парламент. Во поглавјето посветено на Европската комисија, кандидатот презентира една исклучително детална и опсежна анализа на улогата на Комисијата во процесот на проширување на ЕУ, осврнувајќи се на нејзиниот импакт врз неколку бранови на проширување: проширувањата со медитеранските и ЕФТА-земјите, проширувањето со земјите од

Централна и Источна Европа и проширувањето со земјите од Југоисточна Европа. Притоа, улогата на Комисијата е анализирана низ неколку параметри: како координатор на странска помош, како иницијатор и формулатор на политика, како манипулатор со информации и воспоставувач на стандарди, како фактор на социјализација и како предводник на коалиции за адвокатура. Кандидатот заклучува дека Комисијата е највлијателниот актер на политиката на проширување и главниот мотор на овој процес кој успева да се наметне како исклучително моќен иноватор на јавна политика и автономен политички чинител. Второто поглавје во овој дел е посветено на улогата на Европскиот парламент во процесот на проширување. Во анализата на оваа институција, кандидатот се фокусира врз нормативните овластувања, но и врз неформалното влијание на Европскиот парламент врз политиката на проширување, при што констатира дека оваа институција претставува сериозен veto играч во политиката на проширување, кој се наметнува како еден од главните адвокати на проширувањето, клучна алка во соодветната коалиција за проширување, потенциен бранител на демократските норми и европските вредности и влијателен агенс на социјализација.

Седмиот дел на докторската дисертација се однесува на улогата на субнационалните актери во проширувањето на ЕУ. Кандидатот констатира постепено зголемување на влијанието на овие актери врз процесот на проширување преку соодветна анализа на улогата на регионите со легислативна моќ, како и работата на две европски асоцијации на региони: Комитетот на региони и Конференцијата на европските регионални легислативни собранија.

Осмиот дел го обработува импактот на транснационалните недржавни актери врз проширувањето на ЕУ. Тука кандидатот воспоставува опсежна анализа на три категории на транснационални актери. Најпрвин кандидатот ја потенцира улогата на интересните групи преку анализа на работата на Европската тркалезна маса на индустријалисти, Асоцијацијата на европски трговски и индустриски комори и Конфедерација на европски бизнис-Бизнис Европа, како и интересните групи од земјите-кандидати. Дисертацијата го анализира и импактот на транснационалните невладини организации, при што се осврнува на примерите на Европското движење, Унијата на европски федералисти и Паневропското движење. Последната секција од овој дел се однесува на улогата на транснационалните тинк-тенк организации во процесот на проширување. Тука, кандидатот својата анализа ја фокусира врз ефектите од работата на Центарот за европски студии на јавна политика, Пријатели на Европа и Европскиот центар за јавна политика.

Деветтиот и последен дел од докторската дисертација ја анализира апликацијата на теоријата за либерална меѓувладина соработка врз процесот на проширување и воедно преку афирмација на геостратешки, нормативни/социјал конструктивистички и историско-институционалистички аргументации ја комплетира критиката на рационалистичките претпоставки на проширувањето која индиректно се провлекува низ претходните делови. Овој дел започнува со соодветна апликација на постулатите на теоријата за либерална меѓувладина соработка врз процесот на проширување на ЕУ. Врз основа на овие наоди, кандидатот продолжува со формулација на неколку линии на критика кои се однесуваат на формацијата на преференци и базичните причини кои ја детерминираат одлуката за започнување и комплетирање на процесот на проширување. Во анализата на геополитичката критика, кандидатот констатира дека геополитичката рамка се наметнува

како едно од најрелевантните и најверодостојните објаснувања на природата на причините за проширувањето во скоро сите досегашни бранови на проширување. Од друга страна, преку анализа на влијанието на идеите, идентитетот и културолошките фактори во проширувањата со земјите од Централна и Источна Европа и со земјите од Југоисточна Европа, докторската дисертација укажува на убедливоста и веродостојноста на социолошко-институционалистичката критика на теоријата за либерална меѓувладина соработка. Во последната секција на овој дел, кандидатот ја констатира потентноста на историско-институционалистичката критика и укажува на каузалноста помеѓу динамиката на процесот на проширување и обврзувачките ефекти и непланираните консеквенци на претходно донесените одлуки.

Во заклучокот, кандидатот ги сумира резултатите од истражувањето кои ги потврдуваат првобитните хипотези. Резултатите на истражувањето укажуваат дека меѓувладината димензија на процесот на проширување е надополнета со значајни елементи на повеќестепено владеење. Анализата на формалните и неформалните модуси на влијание на супранационалните, субнационалните и транснационалните актери во процесот на проширување го потврдува аргументот дека недржавните актери имаат значително влијание врз формата, динамиката и исходите на процесот на проширување на ЕУ. Финално, наодите на ова истражување водат до заклучокот дека одлуката за проширување не може да се објасни како резултат на материјалните преференци на државите-членки кои се индуцирани од страна на притисоците на домашните економски интересни групи. Дисертацијата презентира голем број на аргументи кои укажуваат дека динамиката и исходите на процесот на проширување се во многу поголема мера резултат на влијание на геополитички интереси, идеи, идентитети и културолошки фактори, како и резултат на историски предодредено дејствување и консеквенци од претходно донесени одлуки.

ЗАКЛУЧНИ КОНСТАТАЦИИ И ПРЕДЛОГ

Врз основа на анализата на текстот на докторската дисертација **„Државноцентричната наспроти теоријата за повеќестепено владеење во процесот на проширување на Европската унија“** од кандидатот м-р Иван Дамјановски, Комисијата го констатира следново:

1. Кандидатот избрал оригинална, научно релевантна и актуелна тема. Со оглед на тоа што апликацијата на теоријата за европска интеграција врз процесот на проширување на Европската унија е недоволно експлоатирана и во глобален контекст, теоретската дискусија и наодите на докторската дисертација внесуваат новитети во академската дебата и отвораат простор за понатамошни истражувања.

2. Во докторската дисертација се јасно дефинирани предметот, целите и хипотезите на истражувањето и се отворени голем број на истражувачки прашања на кои се успешно понудени релевантни и конзистентни одговори. Во неа умешно се полемизира околу комплексни теоретски модели и се успева да се наметне квалитетна и објективна аргументација околу основните претпоставки на истражувачката рамка.
3. Дисертацијата се користи со широк дијапазон на научна и стручна литература која ги отсликува најновите и најрелевантните развојни моменти во соодветната академска дисциплина. Користената литература е соодветно цитирана во текстот.
4. Во секој случај, докторската дисертација на кандидатот м-р Иван Дамјановски претставува самостоен научен труд во кој се комбинирани неколку логично оправдани и научно основани методолошки пристапи. Кандидатот развива оригинална истражувачка рамка која овозможува мултидисциплинарен пристап во испитувањето и деконструкцијата на голем број релевантни политиколошки варијабли, покажувајќи висок степен на теоретско познавање и аналитички способности кои резултираат со конзистентни, објективни и соодветно аргументирани заклучни констатации.

Имајќи ги предвид изнесените констатации, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, да ја прифати како успешна докторската дисертација под наслов „Државноцентричната наспроти теоријата за повеќестепено владеење во процесот на проширување на Европската унија“ од кандидатот м-р Иван Дамјановски и да овозможи јавна одбрана на дисертацијата.

КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Љубомир Фрчкоски с.р.

2. Проф. д-р Сашо Георгиевски с.р.

3. Проф. д-р Татјана Петрушевска с.р.

4. Доц. д-р Зоран Илиевски с.р.

5. Доц. д-р Каролина Ристова-Астеруд с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ИСТОРИСКИОТ РАЗВОЈ НА ИЗРАЗНИТЕ СТИЛОВИ ВО ОБРЕДНАТА КНИЖЕВНОСТ XIX-XX ВЕК“, ИЗРАБОТЕНА ОД М-Р ВАЛЕНТИНА БОЖИНОВСКА, ПРИЈАВЕНА НА ИНСТИТУТОТ ЗА НАЦИОНАЛНА ИСТОРИЈА ВО СКОПЈЕ

Со одлука бр. 10-116/1, на Научниот совет на Институтот за национална историја, бевме именувани за членови на Комисијата за оценка на докторскиот труд „Историскиот развој на изразните стилови во обредната книжевност XIX-XX век“ од м-р Валентина Божиновска, во состав: академик Катица Кулакова, редовен професор, д-р Марко Китевски, редовен професор, д-р Лилјана Гушевска, професор, д-р Виолета Пирузе, редовен професор и д-р Драгица Поповска, доцент.

По внимателното разгледување на трудот, имаме чест на Научниот совет на Институтот за национална историја да му го доставиме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Докторскиот труд „Историскиот развој на изразните стилови во обредната книжевност XIX-XX век“, изработен од м-р Валентина Божиновска, започнува со стандардните поглавја - Предговор и вовед, во коишто кандидатката го презентира научниот интерес за обработената тема. Веќе во овие делови од докторскиот труд се дава основен историски преглед на теориските, историските и стилистичките сознанија за обредната книжевна традиција во македонската културна историја на XIX и XX век, следени низ значајни дела/наслови од македонската и странската литература по однос на поставената тема.

Првото поглавје, под наслов „Историјатот на обредното творештво во Македонија“, нè запознава со почетоците на обредните активности кај македонското население. Во овој дел на трудот, предмет на научен интерес се повеќе жанрови во обредната традиција. Во тој контекст, ќе истакнеме дека во овој дел на дисертацијата се свртува вниманието кон службата (славата) и нејзиното влијание и значење за колективните културни, јазични и духовни традиции на македонскиот народ.

Во ова поглавје, посебно се обработуваат т.н. семејни песни, кои се практикувале во македонските семејства и во семејната и народната културна традиција во врска со некои претхристијански и некои христијански обреди, поводи и празници, какви што биле: коледарските, велигденските, водичарските и хазарските, каде што спаѓаат и други обредни песни. Судејќи според долгата традиција на нивното практикување, тие претставуваат значаен сегмент во животот и празнувањата на македонскиот народ, што и денес е сочувано во ризницата на македонската колективна меморија.

Кандидатката има пројавено особен интерес во однос на љубовните, самовилските, потоа во свадбарските песни, при што обредот го обработува преку обредни песни во сите фази почнувајќи од претсвадбените, потоа свадбените, и завршува со најрадосните, рожбени песни. Различните стилови на обредните песни се следат и преку појавите кои го поттикнувале народниот пејач да изнедри исклучително богати содржини и теми. Така, во ова поглавје се обработува топосот на инцестот, како еден вид доминантна наратема во обредните песни и во обредите воопшто.

Тука е посветено и нужното внимание и на драмскиот елемент во обредните песни во стилот на дијалог-монолог. Соодветен простор е отстапен и за џамаларите, мечкарите, бабарите и други учесници во обредите, кои според резултатите што ги дава кандидатката претставуваат прв чекор кон сцената – сценографијата – костимографијата – драмската форма – монолошката форма и реквизитот, како важен сегмент за практикување на обредноста и специфичните ритуални перформативи (јазични и сценски).

Во второто поглавје под наслов „Обредноста како традиција“, кандидатката има направено анализа и интерпретација на шемата модел - текст – стих. При тоа, во ова поглавје се разработува влијанието на народната орална обредна книжевност врз песните на Константин Миладинов, низ интерпретација на неколку негови значајни песни кои содржат елементи на обредност/ритуалност. Исто така, предмет на внимание во ова поглавје се и неколку песни на Григор С. Прличев, а особено тажаленките во „Сердарот“. Во тој контекст се толкуваат стилистичките, семиотичките и семантичките аспекти на женските ликови од епосот „Сердарот“ (*Мартолозот*) - мајката Марија и свршеничката (на Кузман) Неда. Предмет на научен интерес е и баладниот тон во песната на Прличев „1762-ро лето“.

Магиската моќ на зборовите и на книжевно-уметничките облици (жанрови), нивната перформативна улога (докажана во современите теории на говорните чинови на Остин), како и анализата на митско – обредните елементи низ стилот на говорот и изговорот во обредните жанрови, кандидатката ги презентира во третото поглавје. Овде таа прави компарации и интерпретативно конфронтирање на сознанијата за говорот и за изговорот, односно презентирајќи свој авторски став за теоретските согледби и за практичните примери, преку говорната интерпретација и дијалогот.

Веднаш потоа, трудот се насочува кон фонетско толкување на песните, со разработка на гласовните совпаѓања во песните, со анализа на двогласниот говор, молчешкиот говор, говорот на завидливоста, шепотен говор и говорот на крикот. Во контекст на обработката на овој сегмент на обредната песна, кандидатката на себе својствен начин прави психоаналитичка херменевтика, потоа прототип на песната во просторот и времето. Во македонските народни умотворби, обработени од Антон Стоилов и од други автори, потоа од Македонците во Голо Брдо (денешна Р. Албанија), наоѓаат простор дикурзивните жанрови (видови) какви што се клетвите и нивниот жанровско-стилски опозит - благословите.

Значаен и мошне индикативен сегмент на докторското истражување и на интерпретацијата изведена во него, во ова трето поглавје, претставува и обредната песна кај македонското население надвор од границите на Република Македонија, а за прв пат во македонската обредна литература, се претставуваат единствените и необјавени умотворенија на Македонците во Албанија.

Четвртото поглавје на докторската дисертација се однесува на влијанието на народната обредна поезија врз македонската современа поезија. Во неа, кандидатката прави пресек на песни во авторските опуси на неколкумина македонски современи автори, инспирирани од македонската народна традиција на обредни/ритуални жанрови и стилови. Во овој дел е посветено неопходното внимание на песни со обредна тематика од македонските поети Блаже Конески, Анте Поповски, Гане Тодоровски, Ацо Шопов, Михаил Ренцов, Петре М. Андреевски, Радован Павловски, Катица Ќулавкова и други современи македонски автори.

Докторскиот труд „Историскиот развој на изразните стилови во обредната книжевност XIX-XX век“ завршува со *Заклучок, Белешки и Преглед на користена литература* (библиографија).

Заклучна согледба на Рецензентската комисија:

Докторскиот труд под наслов „Историскиот развој на изразните стилови во обредната книжевност XIX-XX век“ на кандидатката м-р Валентина Божиновска е фокусиран, предметно и методолошки, врз современите интердисциплинарни, односно компаративни историски и книжевно-научни студии. Во него кандидатката се зафаќа со проучување на историскиот развој на обредната книжевност, поради тоа што таа претставува столб и автентична константа на македонскиот јазичен израз и на македонската народна културна традиција, на регулативите и принципите на македонскиот стандарден јазик.

Докторскиот труд „Историскиот развој на изразните стилови во обредната книжевност XIX-XX век“ се зафаќа и со споредбено проучување на стилските аспекти на говорот и на изговорот на различните матрици на обредната книжевност со македонски јазичен и традициски предзнак. Приоритет и е даден на македонската усна и народна традиција, но покажан е и интерес спрема некои репрезентативни сакрални јазични и книжевни облици и практики, главно во македонскиот историски и културен простор. Освен тоа, комплементарен предмет на интерес се и обредните јазични и книжевни искуства (стилови) во македонската современа песна.

Треба да се истакне и фактот дека во овој докторски труд е посветено посебно внимание на историскиот развој на изразните стилови во обредната книжевност XIX-XX век. Имено, кандидатката го проучува историјатот, како и аспектите на говорот и на изговорот во доминантните и репрезентативни

облици/жанрови на обредната песна во македонската книжевна и културна историја. При тоа е применета интердисциплинарна методолошка перспектива, комбинирана со потребните елементи на научна дескрипција и толкување на историската, историографската и книжевната материја која е предмет на проучување на овој докторски.

Значи, од една страна, предмет на ова компаративно проучување претставува едно прашање кое досега не е обработено во македонската културна историја сообразено со проучувањето на еден стилски и тематски специфичен и сложен модел на книжевност, каква што е обредната песна, а од друга, истиот тој книжевен модел се набљудува низ тројна призма – историска, поетичка и стилистичка.

Докторскиот труд „Историскиот развој на изразните стилови во обредната книжевност XIX-XX век“ на м-р Валентина Божиновска дава особен придонес и кон презентирањето на обредните особености кај јазичните и книжевните творби на Македонците од Албанија, тема која досега не е темелно и научно обработена во македонската наука. Покрај другите особености, претставувањето на терминот и неговиот опозитот (клетви – благослови) во македонската обредна традиција сред македонското население во Албанија и нивната архаична говорна компонента, дополнително го збогатува научниот придонес на м-р Валентина Божиновска во правец на нотирање и расветлување на значајни обредни сегменти од македонската јазична, народна и културна традиција.

М-р Валентина Божиновска, во текот на работата била поставена пред исклучително сериозна задача - да истражува еден обемен книжевен и докнижевен (сакрален) материјал, реализиран во различни стилски матрици, со примена на различни говорни и изговорни методи и схеми, со цел да им го најде историското значење и место, како и да ги опише и да ги синтетизира стилските специфики на обредниот говор и изговор во македонското културно минато и денес, во контекст на историските периоди, социјалните мотивации и просторот каде што се сообразувал народниот јазик – говор.

Предлог на Рецензентската комисија:

Комисијата за оцена на докторскиот труд во состав: академик Катица Кулавакова, редовен професор, д-р Марко Китевски, редовен професор, д-р Лилјана Гушевска, професор, д-р Виолета Пирузе, редовен професор и д-р Драгица Поповска, доцент, по прегледувањето на предадениот докторски труд под наслов „Историскиот развој на изразните стилови во обредната книжевност XIX-XX век“, изработен од м-р Валентина Божиновска, со задоволство констатира дека кандидатката сериозно и темелно одговорила на поставените научноистражувачки предизвици и прашања.

Согласно со досега кажаното, Комисијата за оцена на докторскиот труд „Историскиот развој на изразните стилови во обредната книжевност XIX-XX век“, изработен од м-р Валентина Божиновска, има чест да му предложи на Научниот совет на Институтот за национална историја да го прифати овој извештај и да допушти одбрана на спомнатиот докторски труд.

Скопје, 20.3. 2012 год.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Акад. Катица Кулавкова, редовен професор с.р.

Професор д-р Марко Китевски с.р.

Професор д-р Лилјана Гушевска с.р.

Професор д-р Виолета Пирузе с.р.

Доцент д-р Драгица Поповска с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН НАСТАВНИК ПО ПРЕДМЕТОТ ИНТЕРНА МЕДИЦИНА
НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на својата XII редовна седница одржана на 15.3.2012 год., формира Рецензентска комисија за избор на еден наставник за избор во сите звања по предметот интерна медицина – ЈЗУ Универзитетска клиника за гастроентерохепатологија, во состав: академик проф. д-р Владимир Серафимоски, проф. д-р Мирко Крстевски, проф. д-р Јелка Давчева-Павловска, проф. д-р Розалинда Попова-Јовановска и проф. д-р Татјана Миленковиќ.

На конкурсот за избор на еден наставник по предметот интерна медицина, објавен во „Утрински весник“ на 22 февруари 2012 година, се јави кандидатот: науч. сор. д-р Магдалена Генадиева-Димитрова.

По разгледувањето на доставените материјали, Рецензентската комисија има чест на Наставно-научниот совет да му го достави следниов

ИЗВЕШТАЈ

Науч.сор.д-р Магдалена Генадиева-Димитрова

Биографски податоци

Родена е на 7.2.1966 година во Штип. Основно и средно образование завршила во Скопје со одличен успех. На Медицинскиот факултет во Скопје се запишала во учебната 1984/85, а дипломирала на 17.2.1990 година со среден успех 9,69. Од Ректоратот на Универзитетот добила награда за најдобар студент по медицина во генерацијата.

По дипломирањето учествувала во изработка на научниот макропроект реализиран преку Министерството за наука на Република Македонија под наслов „Имунолошки иследувања кај пациенти со малигни заболувања“, работејќи на Клиниката за гастроентерохепатологија каде што е вработена на неопределено време од ноември 1991 година.

На постдипломски студии по гастроентерохепатологија се запишала во учебната 1992/93 година, а во декември 1998 година го одбрала со успех магистерскиот труд под наслов „Ултрасонографски аспекти на дифузните лезии на црниот дроб и можностите за нивно диференцирање со тенкоиглена аспирациона хистолошка биопсија“.

За помлад асистент по предметот интерна медицина е избрана во ноември 1992 година, а за асистент во октомври 1997 и реизбрана во декември 2001 и март 2007. За научен соработник е избрана во мај 2008 година.

Специјализација по интерна медицина завршила во април 1996 година, а супспецијализација по гастроентерохепатологија во 2005 година.

Во март 2006 година ја одбранила докторската дисертација под наслов „Стандардната и контрастно-засилената доплер сонографија во проценката на фокалните лезии на црниот дроб и ефектите од перкутаната етанол инјекциона терапија“.

Во ноември 1999, како стипендист на Словенечката влада престојувала на Клиниката за гастроентерохепатологија при Клиничкиот центар во Љубљана.

Член е на Друштвото на лекарите на Македонија, Македонското здружение по гастроентерохепатологија, Светската и Европската гастроентеролошка организација и Европската асоцијација за црн дроб (EASL, European association for the study of the liver). Во ноември 2011 е избрана за секретар на Научното здружение по гастроентерохепатологија на Македонија.

Од ноември 2011 година е член на работната група за проверка и ажурирање на клиничките упатства за практикување медицина заснована на докази.

Добитник е на Плакета од МЛД во 2004 год.

Активно се служи со англискиот јазик.

Стручна и наставна активност

Од 1992 годин, како помлад асистент на Катедрата за Интерна медицина, вклучена е во практичната едукација на студентите по медицина и стоматологија, а како асистент од 1997 година (реизбрана 2001, 2007). Од мај 2008 година по изборот за научен соработник, вклучена е во наставата за студенти по медицина на предметот клиничко иследување, како и во наставата на специјализантите по интерна медицина. Вклучена е и во дел од наставата на Високите школи за медицински сестри, логопеди и физиотерапевти.

Во своето стручно профилирање, ги усвоила методите на абдоминална ултрасонографија, ендоскопската дијагностика, но од особен интерес и е патологијата на црниот дроб. Во моментот ги извршува работните задачи на местото шеф на Отсекот за жолчка и жолчни патишта при Клиниката за гастроентерохепатологија.

Научноистражувачка активност

Афинитетот за научноистражувачка работа е присутен уште во студентските денови, а по дипломирањето веднаш е вклучена во научен проект преку Министерството за наука на Република Македонија под наслов „Имунолошки иследувања кај пациенти со малигни заболувања“. Во текот на својата стручна и научна активност учествувала на бројни стручни, научни и едукативни собири од национален и меѓународен карактер.

Учесник е во работата на повеќе домашни и меѓународни научни проекти во својство на истражувач:

- Улога на тоталниот антиоксидантен статус кај пациенти со масни промени на хепатоцитите (МОН, 1999-2002);
- Имунолошки испитувања кај пациенти со малигни заболувања (Министерство за наука, 1990-1992);
- Улога на рге-соге мутантот на Б-вирусот кај хроничниот хепатитис Б: серолошки, клинички и хистоморфолошки карактеристики (МОН, 2002-2004 год.; млад истражувач);
- Multicenter Prospective Observational Non-Interventional Cohort Study Evaluating On-Treatment Predictors of Response in Subjects with HBeAg positive

- or HBeAg negative Chronic Hepatitis B Receiving Therapy with Pegasys (Peginterferon alfa-2a 40KD) (мултицентрична меѓународна студија);
- Global Observational Cohort Study on the Prediction of Unwanted Adverse Effects in individuals infected with Chronic Hepatitis C Receiving a long acting Interferon plus Ribavirin (мултицентрична меѓународна студија);
 - Улога на медикаментозната терапија во превенција на крвавењето кај пациенти со црнодробна цироза (МАНУ, 2002-2004);
 - Епидемиолошки, молекуларно-биолошки, клинички и терапевтски карактеристики на желудечниот карцином во РМ (МАНУ, 2005-2007);
 - Улога на насочената биопсија на црниот дроб водена под контрола на ултразвук во диференцирање на црнодробните заболувања (МАНУ, 2008-2011).

Во Билтенот на Универзитетот во текот на досегашните избори рецензирани се 45 трудови (Билтен бр. 577/1992, 691/1997, 785/2001, 914/2007 и 938/2008).

АНЕКС 2

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: **Магдалена Генчо Генадиева-Димитрова**
(име, татково име и презиме)

Институција: **Медицински факултет, ЈЗУ Универзитетска**
клиника за гастроентерохепатологија
(назив на факултетот/институтот)

Научна област: **интерна медицина**

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Одржување на настава	
	- од прв циклус студии за студенти по медицина, студенти по стоматологија, физиотерапевти, логопеди, ренген-технолози, медицински сестри-техничари	0.96
	- од втор циклус студии за специјализанти по интерна медицина, специјализанти по семејна медицина, за студенти на постдипломски студии	0.3
2.	Настава на школи и работилници	2
3.	Одржување на вежби	54.0
4.	Консултации со студенти	1.6
5.	Консултации со студенти во рамките на здравствената клиничка практика	8

6.	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа	0.4
Вкупно		67.26

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Учесник во национален научен проект - Имунолошки испитувања кај канцерот (Министерство за наука, 1990-1992) - Улога на тоталниот антиоксидантен статус кај пациенти со масни промени на хепатоцитите (МОН, 1999-2002) - Улога на pre-core мутантот на Б-вирусот кај хроничниот хепатитис Б: серолошки, клинички и хистоморфолошки карактеристики (МОН, 2002-2004) - Улога на медикаментозната терапија во превенција на крвавењето кај пациенти со црнодробна цироза (МАНУ, 2002-2004) - Епидемиолошки, молекуларно-биолошки, клинички и терапевтски карактеристики на желудечниот карцином во РМ (МАНУ, 2005-2007) - Улога на насочената биопсија на црниот дроб водена под контрола на ултразвук во диференцирање на црнодробните заболувања (МАНУ, 2008-2011)	3 3 3 3 3 3
2.	Учесник во меѓународен научен проект - Multicenter Prospective Observational Non-Interventional Cohort Study Evaluating On-Treatment Predictors of Response in Subjects with HBeAg positive or HBeAg negative Chronic Hepatitis B Receiving Therapy with Pegasys (Peginterferon alfa-2a 40KD) - Global Observational Cohort Study on the Prediction of Unwanted Adverse Effects in individuals infected with Chronic Hepatitis C Receiving a long acting Interferon plus Ribavirin	5 5
3.	Монографија - Ултрасонографски аспекти на дифузните лезии на црниот дроб и можностите за нивно диференцирање со тенкоиглена хистолошка биопсија (магистерски труд 1998) - Стандардната и контрастно-засилената доплер сонографија во проценката на фокалните лезии на црниот дроб и ефектите од перкутаната етанол инјекциона терапија (докторска дисертација 2006)	8 8
4.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание ВОИЦРЕВНИ МАНИФЕСТАЦИИ КАЈ КРОНОВАТА БОЛЕСТ (десетгодишно искуство) Мишевска-Мукаетова П, Крстевски М, Василевски В,	2.4

	Генадиева М, Мишевски Ј, Старделова К, Чолески Р, Чаловска В Мак. мед. преглед 1994, 48, 10-12.	
2.	ТЕНКОИГЛЕНА АСПИРАЦИОНА БИОПСИЈА НА ДИФУЗНИТЕ ЦРНОДРОБНИ ЛЕЗИИ Генадиева-Димитрова М, Нешковски М, Серафимоски В, Зографски Ѓ, Јашар Џ, Мак. мед. преглед 3-4, 89-93, 1998.	2.4
3.	ДИЈАГНОСТИЧКА ВРЕДНОСТ НА УЛТРАСОНОГРАФИЈАТА ВО ДЕТЕКЦИЈАТА И ДИФЕРЕНЦИРАЊЕТО НА ДИФУЗНИТЕ ЛЕЗИИ НА ЦРНИОТ ДРОБ Генадиева-Димитрова М, Нешковски М, Серафимоски В, Попова-Јованова Р, Трајковска М, Милошевски М, Јоксимовиќ Н. Мак. мед. преглед, год. 1999, бр.1-2, стр. 14-20.	2.4
4.	М. КРОН НА АПЕНДИКС СО МИНИМАЛНИ ПРОМЕНИ НА VALVULA BAUNINI – ПРИКАЗ НА СЛУЧАЈ Јота Ѓ, Караџов З, Василевски В, Шумковски А, Генадиева-Димитрова М. Мак. мед. преглед год. 53, 199, бр. 3-4, стр 173-17.	2.4
5.	ПРИМАРЕН СКЛЕРОЗАНТЕН ХОЛАНГИТ Генадиева-Димитрова Магдалена Мак. мед. преглед год. 53, 199, бр. 3-4, стр. 235-240.	4
6.	ЛЕКУВАЊЕ НА ПРИМАРЕН ГАСТРОИНТЕСТИНАЛЕН ЛИМФОМ Генадиева-Ставриќ С, Стојановиќ А, Чевреска Л, Георгиевски Б, Генадиева-Димитрова М. Мак. мед. преглед год. 53, 199, бр. 3-4, стр. 136-141.	2.4
7.	ИСХОД ОД ХЕМИОТЕРАПИЈАТА КАЈ ПАЦИЕНТИТЕ СО АДУЛТНА АКУТНА ЛИМФОБЛАСТНА ЛЕУКЕМИЈА: ИДЕНТИФИКАЦИЈА НА ПРОГНОСТИЧКИТЕ ФАКТОРИ Генадиева-Ставриќ С, Чевреска Л, Георгиевски Б, Каранфилски О, Генадиева-Димитрова М. Мак. мед. преглед год. 53, 199, бр 1-2, стр. 34-42.	2.4
8.	КОНТРАСТНО-ЗАСИЛЕНАТА ДОПЛЕР СОНОГРАФИЈА ВО ПРОЦЕНАТА НА ЦРНОДРОБНИТЕ ТУМОРИ Генадиева-Димитрова М, Нешковски М, Серафимоски В, Попова Р, Јоксимовиќ Н, Трајковска М, Милошевски М. Мак. мед. преглед год 57, 2003, бр.5-6, стр. 227-231.	2.4
9.	КОНТРСНО-ЗАСИЛЕНАТА POWER ДОПЛЕР СОНОГРАФИЈА ВО ЕВАЛУАЦИЈАТА НА ОДГОВОРОТ ОД ПЕРКУТАНАТА ЕТАНОЛ ИНЈЕКЦИОНА ТЕРАПИЈА КАЈ ХЕПАТОЦЕЛУЛАРНИОТ КАРЦИНОМ Генадиева-Димитрова М, Нешковски М, Серафимоски В, Попова Р, Јоксимовиќ Н, Анреевски В. Мак. мед. преглед год. 58, 2004, бр. 1-2, стр. 38-42.	2.4
10.	ПЕРКТАНАТА ЕТАНОЛ ИНЈЕКЦИОНА ТЕРАПИЈА ВО ТРЕТМАНОТ НА ЦРНОДРОБНИТЕ ТУМОРИ	3.6

	Генадиева-Димитрова М, Нешковски М. Мак. мед. преглед год. 57, 2004, бр. 3-4, стр. 141-145. 11. ЕНДОСКОПСКАТА СОНОГРАФИЈА ВО ЕВАЛУАЦИЈАТА НА ПРЕДОПЕРАТИВНИОТ СТЕЈЦИНГ НА ЖЕЛУДЕЧНИОТ КАРЦИНОМ Јоксимовиќ Н, Серафимоски В, Нешковски М, попова Р, Милошевски М, Генадиева М. Мак. мед. преглед год. 59, 2005, бр. 3-4, стр. 104-107. 12. ГАСТРОИНТЕСТИНАЛНИТЕ ФАКТОРИ НА РИЗИК И ПРОГНОЗАТА КАЈ ПАЦИЕНТИ СО КОРОНАРНА АРТЕРИСКА БОЛЕСТ НА ТЕРАПИЈА СО АСПИРИН И КЛОПИДОГРЕЛ НАСПРОТИ ОСТАНАТИТЕ БОЛНИ СО ПАПТИЧНО УЛКУСНО КРВАВЕЊЕ Андреевски В, Мишевски Ј, Мишевска П, Генадиева-Димитрова М, Јоксимовиќ Н. Мак. мед. преглед, 2008; 62 (3). 13. АЛОГЕНА СТЕМ-КЛЕТОЧНА ТРАНСПЛАНТАЦИЈА В ТРЕТМАН НА МИЕЛОФИБРОЗА (ПРИКАЗ НА СЛУЧАЈ) Генадиева-Ставриќ С, Стојановски З, Пивкова А, Ивановски М, Димитрова М, Георгиевски Б. Мак. мед. преглед 2008; 62 (1): 70-75. 14. АДЕНОКАРЦИНОМ НА ГАСТРОЕЗОФАГЕАЛНАТА ЈУНКЦИЈА Трајков Д, Мишевски Ј, Старделова К, Генадиева-Димитрова М, Андреевски В, Исахи У. Мак. мед. преглед 2009; 63(1): 52-54.	2.4 2.4 2.4 2.4
5.	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во Зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор 1. CONTRAST-ENHANCED POWER DOPPLER SONOGRAPHY IN DETECTION AND DIFFERENTIATION OF FOCAL LIVER LESIONS Magdalena Genadjeva-Dimitrova, Metodija Neskovski, Rozalinda Popova, Nenad joksimovic, Meri Trajkovska, Mitko Milosevski, Vladimir Serafimoski Contributions, Sec Biol Med Sci, MASA, XXVI, 1. p 41-49 (2005) 2. DETECTION AND STAGING OF PRIMARY RECTALCANCER BY TRANSRECTAL SONOGRAPHY Joksimovic N, Serafimoski V, Genadjeva M, Milosevski M Contributions, Sec Biol Med Sci, MASA, XXVI, 2. p 105-112 (2005) 3. HELICOBACTER PYLORI AND GASTRIC CARCINOMA Trajkov D, Stardelova K, Dimitrova M, Mishevski J, Serafimoski V Contributions, Sec Biol Med Sci, MASA, XXVIII, 2. p 39-46 (2007) 4. IRONOVERLOAD IN PATIENTS WITH TRANSFUSION DEPENDENT MYELODISPLASTIC SYNDROME	3.6 3.6 3.6 3.6

	Genadieva-Stavric S, Georgievski B, Stojanoski Z, Krstevska-balkanov S, Pivkova A, Trajkova M, Genadieva-Dimitrova M, Serafimovski V Contributions, Sec Biol Med Sci, MASA, XXXII, 1. p 295-304 (2011) 5. HELICOBACTER PYLORI INFECTION – AREAS BEYOND PEPTIC ULCER DISEASE Genadieva-Dimitrova M, Mishevski J Acta morpholol.2011: Vol.8(2): 91-95 6. PORTAL HYPERTENSION – PREVENTION FROM VARICEAL REBLEEDING Joksimovic Nenad, Andreevski Vladimir, Genadieva Magdalena, Trajkovska Meri Acta Fac Med Naiss (Scientific Journal of the Faculty of Medicine in Nis) 2011;28(2):77-82	5.4 3.6
6.	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор 1. NONSTEROIDAL ANTI-INFLAMATORY DRUG-ASSOCIATED GASTRODUODENAL BLEEDING Mishevski J, Bidikov V, Vasilevski V, Krstevski M, Mishevska-Mukaetova P, Coleski R, Miloshevski M, Trajanovski D, Grivceva-Stardelova K, Genadieva M 22nd Congress of the International Society of Internal Medicine, Budapest (Hungary), 1994	1.8
7.	Секциски предавања на научен/стручен собир 1. Ултрасонографски аспекти на дифузните лезии на црниот дроб и значењето на тенкоиглената хистолошка биопсија Генадиева-Димитрова М, Катедра за интерна медицина, 1999 2. Контрастно-засилената доплер сонографија во диференцирацијата на фокалните црнодробни промени Генадиева-Димитрова М, Катедра за интерна медицина, 2006	1 1
8.	Апстракти објавени во зборник на конференција -меѓународна 1. MOPP-ABVD ALTERNATING REGIMEN IN TREATMENT OF ADVANCED HODGIN'S DISEASE M. Genadieva, S. Genadieva Abstract book 6 th International Medical Sciences Student Congress Istanbul, 6, 115, 1990 2. THE ESTRAL CYCLE IN NORMOTENSIVE AND SPONTANEOUSLY HYPERTENSIVE RATS AND THE LEVEL OF CYCLIC AMP IN THE TISSUE OF THE HYPOPHYSIS	1 1

	S. Genadieva, M. Genadieva Abstract book 6 th International Medical Sciences Student Congress Istanbul, 6, 111, 1990	
3.	INTERVENTIONAL ULTRASOUND IN PEDIATRIC PATHOLOGY Neskovski M., Serafimoski V., Genadieva M., Pop-Nolpv T., Stavric G., Zografski Gj., Kirkov Lj., Zisovski N., Todorovski G. 6 th International Congress on International Ultrasound, Copenhagen, Denmark, september 1993	1 y
4.	TOTAL PARENTERAL NUTRITION AS A TREATMENT OF ENTEROCUTANEOUS FISTULAS DUE TO CROHN'S DISEASE P. Misevska-Mukaetova, K. Stardelova, M. Krstevski, V. Vasilevski, J. Misevski, R. Coleski, M. Genadieva Wilson T.S. Wang International Surgical Symposium, Hong Kong, December 1993	1
5.	INTERVENTIONAL ULTRASOUND IN THE TREATMENT OF OBSTRUCTIVE JAUNDICE Serafimoski V., Neshovski M., Bidikov V., Trajanovski D., Joksimovic N., Trajkovska M., Genadieva M The 7 the Congress of World Federation for Ultrtrasound in Medicine and Biology and the 4 th Congress of World Federation of Sonographers, Sapporo, Hokkaido, Japan, july 1994	1
6.	SEVERE MALAPSORPTION AND MALNUTRITION FOLLOWING EXTENSIVE INTESTINAL RESECTION – A CASE REPORT K. Stardelova, V. Bidikov, V. Vasilevski, P Mishevski, M. Krstevski, J. Mishevski, M. Genadieva, M. Miloshevski Abstract book, 22nd Congress of the International Society of Internal Medicine, Budapest, Hungary, septembar 1994, page 133	1
7.	NONSTEROIDAL ANTI-INFLAMATORY DRUG-ASSOCIATED GASTROINTESTINAL BLEEDING J. Mishevski, V. Bidikov, V. Vasilevski, M. Krstevski, P Mishevski, R. Coleski, M.Miloshevski, K. Stardelova, M. Genadieva Abstract book, 22nd Congress of the International Society of Internal Medicine, Budapest, Hungary, septembar 1994, page 110	1
8.	ULTRASONICALLY GUIDED NEEDLE ASPIRATION BIOPSY OF THE LIVER M. Genadieva, M. Neshovski, V. Serafimoski, V. Bidikov,	1

	M. Miloshevski, N. Joksimovic, K. Grivceva-Stardelova, J. Mishevski Abstract book, 22nd Congress of the International Society of Internal Medicine, Budapest, Hungary, septembar 1994, page 97	
9.	TOTAL PARENTERAL NUTRITION IN THE TREATMENT OF SEVERE INFLAMMATORY BOWEL DISEASE P. Misevska-Mukaetova, K. Stardelova, M. Krsevski, V. Vasilevski, R. Coleski, J. Misevski, M. Genadieva Abstract book, 10 th Congress of Gastroenterology, 8 th Congress of Digestive Endoscopy, 5 th Congress of Colo-Proctology, Los Angeles, California, USA, October 1994	1
10.	GALLBLADDER MOTILITY IN PATIENTS WITH GALLSTONE DISEASE STUDIED SIMULTANEOUSLY BY ULTRASOUND AND (Sn)-Tc 99m LABELED MEBROFENIN SCAN V. Serafimoski, V. Bidikov, I., Tadzer, M. Neshovski, D. Trajanovski, N. Joksimovic, M. Trajkovska, J. Mishevski, T. Josifovska, M. Genadieva Abstract book, 10 th Congress of Gastroenterology, 8 th Congress of Digestive Endoscopy, 5 th Congress of Colo-Proctology, Los Angeles, California, USA, October 1994	1
11.	GASTROINTESTINAL MANIFESTATIONS OF TUBERCULOSIS V. Bidikov, V. Serafimoski, M. Miloshevski, V. Vasilevski, M. Neshovski, D. Trajanovski, J. Mishevski, M. Genadieva, N. Joksimovic, M. Trajkovska Abstract book, 10 th Congress of Gastroenterology, 8 th Congress of Digestive Endoscopy, 5 th Congress of Colo-Proctology, Los Angeles, California, USA, October 1994	1
12.	SCLEROTHERAPY IN GASTRODUODENAL BLEEDING J. Mishevski, V. Bidikov, V. Vasilevski, M. Krstevski, P. Mishevski, R. Coleski, M. Miloshevski, M. Genadieva, K. Stardelova Abstract book, 10 th Congress of Gastroenterology, 8 th Congress of Digestive Endoscopy, 5 th Congress of Colo-Proctology, Los Angeles, California, USA, October 1994	1
13.	INTERVENTION ULTRASOUND IN PEDIATRIC GASTROENTEROLOGY M. Genadieva, M. Neskovski, V. Serafimoski et al. VI National Congress of Gastroenterology, Sofia, Bulgaria, 1994	1
14.	CHOLELITHIASIS IN A LIVER CIRRHOSIS K. Stardelova, P. Misevska- Mukaetopva, M.	1

	Genadieva et al. VI National Congress of Gastroenterology, Sofia, Bulgaria, 1994	
15.	CHARACTERISATION OF LYMPHOCYTE SUB POPULATIONS IN BLOOD OF PATIENTS WITH ALCOHOLIC LIVER DISEASE V. Chalovska, M. Neskovski, V. Bidikov, V. Serafimoski, G. Zografski, M. Genadieva Abstracts of XVI European Congress of Allergology and Clinical Immunology, N 26, Vol 50, 142, P-0179, 1995	1
16.	NON-SURGICAL TREATMENT OF GALLSTONE DISEASE M. Milosevski, V. Serafimoski, M. Neskovski, V. Bidikov, D. Trajanovski, N. Joksimovic, R. Popova, M. Genadieva Abstracts of a 2nd International Conference on Gallstone, 43, 1995	1
17.	HEPATIC VEIN FLOW PATTERN IN PATIENTS WITH CHRONIC LIVER DISEASES R. Popova-Jovanovska, M. Trajkovska, M. Genadieva, N. Joksimovic, M. Miloshevski, V. Serafimoski, M. Neshovski International Journal of Gastroenterology and Hepatology, Vol 31, Supp 1, A215, 1999	1
18.	FINE NEEDLE ASPIRATION BIOPSY OF DIFFUSE LIVER LESIONS M. Genadieva-Dimitrova, M. Neskovski, V. Serafimoski, Gj. Zografski International Journal of Gastroenterology and Hepatology, Vol 31, Supp 1, A223, 1999	1
19.	CHOLEDOCHAL CYSTS: DIAGNOSIS AND TREATMENT R. Popova-Jovanovska, M. Trajkovska, M. Genadieva, N. Joksimovic, V. Serafimoski, M. Neshkovski, V. Vasilevski The 9th Congress of World Federation for Ultrasound in Medicine and Biology, vol.26, supp 2, 2000	1
20.	T-LYMPHOCYTE SUBSETS IN LIVER TISSUE AND BLOOD FROM PATIENTS WITH ALCOHOLIC LIVER DISEASE V. Calovska, M. Neskovski, Gj. Zografski, Lj. Ivkovski, GJ. Deriban, M. Genadieva-Dimitrova, M. Milosevski, M. Trajkovska 6th Congress of UEGW, vol 32, supp 1, Brussels, 2000	1
21.	NON SURGICAL TREATMENT OF ECHINOCOCCOSIS M. Neskovski, M. Krstevski, V. Calovska, K. Stadelova, R. Popova, N. Joksimovic, M. Trajkovska, M. Mikosevski, M. Genadieva-Dimitrova, D. Trajkov, G. Deriban Journal of Gastroenterology International, vol. 13, No 3, 2000	1

22. PERCUTANEOUS TREATMENT OF BENIGN OBSTRUCTION M. Neskovski, V. Serafimoski, M. Genadieva-Dimitrova , M. Milosevski R. Popova, N. Joksimovic, M. Trajkovska, G. Deriban, D. Trajkov Journal of Gastroenterology International, vol. 13, No 3, 2000	1
23. T LYMPHOCYTES AND THEIR ROLE UN THE PATHOGENESIS OF NECROSIS IN ALCOHOLIC HEPATITIS V, Calovska-Ivanova, M. Neskovski, V. Serafimoski, G. Zografski, L Ivkovski, D. Trajanovski, M. Genadieva , G, Deriban, M. Trajkovska, D. Trajkov Journal of Gastroenterology International, vol. 13, No 3, 2000	1
24. PORTAL HYPERTENSION ASSESSED BY DUPLEX- DOPPLER MEASUREMENTS OF SPLANCHNIC ARTERIAL RESISTANCE Trajkovska M, Serafimoski V, Milosevski M, Genadieva M , Trajkov D, Neskovski M Falk Symposium No 144, Freiburg, Germany, 2004	1
25. CHARACTERIZATION OF T-LYMPHOHOCYTES IN THE SUBSETS IN THE LIVER TISSUE IN ALCOHOLIC LIVER DISEASE Calovska V, Neskovski M, Trajanovski D, Vasilevski V, Miloshevski M, Genadieva M Falk Symposium No 124, Den Haag, Netherlands, 2000	1
26. INTERVENTIONAL ULTRASOUND PROCEDURES IN THE TREATMENT OF MALIGNANT LIVER AND BILIARY TRACT TUMORS Miloshevski M, Serafimoski V, Neskovski M, Vasilevski V, Trajanovski D, Joksimovic N, Genadieva M Falk Workshop, Leipzig, Germany, 2002	1
27. URSODEOXYCHOLIC ACID ADMINISTRATION IN PRIMARY BILIARY CIRRHOSIS Miloshevski M, Serafimoski, Trajanovski D, Vasilevski V, Joksimovic N, Genadieva M Falk Workshop, Aachen, Germany, 2001	1
28. NONALCOHOLIC STEATOHEPATITIS (NASH) Joksimovic N, Serafimoski V, Popova R, Miloshevski M, Genadieva M Falk Symposium, Freiburg, Germany, 2003	1
29. HBV SEROLOGICAL PATTERNS OF PATIENTS WITH HBV-RELATED CHRONIC LIVER DISEASES IN THE CLINIC OF GASTROENTEROLOGY	1

	Chalovska-Ivanova V, Todorovska B, avramovski V, Genadieva-Dimitrova M , Churakova E, Koloska V Balkan Journal of Clinical laboratory, supplement 2009	
30.	ENDOSONOGRAPHIC DIFFERENTIATION BETWEEN GASTRIC CANCERS AND GASTRIC ULCERS Joksimobic N, Serafimoski V, Karadzov Z, Neskovski M, Popova R, Milosevski M, Stardelova K, Genadieva- Dimitrova M Abstract book of 4 th Congress of the Croatian Society of Gastroenterology, Zagreb, 2006	1
31.	STANDARD AND CONTRAST ENHANCED POWER DOPPLER SONOGRAPHY IN THE EVALUATION OF THE EFFECTS OF PERCUTANEOUS ETHANOL INJECTION THERAPY IN HEPATIC TUMORS Genadieva-Dimitrova M , Neskovski M, Serafimoski V, Popova R, Joksimovic N, Trajkovska M, Trajkov D, Stardelova K, Andreevski V Abstract book of 5 th Congress of the Croatian Society of Gastroenterology, Dubrovnik, 2009	1
32.	BILIARY OBSTRUCTION DUE TO THE RUPTURE OF ECHINOCOCCUS GRANULOSUS – A CASE REPORT Trajkovska M, Joksimovic N, Krstevski M, Serafimoski V, Neshkovski M, Genadieva-Dimitrova M , Andreevski V Abstract book of 5 th Congress of the Croatian Society of Gastroenterology, Dubrovnik, 2009	1
33.	HELICOBACTER PYLORI INFECTION AND GASTRIC CARCINOMA TYPES Trajkov D, Mishevski J, Deriban G, Stardelova K, Genadieva-Dimitrova M , Trajkovska M Abstract book of 5 th Congress of the Croatian Society of Gastroenterology, Dubrovnik, 2009	1
34.	INSULIN RESISTANCE IN CHRONIC HEPATITIS C COMPARING TO HEPATITIS B V. Chalovska-Ivanova, B. Todorovska, V. Avramovski, V. Percan, M. Genadieva-Dimitrova , E. Curakova, V. Serafimoski Национална конференција по гастроентерохепатолог- ија 2009, 100 години акад. Ташо Ташев, пловдив, Бугарија, 2009	1
35.	OUR EXPERIENCE WITH THE TREATMENT OF CHRONIC VIRAL HEPATITIS B AND C V. Calovska-ivanova, M. Neskovski, M. Genadieva , P. Misevska, K. Staredlova, M. Trajkovska VII International Conferevce on Current Trends in	1

	Chronically Evolve Hepatitis, Florence, Italy, 200 - национална 36. NON-HODGIN LYMPHOMA – SO VISOK STEPEN NA MALIGNITET Магдалена Генадиева Зборник на резимеа, XXXI научен конгрес на студентите по медицина и стоматологија на Југославија, Охрид, 31, 162, 1989. 37. PERKUTANA TRANSLUMINALNA ANGIOPLASTIKA NA PERIFERNITE ARTERII - NA[I ISKUSTVA М. Лазаревска, М. Генадиева. Зборник на резимеа, XXXI научен конгрес на студентите по медицина и стоматологија на Југославија, Охрид, 30, 139, 1988. 38. MYELOMA MULTIPLEX – ПРОГНОСТИЧКИ ФАКТОРИ ЗА ПРЕЖИВУВАЊЕТО М. Генадиева, М. Лазаревска. Зборник на резимеа, XXXI научен конгрес на студентите по медицина и стоматологија на Југославија, Охрид, 1988. 39. УЧЕСТАЛОСТ ИСТОВРЕМЕНО ИЗОЛАЦИЈЕ CANDIDA-E ALBICANS И STRAPHYLOCOCCUS-A AUREUS Генадиева М. Зборник кратких содржаја, 29 Стручни конгрес студената медицине и стоматологије Југославије 40. ВАЖНОСТА НА РАНАТА ДИЈАГНОЗА НА ХЕПАТАЛНА СТЕАТОЗА ВО ПРЕВЕНЦИЈА НА ЦРНОДРОБНАТА ЦИРОЗА Тодоровска Б, Илиевска-Арсова М, Серафимоски В, Чаловска В, Јоксимовиќ Н, Генадиева М, Аврамовска В, Мишевска П, Нешковски М. Зборник на апстракти, XVI конгрес на лекарите на Република Македонија, Охрид, 2003. 41. СЛЕПАТА ЕНДОСОНОГРАФИЈА ВО СТЕЈЦИНГОТ НА ТУМОРИТЕ НА РЕКТУМОТ Јоксимовиќ Н, Серафимоски В, Нешковски М, Милошевски М, попова Р, Генадиева М, Мичевски Ј, Старделова К, Трајков Д, Дериван Ѓ, Нојков Б. Зборник на 6. Конгрес на гастроентеролози и хепатолози на Македонија, 126, Охрид, 2000. 42. НЕХИРУРШКИ ТРЕТМАН НА ЦРНОДРОБНАТА ЕХИНОКОКОЗА М. Нешковски, М, Крстевски, В. Чаловска, К. Старделова, Р. Попова, Н. Јоксимовиќ, М. Трајковска, М. Милошевски, М. Генадиева-Димитрова, Д.	0.5 0.5 0.5 0.5 0.5 0.5

	Трајков, Ѓ. Дерибан Зборник на 6. Конгрес на гастроентеролози и хепатолози на Македонија, 69, Охрид, 2000 43. STAGING OF ESOPHAGEAL CARCINOMA BY EUS Joksimovic N, V. SerafimoskV, M. Neskovski, R. Popova, M. Milosevski, M. Genadieva Book of abstracts, Second Macedonian Congress of radiology with International participation, Ohrid, Macedonia, 2000 44. ЕНДОСОНОГРАФИЈАТА ВО ДИЈАГНОСТИКАТА НА ЖЕЛУДЕЧНИТЕ УЛКУСИ Јоксимовиќ Н, Серафимоски В, Нешковски М, попова Р, Милошевски М, Генадиева М, Старделова К, Дерибан Ѓ, Трајков Д, Нојков Б. Зборник на 6. Конгрес на гастроентеролози и хепатолози на Македонија, 123, Охрид, 2000. 45. СЕДУМГОДИШНО ИСКУСТВО СО ОРАЛНА ДИСОЛУЦИОНА ТЕРАПИЈА НА ЖОЛЧНИТЕ КАМЕЊА М. Милошевски, В. Серафимоски, М. Нешковски, В. Василевски, Д. Трајановски, Н. Јоксимовиќ, Ј. Мишевски, М. Генадиева Зборник на 6. Конгрес на гастроентеролози и хепатолози на Македонија, 37, Охрид, 2000. 46. ЦИСТИ НА ХОЛЕДОХУСОТ: ДИЈАГНОЗА И ТЕРАПИЈА Р. Попова-Јовановска, М. Трајковска, М. Генадиева, Н. Јоксимовиќ, В. Серафимоски, М. Нешковски, Б. Нојков, Д. Трајков, В. Василевски Зборник на 6. Конгрес на гастроентеролози и хепатолози на Македонија, 163, Охрид, 2000. 47. Т-ЛИМФОЦИТИТЕ КАЈ АЛКОХОЛ-НИОТ ХЕПАТИТ И НИВНАТА УЛОГА ВО РАЗВОЈОТ НА НЕКРОЗАТА В. Чаловска-Иванова, М. Нешковски, В. Серафимоски, Г. Зографски, Л. Ивковски, Д. Трајановски, М. Генадиева, Ѓ. Дерибан, М. Трајковска, Д. Трајков Зборник на 6. Конгрес на гастроентеролози и хепатолози на Македонија, 43, Охрид, 2000. 48. ПЕРКУТАНО ТРЕТИРАЊЕ НА БЕНИГНИТЕ БИЛИЈАРНИ ОПСТРУКЦИИ М. Нешковски, В. Серафимоски, М. Генадиева-Димитрова, М. Милошевски, Р. Попова-Јованова, Н. Јоксимовиќ, М. Трајковска, Ѓ. Дерибан, Д. Трајков Зборник на 6. Конгрес на гастроентеролози и	0.5 0.5 0.5 0.5 0.5 0.5

	хепатолози на Македонија, 47, Охрид, 2000. 49. ТЕНКОИГЛЕНА АСПИРАЦИОНА БИОПСИЈА НА ДИФУЗНИТЕ ЦРНОДРОБНИ ЛЕЗИИ Генадиева-Димитрова М, Нешковски, Серафимоски М, Попова Р, Јоксимовиќ Н, Трајковска М, Милошески, Старделва К, Трајков Д. Зборник на 6. Конгрес на гастроентеролози и хепатолози на Македонија, 158, Охрид, 2000. 50. УПОТРЕБА НА ЕНДОСОНОГРАФИЈАТА ВО ДИЈАГНОСТИКАТА НА ЗАБОЛУВАЊАТА НА РЕКТУМОТ Н. Јоксимовиќ, В. Серафимоски, М, Нешковски, Д. Трајановски, М. Милошевски, Р. Попова, Ј. Мишевски, М. Генадиева, К. Старделова, Ѓ. Дерибан Зборник на 5. Конгрес на гастроентеролози и хепатолози на Македонија, 128, Охрид, 1996. 51. ДИСКРИМИНИЗАЦИЈА МЕЃУ АЛКОХОЛНАТА И НЕАЛКОХОЛНАТА ЦРНОДРОБНА ЦИРОЗА Ј. Мишевски, К. Гривчева-Старделова, М. Генадиева-Димитрова, Р. Чолески Зборник на 5. Конгрес на гастроентеролози и хепатолози на Македонија, 53, Охрид, 1996. 52. НИСКА ИНСЕРЦИЈА НА Д. ЦИСТИКУС – CASE REPORT Н. Јоксимовиќ, В. Серафимоски, В. Василевски, М. Нешковски, д. Трајановски, Р. Попова, М. Милошевски, К. Старделова, М. Генадиева, Ѓ. Дерибан. Зборник на 5. Конгрес на гастроентеролози и хепатолози на Македонија, 65, Охрид, 1996. 53. ЕТИО-МОРФОЛОГИЈА И КОМПЛИКАЦИИ НА ХРОНИЧНИОТ ПАНКРЕАТИТ М. Генадиева-Димитрова, М. Нешковски, В. Серафимоски, Н. Јоксимовиќ, Р. Попова, М. Милошевски, К. Старделова, Ј. Мишевски Зборник на 5. Конгрес на гастроентеролози и хепатолози на Македонија, 139, Охрид, 1996. 54. КОНТРАСТНО-ЗАСИЛЕНИОТ POWER DOPPLER ВО ПРОЦЕНКАТА НА ФОКАЛНИТЕ ЦРНОДРОБНИ ЛЕЗИИ М. Генадиева-Димитрова, М. Нешковски, В. Серафимоски, Р. Попова, Н. Јоксимовиќ, М. Трајковска, М. Милошевски, Д. Трајков. Зборник на 7. Конгрес на гастроентеролози и хепатолози на Македонија, 143, Охрид, 2004.	0.5 0.5 0.5 0.5 0.5

	55. ХРОНИЧЕН ПАНКРЕАТИТ – ДИЈАГНОСТИЧКИ ПОСТАПКИ И ТРЕТМАН М. Трајковска, П. Попова, М. Генадиева, М. Нешковски, М. Крстевски, Д. Трајков, А. Рамадани, Н. Јоксимовиќ. Зборник на 8. Конгрес на гастроентеролози и хепатолози на Македонија, Охрид, 2008. 56. ТЕК И ПРОГНОЗА НА ХЕПАТОРЕНАЛНИОТ СИНДРОМ – наши искуства Андреевски, В, Јоксимовиќ Н, Серафимоски В, Нешковски М, Чаловска В, Димитрова М, Трајковска М, Старделова К, Милошевски М, Рамадани А, Тодоровска Б, Аврамовски В, Трајков Д, Нојков Б, Исахи У, Цуракова Е. Зборник на 8. Конгрес на гастроентеролози и хепатолози на Македонија, Охрид, 2008. 57. НЕСАКАНИ ЕФЕКТИ ПРИ ТРЕТМАН СО АНТИВИРУСНА ТЕРАПИЈА КАЈ ПАЦИЕНТИ СО ХРОНИЧЕН ХЕПАТИТ Б и Ц Тодоровска Б, Чаловска-Иванова В, Јоксимовиќ Н, попова Р, Димитрова М, Трајков Д, Нојков Б, Андреевски В, Цуракова Е. Зборник на 8. Конгрес на гастроентеролози и хепатолози на Македонија, Охрид, 2008. 58. НАШИ ИСКУСТВА ВО ТРЕТМАНОТ НА ХРОНИЧНИОТ ВИРУСЕН ХЕПАТИТ Б и Ц СО ИНТЕРФЕРОН В. Чаловска-Иванова, Б. Тодоровска, М. Трајковска, М.Генадиева-Димитрова, В. Аврамовски, Е. Цуракова, М. Нешковски, В. Серафимоски. Зборник на 8. Конгрес на гастроентеролози и хепатолози на Македонија, Охрид, 2008. 59. СТАНДАРДНАТА И КОНТРАСТНО-ЗАСИЛЕНАТА POWER ДОПЛЕР СОНОГРАФИЈА ВО ПРОЦЕНКАТА НА ЕФЕКТИТЕ ОД ПЕРКУТАНАТА ЕТАНОЛ ИНЈЕКЦИОНА ТЕРАПИЈА КАЈ ЦРНОДРОБНИТЕ ТУМОРИ М. Генадиева-Димитрова, М. Нешковски, В. Серафимоски, Р. Попова, Н. Јоксимовиќ, М. Трајковска, Д. Трајков, К. Старделова, В. Андреевски, Б. Тодоровска. Зборник на 8. Конгрес на гастроентеролози и хепатолози на Македонија, Охрид, 2008. 60. ИНТЕРВЕНТНА ЕХОТОМОГРАФИЈА В. Серафимоски, М. Нешковски, Р. Попова, Н.	0.5 0.5 0.5 0.5 0.5 0.5

	Локсимовиќ, М. Трајковска, М. Милошевски, М. Генадиева-Димитрова. Зборник на 8. Конгрес на гастроентеролози и хепатолози на Македонија, Охрид, 2008. 61. УЛОГАТА НА 24 ЧАСОВНАТА ПЕХАМЕТРИЈА ВО ГЕРБ К. Гривчева-Старделова, Н. Локсимовиќ, В. Василевски, М. Крстевски, П. Мишевска, М. Генадиева-Димитрова, Ѓ. Дерибан, Д. Трајков, В. Андреевски, А. Рамадани, У. Исахи. Зборник на 8. Конгрес на гастроентеролози и хепатолози на Македонија, Охрид, 2008 62. ХЕЛИКОБАКТЕР ПИЛОРИ, МЕСТОТО НА ПОЈАВА И ХИСТОЛОШКИ ТИП НА ЖЕЛУДЕЧЕН АДЕНОКАРЦИНОМ Трајков Д., Мишевски Ј, Старделова К, Генадиева-Димитрова М, Трајковска М, Тодоровска Б, Рамадани А, Исахи У. Зборник на 8. Конгрес на гастроентеролози и хепатолози на Македонија, Охрид, 2008 63. АДЕНОКАРЦИНОМ НА ГАСТРОЕЗОФАГЕАЛНАТА ЈУНКЦИЈА Трајков Д, Мишевски Ј, Старделова К, Генадиева-Димитрова М, Дерибан Ѓ, Андреевски В, Тодоровска Б Зборник на 8. Конгрес на гастроентеролози и хепатолози на Македонија, Охрид, 2008. 64. ЦИРОЗА И ПОРТАЛНА ХИПЕРТЕНЗИЈА – ДУПЛЕКС ДОПЛЕР ЕВАЛУАЦИЈА НА ХЕМОДИНАМИКАТА КАЈ РАЗВИЕНАТА БОЛЕСТ М. Трајковска, В. Серафимоски, М. Милошевски, М. Генадиева, Р. Попова, В. Чаловска, В. Аврамовски, К. Старделова, Е. Цуракова. Зборник на 8. Конгрес на гастроентеролози и хепатолози на Македонија, Охрид, 2008. 65. ИНТРАТУМОРСКА ХЕМИОТЕРАПИЈА НА БИЛИОПАНКРЕАТИЧНИТЕ НЕОПЛАЗМИ Нешковски м, Серафимоски В, Локсимовиќ Н, Попова Р. Трајковска М, Генадиева М, Аврамовски В, Андреевски В. Зборник на 8. Конгрес на гастроентеролози и хепатолози на Македонија, Охрид, 2008. 66. ПЕРКУТАНО ТРЕТИРАЊЕ НА ВИСОКИТЕ БИЛИЈАРНИ ОПСТРУКЦИИ Нешковски М, Серафимоски Б, Локсимовиќ Н,	0.5 0.5 0.5 0.5 0.5

	Аврамовски В, андреевски В, Генадиева М, Рамадани А, Исахи У. Зборник на 8. Конгрес на гастроентеролози и хепатолози на Македонија, Охрид, 2008. 67. КОНГЕНИТАЛНИ ЦИСТИ НА ХОЛЕДОХОТ Р. Попова, В. Серафимоски, М. Нешковски, Н. Јоксимовиќ, М. Генадиева, М. Трајковска, Д. Трајков, А. Рамадани, В. Андреевски, В. Аврамовски, Б. Тодоровска. Зборник на 8. Конгрес на гастроентеролози и хепатолози на Македонија, Охрид, 2008. 68. ТРЕТМАН НА ЦРНОДРОБНИТЕ ЕХИНОКОКОВИ ЦИСТИ Н. Јоксимовиќ, В. Серафимоски, М. Нешковски, Р. Попова, В. Василевски, М. Крстевски, Н. Јанкуловски, М. Трајковска, М. Генадиева. Зборник на 8. Конгрес на гастроентеролози и хепатолози на Македонија, Охрид, 2008. 69. ДРЕНАЖНИ ПРОЦЕДУРИ ВОДЕНИ ПОД КОНТРОЛА НА УЛТРАЗВУК ВО ТРЕТМАНОТ НА БИЛИОПАНКРЕАТИЧНИТЕ ЗАБОЛУВАЊА В. Серафимоски, М. Нешковски, Р. Попова, Н. Јоксимовиќ, М. Трајковска, М. Милошевски, М. Генадиева-Димитрова. Зборник на 8. Конгрес на гастроентеролози и хепатолози на Македонија, Охрид, 2008.	0.5 0.5 0.5
	Вкупно	157.6

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија (рецензент на Physioacta; к Комисија за стручна ревизија и евалуација, Министерство за здравство-стручна поддршка на Клиничка болница - Штип))	2
2.	Воведување нова лабораториска/клиничка или јавно-здравствена метода во областа на медицинските науки и здравството (првпат во државата воведена метода)	4

3.	Учество во промотивни активности	0.5
4.	Завршена специјализација во областа на медицинските науки и здравството	2
5.	Завршена супспецијализација во областа на медицинските науки и здравството	1
Дејности од поширок интерес		
1.	Член на организационен или програмски одбор на научен/стручен собир Организациски одбор на Конгрес за гастроентерологија 1996, 2000, 2004, 2008	2
2.	Награда за научни постигнувања од струкова организација Плакета на МЛД 2004	3
3.	Студиски престој во странство - до три месеци	2
4.	Изготвување и пријавување на научен/образовен национален проект- соработник Генотипизација и молекуларни маркери за активноста на хроничниот хепатитис Б	0.5
5.	Учество во изработка на национална програма од одредена област - член на Работна група за проверка и ажурирање на клиничките упатства за практикурање на медицина базирана на докази	3
Вкупно		20.0
ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ		Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ		67,26
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ		157,6
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ		/
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ		20,0
Вкупно		244,86

Членови на Комисијата

1. Академик проф. д-р Владимир Серафимоски, претседател с.р.
2. Проф. д-р Мирко Крстевски, член с.р.
3. Проф. д-р Јелка Давчева-Павловска, член с.р.
4. Проф. д-р Розалинда Попова-Јовановска, член с.р.
5. Проф. д-р Татјана Миленковиќ, член с.р.

ЗАКЛУЧОК

По опстојно, детално и внимателно разгледување на целокупната приложена документација за рецензија од кандидатката, како и по увидот во сите релевантни податоци важни за избор на наставници и соработници, согласно со Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Комисијата констатира дека кандидатката ги исполнува критериумите за избор во звањето **доцент** за кое конкурира.

Високо оценувајќи ги квалитетите на кандидатката, како и досегашната успешна и квалитетна наставна, стручна и научна активност, Комисијата едногласно заклучи и има задоволство и чест на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет да му предложи науч. сор. д-р Магдалена Генадиева-Димитрова да биде избрана во звањето **доцент** по предметот интерна медицина.

Рецензентска комисија:

1. Академик проф. д-р Владимир Серафимоски, претседател с.р.
2. Проф. д-р Мирко Крстевски, член с.р.
3. Проф. д-р Јелка Давчева-Павловска, член с.р.
4. Проф. д-р Розалинда Попова-Јовановска, член с.р.
5. Проф. д-р Татјана Миленковиќ, член с.р.

**РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА АСИСТЕНТ-ИСТРАЖУВАЧ ВО
ИСТРАЖУВАЧКИОТ ЦЕНТАР ЗА
ЕНЕРГЕТИКА, ИНФОРМАТИКА И МАТЕРИЈАЛИ НА
МАКЕДОНСКАТА АКАДЕМИЈА НА НАУКИТЕ И УМЕТНОСТИТЕ
ВО СКОПЈЕ**

Со одлука на Советот на Истражувачкиот центар за енергетика, информатика и материјали на Македонската академија на науките и уметностите, определени сме за членови на Комисијата за избор на асистент-истражувач во овој Центар, а согласно со распишаниот конкурс објавен во весникот „Утрински весник“ од 16 октомври 2011 година.

На објавениот конкурс се пријави еден кандидат, и тоа м-р Верица Тасеска. По прегледот на конкурсните материјали приложени од кандидатката, на Советот на Центарот му го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Биографски податоци

М-р Верица Тасеска е родена на 22 април 1983 година во Охрид, Република Македонија. Основното и средното образование го завршила во Охрид, со одличен успех. На додипломски студии се запишала во 2001 година на тогашниот Електротехнички факултет во Скопје, денешен Факултет за електротехника и информациски технологии, на насоката електроенергетика. Студиите ги завршила во јуни 2006 година со успешна одбрана на својот дипломски труд, кој опфаќа проблематика од областа координација на заштита на дистрибутивните мрежи.

Во октомври 2006 година се запишала на постдипломски студии на насоката преносни и дистрибутивни системи, а магистерскиот труд со наслов: „Анализа на можностите за развој на електроенергетскиот систем на Македонија со цел доверливо снабдување со електрична енергија“ го одбрала во јули 2011 година.

Од ноември 2006, па сè до денес, Верица Тасеска работи како помлад асистент – истражувач во Истражувачкиот центар за енергетика, информатика и материјали при Македонската академија на науките и уметностите. Во текот на нејзината работа како помлад истражувач, учествува во работата на повеќе странски научноистражувачки и стратешки проекти од областа на енергетското планирање, обновливите извори на енергија и околината (посебно климатските промени). Како дел од тимот на ИЦЕИМ-МАНУ, учествувала и во изработката на Стратегијата за енергетски развој и Стратегијата за искористување на обновливи извори во Република Македонија.

Во овој период, кандидатката со свои трудови има учествувано на повеќе меѓународни конференции, а воедно се јавува како автор и коавтор на 20 научни трудови од областа на обновливите извори, климатските промени и одржливиот развој, од кои четири се објавени во неколку странски списанија.

2. Научноистражувачка дејност

2.1. Список на објавени трудови

Цитирани списанија (SCI и SCI Expanded)

1. Markovska N., Taseska V., Pop-Jordanov J.: **SWOT Analyses of the National Energy Sector for Sustainable Energy Development**, Energy Volume 34, Issue 6, June 2009, pp. 752-756.
2. Krkoleva A., Taseska V., Markovska N., Taleski R., Borozan V., **Microgrids: The Agria test location**, Thermal Science, year 2010, Vol. 14, No. 3, pp. 747-758.
3. Taseska V., Markovska N., Causevski A., Bosevski T., Pop-Jordanov J., **GHG Emissions Reduction in a Power System Predominantly Based on Lignite**, Energy 36 (2011) 2266-2270.
4. Ćosić B., Markovska N., Taseska V., Krajačić G., Duić N., **Environmental and Economic Aspects of Higher RES Penetration into Macedonian Power System**, Applied Thermal Engineering, In press, Available online 29 October 2011, ISSN 1359-4311, doi: 10.1016/j.applthermaleng.2011.10.042.

Поглавја во книга

5. Markovska N., Krkoleva A., Taseska V., Bitrak N., **Possibilities of Utilizing Solar Energy Potential in Rural Areas of the Republic of Macedonia**, in: Energy from Agriculture - Energy for Agriculture, Vukovic V., Ed.; ISBN 978-608-65071-2-1; CeProSARD, 2010, pp 11-32.
6. Markovska N., Krkoleva A., Taseska V., Bitrak N., **Possibilities of Utilizing Wind Energy Potential in Rural Areas of the Republic of Macedonia**, in: Energy from Agriculture - Energy for Agriculture, Vukovic V., Ed.; ISBN 978-608-65071-2-1; CeProSARD, 2010, pp 133-152.

Конференции (целосен труд)

7. Taseska V., Markovska N., Causevski A., Bosevski T., Pop-Jordanov J., **GHG emissions reduction in a power system predominantly based on lignite**, „5th Dubrovnik Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems“, 29 September

- 3 October 2009, Dubrovnik, Croatia; Book of Abstracts, page 346; Full paper in CD Proceedings ISBN: 978-953-6313-98-3.
- 8. Krkoleva A., Taseska V., Markovska N., Borožan V., Taleski R., **Introducing the Microgrids concept: description of the pilot test location in Macedonia**, „5th Dubrovnik Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems“, 29 September - 3 October 2009, Dubrovnik, Croatia; Book of Abstracts, page 324; Full paper in CD Proceedings ISBN: 978-953-6313-98-3.
- 9. Taseska V., Krkoleva A., Markovska N., **Pilot Microgrid fed with biogas power plant**, 5th Symposium on Recycling Technologies And Sustainable Development, 12 - 15 September, Soko Banja, Serbia; Proceedings, pp. 565-571.
- 10. Taseska V., Krkoleva A., Markovska N., **Sustainable energy practices in Macedonian agricultural sector**, 5th Symposium on Recycling Technologies And Sustainable Development, 12 - 15 September, Soko Banja, Serbia; Proceedings, pp. 572-579.
- 11. Krkoleva A., Taseska V., Markovska N., Taleski R., Borožan V., **Social Aspects of Wider Microgrids Deployment**, Proceedings of the 7th Mediterranean Conference on Power Generation, Transmission Distribution and Energy Conversion, 7 – 10 November 2010, Agia Napa, Cyprus, (MedPower 2010), Proceedings, Ref. No: MED10/244, pp. 1-8, 7-10, doi: 10.1049/cp.2010.0952.
- 12. Krkoleva A., Taleski R., Markovska N., Taseska V., Kanevce G., **Implementation of the Feed-in Tariffs in the Macedonian Power System**, 8th International Conference on the European Energy Market (EEM), 2011 pp. 935-940, 25 - 27 May 2011, doi: 10.1109/EEM.2011.5953143.
- 13. Ćosić B., Markovska N., Taseska V., Krajačić G., Duić N., **The Potential of GHG Emissions Reduction in Macedonia by Renewable Electricity**, PRES 2011: 14th International Conference on Process Integration, Modelling and Optimisation for Energy Savings and Pollution Reduction, 8-11 May, 2011; Florence, Italy, Chemical Engineering Transactions, 2011, vol. 25, pp. 57-62; doi: 10.3303/CET1125010.
- 14. Ćosić B., Markovska N., Taseska V., Krajačić G., Duić N., **Improving the RES Absorption Capacity of the Macedonian Energy System**. ECOS 2011: Proceedings of the 24th International Conference on Efficiency, Cost, Optimization, Simulation and Environmental Impact of Energy Systems, 4-7 July, 2011, Novi Sad, Serbia.
- 15. Sazdovski I., Taseska V., Markovska N., **Assessment of Policy and Technical Needs for Successful Municipal Energy Efficiency Planning**, ECOS 2011: Proceedings of the 24th International Conference on Efficiency, Cost, Optimization, Simulation and Environmental Impact of Energy Systems, 4-7 July, 2011, Novi Sad, Serbia.
- 16. Markovska N., Krkoleva A., Taseska V., Borožan V., Pop-Jordanov J., **Enabling environment for better utilization of solar and wind energy in Macedonian agricultural sector**, 6th Dubrovnik Conference on Sustainable Development of Energy, Water and

- Environment Systems, 25-29 September 2011, Dubrovnik, Croatia; Book of Abstracts, page 88, ISBN: 978-953-7738-12-9, целосен труд во CD Proceedings ISBN: 978-953-7738-13-6, труд бр. 172 (поканет за објавување во Applied Energy).
17. Markovska N., Taseska V., Krkoleva A., Borožan V., Pop-Jordanov J., **Comparative assessment of solar and wind energy pilot projects in rural areas**, 6th Dubrovnik Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems, 25-29 September 2011, Dubrovnik, Croatia; Book of Abstracts, page 465, ISBN: 978-953-7738-12-9, целосен труд во CD Proceedings ISBN: 978-953-7738-13-6, труд бр. 166 (поканет за објавување во Energy).
 18. Taseska V., Markovska N., Callaway J.M., **Evaluation of climate change impacts on energy demand**, 6th Dubrovnik Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems, 25-29 September 2011, Dubrovnik, Croatia; Book of Abstracts, page 273, ISBN: 978-953-7738-12-9, целосен труд во CD Proceedings ISBN: 978-953-7738-13-6, труд бр. 167 (поканет за објавување во Energy).
 19. Dedinec A., Taseska V., Markovska N., Kanevce G., Bosevski T., Pop-Jordanov J., **The potential of RES for GHG emissions reduction**, 6th Dubrovnik Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems, 25-29 September 2011, Dubrovnik, Croatia; Book of Abstracts, page 472, ISBN: 978-953-7738-12-9, целосен труд во CD Proceedings ISBN: 978-953-7738-13-6, труд бр. 1002.
 20. Тасеска В., Крколева А., Марковска Н., Талески Р., Каневче Г., **Потенцијал и можности за искористување на обновливите извори на енергија во Република Македонија**, 7-мо Советување Mako Cigre 2011, 2-4 октомври 2011, Охрид, Македонија; Зборник на куси содржини ISBN: 978-608-4578-02-4, Зборник на трудови ISBN: 978-608-4578-03-9, труд бр. С6-149R.

2.2. Анализа и оценка на трудовите

Предмет на анализата и оцената се сите трудови [1-20], објавени во периодот 2009-2011 година.

Во овој период, научноистражувачката активност на м-р Верица Тасеска се состои главно во применети истражувања, а според придонесот може да се подели во следните области:

- обновливи извори на енергија (11 труда);
- климатски промени (5 труда);
- одржлив развој (4 труда).

Обновливи извори на енергија

Најголем број од трудовите на м-р Тасеска се од областа на обновливите извори на енергија и ги анализираат можностите за примена на соларна и ветерна енергија во рурални средини [5, 6, 17], микромрежите [2, 8, 9, 11], различните аспекти на зголемено учество на обновливи извори

на енергија во електроенергетскиот систем [4, 14], како и стратешкото планирање, политиките и мерките за поттикнување за искористување на обновливите извори на енергија во македонски услови [12, 20].

Истражувањата од првата група на трудови вклучуваат: анализа на главните чинители, анализа на проблемите и целите, како и националната и европската политика и легислатива, а воедно даваат предлог за најадекватни пилот-проекти, елаборирани од технички аспект, но и анализи на нивната економска и околинска ефективност и социјалните придобивки. Пилот-проектите се соодветни системи за задоволување на енергетски потреби на фарма - топла вода, пумпање на вода за наводнување, како и осветлување и други потреби од електрична енергија на изолирана локација (на пр. бачило). Големината и дизајнот на системите се направени согласно со условите на локацијата и потребите од енергија. За анализа на системите се користи моделот RetScreen, кој воедно ги определува и нивните економски и околински параметри. Врз основа на спроведените анализи се даваат препораки во форма на краткорочни и долгорочни приоритетни акции со назначени улоги и одговорности на чинителите, со цел да се создадат поволни услови за подобро искористување на сончевата и ветерната енергија во руралните средини во Македонија.

Трудовите за микромрежите го претставуваат пилот-проектот во Македонија, единствен од овој тип на Балканот, преку неговиот дизајн, протоколите и резултатите од тестирањето, како и придобивките од неговата работа, вклучително и социјалните аспекти. Пилот-микромрежата е развиена во рамките на европски проект со цел да се испита овој концепт во услови надвор од ЕУ, и комплементарно на сите постојни пилот-микромрежи, да се тестира микромрежа во која се користи биогаз за производство на електрична енергија.

Целта на третата група на трудови е да се истражат економските и околинските аспекти на зголемениот пробив на обновливи извори на енергија, преку анализа на повеќе сценарија за македонскиот електроенергетски систем, развиени со примена на софтверската алатка EnergyPlan. Во овие трудови, анализирани се влијанијата на цените на горивата и цената за CO₂-емисиите врз развојот на електроенергетскиот систем на Р. Македонија, во смисла на енергетскиот состав и временскиот распоред на енергетските технологии.

Конечно, последната група на трудови произлегува од истражувањата спроведени во функција на Стратегијата за обновливи извори на енергија, од мапирање на потенцијалот, преку пресметка на целниот удел на обновливите извори на енергија во финалната потрошувачка на енергија и развој на сценарија за негово остварување, до анализи за институционалните и законодавните аспекти и потребните финансии за реализација. Поконкретно, трудот [12] се занимава со механизмот на повластени тарифи и предлага најефикасни начини за негова имплементација во македонски услови. Исто така, во овој труд се оценуваат финансиските импликации од примената на повластените тарифи изразени преку соодветното зголемување на цената на електричната енергија.

Климатски промени

Работата на м-р Тасеска вклучува и истражувања поврзани со климатските промени на домашен план, презентирани во трудови кои ги анализираат мерките за ублажување на климатските промени [3, 7], понатаму во трудови во кои се врши економска и околинска оценка на мерките за ублажување на климатските промени [13, 19], и еден труд [18] кој ги анализира економските влијанија од климатските промени.

Трудовите од првата група содржат детална оценка на можностите и препораки за примена на понапредени енергетски технологии во енергетскиот сектор во Р. Македонија, со цел намалување на емисиите на стакленички гасови во овој сектор. Во овие трудови посебно внимание се посветува на секторот за производство на електрична енергија, како резултат на доминантната улога на лигнитот во овој сектор. Со помош на WASP-моделот развиени се основно сценарио и две сценарија за ублажување на климатските промени кои вклучуваат зголемено искористување на гасот за производство на електрична енергија, како и поголем продор на обновливи извори на енергија (пред сè, хидро и ветерна енергија). Споредбата на емисиите на стакленички гасови во 2025 и 2008 покажува зголемување за 78% во основното сценарио (наречено уште и црно сценарио), додека разгледуваните сценарија за ублажување овој пораст го намалуваат на 41%, односно на 14%.

Во втората група на трудови [13, 19] разгледувани се 10 опции кои се базирани на обновливи извори на енергија и секоја е евалуирана со помош на моделот GACMO, при што е утврдена нејзина околинска и економска ефективност. Врз основа на евалуацијата на сите опции, конструирана е крива на маргинални трошоци, според која, вкупното намалување на емисии кое може да се постигне со имплементација на овие технологии е 6,7 % од вредноста на емисиите при основно сценарио. Покрај пресметаните специфични трошоци и потенцијалното смалување на емисии, анализирана и определена е рата на пробив на секоја од технологиите. Од економски аспект најповолна се покажа примената на геотермална енергија за греење, но потенцијалот за смалување на емисии на оваа технологија е релативно мал. Од друга страна, фотоволтаичните системи поврзани на мрежа се најскапата опција што се должи на високата почетна инвестиција потребна за оваа технологија. Понатаму, анализирани се движеките фактори и бариерите за имплементација на овие технологии и понудени можни решенија за нивно надминување.

Во трудот за економските влијанија на климатските промени [18] се анализира како проектираните температури (согласно со климатските сценарија за Македонија) ќе влијаат врз потребата од енергија за ладење и греење во комерцијалниот и резиденцијалниот сектор. Анализите се спроведени со примена на MARKAL-моделот за македонскиот енергетски систем во кој се развиени основно сценарио (без климатски промени) и сценарија со климатски промени во кои се вградени проектираните температури преку соодветни приспособувања на таканаречените степен-

денови. Резултатите од анализата ги даваат економските показатели за тоа колку ќе се зголемат трошоците на енергетскиот систем заради климатските промени и какви сè промени, вклучително и во временскиот распоред, ќе настанат во енергетскиот состав.

Одржлив развој

Трудовите на м-р Тасеска од областа на одржливиот развој можат да групираат во два дела, првиот дел се однесува на одржливиот енергетски развој [1, 15], а другиот дел ги третира синергиите на два или повеќе сектори на економијата [10, 16].

Во првиот труд [1] е направена анализа на јаките и слабите страни, како и можностите и заканите за македонскиот енергетски сектор и врз основа на резултатите се даваат препораки за акции кои би овозможиле остварување на одржливост во македонскиот енергетски сектор. Вториот труд [15] третира поспецифични анализи во врска со енергетската ефикасност, како еден од основните концепти на одржливата енергија, со цел да се согледаат техничките потреби, и согласно со тоа, да се дадат препораки за политиките и планирањето на локално ниво во оваа област.

Втората група на трудови ги анализираат врските помеѓу секторите енергетика и земјоделство, со основна цел да се постигне подобро искористување на расположливите ресурси [10, 16]. Истражувањето се базира на претпоставката дека најголем ефект од аспект на одржливиот развој се постигнува со активностите кои овозможуваат вкрстување на два или повеќе сектори на економијата.

2.3. Учество во научноистражувачки проекти

М-р Верица Тасеска била вклучена како соработник во следниве научно-истражувачки и стратешки проекти на ИЦЕИМ-МАНУ, поделени според области:

Енергетско планирање:

- **Стратегија за развој на енергетиката во Република Македонија до 2030 година** (Влада на Република Македонија, ноември 2008 – април 2010);
- **Стратегија за искористувањето на обновливите извори во Република Македонија до 2020 година** (Влада на Република Македонија, јануари 2009 - август 2010);
- **Europe and Eurasia Energy Security and Market Development, MARKAL model – Macedonia (USAID, јули 2009 – септември 2010);**
- **Развој на методи за стратешки планирања во енергетскиот сектор** (Научноистражувачки фонд на МАНУ, јануари 2009 – декември 2014).

Обновливи извори на енергија:

- **Renewables for Isolated Systems - Energy Supply and Waste Water Treatment - RISE** (EU FP6, 2005-2007);
- **Solar Thermal Program**, (Австриска Влада, 2005-2008);
- **More Microgrids, Specific Target Research Project – STREP** (EU FP6, 2007-2009).

Околина (климатски промени):

- **Undertaking GHG Abatement Analysis in the Republic of Macedonia, Second National Communication to UNFCCC** (UNDP, 2006-2007).

Друго (Мобилност на истражувачи):

- **Development of Researchers Mobility Policy Guidelines for the Region of Western Balkans - WEB-MOB** (EU FP6, 2005-2007);
- **Inter-sectoral Mobility of Researchers in South-Eastern Europe - I-SEEMob** (EU FP7, 2009-2011).

Покрај во проектите на ИЦЕИМ-МАНУ, м-р Верица Тасеска како експерт учествувала и во следниве проекти:

- **Promotion of sustainable agricultural practices, energy efficiency and usage of renewable energy sources in rural areas of Republic of Macedonia - Agroenergy**, (CeProSARD, Swedish International Development Cooperation Agency - SIDA, март 2009 - септември 2009);
- **Assessment of climate change impacts on energy demand** (UNDP, јануари 2011 - март 2011).

2.4. Учество на научни собири, семинари, работилници и сл.

- *Workshop: Facilitation of climate policy in CEE and Turkey for the post 2012 period*, Regional Environmental Center for Central and Eastern Europe, 13-14 март 2008, Будимпешта, Унгарија;
- *Workshop: Support of Shaping the Post Kyoto Climate Regime*, Regional Environmental Center for Central and Eastern Europe 5 - 6 март 2009, Сзентендре, Унгарија;
- *Training Workshop: National Energy Efficiency Action And Investment Planning For Buildings*, Energy Community Secretariat, 15 - 16 септември 2009, Виена, Австрија;
- *5th Dubrovnik Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems*, 29 септември - 3 октомври 2009, Дубровник, Хрватска;

- *Benefits Evaluation Training: Southeast Europe Electricity Market - Utility Modeling Workshop*, American University in Kosovo, 13 - 14 мај 2010, Приштина, Косово;
- *5th Symposium on Recycling Technologies And Sustainable Development*, 12 - 15 септември 2010, Соко Бања, Србија;
- *6th Dubrovnik Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems*, 25-29 септември 2011, Дубровник, Хрватска;
- 7-мо Советување Мако Cigre 2011, 2-4 октомври 2011, Охрид, Македонија.

3. Заклучок и предлог

Кандидатката м-р Верица Тасеска има остварено забележителни постигнувања во истражувањата од областите на енергетско планирање, обновливи извори на енергија и климатски промени. Резултатите од овие истражувања се содржани во 20 научни труда, објавени главно во странски списанија и зборници од меѓународни конференции.

Врз основа на вкупната научна и стручна активност и покажаните резултати на кандидатката м-р Верица Тасеска, членовите на Комисијата констатираат дека таа ги исполнува сите формални и суштински услови за избор во звањето асистент-истражувач и со задоволство му предлагаат на Советот на Истражувачкиот центар за енергетика, информатика и материјали на Македонската академија на науките и уметностите да ја избере м-р Верица Тасеска за асистент-истражувач.

Комисија:

1. Акад. Глигор Каневче	с. р.
2. Проф. д-р. Наташа Марковска	с. р.
3. Доц. д-р. Мирко Тодоровски	с. р.

Скопје, 19.3.2012

РЕФЕРАТ

**ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК НА НАУЧНАТА ОБЛАСТ ГРАЃАНСКО
МАТЕРИЈАЛНО ПРАВО НА ПРАВНИОТ ФАКУЛТЕТ „ЈУСТИНИЈАН ПРВИ“ ВО
СКОПЈЕ**

Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, на својата седница одржана на 23.12.2011 година, формира Комисија за избор на наставник во сите наставно-научни звања на научната област граѓанско материјално право, во состав: проф. д-р Арсен Јаневски, проф. д-р Родна Живковска и проф. д-р Јадранка Дабовиќ-Анастасовска.

На конкурсот објавен во весниците „Дневник“ и „Коха“, од 28.11.2011 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања на научната област граѓанско материјално право, се пријави д-р Ненад Гавриловиќ, асистент на научната област граѓанско материјално право на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје.

Кон пријавата кандидатот достави: кратка биографија, одлука за научен степен доктор на науки, список на научни и стручни трудови и примероци од нив, преглед на наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност и Изјава на образец бр. 1 согласно со Законот за определување на дополнителен услов за вршење јавна функција. По разгледувањето на пријавата и на другите приложени документи, Рецензентската комисија во претходно наведениот состав го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

I.

1. Биографски податоци

Кандидатот д-р Ненад Гавриловиќ е роден на 28.7.1982 година во Алексинац, Р Србија. Од 1983 година живее во Скопје каде што завршил основно образование. Средно образование завршил во ДСУ Гимназија „Јосип Броз - Тито“ во Скопје со одличен успех, на насоката општа гимназија. Во 2001 година се запишал на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, на правните студии. Дипломирал на истиот Факултет на 1.3.2005 година, по три и полгодишно студирање, со просечен успех 9,74, како првенец на својата генерација. Во текот на студирањето двапати, како најдобар студент на соодветната студиска година, бил на престој во Москва, Руска Федерација, како гостин на Правниот факултет при Државниот универзитет „Ломоносов“. Во студиската 2005/2006 година се запишал на постдипломските студии по граѓанско право на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје. Испитите од постдипломските студии ги положил заклучно со 24.4.2007 година, со просечен успех 10,00. На 14.5.2008 година успешно го одбрал магистерскиот труд со наслов „Формата на договорите во домашното и компаративното договорно право“, на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, со што се стекнал со научниот степен - магистер на науки од областа на граѓанското право. На 14.11.2011 година успешно ја одбрал докторската дисертација со наслов „Споредбеноправни аспекти на договорот за франшиза“, на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, со што се стекнал со научен степен - доктор на правни науки.

На 23.4.2008 година, со одлука на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, кандидатот е избран во звањето помлад асистент на областа граѓанско право - облигационо право и право на интелектуална сопственост (Билтен на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје бр. 938 од 14.4.2008). На 4.6.2009 година, со одлука на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, кандидатот е избран во звањето асистент на научната област граѓанско материјално право (Билтен на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје бр. 964 од 15.5.2009).

Кандидатот активно ги владее англискиот и српскиот јазик, има солидни познавања на италијанскиот и шпанскиот јазик, додека пасивно го владее германскиот јазик. Поседува компјутерски вештини и се служи со информатичката технологија.

2. Наставно-образовна дејност

По изборот во звањето помлад асистент, кандидатот е активно вклучен во изведувањето на вежбите, но и на дел од наставата, на повеќе предметни програми, како на првиот циклус студии, така и на вториот циклус студии. Потребно е да се нагласи, исто така, дека кандидатот е активно вклучен во наставно-образовниот процес на Правниот факултет „Јустинијан Први“ уште од академската 2004/2005 година, кога за прв пат е избран за демонстратор. Од првиот негов избор за демонстратор, па сè до неговиот избор во звањето помлад асистент, кандидатот бил демонстратор на предметните програми облигационо право, авторско право, право на индустриска сопственост и граѓанско право – применета програма.

Откако кандидатот е избран во звањето помлад асистент, а подоцна и во звањето асистент, тој е вклучен во наставно-образовниот процес и на првиот и на вториот циклус студии. Притоа, на првиот циклус правни студии, кандидатот е ангажиран на предметната програма облигационо право, со тоа што во академските 2008/2009 и 2009/2010 година, кандидатот изведува не само вежби туку и дел од наставата по предметната програма. На вториот циклус правни студии, во академската 2008/2009 година, кандидатот е вклучен во наставно-образовниот процес на предметната програма право на интелектуална сопственост. Од академската 2009/2010 година, кандидатот е вклучен во наставно-образовниот процес на предметната програма договорно право, на вториот циклус правни студии на насоката за граѓанско материјално право и граѓанско процесно право. На насоката за деловно право, на вториот циклус правни студии, а од академската 2008/2009 година, кандидатот е вклучен во наставно-образовниот процес на предметната програма право на индустриска (подоцна интелектуална) сопственост.

Исто така, кандидатот е вклучен во наставно-образовниот процес на предметната програма граѓанско право – применета програма, на вториот циклус правни студии, најпрво на правосудната насока, а потоа и на насоката за граѓанско материјално право и граѓанско процесно право. На оваа насока, кандидатот е вклучен во наставно-образовниот процес на изборните предметни програми отштетно право и право на интелектуална сопственост. Тој е вклучен во наставно-образовниот процес и на изборната предметна програма право на осигурување и обезбедување трансакции, на насоката за деловно право и на насоката за финансво право, на вториот циклус правни студии. На вториот циклус правни студии, исто така, кандидатот е вклучен во наставно-образовниот процес и на опционите предметни програми интернет право, потрошувачко право и конкурентско право, а во академските 2008/2009, 2009/2010 и 2010/2011 година, и на предметната програма медицинско право. Во академските 2008/2009 и 2009/2010 година, кандидатот е вклучен во наставно-образовниот процес на предметната програма основни институти

на јавно и приватно право, на првиот циклус студии по новинарство. На вториот циклус студии по новинарство, пак, кандидатот е вклучен во наставно-образовниот процес на изборната предметна програма интелектуална сопственост.

Треба да се спомене дека кандидатот е активно вклучен и во наставно-образовниот процес на регионалните постдипломски студии по право на интелектуална сопственост, на предметните програми Introduction to Intellectual Property Law и Copyright and Related Rights, а во академската 2010/2011 година, и на предметната програма Trademarks and Geographical Indications. На споменатите студии, кандидатот е ангажиран и на предметната програма Competition & Antitrust. Конечно, потребно е да се истакне и ангажманот на кандидатот како предавач на основните и на напредните обуки во рамките на проектот TEMPUS JEP 19076-2004 „Кон ЕУ - стандарди за авторско право и сродни права, во периодот од октомври 2005 до октомври 2007 година.

Инаку, на спроведените интерни евалуации кандидатот е континуирано оценуван со високи просечни оценки (така, на пр., во академската 2011/2012 година, за предметната програма облигационо право, кандидатот е оценет со просечна оценка од 4.62). Мошне е забележлива активноста на кандидатот во подготвувањето и развивањето нови и модерни предметни програми, како и во подготвувањето пакет материјали за истиве.

3. Објавени книги, научни и стручни трудови

Кандидатот е автор или коавтор на бројни книги, научни и стручни трудови. Така, кандидатот е коавтор на рецензираниот универзитетски практикум „Основи на правото на интелектуална сопственост: практикум“, во издание на Правниот факултет „Јустинијан први“, од 2011 година. Кандидатот е мошне активен на теренот на издавањето научно-популарни изданија. Имено, кандидатот е коавтор на следниве 11 (единаесет) научно-популарни дела:

- Развојот на правото на интелектуална сопственост во Република Македонија: усогласување со правото на ЕУ и со Европската патентна конвенција, Државен завод за индустриска сопственост, Скопје-Тетово, 2011;
- Интелектуална сопственост во економијата, Државен завод за индустриска сопственост, Скопје, 2011;
- Улогата на застапниците во системот на заштитата на правата од интелектуалната сопственост, Државен завод за индустриска сопственост, Скопје, 2011;
- Авторско право и сродни права за електронски медиуми: прирачник, Центар за развој на медиуми, Скопје, 2011;
- Водич низ преносот на авторското право и сродните права, Правен факултет „Јустинијан Први“, Скопје, 2007;
- Компјутерски програми: водич низ авторското право, Правен факултет „Јустинијан Први“, Скопје, 2007;
- Бази на податоци: водич низ авторското право и сродните права, Правен факултет „Јустинијан Први“, Скопје, 2007;
- Уметнички дела: водич низ авторското право, Правен факултет „Јустинијан Први“, Скопје, 2007;

- Книжевни дела: водич низ авторското право, Правен факултет „Јустинијан Први“, Скопје, 2007;
- Музички дела: водич низ авторското право и сродните права, Правен факултет „Јустинијан Први“, Скопје, 2007;
- Филмски дела: водич низ авторското право и сродните права, Правен факултет „Јустинијан Први“, Скопје, 2007.

Мошне е забележлива активноста на кандидатот како автор или коавтор на научни трудови, како во земјава така и во странство. Имено, кандидатот е автор или коавтор на следниве 27 (дваесет и седум) научни труда:

- Улога, функции и значење на меѓународните стандарди за спроведување на правата на интелектуална сопственост (коавтор), пријавен за објавување во Зборникот на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во чест на Ѓорѓи Марјановиќ, Скопје, 2011;
- Улога, функции и значење на европските стандарди за спроведување на правата на интелектуална сопственост (коавтор), пријавен за објавување во Зборникот на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во чест на Никола Матовски, Скопје, 2011;
- Predmet i metod građanskog prava kao osnovne determinante i vodiče u pripremi i izradi Građanskog zakonika Republike Makedonije (коавтор), Pravni život, br. 10, Beograd, 2011;
- Граѓанскоправна заштита на правата на индустриска сопственост во Република Македонија: аспекти на парничната постапка (автор), Научен форум за индустриска сопственост, Државен завод за индустриска сопственост, Скопје, 2010;
- Неколку белешки за облигацијата (автор), Зборник на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во чест на Томислав Чокревски, Скопје, 2010;
- EU Consumer Contract Law (коавтор), Civil Law Forum for South East Europe: Collection of Studies and Analyses: III, Beograd, 2010;
- Неважност на договорите (коавтор), Зборник на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во чест на Томислав Чокревски, Скопје, 2010;
- Измена на цената кај договорот за градење (коавтор), Зборник на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во чест на Тодор Рушков, Скопје, 2010;
- Раскинување на договорите поради неисполнување (автор), Зборник на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во чест на Владимир Митков, Скопје, 2010;
- Заштита на потрошувачите во договорните односи во правото на Република Македонија (коавтор), Зборник на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во чест на Владимир Митков, Скопје, 2010;
- Договорниот капацитет на делумно деловно способните лица (автор), Зборник на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во чест на Тодор Џунов, Скопје, 2009;

- Правна судбина на договорите на делумно деловно способните лица (автор), Зборник на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во чест на Стефан Георгиевски, Скопје, 2009;
- Универзитетот и неговите единици како носители на авторското право и сродните права (коавтор), Зборник на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во чест на Стефан Георгиевски, Скопје, 2009;
- Развој на облигационото право во Република Македонија (втора новела на Законот за облигационите односи од 2008 година) (коавтор), Зборник радова „Тридесет година Закона о облигационим односима – de lege lata и de lege ferenda“, Beograd, 2009 и *Pravni život*, br. 11, tom III, Beograd, 2008;
- Развој на облигационото право во Република Македонија (од осамостојувањето до 2008 година) (коавтор), Зборник радова „Тридесет година Закона о облигационим односима – de lege lata и de lege ferenda“, Beograd, 2009 и *Pravni život*, br. 11, tom III, Beograd, 2008;
- Компаративно искуство на кодификација на граѓанското право во поранешните југословенски републики – теоретски и практични аспекти (коавтор), Зборник од научната расправа “Кодификација на македонското граѓанско и трговско право“ на Македонската академија на науките и уметностите, Скопје, 2008;
- Компаративни искуства за подготовка на граѓански законик на Република Македонија (коавтор), Зборник од научната расправа “Кодификација на македонското граѓанско и трговско право“ на Македонската академија на науките и уметностите, Скопје, 2008;
- Аспекти на хармонизација на домашното право на интелектуална сопственост со правото на ЕУ (коавтор), Зборник од научната расправа “Методи на хармонизација на националното законодавство со правото на Европската Унија“ на Македонската академија на науките и уметностите, Скопје, 2008;
- Личноправни и стварноправни средства за обезбедување на побарувањата (коавтор), *Zbornik radova „Aktualnosti građanskog i trgovačkog zakonodavstva i pravne prakse*, VI, Pravni fakultet, Mostar, 2008;
- Понятие и заключение контрактов в македонском праве, российском праве и в Принципах европейского договорного права (коавтор), Сборник научных статей „Актуальные вопросы государства и права в Республике Македонии и в Российской Федерации“, выпуск 2, Скопье, 2008;
- Меѓународните и европските стандарди за авторскоправна заштита кај музичките дела (коавтор), Зборник на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во чест на Панта Марина, Скопје, 2007;
- *Nevažnost ugovora u makedonskom pravu* (коавтор), *Pravni život*, br. 11, tom III, Beograd, 2007;
- Правни проблеми на авторството кај филмското дело и договорот за филмско дело (коавтор), Годишник на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во чест на Тодорка Оровчанец, том 42, Скопје, 2006;

- Правото на интелектуална сопственост во Република Македонија (коавтор), Годишник на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во чест на Стрезо Стрезовски, том 41, Скопје, 2006;
- Формата на договорите во нашето договорно право (коавтор), Годишник на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во чест на Димитар Поп Георгиев, том 40, Скопје, 2006;
- Zaključenje obligacionog ugovora u makedonskom pravu (коавтор), Pravni život, br. 10, II tom, Beograd, 2006;
- Industrijski dizajn u pravu Republike Makedonije (коавтор), Pravni život, br. 11, tom III, Beograd, 2005.

Покрај наведените научни трудови, кандидатот е автор или коавтор и на следниве 7 (седум) трудови објавени во стручни публикации:

- За еден поинаков поглед на збирните ствари (автор), Правник, бр. 214, Скопје, 2010;
- Новелирање на македонското отштетно право (автор), Деловно право, бр. 20, Скопје, 2009;
- Актуелни прашања за заштитата на авторското право и сродните права во рамките на Универзитетот (коавтор), Правник, бр. 198, Скопје, 2008;
- Основни белези на авторските договори (коавтор), Судиска ревија, бр. 1-2, Скопје, 2007;
- Меѓународните стандарди за авторскоправна заштита и домашното авторско право (коавтор), Правник, бр. 171-172, Скопје, 2006;
- Излагање по повод Предлог - националната програма за усвојување на правото на ЕУ (коавтор), Forum Europeum, бр. 6, Скопје, 2006;
- Клаузулите од договорите за лиценца и конкурентското право според Регулацијата 772/2004 на Европската комисија (коавтор), Правник, бр. 163, Скопје, 2005.

Понатаму, потребно е да се спомене дека кандидатот е коавтор и на следниве 2 (две) стручни книги:

- Авторско право и сродни права: коментар и прилози, Правен факултет „Јустинијан Први“, Скопје, 2007;
- Авторско право и сродни права: меѓународни извори, Правен факултет „Јустинијан Први“, Скопје, 2006.

Конечно, кандидатот е коавтор и на следниве 2 (два) повеќејазични речника од областа на правото на интелектуална сопственост:

- Речник на термини: право на интелектуална сопственост, Правен факултет „Јустинијан Први“, Скопје, 2010;

- Авторско право и сродни права: речник на термини, Правен факултет „Јустинијан Први“, Скопје, 2007.

4. Научноистражувачка и стручно-апликативна дејност

Кандидатот, од октомври 2005 година до октомври 2007 година, бил проект - асистент во рамките на проектот TEMPUS JEP 19076-2004 „Кон ЕУ - стандарди за авторско право и сродни права, на чие изготвување и работел. Во моментот, а почнувајќи од 2009 година, кандидатот е вклучен во реализацијата на TEMPUS - проектот „Регионални постдипломски студии по право на интелектуална сопственост (Regional Master Degree in Intellectual Property Law)“. Кандидатот е активен и долгогодишен учесник на Копачичката школа за природно право, за што е и добитник на *Tribut Cum Laude Litteras Honoris, Universitas Iuris naturalis Copanici, OB XX Aetatis, Ad Perpetuum Hexagonum Concepta (Vita-Liberta- Proprietas- Humanitas- Justitia-Ius)*, Copanicus, Decembris Anno Domini MMVII. Кандидатот, како студент, демонстратор, помлад асистент и асистент, учествувал на бројни студиски престои во странство, како во Република Франција, Република Грција, Република Словенија и Руска Федерација.

Што се однесува до стручно-апликативната дејност, кандидатот бил вклучен во изработката на правното мислење за степенот на усогласеност на македонскиот Закон за индустриска сопственост со одредени акти на Европската унија од областа на правото на индустриска сопственост, а за потребите на Државниот завод за индустриска сопственост (пролет 2010 година). Учествовал и во изработката на македонската варијанта на *Creative Commons* лиценцата. Во два наврата (пролет/лето 2007 година и есен/зима 2009 година), бил член на работната група на Министерството за правда на Република Македонија за изработка на Законот за изменување и дополнување на Законот за облигационите односи. Во 2011 година бил член на работна група на Министерството за култура за изработка на Методологија за процена на авторското право и сродните права.

Член е на Уредувачки одбор на стручното списание „Правник“, а бил и член на Уредувачки одбор за Зборникот на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во чест на Стефан Георгиевски (Скопје, 2009 година).

Кандидатот е активно вклучен и во работата на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје. Така, кандидатот учествувал во подготовката на првата верзија на Водичот за студирање на Факултетот. Од 2011 година е секретар на Колегиумот на насоката за граѓанско материјално право и граѓанско процесно право на вториот циклус правни студии, а од 2008 година е секретар на Колегиумот на правосудната насока на вториот циклус правни студии. Во 2009 година е член на Комисија за запишување на студенти на втор циклус студии на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, а од 2009 година па сè до денес, е член на Комисијата за одржување на веб страницата на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје.

Вреди да се спомнат и активностите од поширок интерес во кои е вклучен кандидатот. Така, во 2011 година кандидатот бил член на работната група за изготвување материјали за спроведување на постапката за издавање лиценца за процена во областа на авторското право и сродните права. Тој е поранешен член на Меѓуресорно тело за домување формирано од Министерството за транспорт и врски при Владата на Република Македонија. Кандидатот е лиценциран вештак од областа на заштитата на авторските права, другите сродни права и правата од интелектуална сопственост и заменик - член на Комисијата за полагање на стручен испит за вештак од областа на заштитата на авторските права, другите сродни права и правата од интелектуална сопственост. Член е

на Собранието на Организацијата на потрошувачите на Република Македонија, како и на Комисијата за домување на Организацијата на потрошувачите на Република Македонија.

5. Учество на семинари, советувања и конференции

Кандидатот бил учесник и/или имал излагање на бројни конференции, собири, работилници, обуки, советувања, итн., во земјава така и во странство, како што се:

- есен 2008, учество на научниот собир „Триесет години на Законот за облигационите односи - de lege lata и de lege ferenda“, Крагујевац, Р. Србија;
- пролет 2008, учество на II регионална конференција „Зајакнување на заштитата на потрошувачите преку воспоставување консистентна потрошувачка политика во земјите на Југоисточна Европа“, Водице, Р. Хрватска;
- пролет 2008, учество на научната расправа „Кодификација на македонското граѓанско и трговско право“, Македонска академија на науките и уметностите, Скопје, Р. Македонија;
- пролет 2008, организација и учество на 1-ва Конференција за интелектуална сопственост во фармацевтската индустрија, Скопје, Р. Македонија;
- пролет 2008, учество на научна расправа „Методи на хармонизација на националното законодавство со правото на Европската Унија“, Македонска академија на науките и уметностите“, Скопје, Р. Македонија;
- зима 2007, учество на меѓународниот симпозиум на Копаоничката школа по природно право, Р. Србија;
- есен 2007, организација и учество на конференцијата „Индустријата сопственост и бизнис секторот во Република Македонија“, Скопје, Р. Македонија;
- есен 2006, учество на меѓународната конференција за европски извршен наслов, Марибор, Р. Словенија;
- лето 2006, организација и учество на меѓународната конференција „Актуелни прашања за државата и правото во Руската Федерација и во Република Македонија“, Охрид, Р. Македонија;
- зима 2004, учество на обука за меѓународно бизнис - право, Скопје, Р. Македонија;
- зима 2004, учество на обука за проширувањето на ЕУ, Сараево, Р. Босна и Херцеговина;
- лето 2003, учество на обука за трговија со луѓе, Скопје, Р. Македонија.

Исто така, кандидатот имал бројни излагања, односно бил предавач на бројни конференции, собири, работилници, обуки, советувања, итн., во земјава така и во странство, како што се:

- зима 2011, излагање на националната конференција на тема „Спроведувањето на правата од интелектуална сопственост“, организирана од страна на Академијата за обука на судии и јавни обвинители;

- зима 2011, предавање на Академијата за обука на судии и јавни обвинители од областа на авторското право;
- зима 2011, предавање на Академијата за обука на судии и јавни обвинители од областа на правото на интелектуална сопственост;
- зима 2011, предавање на Академијата за обука на судии и јавни обвинители од областа на облигационото право;
- есен 2011, предавање на Академијата за обука на судии и јавни обвинители од областа на облигационото право;
- есен 2011, излагање на семинар на тема “Развојот на интелектуалната сопственост во Република Македонија со осврт на хармонизацијата на легислативата и Европската патентна конвенција”;
- лето 2011, предавање на Академијата за обука на судии и јавни обвинители од областа на облигационото право;
- лето 2011, учество и излагање на семинарот „Интелектуалната сопственост и економијата“, Скопје, Р. Македонија;
- пролет 2011, предавање на Академијата за обука на судии и јавни обвинители од областа на правото на интелектуална сопственост;
- зима 2010, учество и излагање на „Научен форум за индустриска сопственост“, Скопје, Р. Македонија;
- зима 2010, предавање на Академијата за обука на судии и јавни обвинители од областа на правото на интелектуална сопственост;
- есен 2010, учество и излагање на I регионална конференција на Форумот за граѓанско право на Југоисточна Европа, Цавтат, Р. Хрватска;
- зима 2009, предавање на Академијата за обука на судии и јавни обвинители од областа на облигационото право;
- лето 2010, предавање на Академијата за обука на судии и јавни обвинители од областа на правото на индустриска сопственост;
- пролет 2009, излагање на 2. Конференција за интелектуална сопственост во фармацевтската индустрија, Скопје, Р. Македонија;
- пролет 2008, излагање на 58. Средба на правниците од стопанството, Охрид, Р. Македонија;
- пролет 2007, излагање на конференција повод изработка на долгорочна програма за дејствувањето на Организацијата на потрошувачите на Република Македонија, Охрид, Р. Македонија;
- зима 2005, излагање на меѓународниот симпозиум на Копачичката школа по природно право, Р. Србија.

II.

Заклучок и предлог

Комисијата со внимание ја разгледа пријавата на кандидатот и направи преглед на неговите успеси и постигнувања.

Комисијата ги анализираше референците на кандидатот и, согласно со Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, констатира дека кандидатот има завршено соодветно образование, односно е доктор на правни науки. Понатаму, Комисијата оценува дека кандидатот д-р Ненад Гавриловиќ ги исполнува условите за избор во наставно-научното звање доцент на научната област граѓанско материјално право, видно и од приложениот образец и бројот на освоени поени за наставно-образовна, научноистражувачка и стручно-апликативна дејност, а поради следниве причини:

- кандидатот магистрирал на класична тема од областа на договорното облигационо право, со што јасно ја покажува својата насоченост кон понатамошен развој на теренот на граѓанското материјално право;
- кандидатот докторирал на мошне модерна тема од областа на договорното право, со што јасно ги покажува својот интерес и своите способности за понатамошно развојно и сестрано правничко и општествено истражување;
- кандидатот во тек на четири академски години бил демонстратор на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје на научната област граѓанско право, особено на теренот на облигационото право и правото на интелектуална сопственост, со што има стекнато големо искуство во наставно-образовниот процес;
- кандидатот е избран во звањето помлад асистент, а потоа и за асистент, на научната област граѓанско право материјално право, што го покажува неговиот нагорен развој во наставно-образованиот процес;
- кандидатот покажал одлични резултати во спроведувањето на вежбите и учеството во спроведувањето на наставата и испитите на предметите облигационо право, авторско право, право на индустриска сопственост, граѓанско право – применета програма, право на интелектуална сопственост, договорно право, потрошувачко право, отштетно право, интернет право, право на осигурување и обезбедување трансакции, конкурентско право и основни институти на јавно и приватно право;
- кандидатот покажува извонредни способности за комуникација со студентите на првиот и на вториот циклус од студиите и одлични педагошки квалификации, што е докажано и со одличните резултати од спроведените евалуации на соодветните студиски години;
- кандидатот вредно, навремено и совесно ги извршува своите работни задачи;
- кандидатот имал активен ангажман и во остварувањето на научните и апликативните проекти на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје и во тоа покажува особен успех и ефикасност во работењето;

- кандидатот бил учесник и/или излагач на бројни конференции, собири, работилници, обуки, советувања итн., во земјата и во странство;
- кандидатот, во два наврата, бил член на работната група за изработка на Законот за изменување и дополнување на Законот за облигационите односи, но и на работна група на Министерството за култура за изработка на Методологија за процена на авторското право и сродните права, што ги покажува неговото темелно знаење на законодавството од областа на граѓанското право и на вештините на номотехниката;
- кандидатот покажува извонредни резултати на полето на правото на интелектуална сопственост, како одличен предавач и како темелен аналитичар на домашното, меѓународното и европското законодавство од областа, меѓу другото и поради неговото владеење со странските јазици;
- кандидатот со ангажманите на полето на потрошувачкото право покажува способности за апликативна работа и примена на своите знаења на практични полиња;
- кандидатот има мошне забележлива издавачка активност, во објавувањето книги, научни и стручни трудови и популарни изданија, што ги покажува неговиот брз напредок во полето на науката, неговата способност да ги пренесува знаењата на пошироката јавност и неговиот постојан ангажман на полето на неговото научно и стручно усовршување, како и одличните способности за анализа и научна синтеза;
- кандидатот покажува извонредни способности за компаративна и интердисциплинарна анализа, преку обработка како на класични така и на модерни теми од областа на граѓанското право.

Поради сето погоре наведено, Комисијата со особено задоволство му предлага на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје да го избере кандидатот д-р Ненад Гавриловиќ во наставно-научното звање доцент на научната област граѓанско материјално право.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Арсен Јаневски, с.р.

Проф. д-р Родна Живковска, с.р.

Проф. д-р Јадранка Дабовиќ-Анастасовска, с.р.

О Б Р А З Е Ц
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат: д-р Ненад Миќа Гавриловиќ

Институција: Правен факултет „Јустинијан Први“ во Скопје

Научна област: граѓанско материјално право

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Настава во школи и работилници	
	TEMPUS - проект “Кон ЕУ - стандарди за авторското право и сродните права”, предавач на обуките (основна и напредна), во периодот од 2005 до 2007 година	1
2.	Одржување на вежби (лабораториски, клинички, аудиторски или изработка на семинарски труд)¹	
2.1.	од прв циклус студии: облигационо право учебна 2008/2009 $8 \cdot 15 \cdot 0,03 = 3,6$ учебна 2009/2010 $8 \cdot 15 \cdot 0,03 = 3,6$ учебна 2010/2011 $6 \cdot 15 \cdot 0,03 = 2,7$ учебна 2011/2012 $6 \cdot 15 \cdot 0,03 = 2,7$ основни институти на јавно и приватно право учебна 2008/2009 $0,375 \cdot 15 \cdot 0,03 = 0,17$ учебна 2009/2010 $0,375 \cdot 15 \cdot 0,03 = 0,17$	12,94
2.2.	од втор циклус студии мастер – правосудна насока право на интелектуална сопственост учебна 2008/2009 $2,5 \cdot 15 \cdot 0,03 = 1,13$ граѓанско право – применета програма учебна 2008/2009 $0,25 \cdot 15 \cdot 0,03 = 0,11$ мастер – деловно право право на интелектуална сопственост учебна 2008/2009 $2,5 \cdot 15 \cdot 0,03 = 1,13$ учебна 2009/2010 $1,25 \cdot 15 \cdot 0,03 = 0,56$ учебна 2010/2011 $1,25 \cdot 15 \cdot 0,03 = 0,56$	14

¹ Вкупниот број поени во семестар се добива на следниов начин: неделен број на часови * бр. на работни недели во семестар (15) * по бодување (0,04/0,05/0,06). Пример: 3 (часа неделно) * 15 (недели) * 0,04 (поени за одржување настава од прв циклус студии) = поени.

учебна 2011/2012	$1,25 \cdot 15 \cdot 0,03 = 0,56$
мастер - граѓанско материјално право и процесно право	
договорно право	
учебна 2009/2010	$1,25 \cdot 15 \cdot 0,03 = 0,56$
учебна 2010/2011	$1,25 \cdot 15 \cdot 0,03 = 0,56$
учебна 2011/2012	$1,25 \cdot 15 \cdot 0,03 = 0,56$
отштетно право	
учебна 2009/2010	$1,75 \cdot 15 \cdot 0,03 = 0,79$
учебна 2010/2011	$1,75 \cdot 15 \cdot 0,03 = 0,79$
учебна 2011/2012	$1,75 \cdot 15 \cdot 0,03 = 0,79$
потрошувачко право	
учебна 2009/2010	$0,875 \cdot 15 \cdot 0,03 = 0,39$
учебна 2010/2011	$0,875 \cdot 15 \cdot 0,03 = 0,39$
учебна 2011/2012	$0,875 \cdot 15 \cdot 0,03 = 0,39$
конкурентско право	
учебна 2009/2010	$0,875 \cdot 15 \cdot 0,03 = 0,39$
учебна 2010/2011	$0,875 \cdot 15 \cdot 0,03 = 0,39$
учебна 2011/2012	$0,875 \cdot 15 \cdot 0,03 = 0,39$
медицинско право	
учебна 2010/2011	$0,875 \cdot 15 \cdot 0,03 = 0,39$
право на интелектуална сопственост	
учебна 2009/2010	$1,75 \cdot 15 \cdot 0,03 = 0,79$
учебна 2010/2011	$1,75 \cdot 15 \cdot 0,03 = 0,79$
учебна 2011/2012	$1,75 \cdot 15 \cdot 0,03 = 0,79$
граѓанско право – применета програма	
учебна 2009/2010	$0,25 \cdot 15 \cdot 0,03 = 0,11$
учебна 2010/2011	$0,25 \cdot 15 \cdot 0,03 = 0,11$
учебна 2011/2012	$0,25 \cdot 15 \cdot 0,03 = 0,11$
мастер - регионални постдипломски студии по право на интелектуална сопственост (Regional Master Degree in Intellectual Property Law)	
Introduction to Intellectual Property Law	
учебна 2010/2011	$2,5 \cdot 0,03 = 0,08$
учебна 2011/2012	$2,5 \cdot 0,03 = 0,08$
Copyright and Related Rights	
учебна 2010/2011	$2,5 \cdot 0,03 = 0,08$
учебна 2011/2012	$2,5 \cdot 0,03 = 0,08$

	Trademarks and Geographical Indications	
	учебна 2010/2011 $5 * 0,03 = 0,15$	
3.	Подготовка на нов предмет отштетно право потрошувачко право интернет право право на осигурување и обезбедување трансакции конкурентско право медицинско право EU Consumer Law EU Intellectual Property Law European Private Law	4,5
4.	Консултации со студенти² учебна 2008/2009 $460 * 0,002 = 0,92$ учебна 2009/2010 $500 * 0,002 = 0,1$ учебна 2010/2011 $500 * 0,002 = 0,1$ учебна 2011/2012 $500 * 0,002 = 0,1$	3,92
5.	Позитивно рецензирана збирка задачи или практикум	
5.1.	Основи на правото на интелектуална сопственост: практикум (коавтор), Правен факултет „Јустинијан Први“, Скопје, 2011.	3
6.	Научно-популарна книга	
6.1.	Развојот на правото на интелектуална сопственост во Република Македонија: усогласување со правото на ЕУ и со Европската патентна конвенција (коавтор), Државен завод за индустриска сопственост, Скопје-Тетово, 2011.	4
6.2.	Интелектуална сопственост во економијата (коавтор), Државен завод за индустриска сопственост, Скопје, 2011.	4
6.3.	Улогата на застапниците во системот на заштитата на правата од интелектуалната сопственост (коавтор), Државен завод за индустриска сопственост, Скопје, 2011.	4
6.4.	Авторско право и сродни права за електронски медиуми: прирачник (коавтор), Центар за развој на медиуми, Скопје, 2011.	4
6.5.	Водич низ преносот на авторското право и сродните права (коавтор), Правен факултет „Јустинијан Први“, Скопје, 2007.	4
6.6.	Компјутерски програми: водич низ авторското право (коавтор), Правен факултет „Јустинијан Први“, Скопје, 2007.	4
6.7.	Бази на податоци: водич низ авторското право и сродните права (коавтор), Правен факултет „Јустинијан Први“, Скопје, 2007.	4
6.8.	Уметнички дела: водич низ авторското право (коавтор), Правен факултет „Јустинијан Први“, Скопје, 2007.	4
6.9.	Книжевни дела: водич низ авторското право (коавтор), Правен факултет „Јустинијан Први“, Скопје, 2007.	4
6.10.	Музички дела: водич низ авторското право и сродните права (коавтор), Правен факултет „Јустинијан Први“, Скопје, 2007.	4
6.11.	Филмски дела: водич низ авторското право и сродните права (коавтор), Правен факултет „Јустинијан Први“, Скопје, 2007.	4

² Вкупниот број поени во семестар се добива на следниов начин: број на студенти * бодување. Пример: 100 (студенти во семестар) * 0,002 (бодување) = 0,2 поени.

7.	Пакет материјали за одреден предмет отштетно право потрошувачко право интернет право право на осигурување и обезбедување трансакции конкурентско право медицинско право основни институти на јавно и приватно право	7
	Вкупно	90,36

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Учесник во меѓународен научен проект	
1.1.	TEMPUS проект „Регионални постдипломски студии по право на интелектуална сопственост (Regional Master Degree in Intellectual Property Law)“, во периодот од 2009 до 2012 година.	5
1.2.	TEMPUS проект “Кон ЕУ стандарди за авторското право и сродните права”, предавач на обуките (основна и напредна), во периодот од 2005 до 2007 година.	5
2.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание³	
2.1.	Predmet i metod građanskog prava kao osnovne determinante i vodilje u pripremi i izradi Građanskog zakonika Republike Makedonije (коавтор), Pravni život, br. 10, Beograd, 2011.	2,4
2.2.	Развој на облигационото право во Република Македонија (втора новела на Законот за облигационите односи од 2008 година) (коавтор), Pravni život, br. 11, tom III, Beograd, 2008.	2,4
2.3.	Развој на облигационото право во Република Македонија (од осамостојувањето до 2008 година) (коавтор), Pravni život, br. 11, tom III, Beograd, 2008.	2,4
2.4.	Nevažnost ugovora u makedonskom pravu (коавтор), Pravni život, br. 11, tom III, Beograd, 2007.	3,6
2.5.	Правни проблеми на авторството кај филмското дело и договорот за филмско дело (коавтор), Годишник на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во чест на Тодорка Оровчанец, том 42, Скопје, 2006.	3,6
2.6.	Правото на интелектуална сопственост во Република Македонија (коавтор), Годишник на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во чест на Стрезо Стрезовски, том 41, Скопје, 2006.	3,6
2.7.	Формата на договорите во нашето договорно право (коавтор), Годишник на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во чест на Димитар Поп Георгиев, том 40, Скопје, 2006.	3,6
2.8.	Zaključenje obligacionog ugovora u makedonskom pravu (коавтор), Pravni život, br. 10, II tom, Beograd, 2006.	3,6
2.9.	Industrijski dizajn u pravu Republike Makedonije (коавтор), Pravni život, br. 11, tom III, Beograd, 2005.	3,6
3.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во стручно/научно популарно списание	
3.1.	За еден поинаков поглед на збирните ствари (автор), Правник, бр. 214, Скопје, 2010.	2
3.2.	Новелирање на македонското отштетно право (автор), Деловно	2

³ Во случај кога еден научен/стручен, односно апликативен труд има повеќе автори, кога се два автора - секој добива по 90% од бодовите, кога се три автори - секој добива по 80% од бодовите, кога се четири и повеќе - секој добива по 60% од бодовите.

	право, бр. 20, Скопје, 2009.	
3.3.	Актуелни прашања за заштитата на авторското право и сродните права во рамките на Универзитетот (коавтор), Правник, бр. 198, Скопје, 2008.	1,8
3.4.	Основни белези на авторските договори (коавтор), Судиска ревија, бр. 1-2, Скопје, 2007.	1,8
3.5.	Меѓународните стандарди за авторскоправна заштита и домашното авторско право (коавтор), Правник, бр. 171-172, Скопје, 2006.	1,8
3.6.	Излагање по повод Предлог - националната програма за усвојување на правото на ЕУ (коавтор), Forum Europeanum, бр. 6, Скопје, 2006.	1,8
3.7.	Клаузулите од договорите за лиценца и конкурентското право според Регулативата 772/2004 на Европската комисија (коавтор), Правник, бр. 163, Скопје, 2005.	1,8
4.	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир	
4.1.	Граѓанскоправна заштита на правата на индустриска сопственост во Република Македонија: аспекти на парничната постапка (автор), Научен форум за индустриска сопственост, Државен завод за индустриска сопственост, Скопје, 2010.	2
4.2.	EU Consumer Contract Law (коавтор), Civil Law Forum for South East Europe: Collection of Studies and Analyses: III, Beograd, 2010.	1,2
4.3.	Компаративно искуство на кодификација на граѓанското право во поранешните југословенски републики – теоретски и практични аспекти (коавтор), Зборник од научната расправа “Кодификација на македонското граѓанско и трговско право” на Македонската академија на науките и уметностите, Скопје, 2008.	1,2
4.4.	Компаративни искуства за подготовка на граѓански законик на Република Македонија (коавтор), Зборник од научната расправа “Кодификација на македонското граѓанско и трговско право” на Македонската академија на науките и уметностите, Скопје, 2008.	1,2
4.5.	Аспекти на хармонизација на домашното право на интелектуална сопственост со правото на ЕУ (коавтор), Зборник од научната расправа “Методи на хармонизација на националното законодавство со правото на Европската Унија” на Македонската академија на науките и уметностите, Скопје, 2008.	1,8
4.6.	Понятие и заключение на контракти во македонско право, руско право и в Принципи на европското договорно право (коавтор), Сборник научних статей „Актуални проблеми на државата и права в Републике Македоније и в Российской Федерации“, выпуск 2, Скопје, 2008.	1,8
4.7.	Личноправни и стварноправни средства за обезбедување на побарувањата (коавтор), Zbornik radova „Aktualnosti građanskog i trgovačkog zakonodavstva i pravne prakse, VI, Pravni fakultet, Mostar, 2008.	1,8
5.	Трудови објавени во зборник на трудови на високообразовна институција	
5.1.	Улога, функции и значење на меѓународните стандарди за спроведување на правата на интелектуална сопственост (коавтор), Зборник на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во чест на Горѓи Марјановиќ, Скопје, 2011.	1,8
5.2.	Улога, функции и значење на европските стандарди за спроведување на правата на интелектуална сопственост (коавтор), Зборник на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во чест на Никола Матовски, Скопје, 2011.	1,8
5.3.	Неколку бележки за облигацијата (автор), Зборник на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во чест на Томислав Чокревски,	2

	Скопје, 2010.	
5.4.	Неважност на договорите (коавтор), Зборник на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во чест на Томислав Чокревски, Скопје, 2010.	1,8
5.5.	Измена на цената кај договорот за градење (коавтор), Зборник на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во чест на Тодор Рушков, Скопје, 2010.	1,8
5.6.	Раскинување на договорите поради неисполнување (автор), Зборник на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во чест на Владимир Митков, Скопје, 2010.	2
5.7.	Заштита на потрошувачите во договорните односи во правото на Република Македонија (коавтор), Зборник на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во чест на Владимир Митков, Скопје, 2010.	1,6
5.8.	Договорниот капацитет на делумно деловно способните лица (автор), Зборник на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во чест на Тодор Цунов, Скопје, 2009.	2
5.9.	Правна судбина на договорите на делумно деловно способните лица (автор), Зборник на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во чест на Стефан Георгиевски, Скопје, 2009.	2
5.10.	Универзитетот и неговите единици како носители на авторското право и сродните права (коавтор), Зборник на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во чест на Стефан Георгиевски, Скопје, 2009.	1,8
5.11.	Меѓународните и европските стандарди за авторскоправна заштита кај музичките дела (коавтор), Зборник на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во чест на Панта Марина, Скопје, 2007.	1,8
6.	Пленарно предавање на научен/стручен собир	
6.1.	Зима 2011, излагање на националната конференција на тема „Спроведувањето на правата од интелектуална сопственост“, организирана од страна на Академијата за обука на судии и јавни обвинители	2
6.2.	Зима 2011, предавање на Академијата за обука на судии и јавни обвинители од областа на авторското право	2
6.3.	Зима 2011, предавање на Академијата за обука на судии и јавни обвинители од областа на правото на интелектуална сопственост	2
6.4.	Зима 2011, предавање на Академијата за обука на судии и јавни обвинители од областа на облигационото право	2
6.5.	Есен 2011, предавање на Академијата за обука на судии и јавни обвинители од областа на облигационото право	2
6.6.	Есен 2011, излагање на семинар на тема “Развојот на интелектуалната сопственост во Република Македонија со осврт на хармонизацијата на легислативата и Европската патентна конвенција“	2
6.7.	Лето 2011, предавање на Академијата за обука на судии и јавни обвинители од областа на облигационото право	2
6.8.	Лето 2011, учество и излагање на семинарот „Интелектуалната сопственост и економијата“, Скопје, Р. Македонија	2
6.9.	Пролет 2011, предавање на Академијата за обука на судии и јавни обвинители од областа на правото на интелектуална сопственост	2
6.10.	Зима 2010, учество и излагање на „Научен форум за индустриска сопственост“, Скопје, Р. Македонија	2
6.11.	Зима 2010, предавање на Академијата за обука на судии и јавни обвинители од областа на правото на интелектуална сопственост	2
6.12.	Зима 2009, предавање на Академијата за обука на судии и јавни обвинители од областа на облигационото право	2
6.13.	Лето 2010, предавање на Академијата за обука на судии и јавни обвинители од областа на правото на индустриска сопственост	2

6.14.	Пролет 2009, излагање на 2 Конференција за интелектуална сопственост во фармацевтската индустрија, Скопје, Р. Македонија	2
6.15.	Пролет 2008, излагање на 58. Средба на правниците од стопанството, Охрид, Р. Македонија	2
6.16.	Пролет 2007, излагање на конференција по повод изработка на долгорочна програма за дејствувањето на Организацијата на потрошувачите на Република Македонија, Охрид, Р. Македонија	2
7.	Секциски предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество	
7.1.	Есен 2010, учество и излагање на I регионална конференција на Форумот за граѓанско право на Југоисточна Европа, Цавтат, Р. Хрватска	2
7.2.	Зима 2005, излагање на меѓународниот симпозиум на Копаоничката школа по природно право, Р. Србија	2
Вкупно		119,2

СТРУЧНО – АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активностa:	Поени
1.	Книга од стручна област	
1.1.	Авторско право и сродни права: коментар и прилози (коавтор), Правен факултет „Јустинијан Први“, Скопје, 2007	7
1.2.	Авторско право и сродни права: меѓународни извори (коавтор), Правен факултет „Јустинијан Први“, Скопје, 2006	7
2.	Речник или стручна енциклопедија	
2.1.	Речник на термини: право на интелектуална сопственост (коавтор), Правен факултет „Јустинијан Први“, Скопје, 2010	3
2.2.	Авторско право и сродни права: речник на термини (коавтор), Правен факултет „Јустинијан Први“, Скопје, 2007	3
3.	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија, супервизија, проценка на капитал, систематизација, методологија	
3.1.	Правно мислење за степенот на усогласеност на македонскиот Закон за индустриска сопственост со одредени акти на Европската унија од областа на правото на индустриска сопственост (Државен завод за индустриска сопственост, пролет 2010)	1
4.	Студија, физибилити - студија, истражување на пазарот	
4.1.	Учество во изработката на македонската варијанта на Creative Commons лиценцата	1
5.	Учество во промотивни активности на факултетот/институтот	
5.1.	Изготвување на Водич за студирање на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје (2005 и 2006 година)	0,5
6.	Член во комисија за изработка на измени и дополнувања на закон; изработка на подзаконски акт	
6.1.	Зима 2011 – член на работна група на Министерството за култура за изработка на Методологија за проценка на авторското право и сродните права	2
6.2.	Есен/зима 2009 - член на работната група на Министерството за правда на Република Македонија за изработка на Законот за изменување и дополнување на Законот за облигационите односи	2
6.3.	Пролет/лето 2007 - член на работната група на Министерството за правда на Република Македонија за изработка на Законот за изменување и дополнување на Законот за облигационите односи	2
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС		

7.	Член на уредувачки одбор на научно/стручно списание	
7.1.	Член на Уредувачки одбор на стручното списание „Правник“	0,5
8.	Член на организационен или програмски одбор на научен/стручен собир	
8.1.	Пролет 2008, организација и учество на 1. Конференција за интелектуална сопственост во фармацевтската индустрија, Скопје, Р. Македонија	0,5
8.2.	Есен 2007, организација и учество на конференцијата „Индустријската сопственост и бизнис секторот во Република Македонија“, Скопје, Р. Македонија	0,5
9.	Награда за научни постигнувања од струковата организација	
9.1.	Добитник на Tribut Cum Laude Litteras Honoris, Universitas Iuris naturalis Coraonici, OB XX Aetatis, Ad Perpetuum Hexagonum Concepta (Vita-Liberta- Proprietas- Humanitas- Justitia-Ius), Coraonicus, Decembris Anno Domini MMVII	3
10.	Студиски престој во странство	
10.1.	Есен 2010, развој на силабуси од областа на правото на интелектуална сопственост, Стразбур, Р. Франција	0,5
10.2.	Пролет 2007, учество на обука од областа на авторското право и сродните права, Солун, Р. Грција	0,5
10.3.	Зима 2006, учество на обука од областа на авторското право и сродните права, Солун, Р. Грција	0,5
10.4.	Есен 2006, учество на обука од областа на авторското право и сродните права, Марибор-Љубљана, Р. Словенија	0,5
10.5.	Лето 2006, учество на обука од областа на авторското право и сродните права, Стразбур, Р. Франција	0,5
10.6.	Лето 2006, учество на обука од областа на авторското право и сродните права, Солун, Р. Грција	0,5
10.7.	Пролет 2004, еднонеделен престој во Москва, Руска Федерација, како гостин на Правниот факултет, при Државниот универзитет „Ломоносов“	0,5
10.8.	Пролет 2002, двонеделен престој во Москва, Руска Федерација, како гостин на Правниот факултет, при Државниот универзитет „Ломоносов“	0,5
11.	Изготвување и пријавување на научен/образовен меѓународен проект	
11.1.	Зима 2004, изготвување и пријавување на TEMPUS - проект “Кон ЕУ стандарди за авторското право и сродните права”	1
12.	Член на факултетска комисија	
12.1.	Од 2011 - секретар на Колегиумот на насоката за граѓанско материјално и граѓанско процесно право на вториот циклус правни студии на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје	0,5
12.2.	Од 2008 - секретар на Колегиумот на правосудната насока на вториот циклус правни студии на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје	0,5
12.3.	2009 – член на Комисија за запишување на студенти на втор циклус студии на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје	0,5
12.4.	од 2009 – член на Комисијата за одржување на web страницата на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје (втор мандат)	1
13.	Учество во комисии и тела на државни и други органи	
13.1.	2011 - член на работната група за изготвување материјали за спроведување на постапката за издавање лиценца за проценка во областа на авторското право и сродните права	1
13.2.	Поранешен член на Меѓуресорно тело за домување формирано од Министерството за транспорт и врски при Владата на Република Македонија	1
13.3.	од 2011 - член на Собранието на Организацијата на	1

	потрошувачите на Република Македонија	
13.4.	Член на Комисијата за домување на Организацијата на потрошувачите на Република Македонија	1
	Вкупно	44,5

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	90,36
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	119,2
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	44,5
Вкупно	254,06

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Арсен Јаневски, с.р.

Проф. д-р Родна Живковска, с.р.

Проф. д-р Јадранка Дабовиќ-Анастасовска, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА АНГЛИСКИТЕ ЛЕКСИЧКИ ЗАЕМКИ ВО ФРАНЦУСКИОТ ЈАЗИК ОД 1945 ДО 2005 ГОДИНА (ЛИНГВИСТИЧКИ И СОЦИОКУЛТУРЕН АСПЕКТ) ОД М-Р ЗОРАН НИКОЛОВСКИ, ПРИЈАВЕНА НА ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ "БЛАЖЕ КОНЕСКИ" ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет "Блаже Конески" во Скопје, на својата дваесет и четврта редовна седница одржана на 14.3.2012 г., нè избра за членови на Рецензентската комисија за оцена на докторската дисертација под наслов *Англиските лексички заемки во францускиот јазик од 1945 до 2005 година (лингвистички и социокултурен аспект)*, изработена од м-р Зоран Николовски.

Заблагодарувајќи се за укажаната доверба, чест ни е на Наставно-научниот совет да му го предложиме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Секој народ сака да се осознае себеси, своето минато и сегашност во сите сфери од своето постоење. Јазикот, како елемент кој ги поврзува сите пројави на човековото однесување и општествените односи во една заедница, е многу важна алка која е неопходна како за дефинирање на човекот, така и за унапредување на квалитетот на живеењето. А лексиката, како севкупност на лексемските единици на еден јазик, е битен инструмент со чија помош човекот си ги предочува себеси и им ги изразува на другите своите мисли, чувства, потреби и барања. Проучувањето на лексичките заемки во јазиците претставува област која отсекогаш го привлекувала вниманието на лингвистите од целиот свет.

Заемките во францускиот јазик водат потекло од разни јазици. Меѓутоа, политичката, економската и социјалната состојба по Втората светска војна доведе до ситуација англискиот јазик да добие позиција без преседан во историјата на јазиците во светот. Од социоекономската надмоќ на Соединетите Американски Држави произлегува нивната културна хегемонија која, за само неколку децении, направи англискиот јазик да биде прв јазик во меѓународната светска комуникација. Слична на оваа социолингвистичка состојба може да биде само онаа со латинскиот јазик во средниот век, меѓутоа со многу различна социокултурна основа.

Во еден таков амбиент се сместува и докторската теза на м-р Зоран Николовски, која го обработува прашањето на англиските лексички заемки во францускиот јазик по Втората светска војна и влијанијата што американското општество ги извршило врз француското општество во периодот од 1945 до 2005 година.

Докторската дисертација *Англиските лексички заемки во францускиот јазик од 1945 до 2005 година (лингвистички и социокултурен аспект)* се состои од 549 страници компјутерски набран текст со големина на фонтот од 12 точки, со новинарски проред од 1,5. Трудот е структуриран на следниов начин: СОДРЖИНА (3-6 стр.), ПРЕДГОВОР (7-16 стр.), ПРВ ДЕЛ – ЗАЕМКАТА КАКО ЈАЗИЧЕН И СОЦИОКУЛТУРЕН ФЕНОМЕН (17-97 стр.), ВТОР ДЕЛ – АНАЛИЗА НА АНГЛИСКИТЕ ЛЕКСИЧКИ ЗАЕМКИ

ВО ФРАНЦУСКИОТ ЈАЗИК (99-508 стр.), ЗАКЛУЧОК (509-518 стр.), БИБЛИОГРАФИЈА (519-530 стр.), БИБЛИОГРАФИЈА НА КОРПУСОТ (531-534 стр.) и ИНДЕКС НА ОБРАБОТЕНИ ЛЕКСИЧКИ ЗАЕМКИ (535 – 549 стр.).

Во ПРЕДГОВОРОТ авторот наведува дека *целта на овој труд е да се истакне проблемот на англизација и американизација на францускиот јазик проучувајќи ги англиските лексички заемки во определен временски период по Втората светска војна, од 1945 до 2005 година* (стр. 8). Авторот го избрал тој временски распон затоа што по Втората светска војна, Соединетите Американски Држави доживуваат огромен развој, особено на технички и технолошки план, и како такви, тие добиваат лидерска позиција во светот. Останатите земји и народи се принудени да ги следат САД и да преземаат зборови што се одлика на новото време. Токму поради тоа, и авторот м-р Зоран Николовски нагласува дека *дел од причините за навлегување на англиските зборови во францускиот јазик се новиот начин на живеење, модернизацијата на општеството, зголемената употреба на средствата за комуникација, засиленото присуство на мас-медиумите, брзиот и незапирлив развој на информатиката, особено во англосаксонските земји итн. Сето тоа покажува дека новите потреби кои го карактеризираат современото живеење доведуваат до зголемен прилив на туѓи зборови во францускиот јазик* (стр. 9).

Како што стои и во поднасловот на тезата, м-р Николовски си поставил за цел во трудот да ги проучи англиските лексички заемки во францускиот јазик од два аспекта: од лингвистички и од социокултурен аспект. При вториот аспект авторот се користел со оригиналниот пристап на Жорж Маторе кој, продолжувајќи ја социолошката традиција на Бреал и Меје, дал нов приод кон лексикологијата. За Маторе вокабуларот на една култура е нејзин показател и токму затоа во лексиколошките проучувања треба да се тргне од зборовите за да се разбере процесот на општествениот развој.

Поголемиот дел од Предговорот е посветен на дефинирање на корпусот за истражување, на објаснување на структурата на трудот и на составот на статиите кои ги анализираат англиските лексички заемки во францускиот јазик. Вкупниот нивен број што е предмет на обработка во оваа дисертација изнесува 1170 единици.

Првиот дел од дисертацијата, кој носи наслов *Заемката како јазичен и социокултурен феномен*, е поделен на две глави.

ПРВАТА ГЛАВА ја разгледува заемката како јазичен феномен. Авторот најпрвин дава **краток историски преглед на истражувањата на заемките**. Авторот ги набележува трудовите на холандскиот лингвист Салверда де Граве и неговите следбеници, на германската лингвистичка школа од градот Гисен, како и на познатиот лингвист Ејнар Хауген. Прегледот завршува со разгледување на трудовите на Жорж Маторе, на Жан Дибоа и на Луј Гилбер.

Во второто поглавје од првата глава, авторот расправа за **поимот заемка**. Наведувајќи ги дефинициите за тој поим што ги предложиле разни лингвисти (Луј Дероа, Виторе Пизани, Дејвид Кристал, Винфред Леман или, пак, разни лингвистички речници и учебници), м-р Николовски ја истакнува дефиницијата за тој поим што ја дала Жозет Ре-Дебов и што авторот ја избира како најсоодветна за своето истражување. Таа дефиниција гласи: *Лексичката заемка во стрикното значење на зборот /e/ процес преку кој еден јазик J1 чија лексика е фиксирана и определена во временски отсечок В, прима збор 32 (израз и значење) што го немал и кој припаѓа на лексиката на јазикот J2 (исто така фиксна и определена)* (стр. 29). Токму таа дефиниција му дава за право на авторот да ги из земе од своите разгледувања семантичките заемки и калките, првите

зашто се однесуваат само на означеното на зборовите, а вторите зашто се однесуваат само на начинот или моделот на градење на лексичката единица.

Во поглавјето посветено на **критериумите за идентификација на заемките**, авторот ја користи класификацијата предложена од Луј Дероа, кој ги разликува следниве критериуми: *историски, фонетски, морфолошки и семантички критериум*. Во лингвистичките истражувања поврзани со заемките потребно е, како што нагласува м-р Николовски, да се користат сите четири критериуми комплементарно за да може полесно и посигурно да се идентификуваат заемките.

Чевртото поглавје од првата глава е посветено на **причините за позајмување**. Авторот најпрвин ја наведува поделбата на Луј Дероа, кој утврдува две главни групи на причини за позајмување: *практична потреба за позајмување* и *емотивни причини за позајмување*. Освен оваа поделба, м-р Николовски ја презентира и поделбата на Џон Хамбли, кој исто така утврдува две главни групи на причини за позајмување но со поинаков назив: *надворешни и внатрешни фактори*. Надворешните фактори се појавуваат со појавата на нов концепт или на нова реалност, додека внатрешните фактори постојат во структурата на јазикот-примател и тие го одредуваат усвојувањето на одреден елемент од друг јазик во зависност од степенот на сличност на внатрешните структури на двата јазика.

Во поглавјето посветено на **факторите кои го поттикнуваат позајмувањето**, авторот наведува примери групирани во следниве чинители: засилените политички врски меѓу земјите, религијата, културната надмоќ на одредена нација, современиот начин на живеење и модернизацијата на општеството, зголемената комуникација меѓу луѓето, зголеменото присуство на мас-медиумите, брзиот и незапирлив развој на информатиката.

Расправајќи за **посредниците во позајмувањето**, во шестото поглавје од втората глава, м-р Николовски ги наведува следниве: соседен јазик, народ кој кој има засилени трговски контакти со други земји, доселени двојазични малцинства, луѓе кои престојуваат во странство (дипломати, колонизатори, војници, технички персонал, трговци), студенти и наставници по странски јазици, спортскиот жаргон, преведувачи, толкувачи.

Седмото поглавје од првата глава авторот го посветува на **адаптацијата на заемката**. Судбината на најголемиот дел од заемките е да станат обични зборови како и сите други зборови од еден јазик. Или, како што наведува авторот, *кога еден туѓ збор во јазикот позајмувач покажува голема виталност и способност за изведување на други зборови, можеме да кажеме дека тој веќе припаѓа на домашната лексика* (стр. 37). За да дојде до тој стадиум, туѓиот збор поминува најчесто низ одредени видови на адаптација: фонетска, морфолошка и семантичка адаптација.

Приспособувањето на изговорот на еден туѓ збор се врши на еден од следниве четири начини: 1. преку изоставање на непознати фонеме и на оние што тешко се изговараат; 2. преку нивна замена со фонеме кои се веќе присутни во фонетскиот систем на јазикот-примател; 3. преку воведување на нови фонеме заради приближување на туѓиот збор; 4. преку поместување на квалитетот и местото на акцентот на туѓиот збор во согласност со установениот акцент на јазикот-примател. Авторот го наведува случајот на именки што се позајмени во францускиот јазик и кои завршуваат на суфиксот – *ing*. Во францускиот јазик, фонемата /ŋ/ се изговара како во англискиот со тоа што таа се јавува како фонетска варијанта, додека зборовите што го содржат тој суфикс се приспособиле на францускиот акцентен систем, кој акцентот го става на крајот на зборот (окситон) за разлика од англиските зборови кои во англискиот јазик имаат акцент на

вториот слог одзади (парокситони): *rewriting, brainstorming, brainwashing, cocooning, coping, mobbing, benchmarking, factoring*.

Морфолошката адаптација се состои, како што наведува авторот, во препознавање на морфемите и нивна замена со соодветни морфеми кои му припаѓаат на јазикот-примател, се разбира доколку формата на позајмениот збор го допушта тоа.

М-р Николовски наведува неколку примери со колебања во однос на родот кај именките во две различни франкофонски географски подрачја. Имено, именките *wagon, gang* се одомаќиниле во Франција во машки род, додека во Квебек се најчесто од женски род. Колебањата во однос на родот се чувствува и кај именката *interview* која од првобитниот женски род во поново време се употребува често и во машки род. Иако тенденцијата е за сите именки што францускиот јазик ги позајмува од англискиот да се адаптираат во машки род, постојат одредени именки кај кои се забележува, како што наведува авторот, двоумење во однос на родот (*country, enduro, fullerène, happy end, sex-shop, township, trial* и др.). Во однос на придавките, Николовски наведува дека тие остануваат непроменети, односно се адаптираат со една форма за двата рода (*une personne chic, une femme snob, une musique swing, une récolte record, une tenue shocking, une lettre express* и др.). За морфолошка адаптација станува збор и кога сите зборови што доаѓаат од англискиот јазик со завршетокот *-ing*, во францускиот се третираат како именки (*parking, living*), а се јавуваат и лажни англицизми, односно зборови сковани од самите Французи со истиот тој суфикс: *pressing, forcing, footing*, и др. Во морфолошка адаптација спаѓаат и скратувањата на зборовите. Така, во францускиот јазик ги среќаваме следниве заемки – скратувања: *parking < parking lot, camping < camping ground, flash < flash light, surf < surfing, self < self service restaurant, rollers < roller-skates, smurf < smurf-dancing*.

Зборовите при премин од еден во друг јазик можат да претрпат и семантичка адаптација. Тоа се случило на пр. со англискиот збор *square* кој од значењето што го имал во англискиот јазик "*an open place or area formed at the meeting of two or more streets*", во францускиот јазик преминал со значењето "*petit jardin public, généralement entouré d'une grille et aménagé au milieu d'une place*".

Во однос на самиот процес на адаптација, м-р Николовски ги наведува и поделбите на Рудолф Филиповиќ, кој разликува две фази на адаптација: *примарна* и *секундарна*, и на Клајн (Clune), кој воспоставува три етапи на адаптација: *трансфер, туѓ елемент, позајмен елемент*.

Расправајќи за **начините на позајмување** во осмото поглавје од првата глава, авторот ги наведува следниве: *усно* и *писмено позајмување, директно* и *индиректно позајмување*. Во тие рамки, м-р Николовски ја дава и класификацијата што ја предлага Пјер Гиро, кој воспоставува пет начини на позајмување: 1. *позајмување на името и на предметот* - каде што истовремено се внесува и предметот и зборот којшто него го означува во неговата оригинална форма (англ. *basket-ball*); 2. *позајмување на именката без позајмување на предметот* - во овој случај, зборот се презема целосно во својата странска, оригинална форма, а притоа не се позајмува означениот предмет или поим кој и понатаму останува туѓ (*christmas-pudding*); 3. *позајмување на предметот без да се позајми именката* - се создаваат калки врз основа на туѓите елементи (итал.: *mont-de-piété < monte-di-pieta*); 4. *пофранцузување на именката* - *contredanse* (англ. *country-dance*); 5. *пофранцузување на предметот* - навлегувајќи од еден во друг јазик, еден поим може да добие друго значење. Оваа појава особено се манифестира кога зборот од јазикот давател има иста форма како оној од јазикот примател. Така, францускиот глагол *réaliser* «rendre réel» добива ново значење «se rendre compte».

Во деветтото поглавје од првата глава авторот го разгледува прашањето за природата на заемките. При тоа ја наведува поделбата на Шантал Бушар која разликува два вида на заемки: *свесна* и *несвесна заемка*. Свесната заемка сè уште во себе ја чува фонетската компонента на јазикот-давател, а најчесто ја чува и нејзината оригинална графија, иако постои можност таа да претрпела мала фонетска адаптација во јазикот-примател. М-р Николовски ја пренесува споредбата што ја прави Бушар меѓу Франција и Квебек во однос на свесните заемки. И во Франција во минатото и во Квебек свесните заемки трпеле брза и силна фонетска адаптација и се пофранцузиле. Но во последните децении, тежнението кон голема фонетска адаптација се намалува, со оглед на сè поголемото изучување на англискиот јазик и на феноменот на глобализацијата. Меѓутоа, во Квебек, за разлика од Франција, обично со текот на времето заемката се заменува со француски збор. Во групата на несвесни заемки, влегуваат според Бушар семантичките заемки и калките, но тие не се предмет на проучување на оваа докторска дисертација. Освен оваа класификација, Бушар предлага и поделба на заемките на: *материјална заемка* (ги означува предметите) и *културна заемка* (ги означува обичаите, идеите, концептите, однесувањето на луѓето).

Во десеттото поглавје авторот ги разгледува поимите *англицизам*, *американизам* и *бритицизам*. Додека во минатото немало потреба да се прави разлика меѓу последните два поима затоа што најголемиот дел од она што дошло во францускиот јазик дошло преку британските острови, во дваесеттиот век ситуацијата се менува и најголемиот дел на англицизми се всушност американизми дојдени преку американската варијанта на англискиот јазик. М-р Николовски се задржува понатаму на опсегот на поимот *англицизам*. Постојат, имено, и дефиниции кои многу пошироко го сфаќаат односниот поим. Така, како што наведува авторот, за Мелани Мизанчук англицизам е секој термин кој се употребува во францускиот јазик, а произлегува од англискиот. Во нив таа ги вбројува целосно позајмените зборови (*leader, tycoon, Kleenex*), зборови кои претрпеле правописни промени (*week-end, no man's land, looser*), француски термини коишто под влијание на англискиот јазик го прошириле своето значење (*réaliser > se rendre compte, contrôler*), изведен збор кој е создаден во францускиот јазик врз основа на англиски збор (*médias > médiatique; kidnapper > kidnappeur*), термин кој е создаден во францускиот јазик со англиски елементи (*brushing, recordman*) и збор кој е составен од француски елементи, но со збороред кој е својствен на англискиот јазик (*station-service, vidéo-club*). Освен овие дефиниции треба да се спомене и онаа нормативната што ја наведува м-р Николовски, а која се среќава на пр. во речникот *Petit Robert* од 1993 г. кадешто со ознаката ANGL. се означува *англиски збор [...] од какво и да е потекло, кој се употребува во францускиот јазик и се критикува како штетна или непотребна заемка (оваа ознака не стои пред англиските зборови коишто долго време и веќе вообичаено се употребуваат во францускиот јазик)* (стр. 51).

На расправата за поимот *franglais* му е посветено единаесеттото поглавје од првата глава. Авторот наведува дека овој термин кој означува таква употреба на францускиот јазик, при што се чувствува силно англиско влијание (во лексиката, во синтаксата), бил воведен во доцните 50 - ти години на XX век и станал посебно популарен по објавувањето во 1964 г. на книгата на Robert Etienne: *Parlez-vous franglais?* Оваа книга поттикнала голема дебата во француското општество во однос на англицизмите што се присутни во францускиот јазик. Иако не е научна студија, книгата на Етиамбл, со ироничен тон, ги подложува на потсмев оние Французи кои во својот говор претерано користат англиски зборови и изрази.

Последното, дванаесеттото поглавје од првата глава е посветено на проблемот на контактот на јазиците и јазичните интерференции. Јазичното позајмување се вр-

зува за контактната лингвистика, како релативно понова гранка на лингвистиката. Инаку, самите два горни поима добиле свое систематско претставување во трудовите на американскиот лингвист Вајнрајх во шеесеттите години на минатиот век. Кај двојазичните говорители кај кои два јазика се наоѓаат во контакт, влијанието на едниот јазик врз другиот е толкаво што во едниот јазик се јавува воведување на туѓи елементи од другиот јазик, односно се појавуваат фонетски, синтаксички и лексички интерференции. При интензивен јазичен контакт меѓу два јазика, како што наведува м-р Николовски, *не се отфрла интерферираната форма од странскиот јазик, односно, заемката, туку напротив се намалува критичниот однос кон неа и започнува да се интензивира нејзината употреба во повеќе искази. Повторувањето на истата заемка опстојува заради нејзината јазична мимикрија која влијае врз говорителите кои немале никаков директен контакт со јазикот од кадешто произлегува заемката. Доколку се зачести нејзината употреба, тогаш заемката станува редовен елемент во јазикот на една јазична заедница* (стр. 61).

ВТОРАТА ГЛАВА од дисертацијата претставува анализа на заемката од социокултурен аспект. Во првото поглавје од втората глава, м-р Николовски дава преглед на разни дефиниции на **помот култура**, наведувајќи неколку речници како и неколку автори (Едвард Тејлор, Доминик Волтон, Едгар Морен, Радмила Ѓорѓевиќ, Ранко Бугарски).

Во второто поглавје од втората глава, авторот се задржува на **поврзаноста меѓу јазикот и културата**. Откако ќе констатира дека *јазикот и културата заемно си влијаат, (односно дека) граматиката и лексичките структури го отсликуваат светот како што и нашето разбирање за светот се отсликува преку нашиот говор* (стр. 70), авторот се задржува посебно на Сапир-Ворфовата хипотеза која извршила силно влијание во лингвистичките и во антрополошките проучувања.

Поврзаноста меѓу јазикот и општеството е предмет на третото поглавје од втората глава. Авторот прави преглед на истражувањата во лингвистиката кои ги земале предвид општествените процеси во елаборирањето на лингвистичките ставови за разни области од лингвистиката. Во тој преглед се застапени ставовите на неколку познати лингвисти (Меје, Лабов, Бернштајн), а се претставуваат и одредени моменти од конституирањето на социолингвистиката како наука.

Четвртото поглавје од втората глава се фокусира на прашањето на **англискиот како јазик-давател**. Авторот констатира дека англискиот јазик почнува да влијае сериозно врз другите европски јазици почнувајќи од крајот на 17 и почетокот на 18 век. Влијанието најпрвин го трпи францускиот јазик низ кои англиските зборови навлегуваат и во другите јазици, посебно во италијанскиот. Во 19 век, англиските заемки навлегуваат, како што наведува авторот, во скоро сите европски јазици. Англиското јазично продирање се изведува било директно (поради географска близина, културни, економски, социјални и политички односи) или индиректно преку други јазици-посредници. Авторот се повикува на проектот *The English Element in the European Languages* на хрватскиот лингвист Рудолф Филиповиќ кој утврдил, врз основа на анализа на англиските лексички заемки во околу 20 европски јазици, дека просечниот број на заемки се движи од 1500 до 2000.

Петтото поглавје од втората глава ги анализира **факторите за ширење на англицизмите во другите јазици**. М-р Николовски ја користи анализата на Клод Тришо (Claude Truchot), кој во својата книга *L'anglais dans le monde contemporain* ги izdelува следните фактори: *економски фактори* (САД имаат најсилна поединечна економија во светот), *културни фактори* (САД имаат главна позиција во произ-

водството на културни производи), *политички фактори* (САД се прва политичка и воена сила во светот), *јазични фактори* (субјективни ставови и предрасуди за јазичите, јазична норма, јазична близина, јазична кохезија, број на јазични говорители).

Анализата на **француското општество од 1945 до 2005 година** е темата на шестото поглавје од втората глава. Франција излегува како победник од Втората светска војна заедно со другите сојузници, но со петгодишна германска окупација. Франција ги губи последните колонии, а поради брзата индустријализација и обнова на земјата доаѓа работна сила од разни земји и особено од поранешните колонии. По период на економски раст и благосостојба доаѓа период на кризи и на невработеност. Проблемите со емигрантите се заоструваат како на социјален така и на културен, цивилизациски и религиски план. Селското население во голем дел преминува во градовите, а напуштањето на тешките индустрии создава огромна маса на невработени. Францускиот модел на интеграција на странците се покажува како не сосема ефикасен. Проблемите со светскиот исламски фундаментализам се одразуваат и во француското општество. Се разликува и концептот на националниот идентитет граден на силниот централизиран модел на француската нација. Франција успева да се реструктурира на технолошки план (аеронаутика, транспортни средства) со силен развој на нуклеарната енергија (цивилна и воена). Демократизацијата на општеството носи изедначување на правата на жените со оние на мажот и ослободување од одредени стеги (употреба на контрацепцијата, легализација на абортусот, релативизација на брачните заедници) како и подобрување на политичките и социјалните права (гласачко право на 18 години, 35-часовна работна недела), поширок опфат на населението во сите степени на образование, развој на медиумите и на културните добра. Во тие рамки и францускиот јазик ги следи промените во француското општество но и во светот. Француската држава создава институции кои се задолжени да бдеат над развојот на францускиот јазик и да го штитат француското општество од претеран наплив на англиски зборови. Франкофонските земји се организираат во Меѓународната организација на франкофонијата, во која членува и Република Македонија, а францускиот јазик се промовира во меѓународната употреба.

Вториот дел од докторската дисертација носи наслов **Анализа на англиските лексички заемки во францускиот јазик**. Тој содржи една единствена ТРЕТА ГЛАВА, која е посветена на **областите на анализа на англиските лексички заемки во францускиот јазик**. Оваа глава е клучна во рамките на докторската дисертација, затоа што во неа м-р Николовски ги спроведува принципите за кои зборува во првиот дел, а кои се сведуваат на двата атрибута од поднасловот на трудот: *лингвистички и социокултурен аспект*. Анализата на 1170 англиски лексички заемки во францускиот јазик е спроведена по области или по центри на интерес. За таа цел, авторот го позајмува моделот на францускиот лингвист Жан Турније кој во повеќе свои дела предлага поделба на заемките во 6 главни области: 1. општествени и хуманитарни области; 2. природни и технички области; 3. Уметност; 4. секојдневен живот; 5. спортови и слободни активности; 6. разно. Секоја од првите пет области има и свои подобласти, а овие, пак, понатаму содржат свои подобласти. На тој начин постои голем број на области кои се хиерархиски организирани.

Секоја англиска лексичка заемка во францускиот јазик е обработена во посебна лексичка статија којашто содржи одреден број на признаци. Што ќе рече дека единиците се обработени според методологијата на полиња (признаци), што претставува обработка во вид на база на податоци со тоа што, за жал, корпусот не е обработен во вистинска база на податоци. Лексичките статии содржат 14 полиња битни за анализата и описот на заемките, и тоа: **ГРАФИЈА, ИЗГОВОР, ВЗГК** (видови зборови и нивната

граматичка категорија), **РОД, SA** (единици без забележана година на навлегување во францускиот јазик), **ДЕФИНИЦИЈА, ПРИМЕР, З/Д** (единици со две или повеќе значења или дефиниции кои припаѓаат на две или повеќе области), **FF** (адаптираните, приспособени, пофранцузени форми во францускиот јазик), **ND** (брендови, односно трговските марки кои претставуваат знак, симбол, име, број, услуга, личност или производ), **NPR** (сопствени именки кои служат како име на човек, животно, географски поим, држава, град, река, планина, регион итн.), **ИЗ** (изведенки, односно изведените зборови кои настанале од постојниот збор во англискиот јазик или, пак, изведените зборови во францускиот јазик кои се образуваат врз основа на англиските лексички заемки), **ПЗ** (веќе постојни зборови во францускиот јазик или се образувани како неологизми непосредно по навлегувањето на заемките и по значење се еквивалентни или мошне блиски на позајмените англиски лексички заемки), **ОЦЕНА НА ЗАЕМКАТА** и **ПРЕДЛОГ ЗА ЗАМЕНА** (извор и тоа најчесто Commission générale de terminologie et de néologie за Франција или Office québécois de la langue française за Квебек, кој предлага француски термин за замена на англискиот). Освен тоа, во секоја лексичка статија се даваат и изворите од корпусот во кои таа се сретнува, како и изворите за разните форми и дефиниции на заемките.

При обработката на лексичките заемки по области се следи следнава структура: под а) се дава најпрвин групно резиме за заемките од дадена област во однос на погоренаведените признаци и под б) се нуди опис на развојот и состојбата во дадената област во англофонскиот свет, особено во САД. Секако дека овој втор дел претставувал дополнително ангажирање на авторот м-р Зоран Николовски кој се потрудил да прибере податоци за најразлични области од човековото живеење (од лингвистиката па сè до туризмот и риболовот).

ЗАКЛУЧОКОТ ги содржи резултатите до кои дошол кандидатот во своето истражување и тие можат да се резимираат во следново: Корпусот го сочинуваат вкупно 1170 единици. Најголем број или **498** единици, односно **42, 56%** има во одделот **природни и технички области**, на второ место се наоѓа одделот **општествени и хуманитарни области** со **232** или **19, 83%** од вкупниот број единици во корпусот, а на трето место се наоѓа областа **секојдневен живот** со **159** единици или **13, 59 %** од вкупниот број единици во корпусот. На четврто место се наоѓа областа **уметност** со **127** или **10, 85 %** од вкупниот број единици во корпусот, на петто место се наоѓа областа **спортови и слободни активности** со **89** единици или **7, 61%** од вкупниот број единици во корпусот и на последно шесто место се наоѓа областа **разно** со **65** единици или **5, 56 %** од вкупниот број единици во корпусот.

Другите резултати што м-р Николовски ги презентира во заклучокот се следниве: со колебања во граfiјата се јавуваат **77** единици (**6,58%**), колебања во изговорот има кај **122** единици (**10,43%**), најголем број на лексички единици се именките или вкупно **1068** единици (**91,28%**), пофранцузени или целосно адаптирани англиски лексички заемки има вкупно **224** единици (**19,15%**), бројот на единици од кои се произвеле изведенки изнесува **180** единици (**15,38%**). Интересен е и податокот дека од вкупниот број заемки (**1170**) во *Службениот весник на Франција (Journal Officiel de la République française)* се објавени предлози за замена на англиските заемки вкупно **281** единица (**24,01%**), додека во *Големиот термилошки речник* за Квебек (*Grand dictionnaire terminologique*) се предложени **305** единици за замена на англиските заемки (**26,07%**).

Заклучокот завршува со табела во која е даден нумерички преглед на заемките во францускиот јазик, и тоа: во редовите, вкупно **6**, се дадени општите области на заем-

ките, додека во колоните, вкупно 10, се прикажани 9 признаци и бројот на заемки за секоја општа област.

Пред крајот од дисертацијата се поместени две библиографии, и тоа: БИБЛИОГРАФИЈА со вкупно 171 единица и БИБЛИОГРАФИЈА НА КОРПУСОТ (заедно со скратеници за одредени извори) со вкупно 69 единици, од кои 41 се извори на интернет.

Дисертацијата завршува со ИНДЕКС НА ОБРАБОТЕНИ ЛЕКСИЧКИ ЗАЕМКИ, во кој се поместени сите лексички заемки придружени со бројот на страницата на која се обработени.

ЗАКЛУЧОК

Имајќи го предвид гореизнесеното, сметаме дека докторската дисертација **АНГЛИСКИТЕ ЛЕКСИЧКИ ЗАЕМКИ ВО ФРАНЦУСКИОТ ЈАЗИК од 1945 до 2005 година (лингвистички и социокултурен аспект)** претставува придонес во проучувањето на односите меѓу францускиот и англискиот јазик низ призмата на лексичките заемки што француското општество ги установило во својот јазик под влијание особено на американското општество и донекаде на британското. Ширината на зафатот, минуциозноста во истражувањето, како и прегледноста на резултатите, се главните карактеристики на оваа дисертација. Овој труд на очигледен и убедлив начин го предочува влијанието што англискиот јазик од втората половина на XX век го има извршено врз францускиот јазик на полето на лексиката и тоа во сите сфери од човековото живеење. Дисертацијата се одликува како со теориска така и со практична вредност: со теориска, зашто авторот ја докажува на дело поврзаноста меѓу јазикот, културата и општеството и со практична, зашто читателот во своите раце добива детален опис на англиските лексички заемки во францускиот јазик од 1945 до 2005 година.

Слободни сме на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје да му предложиме да го прифати извештајот за докторската дисертација и да го повика м-р Зоран Николовски на усна одбрана.

Рецензентска комисија

1. Д-р Звонко Никодиновски, редовен професор, с.р
2. Д-р Маргарита Велевска, редовен професор, с.р.
3. Д-р Мирјана Алексоска-Чкатроска, вонреден професор, с.р.
4. Д-р Ирина Бабамова, вонреден професор, с.р
5. Д-р Зозе Мургоски, редовен професор, с.р

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК (ВО СИТЕ ЗВАЊА) ЗА СЛЕДНИВЕ НАУЧНИ ОБЛАСТИ (ДИСЦИПЛИНИ): СОЦИЈАЛНА РАБОТА (ВО ЗДРАВСТВО, ОБРАЗОВАНИЕ, СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА И ДРУГО), МЕТОДИКИ НА СОЦИЈАЛНА РАБОТА (ПОЕДИНЕЦ, ГРУПА, ЛОКАЛНА ЗАЕДНИЦА) И МЕТОДОЛОГИЈА И СТАТИСТИКА НА СОЦИЈАЛНИ ИСТРАЖУВАЊА, НА ФИЛОЗОФСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Со одлука на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, донесена на XXIV редовна седница одржана на 16.2.2012 година, избрани сме за членови на Рецензентската комисија за изготвување реферат за избор на наставник (во сите звања) на Институтот за социјална работа и социјална политика на Филозофскиот факултет во Скопје.

На распишаниот конкурс од страна на Филозофскиот факултет на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, објавен во „Дневник“ од 15.12.2011 за избор на еден наставник (во сите звања) за следниве научни области (дисциплини): социјална работа (во здравство, образование, социјална заштита и друго), методики на социјална работа (поединец, група, локална заедница) и методологија и статистика на социјални истражувања се пријави само кандидатката д-р Софија Арнаудова. По разгледувањето, проучувањето и оценувањето на целокупната доставена документација, Рецензентската комисија во состав: **проф. д-р Сунчица Димитријоска, доц. д-р Иван Трајков и проф. д-р Весна Димитријевска** има чест на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје да му го поднесе следниов

ИЗВЕШТАЈ

Кандидатката Софија Арнаудова е родена во Скопје на 28.9.1982 година. Основното и средното образование го завршила во Скопје, со континуиран одличен успех како првенец на генерацијата. По завршувањето на средното образование се запишала на Институтот за психологија на Филозофскиот факултет во Скопје, и студиите ги завршила со просечен успех 9,82. Како **најдобар студент** во завршната година на студии во текот на учебната 2004/2005 година на Филозофскиот факултет, од страна на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ ѝ била доделена наградата „26 јули - Франк Манинг“.

По завршувањето на додипломските студии, кандидатката се запишала на **посидиџломски студии** на Институтот за социјална работа и социјална политика кои ги завршила со одбрана на магистерскиот труд со наслов: **Испитување на нивојто на емоционалност, алтруизам и асертивност со примена на мултимедијоска интерактивност кај студентите од помајалешните насоки** со просечна оценка 9,87, по што се здоби со научен степен магистер по социјална политика, а во ноември 2011 година го одбрала докторскиот труд на тема **Насилство врз децата извршени во установите за социјална заштита**.

Паралелно со нејзиното школување, почнувајќи од основното образование, па до денес, активно се посветила и на изучувањето на странските јазици и денеска активно ги користи: *англискиот, германскиот, албанскиот и ирчкиот јазик*.

На совладувањето на компјутерските вештини им се посветила уште од основното училиште, а денеска успешно ги користи апликативните програми: Microsoft Office™ tools (Word™, Excel™ and PowerPoint™); SPSS (Statistical Package for Social Sciences); Internet.

Наставно-образовна дејност

Д-р Софија Арнаудова работи на Институтот за социјална работа и социјална политика од 2004 година, прво како демонстратор, а потоа од 2005 како помлад соработник. Во изминатиот период, д-р Софија Арнаудова успешно ги изведуваше вежбите со студентите по предметите психосоцијален развој 1 и 2, социјална работа со деца и млади во ризик, социјална работа со стари лица, социјална работа со малолетни деликвенти, методологија со статистика на социјални истражувања, квалитативни истражувања, недирективно советување, супервизија и евалуација во социјална работа, социјална геронтологија, сетоди во социјална работа, социјална работа со лица со посебни потреби, менаџмент на случај, тимска работа, терапевтски техники и вештини во социјална работа и системски пристап во социјална работа.

Како магистер на социјална политика, беше член на Комисија за оцена и одбрана на дипломски работи на 330 студенти. Освен директното учество во наставата, за нејзиниот ангажман како карактеристични се реализирани консултации со студентите.

Согласно со член 10 и 11 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник, бр.173, од 1 август 2011 година), кандидатката д-р Софија Арнаудова од наставно-образовната дејност остварила 136,5 поени и со тоа го надминала минималниот број поени (20) што треба да ги оствари за да биде избрана во звањето доцент.

Научноистражувачка дејност

Кандидатката д-р Софија Арнаудова, како што може да се види од приложената биографија, има остварено импозантна научноистражувачка дејност. Таа се јавува како учесник во голем број проекти со истражувачки и апликативен карактер, фокусирајќи се на социјалната работа и на методологијата и статистиката на социјалните дејности. Кандидатката, како психолог по вокација, беше насочена кон проучување на нови научни подрачја, што заслужува посебно признание. Притоа нејзината активност освен кон теоретските, беше насочена и кон истражувачките димензии на социјалната работа.

Анализата на трудовите на кандидатката д-р Софија Арнаудова ја покажува нејзината максимална продлабоченост и способност за темелна елаборација на секој истражувачки проблем со јасни белези на научниот пристап. Секоја од

публикаците јасно потврдува дека кандидатката е врвен познавач на својот научноистражувачки проблем и научната област посочена во изборот.

Посебно значаен труд на кандидатката д-р Софија Арнаудова е нејзината докторска дисертација под наслов **Насилство врз децата згрижени во установите за социјална заштита**, мошне квалитетен научен труд, оригинален по својот карактер, со сложен предмет на проучување што бара солидни познавања не само од социјалната работа, туку и од други сродни научни дисциплини. Кандидатката д-р Софија Арнаудова, оценувајќи ја важноста на оваа тема, во својата докторска дисертација сериозно го разгледува прашањето за **насилството врз децата сместени во установите за социјална заштита**.

Докторската дисертација на д-р Софија Арнаудова претставува научно-емпириска студија во која се разгледуваат видовите на насилни искуства на кои се изложени децата кои живеат во установите за социјална заштита, зачестеноста на тие искуства и нивните предизвикувачи, нивото на агресивност како и стратегиите за соочување со стрес што ги користат испитаниците.

Докторската дисертација на д-р Софија Арнаудова претставува значајна емпириска студија која има своја научна вредност. Дисертација нуди научно засновани информации кои можат да се искористат за нови истражувачки цели, а на вработените во установите за социјална заштита, пак, им дава можност да ги користат во својата практична работа новите и проверени инструменти.

Темата е разгледувана и осмислена низ призмата на познати релевантни теоретски гледишта и врз основа на емпириски наоди што се добиени во претходни истражувања со широк дијапазон на релевантни научни сознанија и наоди за правната рамка, за насилството како појава, агресивноста и стратегиите за соочување со стресот.

Кандидатката земала учество во бројни научноистражувачки конференции. Од проектната активност на кандидатката, како позначајни ќе ги истакнеме нејзините улоги во следниве проекти од кои повеќето имаат меѓународен карактер:

Труд објавен во зборник на трудови на високообразовна институција:

Стратегии за соочување со стрес кај деца згрижени во установи за социјална заштита (2011) Во: Годишен зборник бр. 64, Филозофски факултет, Скопје

Во трудот кандидатката детално го дефинира поимот стрес низ анализа на современата психолошка наука и популарната литература, согледувајќи го стресот како внатрешна и надворешна состојба на организмот, но и како интеракцијата меѓу личноста и средината, заклучувајќи дека децата најчесто ја користат стратегијата насочена кон решавање на проблемот, а најмалку стратегијата насочена кон емоции.

Во трудот **Животните майми - техника на интервенција во клиничката социјална работа (2009)** (стр. 532-545) (во: Годишен зборник бр. 62, Филозофски факултет, Скопје) кандидатката ги анализира животни мапи као терапевтска техника во клиничката социјална работа која ги насочува индивидуите или групите во разгледувањето на својот живот во минатото, сегашноста и иднината, при тоа фокусирајќи се на тоа што го имаат кон себе, кон другите, кон своите способности на сфаќањето. Кандидатката заклучува дека овие техники се уште се неистражувано подрачје кое има вредности како терапевтски инструмент.

Во трудот *Улогата на обука на студентите во стекнување со компетенции за помагателна дејност* (2008) (во: *Годишен зборник бр. 61, Филозофски факултет, Скопје* (стр. 523-537) кандидатката забележува отсуство на податоци во однос на социјалните вештини кои треба да ги поседуваат припадниците на помагателни професии (психолози, социјални работници, педагози и дефектолози), кој претставува проблем. Во исто време ја афирмира идејата за редизајнирање на студиските програми за помагателните професии во насока на создавање можности во текот на студирањето активни студентите да стекнат компетенции за професионално извршување на активности во рамките на помагателните професии.

За одбележување е учеството на кандидатката д-р Софија Арнаудова со реферат на следниве научно/стручни собири во земјата и во странство, каде што темите кои ги анализира се мобингот, насилството, психосоцијалната интервенција и кризата на идентитети.

16-17. 10. 2009. Working with gifted students in schools, Прва Меѓународна конференција – Надарениите и талентираниите креативни професионалци (теорија и практика), 16-17.10. 2009, Охрид, Македонија. Во трудот **кандидатката** го анализира занемарувањето на емоциите на талантираните ученици и можните начини за сретнување со емоциите на талантираните ученици, од страна на наставникот или родителот.

31.10-1.11.2007: Психички проблеми и нарушувања кај децата-жртви на насилство во семејството, XIII Октобарски сусреќи у социјалној заштити, Породично насилство, емпатија и професионализам помагаача, Ниш, Србија. Во трудот кандидатката го елаборира насилството во семејството, особено насилството врз децата. Потенцира дека насилството е често составен дел на воспитните методи на родителите кое остава сериозни последици врз психичкиот развој и појава на психички нарушувања кај децата.

Во трудот **Алтруизам, емпатија и самопоштовање код студената помагача и административног усмерења, XIII Октобарски сусреќи у социјалној заштити, Породично насилство, емпатија и професионализам помагаача, 31.10-01.11.2007, Ниш, Србија,** кандидатката ги анализира алтруизмот, емпатијата и самопочитувањето кај студентите укажувајќи на разлики помеѓу студентите на помагателните професии и оние со административно насочување.

На поголем дел од конференциите на кои учествувала д-р Арнаудова со свое излагање, биле објавени и апстракти.

Согласно со член 10 и 11 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник, бр.173, од 1 август 2011 година), кандидатката д-р Софија Арнаудова од научноистражувачката дејност оствари вкупно 93,4 поени и со тоа повеќекратно го надмина минималниот број поени (20) што треба да ги оствари за да биде избрана во звањето доцент.

Стручно-апликативна дејности

Во стручно-апликативната активност на д-р Софија Арнаудова може да се издвојат неколку активности, а особено е значајно што кандидатката реализирала многубројни експертски активности, од кои ги издвојуваме интензивните активности како едукатор:

- 2011: Mentoring Program Technical assistance for the Centre for Social Work in Skopje in the support to juveniles in conflict with the law, UNICEF;
- 01.11.2010-going on: Prevention of violence behaviour in primary schools, UNICEF, Algoritam Center;
- 2008-2009: Летната и Зимска школа за човекови права, Хелсиншки комитет, Охрид.

Својата стручност д-р Арнаудова ја докажала и преку учество во реализацијата на интензивни тренинзи за врсничка едукација, социјалните права, еднакви образовни можности за децата Роми и комуникациски вештини.

Контекст на нејзините заложби е подобрување на положбата на жени посебно жртви на трговија со луѓе. Забележително е нејзините искуства како надворешен евалуатор во 2006 година, Stop and Think, prevention of Human Trafficking in Macedonia and Kosovo, IOM, како и истражувач во два проекта:

- 2006: Study about human trafficking with children in Republic of Macedonia, UNICEF;
- 2005: Institutional care of children victims of violence, UNICEF.

Освен ангажирањето во потесното стручно подрачје во кое се имплементирани теоретските сознанија, д-р Софија Арнаудова реализирала и други професионални и општествени дејности (од поширок интерес), со кои придонесе за афирмирање на социјалната работа и социјалната политика во земјата и во странство.

Кандидатката е вклучена во активностите на невладиниот сектор како член на бордот на Здружението за поддршка и помош на деца и семејства под ризик – „За среќно детство“.

Согласно со член 10 и 11 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник, бр.173, од 1 август 2011 година), кандидатката д-р Софија Арнаудова го надмина минималниот број поени (5) што треба да ги оствари за да биде избрана во звањето доцент, освојувајќи 13 поени.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Членовите на Рецензентската комисија констатираат дека кандидатката д-р Софија Арнаудова, асистент на Институтот за социјална работа и социјална политика, постигнала значителни резултати во наставно-образовната, научно-истражувачката и стручно-апликативната дејност. Исто така, констатираат дека се работи за личност која е во постојан научноистражувачки подем за што потврда се бројните домашни и меѓународни ангажмани во кои кандидатката на мошне успешен начин ги поврзува теоретските и апликативните знаења и дава личен придонес во градењето на системите и политиките од нејзините стручни области. Докажана е како автор на трудови, преку кои најдиректно ја демонстрира својата научна и стручна компетентност од тие области. Активно е ангажирана во апликативните дејност преку која ја демонстрира применливоста на научните сознанија во практиката и ја популаризира социјалната работа како наука.

Согласно со член 10 и 11 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник, бр.173, од 1 август 2011 година), кандидатката д-р Софија Арнаудова, постигнувајќи вкупно **242,9** поени, го надмина минималниот број поени по сите основи што треба да ги оствари за да биде избрана во звањето доцент.

Врз основа на изнесеното, како членови на Рецензентската комисија, имаме чест и задоволство да му предложиме на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, кандидатката д-р Софија Арнаудова да биде избрана во звањето доцент по научните области: социјална работа (во здравство, образование, социјална заштита и друго), методици на социјална работа (поединец, група и локална заедница) и методологија и статистика на социјални истражувања.

Рецензентска комисија

1. Проф. д-р Сунчица Димитријоска, с.р.
2. Доц. д-р Иван Трајков, с.р.
3. Проф. д-р Весна Димитријевска, с.р.

Скопје, 28.3.2012

ОБРАЗЕЦ
КОН ИНВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: д-р Софија Митко Арнаудова

Институција: Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Филозофски факултет, Институт за социјална работа и социјална политика

Научна област: социјална работа (во здравство, образование, социјална заштита и друго), методики на социјална работа (поединец, група, локална заедница) и методологија и статистика на социјални истражувања.

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Социјална психологија (3+1 * 4 ируџи), 2005/06	2,4
2.	Недирективно советување (2+1 * 2 ируџи), 2005/06	1,2
3.	Социјална психологија (3+1 * 4 ируџи), 2006/07	2,4
4.	Недирективно советување (2+1 * 2 ируџи), 2006/07	1,2
5.	Социјална геронтологија (4+2 * 2 ируџи), 2006/07	2,4
6.	Тимска работа (3+1 * 2 ируџи), 2006/07	1,2
7.	Социјална работа со малолетни престапници (3+1 * 2 ируџи), 2006/07	1,2
8.	Методи на социјална работа (4+2 * 1 ируџа), 2006/07	1,2
9.	Социјална психологија (3+1 * 4 ируџи), 2007/08	2,4
10.	Недирективно советување (2+1 * 2 ируџи), 2007/08	1,2
11.	Системски пристап во социјална работа (2+1 * 1 ируџа), 2007/08	0,6
12.	Социјална геронтологија (4+2 * 2 ируџи), 2007/08	2,4
13.	Тимска работа (3+1 * 2 ируџи), 2007/08	1,2
14.	Социјална работа со малолетни престапници (3+1 * 2 ируџи), 2007/08	1,2
15.	Методи на социјална работа (4+2 * 1 ируџа), 2007/08	1,2
16.	Социјална психологија (3+1 * 4 ируџи), 2008/09	2,4
17.	Недирективно советување (2+1 * 2 ируџи), 2008/09	1,2
18.	Системски пристап во социјална работа (2+1 * 1 ируџа), 2008/09	0,6
19.	Социјална геронтологија (4+2 * 2 ируџи), 2008/09	2,4
20.	Тимска работа (3+1 * 2 ируџи) 2008/09	1,2
21.	Социјална работа со малолетни престапници (3+1 * 1 ируџа), 2008/09	0,6
22.	Социјална работа со лица со посебни потреби (3+1 * 1 ируџа), 2009/10	0,6
23.	Психосоцијална интервенција во заштита на ментално здравје (4+2 * 2 ируџи), 2008/09	2,4
24.	Методи на социјална работа (4+2 * 1 ируџа), 2008/09	1,2
25.	Методологија на социјални истражувања (4+1 * 3 ируџи), 2008/09	1,8

26.	Квалитативни истражувања (2+1 * 2 ĩpyĩu), 2008/09	1,2
27.	Психосоцијален развој 1 (3+2 * 3 групи), 2009/10	3,6
28.	Психосоцијален развој 2 (3+2 * 3 групи), 2009/10	3,6
29.	Недирективно советување (2+1 * 2 ĩpyĩu), 2009/10	1,2
30.	Системски пристап во социјална работа (2+1 * 1 ĩpyĩa), 2009/10	0,6
31.	Социјална геронтологија (4+2 * 2 ĩpyĩu), 2009/10	2,4
32.	Тимска работа (3+1 * 2 ĩpyĩu), 2009/10	1,2
33.	Социјална работа со малолетни престапници (3+1 * 2 ĩpyĩu), 2009/10	1,2
34.	Психосоцијална интервенција во заштита на ментално здравје (4+2 * 2 ĩpyĩu), 2009/10	2,4
35.	Методи на социјална работа (4+2 * 1 ĩpyĩa), 2009/10	1,2
36.	Методологија на социјални истражувања (4+1 * 3 ĩpyĩu), 2009/10	1,8
37.	Квалитативни истражувања (2+1 * 2 ĩpyĩu), 2009/10	1,2
38.	Психосоцијален развој 1 (3+2 * 3 групи), 2010/11	3,6
39.	Психосоцијален развој 2 (3+2 * 3 групи), 2010/11	3,6
40.	Социјална работа со деца и малди во ризик (3+2 * 2 ĩpyĩu), 2010/11	2,4
41.	Недирективно советување (2+1 * 2 ĩpyĩu), 2010/11	1,2
42.	Системски пристап во социјална работа (2+1 * 1 ĩpyĩa), 2007/08	0,6
43.	Социјална геронтологија (4+2 * 2 ĩpyĩu), 2010/11	2,4
44.	Тимска работа (3+1 * 2 ĩpyĩu), 2010/11	1,2
45.	Социјална работа со малолетни престапници (3+1 * 2 ĩpyĩu), 2010/11	1,2
46.	Психосоцијална интервенција во заштита на ментално здравје (4+2 * 2 ĩpyĩu), 2010/11	2,4
47.	Методи на социјална работа (4+2 * 1 ĩpyĩa), 2010/11	1,2
48.	Методологија на социјални истражувања со статистика (3+2 * 3 ĩpyĩu), 2010/11	3,6
49.	Психосоцијален развој 1 (3+2 * 3 групи), 2011/12	3,6
50.	Психосоцијален развој 2 (3+2 * 3 групи), 2011/12	3,6
51.	Социјална работа со деца и малди во ризик (3+2 * 2 ĩpyĩu), 2011/12	2,4
52.	Терпевтски техники и вештини во социјална работа (3+2 * 2 ĩpyĩu), 2011/12	2,4
53.	Супервизија и евалуација во социјална работа (3+2 * 2 ĩpyĩu), 2011/12	2,4
54.	Менаџмент на случај (3+2 * 2 ĩpyĩu), 2011/12	2,4
55.	Член на комисија за оцена и одбрана на дипломска работа: 330 дипломски x 0,1 поен	33
56.	Консултации со студенти: во просек 150 (студенти во семестар) * 0,002= 0,3; 13(семестри)*0,3	3,9
Вкупно		136,5

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1	Труд објавен во зборник на трудови на високообразовна институција: Стратегии за соочување со стрес кај деца згрижени во установи за социјална заштита (2011). Во: Годишен зборник бр. 64, <i>Филозофски факултет, Скопје</i> .	2
2	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор: Crises identity in the period of adolescents (2011) , Kosovska Mitrovica, Kosovo, Faculty of Philosophy (<i>co author Trajkov, I., Denkova, F.</i>)	2,4
3	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор: Value orientations at students in Faculty of Philosophy (2011) , Kosovska Mitrovica, Kosovo, Faculty of Philosophy (<i>co author Trajkov, I., Trajkova, V.</i>)	2,4
5	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир: Професионалне компетенције код запосленика у социјалној заштити, (2010) Во: <i>Socijalna zastita na raskrscu-lokalni odgovor globalnoj krizi</i> , Врњачка Бања, Србија	2
6	Труд објавен во зборник на трудови на високообразовна институција: Когнитивно бихејвиорален пристап – потекло, примена, критика (2010) (коавтор Денкова, Ф.). Во: Годишен зборник бр. 63, <i>Филозофски факултет, Скопје</i> .	1,8
7	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор: Incomplete inclusion of children of primary school age (7-14 years old) in primary education (2010) In: <i>Education and Values in the Balkan countries, No. 10</i> (co author Trajkov, I., Denkova, F.)	3
8	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир: Research about violence in residential institutions (2009) (589-594), In: <i>Psychology and violence in the society</i> , Faculty of Philosophy, Osijek, Croatia.	2
9	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир: Institutional assessment of the responsiveness of service	0,8

	providers to violence against children in Macedonia (2009) (611-627)), In: Psychology and violence in the society, Faculty of Philosophy, Osijek, Croatia	
10	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир: Psychosocial problems at children-victims of family violence (2009) (103-111). In: Psychology and violence in the society, Faculty of Philosophy, Osijek, Croatia (co author Trajkov, I., Denkova, F.).	1,4
11	Труд објавен во зборник на трудови на високообразовна институција: Животните мапи - техника на интервенција во клиничката социјална работа (2009) (стр. 532-545). Во: Годишен зборник бр. 62, Филозофски факултет, Скопје	2
12	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир: Working with gifted students in schools. (2009). Во: Надарените и талентираниите креатори на прогресот (теорија и практика), Педагошки факултет, Битола, Книга 2, (стр. 76-84) (Коавтор Денкова, Ф. Шурбановска, О)	1,4
13	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор: A role of the family and school in process of civilization on exceptional children (2009). In: The 5th International Balkan Education and Science Congress Papers, Vol. 2 (pp. 512-513) (co author Denkova, F., Trajkov, I.)	2,1
14	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор: Satisfaction from Teaching Methods in Lifelong Process in Macedonia (2008) In: Education and Values in the Balkan countries, No. 9 (pp. 541-548) (co author Trajkov, I.)	2,7
15	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор: Differences in outcomes between students studying in ECT system and students studying in traditional system. (2008) In: Education and Values in the Balkan countries, No. 9 (pp. 1199-1204) (co author Trajkov, I.)	2,7
16	Труд објавен во зборник на трудови на високообразовна институција: Улогата на обуките на студентите во стекнување со компетенции за помагателна дејност (2008). Во: Годишен зборник бр. 61, Филозофски факултет, Скопје (стр. 523-537)	2
17	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир: Altruism, empathy and self-esteem at students from helping and administrative studies (2007). In: Family violence, empathy	1,8

	<i>and professional work</i> , Vrnjacka Banja, Serbia (pp. 130-138) (Trajkov, I., Arnaudova, S.)	
18	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир: Psychical problems and disorders at children-victims of family violence , (2007 In: Family violence, empathy and professional work, <i>Vrnjacka Banja, Serbia</i> (pp. 92-100) (Trajkov, I., Arnaudova, S.)	1,8
19	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир: A role of the family and school in process of civilization on exceptional children (2007), In: European dimensions of reforms in the educational system, <i>Novi Sad, Serbia</i> (pp. 449-452) (Trajkov, I., Arnaudova, S.)	1,8
20	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир: Primary prevention of drug abuse among the adolescents (2006), In: <i>Mladost slomlenih krila</i> , Vrnjacka Banja, Serbia (pp. 30-42) (Arnaudova, S., Trajkov, I. and Tasevska-Belcovska, J.)	1,6
21	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир: Primary prevention of drug abuse among the adolescents, student assistance program in Macedonia (2006), In: <i>Mladost slomlenih krila</i> , Vrnjacka Banja, Serbia (pp. 43-49) (Trajkov, I., Arnaudova, S., and Tasevska-Belcovska, J.)	1,6
22	Учество на следниве научни /стручни собири со реферат (орална презентација): (40 усни презентации x 1 поен = 40 поени) 1. Mobbing and personal characteristics of employee, International Conference, 14-16.10.2011, Novi Sad, Serbia 2. Istrazivanje nasilja u ustanovama socijalne zastite, Days of applied psychology, 23-24.09.2011, Nis, Serbia 3. Efficacy, motivation and sources of stress at primary and secondary teachers, Days of applied psychology, 23-24.09.2011, Nis, Serbia 4. Psychosocial intervention, counselling and therapy of women victims of domestic violence hosted in shelter center, XX <i>Dani Ramiro i Zorana Bujasa</i>, <i>Filozofski Fakultet</i>, 07-09.04.2011, Загреб, Хрватска 5. Komparativno istrazivanje kvaliteta zivota osoba s dusevnim smetnjama u psihijatriskim bolnicama i u zajdenici, XX <i>Dani Ramiro i Zorana Bujasa</i>, <i>Filozofski Fakultet</i>, 07-09.04.2011, Загреб, Хрватска 6. Value orientations at students in Faculty of Philosophy, Scientific meeting, Faculty of Philosophy, 16-17.11.2010, Kosovska Mitrovica,	

Kosovo

7. **Crises identity in the period of adolescents**, Scientific meeting, Faculty of Philosophy, 16-17.11.2010, Kosovska Mitrovica, Kosovo
8. **Cognitive development in early, middle and late ages**, 16th October meetings in social protection, 28-29.10.2010, Nis, Serbia
9. **Extraversion, agreeableness, openness to experience and coping with stress on a sample of psychology students**, Days of applied psychology, 24-25.09.2010, Nis, Serbia
10. **Motivation and evaluation of Employees**, Days of applied psychology, 24-25.09.2010, Nis, Serbia
11. **Learning with computer and video games**, 13th International Conference- *ICT in the education of the Balkan countries*, 17-19.06.2010, Varna, Bulgaria
12. **Violence against children in institutions without parental care**, *South-East European Regional Conference of Psychology (SEERCP 2009), Paradigms, Schools, Needs and Achievements of Psychology in the Region*, 31.10-01.11.2009, Софија, Бугарија
13. **Професионалне компетенције код запосленика у социјалној заштити**, 15. *Okrobarske susrete u socijalnoj zaštiti, Socijalna zastita na raskrsu-lokalni odgovor globalnoj krizi*, 29-30.10.2009, Ниш, Србија
14. **Working with gifted students in schools**, *Прва Меѓународна конференција – Надарените и талентираните креатори на прогресот (теорија и практика)*, 16-17.10. 2009, Охрид, Македонија
15. **Incomplete inclusion of children of primary school age (7-14 years old) in primary education**, 12th International Conference- *Inclusive education in the Balkan countries: policy and practice*, 25-27.06.2009, Охрид, Македонија
16. **Exclusive education in secondary school**, 12th International Conference- *Inclusive education in the Balkan countries: policy and practice*, 25-27.06.2009, Охрид, Македонија
17. **The relationship between assertiveness and motive of achievement at high school students**, 19th *Ramiro and Zoran Bujas Days*, 23-25.04.2009, Загреб, Хрватска
18. **Social skills in psychology students**, 8th *Alps Adria Psychology Conference. Faculty of Arts*, 02.-04.10.2008, Љубљана, Словенија
19. **Research of Human trafficking in Republic of Macedonia-states and perspectives**, *Empiriska*

istraživanja u psihologiji, Filozofski Fakultet, 07.-08.02.2008, Белград, Србија

20. **Women addicted to alcoholism and their fears toward heterosexual relationship, family, friends and work**, *Empiriska istraživanja u psihologiji, Filozofski Fakultet, 07.-08.02.2008, Белград, Србија*
21. **Differences in the depressive condition at people who have developed a different type of alcohol addiction**, *Empiriska istraživanja u psihologiji, Filozofski Fakultet, 07.-08.02.2008, Белград, Србија*
22. **Emotionally valuable aspects of self concept in the adolescent period**, *XVIII Dani Ramiro i Zorana Bujasa, Filozofski Fakultet, 13-16.12.2007, Загреб, Хрватска*
23. **Scholarship and mentor benefits for Roma students-states and prospects**, *10th International Conference, Role of education in reduction of poverty on children in transitional countries, 15-16.11.2007, Белград, Србија*
24. **Differences in outcomes between students studying in ECT system and students studying in traditional system**, *9th International Conference, European Unification and Educational Challenges in the Balkans, 09-11.11.2007, Солун, Грција*
25. **Психички проблеми и нарушувања кај децата жртви на насилство во семејството**, *XIII Октобарски сусрети у социјалној заштити, Породично насилство, емпатија и професионализам помагача, 31.10-01.11.2007, Ниш, Србија*
26. **Altruizam, empatija i samopoštovanje kod studenata pomažućeg i administrativnog usmerenja**, *XIII Октобарски сусрети у социјалној заштити, Породично насилство, емпатија и професионализам помагача, 31.10-01.11.2007, Ниш, Србија*
27. **Understanding and assisting to the victims of human trafficking**, *Summer school 2007: Social work and clinical interventions, 17-22.06.2006, Дубровник, Хрватска*
28. **Emotional value aspects of the self-concept at high school students**, *Empiriska istraživanja u psihologiji, Filozofski Fakultet, 10-11.02.2007, Белград, Србија*
29. **Social work with children with emotional and behavioural problems**, *European dimensions of reforms in the educational system, 14-16.12.2006, Нови Сад, Србија*
30. **A role of the family and school in process of**

	civilization on exceptional children, <i>European dimensions of reforms in the educational system</i>, 14-16.12.2006, Нови Сад, Србија 31. Pojavni oblici nasilja nad djecom na ulici, <i>Psihologija i nasilje u suvremenom društvu</i>, <i>Filozofski fakultet</i>, 30.11-01.12. 2006, Осијек, Хрватска 32. Istrazivanja obiteljskog nasilja u Republici Makedoniji <i>Psihologija i nasilje u suvremenom društvu</i>, <i>Filozofski fakultet</i>, 30.11-01.12. 2006, Осијек, Хрватска 33. Obiteljsko nasilje nad ženama i mogućnosti pomaganje, <i>Psihologija i nasilje u suvremenom društvu</i>, <i>Filozofski fakultet</i>, 30.11-01.12. 2006, Осијек, Хрватска 34. Primary prevention of drug abuse among the adolescents, <i>XIII Октобарски сусрети у социјалној заштити</i>, <i>Младост сломљених крила</i>, 26-27.10.2006, Ниш, Србија 35. Primary prevention of drug abuse among the adolescents, student assistance program in Macedonia, <i>XIII Октобарски сусрети у социјалној заштити</i>, <i>Младост сломљених крила</i>, 26-27.10.2006, Ниш, Србија 36. Psychical and emotional disorder in the behaviour at children from families with violence, <i>Violence, crime and society meeting</i>, 27-29.09.2006, Софија, Бугарија 37. The role of the teachers and parents in teaching children with special education needs, <i>Fourth autumn conference for Teachers and Social workers in Education</i>, 18-23.09.2006, Китец, Бугарија 38. Compatibility into the structure of value system at pupils and their parents and teachers in Republic of Macedonia, <i>Balkan Society for Pedagogy and Education</i>, 29.06-02.07.2006, Букурешт, Романија 39. The family and the disturbance in the behaviour of adolescents, <i>Summer school 2006: Youth/Children and The World of Violence</i>, 11-17.06.2006, Дубровник, Хрватска 40. Autostereotypes and heterostereotypes at Macedonian and Albanian pupils, <i>XVII Dani Ramiro i Zorana Bujasa. Filozofski Fakultet</i>, 15-17.XII.2005, Загреб, Хрватска	
23.	Апстракт објавен во зборник на меѓународна конференција: 1. Mobbing and personal characteristics of employee, <i>International Conference</i>, 14-16.10.2011. Novi Sad, Serbia	15 x 1 = 15 поени

	2. Psychosocial intervention, counselling and therapy of women victims of domestic violence hosted in shelter center, XX <i>Dani Ramiro i Zorana Bujasa, Filozofski Fakultet</i>, 07-09.04.2011, Загреб, Хрватска 3. Komparativno istraživanje kvaliteta života osoba s duševnim smetnjama u psihijatrijskim bolnicama i u zatvornicima, XX <i>Dani Ramiro i Zorana Bujasa, Filozofski Fakultet</i>, 07-09.04.2011, Загреб, Хрватска 4. Istraživanje nasilja u ustanovama socijalne zaštite, Days of applied psychology, 23-24.09.2011, Nis, Serbia 5. Efficacy, motivation and sources of stress at primary and secondary teachers, Days of applied psychology, 23-24.09.2011, Nis, Serbia 6. Extraversion, agreeableness, openness to experience and coping with stress on a sample of psychology students, VI Days of applied psychology, 24-25.09.2010, Nis, Serbia 7. Motivation and evaluation of Employees, VI Days of applied psychology, 24-25.09.2010, Nis, Serbia 8. Social skills in psychology students, 8th <i>Alps Adria Psychology Conference, Faculty of Arts</i>, 02.-04.10.2008, Љубљана, Словенија 9. Education and practical work at students from helping professions, IV Days of applied psychology, november.2008, Nis, Serbia 10. Research of Human trafficking in Republic of Macedonia-states and perspectives, <i>Empiriska istraživanja u psihologiji, Filozofski Fakultet</i>, 07.-08.02.2008, Белград, Србија 11. Women addicted to alcoholism and their fears toward heterosexual relationship, family, friends and work, <i>Empiriska istraživanja u psihologiji, Filozofski Fakultet</i>, 07.-08.02.2008, Белград, Србија 12. Differences in the depressive condition at people who have developed a different type of alcohol addiction, <i>Empiriska istraživanja u psihologiji, Filozofski Fakultet</i>, 07.-08.02.2008, Белград, Србија 13. Scholarship and mentor benefits for Roma students-states and prospects, 10th <i>International Conference, Role of education in reduction of poverty on children in transitional countries</i>, 15-16.11.2007, Белград, Србија 14. Understanding and assisting to the victims of human trafficking: Social work and clinical interventions, 17-22.06.2006, Дубровник, Хрватска 15. Autostereotypes and heterostereotypes at Macedonian and Albanian pupils, XVII <i>Dani Ramiro i Zorana Bujasa, Filozofski Fakultet</i>, 15-17.XII.2005, Загреб, Хрватска	
	Вкупно	93.4

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
	Експертски активности 1. Едукатор: Mentoring Program Technical assistance for the Centre for Social Work in Skopje in the support to juveniles in conflict with the law, 2011, UNICEF. 2. Едукатор: Prevention of violence behavior in primary schools, 01.11.2010-going on, UNICEF, Algoritam Center. 3. Едукатор во Летната и Зимска школа за човекови права, 2008-2009, Хелсиншки комитет, Охрид. 4. Трениер за врничка медијација во Црвен крст, 8-11.4.2008, Струга. 5. Трениер за социјална правда, Еднакви образовни можности за децата Роми, СОРОС, 2008. 6. Трениер за комуникациски вештини, Еднакви образовни можности за децата Роми, СОРОС, 2007. 7. Надворешен евалуатор, Stop and Think, prevention of Human Trafficking in Macedonia and Kosovo, IOM, 2006. 8. Истражувач, Study about human trafficking with children in Republic of Macedonia, UNICEF, 2006. 9. Истражувач, Institutional care of children victims of violence, UNICEF, 2005.	9x 1 =9 поени
Дејности од поширок интерес		
	• Summer School 2009. Social work and clinical interventions, 28.06-04.07.2009, IUC, Dubrovnik, Croatia • Summer School 2007. Social work and clinical interventions, 17-22.06.2006, IUC, Dubrovnik, Croatia • Summer School 2006, Youth/Children and The World of Violence, 11-17.06.2006, IUC, Dubrovnik, Croatia • Specialization studies, Social Work in Mental Health and Clinical Intervention, 08-22.11. 2006, DAAD, Nirenberg, Germany • член на бордот на Здружението за поддршка и помош на деца и семејства под ризик – „За среќно детство“	0,5 0,5 0,5 0,5 2
Вкупно		13

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	136,5
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	93,4
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	13
Вкупно	242,9

Членови на Комисијата

Проф. д-р Сунчица Димитријоска, с.р.

Доц. д-р Иван Трајков, с.р.

Проф. д-р Весна Димитријевска, с.р.

Скопје, 28.3.2012

**РЕЦЕНЗИЈА
НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА
„ВЛИЈАНИЕТО НА НЕЛЕГАЛНАТА И ПРИСИЛНА МИГРАЦИЈА ВРЗ
МИРОТ И СТАБИЛНОСТА НА ЗЕМЈИТЕ ОД ЗАПАДЕН БАЛКАН“
ИЗРАБОТЕНА ОД М-Р ЗОРАН ЈОВЕСКИ, ПРИЈАВЕНА НА
ФИЛОЗОФСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ, ИНСТИТУТ ЗА
БЕЗБЕДНОСТ, ОДБРАНА И МИР - МИР И РАЗВОЈ**

Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, на својата XXIII седница одржана на 22.XII 2011 година, формира Комисија за оцена и одбрана на докторскиот труд под наслов „Влијанието на нелегалната и присилна миграција врз мирот и стабилноста на земјите од Западен Балкан“ на кандидатот м-р Зоран Јовески, во состав: проф. д-р Тони Милески, проф. д-р Марина Митревска, проф. д-р Лидија Георгиева, проф. д-р Митко Котовчески и доц. д-р Зорица Салиторовска.

Комисијата во наведениот состав со внимание го разгледа приложениот докторски труд и на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

I. СТРУКТУРА НА ТРУДОТ

Докторскиот труд под наслов „Влијанието на нелегалната и присилна миграција врз мирот и стабилноста на земјите од Западен Балкан“ на кандидатот м-р Зоран Јовески е напишана на 251 страница компјутерски отчукаан текст, со 111 фусноти, 10 табели, 21 графикон и 76 библиографски единици кои вклучуваат книги, статии, документи и извештаи на релевантни меѓународни и национални институции.

Текстуалната експликација на докторската дисертација покрај резимето на трудот и користената библиографија, ја сочинуваат седум дела:

Во Воведот на докторската дисертација, во нејзиниот прв дел, кандидатот дава воведен дел на трудот и во целина ја презентира хипотетичката рамката на неговиот истражувачки интерес, го елаборира проблемот на истражување, целите на истражувањето, методите и техниките што се применуваат како и поставениот систем на хипотези и варијабли што тој ги користи. Во овој дел е презентирана општествената оправданост на истражувањето, како и индикаторите според кои ќе се мери предметот на дисертацијата. Согласно со социолошкиот интерес за истражување на социјалните чинители и влијанија, во овој дел е дадено и специфичното истражувачко прашање на трудот - колку и како, нелегалните и присилни миграции влијаат врз мирот и стабилноста на земјите од Западен Балкан, особено во Република Македонија, Србија и Косово.

Поради фактот што нелегалните и присилни миграции претставуваат последица на дејствување на различни фактори како од интерен, така и од екстерен карактер, нивното истражување треба да резултира со предлог-мерки и начини за нивно намалување и сузбивање, со цел обезбедување на траен мир и стабилност на земјите од овој регион.

Во вториот дел на докторската дисертација: **Теориска рамка на поимот на миграција**, кандидатот укажува на комплексноста на предметот на истражување од теориски аспект. Во овој дел се презентирани одредени теории за

развој на населението, наведени се природните, општествените и економските причини за нивна појава, како и нивната поделба по видови со особено нагласување на видовите на нелегални и присилни миграции изразени преку експонираните: интелектуални миграции, миграциите на бегалци и баратели на азил, миграциите заради вршење на криминални дела, како и миграциите поврзани со криумчарење на лица и трговија со луѓе, вклучително и трговија со малолетни лица. Особен акцент во овој дел од дисертацијата е посветен на институционалните и вонинституционалните капацитети и мерки за справување со нелегалните и присилни миграции што се преземаат од страна на земјите од Западен Балкан.

Со оглед на комплексноста и специфичноста на борбата против нелегалната и присилна миграција, земјите од Западен Балкан градат соодветни институционални и вонинституционални капацитети и преземаат низа законски мерки преку кои ја спроведуваат неа. Кандидатот посочува дека овие национални активности, заедно со стратегиските документи и акциони планови за справување со нелегалната и присилна миграција, претставуваат темел и основа за остварување на трајна добрососедска политика на земјите од Западен Балкан, како и основа за нивно вклучување во Европската унија и НАТО.

Во третиот дел на трудот насловен како: **Нелегална и присилна миграција во земјите од Западен Балкан**, направена е теориска анализа на неколку карактеристични периоди на појава на нелегални и присилни миграции на просторот на Западен Балкан. Промените што се случија во Европа, особено на Балканот, особено последната деценија на овој век, поврзани со дезинтеграцијата на Советскиот Сојуз, распаѓањето на СФР Југославија и транзицискиот период во државите наследнички, повторно ги активира геополитичките и геостратегиските апетити на поголемите и посилните.

Процесот на економска транзиција што во овој период ги зафати земјите од Западен Балкан водеше до намалување на квалитетот на живеење и брзо ширење на сиромаштијата. Во исто време, самата природа на транзицискиот процес значајно придонесе за континуирано слабеење на државните институции и појава на засилена корупцијата. Мотивирани од високите приходи што ги остваруваа со релативно низок ризик на сè поразвиениот „црн пазар“, различни криминогени групации формираа илегални мрежи на нелегална трговија од сите видови. Како последица на воените дејствија при распадот на поранешна Југославија, значајно се зголемија и организираниите криминални активности околу финансирање на воените активности на различни групи инволвирани во конфликтот, што доведе до појава на „воена економија“ и создавање на финансиски фондови од илегални активности. Мрежите на криминални активности, како и илегалните пазари кои беа создадени за време на војните продолжија да постојат и по нивното завршување. Дел од нив, поради многу економски исплатливиот бизнис се трансформираа во мрежи за трговија со луѓе и криумчарење на мигранти.

Во овој дел се дадени хронолошки и временски дистанци за настаните, случувањата и миграциите поврзани со распаѓањето на некогашна Југославија од 1991 година, бегалската криза во Косово од 1999 година и воената криза во Република Македонија од 2001 година.

Во четвртиот дел на докторската дисертација: **Презентирање на состојбите со нелегалната и присилна миграција во земјите од Западен Балкан**, направен е пресек на состојбите со криумчарењето на лица и трговијата со луѓе во секоја земја од Западен Балкан поодделно. Врз основа на анализите на презентираниите состојби, во овој дел се дадени и согледување и општи препораки

поврзани со борбата против криумчарењето на лица и трговијата со луѓе во земјите од Западен Балкан. Република Македонија е единствената држава во која по распаѓањето на поранешна Југославија, со исклучок на краткиот конфликт од 2001 година, беше избегната војна, деструкција и раселување на населението. Потпишаниот Рамковен договор и измените во Уставот, како и постојните закони, се направени сè со цел Република Македонија да се приспособи кон меѓународните стандарди. Спроведениот процес на имплементација на новите законски одредби имаат исто така позитивен ефект на полето на меѓуетничките односи и толеранцијата меѓу различните заедници што живеат во земјата. Во согласност со националниот Акционен план, реформата на правосудството (за кое Република Македонија добива големи забелешки од Европската комисија) веќе е длабоко навлезена, реформата на полицијата успешно се спроведува кон крај, и во моментот се вршат последните подготовки кон процесот на пристапување на земјата кон членство во Европската унија. Република Македонија, како и останатите земји од Западен Балкан, не е имуна на организираниот криминал и постоењето на криминални групи поврзани со криумчарење на мигранти и трговија со луѓе. Според оценките на меѓународните организации, Република Македонија претставува транзитна земја за жртвите на трговија кои доаѓаат од Бугарија, Молдавија, Романија и Украина, и завршуваат на пазарот во Албанија, а дел од нив, преку Италија се упатуваат кон Франција и Велика Британија. Истите извори сметаат дека Република Македонија сè повеќе станува земја на потекло за жртви со кои се тргува во Италија, додека, пак, земја на дестинација за жртви што доаѓаат од Бугарија, Романија и Украина.

Во петтиот дел на трудот, со наслов: **Превенција и борба против нелегалната и присилна миграција во земјите од Западен Балкан**, кандидатот укажува на фактот дека регионалните иницијативи за политичко, економско и воено поврзување на државите од Западен Балкан, значајно придонесоа за поставување на еден поширок систем на меѓународни мерки во борбата против нелегалната и присилна миграција, криумчарењето на лица и трговијата со луѓе. Во овој дел, авторот презентира дел од националните стратегиски документи и акциони планови за борба против нелегалната миграција, криумчарењето на лица и трговијата со луѓе на Република Македонија, Србија и Косово како стратегиски важно подрачје.

Тргнувајќи од уставните одредби со кои основните човекови права и слободи и почитувањето на општоприфатените норми на меѓународното право се утврдуваат како фундаментални принципи на уставното уредување, а имајќи ги предвид Спогодбата за стабилизација и асоцијација и Конвенцијата на Обединетите нации за борба против транснационалниот организиран криминал, Владата на Република Македонија, реагирајќи одлучно во борбата против нелегалната и присилна миграција, вклучително и криумчарењето на лица и трговијата со луѓе, и сакајќи да постигне повисоко ниво на ефикасност и заедничко дејствување, во 2001 година формира Национална комисија за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција со една единствена цел - активно да се вклучи во напорите на меѓународната заедница за превенција и борба против нелегалните и присилни миграции, криумчарењето на мигранти и трговијата со луѓе, како еден од најтешките облици на организираниот криминал.

Со цел да ја подобри борбата против нелегалната и присилна миграција во периодот 2009 - 2012 година, по предлог на Националната комисија за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција, Македонската влада усвои:

- Национална стратегија за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција во Република Македонија;
- Национален акциски план за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција во Република Македонија;
- Акциски план за борба против трговија со деца во Република Македонија.

Во шестиот дел на дисертацијата: **Статистичка анализа на состојбата со нелегалната и присилна миграција во Република Македонија**, кандидатот ги презентира статистичките податоци за миграционите движења во Република Македонија за периодот од 2000 до 2010 година поврзани со предметот на истражување. Овој дел претставува статистички приказ на состојбата на покарактеристичните кривични дела поврзани со нелегалните и присилни миграции, врз кои подоцна авторот го гради одговорот на истражувачкото прашање. Исто така, во овој дел со помош на табеларни и графички прикази е презентирана доказната постапка за влијанието на нелегалната и присилна миграција врз мирот и стабилноста на земјите од Западен Балкан.

Како што посочува м-р Јовески, Република Македонија е земја во која миграционите движења на населението, особено миграционите движење надвор од границите на државата отсекогаш биле присутни. Денес, кога Република Македонија својот развој го насочува кон членство во Европската унија и НАТО, извесно е дека овие движења се уште позасилени.

Преку статистичка анализа на состојбата со нелегалната и присилна миграција во Република Македонија за последните десет години, користејќи ги статистичките показатели за бројот на илегални мигранти во Република Македонија во периодот 2001 - 2010 година и статистичките показатели за бројот на покарактеристични кривични дела поврзани со илегални мигранти во Република Македонија во периодот 2001 - 2010 година, со цел да ја докаже општата хипотезата, авторот ги поврзува стапката на криминални дела поврзани со криумчарење на лица и бројот на откриени илегални мигранти.

Споредбени показатели за бројот на илегални мигранти и стапка на криминал во периодот од 2000 до 2010 година согласно со поставките на логичкото заклучување на општествено важните појави, во дадениов случај наметнуваат неколку заклучоци, важни за докажување на основната хипотеза на трудот, влијанието на нелегалната и присилна миграција врз мирот и стабилноста на земјата:

- вкупниот број на откриените илегални мигранти во Република Македонија во периодот 2001 - 2010 година има тренд на опаѓање (намалување);
- стапката на криминал за дела поврзани со нелегална миграција, криумчарење на лица и трговија со луѓе во Република Македонија во периодот 2001 - 2010 година има тренд на пораст (зголемување).

Следува логички заклучок дека намалувањето на вкупниот број на откриени илегални мигранти во Република Македонија во посочениот период е проследен со тренд на зголемување (пораст) на стапката на криминал за дела поврзани со нелегална миграција, криумчарење на лица и трговија со луѓе, што во суштина значи дека и покрај тоа што во континуитет се намалува вкупниот број на илегални мигранти во Република Македонија во овој десетгодишен период, бројот

на извршени покарактеристични кривични дела поврзани со нелегална миграција, криумчарење на лица и трговија со луѓе е во пораст. Оваа статистички констатирана појава секако дека има негативна импликација и значајно влијание врз мирот и стабилноста на Република Македонија.

Во седмиот дел на трудот: **Завшни согледувања, насоки за делување и мерки за справување со нелегалната и присилна миграција во земјите од Западен Балкан**, дадени се завршните согледувања, насоките за дејствување и мерките за справување со нелегалната и присилна миграција што треба да се активно да се применуваат од страна на земјите од Западен Балкан. Нелегалната и присилна миграција, вклучително и криумчарењето на лица и трговијата со луѓе претставуваат најлоша форма на закана на модерното време, со која сериозно се нарушени универзалните човекови права. Иако најголемиот дел од земјите во светот го елиминираа ропството уште одамна, нелегалната миграција, криумчарењето лица и трговијата со луѓе станаа една од активностите на организираните криминални групи, кои се докажаа како високо ефикасни во навлегувањето во земјите и регионите кои се осиромашени од војните, вооружените конфликти или лошо управувани во транзициските периоди од нивниот развој. Сè уште, нелегалната и присилна миграција, а особено криумчарењето на лица и трговијата со луѓе претставуваат растечки транснационален криминален феномен и опасен предизвик како за националната, така и меѓународната безбедност. Безбедноста на граѓаните веќе не е прашање само на надворешни закани за националниот суверенитет на државата, туку таа подразбира и општество кое ефикасно функционира и во кое граѓаните се заштитени од влијанието на погоре изнесените закани.

II. ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Докторскиот труд под наслов „Влијанието на нелегалната и присилна миграција врз мирот и стабилноста на земјите од Западен Балкан“ од кандидатот м-р Зоран Јовески, третира една мошне интересна тема. Трудот е концепциски добро обмислен и структуриран, пишуван на разбирлив јазик и за негова изработка е користена богата литература.

Во македонската научна теорија и практика постојат мал број на трудови кои како научен дискурс го имаат влијанието на нелегалната и присилна миграција врз мирот и стабилноста на земјите од Западен Балкан. Оттука, добиените сознанија од овој труд ќе претставуваат солидна научна база за понатамошни истражувања. Кандидатот м-р Јовески одлично владее со методологијата за конкретното научно истражување, овозможувајќи прегледни заклучоци кои на коректен начин ги детерминираат поставените хипотези во самата докторска дисертација.

Со оглед на погоре изнесеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет да го прифати овој позитивен извештај и да му овозможи на кандидатот јавна одбрана на неговиот докторски труд.

Скопје, 20.3.2012 г.

Комисија

Проф. д-р Тони Милески, с.р.
 Проф. д-р Марина Митревска, с.р.
 Проф. д-р Лидија Георгиева, с.р.
 Проф. д-р Митко Котовчевски, с.р.
 Доц. д-р Зорица Салитиловска, с.р.

РЕФЕРАТ

**ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ЗА ГРУПА
ПРЕДМЕТИ ОД ОБЛАСТА НА ЛИКОВНАТА УМЕТНОСТ ВО ИНСТИТУТОТ
ЗА ЗАШТИТА НА ГРАДИТЕЛСКОТО НАСЛЕДСТВО И ИСТОРИЈА НА
АРХИТЕКТУРАТА ПРИ АРХИТЕКТОНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ**

Наставно-научниот совет на Архитектонскиот факултет во Скопје, на 33 седница одржана на 22.12.2011 год., донесе одлука со која сме избрани за членови на Рецензентската комисија за избор на наставник во сите наставно-научни звања за група предмети од областа на ликовната уметност.

На распишаниот конкурс, објавен во „Дневник“ и „Лајме“ од 30.XI 2011 год., се пријави м-р Наташа Милованчева, академски сликар и дипл.инж.арх., досегашен доцент на горенаведената група предмети од областа на ликовната уметност во Институтот за заштита на градителското наследство и историја на архитектурата при Архитектонскиот факултет во Скопје.

Врз основа на прегледот на поднесените документи и увидот во досегашната работа на кандидатот, го даваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

I. Биографски податоци и работно искуство

М-р Наташа Милованчева е родена на 16 март 1967 година во Скопје.

Универзитетско образование и дипломи

1985-86 Се запишала на Архитектонскиот факултет во Скопје.

1993 Дипломирала на Архитектонскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, насока: проектирање со оценка 10 за дипломскиот труд, за кој добила признание на Биста '93 во категорија на дипломски трудови.

1990-91 Се запишала на Факултетот за ликовни уметности во Скопје, насока сликарство.

1995 Дипломирала на Факултетот за ликовни уметности во Скопје, отсек сликарство со графички дизајн, во класата на редовен професор Симеон Шемов.

1998-99 Запишала постдипломски магистерски студии на Факултетот за ликовни уметности во Скопје, отсек: сликарство.

2003 Магистрирала на Факултетот за ликовни уметности во Скопје, отсек: сликарство, на тема под наслов: „Поетика на просторот – записи од ателјето“, под менторство на редовен професор Симон Шемов. Во рамките на магистерскиот труд реализирана е самостојна изложба во Музејот на град Скопје.

2011 Пријавила докторска дисертација под наслов: Апстракцијата и емпагијата како концептуални модели за генерирање на просторот во визуелните уметности – морфолошки аналогии во сликарството, скулптурата и архитектурата во периодот помеѓу 1910 и 1930 год.

Студиски престои

1999 Студиски престој во институцијата CITE INTERNACIONALE DES ARTS, Париз, Франција, на покана на Друштвото на ликовни уметници на Р. Македонија – ДЛУМ.

- 2005** Студиски престој во институцијата CITE INTERNACIONALE DES ARTS, Париз, Франција (како еден од шесте автори избрани од страна на Министерството за култура на Р. Македонија за 2005 година).

Работно искуство

- 1994-96** Ангажирана е како надворешен соработник во редовната настава по предметите ликовно изразување и пластично обликување при Институтот за историја на архитектурата и уметност на Архитектонскиот факултет во Скопје.
- 1996** Избрана е за помлад асистент по предметите: ликовни изразување и пластично обликување при горенаведениот Институт.
- 1995-98** Работи сценографии во Драмскиот театар во Скопје.
- 1999** Избрана е за асистент по предметите: ликовни изразување и пластично обликување при горенаведениот Институт.
- 2004** Преизбрана е во истото звање по горенаведените предмети
- 2003/04/05/06** Учествовала како асистент во наставата на предметите ликовно изразување со пластично обликување, насока: проектирање и технологија на мебел и ентериер на Шумарскиот факултет во Скопје.
- 2007** Избрана е за доцент по предметите ликовно изразување и пластично обликување при Институтот за заштита на градителското наследство и историја на архитектурата.

II. Наставно-образовна дејност

Прегледот на референцијалните трудови од наставно-образовната дејност од изборот во звањето доцент до денес се објавени во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје бр. 917 од 16 април 2007 година.

- 2006 -07** Како асистент учествовала во наставата по предметите ликовно изразување и пластично обликување (стар наставен план).
- 2007-11** Води настава по предметите ликовно изразување и пластично обликување. (нов наставен план - ЕКТС).
- 2007/08/09** Учествовала во наставата на архитектонско студио I (нов наставен план – ЕКТС).
- 2010/11/12** Води настава по изборните предмети ликовно изразување II и пластично обликување II (нов наставен план – ЕКТС).
- 2011** Води настава по изборниот предмет - уметноста на новото доба.

Во наставно-образовната дејност од особено значење е сериозниот ангажман на кандидатката доц.м-р Наташа Милованчева, за континуирано осовременување на содржините и методите на работа со цел студентите да се стекнат со најнови и продлабочени знаења, вештини и способности за разбирање и воспоставување на пужни интеракции помеѓу архитектурата и ликовните уметности.

Притоа, покрај негувањето на личниот израз на студентот, совладувањето на визуелната граматика, развивање на визуелните способности и способноста за концеп-

туално мислење и артикулирање на идеја преку примена на повеќе техники и медиуми, нејзините усилби се насочени кон надградба на дискурсот за концептуалност и контекстуалност на визуелните уметности и архитектурата.

На тој начин кандидатката доц. м-р Наташа Милованчева има видно влијание во формирањето на нужниот специфичен инженерско-уметнички професионален профил на идните архитекти кои се едуцират на Архитектонскиот факултет при Унверзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Овој аспект за интердисциплинарен едукативен пристап добива посебно значење со ангажманот на кандидатката во наставата на архитектонско студио I (нов наставен план – ЕКТС) во периодот 2007 – 2009 година, чии резултати беа вградени и претставени во проектот „Learning Architecture“, како национално претставување на 12. Меѓународна архитектонска изложба La Biennale Di Venezia, 2010 година.

Со цел постигнување на максимална педагошка интердисциплинарност помеѓу архитектурата и ликовната уметност, како значаен аспект во процесот на едукација на идните архитекти, во рамките на редовната настава по предметот ликовно изразување (II сем.), кандидатката доц. м-р Наташа Милованчева организира гостувањата на академски уметници значајни во македонската културна јавност:

- Росица Лазеска, академски графичар и дипл.инж. арх., со предавање на тема „Графиката како можност за визуелно изразување“, (учебна 2008/09);
- Диме Темков, академски графичар, со претставување на дел од авторското творештво и предавање на тема „Графиката и графичките техники - значење, карактеристики и можности“ (учебна 2010/11);
- Гоце Наневски, доц. м-р академски вајар и претставник на Р. Македонија на Венециското биенале на уметноста (2009 год.), со предавање на тема „Скулптурата во јавен простор–стратегии за можни интервенции“, во рамките на наставата на изборниот предмет пластично обликување 2, (за VII и IX сем., учебна 2011/2012 год.).

На овој начин, кандидатката им овозможува на студентите увид во тековните случувања во уметноста, но истовремено ја актуализира и воедно ја поттикнува мултидисциплинарноста помеѓу архитектурата и уметноста.

Во Анексот 2 кој е составен дел од овој извештај, детално се наведени сите главни активности на кандидатката и бодовите од наставно-образовната дејност.

III. Научноистражувачка дејност

Кандидатката доц. м-р Наташа Милованчева, покрај доминантната насоченост кон ликовната дејност, подеднакво е посветена и на научноистражувачката дејност, самосвесно тргнувајќи од реалноста дека работата во универзитетска институција подразбира и континуиран ангажман на научно доизградување. Во таа насока, кандидатката м-р Наташа Милованчева во декември 2011 година на Архитектонскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, пријавила тема за изработка на докторска дисертација под наслов: *Алстракцијата и емпатијата како концептуални модели за генерирање на просторот во визуелните уметности – морфолошки аналогии во сликарството, скулптурата и архитектурата во периодот помеѓу 1910 и 1930 година.*

IV. Стручно-уметничка дејност

За стручно-уметничката дејност на кандидатката во периодот од последниот избор, индикативен е богат опус на континуирани и грижливо одбрани референтни форми на самостојни (3) и групни (25) претставувања како на меѓународно, така и на домашно ниво.

Посебно значајни се оние во Шпанија, Франција, Италија, Словенија, Бугарија, Хрватска, Црна Гора и Србија.

Притоа, домашните јавни претставувања имаат меѓународен карактер.

Целокупниот творечки опус во рамките на нејзината стручно-уметничка дејност е објавен во различни медиуми на меѓународно, национално и локално ниво.

Комисијата ги издвојува следните нејзини претставувања како позначајни:

- Самостојно јавно претставување со ликовни дела од циклусот „КОДИРАНИ ПРЕДЕЛИ – ЗНАЦИ И СОСТОЈБИ“, во Културно-информативен центар на Р. Македонија во Софија, Бугарија, во 2009 година.

Од каталогот на изложбата:

Наташа Милованчева со својот нов циклус на колажи „Кодирани предели“ навлегува во една за неа нова ликовна сфера со која преку даден знаковен систем доловува едно внатрешно чувство, кое е длабоко условено од просторот околу нас ...

Преку komponирање на надворешните форми, авторот ја истражува нитката на внатрешниот скриен простор, кој има своја динамика и тајна геометрија. Тој внатрешен спацијален ред и поредок во платната на Милованчева се акцентира со линеарното и ритмичко обработување во композицијата ...

Нејзините дела се всушност транспонирани слики, кои ја нашле својата форма во надворешниот свет изнедрени од внатрешниот долг процес на себедоживување во просторот. Во сето ова, бојата во нејзините колажи има улога да ја акцентира поетиката на просторот, но и да долови чувствена состојба, да понесе во друга насока и да ја заокружи композиционата игра.

Со ова Милованчева ... се потврдува како истражувач на убавината на соодностите, која потекнува од потребата да се разберат постојните животни односи во непосредната околина и, можеби, да се внесе смисла и ред во светот на случувањата.
(м-р Бојана Јанева, историчар на уметност)

- Самостојно претставување со ликовни дела од циклусот „Поетика на просторот“, на покана од Друштвото на ликовни уметници на Црна Гора и Центарот за современа уметност во Подгорица, Р. Црна Гора, во 2007 год., во рамките на проектот „Трагом кичевских дружења“, а кој проект е воедно и прва реализирана меѓународна соработка (изложба) во областа на културата по осамостојувањето на Р. Црна Гора.
- Учество на **Лауреати Лазар Личеноски**, изложба на наградени автори, добитници на наградата Лазар Личеноски по повод 110 - годишнината од раѓањето, одржана во изложбениот салон на Друштвото на ликовни уметници на Македонија (ДЛУМ), Скопје, 2011 година.

Во Анексот 2 кој е составен дел од овој извештај детално се наведени сите активности на кандидатката и бодовите од научноистражувачката и стручно-уметничката дејност.

V. Стручно-апликативна дејност

Стручно-уметничката и научноистражувачката дејност, теоретските знаења од областа на визуелните уметности, како и пошироките сознанија од други области блиски на ликовната уметност и архитектурата, наоѓаат одраз во:

1. објавување на авторските дела во странски и домашни каталози и други видови публикации;

2. учество на меѓународни ликовни работилници и симпозиуми.

Кандидатката учествувала на шест меѓународни ликовни работилници и симпозиуми одржани во странство (Франција, Шпанија, Словенија, Хрватска, Србија), како и во поголем број меѓународни работилници одржани во Р. Македонија.

Комисијата со посебно внимание ги издвојува следниве:

- Учество на International art-workshop „PAINT-A-FUTURE“, Chateau Saint Michel, Rully, France, септември 2007.
- Учество на IX Simposio International de Artistas en Noha „SIANOHA 2008“, Spain, каде што партиципира (како единствен претставник на Р. Македонија), заедно со автори - претставници од Америка, Јапонија, Р. Сејшели, Шпанија, Германија и Австрија; и групно јавно претставување на изложбите на селектирани ликовни дела од наведениот симпозиум, одржани во Palace of Albaicin, Noha и Cultural Centre Bahia de Santander, Santander, Spain.

Од каталогот на изложбата:

The pace and guideline of her work was organizing like in her own constructions, in a neosuprematism line. As papers from the newspapers brought from Macedonia were appearing her workshop place was transformed with the presence of the Cyrillic alphabet; tests in small, some line sketches and a newspaper chunk. Drawings, collages, papers, canvases following urban landscape structures, slowly elaborated, accurately, compositions that can be described as urban, from a orthogonality barely broken by some acute angles that lead us to the reflection of the movement rather than to the formal world.

(Guillermo Balbona, art critic)

- Учество на 14. Меѓународна ликовна работилница MMM art 2010, Медана, Р.Словенија, октомври 2010.
- Учество (како единствен претставник на Р.Македонија) на 12. Меѓународна ликовна работилница „МАКЕК“, одржана на Раб, Хрватска, јуни 2011 год., каде што твори заедно со автори од Германија, Италија, Словачка, Словенија и Хрватска, а кои селектирани дела се потоа претставени и на изложбата MADE IN CROATIA, Art Galerija Makek, Загреб, Хрватска, 2011.

Од каталогот на изложбата:

(...) Со претставената слика ги подвлекува своите ликовни промислувања, во кои ја актуализира чистотата на аналитичкото и редуccionистичко промислување на просторот во духот на геометриската реконструкција на стварноста и нејзината повторна синтетизација во полето на сликата.

(м-р Санда Станаћев Бајзек, историчар на уметноста).

- Учесството (како единствен претставник на Р. Македонија) на 36. Меѓународна ликовна работилница „СТУДЕНИЦА“, Краљево, Р. Србија, август 2011, каде твори заедно со автори од Тајван, Америка, Данска, Белгија, Бугарија и Србија.

Од каталогот на изложбата:

(...) Наташа Милованчева е окупирана со поетиката на просторот, безвременското синило и светлината, која ја симболизира димензијата на местото. Тонското богатство и експресивноста допринесуваат кон духовноста на претставата.

(Сузана Новчиќ, историчар на уметноста).

3. Членување во стручни и жири-комисии

Вкупниот професионален ангажман на Архитектонскиот факултет и во академската заедница, доц. м-р Наташа Милованчева го реализира и преку членување и работа во стручно-професионални тела и организации. Врз основа на постигнатата афирмација, таа била бираана за член на поголем број жири и стручни комисии за доделување на национални награди, но и на друг вид награди, како во областа на архитектурата, така и во областа на ликовните уметности.

- Член на жири-комисија за 15. Биенале на македонската архитектура, БИМАС 2010, во организација на Асоцијацијата на архитекти на Македонија – ААМ, 2010.
- Член на стручна-комисија за државната награда „11 Октомври“ за животно дело во областа на културата и уметноста за 2008 година, при Министерството за култура на Р. Македонија.
- Член на стручна-комисија, како претставник на Асоцијацијата на архитекти на Македонија (ААМ) за 13. Републичка награда за ликовни творби на учениците од средните училишта во Македонија, во организација на Друштвото на ликовни педагози на Македонија и УСО Кочо Рацин од Велес, 2008.

4. Во контекст на стручно-апликативната дејност, дел од проектните ангажмани на кандидатката може да се издвојат како посебно значајни оние што претставуваат зајакнување за унапредување на културата на просторот и јавната свест особено преку младата училишна популација, а кои проекти главно се реализирани под покровителство на странски амбасади во Р. Македонија (Кралство Холандија и др.).

5. Од значење е нејзиниот ангажман во авторско поставување и на годишни (завршни) изложби од студентски трудови од Архитектонскиот факултет.

Во Анексот 2, кој е составен дел од овој извештај, детално се наведени сите главни активности на кандидатката и нивните бодови од наставно-образовната дејност.

Дејности од поширок интерес

Во овој меѓуизборен период од значење е (или: не помалку значајна) и ангажираноста на доц. м-р Наташа Милованчева со повеќе активности на Архитектонскиот факултет и надвор од него, од кои Комисијата ги издвојува:

- добитник на откупна награда на Конкурс за акварел „Теофил Шулајковски“, жирирана манифестација, организатор и покровител на наградите – општина Карпош, 2011 година;
- член на ДЛУМ (Друштво на ликовни уметници на Македонија), гостин-член на ДЛУБ (Друштво на ликовни уметници на Битола) и на ААМ;
- раководител на Институтот за заштита на градителското наследство и историја на архитектурата (од 2010 -);
- член на Наставно-научниот совет на Архитектонскиот факултет во Скопје;
- член на Комисија за изготвување на предлог за утврдување на содржината и начинот на реализирање на текстот за проверка на компетенциите за запишување на студенти во I година, 2011;
- член на Комисија за избор на членови на Универзитетскиот сенат од Архитектонски факултет, 2008;
- член на Комисија за упис на студенти на Архитектонскиот факултет, во учебните 2007 и 2009 година.

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Наташа Милованчева
 Институција: Архитектонски факултет - Скопје
 Научна област: ликовна уметност

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ (НО)

Ред бр	Назив на активноста:	Поени
1.	Пластично обликување, ЕКТС, зимски сем. 2011/12, (42 контакт часа/сем), пред. (6 ч./сем. x 0,04) + вежби (36 ч./сем. x 0,03 x 3 гр.) = 0,24 + 3,24 =	3,48
2.	Пластично обликување 2, ЕКТС, зимски сем. 2011/12, (1+0), пред. (1 ч. x 14 нед. x 0,04 x 2 гр.) =	1,12
3.	Ликовно изразување, ЕКТС, летен сем., 2010/11, (28 контакт часа/сем), пред. (4./сем. x 0,04) + вежби (24 ч./сем. x 0,03 x 5 гр.) = 0,16 + 3,6 =	3,76
4.	Историја на новото доба, ЕКТС, летен сем., 2010/11, (1+0), пред. (1 ч. x 14 нед. x 0,04) =	0,56
5.	Ликовно изразување, ЕКТС, зимски сем. 2010/11, (28 контакт часа/сем), пред. (4 ч./сем. x 0,04) + вежби (24 ч./сем. x 0,03 x 5 групи) = 0,16 + 3,6 =	3,76
6.	Ликовно изразување 2, ЕКТС, зимски сем., 2010/11, (1+0), пред. (1 ч. x 14 нед. x 0,04) =	0,56
7.	Пластично обликување, ЕКТС, летен сем. 2009/10 (42 к. часа/сем.), пред. (6 ч./сем. x 0,04) + вежби (36 ч./сем. x 0,03 x 4 гр.) = 0,24 + 4,32 =	4,56
8.	Пластично обликување, ЕКТС, зимски сем. 2009/10, (42 к. часа/сем.), пред. (6 ч. x 0,04) + вежби (36 x 0,03 x 4 гр.) = 0,24 + 4,32 =	4,56
9.	Архитектонско студио I, ЕКТС, зимски сем. 2009/10, (6), вежби (6 ч. x 0,03) =	0,18
10.	Ликовно изразување, ЕКТС, летен сем. 2008/09, (28 контакт часа/сем), пред. (4 ч. x 0,04) + вежби (24 x 0,03 x 4 гр.) = 0,16 + 2,88 =	3,04
11.	Ликовно изразување, ЕКТС, зимски сем. 2008/09, (28 контакт часа/сем.), пред. (4 ч. x 0,04) + вежби (24 x 0,03 x 4 гр.) = 0,16 + 2,88 =	3,04
12.	Архитектонско студио I, ЕКТС, зимски сем., 2008/09, (6), вежби (6 ч. x 0,03) =	0,18
13.	Пластично обликување, ЕКТС, летен сем. 2007/08, (42 контакт час/сем.): пред. (6 ч x 0,04) + вежби (36 x 0,03 x 4 гр.) = 0,24 + 4,32 =	4,56
14.	Пластично обликување ЕКТС, зимски сем. 2007/08, (42 контакт час/сем.), пред. (6 ч x 0,04) + вежби (36 x 0,03 x 4 гр.) = 0,24 + 4,32 =	4,56
15.	Ликовно изразување (стара програма), летен сем. 2006/07, (1+3), вежби (3 ч. x 15 нед. x 0,03 x 5 гр.) =	6,75
16.	Ликовно изразување (стара програма), зимски сем. 2006/07, (1+3), вежби (3 ч. x 15 нед. x 0,03 x 5 гр.) =	6,75
17.	Консултации со студенти, 2011/12, 108 студенти x 0,002 =	0,216
18.	Консултации со студенти, 2010/11, 111 студенти x 0,002 =	0,222
19.	Консултации со студенти, 2009/10, 85 студенти x 0,002 =	0,17
20.	Консултации со студенти, 2008/09, 90 студенти x 0,002 =	0,18
21.	Консултации со студенти, 2007/08, 91 студенти x 0,002 =	0,182
22.	Подготовка на нов предмет (изборен), ликовно изразување 2, (1+0,5) =	1,5
23.	Подготовка на нов предмет (изборен), пластично обликување 2, (1+0,5) =	1,5
	Вкупно	55,45

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЛНОСТ + СТРУЧНО - УМЕТНИЧКА ДЕЛНОСТ (НИ +СУ)

Ред бр	Назив на активноста:	Поени
1.	„КОДИРАНИ ПРЕДЕЛИ – ЗНАЦИ И СОСТОЈБИ“, самостојно јавно претставување со ликовни дела - изложба по повик, Културно-информативен центар на Р. Македонија, Софија, Бугарија, 2009	7
2.	„ПОЕТИКА НА ПРОСТОРОТ“, самостојно јавно претставување со ликовни дела по повик од Друштвото на ликовни уметници на Црна Гора - изложба, Центар за современа уметност, Подгорица, Црна Гора, 2007.	7
3.	„ПРОСТОРИ И ПРЕДЕЛИ:СВЕДУВАЊА“, самостојно јавно претставување со ликовни дела - изложба, ателје, Архитектонски факултет, Скопје, 2007	4
4.	Самостојно јавно претставување со ликовни дела – изложба иод циклусот „КОДИРАНИ ПРЕДЕЛИ“, Француски културен центар (Centre Culturel Français de Skopje – CCF), Скопје, 2008.	4
5.	„MADE IN CROATIA“, групно јавно претставување со ликовни дела – изложба на селектирани дела од Меѓународната ликовната работилница „МАКЕК“, Галерија МАКЕК, Загреб, Р. Хрватска, 2011.	4
6.	„СТУДЕНИЦА“, групно јавно претставување со ликовни дела – изложба, селектирани дела од 36. Меѓународна ликовната работилница „СТУДЕНИЦА“, Краљево, Р. Србија, 2011.	4
7.	„СКОПЈЕ 2011“, групно јавно претставување со ликовни дела – изложба на селектирани дела од 6. Меѓународна ликовна работилница „СКОПЈЕ 2011“, организирана под покровителство на град Скопје и Музеј на град Скопје, Младински културен центар МКЦ, Скопје, 2011.	2
8.	Лауреати Лазар Личеноски, групно јавно претставување со ликовни дела – изложба на наградени автори, добитници на наградата Лазар Личеноски по повод 110 - годишнината од раѓањето, изложбен салон на Друштвото на ликовни уметници на Македонија (ДЛУМ), Скопје, 2011.	2
9.	„МММ арт 2010“, групно јавно претставување со ликовни дела – изложба на селектирани дела од 14. Меѓународна ликовна работилница МММ арт 2010, Medana art collection - изложбена галерија, Медана, Р.Словенија, 2010.	4
10.	„Learning Architecture“, учество во јавно претставено дело, национално претставување на 12. Меѓународна архитектонска изложба La Biennale Di Venezia (куратор: М. Бакалчев, М. Хаџи-Пуља), Венеција, Италија, 2010.	8
11.	„МЛАДЕНОВАЦ“, групно јавно претставување со ликовни дела – изложба на селектирани дела од 23. Меѓународна ликовна работилница „МЛАДЕНОВАЦ“, Центар за култура Младеновац, Р.Србија, 2009.	4
12.	„МИХАЈЛОВО 2010“, групно јавно претставување со ликовни дела – изложба на дела од меѓународната ликовната работилница „МИХАЈЛОВО 2010“, Дом на Култура, Кавадарци, 2010.	2
13.	„Слики на женската душа“, ликовен хепенинг и групно јавно претставување со ликовни дела-изложба, организирано од Асоцијацијата за култура ИКОН, во соработка со Музеј на град Скопје и Културно-информативен центар КИЦ, Скопје, 2009.	2
14.	„НИЖОПОЛЕ“, групно јавно претставување со ликовни дела - изложба на дела реализирани на 10. Меѓународна ликовната работилница „НИЖОПОЛЕ“, Уметничка галерија „Магаза“, Битола, Р.Македонија, 2009.	2
15.	„SIANOHA“, групно јавно претставување со ликовни дела - изложба на селектирани дела од меѓународен ликовен симпозиум СИАНОХА (Simposio Internacional de Artistas en Noha „SIANOHA“), Palace of Albaicin, Noha и Cultural Centre Bahia de Santander, Santander, Spain, 2008.	4

16.	„107 македонски автори в Париз“ („107 artistes macédoniens á Paris“), групно јавно претставување на селектирани ликовни дела - Друштво на ликовни уметници на Македонија (ДЛУМ) во соработка со CITE INTERNACIONALE DES ARTS, Париз, Франција, 2008.	4
17.	„PAINT-A-FUTURE“, групно јавно претставување на ликовни дела - изложба селектирани дела од Меѓународна ликовна работилница (International art-workshop „PAINT-A-FUTURE“), Chateau Saint Michel, Rully, France, 2007.	4
18.	„PAINTURE PURE“, групно јавно претставување на селектирани ликовни дела, Casoria Contemporary Art Museum CAM, Неапол, Италија, 2007.	4
19.	Учество во групно јавно претставување на ликовни дела во рамки на 1. ART ЕКСПО, Саем на уметнички дела (1. ART EXPO, Sajam umjetnina), Jadranski sajam, Будва, Црна Гора, 2007.	2
20.	„Звуци на урбаниот пејзаж“, проект „Итернационален ликовен караван 2005 – 2010“, групно јавно претставување на ликовни дела: Центар за култура „Браќа Миладиновци“, Струга, 2006; Еурохотел, Ликовен салон, Струга 2007; Национална институција – Центар за култура „Антон Панов“, Струмица, 2007; Галерија „Леонардо центар“, Белград, 2008; Завод за културу Војводине, Галерија Мост, Нови Сад, 2008; Gallery MC, New York City, 529 W 52, 2010 ($4 \times 2 + 3 \times 4 = 20$).	20
21.	Предавање и видеопрезентација на авторско ликовно творештво, „Кодирани предели: знаци и состојби“, на стручен меѓународен собир во рамки на 14. меѓународна ликовна работилница „MMM арт 2010“, Медана, Р. Словенија, 2010	2
22.	Предавање и видеопрезентација на авторско ликовно творештво, „Поетика на просторот: елементи на духовната мок на просторот“, на стручен меѓународен собир во рамки на Меѓународната ликовна работилница (International art-workshop „PAINT-A-FUTURE“), Chateau Saint Michel, Rully, France, 2007	2
23.	„Ден на учителот“, групно јавно претставување на ликовни дела – изложба на ликовни педагози, на покана од Друштво на ликовни педагози на Македонија, под покровителство на Министерство за образование и наука на Р. Македонија, гимназија „Никола Карев“, Скопје, 5, октомври 2010.	2
24.	Учество во хуманитарен проект - дневен ликовен хепенинг и групно јавно претставување на ликовни дела (изложба), во организација на општина Карпош и Детски ликовен центар, Ликовен салон при Кинотека на Македонија, Скопје, октомври 2010 ($1+2$)	3
25.	„Големите уметници за младите уметници“, хуманитарен проект, групно јавно претставување на ликовни дела - аукциска изложба во организација на галерија Касфер-Ц и Средно-уметничко училиште „Лазар Личеноски“ - Скопје, Културен центар „Мала станица“, Скопје, 2009.	2
Вкупно		45, 0

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЛНОСТ

Ред бр	Назив на активност:	Поени
01.	Учество во промотивни активности на Факултетот/Институтот: ДЕМО – тестирање и подготвителна настава на Архитектонскиот факултет во Скопје, 2007, 2009, 2010, 2011 ($4 \times 0,5$).	2
02.	Објавено дело во каталог од меѓународна ликовна манифестација: 6. Меѓународна ликовна работилница „СКОПЈЕ 2011“; издавач: Музеј на град Скопје со поддршка на град Скопје, ноември 2011	2
03.	Објавено дело во каталог од меѓународна ликовна манифестација: 36. Меѓународна ликовна работилница „СТУДЕНИЦА“; издавач: ЈУ Туристички савез Крајева, Р. Србија, 2011.	2

04.	Објавено дело во каталог од национална ликовна манифестација: Лауреати Лазар Личеноски - изложба на добитниците на наградата Личеноски по повод 110 - годишнината од раѓањето; издавач: Друштво на ликовни уметници на Македонија (ДЛУМ) со поддршка на Министерството за култура на Р. Македонија, 2011.	1
05.	Објавено дело во каталог од национална ликовна манифестација: Конкурс за акварел/Информатор на општина Карпош, издавач: општина Карпош, мај - јуни 2011 година, бр. 9 (2 x 1).	2
06.	Објавени дела во каталог од меѓународна ликовна манифестација – изложба: Наташа Милованчев, циклус „Кодирани предели – знаци и состојби“, издавач: Национална галерија на Македонија, Скопје, мај 2009 (3 x 2).	6
07.	Објавено дело во каталог од меѓународна ликовна манифестација: 23. Меѓународна ликовна работилница „МЛАДЕНОВАЦ“, издавач: Центар за културу Младеновац, генерален покровител: Скупштина општине Младеновац, Р. Србија, 2009.	2
08.	Објавено дело во Каталог „Слики на женската душа“, издавач: Асоцијација за култура ИКОН, Скопје, 2009.	1
09.	Објавено дело во каталог од „Звуци на урбаниот пејзаж“, проект Итернационален ликовен караван 2005-2010, издавач: Тихомир Кондев.	1
10.	Објавени дела во каталог од меѓународен ликовен симпозиум СИАНОХА (Simposio Internacional de Artistas en Noha „SIANOHA“), издавач: Gobierno de Cantabria, Concejala de Cultura, кординатор: ARGE, Arte i gestion, Noja, Espana, 2008 (2 x 2).	4
11.	Објавени дела во каталог од меѓународна ликовна манифестација „Трагом кичевских дружења“, издавач: Центар за современа уметност на Црна Гора (Centar sovremene umjetnosti – CSUCG) и Друштво на ликовни уметници на Црна Гора (Udruzenje likovnih umjetnika Crne Gore – ULUCG), Подгорица, Црна Гора, јуни 2007 (7 x 2).	14
12.	Учество на 12. Меѓународна ликовна работилница „МАКЕК“, Раб, Р. Хрватска, јуни 2011.	4
13.	Учество на 36. Меѓународна ликовна работилница „СТУДЕНИЦА“, Краљево, Р. Србија, август 2011.	4
14.	Учество на 6. Меѓународна ликовна работилница „СКОПЈЕ 2011“, организирана под покровителство на град Скопје и Музеј на град Скопје, август 2011.	4
15.	Учество на 14. Меѓународна ликовна работилница MMM art 2010, Медана, Р. Словенија, октомври 2010.	4
16.	Учество на Меѓународна ликовната работилница „МИХАЈЛОВО 2010“, Дом на култура, Кавадарци, август 2010.	4
17.	Учество на 23. Меѓународна ликовна работилница „МЛАДЕНОВАЦ“, Центар за култура - Младеновац, Р. Србија, јули 2009.	4
18.	Учество на 10. Меѓународна ликовна работилница „НИЖОПОЛЕ“, Уметничка галерија „Магаза“, Битола, Р. Македонија, јули 2009.	4
19.	Учество на Меѓународен ликовен симпозиум СИАНОХА (Simposio Internacional de Artistas en Noha „SIANOHA“), Нoha, Шaпaниja, јуни 2008.	4
20.	Учество на Меѓународна ликовна работилница (International art-workshop „PAINT-A-FUTURE“), Chateau Saint Michel, Rully, France, септември 2007	4
21.	Член на жири-комисија за 15. Биенале на македонската архитектура, БИМАС 2010, во организација на Асоцијацијата на архитекти на Македонија – ААМ, 2010.	1
22.	Член на жири-комисија за државната награда „11 Октомври“ за животно дело за 2008 година, при Министерството за култура, 2008.	1
23.	Член на жири-комисија, како претставник на Асоцијацијата на архитекти на Македонија - ААМ за 13. Републичка награда за ликовни творби на уче-	1

	ниците од средните училишта во Македонија, во организација на Друштво на ликовни педагози на Македонија и УСО „Кочо Рацин“ од Велес, 2008.	
24.	Член на жири-комисија за награда на ликовна творба на учениците од основните и средните училишта во Македонија на тема „Антикорупција“, во организација на невладината организација КРЕАТИВА, под покровителство на Амбасадата на Кралството Холандија, 2010.	1
25.	Член на жири-комисија за награда на ликовна творба на учениците од основните и средните училишта во Македонија на тема „Екологија“, во организација на невладината организација КРЕАТИВА, под покровителство на Амбасадата на Кралството Холандија, 2010.	1
26.	Изложба на студентски трудови по предметите ликовно изразување и пластично обликување - генерација 2010/2011, ателје, Архитектонски факултет, 2011 (автор заедно со ред. проф. м-р Е. Аврамовска).	1
27.	„Педагошка цртанка“, изложба на студентски цртежи реализирани на стручните екскурзии во учебната 2008/09, коридор Архитектонски факултет (автор заедно со ас. д-р М. Зиноски), 2010.	1
Дејности од поширок интерес		
28.	Откупна награда на Конкурс за акварел „Теофил Шулајковски“, жирирана манифестација, организатор и покровител на наградата – општина Карпош, 2011.	3
29.	Студиски престој во странство (Франција, Шпанија, Словенија), 2007-2010 (3 x 0,5).	1,5
30.	Раководител на Институтот за заштита на градителското наследство и историја на архитектурата при Архитектонскиот факултет во Скопје, почнувајќи од 1.1.2010.	3
31.	Член на Наставно-научниот совет на Архитектонскиот факултет во Скопје	0,5
32.	Член на Комисија за изготвување на предлог за утврдување на содржината и начинот на реализирање на тестот за проверка на компетенциите за запишување на студенти во прва година, 2011	0,5
33.	Член на Комисија за упис на студенти на Архитектонскиот факултет - 2007, 2009.	1
34.	Член на Комисија за избор на членови на Универзитетскиот сенат од Архитектонски факултет, 2008.	0,5
	Вкупно	89,5
ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ		Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ		55,45
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА И СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ		45,0
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ		89,5
Вкупно		189,95

ЗАКЛУЧОК

Според увидот во вкупното професионално дејствување на доц. м-р Наташа Милованчева, академски сликар и дипл.инж.арх., Комисијата смета дека кандидатката со својата наставна, научноистражувачка, стручно-уметничка и стручно-апликативна дејност постигнала исклучителни резултати со кои ги исполнува сите критериуми за избор во високо звање во областа на ликовната уметност при Архитектонскиот факултет.

Имено, Комисијата заклучи:

- Курикулумот на кандидатката укажува дека за неа процесот на образование на идните архитекти не е само педагошки процес за реализација на соодветна програма, туку тоа е и творечки процес низ кој се развива личноста на студентот тежнеејќи кон својот најголем идеал – слобода на творечкиот израз. Тргнувајќи од овој став, во педагогијата на наставно-образовниот процес, кандидатката континуирано истражува и реализира нови форми и методи на кои им е иманентен аналитички и творечки однос кон сложените ликовни содржини низ кои треба да мине идниот архитект.
- Од особено значење е дека методите за негување на личниот израз на студентот, доц. м-р Наташа Милованчева го темели на специфичниот концептуален пристап во кој совладувањето на визуелната граматика, развивањето на визуелните способности се одвиваат во насока на воспоставување концептуелно мислење нужни интеракции помеѓу архитектурата и ликовната уметност.
- Врз основа на горното, доц. м-р Наташа Милованчева има видно влијание во формирањето на нужниот специфичен инженерско-уметнички професионален профил на идните архитекти кои се едуцираат на Архитектонскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.
- Стручно-уметничката и апликативната дејност на кандидатката ја карактеризира богат опус на континуирани и грижливо одбрани референтни проектни форми во областа на ликовната уметност како на домашен план, така и во пошироката меѓународна сцена.
- Оттаму, нејзината комплексна сликарска професионална присутност претставува вистински придонес за македонското современо сликарство. Постигнатите резултати покажуваат цврсти морално-етички основи, лична висока култура и култура на комуникација како вистински белези на кандидатката доц. д-р Наташа Милованчева.

Заклучен став на Комисијата е да му предложи на Наставно-научниот совет на Архитектонскиот факултет, врз основа на Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, да ја избере доц. м-р Наташа Милованчева во наставно-научното звање вонреден професор за група предмети од областа на ликовната уметност во Институтот за заштита на градителското наследство и историја на архитектурата при Архитектонскиот факултет во Скопје.

КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Јасмина Хациева-Алексијевска, претседател, с.р.
2. М-р Владимир Георгиевски (ред. проф. во пензија), член, с.р.
3. Симеон Шемов (ред. проф. во пензија), член, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ДОЦЕНТ ЗА НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ ФИЛОЛОШКИ И ИСТОРИСКИ НАУКИ (ПО ПРЕДМЕТИТЕ: ИСТОРИЈА НА ПИСМЕНОСТА ВО МАКЕДОНИЈА, РАКОПИСНАТА ТРАДИЦИЈА ВО МАКЕДОНИЈА, ПАЛЕОГРАФИЈА, ИСТОРИЈА НА КНИГИТЕ И ЧИТАЊЕТО (БИБЛИОЛОГИЈА) И РАРИТЕТНИ ЗБИРКИ ВО БИБЛИОТЕКИТЕ, ЗА ГРУПАТА БИБЛИОТЕКАРСТВО) НА ПЕДАГОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на член 132 од Законот за високото образование на РМ (Сл. весник на РМ бр.35/08...99/2009), чл. 42-53 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр. 138/2009) и член 40 од Правилникот за внатрешните односи и работењето на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, по завршувањето на рокот за пријавување, на конкурсот за избор на еден соработник во звањето доцент, за наставно-научната област филолошки и историски науки (по предметите: историја на писменоста во Македонија, ракописната традиција во Македонија, палеографија, историја на книгите и читањето (библиологија) и раритетни збирки во библиотеките, на групата библиотекарство, на македонски наставен јазик), Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, на одржаната седница на 14. 3. 2012 година, донел одлука со која сме избрани за членови на Рецензентската комисија за поднесување писмен реферат за пријавените кандидати.

Врз основа на таа одлука имаме чест да го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На распишаниот конкурс објавен во дневните весници „Дневник“ и „Лајм“ од 15. 2. 2012 година, за избор на еден наставник (во сите наставно-научни звања) за наставно-научната област филолошки и историски науки (по предметите: историја на писменоста во Македонија, ракописната традиција во Македонија, палеографија, историја на книгите и читањето (библиологија) и раритетни збирки во библиотеките, на групата библиотекарство, на македонски наставен јазик), се пријави еден кандидат, д-р Виолета Мартиновска, асистент на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје.

Биографски податоци

Виолета Мартиновска е родена 1970 година во Скопје. Основно образование завршила во основното училиште „Браќа Миладиновци“ во Скопје, со одличен успех во 1984 год. Средно образование завршила во педагошката гимназија „Зеф Љуш Марку“, со одличен успех во 1988 година и се стекнала со звањето соработник во воспитно-образовната дејност од четврти степен. Освоила второ место на меѓусојузен натпревар по историја во 1986 год. Дипломирала на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје на 3.12.1993 година и се стекнала со звањето проф. по македонска и јужнословенски книжевности со македонски јазик. Магистрирала на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје на 9.1.2003 година и се стекнала со звањето магистер на филолошки науки. Темата на магистерската теза е: „Свети Наум Охридски во книжевната и народната традиција“. Докторирала на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје на 11.5.2007 година на тема: „Алокрифите во македонската писмена традиција (врз примери од Тиквешкиот и Попдраголевиот зборник)“ и се стекнала со звањето доктор на филолошки науки. Докторирала (по вторпат) на ИНИ во Скопје на 29.4.2009 година на тема: „Развојот на ракописната библиотекарска традиција во Македонија: формирање на Археографската збирка во НУБ Св. Климент Охридски во Скопје (кирилска палеографија)“ и се стекнала со звањето доктор на историски науки.

Избрана е во звањето научен соработник (доцент) на 13.11.2007 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Избрана е во звањето виш научен соработник (вонреден проф.) на 15.4. 2011 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Избрана е во звањето советник по библиотекарство на 20.7.2011 година од Министерството за култура на Р. Македонија.

По дипломирањето работела како: педагошки раководител на ученици на настава во природа во Скопје и Струта (1993-1994 год.), одговорен литературен координатор во Прва светска детска амбасада „Меѓаши“ (1994-1995 год.), професор по македонски јазик и литература во гимназија во Скопје (1994-1998 год.), стручен рецензент за книги во дневниот весник „Дневник“ (2000-2002 год.), раководител и научен работник, медиевист во Археографска збирка и Збирка за ретки, специфични и старопечатени книги во НУБ „Св. Климент Охридски“, Скопје (2002-2011). Во Археографската збирка во НУБ „Св. Климент Охридски“, како медиевист, има реализирано значајни научни постигнувања. Соработник е во едицијата „Словенски ракописи во Македонија“ во која има целосни палеографски описи на ракописи од XVI, XVII, XIX век. Описите се однесуваат на спецификите на: видот на материјалот, писмото, содржината, орнаментиката, водените знаци, записите. Реализирала повеќе научноистражувачки проекти во земјата и во странство во врска со старословенските оригинални ракописи.

На 21.9.2011 година е избрана за асистент на групата библиотекарство на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје на предметите: историја на писменоста во Македонија, палеографија, ракописната традиција во Македонија,

историја на книгите и читањето (библиологија), раритетни збирки во библиотеките, на македонски наставен јазик.

Кандидатката се профилира со креативен профил на: романсиер, раскажувач, поет, есеист и книжевен критичар. Импозантниот опус на објавени трудови изнесува 308. Објавувала научни трудови, есеи, книжевни критики, раскази и песни во периодиката.

Нејзини стихови се препеани на: хрватски, бугарски, албански, ромски и српски јазик. Застапена е во „Златна книга на прозата за деца во Македонија“, Феникс, 2004.

Завршила стручни курсеви: за работа со Linux, Open Office, Web дизајн во 2005 година во Скопје, како и за користење на програмска поддршка COBISS/2 каталогизација-ВБМ Центар во 2006 година во Скопје. Добила лиценца за креирање на нови записи во програмата COBISS, 2011.

Објавени книги

1. **Умните измислувачи** , Детска радост, Скопје, 2002.
2. **Книжевен континуитет** , Феникс, Скопје, 2003.
3. **Современа македонска поезија - текови и портрети** ,Феникс, Скопје, 2003.
4. **Албум на водени знаци** , НУБ „Св. К. Охридски“ - Феникс, Скопје, 2004.
5. **Поетот и просветителот свети Наум Охридски**, Современост, Скопје, 2006.
6. **Приватните библиотеки во Охрид и Охридско** , Охрид, 2008.
7. **Апокрифите во македонската писмена традиција (примери од Тиквешкиот и Попдраголевиот зборник)**, книга прва , Македонска реч, Скопје, 2008.
8. **Палеографски албум**, том прв (Словенски ракописи од Археографската збирка во НУБ „Св. Климент Охридски“ , Скопје, од XIII до XVIII век), Скопје, 2008.
9. **Охридско книжевно наследство**, Охрид, 2008.
10. **Тајни азбуки/ Garavde alfabete**, Меѓународен центар за литература, јазик и култура на Ромите, Скопје, 2009 (препев на ромски јазик).
11. **Свети Климент Охридски**, Педагошки факултет „Св. Климент Охридски“, Скопје, 2010.
12. **Апокрифите во македонската писмена традиција**, книга втора, авторско издание, Скопје, 2011.
13. **Промисла**, авторско издание, Скопје, 2011 (прва поезија на глаголица во Македонија).

Анализа на научните и стручните трудови на кандидатот

„Албум на водени знаци“

„Албум на водени знаци“ е раритетно издание во медиевистиката, бидејќи во него се претставени водени знаци, филигранни присутни во старословенските ракописи од XIV до XIX век. Претставени се 76 водени знаци. Тие се доказ за периодот на создавање на хартијата, но и насока за историско-општествениот контекст на далечните векови. Неспорен доказ се и за староста на некој сомнителен или недатиран ракопис. Во ова издание авторката открила и приложува новооткриени водени знаци. Тие се драгоцен прилог во филигранологијата.

„Поетот и просветителот свети Наум Охридски“

Во монографијата „Поетот и просветителот св. Наум Охридски“ е расветлено оригиналното книжевно творештво на св. Наум како автор на канон посветен на апостол Андреј. Со ова откритие е збогатен средновековниот книжевен пиедестал со ново книжевно име - св. Наум Охридски. Тој досега беше во сенка во однос на неговиот духовен брат св. Климент Охридски, но во оваа монографија тој конечно го добива своето заслужено место во историјата на средновековната книжевност. Приложени се преписи од канонот на апостол Андреј од XIII, XIV, XV век. Тие се компарирани, со укажување на сличностите и разликите меѓу нив. Првпат во науката авторката објавува факсимили од преписот бр. 163 од XV век. Особено драгоцен прилог во науката е првично објавување на новооткриена служба посветена на просветителот св. Наум Охридски, која е целосно анализирана со заклучок дека „словенската и грчката служба се разликуваат меѓусебно и не претставуваат директни преводи една од друга“, резимира Виолета Мартиновска. Во делот „Св. Наум Охридски во народната традиција“ се објавени нови чуда поврзани со овој просветител. Задната корица на изданието е збогатено со новооткриена икона од почетокот на XVIII век, каде што е претставено Светинаумовото успение. Раритетноста на иконата е зголемена со фактот дека досега тоа е единствена позната иконографска претстава на неговото успение. Со овие повеќеслојни аспекти се заокружени ликот и делото на книжевникот-химнограф св. Наум Охридски.

„Апокрифите во македонската писмена традиција (примери од Тиквешкиот и Попдраголевиот зборник)“, книга прва

Оваа книга е посветена на апокрифите во македонската писмена традиција со примери од Попдраголевиот зборник од XIII век и Тиквешкиот зборник од XV век. Авторката апокрифите ги дефинира како религиозна белетристика која поради својата достапност, демократизам и занимливост станува широко распространета литература. Во нив се наоѓаат човекови фантазии и претстави, стремежи и идеали за етика, општествен ред и др. Дескрипцијата е секундарна, а примарна е акцијата на хероите кои честопати прават чуда и маченички ги поднесуваат страдањата. Авторите на апокрифите се анонимни или лажно потпишани автори. Псевдонимоста се должи на акцентирање и добивање поголем углед и авторитет кај читателите со потпишување на имињата на апостолите или пророците. Во апокрифите се инкорпорирани елементи на тогашната

актуелна култура, но и елементи на христијанско учење со туѓи влијанија. Тие брзо се распространуваат, бидејќи луѓето имале потреба од едноставно толкување на светот. Долговековната употреба на канонската црковна и религиозна литература поттикнала потреба од кретивно проширување на библиските настани. Апокрифите се тајни книги кои не биле прифатени како канонски и затоа нивното читање и распространување меѓу населението било забрането.

„Палеографски албум, том прв (Словенски ракописи од Археографската збирка во НУБ „Св. Климент Охридски“, Скопје, од XIII до XVIII век)“

Во ова издание се претставени факсимили од оригинални словенски ракописи од XIII до XVIII век. Најстариот ракопис датира од XIII век. Тоа е фрагмент од посен триод. Претставени се факсимили од пергаменти од XIII и XIV век. Овој избор ги потенцира богатите орнаменти и иницијални букви присутни во ракописите. Краткиот опис и воведот се преведени на: англиски, руски, француски, германски и италијански јазик.

„Свети Климент Охридски“

Оваа монографија е посветена на просветителот, книжевник, црковен деец, учител, мисионер, св. Климент Охридски. Ги содржи деловите: „Живот и дејност“, „Охридската книжевна школа и нејзиниот континуитет“, „Прилози“, „Факсимили“, „Св. Климент Охридски во фрескоживописот и во иконографијата“. Потенцирани се поважните моменти од животот на овој мисионер. Детално внимание е насочено кон оригиналното книжевно Светиклиментово творештво со најнови сознанија во науката. Претставени се најстарите глаголски и кирилски ракописи од Охридската книжевна школа со податоци за нив: провениенција, период на создавање, број на листови, место на чување. Факсимилите се преписи од неговите слова присутни во странски археографски збирки. Застапени се најстарите и репрезентативни портрети во фрескоживописот и иконографијата.

„Промисла“

Стихозбирката „Промисла“ е конципирана врз креативните поглавја: „Тајни“, „Голгота“, „Исцеление“, „Моление“, „Ридание по убавината“, „Трештален молк“. Авторката В. Мартиновска пријатно изненадува со научно-поетскиот зафат. Објавува прва поезија на глаголица во Македонија со паралелен препев на современ македонски јазик. Потврдените книжевни стројности на В. Мартиновска се збогатени со употреба на архаизми и старословенизми како ефект на очудување. Во песната „Голгота“, таа пее: „не ги кријам лузните/ така помалку болат/ така подлабоко/ го резбаат: /моето житие/“.

„Умните измислувачи“

Романот „Умните измислувачи“ е креативна сага за минатото детство, за времето кое е животворно врамено во слики, настани и пораки. Скопското маало е насликано со многу топлина, емотивност и доживеаност на случките. Секој дел започнува со креативен, луциден вовед за тематиката која следува. Во делот „Натпреварите по будалаштини“ авторката пишува: „Многу ги сакавме натпреварите. Не знам за другите, но јас секогаш вистински се борев во нив. Чесно, без какви било подметнувања. Илињата и неправдите ги мразев како единиците во училиштето, а ги сакав победите исто како петките“. За овој роман авторката добива признанија од младите читатели од земјава.

„Современа македонска поезија-избор“

Во книгата „Современа македонска поезија-избор“ се претставени десетмина современи македонски поети, со критичарски профил на нивното творештво, избор од нивната поезија и нивен автограф. Ова критичарско-есеистичко расчитување на различни поетски посланија ја докажува книжевната широчина и подготвеност за опсервација на авторката Мартиновска, која како медиевист, се профилира и во книжевната критичка мисла.

„Тајни азбуки / Garavde alfabeto“

Во оваа стихозбирка се сретнуваме со поетскиот профил на Виолета Мартиновска. Стилот е оригинален, уникатен, со занимлива лексика. Направен е прелеп на современ ромски јазик. Во песната „Тајна“ се вели: молкот /е глагол /упорит/ јадровит/ се дури/ не стане/ песна/“.

Кандидатката ја поднесе следнава листа на активности од наставно-образовната, научноистражувачката, стручно-апликативната и стручно-уметничката дејност кои се бодувани според Критериумите за избор во звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, освојувајќи импозантни 305 поени кои се неколкукратно надминати по сите основи за избор во звањето доцент.

ОБРАЗЕЦ**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ****Кандидат: ВИОЛЕТА МАРТИНОВСКА****Институција: Педагошки факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје****Научна област: филолошки и историски науки****НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ**

Ред. Број	Назив на активност:	Поени
1	Одржување на вежби од прв циклус студии по предметот историја на писменоста во Македонија, задолжителен предмет (за групата библиотекарство), 2+2	0,9
2	Одржување на вежби од прв циклус студии по предметот ракописна традиција во Македонија, задолжителен предмет (за групата библиотекарство) 3+1	0,45
3	Одржување на вежби од прв циклус студии по предметот палеографија, задолжителен предмет (за групата библиотекарство) 3+2	0,9
4	Одржување на вежби од прв циклус студии по предметот историја на книгите и читањето (библиологија), избран предмет (за групата библиотекарство) 2+2	0,9
5	Консултации со студенти по предметот историја на писменоста во Македонија, задолжителен предмет	0,04
6	Консултации со студенти по предметот ракописната традиција во Македонија, задолжителен предмет	0,04
7	Консултации со студенти по предметот палеографија, задолжителен предмет	0,04
8	Консултации со студенти по предметот историја на книгите и читањето (библиологија), избран предмет	0,03

9	Автор на научно-популарна книга: „Охридско книжевно наследство“, Охрид, 2008	6
10	Коавтор на научно-популарна книга: „Приватните библиотеки во Охрид и Охридско“, Охрид, 2008	4
11	Научно-популарна статија: „Библиографија на Хришканско дело во периодот од 1935-1941 г. “, Литературен збор, бр. 1-2, 1996	1
12	Научно-популарна статија : „Пофалните и поучните слова на св. Климент Охридски“, Стремеж, бр. 11-12, 2001	1
13	Научно-популарна статија: „Библиографија на списанието Пелагонитиса во периодот од 1996 до 2000 година“, Современост, бр. 1, 2003	1
14	Научно-популарна статија: „Избор и превод на старословенски текстови од Панонски легенди, св. Климент Охридски, св. Наум Охридски, Водени знаци од Мс 240“, во : Сонцето во македонската поезија, Македонски духовни конаци, Скопје, 2003	1
	Вкупно	17,3

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. Број	Назив на активноста:	Поени
1	Одбранета докторска дисертација: „Апокрифите во македонската писмена традиција (врз примери од Тиквешкиот и Попдраголевиот зборник)“, Филолошки факултет Блаже Конески“, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје, 11. V 2007.	8
2	Одбранета докторска дисертација (втора): „Развојот на ракописната библиотекарска традиција во Македонија: формирање на Археографската збирка во НУБ Св. Климент Охридски во Скопје (кирилска палеографија)“, ИНИ, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје, 29. IV 2009.	8
3	Одбранета магистерска теза: „Свети Наум Охридски во книжевната и народната традиција“, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Филолошки факултет, Блаже Конески“, Скопје, 9. I 2003.	4
4	Раководител на национален научен проект: „Црковнословенски ракописи со македонска провениенција“, Софија, Р. Бугарија, 2003.	6

5	Раководител на национален научен проект: „Компарација на ракописи со македонска наспрема бугарска јазична редакција во Археографската збирка во Софија“, Софија, Р. Бугарија, 2004.	6
6	Раководител на национален научен проект: „Жанрите житие и акатист во црковнословенските ракописи во Археографската збирка во Софија“, Софија, Р. Бугарија, 2005.	6
7	Раководител на национален научен проект: „Старословенски ракописи со македонска провениенција во Археографската збирка во Белград“, Белград, Р. Србија, 2005.	6
8	Раководител на национален научен проект: „Старословенски ракописи со македонска провениенција во Археографската збирка во Киев“, Киев, Р. Украина, 2006.	6
9	Раководител на национален научен проект: „Истражување на црковнословенското книжевно наследство“, Охрид, 2006.	6
10	Раководител на национален научен проект: „Истражување на црковнословенски ракописи во црквите и манастирите во Охрид и Охридско“, 2007.	6
11	Раководител на национален научен проект: „Приватните библиотеки во Охрид и Охридско“, 2007.	6
12	Раководител на национален научен проект: „Истражување на црковнословенски ракописи во црквите и манастирите во Охрид и Охридско“, 2008.	6
13	Раководител на национален научен проект: „Приватните библиотеки во Охрид и Охридско“, 2008.	6
14	Раководител на национален научен проект: „Утврдување и дешифрирање на старословенски ракописи и ретки и старопечатени книги во сите библиотеки во Македонија“, 2009.	6
15	Раководител на национален научен проект: „Утврдување и дешифрирање на старословенски ракописи и ретки книги во сите библиотеки во Македонија“, 2010.	6
16	Учество во национален научен проект: „Дигитализација на старословенски ракописи во НУБ Св. Климент Охридски“, Скопје, 2007.	3
17	Учество во национален научен проект: „Дигитализација на старословенски ракописи во НУБ Св. Климент Охридски“, Скопје, 2008.	3
18	Учество во национален научен проект: „Дигитализација на старословенски ракописи во НУБ Св. Климент Охридски“, Скопје, 2009.	3
19	Учество во национален научен проект: „Дигитализација на старословенски ракописи во НУБ Св. Климент Охридски“, Скопје, 2010.	3
20	Учество во национален научен проект: „Дигитализација на старословенски ракописи во НУБ Св. Климент Охридски“, Скопје, 2011.	3

21	Учество во национален научен проект: „Карактеризација на пигменти“, ПМФ, Скопје, 2011.	3
22	Учество во меѓународен научен проект: „Стандардизација на старословенското кирилско писмо“, САНУ, Белград, 2007.	5
23	Учество во меѓународен научен проект: „Презентација на словенски ракописи во Ценова“, Ценова, Италија, 2009.	5
24	Книга од стручна област: „Албум на водени знаци“, НУБ „Св. К. Охридски“ - Феникс, Скопје, 2004.	8
25	Книга од стручна област: „Поетот и просветителот свети Наум Охридски“, Современост, Скопје, 2006.	8
26	Книга од стручна област: „Апокрифите во македонската писмена традиција (примери од Тиквешкиот и Попдраголевиот зборник)“, книга прва, Македонска реч, Скопје, 2008.	8
27	Книга од стручна област: „Палеографски албум, том прв, (Словенски ракописи од Археографска збирка во НУБ Св. Климент Охридски, Скопје, од XIII до XVIII век)“, Скопје, 2008.	8
28	Монографија од стручна област: „Свети Климент Охридски“, Педагошки факултет „Св. Климент Охридски“, Скопје, 2010.	8
29	Книга од стручна област: „Апокрифите во македонската писмена традиција“, книга втора, авторско издание, Скопје, 2011.	8
30	Труд со оригинални научни резултати: „Псалтир со последование“, во: Лесновски манастир Св. Архангел Михаил и Св. Гаврил Лесновски, Музеј на Македонија, 2000.	2
31	Дел од монографија: „Прохор-пчињско изборно евангелие, безјусова македонска редакција од четвртата четвртина на XVI век“, во: Словенски ракописи во Македонија, НУБ, Скопје, Институт за старословенска култура, Прилеп, 2000.	4
32	Дел од монографија: „Фрагмент од служебник од XVII век“, во: Словенски ракописи во Македонија, НУБ, Скопје, Институт за старословенска култура, Прилеп, 2000.	4
33	Дел од монографија: „Фрагмент од молитвеник од крајот на XIX век“ во: Словенски ракописи во Македонија, НУБ, Скопје, Институт за старословенска култура, Прилеп, 2000.	4
34	Дел од монографија: „Фрагмент од Часослов од крајот на XIX век“, во: Словенски ракописи во Македонија, НУБ, Скопје, Институт за старословенска култура, Прилеп, 2000.	4

35	Дел од монографија: „Парусија на црквата св. Ѓорѓи од Лазарополе од 1836 година“, во: Словенски ракописи во Македонија, НУБ, Скопје, Институт за старословенска култура, Прилеп, 2000.	4
36	Дел од монографија: „14 записи од Македонија од мијачкиот крај“, во: Словенски ракописи во Македонија, НУБ, Скопје, Институт за старословенска култура, Прилеп, 2000.	4
37	Труд со оригинални научни резултати: „Химнографијата за свети Наум Охридски“, Стремеж, бр. 7-8, 2002.	2
38	Труд со оригинални научни резултати: „Култот на св. Наум Охридски“, Стремеж бр.1-2, 2003.	2
39	Труд со оригинални научни резултати: „Литературното дело на св. Наум Охридски“, Литературен збор, бр.1-2, 2003.	2
40	Труд со оригинални научни резултати: „Химнографски текстови за св. Наум Охридски“, Балканославика, бр. 32-33, 2003.	2
41	Труд со оригинални научни резултати: „Бесценетиот сјај на старословенските ракописи“, Современост, бр. 2, 2004.	2
42	Труд со оригинални научни резултати: „Лексемата сонце во старословенските ракописи“, Современост, бр. 3, 2004.	2
43	Труд со оригинални научни резултати: „Свети Наум Охридски - оригинален средновековен поет, химнограф“, Библиотекарство, Скопје, бр. 1, 2005.	2
44	Труд со оригинални научни резултати: „(Не)растајнетоста на апокрифите“, Современост, год. 54, бр. 3, 2006.	2
45	Труд со оригинални научни резултати: „Словенски ракописи по потекло од Берово и Беровско“, Малеш 100 години по Димитар Поп Георгиев Беровски, Минато, сегашност и иднина, Берово, 2007.	2
46	Труд објавен во зборник на трудови од научен собир: „Гносисот во словото Во неделата, слово за Света Троица и за Судот, создадено од Климента од св. Климент Охридски“, Прва научна средба -Услови, појава и развој на словенската писменост; Св. Климент Охридски-живот и дејност, НУБ „Св. К. Охридски“, Скопје, 2007.	2
47	Труд со оригинални научни резултати: „Harzeti Naum Ohridsko.Kje narodskjiri tradicija.Vakjeraja o cuda e. Hazreti Naumeskjere.Fresko dzivdo hramojba“, Prometej, Skopje, 2007.	2
48	Труд објавен во зборник на трудови од научен собир: „Aposcaphal text revaluation of the Holy Baruch“, VI балкански конгрес за образование и наука, Современото општество и образованието, Охрид, 2011.	2

49	Текст во каталог: „Единаесет векови словенска писменост и култура“ (Изложба на старословенски ракописи и старопечатени книги), НБ „Гоце Делчев“, Штип, НУБ „Св. К. Охридски“, Скопје, Штип, 2004.	1
50	Учество на меѓународна научна конференција: „Глобализација, дигитализација и заштита на културното наследство“, Софија, Р. Бугарија, 2006.	0,5
51	Учество на научен собир: „Проблемите на дигитализација на ракописите“, XV конференција ИЗУМ, Марибор, Р. Словенија, 2006.	0,5
52	Учество на научен собир: „Транзициите во историјата и културата“, ИНИ, Скопје, 2006.	0,5
53	Учество на научен симпозиум: „Малеш 100 години по Димитар Поп Георгиев Беровски-минато, сегашност и иднина“, Берово, 2007.	0,5
54	Учество на семинар: „Прв семинар за електронско издаваштво во Македонија“, Охрид, 1999.	0,5
55	Учество на семинар: „Меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура“, Охрид, 2004.	0,5
56	Учество на семинар: „Ревалоризација и заштита на книжевното наследство“, Неготино, 2005.	0,5
57	Учество на тринаесетта книжевна колонија: „Галичник“, 2006.	0,5
Вкупно		223

СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. Број	Назив на активноста:	Поени
1	Автор на роман: „Умните измислувачи“, Детска радост, Скопје, 2002.	8
2	Автор на книга со книжевни критики: „Книжевен континуитет“, Феникс, Скопје, 2003.	8
3	Автор на книга со книжевни критики: „Современа македонска поезија-текови и портрети“, Феникс, Скопје, 2003.	8
4	Автор на збирка поезија: „Тајни азбуки/Garavde alfabet“ (паралелен препев на ромски јазик), Скопје, 2009.	8

5	Автор на збирка поезија: „Промисла“ (прва поезија на глаголица во Македонија), авторско издание, Скопје, 2011.	8
	Вкупно	40

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. Број	Назив на активност:	Поени
1	Изработка на национална програма од одредена област. Автор на национален елаборат за ревалоризација на поединечно движно културно наследство. „Археографска збирка. Старословенски ракописи“, Министерство за култура на Р. Македонија, Скопје, 2006.	3
2	Изработка на национален елаборат за ревалоризација на поединечно движно културно наследство: „Археографска збирка. Инкунабули“, Министерство за култура на Р.Македонија, Скопје, 2006.	3
3	Автор на национален елаборат за ревалоризација на поединечно движно културно наследство: „Археографска збирка. Ретки и старопечатени книги“, Министерство за култура на Р. Македонија, Скопје, 2006.	3
4	Автор на подготовка на национални документи, „Заштита на културно книжно богатство“, Министерство за култура, Скопје, 2008.	2
5	Учество во промотивни активности на Факултетот: промоција на монографија на Педагошки факултет „Св. К. Охридски“, Скопје, 2010.	0,5
	Вкупно	11,5

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1	Уредник на списанието „Книжевна академија“, 2003	1
2	Уредник на списанието „Современост“, 2005	1
3	Уредник на списанието „Современост“, 2006	1
4	Член на редакцијата на списанието „Современост“, 2003	1
5	Член на редакцијата на списанието „Современост“, 2004	1

6	Член на редакцијата на списанието „Библиотекарство“, 2001	
7	Учество во промотивни активности во НУБ „Св. К. Охридски“, Скопје, 2004	0,5
8	Член на стручна комисија на „Прв детски книжевен фестивал во Македонија“ при ДПМ, 2005	0,5
9	Член на стручен совет на НУБ „Св. К. Охридски“, Скопје, 2005	1
10	Претседател на организациски одбор на прва научна средба: „Услови, појава и развој на словенската писменост; Св. Климент Охридски-живот и дејност“, НУБ „Св. Климент Охридски“, Скопје, 2007.	1
11	Медијатор на прва научна средба: „Услови, појава и развој на словенската писменост; Св. Климент Охридски - живот и дејност“, НУБ „Св. Климент Охридски“, Скопје, 2007.	1
12	Член на организациски одбор на втора научна средба: „Книжевното творештво на св. Климент Охридски“, НУБ „Св. Климент Охридски“, Скопје, 2008.	1
13	Член на „Македонско научно друштво“, Битола, 2008	1
14	Член на организациски одбор на трета научна средба: „Светиклиментовата традиција во Македонија“, НУБ „Св. Климент Охридски“, Скопје, 2009	1
15	Член на организацискиот комитет на 7. Меѓународен Ататурк научен конгрес, МАНУ, 2011	1
16	Член на факултетска комисија за изготвување на Елаборат за постдипломски студии-втор циклус на студии, 2011	0,5
Вкупно		13,5

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	17,3
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	223
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	40
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	11,5
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	13,5
Вкупно	305,3

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Анализираните трудови на Виолета Мартиновска укажуваат на една фактографска специфика кога е во прашање нејзиниот научен, но и креативен профил: нови резултати, нови аспекти и нови сознанија како драгоцен прилог во научната и креативната книжевна мисла. Тоа оформува убедување дека научниот и креативниот потенцијал на Виолета Мартиновска е доволно богат за иден научен, наставен и креативен развој во научно-наставниот процес.

Врз основа на анализите на документите и анализите на наставно-образовниот, научноистражувачкиот, стручно-уметничкиот и стручно-апликативниот ангажман на Виолета Мартиновска, Комисијата констатира дека станува збор за кандидат кој поседува раритетен научен и педагошки квалитет со компетенции од областите за кои се избира.

Рецензентската комисија констатира дека кандидатката во целост ги исполнува условите од конкурсот и затоа со особено задоволство му предлага на Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје да ја избере д-р Виолета Мартиновска во звањето доцент за научните области филолошки и историски науки (по предметите: историја на писменоста во Македонија, ракописната традиција во Македонија, палеографија, историја на книгите и читањето (библиологија) и раритетни збирки во библиотеките, на групата библиотекарство, на македонски наставен јазик).

Рецензентска комисија

Проф. д-р Мито Спасевски, претседател, с.р.

Проф. д-р Билјана Маленко, член, с.р.

Проф. д-р Благица Петковска, член, с.р.

ПРЕГЛЕД
на пријавена и прифатена тема за изработка на докторска
дисертација на Градежниот факултет во Скопје

на 386. седница на Наставно – научниот совет одржана на 22.3.2012 година

Р. бр.	Кандидат	Работен наслов на темата	Ментор
1	м-р Владимир Ставриќ, дипл. град. инж.	Методологија за проценка на хидролошка повредливост на карстни сливни подрачја	проф. д-р Цветанка Поповска, Градежен факултет во Скопје

ПРЕГЛЕД

на пријавени и прифатени теми за изработка на магистерски трудови на
Градежниот факултет во Скопје

на 386. седница на Наставно – научниот совет одржана на 22.3.2012 година

Р. бр.	Кандидат	Работен наслов на темата	Ментор
1	Андреј Матевски, дипл.град.инж.	Проектирање на пруги за поголеми брзини и примена на методите за мултикритерна анализа при избор на варијанта на траса	проф. д-р Зоран Кракутовски, Градежен факултет во Скопје
2	Никола Мојсовски, дипл.геот.инж.	Техничко набљудување на деформации и поместувања и оценка на стабилноста и функционалноста кај брани и свлечишта	проф. д-р Љупчо Димитриевски, Градежен факултет во Скопје

РЕЦЕНЗИЈА

28-03-2012

04-611/1

На ракописот „Практикум за лабораториски вежби по аналитичка хемија” од д-р Гордана Русевска, насловен доцент на Технолошко-металуршки факултет, Универзитет Св. Кирил и Методиј во Скопје

На својата 6-та редовна седница одржана на 30.01.2012 година, Наставно-научниот совет на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје, со одлука бр. 02-256 од 3.02.2012, ме именува за рецензент на ракописот „Практикум за лабораториски вежби по аналитичка хемија” од авторот д-р Гордана Русевска, насловен доцент на Технолошко-металуршкиот факултет.

По деталното разгледување на доставениот материјал го поднесувам следниот:

ИЗВЕШТАЈ

Намена. Ракописот „Практикум за лабораториски вежби по аналитичка хемија” е наменет за студентите од неколку студиски програми на Технолошко-металуршки факултет во Скопје, за наставните дисциплини *аналитичка хемија*, *аналитичка хемија 1* и *аналитичка хемија 2*.

Содржина и обем. Ракописот „Практикум за лабораториски вежби по аналитичка хемија” е претставен на вкупно 235 страници компјутерски обработен текст, поделен во 3 главни поглавја и прилози во кои се претставени 11 табели и 77 слики. Користената литература наведена на крајот од ракописот е составена од 14 библиографски единици. Поставената структурна организираност овозможува ракописот да биде претставен како една целина во која содржински и редоследно се изложува предметната програма. Првата глава ги обработува основните правила за работа во лабораторија, мерките за претпазливост и заштита при работа во лабораториски услови, основниот лабораториски прибор, како и техниките за работа и поважните операции во семимикро анализата. Квалитативната анализа, реакциите за идентификација на катјони и анјони, и квалитативна анализа на цврстите супстанции се претставени во втората глава. Во третата глава е обработена квалитативната анализа, вклучително гравиметриската и волуметриската анализа, и видовите титрации, и тоа: киселинско-базни, перганометриски, комплексометриски, индиректни јодометриски и таложни титрации.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

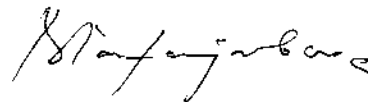
Ракописот **„Практикум за лабораториски вежби по аналитичка хемија“** од авторот д-р Гордана Русевска, насловен доцент на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје, согласно концепциската и структурна организираност, обемот, сеопфатноста и начинот на презентирање на предметот кој се обработува, претставува добро подготвен учебник наменет за студентите во совладувањето на наставната програма и за реализирање на лабораториските вежби по предметите *аналитичка хемија*, *аналитичка хемија 1* и *аналитичка хемија 2*. Покрај основната намена, истиот може да им послужи и на стручните лица кои апликативно и во истражувањето ја применуваат аналитичката хемија.

Врз основа на погоре изнесеното, на Наставно-научниот совет на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје со задоволство му предлагувам ракописот **„Практикум за лабораториски вежби по аналитичка хемија“** од авторот д-р Гордана Русевска, насловен доцент, да го прифати како основен универзитетски учебник и да го одобри неговото печатење.

Скопје, 29.03.2012

Рецензент,

д-р Весна Рафајловска, вонр.проф.

РЕЦЕНЗИЈА

02-256/2

**НА РАКОПИСОТ „ПРАКТИКУМ ЗА ЛАБОРАТОРИСКИ ВЕЖБИ ПО
АНАЛИТИЧКА ХЕМИЈА“ ОД АВТОРОТ Д-Р ГОРДАНА РУСЕСКА,
НАСЛОВЕН ДОЦЕНТ**

Наставно-научниот совет на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје, на својата 6. редовна седница, со одлука бр. 02-256/1 од 3.2.2012 година, ме именуваше за член на Комисијата за рецензија на ракописот **„Практикум за лабораториски вежби по аналитичка хемија“** од авторот д-р Гордана Русеска, насловен доцент на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје. По прегледувањето на доставените материјали, го поднесувам следниов

ИЗВЕШТАЈ

Ракописот **„Практикум за лабораториски вежби по аналитичка хемија“** по обем и содржина е изработен според потребите на студентите на неколку студиски програми на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје. Практикумот обработува проблематика од квалитативна и квантитативна аналитичка хемија. Практикумот нуди широк опсег на лабораториски вежби кои одговараат на различни студиски програми и се застапени со различен фонд на часови во предметите *аналитичка хемија 1* и *аналитичка хемија 2*, како и за студентите кои слушаат само еден предмет, односно, *аналитичка хемија*.

Ракописот содржи општ дел, во кој се дадени основните правила за работа во лабораторија, преглед, карактеристики и начин на употреба на основниот лабораториски инвентар, како и преглед и начин на употреба на хемикалите кои се користат. Следува поглавјето за квалитативна анализа на катјони од прва до шеста аналитичка група, анализа на ањони и квалитативна анализа на цврсти супстанции. Во третото поглавје е опфатена проблематиката на квантитативна анализа, каде се содржани гравиметриската и волуметриската анализа, киселинско-базните, перманганометриските, комплексометриските, индиректните јодиметриски и таложните титрации. Ракописот содржи и прилози со податоци кои се користат при работата, претставени во 11 табели, пример за лабораториски дневник, како и литературен преглед со 14 користени референци. Ракописот содржи 71 слика, што го доближува читателот до теоретските објаснувања во текстот.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Ракописот „**Практикум за лабораториски вежби по аналитичка хемија**“ од д-р Гордана Русеска, насловен доцент на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје, претставува солидно подготвен и организиран учебник, кој ги содржи сите потребни елементи за реализирање на лабораториските вежби според предметната програма за предметите *аналитичка хемија 1*, *аналитичка хемија 2* и *аналитичка хемија* за студентите кои слушаат скратена програма во однос на целокупниот материјал.

Начинот на кој е организиран материјалот во овој учебник, им овозможува на студентите постепено да навлезат во наставната програма за реализација на лабораториските вежби за наведените предмети. Почнувајќи од запознавањето со лабораторискиот инвентар, хемикалиите кои се користат и постепениот развој на вежбите кои се изведуваат, во овој учебник се комплетно разработени сите базични сегменти од класичната аналитичка хемија.

Според обемот на опфатената проблематика и нивото на кое е изложена истата, ракописот „**Практикум за лабораториски вежби по аналитичка хемија**“ може да служи како основен материјал за реализирање на лабораториските вежби по предметите *аналитичка хемија*, *аналитичка хемија 1* и *аналитичка хемија 2*, за студентите на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје. Покрај основната намена, практикумот може да послужи и како солиден прирачник за вработени инженери во индустријата и лабораториите.

Врз основа на изнесеното во овој извештај, му предлагам на Наставно-научниот совет на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје, ракописот „**Практикум за лабораториски вежби по аналитичка хемија**“ од авторот д-р Гордана Русеска, насловен доцент, да го прифати како основен универзитетски учебник и да го одобри неговото печатење.

Скопје, 29.3.2012

Рецензент:

S. Slobodan
Д-р. Слободан Богоевски, ред. проф.

28-03-2012	
02	256/3

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ „ЗБИРКА ЗАДАЧИ ПО АНАЛИТИЧКА ХЕМИЈА“ ОД АВТОРОТ Д-Р ГОРДАНА РУСЕСКА, НАСЛОВЕН ДОЦЕНТ

Наставно-научниот совет на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје, на својата 6. редовна седница, со одлука бр. 02-256/2 од 3.2.2012 година, ме именуваше за член на Комисијата за рецензија на ракописот „Збирка задачи по аналитичка хемија“ од авторот д-р Гордана Русеска, насловен доцент на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје. По прегледувањето на доставените материјали, го поднесувам следниов

ИЗВЕШТАЈ

Ракописот „Збирка задачи по аналитичка хемија“ по обем и содржина е изработен според потребите на студентите на неколку студиски програми на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје. Збирката задачи обработува проблематика која може да се класифицира во две нивоа, и тоа како: *аналитичка хемија 1* и *аналитичка хемија 2*. За студентите кои слушаат скратена програма, односно слушаат еден предмет, *аналитичка хемија*, збирката задачи нуди поволен избор на задачи, селектирани според потребите.

Во ракописот, севкупниот материјал е претставен во следните поглавја: *раствори, електролитна дисоцијација, пресметување pH во монопротонски системи во вода, пуфери, пресметување pH во раствори на полипротонски киселини и бази, комплекси, контрола на киселост при таложење со H_2S , производ на растворливост, комплексометрија, ацидиалкалметрија, перманганометрија, индиректна јодиметрија, таложни методи (аргентометрија) и гравиметрија*. Збирката содржи и прилози со податоци кои се користат при решавање на задачите, претставени во 9 табели. Вкупниот број на решени задачи изнесува 182, а дадени се и 179 задачи за вежбање. Како литература се цитирани сите извори кои доминантно се користени при изработката на збирката задачи.

Во ракописот „Збирка задачи по аналитичка хемија“, решенијата на задачите се дадени во лесно прифатлива форма со солиден обем на коментари и објаснувања, што на студентите кои треба да ја совладаат материјата им е од особена корист. Задачите за вежбање се исто така од особена корист за студентите, бидејќи можат да послужат за проверка на нивото на постигнатото знаење.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Ракописот „**Збирка задачи по аналитичка хемија**“ од д-р Гордана Русеска, насловен доцент на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје, претставува темелно подготвен учебник, кој ги содржи сите потребни елементи за совладување на материјалот од повеќе нивоа на аналитичката хемија. Согласно на содржината на збирката задачи, истата може да послужи не само за студентите на повеќе студиски програми на Технолошко-металуршкиот факултет кои ги слушаат предметите *аналитичка хемија 1*, *аналитичка хемија 2* и *аналитичка хемија*, туку и за сите вработени инженери во индустријата и лабораториите.

Содржината на збирката нуди голем избор на задачи, како според проблематиката, така и според нивото, што е од особена корист за постепено навлегување во материјалот и решавање на посложените примери.

Според обемот на опфатената проблематика и нивото на кое е изложена истата, ракописот „**Збирка задачи по аналитичка хемија**“ може да служи како основен материјал за реализирање на пресметковните вежби по предметите *аналитичка хемија 1*, *аналитичка хемија 2* и *аналитичка хемија*, за студентите на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје. Покрај основната намена, практикумот може да послужи и како солиден прирачник за вработени инженери во индустријата и лабораториите.

Врз основа на изнесеното во овој извештај, му предлагам на Наставно-научниот совет на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје, ракописот „**Збирка задачи по аналитичка хемија**“ од авторот д-р Гордана Русеска, насловен доцент, да го прифати како основен универзитетски учебник и да го одобри неговото печатење.

Скопје, 29.3.2012

Рецензент:

С. Богоевски

Д-р. Слободан Богоевски, ред. проф.

РЕЦЕНЗИЈА

29.03.2012			
Датум	Место	Телефон	Е-пошта
07-611/2			

**На ракописот „Збирка задачи по аналитичка хемија“
од д-р Гордана Русевска, насловен доцент на
Технолошко-металуршки факултет, Универзитет Св. Кирил и
Методиј во Скопје**

Наставно-научниот совет на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје, на својата 6-та редовна седница одржана на 30.01.2012 година, со одлука бр. 02-256 од 3.02.2012, ме именуваше за рецензент на ракописот „Збирка задачи по аналитичка хемија“ од авторот д-р Гордана Русевска, насловен доцент на Технолошко-металуршкиот факултет.

По деталното прегледување на ракописот го доставувам следниот:

ИЗВЕШТАЈ

Ракописот „Збирка задачи по аналитичка хемија“ е изработен според потребите за студентите од неколку студиски програми на Технолошко-металуршки факултет, за изведување на стехиометриски вежби од квалитативната и квантитативната анализа за предметите *аналитичка хемија 1*, *аналитичка хемија 2* и *аналитичка хемија*.

Ракописот е претставен на 210 страници компјутерски обработен текст, поделен во 15 главни поглавја со вкупно 182 решени задачи и 179 задачи за вежбање. Во делот прилози се претставени 9 табели со податоци кои се користат при решавање на задачите. Ракописот завршува со преглед на користена литература од 12 цитирани референци.

Во првото поглавје обработени се растворите, и тоа: пресметување концентрација на растворена супстанца, масена концентрација, молалитет на растворена супстанција, изразување концентрација во масени и волуменски проценти, пресметување врз база на хемиска равенка, разредување на раствори, мешање на процентни раствори и јонски производ на водата и водороден показател. Во наредните поглавја, од поглавје 2 до 8, на систематски начин, последователно претставени и обработени се електролитната дисоцијација, пресметување pH во монопротонски системи во вода, пуфери, пресметување pH во полипротонски киселини и бази, комплекси и производ на растворливост.

Во поглавјата 9-14 претставени се можните решенија во комплексометријата, ацидиалкалметријата, перманганометријата, индиректната јодометрија, аргентометрија и гравиметрија.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

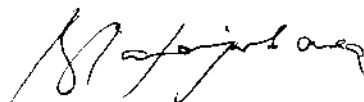
Ракописот „Збирка задачи по аналитичка хемија“ од авторот д-р Гордана Русевска, насловен доцент на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје, содржински и структурно ги обработува целите поставени во програмата по предметите *аналитичка хемија 1*, *аналитичка хемија 2* и *аналитичка хемија*. Решенијата на задачите во ракописот се претставени и објаснети на едноставен и лесно прифатлив начин за студентите за кои е наменет ракописот. Исто така, задачи за вежбање се особено корисни за проверка на нивото на постигнатото знаење. Покрај основната намена, збирката задачи може да им послужи и на инженерите вработени во индустријата и лабораториите.

Врз основа на изнесеното во овој извешај, на Наставно-научниот совет на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје со задоволство му предлагам ракописот „Збирка задачи по аналитичка хемија“ од авторот д-р Гордана Русевска, насловен доцент, да го прифати како основен универзитетски учебник и да го одобри неговото печатење.

Скопје, 29.03.2012

Рецензент,

д-р Весна Рафајловска, вонр.проф.

РЕЦЕНЗИЈА

НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА ПОД НАСЛОВ: „ИГРОВНАТА АКТИВНОСТ КАКО МЕТОДСКИ КОНЦЕПТ ВО ПРВИОТ ОБРАЗОВЕН ЦИКЛУС“, ИЗРАБОТЕНА ОД М-Р АЛМА ТАСЕВСКА, ПРИЈАВЕНА НА ФИЛОЗОФСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, на својата XXV редовна седница, одржана на 21.3.2012 година, донесе Одлука за формирање Комисија за оцена на докторската дисертација на тема: **Игровната активност како методски концепт во првиот образовен циклус**, изработена од **м-р Алма Тасевска**. Со одлука број 0903-1507/08 од 27.3.2012 година, за членови на Комисијата се избрани: проф. д-р Лена Дамовска, проф. д-р Снежана Адамческа, проф. д-р Наташа Ангелоска-Галевска, проф. д-р Јасминка Делчева-Диздаревик и проф. д-р Вера Стојаноска.

Врз основа на тоа имаме чест до Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје да го доставиме следниов

И з в е ш т а ј

Докторската дисертација на тема: *Игровната активност како методски концепт во првиот образовен циклус*, изработена од м-р Алма Тасевска актуализира бројни прашања од теоретски и практичен карактер, кои се насочени кон современото гледање на наставата во првиот образовен циклус. Со самата понуда на наслов, како проблем за истражување, кандидатката м-р Тасевска наметнува низа прашања, чии одговори се бараат во филозофските, психолошките и дидактичко-методичките расправи за раното учење и поучување во рамките на почетната настава на основното образование. Докторската дисертација на м-р Тасевска дава низа одговори на овие прашања, имајќи ги предвид спецификите на нашето раночилишно образование.

Суштинско прашање во докторската дисертација е примената на соодветен дидактичко-методски концепт во наставата, кој ќе биде приспособен на новата системска и концепциска поставеност на основното образование во Република Македонија. Главниот акцент е ставен врз игровната активност како методски концепт и нејзината примена во реализацијата на наставните програми во првиот образовен циклус. Потребата од имплементација на игровната активност во раниот училиштен период, меѓу другото, се јавува заради задоволување на следниве педагошки компоненти: дидактичко-методска компатибилност помеѓу двата потсистеми (предучилишно и основно воспитание и образование); следење

и почитување на развојните карактеристики на ученикот, како и нивните потреби, интереси и желби; улогата што наставникот ја има во методското конципирање на наставата во раниот училишен период, како и следење на препораките зададени во наставните планови и програми. Своја теоретска, филозофска и психолошка основа, игровната активност добива во психоаналитичката теорија, когнитивно-развојната теорија, културно-еколошката теорија и развојната и компаративната теорија. Особено значајна е поврзаноста на Блумовата таксономија на наставните цели во трите области и методското конципирање на игровната активност која треба да овозможи излезни резултати кои ќе ги задоволат поставените цели во наставата. Во својата докторска дисертација, м-р Алма Тасевска посветува големо внимание на методската артикулација на игровната активност во чија основа ги анализира нејзините микро (методи на наставна работа во игровната активност, форми на наставна работа во игровната активност, насоченоста, видот и местото на реализација на игровната активност, времетраење и интеграција на игровната активност) и макрометодските компоненти (иницијација на игровната активност, тек и реализација, воспитно-образовни ефекти, компатибилност на игровната активност, улогата и статусот на ученикот и на наставникот, јазикот и говорот кој се користи во игровната активност, вербалната и невербалната комуникација меѓу субјектите, климата и атмосферата за време на игровната активност, технолошката поддршка во текот на реализацијата на игровната активност). Структурата на методскиот концепт на игровната активност во себе содржи елементи кои ќе ја дефинираат неа во своите дидактичко-методски компоненти. Во фокусот на главниот проблем на истражување е поставена специфичноста на методската конципираност на игровната активност во одделните програмски подрачја од првиот образовен циклус. Бидејќи секој наставен предмет има своја посебност и потреба од различен методски приод на игровната активност, понудени се анализи и примери за таквото остварување. Во реализацијата на игровната активност голема улога има наставникот кој треба да поседува бројни педагошки и дидактичко-методски компетенции како современа тенденција на моделот на квалитетен наставник.

Докторската дисертација на тема: *Игровната активност како методски концепт во првиот образовен циклус*, изработена од м-р Алма Тасевска, содржи 419 страници компјутерски обликувани со сите релевантни структурни компоненти својствени за истражувањата од квантитативен и квалитативен карактер. Во овој импозантен труд, забележливи се три глобални дела: Теоретски пристап кон проблемот на истражување (5-138 стр.), Методолошки компоненти на истражувањето (142-165 стр.) и Анализа и интерпретација на добиените резултати (167-384 стр.). Трудот содржи богат илустративен материјал, кој е ставен во функција на текстот во вид на табеларни прегледи, автентични фотографии, слики, шеми и сл. Како основа и поткрепа на предметот на истражување, м-р Тасевска презентира и прилози од користените инструменти и преглед од 126 релевантни библиографски единици од домашни и странски автори, кои го третираат предметот на истражување на трудот во нашата земја и во странство.

Проблемот на проучувањето на *игровната активност* како *методски концепт* во *првиот образовен циклус* е од големо значење за развојот на методиката на наставата во раната училишна возраст. Овој проблем е актуелен во светски размери, за што говорат бројните истражувања, реализирани во развиените системи. Истражувањето на овој проблем кај нас дава значителен придонес во неговото актуализирање и развивање, како и во унапредување на наставната практика и теоријата. Реализацијата на игровната активност како методски концепт во првиот образовен циклус може да создаде мошне поволни услови за активно учење на учениците, како при здобивањето на нови знаења, така и при нивната примена. Во таа смисла, овој труд обезбедува придонес во трајноста на знаењата, употребата на здобиените знаења во нови ситуации на учење, како и во практичната применливост на веќе стекнатите знаења.

Со истражувањето во трудот на м-р Тасевска, дојдено е до релевантни сознанија за специфичностите во методската реализација на игровната активност во првите три одделенија на основното образование. Оваа проблематика е особено актуелна во последниот период кога возрасната граница на децата што се запишуваат во прво одделение се спушта за една календарска година.

Во теоретскиот дел од трудот, кандидатката своето внимание го фокусира на неколку значајни прашања, кои се ситематизирани во два дела. Првиот дел се однесува на системската и концепциската поставеност на основното образование во Р. Македонија. Во овој дел, м-р Тасевска ја анализира состојбата на потсистемот на основно образование и преминот од осумгодишно (4+4) кон деветгодишно образование (3+3+3) како главна реформа во последниот период. Акцентот е поставен на стратешките, системските и концепциските промени на основното образование во Р. Македонија. Новата поставеност на потсистемот на основно образование, иницира и соодветен дидактичко-методски пристап. Оттука кандидатката дава свои толкувања за потребите и можностите за имплементација на игровната активност како методски концепт во првиот образовен циклус.

Вториот дел од теоретскиот дел се однесува на методската концептуализација на игровната активност. Во овој дел се анализира историскиот развој на игровната активност, потоа нејзините идеолошки и теоретски основи. Големо внимание кандидатката посветува на значењето и улогата на игровната активност во раниот училишен период при што го расветлува прашањето на разликите помеѓу играта и игровните активност. Раниот училишен период во својата систематичност и организираност бара и такви методски решенија кои несомнено се наоѓаат во методски конципирана игровна активност. Во овој дел се прошируваат и границите на креирање и реализација на игровната активност. Со право во трудот се иницира и прашањето за дидактичкиот префикс на игровната активност. Со ова прашање кандидатката се обидува да го отфрли наметнатиот дидактички префикс на игровната активност и при тоа нејзината примена, покрај интелектуалниот развој ја проширува и во функција на развој на социјалните вештини, емоционална стабилност и физичка зрелост. Наставните програми и Блумовата таксономија на наставните цели во когнитивната, афективната и психомоторната област, се во постојана врска

со игровната активност и токму нејзиното методско моделирање зависи од самите нив. Во вториот дел од теоретскиот дел, м-р Тасевска се задржува на проблемот на методската артикулација. Прашањето на моделирање на игровната активност навлегува во центарот на наставната практика и дава можности за развивање на различни модели кои ќе бидат насочени кон различни цели во наставата. Начинот на којшто се поставува секој модел зависи од самиот наставник, од структурата на учениците, но и аспектите кои ќе бидат инкорпорираны во него.

Во овој извештај го нагласуваме фактот дека кандидатката м-р Тасевска мошне сериозно и претпазливо укажува на специфичностите во примената на игровната активност во различните наставни предмети. Овој проблем е заснован на теоретска анализа на секое наставно подрачје, но таа анализа исто така е поткрепена и со приказ на методски концепт за секој наставен предмет кој укажува на начинот на практичната реализација и специфичностите кои при тоа се јавуваат. На тој начин кандидатката потенцира дека игровната активност методски може да биде примената во сите наставни предмети. Улогата на наставникот е битен фактор кој треба да ја промовира ова идеја. Заради тоа, компетенциите на наставниците и нивното значење во успешната имплементација на овој проблем во наставата кандидатката го актуализира во насока на потреба за развивање на педагошки, стручни и разновидни дидактичко-методски компетенции кои ќе ја канализираат идејата до нејзината успешна реализација.

Во вториот дел од трудот се презентирани **методолошките компоненти на истражувањето**.

Идентификуван е **предметот на истражувањето**, определен како: „Предмет на ова истражување е игровната активност како методски концепт во првиот образовен циклус“. Предметот на истражувањето е согледан низ следниве негови компоненти:

- наставниот план и програма за првиот образовен циклус (1, 2 и 3 одделение) од основното образование;
- воспитувачите¹ и наставниците од првиот образовен циклус како непосредни организатори и реализатори на игровната активност како методски концепт;
- воспитно-образовниот процес преку кој практично се реализира игровната активност како методски концепт.

Целта на истражувањето, пак, е определена како:

„Истражувањето има за **цел** да ги испита методските компоненти во организацијата и реализацијата на игровната активност во првиот образовен циклус (1, 2 и 3. одделение) на задолжителното деветгодишно основно образование“, и тоа во однос на:

- содржинската поставеност, препораките за примена на активности и методи на дадена содржина на сите програмски подрачја и рубриците и дидактичките препораки за сите наставни програми за прво, второ и трето одделение од основното образование;

¹ Во прво одделение, со можностите од законските одредби

- улогата, значењето и подготвеноста на наставниците/воспитувачите во организација и реализација на игровната активност како методски концепт;
- практичната реализација на игровната активност како методски концепт во наставата и нејзините микрометодски компоненти: наставни методи, форми на наставна работа, насоченост на игровната активност, вид на игровната активност, место на реализација, времетраење, интеграција на игровната активност со други содржини и наставни предмети; како и макрометодските компоненти: иницијација на игровната активност, тек и реализација, воспитно-образовни ефекти, компатибилност на игровната активност со возраста, можностите, потребите и интересите на учениците, улогата и статусот на ученикот, улогата и статусот на наставникот/воспитувачот, јазикот и говорот кој се применува за време на игровната активност, вербалната и невербалната комуникација меѓу субјектите, климата и атмосферата, како и технолошката поддршка за време на реализација на игровната активност

Според својот карактер, ова истражување е современо, бидејќи се занимава со актуелен проблем за педагошката практика, трансферзално, емпириско, дескриптивно, квалитативно и квантитативно.

Главната **хипотеза** во ова истражување се однесува на следново: Постои доволна застапеност на методските компоненти во организацијата и реализацијата на игровната активност во првиот образовен циклус (1, 2 и 3 одделение) на задолжителното деветгодишно основно образование. Додека, пак, **помошните хипотези**, кои се поделени во три групи, се однесуваат на следново:

Група А (поединечни хипотези кои се однесуваат на наставните програми)

1. Содржините во наставните програми за првиот образовен циклус од основното образование во најголем дел нудат можности за креирање на игровните активности како методски концепт, во сите програмски подрачја.
2. Постојат разлики во насоките за поставеност на игровната активност како методски концепт во рубриките и содржините на различните програмски подрачја според нивната специфичност.

Група Б (поединечни хипотези кои се однесуваат на ставовите и мислењата на воспитувачите и наставниците испитани со прашалникот наменети за нив).

3. Кај испитаниците доминира ставот дека организацијата и реализацијата на игровната активност делумно зависи од нивното иницијално образование.
4. Кај испитаниците доминира ставот дека е делумна застапеноста и влијанието на обуките за професионалното усовршување наменети за организацијата и реализацијата на игровната активност.
5. Мнозинството наставници/воспитувачи сметаат дека наставните програми се соодветни за реализирање на игровната активност како методски концепт.

6. Работното искуство на испитаниците влијае врз примената на игровната активност.

Група В (поединечни хипотези кои се однесуваат на практичната реализација на игровната активност како методски концепт)

7. Во практичната реализација на игровната активност постојат сите елементи на микрометодските и макрометодските компоненти на игровната активност.
8. Методското конципирање и реализирање на игровната активност има своја специфичност во секој наставен предмет.
9. Методското конципирање и реализирање на игровната активност е во согласност со развојните карактеристики на учениците и наставните програми.

Појавите се следени во нивниот изворен и природен контекст. Во таа насока се применети: методот на теоретска анализа, компаративниот и дескриптивниот метод. Од **техниките за собирање на податоци** во истражувањето се применети: *анализа на содржина, набљудување и анкеширање*. Преку техниката анализа на содржина се анализирани наставните планови и програми за првиот образовен циклус (1, 2 и 3 одделение) на основното образование. Преку анализата на наставните планови и програми беа добиени податоци за целите и задачите, содржинските рубрики, понудените активности и методи, како и дидактичките препораки за сите програмски подрачја од првиот образовен циклус на основното образование и можноста, насоките и препораките кои тие ги нудат за креирање и реализација на игровната активност како методски концепт. Анкетирањето беше наменето за наставниците/воспитувачите кои ја реализираат наставата од првиот образовен циклус на основното образование. Преку оваа техника беа добиени информации за ставовите и мислењата на испитаниците за потребите и можностите за организација и реализација на игровната активност како методски концепт во сите програмски подрачја во првиот образовен циклус на основното образование, во однос на: значењето на стручната подготвеност за организација и реализација на игровните активности; улогата и значењето на обуките за професионално усовршување во насока на организација и реализација на игровните активности; соодветноста на наставните програми за реализација на игровната активност во наставата за сите програмски подрачја во првиот образовен циклус; дидактичко-методската подготовка на воспитувачите и наставниците во процесот на креирање и реализирање на игровната активност како методски концепт, во однос на: основата од којашто се поаѓа во дидактичко-методската подготовка на игровната активност во првиот образовен циклус на основното образование; пристапот во дидактичко-методската примена на игровната активност како методски концепт; начинот на кој се применува игровната активност во првиот образовен циклус; концептот на дидактичките материјали кои се применуваат во реализацијата на игровната активност. Набљудувањето ни овозможи директен увид и добивање на дескриптивни информации за методската

концептуализација во организацијата и реализацијата на игровната активност во првиот образовен циклус од основното образование.

Од **инструментите на истражување** се применети: евиденциски лист; протокол за набљудување и анкетен лист.

Во истражувањето беа опфатени повеќе **примероци** (примерок на основни училишта, примерок на воспитувачи и наставници од првиот образовен циклус на основното образование и примерок на педагошка документација). Структурата на наведените примероци има карактеристика на едноставен случаен примерок. Истражувањето беше спроведено на вкупно 152 воспитувачи и наставници од 16 основни училишта во Р. Македонија, а набљудувањето на игровната активност беше спроведено во вкупно 129 наставни часа. Со истражувањето се анализираа наставните планови и програми за првиот образовен циклус (1, 2. и 3. одделение) од основното образование.

Временскиот примерок на истражување го опфаќа периодот од учебната 2009/2010 година.

Обработката на податоците е изведена на следниов начин:

Во согласност со карактерот на истражувањето, карактеристиките на истражувачките техники и инструменти, во истражувањето била применета квалитативна и квантитативна обработка на добиените податоци.

Квалитативно се обработија податоците добиени од: анализата на педаго{ката документација и набљудувањето. Квантитативно беа обработени податоците добиени од анкетаирањето. Сите истражувачки активности се реализирани од страна на истражувачот со примена на расположливите технички средства: фотоапарат и камера.

Третиот глобален дел од трудот е **анализа и интерпретација на резултатите од истражувањето**. Ги презентираме заклучните согледувања на истражувањето:

Анализата на теоретските расправи на овој проблем, како и емпириските податоци до кои е дојдено во истражувањето со користење на техниките: анализа на содржина, набљудување и анкетаирање и непосредните контакти со учесниците во истражувањето, упатуваат на следниве заклучни согледувања:

- Претходно поставените прашања, поставени во воведот, во текот на самото истражување, најдоа свој одговор како во теоретските расправи, така и во податоците од реализираното истражување.
- Заклучоците од ова истражување не треба да се прифатат како категорични, затоа што тие се однесуваат на конкретен примерок, во одредено временско траење. Меѓутоа, сепак тие треба да се уважат во насока на развивање и примена на методскиот концепт на игровната активност.
- Содржините во наставните програми за првиот образовен циклус од основното образование, во најголем дел нудат можности за креирање на игровните активности како методски концепт, во сите програмски подрачја.

- Постојат разлики во насоките за поставеност на игровната активност како методски концепт во рубриките и содржините на различните програмски подрачја според нивната специфичност.
- Кај испитаниците доминира ставот дека организацијата и реализацијата на игровната активност делумно зависи од нивното иницијално образование.
- Кај испитаниците доминира ставот дека е делумна застапеноста и влијанието на обуките за професионалното усовршување наменети за организацијата и реализацијата на игровната активност.
- Мнозинството наставници/воспитувачи сметаат дека наставните програми се соодветни за реализирање на игровната активност како методски концепт.
- Постои статистички значајна разлика во начинот на иницирање и примена на игровните активности во зависност од работното искуство на воспитувачите и наставниците.
- Во практичната реализација на игровната активност постојат сите елементи на микрометодските и макрометодските компоненти на игровната активност.
- Методското конципирање и реализирање на игровната активност има своја специфичност во секој наставен предмет.
- Методското конципирање и реализирање на игровната активност е во согласност со развојните карактеристики на учениците и наставните програм.

Кандидатката м-р Тасевска на крајот на трудот нуди препораки и сугестии за понатамошен развој и имплементација на концептот на игровна активност, кои произлегуваат од резултатите на истражувањето и кои претставуваат непосредна придобивка за нашата наставна практика.

Заклучок и предлог

Докторската дисертација под наслов: **Игровната активност како методски концепт во првиот образовен циклус**, изработена од м-р **Алма Тасевска** со својата теоретска елаборација, методолошко обликување, стил и пристап кон проблемот дава значаен придонес во расветлувањето на еден мошне сложен и актуелен проблем во нашиот образовен систем. Бројните фактори на влијание, отсуството на стандарди, како и парцијалните приоди кон овој проблем на трудот му даваат значајно нагласена научна тежина, бидејќи основниот проблем на истражување во трудот е проучен и елабориран сеопфатно и со конзистентна научна аргументација.

Од разновидноста на прашањата и проблемите што ги третира може да се оцени дека се работи за квалитетен докторски труд кој истовремено ќе биде значаен прилог кон современата настава.

Врз основа на прикажаната анализа и оценка на докторскиот труд, Комисијата има задоволство и чест да му предложи на Наставно-научниот

совет на Филозофскиот факултет во Скопје да ја прифати позитивната рецензија на докторската дисертација под наслов: **Игровната активност како методски концепт во првиот образовен циклус**, изработена од кандидатката **м-р Алма Тасевска**, и да одобри усна јавна одбрана на трудот.

Скопје, 28.3. 2012 год.

Комисија

Проф. д-р Лена Дамовска, с.р.

Проф. д-р Снежана Адамческа, с.р.

Проф. д-р Наташа Ангелоска-Галевска, с.р.

Проф. д-р Јасминка Делчева Диздаревиќ, с.р.

Проф. д-р Вера Стојановска, с.р.

ПРЕГЛЕД

на одобрени теми за изработка на докторска дисертација на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања – Скопје

Кандидат	Тема	Комисија
м-р Душица Јаневска	Влијанието на претприемачките компетенции на менаџерите при донесување на клучни одлуки во услови на динамичко опкружување и интензивни промени	Проф.д-р Радмил Поленаковиќ Проф.д-р Јорде Јаќимовски Проф.д-р Мирјана Борота Поповска
м-р Еленора Блажевска	Надворешните сили и влијанија во процесот на носењето стратегиски одлуки за остварување конкурентска предност	проф.д-р. Љупчо Дракулевски, проф.д-р Мирјана Борота Поповска проф.д-р Јорде Јаќимовски
м-р Александар Чоневски	Политики на промените на функционалниот аспект на јавната администрација во Република Македонија-Компаративен пристап со државите членки на Европската Унија од Југоисточна Европа	проф. д-р Мирјана Сланинка Динева проф. д-р Мирјана Најчевска проф. д-р Ружица Цацаноска

П Р Е Г Л Е Д

на пријавени и прифатени теми за изработка на **магистерски труд** на
Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања - Скопје

Кандидат	Тема	Ментор
Татјана Насевска - Додевска	Улогата на директорот во ефикасното водење на тимовите за професионален развој	проф.д-р Мирјана Борота Поповска
Даница Коловска	Образованието на возрасни и ключните компетенции на обучувачите по странски јазик	Проф.д-р Мирјана Борота Поповска

РЕЦЕНЗИЈА

**НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „МАКЕДОНСКОТО КРАЛСТВО
КАКО БАЛКАНСКИ ФАКТОР (454–359 ГОД. ПР. Н.Е.)“, ИЗРАБОТЕНА
ОД М-Р КАТЕРИНА МЛАДЕНОВСКА-РИСТОВСКА, ПРИЈАВЕНА ВО
ИНСТИТУТОТ ЗА НАЦИОНАЛНА ИСТОРИЈА ВО СКОПЈЕ**

Врз основа на одлуката на Научниот совет на Институтот за национална историја во Скопје, донесена на седницата одржана на 27. II 2012 год., бевме именувани за членови на Рецензентската комисија за оцена на докторската дисертација „Македонското Кралство како балкански фактор (454–359 год. пр. н.е.)“ на м-р Катерина Младеновска-Ристовска, во состав: проф. д-р Анета Шукарова, проф. д-р Милан Бошкоски, проф. д-р Митко Панов, проф. д-р Виктор Лилчиќ и проф. д-р Марјан Јованов. По разгледувањето на доставената дисертација, имаме чест да го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Докторската дисертација „Македонското Кралство како балкански фактор (454–359 год. пр. н.е.)“ содржи 441 страница, со вкупно 21,6 авторски табаци текст, 18 историски карти, 3 археолошки планови, едно родословно стебло, 9 нумизматички табли и 111 илустрации на археолошки наоѓалишта и разни археолошки наоди.

Според назначените хронолошките рамки, предмет на истражување на докторската дисертација е историјата на Македонското Кралство од крајот на владеењето на кралот Александар I Филхелен во 454 год. пр. н.е., до доаѓањето на власт на кралот Филип II Македонски во 359 год. пр. н.е. Имено, дисертацијата претставува задлабочено продолжение на истражувањето од сферата на нејзиниот магистерски труд „Раната историја на Македонското Кралство (707–454 год. пр. н.е.)“. Хронолошкиот опсег на истражувањето и проучувањето е времето кога Македонското Кралство претставува моќна балканска политичка и економска сила, а воедно и еден од клучните фактори на балканската историска сцена, со територијален опфат од горниот тек на реката Халијакмон (Бистрица) и планината Олимп, па сè до реката Стримон (Струма).

Во македонската историографија има малку релевантни истражувања за историјата на Македонското Кралство од 454 до 359 год. пр. н.е., а историските извори се мошне скудни, сложени за расчитување, со многу текстуални и хронолошки аномалии. Само мал дел од нив се преведени и на македонски јазик, со ограничен број кратки забелешки; во таа смисла, оваа докторска дисертација претставува прва критичка монографска обработка на овој период од македонската историја, врз основа на сите сочувани историски извори и соодветна литература на балканските и светските јазици.

Содржината на оваа обемна дисертација се состои од предговор, кој има улога на вовед во презентираниот материјал, осумнаесет поглавја како хронолошки и тематски заокружени целини, со голем број поднаслови, како и сеопфатен заклучок на тезите, а завршува како што е вообичаено за научен труд

со неопходни индекси: обемна библиографија на користените извори и литературата, список на кратенки од имињата на античките автори, називи на епиграфски збирки и корпусни изданија. Хронолошкиот принцип во методолошкиот пристап на обработката на фактографијата овозможува преглед на историското време на настаните, пројавите, процесите и дејноста на одделните личности, со бројни упатни наводи, објасненија и дополненија во вкупно 1.262 фусноти.

За да се воспостави логична целост на ваква обемна содржина, докторантката започнува со преглед на Македонското Кралство во времето на кралот Александар I Филхелен (498–454 год. пр. н.е.), историски период кој е насочен кон владеењето на наредниот крал Пердика II (454–413 год. пр. н.е.), се разбира со сите настани кои го следат неговото востолчување (неговите судири со братот Филип како претендент на престолот и претстојните предизвици во идната надворешна политика, со посебен акцент на секогаш актуелно значајните македонско-атински односи, кои се движеле кон забрзано заострување и интервенции во соседните подрачја во периодот од 454 до 431 год. пред н.е.).

Во третото и четвртото поглавје се обработени историските настани на Балканот кои имаат значајно историско влијание врз Македонското Кралство, на пример издигнувањето на Одриското Кралство, како закана за североисточните македонски гранични подрачја и закана од воено-политичките настани на завојуваните хеленски полиси во Пелопонеската војна. Овие настани докторантката ги истражува зашто се случуваат едновременно со владеењето на кралот Пердика II, кој учествува во сложените политички односи меѓу македонската, атинската и одриската држава. Во петтото поглавје критички е обработен опустошувачкиот поход на одрискиот крал Ситалк низ Македонското Кралство (октомври–декември 429 год. пр. н.е.). Следните три поглавја го опфаќаат бурниот историски период од владеењето на Пердика, неговата вешта политичко-дипломатска дејност, главно, упатена кон Атина и Спарта, сојузот со Спарта и воените дејствија на Пердика со спартанскиот војсководец Брасида (средина на 424 до 422 год.).

Во дисертацијата херменевтички и критички е обработена децениската македонска надворешна политика која прагматично дејствува врз зацврстување на државата, нејзина одбрана и потврдување на нејзиниот идентитет. Во деветтото поглавје, докторантката ја претставува културната зона во која учествува Кралството Македонија во времето на Пердика; на кралскиот двор престојуваат најпознатите луѓе на антиката: лекарот Хипократ, дитирампискиот поет и китарод Меланипид, историчарот и воен стратег Тукидид. Целиот период е документиран со нумизматички материјал од овој период.

Наредните поглавја (X–XV) од дисертацијата се посветени на исклучително значајниот период за Македонското Кралство - владеењето на кралот Архелај I (413–399 год. пр. н.е.), со нагласка на значајните политички, воени, економски и културни реформи, со што македонската држава прераснува во балканска велесила. Сите владетелски постигања, јакнењето на централната власт, градењето патишта и утврдувања, реформата на војската, геостратешкиот план за преместување на престолнината од Ајга во Пела, монетарната реформа, а посебно јакнењето на политичките и културните врски со хеленскиот свет, придонесуваат за голем подем на македонската држава, заклучува докторантката.

Со историска анализа и синтеза на релевантните извори, докторантката заклучува дека кралот Архелај I посебно обрнува внимание на воено-стратешкото уредување на државата - градење на систем од одбранбени крепости, поврзани со патишта за брзо и ефикасно движење на воените сили. Во докторската дисертација се посочува на организацијата на војската - нивната бројност, родовскиот состав, вооружувањето, воената опрема и ефикасноста на нивната употреба во бој. Докторантката заклучува дека кралот Архелај, преку социјални реформи, придонесува во демократизацијата на професионалната македонска војска, со што ја зголемува моќта на војската и чувството за припадност и лојалност кон владетелите. Со реорганизација на коњаницата, со добро поставена патна мрежа низ државата и кон соседните области, докторантката потенцира дека за време на Архелај I е поставен темелот на моќната македонска држава со контрола на внатрешноста, со силни трговски комуникации во Македонија, но и надвор од државните граници.

Дисертацијата критички ја обработува монстарната реформа на кралот Архелај I, како значајна реформа со која македонското стопанство преминува од натурално во парично стопанство. Кратко речено, со научна аргументација се заклучува дека кралот Архелај I бил извонреден планер со комплетен реформаторски светоглед на монархијата во сите сфери на внатрешната и надворешната политика. Неговата прохеленска културна политика била системски насочувана во преобликувањето на македонската усна историја и актуелната современост, потсилена од книжевната дејност на македонскиот двор. Како мецена, покровител на уметноста и книжевноста, тој го издигнал македонскиот двор во најзначаен културен центар или своевидна престолна академија на уметностите и науките на своето време, заклучува Младеновска-Ристовска.

Политичките и економските усилби на Архелај I да ја вклучи Македонија во тогашниот цивилизиран свет на хеленските полиси, меѓу другото и на културно рамниште, со ангажирање на истакнати хеленски дејци - Еврипид, Севксид, Агатон и други хеленски мажи, не претставува, анализира докторантката, само обично подражавање на хеленството, туку сето тоа се спроведува со намера на кралскиот двор да му се даде еден нов цивилизациски сјај, а со прохеленската пропаганда да се придобие хеленскиот свет со цел да се наметне македонската политичка хегемонија. Во оваа смисла, се заклучува дека македонскиот крал, за да ја афирмира државата, одржува Олимписки игри во светиот град на Македонците - Дион, како пандан на хеленската Олимпија и хеленските Олимписки игри.

Докторантката Младеновска-Ристовска констатира дека во ова бурно време на крајот на Пелопонеската војна (404 год.), Македонското Кралство претставува пространа, просперитетна и широко почитувана балканска велесила, со хегемонистички, но сè уште потскриени амбиции кон хеленскиот свет.

Последните глави XVI-XVIII од дисертацијата се однесуваат на проблемите на развитокот на македонската државност по ненадејната смрт на кралот Архелај I, што доведува до династички борби за престолот и слабеење на централната власт; во овој седумгодишен историски период (од 399 до 392 г. пр. н. е.) владеат четири македонски кралеви: Орест (399-396 год. пр. н.е.), Аероп II (396-393 год. пр. н.е.), Павсанија (393-392 год. пр. н.е.) и Аминта II Малиот

(392 год. пр. н.е.). Заради несигурноста на престолот и слабата централна власт доаѓа до слабеење на македонската држава.

Овој период на слабост донекаде е прекинат со владеењето на образованиот и амбициозен македонски крал Аминта III (393/392–370/369 год. пр. н.е.). Сепак, и неговото владеење покажува слабост во одбраната на државата во секоја смисла. Во дисертацијата се констатира дека и тој не може да се одбрани од нападите на соседните народи и држави, а неговото кралување е постојана борба за преживување и одбрана на територијалниот интегритет и суверенитет на државата, посебно загрозувана од Илирите и Халкидичкиот сојуз. За да ја заштити државата, македонскиот владетел е принуден да има активни политички и трговски врски со хеленските полиси од Вториот атински поморски сојуз.

Со целосен увид во монетите на македонските владетели, докторантката заклучува дека, и покрај постојаното економско исцрпување, македонските владетели го одржуваат континуитетот на монетоковањето.

За да се заокружи овој историски период, се обработува времето по смртта на Аминта III и краткотрајните владеења на следните тројца владетели: Александар II (370/369–369/368 год. пр. н.е.), Птолемај Алорски (368–365 год. пр. н.е.) како регент на кралот Пердика III и потоа самиот Пердика III (365–360/59 год. пр. н.е.). Во тоа време на повторно развиената стабилност на Македонското Кралство и обновениот политички и економски судир со Атина, кралот Пердика III доживува катастрофален пораз од Илирите (359 год. пр. н.е.). Со неговото загинување во битката завршува периодот на нестабилност и слабост на македонската монархија и започнува ново поглавје во историјата на антиката – владеење на Филип II Македонски (најмалиот син на кралот Аминта III). Во своето владеење, овој голем државник го издигнува Македонското Кралство во најголема сила на тогашниот свет, што е предмет на други истражувања.

Summa summarum: Во заклучокот дисертацијата реферира за поинакво (ново толкување) на пишаните историски извори на автентичните јазици на кои се напишани (старогрчки и латински), користени од најновите критички изданија (наведени во користената литература). Претставените научни тези во докторската дисертација укажуваат на многу историографски пропусти, аномалии, па и фалсификувања во многу историографски студии пласирани во професионалната јавност, особено во периодот на поновата историја; докторатот се труди да ги коригира историските аномалии и да понуди поиздржано толкување на историјата која логично ѝ припаѓа на македонската историја (со тоа што античката историја не може исклучиво да му припаѓа на еден народ, зашто повеќе или помалку во неа учествуваат повеќе чинители).

ЗАКЛУЧОК

Според изнесеното, може да се заклучи дека кандидатката м-р Катерина Младеновска-Ристовска задлабочено ги истражила и обемно ги презентирала своите научни тези, така што докторската дисертација претставува своевиден облик на монографија за неверојатно значајното егзистирање на античката македонска држава, и тоа во рамките на општа светска историја.

Комисијата е на мислење дека дисертацијата дава аргументирана и достоинствена обработка на поставениот комплексен и сложен научен предизвик на темата. Со придружниот илустративен материјал, посебно бројните историски карти, дисертацијата претставува комплетно подготвена монографија за печат, која би претставувала значајна афирмација на македонската историска вистина во домашната и светската јавност. На крајот, оценувајќи дека докторската дисертација „Македонското Кралство како балкански фактор (454–359 год. пред н.е.)“ на кандидатката м-р Катерина Младеновска-Ристовска може да се вброи во успешно завршените фундаментални истражувања од македонското минато, Рецензентската комисија има особена чест и задоволство да предложи закажување на јавна одбрана.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Анета Шукарова, с.р.

2. Проф. д-р Милан Бошкоски, с.р.

3. Проф. д-р Митко Панов, с.р.

4. Проф. д-р Виктор Лилчиќ, с.р.

5. Проф. д-р Марјан Јованов, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНОТО ЗВАЊЕ ДОЦЕНТ ВО НАСТАВНО- НАУЧНАТА ОБЛАСТ ТЕЛЕКОМУНИКАЦИИ НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ЕЛЕКТРОТЕХНИКА И ИНФОРМАЦИСКИ ТЕХНОЛОГИИ ВО СКОПЈЕ

Со одлука на Наставно-научниот совет на Факултетот за електротехника и информациски технологии, донесена на неговата седница на 28.III 2012 година, одредени сме за членови на Рецензентската комисија за избор на наставник по предметите од наставно-научната област телекомуникации, а во врска со распишаниот конкурс објавен во весникот „Дневник“ од 7.III 2012 година.

Врз основа на доставените материјали и документи, го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс се пријавил кандидатот д-р Марко Порјазоски.

1. Биографски податоци

Марко Порјазоски е роден на 17.IV 1977 година во Скопје, каде што ги завршил основното и средното образование. Дипломирал на Електротехничкиот факултет во Скопје во јуни 2000 година на насоката електроника и телекомуникации.

Магистерските студии по телекомуникации ги завршил на истиот Факултет во април 2006 година со одбрана на магистерскиот труд со наслов „Управување со радиоресурсите во следна генерација мобилни системи“.

Докторската дисертација „Управување со ресурсите во мултисервисни хетерогени безжични системи“ ја одбранил на 13 февруари 2012 година на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје.

Од декември 2001 до март 2003 е ангажиран како демонстратор на Институтот за телекомуникации при Електротехничкиот факултет во Скопје. Во април 2003 година е избран во звањето помлад асистент, а во јануари 2007 во звањето асистент во областа телекомуникации на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје.

Во рамките на наставната дејност држел аудиториски и лабораториски вежби по повеќе предмети од наставно-научната област телекомуникации.

Во доменот на научноистражувачката дејност се занимавал со истражување во областа на безжичните комуникациски системи и има објавено 37 научни и стручни трудови на меѓународни и домашни конференции и во списанија. Учествувал во 11 научноистражувачки и апликативни проекти од областа на телекомуникациите.

Кандидатот активно го владее англискиот јазик.

2. Наставно-образовна дејност

Д-р Марко Порјазоски во изминатиот период како асистент на Институтот за телекомуникации при Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје држел аудиториски и/или лабораториски вежби по повеќе предмети: микробранови системи, радио-релејни системи, безжични телекомуникациски системи, телекомуникациски системи, симулациски методи во телекомуникациите, комутација и рутирање, интернет-технологии, безжични IP-мрежи и радио и сателитски комуникации. Исто така, д-р Марко Порјазоски бил член на комисија за оцена и одбрана на 270 дипломски работи. Кандидатот изработил две интерни скрипти од вежби за потребите на предметите телекомуникациски системи и радио и сателитски комуникации, како и пакет материјали за 4 предмети на додипломските студии.

3. Научна и стручна дејност

До претходниот избор, кандидатот д-р Марко Порјазоски има објавено 19 научни трудови на меѓународни и домашни конференции и во списанија. Кандидатот учествувал и во 9 меѓународни и домашни научноистражувачки проекти. Од претходниот избор до денес, д-р Марко Порјазоски има објавено 10 научноистражувачки и 8 стручни трудови. Дополнително, кандидатот учествувал во 2 домашни научноистражувачки проекта.

Публикувани трудови во периодот по последниот избор

Научни трудови

- [1] Marko Porjazoski, Borislav Popovski, "Radio Access Technology Selection Algorithm for Heterogeneous Wireless Networks Based on Service Type, User Mobility and Network Load", in proceeding of TELSIKS 2011, Nis, Serbia, October 2011.

Во овој труд е претставен нов алгоритам за избор на радио-пристапна технологија во хетерогена безжична мрежа. Изборот е базиран на три критериуми: типот на услуга, мобилноста на корисниците и оптоварувањето на мрежите.

- [2] Marko Porjazoski, Pero Latkoski, Borislav Popovski, Trajce Čerepnalkovski, Jovan Karamaćoski, "Using WiMAX Wireless Technology in Automated Smart Meter Reading", in proceeding of MAKO CIGRE 2011, Ohrid, Macedonia, October 2011.

Во овој труд е претставен концепт на комуникациска инфраструктура базирана на WiMAX-безжичната технологија за автоматско читање на електрични броила.

- [3] Marko Porjazoski, Borislav Popovski, "Estimation of VoIP and Video streaming capacity of LTE in downlink", in proceeding of ETAI 2011, Ohrid, Macedonia, September 2011.

Во овој труд е направена проценка на капацитетот на LTE-системот во надолна насока, изразен преку максималниот број на поддржани говорни и видеосесии.

- [4] Marko Porjazoski, Borislav Popovski, "Radio Access Technology Selection in Heterogeneous Wireless Networks Based on Service Type and User Mobility", in proceeding of IWSSIP 2011, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina, Jun 2011.

Во овој труд е претставен алгоритам за избор на пристапна технологија во хетерогена безжична мрежа базиран на два критериума: тип на услуга и мобилност на корисниците.

- [5] Marko Porjazoski, Borislav Popovski, "Performance Analysis of Radio Access Technology Selection Algorithms in Heterogeneous Wireless Networks using 2-Dimensional Markov Model", International Journal of Research and Review in Wireless Communications, Science Academy Publisher, Vol. 1, No. 1, March 2011.

Во овој труд е претставен дводимензионален Марков модел за анализа на перформансите на алгоритми за избор на радио-пристапна технологија во хетерогени безжични системи.

- [6] Marko Porjazoski, Borislav Popovski, "Impact of Fractional Frequency Reuse on LTE Performances in Uplink", IEEE 26-th Convention Of Electrical And Electronics Engineers In Israel, Eliot, Israel, November 17-20, 2010, pp. 81-85.

Во овој труд е направена анализа на влијанието на делумното реискористување на фреквенциите врз перформансите на LTE-системот.

- [7] Marko Porjazoski, Borislav Popovski, "Contribution to Analysis of Intercell Interference Coordination in LTE: A Fractional Frequency Reuse Case", Global Mobile Congress 2010, Shanghai, China, October 2010, pp. 1-4.

Во овој труд е направена споредба на делумното реискористување на фреквенциите со другите техники за избегнување на интерференцијата во LTE-системот.

- [8] Marko Porjazoski, Borislav Popovski, "Analysis of Inter-cell Interference Coordination by Fractional Frequency Reuse in LTE", SofComm 2010, Split, Croatia, 23-25 September 2010, pp. 160-164.

Во овој труд е претставена аналитичка метода за проценка на интерференцијата од соседни истоканални клетки во LTE-системот. Предложената метода е искористена за проценка на интерференцијата од соседните клетки при користење на делумното реискористување на фреквенциите во LTE.

- [9] Marko Porjazoski, "Radio Resource Management in 3G-HSPA and LTE mobile networks", ITU Centres of Excellence Workshop on: "3G-HSPA and LTE: Towards the New Generation of Mobile Networks", Skopje, Macedonia, 3-5 February, 2010.

Во овој труд се претставени механизмите вклучени во управувањето со радиоресурсите во HSPA и LTE-мобилните системи, со цел поефикасно искористување на расположливите ресурси и задоволување на бараниот квалитет за услугите на корисникот.

- [10] Toni Janevski, Aleksandar Tudzarov, Pero Latkoski, Marko Porjazoski, Ilija Efnushev, Gjorgji Madzarov, and Dejan Gjorgjiev, "Design of Applicative Quality Testing System for Data Services in Mobile Networks", Global Mobile Congress 2009, Shanghai, China, 12-14 October, 2009.

Во овој труд е претставена практична имплементација на систем за испитување на квалитетот на податочните услуги во безжични мобилни системи.

Спирочни шпругови

- [11] "4G mobile network: LTE - Advanced", ITU Centres of Excellence e-learning course on "Next Generation Mobile and Wireless Networks", November 2011.

Во овој труд е даден преглед на напредните техники имплементирани во LTE-Advanced, управување и регулација на спектарот кој го користи LTE-Advanced, претставена е неговата системска архитектура и поддржаните услуги.

- [12] "Mobile WiMAX 2.0 (IEEE 802.16m)", ITU Centres of Excellence e-learning course on "Next Generation Mobile and Wireless Networks", November 2011.

Во овој труд е претставена WiMAX 2.0 (IEEE 802.16m) безжичната технологија, механизмите кои се имплементирани во неа за поддршка на квалитет на услуги, како и начинот на пренос на VoIP и IPTV преку WiMAX

2.0. Дополнително е направена споредба на WiMAX 2.0 со LTE-Advanced технологијата.

- [13] Marko Porjazoski, "ITU NGN standards and architectures", ITU Centres of Excellence e-learning course on "Next Generation Networks", November 2010.

Во овој труд се претставени концептите на ITU за следната генерација комуникациски мрежи потполно базирани на интернет-протоколот.

- [14] Marko Porjazoski, "NGN Services: Technology, Business and Regulatory Aspects", ITU Centres of Excellence e-learning course on "Next Generation Networks", November 2010.

Во овој труд е даден опис на услугите кои следната генерација комуникациски мрежи треба да им ги понуди на корисниците, како тие да бидат регулирани и соодветно какви ќе бидат последиците од нивната имплементација врз работата на телекомуникациските операторите.

- [15] Marko Porjazoski, "Existing Information and Communication Technologies", ITU Centres of Excellence e-learning course on "Emerging Information and Communication Technologies", Jun 2010.

Во овој труд е даден преглед на постојните комуникациско-информациони технологии.

- [16] Marko Porjazoski, "IPv6: new version of the Internet Protocol", ITU Centres of Excellence e-learning course on "Emerging Information and Communication Technologies", Jun 2010.

Во овој труд е претставена новата верзија на интернет-протоколот (IPv6), нејзините карактеристики и подобрувањата во однос на IPv4.

- [17] Marko Porjazoski, "Mobile Internet", ITU Centres of Excellence e-learning course on "Mobile and wireless multimedia networks", September 2009.

Во овој труд се претставени решенија за имплементацијата на интернет-протоколот во мобилно опкружување.

- [18] Marko Porjazoski, "Mobile Networks Evolution", ITU Centres of Excellence e-learning course on "Mobile and wireless multimedia networks", September 2009.

Во овој труд е даден преглед на постојни стандарди и технологии за мобилни комуникациски системи.

Учество во научноистражувачки проекти по последниот избор

- [1] "Моделирање и оптимизација на безжичните информатичко - комуникациски системи", проект финансиран од ФЕИТ- Скопје, 2010 - 2012.

Во проектот се разработени методи за моделирање и оптимизација на WiMAX и LTE, како претставници на следната 4-та генерација мобилни комуникациски системи.

- [2] "Кооперативен диверзитет преку релејни фединг канали во идните мобилни мрежи", проект финансиран од МОН на Р. Македонија, 2010-2012.

Во проектот се разработуваат различни методи на кооперативен диверзитет во безжични комуникациски системи во присуство на фединг во безжичниот канал.

Заклучок и предлог

Врз основа на претходно изнесеното, како и врз основа на личното познавање на кандидатот, Комисијата заклучи дека д-р Марко Порјазоски совесно и одговорно ги извршува сите зададени обврски и покажува извонредни резултати во научноистражувачката работа. Како студент постигнал одличен успех, а во текот на работата како асистент покажал извонредно залагање учествувајќи во подготовката на материјали и изведувањето на аудиториски и лабораториски вежби по тековните и новововедените предмети. Д-р Марко Порјазоски објавил 2 труда во меѓународни списанија, учествувал на 27 меѓународни и домашни конференции и објавил 8 стручни трудови. Дополнително, д-р Марко Порјазоски бил учесник во 11 меѓународни и домашни научно-истражувачки проекти.

Врз основа на изложеното, Рецензентската комисија смета дека кандидатот ги исполнува сите формални и суштински услови за избор во звањето за кое конкурира. Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје, да го избере д-р Марко Порјазоски за доцент по предметите од наставно-научната област телекомуникации.

Рецензентска комисија

Проф. д-р Лилјана Гавриловска с.р.

Проф. д-р Борислав Поповски с.р.

Проф. д-р Тони Јаневски с.р.

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Марко Васил Порјазоски
(име, татково име и презиме)

Институција: Факултет за електротехника и информациски технологии
(назив на факултетот/институтот)

Научна област: телекомуникации

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЛНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Одржување на вежби (аудиториски – АВ, лабораториски – ЛВ)	75,6
	- Микробранови системи (АВ = 2), зимски семестар 2002	0,9
	- Микробранови системи (АВ = 2), зимски семестар 2003	0,9
	- Микробранови системи (АВ = 2), зимски семестар 2004	0,9
	- Микробранови системи (АВ = 2), зимски семестар 2005	0,9
	- Микробранови системи (АВ = 2), зимски семестар 2006	0,9
	- Радиорелејни системи (АВ = 1), зимски семестар 2002	0,45
	- Радиорелејни системи (АВ = 1), зимски семестар 2003	0,45
	- Радиорелејни системи (АВ = 1), зимски семестар 2004	0,45
	- Безжични телекомуникациски системи (АВ = 1), зимски семестар 2005	0,45
	- Безжични телекомуникациски системи (АВ +ЛВ = 1+4), зимски семестар 2006	2,25
	- Безжични телекомуникациски системи (АВ +ЛВ = 1+4), зимски семестар 2007	2,25
	- Телекомуникациски системи (АВ = 2), летен семестар 2002	0,9
	- Телекомуникациски системи (АВ = 2), летен семестар 2003	0,9
	- Телекомуникациски системи (АВ+ЛВ = 2+3), летен семестар 2005	2,25
	- Телекомуникациски системи (АВ+ЛВ = 2+3), летен семестар 2006	2,25
	- Телекомуникациски системи (АВ+ЛВ = 3+8), летен семестар 2007	4,95
	- Телекомуникациски системи (АВ+ЛВ = 1+4), летен семестар 2008	2,25
	- Телекомуникациски системи (АВ+ЛВ = 1+4), летен семестар 2009	2,25
	- Телекомуникациски системи (АВ+ЛВ = 1+3), летен семестар 2010	1,8
	- Телекомуникациски системи (АВ+ЛВ = 1+3), летен семестар 2011	1,8
	- Дигитални телекомуникации (ЛВ = 5), зимски семестар 2006	2,25
	- Симулациски методи во телекомуникациите (АВ+ЛВ=1+4), зимски семестар 2007	2,25
	- Комутација и рутирање (АВ+ЛВ=1+5), зимски семестар 2006	2,7
	- Комутација и рутирање (АВ+ЛВ=1+4), зимски семестар 2007	2,25
	- Комутација и рутирање (АВ+ЛВ=1+3), зимски семестар 2008	1,8
	- Комутација и рутирање (АВ+ЛВ=1+3), зимски семестар 2009	1,8
	- Комутација и рутирање (АВ+ЛВ=1+3), зимски семестар 2010	1,8
	- Комутација и рутирање (АВ+ЛВ=1+3), зимски семестар 2011	1,8
	- Интернет технологии (АВ+ЛВ = 1+4), летен семестар 2007	2,25
	- Интернет технологии (АВ+ЛВ = 1+4), летен семестар 2008	2,25
	- Интернет технологии (АВ+ЛВ = 1+8), летен семестар 2009	4,05
	- Интернет технологии (АВ+ЛВ = 1+7), летен семестар 2010	3,6
	- Интернет технологии (АВ+ЛВ = 1+4), летен семестар 2011	2,25
	- Радио и сателитски комуникации (АВ+ЛВ=1+1), зимски 2007	0,9
	- Радио и сателитски комуникации (АВ+ЛВ=1+2), зимски 2008	1,35
	- Радио и сателитски комуникации (АВ+ЛВ=1+2), зимски 2009	1,35
	- Радио и сателитски комуникации (АВ+ЛВ=1+2), зимски 2010	1,35
	- Радио и сателитски комуникации (АВ+ЛВ=1+2), зимски 2011	1,35
	Безжични IP мрежи (АВ+ЛВ=1+4), летен 2008	2,25
	Безжични IP мрежи (АВ+ЛВ=1+4), летен 2009	2,25
	Безжични IP мрежи (АВ+ЛВ=1+4), летен 2010	2,25
	Безжични IP мрежи (АВ+ЛВ=1+2), летен 2011	1,35

2.	Консултации со студенти	5,88
	летен 2002, број на студенти - 60	0,12
	зимски 2002, број на студенти - 100	0,2
	летен 2003, број на студенти - 60	0,12
	зимски 2003, број на студенти - 100	0,2
	зимски 2004, број на студенти - 100	0,2
	летен 2005, број на студенти - 73	0,146
	зимски 2005, број на студенти - 128	0,256
	летен 2006, број на студенти - 70	0,14
	зимски 2006, број на студенти - 256	0,512
	летен 2007, број на студенти - 244	0,488
	зимски 2007, број на студенти - 260	0,52
	летен 2008, број на студенти - 257	0,514
	зимски 2008, број на студенти - 96	0,192
	летен 2009, број на студенти - 339	0,678
	зимски 2009, број на студенти - 83	0,166
	летен 2010, број на студенти - 309	0,618
	зимски 2010, број на студенти - 105	0,21
	летен 2011, број на студенти - 208	0,416
	зимски 2011, број на студенти - 91	0,182
3.	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа (270)	27
4.	Интерна скрипта од вежби	6
	Телекомуникациски системи	3
	Радио и сателитски комуникации	3
5.	Пакет материјали за одреден предмет	4
	Комутација и рутирање	1
	Интернет технологии	1
	Безжични IP-мрежи	1
	Симулациски методи во телекомуникациите	1
	Вкупно	118,48

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЛНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Одбранета докторска дисертација на тема: „Управување со ресурсите во мултисервисни хетерогени безжични системи, Скопје, 13.2.2012.	8
2.	Одбранета магистерска теза на тема: „Управување со радиоресурсите во следна генерација мобилни системи", Скопје, 5.4.2006.	4
3.	Учесник во меѓународен научен проект	15
[1]	SEEFIRE – South-East Europe Fibre Infrastructure for Research and Education, <i>Network Infrastructure Study, Financed by European Commission under the FP6-IST</i> , Contract No. 15817, 2006.	= 5*3
[2]	SEEREN2 - South-Eastern European Research and Education Network, <i>Network Infrastructure Project, Financed by European Commission under the FP6-Infrastructures</i> , 2005.	
[3]	SEE-GRID: South Eastern European GRid –enabled eInfrastructure Development, 2004.	
4.	Учесник во национален научен проект	12
[1]	"Моделирање и оптимизација на безжичните информатичко - комуникациски системи", проект финансиран од ФЕИТ- Скопје, 2010 – 2012.	= 4*3
[2]	"Cooperative Diversity across Relay Fading Networks ", проект финансиран од МОН на Р. Македонија, 2010-2012	
[3]	"Integration of mobile cellular and wireless locale area networks with quality of service support", проект финансиран од МОН на Р. Македонија, 2006 – 2009.	
[4]	"Characterization and modeling of indoor wireless channels and analysis of its influence on wireless communication systems", проект финансиран од МОН на Р. Македонија, 2006 – 2009	
5.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание	7,2
[1]	Marko Porjazoski, Borislav Popovski, "Performance Analysis of Radio Access Technology Selection Algorithms in Heterogeneous Wireless Networks using 2-Dimensional Markov Model", International Journal of Research and Review in Wireless Communications, Science Academy	= 2*3,6

Publisher, Vol. 1, No. 1, March 2011. [2] Marko Porjazoski, Borislav Popovski, "Simulation Analysis of Packet scheduling Algorithm for Video Streaming Services in UMTS Downlink FDD Mode", WSEAS Transactions on Communications, Issue 2, Volume 2, July 2003.	
6. Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир	14 =
[3] Marko Porjazoski, Pero Latkoski, Borislav Popovski, Trajce Čerepnalkovski, Jovan Karamačoski, "Using WiMAX Wireless Technology in Automated Smart Meter Reading", in proceeding of MAKO CIGRE 2011, Ohrid, Macedonia, October 2011.	1,2
[4] Marko Porjazoski, Borislav Popovski, "Estimation of VoIP and Video streaming capacity of LTE in downlink", in proceeding of ETAI 2011, Ohrid, Macedonia, September 2011.	1,8
[5] Porjazoski Marko, Borislav Popovski, "Coverage Predictions and Performance Analysis of Single Base Station and Cellular WiMAX System", 8th National Conference with International Participation - ETAI 2007, Ohrid, Macedonia, September 2007.	1,8
[6] B. Popovski, M. Porjazoski, P. Latkoski, "Frequency Spectrum for New Wireless Technologies", ITU INA Workshop on Spectrum Monitoring and Management Issues, Skopje, R.Macedonia, November, 2005.	1,6
[7] Marko Porjazoski, Vladimir Atanasovski, Liljana Gavrilovska, "Simulation Analysis of AD HOC Routing Protocols", ETAI 2005, Ohrid, Macedonia, September 2005	1,6
[8] Marko Porjazoski, Vladimir Atanasovski, Borislav Popovski, "Performance Analysis of Soft Handover in 3G WCDMA Networks", ETAI 2005, Ohrid, Macedonia, September 2005.	1,6
[9] B. Popovski, M. Porjazoski, A. Risteski, T. Ulcar-Stavrova, "Next Generation Optical Networks", MAKO CIGRE 2004, Ohrid, Macedonia, September 2004.	1,2
[10] M. Porjazoski, B. Popovski, T. Ulcar-Stavrova, "Performance analysis of packet scheduling algorithm in WCDMA mobile systems", ETAI 2003, Ohrid, Macedonia, September 2003.	1,6
[11] Risteski, P. Popovski, M. Porjazoski, "Serial Concatenation of Turbo Code and Walsh Code with Joint Iterative Decoding and Despreading employed in DS-CDMA", ETAI 2000, Ohrid Macedonia, September 2000.	1,6
7. Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор	37,5 =
[12] Marko Porjazoski, Borislav Popovski, "Radio Access Technology Selection Algorithm for Heterogeneous Wireless Networks Based on Service Type, User Mobility and Network Load", in proceeding of TELSIS 2011, Nis, Serbia, October 2011.	2,7
[13] Marko Porjazoski, Borislav Popovski, "Radio Access Technology Selection in Heterogeneous Wireless Networks Based on Service Type and User Mobility", in proceeding of IWSSIP 2011, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina, Jun 2011.	2,7
[14] Marko Porjazoski, Borislav Popovski, "Impact of Fractional Frequency Reuse on LTE Performances in Uplink", IEEE 26-th Convention Of Electrical And Electronics Engineers In Israel, Eliot, Israel, November 17-20, 2010, pp. 81-85.	2,7
[15] Marko Porjazoski, Borislav Popovski, "Contribution to Analysis of Intercell Interference Coordination in LTE: A Fractional Frequency Reuse Case", Global Mobile Congress 2010, Shanghai, China, October 2010, pp. 1-4.	2,7
[16] Marko Porjazoski, Borislav Popovski, "Analysis of Intercell Interference Coordination by Fractional Frequency Reuse in LTE", SofComm 2010, Split, Ctoatia, 23-25 September 2010, pp. 160-164.	2,7
[17] Toni Janevski, Aleksandar Tudzarov, Pero Latkoski, Marko Porjazoski, Ilija Efnushev, Gjorgji Madzarov, and Dejan Gjorgjiev, "Design of Applicative Quality Testing System for Data Services in Mobile Networks", Global Mobile Congress 2009, Shanghai, China, 12-14 October, 2009.	1,8
[18] Toni Janevski, Aleksandar Tudzarov, Marko Porjazoski, Pero Latkoski, "System for Analyses of End-to-End Quality of Data Services in Cellular Networks", IEEE Eurocon 2009, Saint Petersburg, Russia, May 18-23, 2009.	1,8
[19] T. Janevski, A. Tudzarov, P. Latkoski, M. Porjazoski, I. Efnushev, G. Madzarov, D. Gjorgjiev, "Design of Applicative Quality Testing System for Data Services in Mobile Networks", Wireless World Congress 2008 (WWC'08), San Francisco, USA, May 14-16, 2008.	1,8
[20] T. Janevski, A. Tudzarov, P. Latkoski, M. Porjazoski, I. Efnushev, G. Madzarov, D. Gjorgjiev, "Applicative Solution for Testing the Quality of Data Services in Mobile Networks", IEEE MELECON'2008, Ajaccio, France, May 5-7, 2008.	1,8
[21] Porjazoski Marko, Borislav Popovski, "Coverage Predictions and Performance Analysis of Single Base Station and Cellular Systems Based on IEEE 802.16 Standard", International Conference on Communications, Electromagnetics and Medical Applications - CEMA'07, Sofia, Bulgaria, October 2007.	2,7

[22]	Toni Janevski, Aleksandar Tudzarov, Ilija Efnushev, Pero Latkoski, Marko Porjazoski, Dejan Gjorgjiev, "Applicative Quality of Testing System Software for IP-based Services in Mobile Networks", IEEE SoftCOM 2007, Split-Dubrovnik, Croatia, September 27-29, 2007.	1,8
[23]	Porjazoski Marko, Borislav Popovski, "Coverage Predictions and Performance Analysis of Metropolitan and Cellular System Based on IEEE 802.16", 8th International Conference on Telecommunications in Modern Satellite, Cable and Broadcasting Services - TELSIS 2007, Nis, Serbia, September 2007.	2,7
[24]	Marko Porjazoski, Borislav Popovski, "Probability of Overload Occurrence in a Single Cell WCDMA System", ICETE-WINSYS 2006, Setubal, Portugal, August 2006.	2,7
[25]	Marko Porjazoski, Pero Latkovski, Borislav Popovski, Ljubisa Gorgeski, Vasil Tolevski, "Complete solution for migration from analogue to digital TV and radio distribution system", TELFOR 2005, Telecommunication Society, Belgrade, Serbia and Montenegro, November 2005.	1,8
[26]	Marko Porjazoski, Borislav Popovski, Boris Spasenovski, "Adaptive Update Step Power Control Algorithm for WCDMA Systems", TELCOM 2005, Union of Scientists in Bulgaria, Varna, Bugarija, October 2005.	2,4
[27]	Marko Porjazoski, Borislav Popovski, "Simulation Analysis of Packet scheduling Algorithm for Voice, WWW and Video Streaming Services in UMTS Downlink FDD Mode", ICETE 2004, Volume 3, Setubal, Portugal, August 2004.	2,7
8. Учество на научен/стручен собир со реферат		2
[28]	Marko Porjazoski, "Radio Resource Management in 3G-HSPA and LTE mobile networks", ITU Centres of Excellence Workshop on: "3G-HSPA and LTE: Towards the New Generation of Mobile Networks", Skopje, Macedonia, 3-5 February, 2010.	2*1
[29]	M. Porjazoski, "Theoretical aspects of alternative wireless technologies IEEE 802.11 (Wi-Fi) and IEEE 802.16 (WiMAX)", Seminar, Agency for Electronic Communications, Skopje, Macedonia, November 2-3, 2006.	
Вкупно		99,7

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1. Студија (учесник/соработник)		5
[1]	Оптички дигитален телекомуникациски систем на Министерството за одбрана на Р. Македонија, Скопје, Р. Македонија, 2002-2004	=5*1
[2]	Напредена оптичка инфраструктура на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, Скопје, Р. Македонија, 2003-2004.	
[3]	Дигитален микробранов систем на ЈП Македосна Радио-дифузија, Скопје, Р. Македонија, мај 2005.	
[4]	Систем за тестирање на квалитетот на услугите (SQTS – Service Quality Testing System) за T-Mobile, Македонија, Скопје, Р. Македонија, 2007 - 2008.	
[5]	Интегриран информациско - комуникациски систем за интегрираното гранично управување, јули 2008.	
2. Експертски активности		1
[1]	Мерења на мултимодни оптички влакна во клириншка кука КИБС АД Скопје, Скопје, Р. Македонија, декември 2011.	
Дејности од поширок интерес		
1. Член на организационен или програмски одбор на научен/стручен собир		0,5
[1]	ITU Centres of Excellence Workshop on: "3G-HSPA and LTE: Towards the New Generation of Mobile Networks", Skopje, Macedonia, 3-5 February, 2010.	= 1*0,5
2. Членство во извршно тело на меѓународна организација која поддржува/организира научноистражувачка дејност (FP7, COST, ICGEB, IEAE и сл.)		2
[1]	Заменик МС член на COST-акција IC0906: WiNeMO - Wireless Networking for Moving Objects.	

3. Изготвување и пријавување на научно/образовен национален проект (соработник)		2
[1]	Управување со радиоресурсите во хетерогени безжични мрежи, МОН на Р. Македонија, 2011.	2*1
[2]	Проект за опремување на лабораторија за оптички комуникации, МОН на Р. Македонија, 2010.	
Вкупно		10,5

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ Д-Р МАРКО ПОРЈАЗОСКИ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ ДОЦЕНТ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	118,48
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	99,7
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	10,5
Вкупно	228,68

Рецензентска комисија

Проф. д-р Лилјана Гавриловска с.р.

Проф. д-р Борислав Поповски с.р.

Проф. д-р Тони Јаневски с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

на докторската дисертација „УЛОГАТА НА ПРЕВЕНТИВНАТА МИСИЈА НА УНПРЕДЕП ВО СТАБИЛИЗАЦИЈАТА НА БАЛКАНОТ“, од м-р Светлана Вељановска, пријавена на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје.

Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“, во Скопје, на седницата одржана на 23.3.2012 година, донесе одлука за формирање на Комисија за оценка и одбрана на докторската дисертација „УЛОГАТА НА ПРЕВЕНТИВНАТА МИСИЈА НА УНПРЕДЕП ВО СТАБИЛИЗАЦИЈАТА НА БАЛКАНОТ“, од м-р Светлана Вељановска во состав: проф. д-р Љубомир Д. Фрчкоски, проф. д-р Билјана Поповска, проф. д-р Сашо Георгиевски, проф. д-р Татјана Петрушевска (ментор) и проф. д-р Марика Ристовска.

Комисијата до Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

ТЕМА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА

Актуелност на проблематиката и научен придонес на истражувањето

Една од основните карактеристики на општествената заедница од нејзиното настанување па се до денес претставува нејзината нехомогеност, конфликтите кои се резултат на бројните противречности од историски, социјално класни, национални, културни, религиски и други односи и состојби. Тие меѓусебно се условуваат, се испреплетуваат и се спротивставуваат што неминовно доведува до создавање на судири и борби во сите сфери на општественото живеење, што во крајна линија резултира со нарушување и загрозување на мирот и безбедноста на заедницата и луѓето кои живеат во неа. Истражувањата на можностите и начините да се зачува мирот и безбедноста во светот имаат огромно значење и на теоретско-научен и на практично-општествен план. Тие придонесуваат кон напорите на меѓународната заедница да осмисли и практично да спроведе сеопфатни акции кои ќе можат успешно да го спречат избувнувањето на насилни конфликти во светот, акции кои ќе доведат до квалитативни и квантитативни промени во мировните напори и навремено ќе спречат непроценливи човечки жртви и огромни материјални загуби.

Темата е особено релевантна поради актуелноста на проблемите поврзани со зачувувањето и одржувањето на мирот и безбедноста во светот, како и ургентноста на потребата да се изнајдат начини за навремено спречување на насилните конфликти, што особено се потенцира со секојдневната појава на нови кризни жаришта во светот, како и застрашувачките бројки на човечки загуби и милионските суми потрошени за санирање на штетите после избувнувањето на конфликтите.

Актуелноста на темата се гледа и во фактот кој говори дека сме свесни за зачетокот на конфликтите, но честопати не реагираме на раните предупредувања. Ако војните се предизвикани од несогледувања и неразбирања креирани од сознаени предрасуди, тогаш условите за мир вклучуваат повеќе јасно размислување, подобра комуникација помеѓу земјите и образование. Основната идеја е дека ако непријателите

може да се доведат да си ги ценат едни со други своите гледишта, тогаш ќе исчезнат и причините за расправија, а со тоа и причините за конфликт, било тоа да е вооружен или од некој друг вид. Карнегиевата комисија за спречување на смртоносни конфликти, на пример, не верува во неизбежна насилна иднина. Војната и масовното насилство обично се резултат, како што забележува Комисијата, на намерни политички одлуки, а Комисијата верува дека на такви одлуки може да се повлијае за да се одбегне масовното насилство.

Упатувањето на спорите пред меѓународните политички институции има историја долга колку и онаа на арбитражата. Најважните инструменти вклучуваат: превентивна дипломатија, операции за зачувување на мирот, градење на мирот, разоружување, санкции и присила кон мир. Сепак, искуството покажува дека секоја од овие мерки пројавила недостатоци во практиката и токму затоа треба да се бараат нови начини кои ќе им дадат можност на Обединетите нации подобро и поефикасно да ја спроведуваат својата улога предвидена во Повелбата.

Во поглед на инструментите за зачувување на мирот во Обединетите нации се повеќе сè става нагласка на потребата од соодветно искористување и комбинирање на механизмите на Повелбата засновани на фундаменталната цел на ОН да се преземаат мерки за превенција и отстранување на заканите кон мирот или, како што во една прилика се произнесе поранешниот генерален секретар на ОН, д-р Кофи Анан, „превенцијата претставува многу значаен дел од целите на зачувување на мирот, и во многу случаи, претставуваше голем дел од неговиот успех“.

Една таква можност за искористување, односно за комбинирање на механизмите на ОН за спречување на конфликти, се отвори во Република Македонија во времето непосредно по нејзиното осамостојување, кога властите на Република Македонија, како и меѓународната заедница проценија дека земјата се наоѓа во опасност од проширување на војната во поранешна Југославија како и од постојана опасност од ескалирање на ситуацијата на Косово. Според тие оценки државата беше соочена со реална опасност од вовлекување во воениот пожар. Тоа не се случи, благодарение на навремената интервенција од страна на ОН, иницирана на барање на македонскиот претседател и Владата.

Со оглед на позитивното искуство на Република Македонија се отвори потреба од проучување на ефикасноста на превентивната мисија на Обединетите нации како концепт за превенирање на потенцијалните судири и можностите кои се отвораат пред меѓународната заедница за зачувување на мирот преку изнаоѓање на ефективни начини за спречување на потенцијалните кризи да прераснат во отворени, насилни конфликти.

Досега за проблематиката за одржување на светскиот мир и безбедноста се објавени голем број трудови, но само мал дел од нив се посветени на превентивното дејствување кое има за цел да не дојде до поголеми судири во кои најголемите последици ќе ги чувствува цивилното население. Идејата поради која е работен овој научен труд е да се оформат сознанија за условите, можностите и перспективите на превенцијата на конфликти.

Во тие рамки, научниот придонес на овој труд се состои, покрај другото, и во следново:

-сестрано и комплексно третирање на проблемите и можностите кои би се јавиле при воспоставување на превентивна мисија;

-согледување, анализирање и прикажување на бројни релевантни податоци од македонското искуство осознаени преку постоењето на превентивната мисија на УНПРЕДЕП.

Предмет, цел и хипотези на истражувањето

Како што може да се забележи уште во насловот на оваа докторска дисертација „Улогата на превентивната мисија на УНПРЕДЕП во стабилизација на Балканот“ целта на овој труд е истражувањето на улогата на превентивно распоредената мисија на ОН во одржувањето на мирот и стабилноста на Балканот, со посебен осврт на Република Македонија и македонското општество. Преку испитувањето на улогата за успешноста на оваа мисија во Република Македонија, како и еволуирањето на концептот за превентивна дипломатија, се оформуваат сознанија за условите, можностите и перспективите на превенцијата на конфликти. Од основниот проблем на интересирање се одвојуваат неколку интегрални прашања и целини:

- природата на заканите кон мирот и стабилноста на Република Македонија во периодот 1992-1999 година;
- реалноста на заканите кон мирот и стабилноста на Република Македонија во периодот 1992-1999 година;
- улогата што УНПРЕДЕП ја изврши во Република Македонија во периодот 1992-1999 година.

Ова истражување става акцент и на аспектите на еволуцијата на концептот на превенција на конфликти од чисто распоредување на воени трупи до пошироко превентивно дејствување кое вклучува и претконфликтно градење на мирот. Посебен акцент е ставен на корисноста од претконфликтното градење на мирот и попрецизно дефинирање на тој концепт.

Клучен аспект на истражувањето е поврзаноста на проблемот со специфичните околности кои што постоеја во Република Македонија, кои доведоа до потреба за распоредување на мировна мисија од ваков тип, вклучувајќи и одговор на прашањето дали и колку улогата на мисијата е поврзана со конкретната безбедносна ситуација во и околу Република Македонија како и согласноста од земјата –домаќин.

Посебен дел од истражувањето е насочен кон тоа да се утврди дали начинот на кој престана оваа мисија се одрази врз состојбите на Балканот, а посебно врз Република Македонија со оглед на настаните кои следуваат потоа и дали искуствата од ваков вид на превентивна мировна мисија можат да се искористат од страна на ОН на други локации во светски рамки за смирување на потенцијални воени жаришта.

Истражувањето има теоретско-практичен карактер.

Општа цел е да се пронајде дали ваквиот модел на превентивно дејствување е применлив и во други земји каде што има услови за тоа. Посебна цел е да се утврдат околностите во кои се воспоставува мисијата и начините на нејзиното дејствување во практиката и во согласност со фактичките услови. Научната цел се определува преку потребата од научна дескрипција на улогата на превентивно распоредената мисија на ОН во Република Македонија во проценката и намалувањето на заканите по мирот и стабилноста на земјата, како и еволуцијата на концептот на превентивната дипломатија во периодот од воспоставување на мисијата на УНПРЕДЕП во 1993 до 1999 година.

Поединечните цели на истражувањето се:

- да се утврди применливоста на ваквиот концепт и во други потенцијално кризни региони, а со тоа и зависноста на успешноста на еден ваков концепт од конкретните услови на терен како и од добрата, навремена и реална проценка на заканите по мирот и стабилноста;

- да се насочи вниманието на некои релевантни политички субјекти кон прашањето поврзано со можностите кои постојат или, пак, треба да се иновираат за да се одржат шансите за мирот во Република Македонија и нејзиното опкружување.

Врз основа на теоретската основа на истражувањето и целта што треба да се постигне, формулирана е следнава работна (генерална) хипотеза: Превентивно распоредената мисија на Обединетите нации (УНПРЕДЕП) одигра позитивна улога во сочувувањето на мирот и безбедноста на Република Македонија што се рефлектираше поволно на нејзините односи со соседните држави на Балканот и целокупната стабилност на државата.

Тргувајќи од оваа хипотеза и претходно поставените задачи, се поставуваат следниве посебни хипотези:

1. Конфликтот во поранешна Југославија и можноста за ескалација на кризата на Косово и нејзиното прелевање во Република Македонија создадоа услов за воспоставување на мисијата на УНПРЕДЕП;

2. Концептот на превентивна дипломатија одигра позитивно влијание врз зајакнувањето на мирот и стабилноста во Република Македонија и нејзините односи со соседните земји;

3. Заканите по мирот и стабилноста на Република Македонија, идентификувани во извештаите на генералниот секретар на ОН, само делумно се покажаа за реални;

4. Проширувањето на мандатот на мисијата во насока на поддршка на политичката и социо-економската структура на Република Македонија придонесоа кон успехот на мисијата.

Методолошка рамка на истражувањето

При изработка на трудот се користи комбинација од квалитативни и квантитативни методи. За утврдување на квантитативните индикатори за успешноста на мисијата се користи контекстуална анализа на документи на ОН. Историско-правниот и компаративно-правниот метод се применети во анализата на процесот на оформување на мисијата и нејзиниот континуиран влез во македонското општество. Методот на анализа на содржина има клучно место во истражувањето со цел да се открие суштината на пораките во документите кои се однесуваат на мисијата на УНПРЕДЕП и притоа да се укаже на некои променливи и постојани односи во содржината на пораките, како и на врската помеѓу комуникаторот и содржината на пораката.

Со цел да се установи единствена терминологија и да не се доведемо во опасност поради неправилно дефинирање на поимите да дојде до погрешна интерпретација и недоразбирање, во трудот се определени дефинициите за суштинските прашања и теории за безбедност.

Структура на дисертацијата

Докторската дисертација „Улогата на превентивната мисија на УНПРЕДЕП во стабилизацијата на Балканот“, се состои од шест дела и заклучок.

Во **воведниот дел**, кој е инкопропиран во првиот дел на трудот, се разработува актуелноста на предметот на истражување, доменот во кој докторската дисертација дава научен придонес и е даден релевантен преглед на актуелни придонеси на слични теми на истражување во европски и во светски рамки.

Во **првиот дел** објаснети се предметот, целите, задачите, методите на истражување како и хипотетската рамка и варијаблите на истражувањето. Од посебно значење е дефинирањето на поимите кои се сретнуваат подолу во трудот со цел да се постигне поимно определување на безбедноста. Кандидатот ги согледува различностите помеѓу: превенцијата на конфликти (conflict prevention), превентивната дипломатија (preventive diplomacy), зачувувањето на мирот (peace keeping), градењето на мирот (peace building) и сл. со цел да се сфати нивната суштина која е од големо значење во понатамошната разработка на темата.

Во **вториот дел**, насловен *Формирање и историски преглед на меѓународните организации*, прикажани се меѓународните организации и институции од универзален карактер, со посебно izdelување на Организацијата на Обединетите нации која е обработена преку нејзината историска улога, како и преку мисиите кои таа ги спроведувала насекаде во светот. Опфатени се начините на решавање на меѓународните спорови во согласност со Повелбата на ОН, како и глобалните и регионалните договори во сферата на меѓународната безбедност.

Третиот дел е насловен како *Република Македонија – меѓународна, политичка, безбедносна и економска состојба по осамостојувањето од СФРЈ*. Во овој дел, кандидатката детално ја објаснува корелацијата на меѓународните односи на крајот на студената војна во Европа, политичките состојби на Балканскиот Полуостров, како и безбедносното опкружување на Република Македонија. Детално се анализира започнувањето на активностите на Обединетите нации на тлото на поранешна СФРЈ, прикажано преку присуството на УНПРОФОР во периодот од февруари 1992 до март 1995 на тлото на Хрватска и проширувањето на мандатот на мисијата во Босна и Херцеговина, а подоцна и во Македонија.

Четвртиот дел е конкретно насочен на главната нишка на истражувањето и носи наслов *Почетокот на мандатот на УНПРЕДЕП како прва превентивна мисија на ОН за зачувување на мирот*. Кандидатката дава приказ на првичната задача и улога на војниците на ООН, izdelувањето на мисијата од другите кои во тоа време веќе постоеле на Балканот поради нејзината специфичност - се оформува во земја каде што нема судири, што дотогаш не било случај со мандатите на ООН. Анализирани се генезата на заканите по мирот и стабилноста за Република Македонија во две фази, од 1992 до 1995 и по 1995 до крајот на мисијата во 1999 година. Во овој дел посебно место зазема анализата на надворешните и внатрешните закани по Република Македонија и нивната евентуална остварливост, како и состојбите и меѓусебните односи со секој од соседите поединечно.

Петтиот дел е насловен како *Односот на институциите на Република Македонија и соседството кон мисијата на УНПРЕДЕП*. Во него се обработени инситуционалните почетоци на идејата за започнување на превентивната мисија на Обединетите нации во земјава. Кандидатката ги следи реакциите кои се јавуваат во ООН, но и во земјата во која се реализираше превентивната мисија преку анализа на ставовите на политичките чинители во Македонија, односот на соседните земји и националната стратегија за одбрана на земјата. Низ еден конзистентен приказ, преку анализа на реагирањата се елаборира понатамошниот однос на земјата кон мисиите од ваков тип и нивната евентуална вклученост на овие простори.

Шестиот дел, насловен *Иницијативи за воено осамостојување на земјата*, дава приказ за состојбите во Република Македонија за кои добрите познавачи на состојбите уште пред заминувањето на мисијата велеле дека е потребно воено осамостојување на земјата. Кандидатката навела повеќе причини поради кои е потребно воено осамостојување на државата.

- Секому во тој период би требало да му биде јасно дека УНПРЕДЕП немаше задача да ја брани Република Македонија од евентуална агресија од надвор. Всушност иако на некој начин ние во тој период бевме навикнати да се чувствуваме дека сме под заштита на силите на Обединетите нации, објективно нивната улога беше со своето присуство да влијаат на одвраќање на потенцијалните агресори. Силите на ОН беа опремени само за нужна самоодбрана и нивната безбедност во најголем дел беше одговорност на земјата – домаќин, на Република Македонија.

- Во еден период кога беше извесно дека мисијата на УНПРЕДЕП кога - тогаш ќе мора да заврши, јавноста се погласно се прашуваше - кој ќе ја замени. Тоа, пак, значеше дека забораваме оти веќе е време да започнеме со самостојно решавање на проблемите, без присуство на странски сили во нашиот државен простор.

- Ако предолго оставиме некој друг да се грижи за нашата безбедност и не ја преземеме главната улога во решавањето на сопствената одбрана и безбедност, можно е да се намали вредноста на сето она што беше постигнато во дотогашниот период.

- Мора сериозно да се размисли за евентуалните последици од свесното одложување на сопственото воено осамостојување бидејќи може да се случи развојот на ситуацијата да доведе до неодложно забрзување на овој процес (што реално и се случи во 1999 година).

Овие причини мора да се земат за валидни дури и во ситуација кога е извесно дека Република Македонија има интенции да стане дел од Северноатлантскиот воен сојуз НАТО и военото осамостојување да биде приоритет кој е потребен по заминувањето на превентивната мисија.

Во последниот дел, односно во *Заклучокот* на докторската дисертација на синтетизиран начин се презентирани наодите од истражувањето и релеванноста на анализираните фактори поврзани со постоењето на превентивната мисија и нејзиното значење за Република Македонија и пошироко за Балканот во посочениот временски период. Кандидатката критички се осврнува на причините поради кои почна мисијата на УНПРЕДЕП во Република Македонија, а тоа беше набљудување и известување за каков било развој на настаните во пограничните области кои можат да ја поткопаат довербата во Македонија и можат да претставуваат закана по нејзината територија.

Во него се ставени и препораки за натамошниот процес на консолидација на општеството во целина, како и препораките кои произлегуваат поради успешното дејствување на првата превентивна мисија воопшто некогаш преземена од страна на меѓународните организации, со уште поголема важност што тоа е направено од страна на ООН, а по барање на македонските власти.

Оценка на докторската дисертација

По читањето и анализата на текстот на докторската дисертација под наслов „Улогата на превентивната мисија на УНПРЕДЕП во стабилизацијата на Балканот“, изработена од кандидатката м-р Светлана Вељановска, Комисијата го констатира следново:

- докторската дисертација демонстрира висок степен на научна релевантност;
- при изработката на докторската дисертација кандидатката се користела со обемна и релевантна научна и стручна, претежно странска литература, како и со други меѓународни извори, што на трудот му дава посебна вредност, особено во анализата и образложенијата на соодветните прашања и проблеми и при заземањето на соодветни научни и стручни ставови;
- кандидатката во дисертацијата ги развила бројните аспекти на меѓународното право и политика од аспект на практикување на превентивната мисија од страна на силите на ООН и нивната улога и место во македонското општество;
- кандидатката зазема сопствени ставови во поглед на улогата и значењето на превентивните мисии и нивното навремено активирање од аспектот на зачувување и градење на мирот како во завојуваните региони така и во пошироки, светски рамки;
- јазикот на кој пишува кандидатката е стручен, истовремено лесно читлив и разбирлив;
- начинот на цитирање на користените правни извори на податоци, документите на меѓународните организации и користената литература ги задоволуваат современите стандарди на академско пишување;
- конечно, докторската дисертација, под наслов *Улогата на превентивната мисија на УНПРЕДЕП во стабилизацијата на Балканот* ги содржи сите карактеристики на сериозен и самостоен научен труд.

Заклучок и предлог

Врз основа на изнесените приказ и оцена, Комисијата констатира дека се работи за одлично изработена и особено квалитетна докторска дисертација која ги задоволува сите критериуми и услови за подготвување на самостојни научни трудови од ваков вид предвидени со соодветната законска регулатива и актите на Правниот факултет „Јустинијан Први“ и Универзитетот „Св Кирил и Методиј“, во Скопје.

Од тие причини Комисијата со особено задоволство едногласно му предлага на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“, да го усвои овој извештај со позитивна оцена со цел да се создадат услови за јавна одбрана на докторската дисертација на кандидатката м-р Светлана Вељановска.

КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Љубомир Д. Фрчкоски с.р.
2. Проф. д-р Билјана Поповска с.р.
3. Проф. д-р Сашо Георгиевски с.р.
4. Проф. д-р Татјана Петрушевска с.р.
5. Проф. д-р Марика Ристовска с.р.